ИСТОРИКО-ЮРИДИЧЕСКІЕ
МАТЕРІАЛЫ,
ИЗВЛЕЧЕННЫЕ ИЗЪ АКТОВЫХЪ КНИГЪ
ГУБЕРНІЙ
ВИТЕБСКОЙ и МОГИЛЕВСКОЙ,

хранящихся въ центральномъ архивѣ въ Витебскѣ и изданные подъ редакціей и. д. архиваріуса сего архива

Дм. Ив. Довгялло.

Выпускъ двадцать осьмой.

ВИТЕБСКЪ.
Губернская Типо-Литографія.
1900.

„Историко-юридическіе матеріалы, извлеченные изъ актовыхъ книгъ губерній Витебской и Могилевской, хранящихся въ Центральномъ архивѣ въ Витебскѣ“.

Изданы подъ редакціей архиваріуса Витебскаго Центральнаго архива.

Выпускъ I. Витебскъ, 1871 г., LV+374 [а) приходо-расходныя книги г. Могилева 1679—1681 гг. и б) 15 актовъ, извлеченныхъ изъ книгъ Витебскаго земскаго суда 1593—1626 гг.].

„ II. Витебскъ, 1871 г.; 1—376 [а) приходо-расходныя книги г. Могилева 1683—1684 гг.; б) 9 актовъ изъ книгъ Витебскаго земскаго суда 1630—1646 гг.; в) 3 акта изъ книгъ Полоцкаго земскаго суда 1670—1731 гг., и г) инвентарь всѣхъ имѣній, принадлежавшихъ Полоцкой гр.-уніат. архіепископіи—1730 г.].

„ III. Витебскъ, 1872 г.; 1—444 [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1685 г. и б) два акта изъ книгъ Полоцкаго земскаго суда 1765 и 1777 гг.].

„ IV. Витебскъ, 1873 г.; 1—431 [а) приходо-расходныя книги г. Могилева 1686 и 1688 гг. и б) 3 акта изъ книгъ Полоцкаго Магистрата 1652 г.].

„ V. Витебскъ, 1874 г.; 1—314 [а) расходная книга г. Могилева 1688 г. и б) 17 актовъ изъ книгъ Полоцкаго магистрата 1652—1676 гг.].

„ VI. Витебскъ, 1875 г.; 1—409 [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1689 г. и б) 23 акта изъ книгъ Полоцкаго Магистрата 1676—1771 гг.].

„ VII. Витебскъ, 1876 г.; 1—511 [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1690 г. и б) 75 актовъ изъ книгъ Магилевскаго Магистрата 1577—1591 гг.].

„ VIII. Витебскъ, 1877 г.; 1—530 [а) приходо-расходная книга г. Могилеиа 1691 г. и б) 90 актовъ изъ книгъ Могилевскаго Магистрата 1597—1634 гг.].

„ IX. Витебскъ, 1878 г.; 1—546 [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1692 г. и б) 73 акта изъ книгъ Могилевскаго Магистрата 1635—1647 гг.].

„ X. Витебскъ, 1879 г.; 1—544 [а) приходо-расходныя книги г. Могилева 1695 г. и б) 92 акта изъ книгъ Могилевскаго Магистрата 1646—1706 гг.].

„ XI. Витебскъ, 1880 г.; 1—536 [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1697 г. и б) 149 актовъ изъ книгъ Могилевскаго Магистрата 1706—1716 гг.).

„ XII. Витебскъ, 1881 г.; 1—530 [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1698 г. и б) 171 актъ изъ книгъ Могилевскаго Магистрата 1716—1725 гг.].

„ XIII. Витебскъ, 1882 г.; 1—530 [а) приходо-раосходная книга г. Могилева 1699 г. и б) 202 акта изъ книгъ Могилевскаго Магистрата 1725—1736 гг.].

„ XIV. Витебскъ, 1883 г.; 1—528 [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1700 г. и б) 225 актовъ изъ книгъ Могилевскаго Магистрата 1736—1747 гг.].

„ XV. Витебскъ, 1885 г.; 1—528 [а) реестръ шафарскій 1706 г. и б) 194 акта изъ книгъ Могилевскаго Магистрата 1747—1756 гг.].

„ XVI. Витебскъ, 1886 г.; 1—510 [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1709 г. и б) 132 акта изъ книгъ Могилевскаго Магистрата 1756—1766 гг.].

„ XVII. Витебскъ, 1888 г.; III+415 [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1710 г.; б) 54 акта изъ книгъ Могилевскаго Магистрата 1766—1787 гг.; в) 83 акта изъ книгъ Кричевской Магдедебургіи, и г) алфавитные указатели: 1) личныхъ именъ и фамилій и 2) мѣстныхъ названій, упоминаемыхъ въ актахъ].

„ XVIII. Витебскъ, 1888 г.; VIII+492+алфавитный указатель XX [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1710 г.; б) 7 актовъ изъ книгъ Кричевской Магдебургіи 1761—1771 гг.; в) 35 актовъ изъ книгъ Витебскаго воеводства 1576—1707 гг.; г) 10 актовъ

Продолж. см. посл. стр.

ИСТОРИКО-ЮРИДИЧЕСКІЕ
МАТЕРІАЛЫ,
ИЗВЛЕЧЕННЫЕ ИЗЪ АКТОВЫХЪ КНИГЪ
ГУБЕРНІЙ
ВИТЕБСКОЙ и МОГИЛЕВСКОЙ,

хранящихся въ центральномъ архивѣ въ Витебскѣ и изданные подъ редакціей и. д. архиваріуса сего архива

Дм. Ив. Довгялло.

Выпукъ двадцат осьмой.

ВИТЕБСКЪ.
Губернская Типо-Литографія.
1900.

Печатано по распоряженію Г. Попечителя Виленскаго Учебнаго Округа.

Настоящій, 28 выпускъ, „Историко-Юридическихъ Матеріаловъ, извлеченныхъ изъ актовыхъ книгъ губерній Витебской и Могилевской“ состоитъ изъ двухъ частей. Первая часть содержитъ 77 документовъ, взятыхъ изъ пяти актовыхъ книгъ. Къ этой части приложены указатели именъ географическихъ, личныхъ и предметныхъ названій. Вторая часть, съ особымъ счетомъ страницъ, заключаетъ въ себѣ нѣчто цѣльное,—„Гербовникъ“ дворянъ и шляхты Оршанскаго повѣта, Могилевской губерніи. Къ этой части приложенъ свой указатель, составленный по иному образцу: географическія, собственныя и предметныя названія соединены здѣсь въ одномъ алфавитѣ.

Не принимая на себя задачи всесторонняго изученія „Матеріаловъ“, предлагаемыхъ въ этомъ выпускѣ, мы тѣмъ не менѣе позволяемъ себѣ сдѣлать нѣкоторыя предварительныя поясненія. Документамъ первой части мы считаемъ необходимымъ предпослать самый краткій общій сводъ, по отдѣламъ. Вторая часть въ этомъ не нуждается по самому своему характеру. Тутъ мы даемъ нѣкоторыя дѣловыя справки, которыя не имѣли права вносить въ подстрочныя примѣчанія,—(послѣднихъ, впрочемъ, мы по возможности старались избѣгать совершенно въ настоящемъ изданіи).

Первая часть сего выпуска состоитъ изъ пяти отдѣловъ.

Отд. I, стр. 1—92, заключаетъ въ себѣ документы, относящіеся къ исторіи Чечерскаго староства, нынѣ входящаго въ составъ Рогачевскаго уѣзда Могилевской губерніи. Въ этомъ отдѣлѣ „Матеріаловъ“: напечатаны два инвентаря староства за 1704 и 1726 годы и королевская привиллегія отъ 1629 г., которою учреждаются базары и ярмарки въ г. Чечерскѣ и дер. Зятькевичахъ Чечерской волости. Историческая цѣнность этихъ документовъ сразу понятна тому, кто интересуется Зап.-Русскою или точнѣе сказать Бѣлорусской стариной. Первый инвентарь, отъ 1704 г., составленъ на основаніи „листовъ комиссарскихъ“ (стр. 4)[1]. Но въ этомъ же инвентарѣ есть и гораздо болѣе древнія данныя. Такъ, послѣ описанія границъ деревни Колюды, сдѣлана здѣсь такая оговорка: „Сіе описаніе настоящей границы—изъ книгъ Варшавскихъ за 1599 годъ“. (Ibid 15). Что касается второго инвентаря, то происхожденіе его таково: онъ составленъ нѣкіимъ Чечетомъ, Ѳомою Станиславомъ, который былъ спеціально посланъ въ Чечерское староство графомъ Игнатіемъ Завишей, старостою Чечерскимъ, и вручилъ сей инвентарь староства въ 1726 году управляющему („gubernatoru“) Чечерскому Карлу Протасовичу (стр. 28).

Древній городъ Чечерскъ[2]) насколько можно судить по имѣющимся въ

---

[1]) Подобнымъ образомъ далѣе цитируемъ настоящій выпускъ „Матеріаловъ“.

[2]) Дембовецкій А. С. „Опытъ описанія Могилевской губерніи“.—Книга I, Могилевъ губ. 1882 г. Стр. 121—125.

печати даннымъ, не знаетъ обстоятельно своего историческаго прошлаго. „Матеріалы“ сего выпуска, давая опредѣленную картину жизни и быта староства въ первой четверти XVIII вѣка,—проливаютъ въ эту темную область нѣкоторый вполнѣ опредѣленный свѣтъ.

Мы имѣемъ здѣсь прежде всего описаніе Чечерскаго замка, начиная съ воротъ замковыхъ, ихъ вооруженія и кончая надворными постройками—кухнями, конюшнями, ледниками и т. д. и замковымъ хозяйствомъ со скотомъ рогатымъ и нерогатымъ, птицами и запасами хлѣбовъ и напитковъ (стр. 29—20) Далѣе, отсюда узнаемъ, что замокъ Чечерскій находился въ управленіи особаго лица, которое обычно называется „Gubernator Czeczerski“ (стр. 28, 48, 51 et pass.). Этотъ „губернаторъ“ получалъ ежегодно извѣстную сумму денегъ съ каждой деревни, и именно по 6 грошей отъ каждой копы грошей ежегодной подати (тамъ-же). Другіе начальники и власти:—мостовничіе, десятскіе, войты—выступаютъ едва замѣтно. Населеніе староства общимъ числомъ въ 542 дома (85) дѣлилось на бояръ, мѣщанъ и крестьянъ.

Бояре были разселены особыми поселками при деревняхъ староства и имѣли въ своемъ пользованіи извѣстные участки земли и озера (стр. 31—39), за что платили ежегодно подать, извѣстную подъ названіемъ „гиберны“ (40). Въ сводномъ перечнѣ даемъ свѣдѣнія о боярскихъ поселкахъ и количествѣ гиберны

Названіе боярскихъ селеній въ алфавитномъ порядкѣ.	Число домовъ.	Ежегодная гиберна въ злотыхъ.
Богдановичи	5	100
Вороновщина	9	200
Громыки	21	300
Енцы	6	200
Жабино	10	280
Желѣзники	15	320
Коротковичи	10	110
Кураги	4	80
Лапичи	8	100
Сапоги	4	—
Свѣтиловичи	7	240
Струмень	7	120
Сябровичи	8	100
Хизы	13	200
Шепетовичи	7	220
Шиловичи	10	200
	144	2700

Кромѣ того бояре несли особыя, лично этому сословію присвоенныя, повинности, приведенныя въ особой статьѣ инвентаря подъ заглавіемъ: „Punkta powinnościey bojarów starostwa Czeczerskiego“ (стр. 39—40): бояре строили и ремонтировали замковыя укрѣпленія, бойницы, мосты; являлись, въ качествѣ полиціи, на ярмарки; въ случаѣ надобности выѣзжали на оборону границъ; возили почту; должны были имѣть хорошее вооруженіе и коня и т. д. и т. д.

Мѣщане—составляли населеніе собственно городское въ городѣ (miasto) Чечерскѣ, который въ первой четверти XVIII вѣка расположенъ былъ близъ самого замка, начинаясь отъ главныхъ замковыхъ воротъ. Въ Чечерскѣ насчитывалось семь улицъ (стр. 27), съ 109 домами, не включая корчмы и лавокъ на рынкѣ, а также домовъ нѣкоторыхъ слугъ замковыхъ, ютившихся на окраинахъ города (стр. 41—44). Невольное обращается вниманіе тѣмъ, что христіанское населеніе подавляющимъ образомъ преобладало въ г. Чечерскѣ; всего насчитано въ 1726 г. въ Чечерскѣ—5 домовъ еврейскихъ (расположенныхъ, однако, какъ можно думать, на самой лучшей улицѣ, которая имѣла направленіе отъ „Замковыхъ воротъ до большихъ воротъ“ (стр. 41). Въ г. Чечерскѣ было 4 церкви: Воскресенская, Никольская, Пречистенская. Спасская,—дававшія названія улицамъ; близъ замка находился костелъ во имя св. Тройцы, съ огороженнымъ цминтаремъ; была школа жидовская, на окраинѣ города. На главной улицѣ города былъ устроенъ рынокъ, въ которомъ находилась корчма и три лавки—всѣ христіанскія (стр. 41). Чечерскіе мѣщане,—помимо ежегодной гиберны въ количествѣ 900 злотыхъ, несли свои особыя повинности, которыя подробно изображены въ нашемъ инвентарѣ (стр. 48—50): жали хлѣбъ дворовый, помогали боярамъ въ починкахъ и постройкахъ укрѣпленій, бойницъ, мостовъ; помогали въ рыбной ловлѣ неводами и язами, приготовляли рыбу въ прокъ и т. д., и т. д.

Занимая въ городѣ отдѣльные „плацы“ (стр. 41—44) или нѣкоторую часть плаца (ibid) они, въ большинствѣ, имѣли огородъ той или другой величины, „моргъ“, половину или четверть луговой земли и уволоку или часть ея земли пахотной. Это не безынтересно прослѣдить на слѣдующихъ цыфрахъ:

Подъ городомъ Чечерскомъ въ 1726 г. состояло:	Всего.	Въ томъ числѣ:			
		Платныхъ.	Съ платою въ пользу замка по:	Безъ всякой платы.	Пустыхъ.
Плацовъ	$90^{3}/_{4}$	$70^{1}/_{2}$	3 гр.	$17^{3}/_{4}$	$2^{1}/_{2}$
Огородовъ	$32^{5}/_{16}$	$27^{1}/_{6}$	$7^{1}/_{2}$ гр.	$4^{3}/_{4}$	—
Морговъ (луга)	$55^{3}/_{8}$	$50^{5}/_{8}$	7 гр.	$4^{3}/_{4}$	—
Уволокъ (пашной земли) .	$38^{7}/_{8}$	$29^{1}/_{24}$	—	$9^{5}/_{6}$	—

Въ видѣ необходимаго поясненія къ этой таблицѣ добавляемъ только лишь одно замѣчаніе: „вольными“, т. е. свободными отъ установленной платы за пользованіе земельными угодьями изъ жителей г. Чечерска были: священники въ силу фундушей своихъ церквей и люди дворовые, такъ какъ они несли особую службу двору, какъ-то: пивоваръ, бондарь, кучеръ, бобровникъ... (41—47).

Крестьяне, будучи подчиненными Чечерскому замку и разселившись по 24 деревнямъ староства, дѣлились (въ 1726 году) въ административномъ отношеніи на 6 войтовствъ: Волосовское, Воторское, Залѣсское, Литвиновское, Полѣсское и Сябровское. Каждая деревня

владѣла землею въ особомъ отрубѣ, имѣла свои особыя озера съ правомъ рыбной ловли, мельницы, рудни и т. д. (стр. 50—82.

Густота населенія волости Чечерской можетъ быть изображена въ такомъ видѣ:

	По инвентарю 1704 года.				По инвентарю 1726 года.				
	Дымы.	Служ-бы.	Уво-локи.	Подать: Копы грош.	Дымы.	Службы.	Подать съ „osiadłych“: Копы.	Злоты.	Гроши
Березовка . . .	1	—	22—24	5	3	—	1	27	15
Волосовичи (Сидоровичи тожъ) .	16	2	—	90	18	2	110	275	—
Воторъ	2	2	—	20	7	3	35	77	15
Вощанки и при ней Васильевская слобода .	3	$1\frac{1}{6}$	—	10	2	$1\frac{1}{6}$	5	12	15
Глыбочица . . .	2	1	—	10	5	3	$17\frac{1}{2}$	43	$22\frac{1}{2}$
Дудичи	3	3	nowoosi	adła	8	3	59	147	15
Залѣсье	18	2	—	91	28	2	108	270	—
Зяткевичи . . .	2	2	—	$7\frac{1}{2}$	2	2	29	72	15
Колюды	7	$\frac{1}{2}$	—	38	9	$\frac{5}{8}$	73	182	15
Куб(к)личи . .	2	1	—	20	4	1	20	50	—
Литвиновичи . .	8	$4\frac{3}{4}$	—	44	16	5	$77\frac{1}{2}$	193	$22\frac{1}{2}$
Любиньчизна . .	н	ѣ	т	ъ	9	1	Сло	бод	а.
Мутневичи . .	2	3	—	$8\frac{1}{2}$	5	2	$27\frac{1}{2}$	68	$22\frac{1}{2}$
Онисимковичи .	7	2	—	38	12	2	$46\frac{1}{2}$	116	$7\frac{1}{2}$
Осово	н	ѣ	т	ъ	7	1	$17\frac{1}{2}$	43	22
Полѣсье	9	1	—	50	6	1	$65\frac{1}{2}$	164	$17\frac{1}{2}$
Плиски	5	$\frac{1}{2}$	—	$27\frac{1}{2}$	н	ѣ	т	ъ.	
Рысковъ	12	—	46—48	—	16	—	—	147	15
Рѣчка	5	1	—	24	5	1	26	65	—
Стовбынь . . .	18	1	—	39	40	1	60	150	—
Струмень . . .	8	1	—	54	7	1	45	112	15
Сябровичи . . .	5	2	—	30	13	2	120	300	—
Турищаничи . .	5	2	—	$51\frac{1}{2}$	11	2	41	102	15
Хлусы	2	$\frac{1}{2}$	—	—	6	2	Сло	бод	а.
Итого . .	142	$31\frac{5}{6}$	70	647	239	$38\frac{19}{24}$	935	2698	$18\frac{1}{2}$

Тяглое сословіе (крестьяне) кромѣ денежной дани обязано было давать съ каждаго дома извѣстное количество меда, по одной мѣрѣ („утоптанной“) хорошаго хмѣля и по 1 курицѣ; а также должны были нести не мало и другихъ повинностей, подробно перечисляемыхъ въ особой статьѣ инвентаря подъ заглавіемъ: „powinność ludzi ciahłych“ (82—83). Мы не дѣлаемъ обзора этихъ особыхъ натуральныхъ повинностей крестьянъ Чечерской волости, какъ не дѣлали подробнаго обзора натуральныхъ повинностей боярскаго и мѣщанскаго сословія, хотя такое сопоставленіе означенныхъ повинностей дало бы живую и всестороннюю картину крѣпостной зависимости въ началѣ XVIII вѣка.

Оброчныя статьи замка, помимо громаднаго количества озеръ, рѣкъ, въ коихъ въ значительномъ еще количествѣ водились бобры, лѣсовъ съ охотой на лосей и медвѣдей (82—83), давали прямой постоянный доходъ замку. Сюда должно причислить: а) четыре мельницы (въ г. Чечерскѣ, Дудичахъ, Литвиновичахъ и Онисимковичахъ), арендаторы которыхъ, кромѣ аренды, должны были выкармливать по одному борову отъ каждаго колеса; б) рудни—также четыре—при деревняхъ Дудичи, Молино, Рѣчка и Стовбынь, и в) въ г. Чечерскѣ мыто.

Вообще, предлагаемыя инвентари представляютъ рѣдкія данныя для обрисовки матеріальной стороны жизни Чечерскаго староства. Если что плохо отмѣчается здѣсь, то это нужно сказать относительно духовныхъ интересовъ населенія. Правда, можно говорить о существованіи 4 церквей, костела и школы жидовской въ г. Чечерскѣ, но въ отношеніи волости и статистику церквей трудно составить. Развѣ сюда могутъ итти слѣдующія данныя.

Во 1-хъ, въ инвентарѣ 1704 г. при деревнѣ Воторъ пишется: „Подъ отцомъ Платономъ, священникомъ Пречистенскимъ, полъ службы, копъ 3“. Своя-ли въ деревнѣ Воторъ была церковь во имя Богоматери, или здѣсь разумѣется одноименный храмъ, находившійся въ г. Чечерскѣ? (4 ср. 42. Въ послѣднемъ мѣстѣ названъ „попъ Михей Пречистенскій“, но съ 1704 до 1726 года промежутокъ очень не малый).

Во 2-хъ, при дер. Зятькевичахъ, въ томъ же инвентарѣ 1704 г., показано: „подъ попомъ, за выданнымъ листомъ копъ 10; давняго наданья подъ тѣмъ же двѣ копы“. Вѣроятно, что въ Зятькевичахъ была своя церковь въ эту пору. Но причтъ при ней назывался „Литвиновичскимъ“ (стр. 60), б. м. отъ того, что Зятькевичи приходились въ Литвиновичскомъ войтовствѣ.

Въ 3-хъ, при деревнѣ Онисимковичахъ, въ обоихъ инвентаряхъ, показаны (ср. стр. 15 и 53) „подъ попомъ Аскрысенскимъ“ четыре пустоши копъ 44. Былъ ли здѣсь самостоятельный храмъ, или священникъ Воскресенской церкви изъ г. Чечерска арендовалъ четыре пустоши къ своему личному удовольствію?—не извѣстно.

Наконецъ, въ 4-хъ, при деревнѣ Рысковъ занесена въ инвентарь „поповская уволока въ пустѣ“ (57).—Можно ли въ Рысковѣ ожидать мѣстонахожденія церкви?—у насъ рѣшительно нѣтъ никакихъ данныхъ.

Въ дополненіе къ сказанному, считаемъ нужнымъ замѣтить, что въ нашихъ инвентаряхъ, мы впервые встрѣчаемъ два особыхъ вида податей, которыя называются „prochowszczyzna y stróżowszczyzna“. Объ этой подати можемъ сказать только одно, что она устойчиво всюду опредѣляется въ размѣрѣ 26 грошей (12—15 копъ) съ „дыма“—крестьянскаго (стр. 4, 5, 6 et pass), и съ городскихъ жителей-мѣщанъ—по 18 грошей (9—10 копъ) отъ дыма христіанскаго и, вѣроятно, отъ дыма еврейскаго (45, ср. 49). Выходя изъ того факта, что этимъ податямъ (пороховая и сторожевая) не подлежали бояре, полагаемъ, что эту повинность несли невоенныя сословія на разныя военныя издержки.

Относящійся къ тому же I отдѣлу документъ №3 свидѣтельствуетъ, что въ 1629 году Чечерскъ считался мѣстечкомъ и получилъ отъ Сигизмунда III право на устройство торговъ (еженедѣльно по пятницамъ) и двухъ ярмарокъ (по 2 недѣли каждая); кромѣ того, въ эту же пору была учреждена 3-хъ-дневная ярмарка въ селѣ Зятькевичахъ. Настоящее право базаровъ и ярмарокъ было дано королемъ по особому ходатайству мѣщанъ Чечерскихъ и крестьянъ с. Зятькевичъ.

Не имѣя ни торговыхъ дней ни ярмарокъ у себя, жители Чечерскаго староства должны были ѣхать по другимъ мѣстечкамъ, что, особенно въ пору весенняго половодья, являлось весьма затруднительнымъ (89--91). Такимъ образомъ, мы имѣемъ подъ руками важный документъ, насколько онъ можетъ показывать: съ какого именно времени начался непремѣнный ростъ мѣстечка Чечерска.

Отд. II (стр. 93--112), заключаетъ восемь актовъ №№ 4—11, относящихся къ исторіи Витебска и Витебскаго воеводства, въ сороковыхъ годахъ XVII столѣтія (1642—1647 гг.).

Въ частности къ исторіи г. Витебска относится прежде всего документъ № 4, сообщающій любопытную топографическую подробность, такъ-какъ опредѣляетъ положеніе нѣкогда существовавшей въ г. Витебскѣ Пятницкой церкви, о которой уже къ 25 апрѣля 1645 года осталось одно словесное преданіе и „пустой плацъ". Отсюда же мы узнаемъ: 1) что улица, шедшая отъ „Задунайскихъ воротъ" въ „Нижній замокъ" (т. е. вѣроятно—теперешняя неправильно называемая Задуновская ул.) носила въ пору появленія нашего документа названіе „Великой улицы", и 2) что іезуиты на первыхъ порахъ жизни въ Витебскѣ старались увеличить земельныя владѣнія своего коллегіума покупкой смежныхъ плацовъ за наличныя деньги, какъ было въ 1645 г., когда начальникъ коллегіи ксендзъ Станиславъ Моленда пріобрѣлъ за 350 польск. золот. участокъ земли у подстолича витебскаго Іеронима Жабы (стр. 95—96). Такой же интересъ для исторіи г. Витебска (топографическій) имѣетъ и документъ № 9, откуда можно видѣть, что направленіе нынѣшней „Подвинской улицы" и самое ея названіе были тѣ же, что и нынѣ, „т. е. подъ Пречистенской горой". Въ 1647 году на этой улицѣ было 18 домовъ и при каждомъ огородъ (стр. 107--108).

Документы №№ 8 и 10 вводятъ насъ въ Витебскій земскій архивъ и обнаруживаютъ нѣкоторыя порядки этого архива. Архивъ земскихъ книгъ Витебскаго воеводства находился на рукахъ земскаго писаря. Въ 1646 г., умеръ писарь Левъ Гурко, и на его мѣсто поступилъ нѣкто Константинъ Война. Судья земскій и подсудокъ передали послѣднему всѣ актовыя книги, оказавшіяся налицо. Изъ списка № 8 можно видѣть, что книги велись неаккуратно и хранились безъ особаго порядка. Весьма ограниченное количество книгъ было переписанныхъ на-бѣло и переплетенныхъ (introligowane) изъ 93—5; остальныя книги находились въ видѣ черновиковъ („minutarżów") безъ переплетовъ, сшитыя тетрадями „по аркушамъ". Въ перечнѣ, составленномъ по вышеуказанному поводу, обозначены книги налицо слѣд. лѣтъ: 1571 (г.), 1579, 1584—86; 1589; 1592—96; 1598—1599; 1601—1609; 1611—1613; 1615—1627. Къ сожалѣнію, не сохранилось извѣстій: были ль вообще гдѣ-либо въ эту пору книги прочихъ лѣтъ, не поименованныхъ здѣсь? (103—106). Возможно, что лица, которымъ собственно вѣдать надлежало состояніе архива, не могли дать о семъ опредѣленныхъ свѣдѣній. Документъ № 10-й показываетъ, что въ 1646 году былъ въ главномъ трибуналѣ поднятъ писаремъ Витебскимъ Николаемъ Киселемъ противъ подсудка Льва Гурки, бывшаго раньше земскимъ писаремъ, процессъ о пропажѣ нѣсколькихъ книгъ и реестровъ переписанныхъ книгъ. Между тѣмъ, когда была произведена чиновниками же земскаго суда тщательная ревизія архива, то оказалось, что еще въ 1641 году всѣ означенныя книги въ числѣ 150 связокъ были сданы въ архивъ и въ этихъ связкахъ и лежали цѣлыхъ 6 лѣтъ—невѣдомыя (109—110).

Прочіе документы этого отдѣла сообщаютъ небезъинтересныя подробности изъ жизни Витебскаго воеводства.

Подъ № 5 помѣщенъ документъ, объясняющій происхожденіе мыта мостового на рѣкѣ Узбужѣ. Взиманіе этого мыта на большой дорогѣ („гостинцѣ") изъ Смоленска въ Витебскъ было предоставлено королемъ Владиславомъ IV, 7 марта 1645 года, владѣльцамъ им. Мишутки, „съ тѣмъ, однако, чтобы на названной рѣкѣ былъ всегда хорошій и безопасный мостъ". Мыто устанавливается отъ воза и головы лошади или скота, прогоняемаго чрезъ мостъ. „Купцы и жиды-извозчики платятъ съ каждаго воза, нагруженнаго товаромъ, по 2 шелега отъ одного коня; если лошади или рогатый скотъ прогоняются на продажу, то разрѣшается брать по два пѣнязя. Духовные же, шляхтичи и ихъ подводы, а также верховые и пѣшіе совершенно свободны отъ уплаты сего мыта".

Документы № 6 и 7 относятся къ исторіи знаменитыхъ въ исторіи Бѣлорусскаго землевладѣнія родовъ Сангушко-Сапѣговъ № 11 знакомитъ насъ съ одною изъ характерныхъ чертъ мѣстныхъ витебскихъ дворянъ половины XVII вѣка, когда послѣ нихъ оставалось полное военное вооруженіе.

Отд. III, стр. 113—154, содержитъ въ себѣ документы изъ актовыхъ книгъ Мстиславскаго гродскаго суда за 1666 годъ. По содержанію тутъ большая часть документовъ относится къ исторіи русской войны 1654 года и исторіи г. Кричева въ 1660-хъ годахъ.

Документы настоящаго выпуска устанавливаютъ, что при наступленіи на Мстиславское воеводство Московскихъ войскъ мѣстные жители укрывались въ замкахъ Кричевскомъ (стр. 118, 150), и Мстиславскомъ (стр. 119, 137) и везли сюда наиболѣе важныя свои цѣнности и документы (ibid); посему, когда эти замки пострадали, то потерпѣли на своемъ имуществѣ и весьма многіе граждане воеводства.

Замокъ Мстиславскій осадило Московское войско подъ начальствомъ князя Алексѣя Никитича Трубецкаго въ 18 день іюля 1654 г. Четыре дня крѣпость держалась. 22-го іюля Трубецкой взялъ замокъ штурмомъ; тогда же произошелъ пожаръ, уничтожившій замокъ до-тла (стр. 119). Въ эту пору часть заключенныхъ погибла, другая была отведена плѣнниками въ Москву (119, 137).

Кричевъ цѣлый годъ во время этой войны ожидалъ исхода ея для себя. Какъ вдругъ лѣтомъ 1655 г. сей замокъ, неизвѣстно по какой причинѣ, сгорѣлъ. При этомъ любопытно то, что въ нашихъ документахъ не сохранилось точнаго показанія времени,—когда именно произошелъ указанный пожаръ. Тогда какъ пушкарь Кричевскій чрезъ 14 лѣтъ послѣ сего событія, показываетъ, что пожаръ Кричева произошелъ 20 іюня, земянинъ припоминаетъ, что это произошло 13 мая (стр. 118 ср. 150).

Къ исторіи Кричева, далѣе, относятся документы подъ №№ 17, 20, 25 26, 27. Отсюда мы узнаемъ, что г. Кричевъ и принадлежавшая къ нему волость, словомъ, все кричевское староство, были отданы въ 1666 г. въ аренду на 3 года воеводою Троцкимъ Стефаномъ Пацомъ, б. старостою Кричевскимъ, маршалку Волковыскому г. Ивану Огинскому (№ 20). А далѣе уясняются слѣд. подробности. Въ Кричевѣ были церкви: а) Рождества Христова, б) Воскресенская и в) Пятницкая. На первую въ 1666 г. при свящ. о. Василіи Семеновичѣ Титовичѣ подарили земяне Мстиславскаго воеводства, Дедерки-Туровскіе огородъ подъ названіемъ „Котовщина" надъ р. Лобжою (стр. 17). Между священниками Вос-

кресенской и Пятницкой, церкви были какіе-то непріязненные счеты, разразившіеся слѣд. инцидентомъ. Въ день пророка Иліи 1666 г., подъ вечеръ, когда священникъ Пятницкой церкви о. Мартинъ Савиничъ шелъ домой изъ рынка,—зазвалъ его къ себѣ священникъ церкви Воскресенской о. Стефанъ Артемовичъ и вмѣстѣ со своимъ братомъ (также священникомъ) о. Григоріемъ и сыномъ прибили того до полусмерти и вытащили въ коноплянникъ (№ 25), такъ что когда въ 31 день іюня возный освидѣтельствовалъ избитаго, то нашелъ свящ. Савинича „въ постели опасно больнымъ отъ побоевъ и неговорящимъ; на головѣ у него оказалось три раны весьма глубокихъ,—до мозга; а плечи, руки, ноги, вся спина избиты и искалѣчены такъ, что всѣхъ ранъ и перечислить трудно“ (стр. 146).

Документъ № 27 показываетъ, что г. Кричевъ въ ноябрѣ мѣсяцѣ 1666 г. былъ мѣстомъ, гдѣ собрались дворяне и шляхта Мстиславскаго воеводства и сдѣлали постановленіе объ особомъ сборѣ хлѣбомъ въ пользу мѣстныхъ войскъ. Этотъ документъ вмѣстѣ съ тѣмъ является опредѣленіемъ, имѣвшимъ силу закона, такъ что по этому признаку можетъ быть отнесенъ къ тому разряду актовъ, куда подлежатъ документы: а) № 12,—содержащій королевскую привилегію на владѣніе нѣкоему Обухову за заслуги „на службѣ боярской конной“—и за убытки во время нападеній Московскихъ войскъ на его владѣнія при р. Бесѣдѣ, которая была тогда пограничной между русскими и польско-литовскими владѣніями; и б) № 19—представляющій королевскій универсалъ съ назначеніемъ мѣста и сроковъ для судовъ ассесорскихъ и реляційныхъ.

Но, въ частности, эти два документа имѣютъ особое значеніе для мѣстной исторіи Мстиславскаго воеводства, въ совокупности съ документами №№ 21, 27 и 29, поскольку изъ нихъ можно почерпать свѣдѣнія о состояніи военной дисциплины въ польскомъ войскѣ даннаго времени, по крайней мѣрѣ въ предѣлахъ Кричевскаго староства. Мы узнаемъ отсюда, что военные вели себя на постояхъ далеко не похвально, такъ какъ эти постои сопровождались грабежомъ, насиліемъ и разбоемъ (134—136). Понятно, что постой подобныхъ войскъ не былъ желательнымъ для жителей. Онъ назначался особымъ лицомъ—квартирмейстеромъ (stanowniczy) (стр. 135); но каждый полкъ получалъ предварительно приказъ гетмана съ указаніемъ района, гдѣ полкъ долженъ брать для себя продовольствіе. Такъ полковнику Сурину для пріобрѣтенія живности назначается округа г. Черепова и Рославля, но при этомъ гетманъ пишетъ: „даю вамъ (полковнику) такой приказъ, чтобы, не вторгаясь въ Смоленщину, доставать продовольствіе для своего полка изъ Сѣверщины и Черепова безъ войны и безъ всякаго притѣсненія мѣстнаго населенія, не подходя къ крѣпости на три мили, чтобы не давать Москвѣ и казакамъ поводовъ къ зачепкамъ; такъ какъ и они не будутъ взаимно по-непріятельски поступать съ нашими людьми и возбранять имъ пріобрѣтеніе живности“ (стр. 151—152).

Весьма интересны и документы болѣе частнаго характера,—какъ то: а) дворянскій аттестатъ—№ 24; б) духовныя завѣщанія—№ 18 и 23, и в) жалобы о наѣздахъ—№ 15, 16 и 30. Эти документы имѣютъ за собой вполнѣ установившееся въ исторической наукѣ значеніе для обрисовки быта и жизни того времени, къ которому относятся. Между прочимъ считаемъ необходимымъ сдѣлать слѣдующія примѣчанія.

Документъ подъ № 24, не только даетъ намъ подробности, касающіяся жизни частнаго человѣка, но и перечисляетъ весь высшій кругъ Мстиславскихъ обывателей въ 1666 году: „дворянъ, шляхты и рыцарства“ (стр. 142—143). Первое

духовное завѣщаніе (№ 18), принадлежитъ православному шляхтичу Александру Григорьевичу Воронцу и написано при исключительныхъ, можно сказать, обстоятельствахъ: во время осады Мстиславля русскими войсками подъ начальствомъ кн. Трубецкого (стр. 129). Воронецъ былъ раненъ въ одной вылазкѣ, во время осады Мстиславля русскими войсками въ 1654 году. Завѣщая похоронить свое тѣло въ Мстиславскомъ Тупичевскомъ монастырѣ, Воронецъ отписываетъ сорокъ копъ литов. грош. на другую церковь Мстиславскую Братскую и двадцать копъ литов. грош. на „шпиталь“ (стр. 127—128). Другое завѣщаніе (№ 23) принадлежитъ женѣ другого защитника замка Мстиславскаго, земянина Василія Безводицкаго, который былъ убитъ при взятіи Мстиславля, а сынъ его попалъ въ Московскій плѣнъ. Помимо всего прочаго заслуживаетъ вниманія голосъ наболѣвшей души завѣщательницы, которая такъ необычно начинаетъ свое послѣднее распоряженіе: „Я, Анна, урожд. Соколова, жена Василія Безводицкаго, ослаблена и лѣтами, и несчастіями жизни отъ различныхъ переворотовъ въ краѣ... (стр. 139)“. Политическія нестроенія въ Зап.-Русскомъ государствѣ первой половины XVII в., видимо, очень сильно давали себя чувствовать, если даже женщина дѣлаетъ такой, исполненный вопля, отзывъ о современныхъ порядкахъ!..

Чтобы хотя отчасти понять это неспокойное время, намъ слѣдовало бы напечатать всю ту массу жалобъ „о наѣздахъ“, или вооруженныхъ нападеніяхъ, дѣлавшихъ въ высшей степени небезопасной жизни помѣщиковъ и обывателей края,—которыми сплошь наполнены актовыя книги даннаго періода, и въ частности настоящая актовая книга. Мы изъ этого матеріала остановились только на трехъ документахъ, которые и печатаемъ (подъ № 15, 16, 30); но не будемъ передавать общаго содержанія ихъ, тѣмъ болѣе, что всѣ три документа на русскомъ языкѣ.

Отд. IV, док. № 31—41, изъ актов. книги Оршанскаго суда и касаются главн. обр., пяти мѣстъ Орш. повѣта: м. Бобра, Копыси, Орши, Смолянъ и Шклова.

Къ исторіи м. Бобра приведенъ инвентарь мѣстечка и имѣнія отъ 1614 г. и продажная на сіе имѣніе запись отъ того же года. Бобръ, нынѣ мѣстечко Сѣненскаго уѣзда, Могил. губ.,—судя по справочной книгѣ по Могилев. губ. А. С. Дембовецкаго (кн. I стр. 127), представляется намъ болѣе чѣмъ скуднымъ имѣющимися историч. данными; безъ преувеличенія,—его историческому прошлому не посвящено здѣсь и десяти строкъ. Поэтому, мы льстимъ себя тѣмъ большею надеждой, что предлагаемые два документа дадутъ надежный историческій матеріалъ всякому, кто интересуется Могилевской стариной.

Бобръ—родовое имѣніе графовъ Ходкевичей,—считалось тогда городомъ. Перешедшій въ родъ Ходкевичей, Бобръ былъ заложенъ граф. Александромъ Ходкевичемъ своему зятю—Витебскому воеводѣ Станиславу Пацу,—отъ котораго перешелъ по закладной ко Льву Сапѣгѣ; тотъ передалъ это имѣніе своему слугѣ, нѣкоему Галинскому; этотъ перезаставилъ земянину Орш. повѣта Христофору Комару, которому за тѣмъ въ 1614 году продано было въ собственность „мѣсто Бобръ съ будованемъ (постройками) церковнымъ, дворцомъ, въ томъ же мѣстечкѣ збудованымъ, съ млыномъ на рѣцѣ Бобрѣ, и зо всими мѣщанами, боярами и подданными, въ томъ мѣстѣ осѣлыми, и съ селами къ тому имѣнію прислухаючыми“ (стр. 179—180). Въ эту пору (въ 1614 г.) мѣстечко Бобръ было исключительно русскимъ и христіанскимъ,—ни одного еврея не было. Въ немъ считалось 5 улицъ:

1) изъ рынка въ дер. Словени; 2) „около церкви"; 3) отъ дворца къ мельницѣ, которая находилась на р. Бобрѣ; 4) за рѣкой и 5) по дорогѣ въ старый Бобръ. Въ описываемую пору всего домовъ насчитано въ мѣстечкѣ 182; а кромѣ того въ слободкѣ, находившейся за рѣкой Бобромъ,—8 дворовъ мѣщанъ. Итого 190 домовъ. Наиболѣе замѣчательными въ мѣстечкѣ пунктами, кромѣ церкви, были дворецъ, рынокъ, мельница и мостъ чрезъ рѣку (158). Въ рынкѣ находилась важница (dom wieżny) и карчма, почему то въ инвентарѣ называемая необычно: „karczma dla gości". Мельница была на два колеса (стр. 166). Изъ лицъ, перечисляемыхъ въ инвентарѣ останавливаетъ вниманіе священникъ—о Феодоръ (стр. 167). Усадьба его была по улицѣ, которая шла „около церкви" (стр. 162), а кромѣ того ему на этой же сторонѣ рѣки принадлежала уволока церковной земли—совершенно свободной отъ платы податей (стр. 168). Быть можетъ, далѣе, подъ Апанасомъ Полупомъ (стр. 171). инвентарь разумѣетъ причетника церковнаго, который гдѣ-то жилъ на гумнѣ.

Къ м. Бобру принадлежали села:

	Домовъ.	Уволокъ земли.			Въ семъ числѣ.	Плата съ каждой увол. по	Всего чиншу.		
		Всего.	Вольныхъ.	Пустыхъ.	Платныхъ.	Гроши.	Злот.	Коп.	Грош.
Бобръ-Старый .	19	48	1	28	19	75	23	—	—
Монастыри . . .	17	26	—	5	21	74	—	25	30
Паньковичи . .	17	20	1	3	16	74	—	12	24
Соколовичи . . .	9	12	—	$^2/_3$	$11^1/_3$	74	—	13	38

А сверхъ сихъ селъ—застѣнокъ Лопатинскій, въ которомъ жилъ бояринъ Павелъ Лопата (стр. 176).

Что касается матеріальнаго положенія крестьянъ им. Бобра, то оно можетъ быть опредѣлено на основаніи такихъ данныхъ. Земельный надѣлъ на каждый домъ—почти одинаковый: равенъ одной уволокѣ; повинности же крѣпостныя опредѣлены съ каждой уволоки: дать жита по 1 „краковкѣ", овса по $1^1/_2$ краковки [1]), льну по 1 котку (или 8 грошей) и по 1 курицѣ: привезти по 10 возовъ дровъ, поставить сторожа на 1 недѣлю, и подводу на случай засыпанія гребли (172, 173, 174). Къ сему, крестьяне села Старый-Бобръ обязываются давать ежегодно меду по „двадцати мѣдницъ" (стр. 172)....

Переходимъ къ слѣдующимъ документамъ.

По историческому ихъ значенію обращаютъ серьезное вниманіе фундушевые документы за № 33, 34, 36, 38 и 39 и закладная № 41. Документы № 33 и 34 относятся къ исторіи г. Копыси [2]). Они касаются собственно жизни мѣстной православной церкви. Графъ Ходкевичъ назначаетъ въ 1592 г. священника г. Копыси о. Іосифа Михайловича „протопопомъ надъ всѣми попами замка Копыскаго". При

[1]) На стр. 175 иная редакція—„по 1 краковкѣ и $^1/_2$ салянки".

[2]) Нынѣ заштатный городъ Могил. губ., Гомельскаго уѣзда.—Дембовецкій А. С. „Могил. губ." кн. I, стр. 69—70.

этомъ любопытно опредѣленіе протопопскихъ обязанностей, которое дѣлается тѣмъ же графомъ Ходкевичемъ: „сей о. Іосифъ Михайловичъ—пишетъ графъ—имѣетъ наблюдать по всѣмъ церквамъ замка и волости Копысской, чтобы богослуженія отправлялись благопристойно (porządnie), какъ при покойныхъ предкахъ нашихъ"..... Настоящимъ же документомъ даются Копысскому протопопу, о. Іосифу, въ пожизненное владѣніе всѣ доходы церкви св. Василія въ г. Копыси. Вмѣстѣ съ тѣмъ по просьбѣ о. протопопа, въ качествѣ помощника ему по отправленію богослуженій при указанной церкви, назначается священникъ Кодратій Околовичъ (стр. 186—187).... Прошло пять лѣтъ и названный о. Кодратій Околовичъ получилъ грамоту отъ виленскаго воеводы Христофора Радзивилла (отъ 6 іюля 1597 г.), которою о. Кондратій Околовичъ добылъ первый формальный фундушъ, былъ признанъ священникомъ св. Васильевской г. Копыси церкви съ законнымъ правомъ пользоваться церковными доходами, а именно: службой земли съ крестьянами, домомъ въ г. Копыси съ огородами. а кромѣ того ежегодно дозволено ему „розсытить и вышинковать 12 пудовъ сборнаго меду, по давнишнему обычаю, за что никакого мыта не имѣетъ платить" (стр. 189). Въ настоящемъ документѣ Христофоръ Радзивиллъ выражаетъ свою волю, „чтобы въ сей церкви св. Василія по обряду христіанскому греческому не переставало богослуженіе и признавалась власть исконнаго начальства" (стр. 189), при чемъ ручается и за сына своего Януша и его послѣдующихъ наслѣдниковъ. что они будутъ наблюдать давнія права церкви св. Василія въ г. Копыси „оберегая всякій порядокъ при этой церкви въ совершеніи богослуженія по обряду и обычаю древнему греческому" (стр. 190). Настоящимъ же документомъ твердо устанавливается то положеніе, что г. Копысь находился въ концѣ XVI в. уже во владѣніи Радзивилловъ, перейдя по женской линіи и именно за женою Христофора Радзивилла.

Документъ № 36 даетъ первыя извѣстія о возникновеніи двухъ церквей въ м. Смолянахъ,—Благовѣщенія и св. Іеронима и монастыря доминиканскаго при этой послѣдней,—между улицами Замковой и Гайдуцкой (стр. 197). Въ качествѣ фундаторовъ является княжеская чета—Сангушко: Іеронимъ Любартовичъ и его супруга Констанція, урожд. Сапѣга (стр. 195—200).

Изъ документа № 38 усматриваемъ, что въ надѣлѣ женскаго базиліанскаго Шкловскаго при церкви Успенія монастыря особенно горячее участіе принимала мать графа Николая Сенявскаго, который указаннымъ фундушемъ утверждаетъ лишь волю матери.

Документъ № 39 относится къ исторіи св. Ильинской церкви г. Орши и, представляя собою рядъ королевскихъ привиллегій, начиная съ древнѣйшей—1595 года, даетъ рѣдкія свѣдѣнія, касающіяся этого храма, какъ можно судить уже по одному нашему перечню содержанія этого документа (стр. 204—205).

Документъ № 41 представляетъ также цѣнность, относясь къ исторіи Могилевскаго братскаго монастыря. Этотъ документъ свидѣтельствуетъ, что при игуменѣ сего монастыря Гедеонѣ Савицкомъ Могилев. братскій монастырь былъ настолько состоятельнымъ, что могъ дать 1 августа 1690 года въ займы 5 тыс. золот. и пріобрѣлъ право, а, стало быть, имѣлъ силу, эксплоатировать полученное въ закладъ имѣніе „Любуже", Оршанскаго повѣта, которое было даже безъ построекъ (стр. 211—216).

Документы: № 35—продажная крѣпость на часть им. Угловъ, № 37—привиллегія короля Печорамъ на 6 службъ въ деревнѣ Вейно и № 40—запись вла-

дѣльца Шкловскаго замка графа Сенявскаго—на слободку Борейшово съ восьмью уволоками земли,—представляютъ историческій интересъ въ томъ отношеніи, что рисуютъ пути, которыми распространялось мелкое шляхетское землевладѣніе въ предѣлахъ Бѣлорусскаго края и появлялись здѣсь новые, доселѣ не встрѣчавшіеся, землевладѣльцы-собственники.

Послѣдній отд. V настоящаго выпуска, стр. 218—332. заключаетъ въ себѣ акты Полоцкаго земскаго суда. Почти половина этихъ документовъ относится къ исторіи гор. Полоцка. По историческому значенію первое мѣсто принадлежитъ докум. № 42, стр. 221—233. Предъ нами предстаетъ жизнь древняго Полоцка еще подъ владычествомъ собственно Литовскихъ князей и, затѣмъ, идетъ рядъ привиллегій и вольностей, данныхъ польско-литов. королями Полоцкимъ боярамъ панцернымъ и путнымъ. Насколько намъ извѣстно, настоящій документъ принадлежитъ къ числу самыхъ рѣдкихъ по исторической цѣнности документовъ земли Полоцкой, тѣмъ болѣе, что наша редакція его пока самая исправная.

Мы не беремъ на себя широкой задачи комментировать этотъ документъ чего заслуживаетъ почти каждое слово его. Но не можемъ не указать на одну подробность.

Всѣ сословія земли Полоцкой--бояре, мѣщане, горожане и земяне, во время Сигизмунда II (1544—1572 г.) имѣли цѣлый рядъ писаныхъ древнихъ королевскихъ привиллегій, начиная со времени Скиргайлы (1387—1392 г.) (стр. 225), или, говоря иначе земля Полоцкая въ XVI вѣкѣ имѣла свой собственной сводъ права. Всѣ цѣнные документы „вси листы, привилеи и твердости на права и вольности, той землѣ Полоцкой належачые“--хранились въ замкѣ Полоцкомъ въ церкви св. Софіи, откуда при занятіи Полоцка царемъ русскимъ Іоанномъ IV были взяты (стр. 223). Не только Сигизмундъ II (отъ 21 февраля 1547 года) но и его недалекій преемникъ Стефанъ Баторій (отъ 7-го мая 1580 г.) подтверждали „у с и тыи доброволенства .... и права вольныя христіанскія, добрыя, справедливыя,—на вечные часы“ (стр. 225). Отсюда вполнѣ понятно, почему этотъ документъ, носящій на себѣ признаки глубокой древности, заслуживаетъ самаго тщательнаго изученія со стороны спеціалистовъ по наукѣ зап. русскаго права.

Къ исторіи же Полоцка относятся документы за № 43. 45, 46, 54. 70, 77; къ исторіи Полоцкихъ монастырей--Братскаго Богоявленскаго № 49, 50, 57, 58, 68, 71, 72 и 74, и Борисо-Глѣбскаго № 47. По времени совершенія всѣ эти документы 1668 года и если не даютъ столь драгоцѣннаго матеріала, какъ только что описанный актъ № 42, то все же каждый вноситъ свою долю интереса въ минувшія судьбы Полоцка и его земли.

Что касается прочихъ документахъ этого отдѣла подъ №№ 44, 48, 51—53; 59—67, 69, 73, 75—76,--то они относятся къ разряду частно-владѣльчcскихъ актовъ, важныхъ для исторіи мѣстнаго дворянскаго землевладѣнія. Помимо этого здѣсь даются драгоцѣнныя указанія о состояніи Полоцкой земли во время нашествія русскихъ войскъ въ царствованіе Алексѣя Михайловича.

~~~~~~~~~~~~~~~~~~

Во второй части сего выпуска печатается „Оршанскій гербовникъ“. Гербовникъ дворянъ (szlachty) б. Оршанскаго повѣта (нынѣ Могилевской губ.), представляетъ въ оригиналѣ отдѣльную книгу Витебскаго Центральнаго Архива древнихъ актовыхъ книгъ (по дополнит. описи при вып. XXIV „Истор.-Юрид. Матер.“ подъ № 12/102).

Настоящая книга въ архивѣ единственная. Она составлена изъ краткихъ протокольныхъ записей („акторатовъ“) въ такомъ видѣ:--на первой страницѣ листа, разлинованнаго сверху внизъ (вертикально) на двѣ равныя половины, пишется съ одной стороны—лѣвой отъ читающаго: дата представленія въ земскій судъ („явки“) дальнѣйшей записи, состоящей изъ а) перечисленія наличныхъ членовъ каждой фамиліи,—б) изображенія герба (рѣдко нѣтъ) съ его названіемъ (не вездѣ) и в) описанія герба (часто опускается); съ правой стороны, послѣ словъ: „dowodzili szlachectwa swego“ дается указаніе на крѣпостные и другіе имущественные документы. Къ сему, на оборотѣ или слѣдующемъ листѣ рисуется родословное дерево. Нѣкоторые, немногіе, впрочемъ, гербы и генеалогіи сдѣланы акварелью.

Подобныхъ протоколовъ въ поименованной книгѣ на каждую фамилію часто не одинъ экземпляръ, а бываетъ двѣ, три и даже четыре копіи *).

Заслуживаетъ вниманія, что почти вся печатаемая книга писана однимъ почеркомъ на толстой тряпичной бумагѣ, нерѣдко съ водянымъ знакомъ. Всего въ книгѣ пронумерованныхъ и скрѣпленныхъ двумя шнурами и печатями Высочайше утвержденныхъ комиссій триста тридцать два листа. Первая Высоч. утв. комиссія обревизовала настоящую книгу 9 іюля 1835 года и надписью за шнуромъ и печатью утвердила наличность писанныхъ листовъ книги. Вторая коммиссія, подвергнувъ новому пересмотру книгу, 29 мая 1845 года, сдѣлала на ней такое завѣреніе: „сія книга въ присутствіи оршанскаго уѣзднаго суда комиссіею Высочайше утвержденною была ревизована. Въ ней номерованныхъ листовъ 332; печать прежней комиссіи неявственна; книга эта по листамъ не скрѣплена и заключаетъ въ себѣ разныя копіи съ дворянскихъ гербовъ 1773, 1774 и 1776 годовъ, введенныя въ переплетъ не попорядку, которая никѣмъ въ подлинности и принадлежности лицамъ этихъ гербовъ не засвидѣтельствована“.

Гербовникъ печатается въ точной копіи; но, для удобства пользованія, фамиліи гербованныхъ лицъ напечатаны въ алфавитномъ порядкѣ и введенъ порядковый счетъ фамилій. Всего въ нашемъ гербовникѣ помѣщене 119 акторатовъ отдѣльныхъ родовъ, доказывающихъ свое дворянство, съ представленіемъ въ земскій судъ владѣльческихъ документовъ.

Полагаемъ, что въ настоящей книгѣ сохранились далеко не всѣ, явленные въ 1773 и 1774 гг. актораты. Но, несомнѣнно, что настоящая актовая книга—вполнѣ офиціальнаго характера. Происхожденіе ея таково. Послѣ 1-го раздѣла Польши, когда въ Бѣлоруссіи водворилась русская законная власть,—Могилевскій губернаторъ генералъ-лейтенантъ Михаилъ Коховской, отъ 14 іюля 1773 г. издалъ и распубликовалъ особый универсалъ, на основаніи изволенія Императрицы Екатерины II Алексѣеевны (см. гербовникъ стр. 65, 99, 107, 127 и др.). Всѣ лица считавшія себя въ рангѣ благородной шляхты и стали послѣ этого предъявлять свои генеалогичеекія таблицы, гербы и разные письменные акты, коими по ихъ соображенію, доказывалась неоспоримость ихъ шляхетскаго землевладѣнія. Какого именно содержанія былъ упомянутый универсалъ губернатора Коховскаго? соотвѣтствовали-ль называемые въ каждомъ акторатѣ документы требованіямъ, предъявленнымъ въ томъ универсалѣ? почему не сохранилось въ архивѣ подобныхъ гербовниковъ по другимъ уѣздамъ Могилевской и Витебской губерній? мы, къ сожалѣнію, сказать не можемъ, какъ намъ не удалось пока розы-

*) Число такихъ копій всякій разъ указывается послѣ пагинаціи, въ скобкахъ.
~~~~~~~~~~~~~~~~~~

скать самаго универсала. Это же обстоятельство заставляетъ насъ отказаться и отъ критическаго изученія нашего гербовника и какихъ-нибудь окончательныхъ сужденій.

Клише гербовъ для настоящаго изданія обязательно предложилъ витебскій присяжный повѣренный Вячеславъ Петровичъ Федоровичъ. Будучи уроженцемъ Могилевской губерніи и любителемъ мѣстной старины, онъ любезно принялъ на себя участіе въ изученіи неописанныхъ въ текстѣ гербовъ, ихъ копировкѣ изъ рукописи и всѣ хлопоты по заказу и подбору. Клише гербовъ заказаны г. Федоровичемъ въ Варшавѣ въ мастерской Художественно-издательскаго товарищества по ближайшимъ указаніямъ г. А. Бонецкаго, издающаго въ Варшавѣ обширный „Польскій Гербовникъ“ (Herbarż Polski“).

Дм. Довгялло.

Выпуска двадцать осьмого

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ.

Документы

относящіеся

къ исторіи Чечерскаго староства.

№ I.

Инвентарь Чечерскаго староства 1704 года.

Въ наетоящемъ инвентарѣ опредѣляются подати и повинности населенія по волости чечерскаго староства. Поэтому, инвентарю усвоено названіе „birczy“. Послѣ наименованіи деревни указывается количество заселенной земли, перечисляются домохозяева и сумма „чинша“, причитающаяся съ каждаго „дыма“. Послѣ итога подати по деревни неизмѣнно прибавляется сумма особой повинности „prochowszczyzna y strożowszczyzna“, которая исчисляется по 26 грошей съ каждаго дыма. Затѣмъ, поименовываются пустоши съ указаніемъ дохода съ каждой, и описывается обводная межа каждаго селенія съ показаніемъ оброчныхъ статей, каковы: озера, рыбныя ловля, рудни, мельницы. Всего въ семъ инвентарѣ описывается 22 деревни, въ слѣдующ. порядкѣ: 1) Воторъ, Турищаничи, Литвиновичи, Зятькевичи, 5) Вощанки, Березовка, Струмень, Волосовичи, Полѣсье, 10) Колюды, Низимковичи, Кубличи, Залѣсье, Столбынь, 15) Хлусы, Плиски, Рѣчка, Дудичи, Сябровичи, 20) Рысковъ, Мутневичи и 22) Глыбочица. Изъ чихъ при Литвиновичахъ, Низимковичахъ и Дудичахъ указываются мельницы съ сукновальнями и к, уподернями („młyn o jednym kole z foluszem y stępem do tłuczenia jagioł“); при деревняхъ—Столбынь и Рѣчка—указываются „рудни съ плавильными печами“; значительная часть деревень пользовалась рыбными ловлями: Воторъ, Турищаничи, Литвиновичи, Струмень, Волосовичи, Низимковичи, Залѣсье, Столбынь. Дудичи и Сябровичи. Есть нѣсколько указаній относительно мѣстонахожденія причта церковнаго: 1) при деревнѣ Воторъ—„pod popem Preczystenskim puł służby, kop trzy; при деревнѣ Яцкевичи—„pod popem za listem danym kop 10, pod tymże dawnego nadania kop 2; 3) при деревнѣ Низимковичи—„pod popem Askrysienskim (pustosz) Hawramowska kop 10; pod tymże popem Romanowska—kop 10; Hawryłowska—kop 12; Karpowska kop 12; ten pop z przywilejami y listem trzyma podmostowiczym sieminowska za listem—kop 12½; и 4) при деревнѣ Рысково упоминается „popowska włoka w puscie“.

Aktykacia ynwentarza starostwa Czeczerskiego birczy z ograniczeniem kazdey wsi.

Roku tysiąc siedymsett sześćdziesiąt dziewiątego miesiąca Septembra dziewietnastego dnia.

№ 1.

Na roczkach Septembrowych grodzkich pttu Rzeczyckiego in solito juditiorum loco w miescie J. K. Msci Rohaczowie porządkiem prawa pospolitego sądzących się, przed nami Joachimom Judickim starostą Zahoranski, podstaroscim Kazimierzem Wiszczynskim, skarbnikiem Marcinem Stanisławem na Chlewnie Chlewinskim, sędziami: Thadeuszem Antonim Malinowskim, koniuszym y pisarzcom Urzędnikami sądowemi grodzkiemi pttu Rzgo od jasnie oswieconego xcia jmęci Albrychta Radziwiłły sądowego pttu Rzgo, starosty jnstallowanemi, comparendo personaliter patron jmść pan Jozeff Ałojzy Borodzicz, budowniczy Rzeczycki, ynwentarz starostwa Czeczerskiego ad jnstantiam wszystkich w. j. panow kompatryotow y possessorow, dobra swoie w powiecie Rzeczyckim mających z starostwem Czeczerskim graniczących ad acta xiąg grodzkich pttu Rzgo podał, którego tenor sequitur estque talis:

INWENTARZ birczy na wybieranie czynszu we włości starostwa Czeczerskiego, iako: opisanie wsi, poddanych y pustoszy w nich, także y granic tych wsi według listow kommissarskich w roku tysiącznym siedmsetnym czwartym.

WŁOŚĆ CZECZERSKA.

I. WIES WOTOR (służby dwie).

1. Mikita Chilista . . . kop 10.
2. Fiosko Hniodźko . . . „ 10.
3. Jośko Bondaronek . . . „ 6, słoboda.
4. Lukjan Hapiejewicz . . „ 6, słoboda.

Pod oycem Płatonem, swieszczenikiem Preczyszczęskim puł służby, kop trzy.—Summa z tey wsi uczyni kop dwadzieścię. Prochowszczyzny y Strożowszczyzny z dymow dwuch po groszy dwadziescie sześć, groszy piędziesiąt dwa. Pustosz tey wsi:

Dubrowinska	pustosz	kop	10.
Amieljanowska	„	„	6.
Piotrowska	„	„	6.
Kucharowska	„	„	12.
Bohdanowska	„	„	12.
Kondratowska	„	„	12

№ 1.

Jeziora tej wsi: Ułuko toni dwie: Osuchi wyszznie toń jedna; Niedawli—toni cztyry; Osuchi niżnie—toni trzy; Snieciło—toni dwie; Wotor—toni cztyry; Kowpin lohowy—toń iedna.

GRANICA tey wsi: zaczowszy od reczki Poły przy Sożu rzece wniz Sozem niżey Bystryki rzeczki przez luh w jezioro Ułuko; tym jeziorem w rzeczke Moline z Wołosowcami granica; z tey Moliny do rzeczki Molinki z Kubliczami granica; z tey Molinki do rzeczki Prudowki z Zaleszanmi granica, przez luh do duba Mamżena, od tego duba w rzekę Soż; z Soża w Czeczore rzeczkę; tą Czeczorą w wierzch rzeczką Rowniwko, to rzeczką w wierzch w rzeczką y błotą—pole z Rozsochami; tym błotem y rzeczko wniz, aż do Soża, z kąd się granica zaczoła.

II. WIES TURYSZCZANICZE (służb dwie).

1. Anisim Makaronek	kop	17,	groszy	$37\frac{1}{2}$.
2. Alexiey Pronkowicz	„	11	—	—
3. Charko Pronkowicz	„	11	—	—
4. Janko Dziemidzionek	„	3	—	$37\frac{1}{2}$.
5. Pilip Pronkowicz	„	8	—	$37\frac{1}{2}$.

—— Summa tej wsi uczyni kop piędziesiąt jedna, groszy trzydziescie siedm y puł. Prochowszczyzny y strożowszczyzny kopa jedna, groszy piędziesiąt pięć. Pustosz tey wsi:

1. Sidarowska	pustosz	kop	$3\frac{1}{2}$,	groszy	186.
Łukaszowska	„	„	$3\frac{1}{2}$,	„	186.
Chamenska	„	„	5	—	—
Amiellanowska	„	„	5	—	—
5. Fiedorowska	„	„	5	—	—
Potomkowska	„	„	5	—	—
Apanasowska	„	„	5	—	—
Jhnatowska	„	„	$3\frac{1}{2}$,	„	186.
Pawlowska	„	„	$3\frac{1}{2}$,	„	186.

10. Zacharynowska	„	„	3½,	„	186.
Jurkowska	„	„	3½,	„	186.
Fiedosowska	„	„	5	—	—
Androsowska	„	„	5	—	—
Wieremiejowska	„	„	5	—	—
15. Mikicina	„	„	5	—	—

Granica tey wsi: zaczowszy od rzeki Soża od rzeczki Poły w wierżch ze wsią Wotorem do granicy Lużeskiey do rzeczki Bobrowey; tą rzeczką aż do Sożą, poprzek Soża z Wolosowcami pewnemi y sieczonemi rubieżami do błota Babunowego w puł tego błotu sieczonemi rubieżami do rzeczki Bobrowey y granicy Lużęskiey, zkąd się granica zaczoła.

Jeziora tey wsi: Wzełła—toni trzy; krynica Wżeć co niewod nie chodzi; całą wsią płacą talarow dwa.

III. WIES LITWINOWICZE (służby cztyry puł y czwierć).

1. Mojsiey Hadunionek	. . kop	7,	groszy	37½.
2. Chilimon Hadunionek	. . „	7,	„	37½.
3. Mojsiey Borowik	. . . „	5,	—	—
4. Daniło Lahwinionek	. . „	5,	—	—
5. Zienko Kozlonek	. . . „	5,	—	—
6. Chramozonek	. . . . „	5,	—	—
7. Zienko Kozlonek	. . . „	5,	—	—
8. Salimun Czuman	. . . „	4,	—	—

=Summa tey wsi czyni kop czterdziescie cztyry.

Prochowszczyzny y strożowszczyzny z dymow osmiu po groszy dwadziescie sześć=kop dwie, groszy pięćdziesiąt osim. Pustosz tey wsi:

1. Radkowska pustosz kop 11.
   Lohwinowska „ „ 5.

Chłamowska	pustosz	kop	15.
Szapuchowska	„	„	15.
5. Ciszkowska	„	„	15.
Awsiejewicz	„	„	15.
Jsakowicz	„	„	15.
Wachteryna	„	„	15.
Kuzniecowa	„	„	15.
10. Repetnikowa	„	„	15.
Kudzinowska	„	„	15.
Purymowska	„	„	15.
Kozłowo	„	„	15.
Kaziekowicz	„	„	15.
15. Palawczonek	„	„	5.
Kuzowska	„	„	15.
Szapackich	„	„	15.
Achremowska	„	„	7½.

Kuźma y Szerszeń Zarkowska pustosz kop 15; pod Muhalękiem z Woszczanek Iwan Kuzmicz kop 2½.

Jeziora tey wsi Woszczanek y Ziackie, Borowica toni dwie, Hordzielowo toni trzy, Rymowca toń jedna, Kozolozkie toni trzy; w tey wsi młyn o jednym kole z faluszem y stępami do tluczenia jagieł.

IV. WIES ZJACKIEWICZE (służby dwie).

Kuryło Hojko podstarcem kop 7½ Litwinowski z uroku. Pustosz tey wsi Kuryły Hojki w puscie=kop 7½ pod popem, za listem danym, kop dziesięć, pod tymże dawnego nadania kop dwie;

1. Lazarowska	pustosz	kop	12.
Swirydowska	„	„	15.
Czyczykowska	„	„	5.
Mnieńchremowska		„	2½.

5. Andrejowska pustosz kop 2½.
Kaczerynina „ „ 2.
Lamyczyna „ „ 10.
Larkowska „ „ 2½.
Jenkowska „ „ 5;
w puscie bez nazwiska „ 20.

V. WIES WOSZCZANKI (służba jedna y szescina).

1. Jwan Białowus kop 5.
Zosim Androsow „ 2, groszy 37½.
Kirej Krawiec „ 2½, słoboda
Dziemid Dudar „ 2½, słoboda.
5. Jakow Michałonek „ 2, groszy 37½.
— Summa tey wsi uczyni kop dziesięc. Prochowszczyzny z dymow trzech po groszy dwadziesci sześć, kopa jedna, groszy trzy. Pustosz tey wsi:
1. Sobolewska pustosz kop 15.
Buziękowska „ „ 15.
Citowska „ „ 10.
Boguckiego „ „ 15.
5. Lazniowskiey co siedzą kop 7½.

VI. WIES BIEROZOWKA (włok dwadziescie cztyry).

Jeden Karp Dmitronok kop 5.
— Summa tey wsi czyni kop pięc. Prochowszczyzny z dymu jednego groszy dwadziescie sześć. Pustosz tey wsi:
1. Kromy Lapienicz ½ włoki.
Malewina pustosz ½ włoki.
Kzescieniowa „ ½ „
Chilimonowska „ ½ „
5. Dziemidowska „ ½ „
Armiszowska „ ½ „

Hrysząkowa pustosz ½ włoki.
Chodorowska „ ½ „
Lawrynowska „ ½ „
10. Babnikowa „ ½ „
Kazucina „ ½ „
Lapodynina „ ½ „
Chwiedorowska „ ½ „
Andrejka Żorawka „ ½ „
15. Iwana Drohoza „ ½ „
Kuzmy Charama „ ½ „
z tamtey strony mostka bez nazwiska włok cztyry,
z tey strony mostka wdowy Tociany ½ włoki.
Jwana Kulnisza . . ½ włoki.
20. Kuzmy Suchomawki . ½ „
Mikity Sucholetoho . ½ „
Jwana Kukamchi . . ½ „
Jwana Dziemieszkowa . ½ „
Hapona Dziemieszki . ½ „
25. Tarasa Dziemieszki . ½ „
Jwaszka Pałanoho . . ½ „
Mikołaja Kowala . . ½ „
Kuzmy Konowała . . ½ „
Bohaikowska . . . ½ „
30. Między nim y Konowałem, bez nazwiska włok pięć y czwierć; 31) pod Karpem—włok czwierci trzy.

Granica tey wsi: zaczowszy od rzeki Soża w Orliszcze jeziorą; z Orliszcza, lohem u zakotę tam w dębie zasieczonę rubieże, granica z tamtąd w Opcu jezioro, z jeziora lohem w Ciasny borek, tam rubieże; z ciasnego borku w krynice Uzbuże; ztamtąd borem, rubieżami w Zubryne błoto, stąd w Borzum w loh do demba Kuzniecowego, tam rubieże; od demba w Kalinski loh; z Kalinskiego lohu w Klapinkię rzeczkę w wierzch, z Klapinki rzeczki w Nowiniec rzeczkę w Osuch; toż rzeczko Nowincom w

№ 1.

Jazon; tož Nowinko w Rudkie, na bor, tam rubieże wypalonę, stąd w Chaliczyn, zas stamtąd lasami prosto w łośne jamy; z łosiney jamy lohem na mochowy borek; stamtąd w Berezowo błoto; z Berezowa błota w Czerno plosa; z Czerno plosa w Pokoi rzekę; z Pokoi rzeki w zadni bor; z zadniego boru w Horodziszcze; z Horodziszcza w żolne duple.

VII. WIES STRUMIEŃ (służba jedna).

1. Anton Jawstracionek kop 6 groszy 37½.
Kuprey Mowczanionek „ 8 „ 37½.
Wierkiey Hurczonek „ 6 „ 37½.
Mieleszko Hurczonek „ 16.
5. Larko Sochno „ 4.
Jwan Necziporow „ 4 „ 37½.
Niczypor kortawego zięć „ 2.
8. Dziemid, ziemianin, z uroku, kop 6.—Summa tey wsi uczyni kop pięndziesiąt cztyry. Prochowszczyzny y strozowszczyzny kop dwie groszy trzydziescie dwa
Pustosz tey wsi: Siemionowska pustosz, kop 3,
Kurylowka . . . . „ 3.

Granica tey wsi. Zaczowszy od Soża rzeko od Zublowey włoki z Litwinowcami do rubieżney łozy, lohem do Wyhow loha, przez bor sieczonemi rubieżami do Wicuina loha; z tego loha sieczonemi rubieżami, błotami w Szawiec rzeczke, z tey rzeczki w Lozuszcze do Dołhoho borku lasem w sosnu, lasem w Zary do Niezowego borku do rzeczki Pokotki na bor lasem z Zielaniami; tym borem w Dubiewski loh, z Wolozowiczami przez bor Usoch w Horodiszcze y rzeczką Pokotką do Nowonosielskiey granicy borem przez rzeczkę Dziewsie na bor y las w rzeczkę Dorozywieł poprzek borem y lasem w Rublewnik rzeczkę do Soża

№ 1.

Zycha, tym Zychem w wierzch do teyże Zubłowey wołoki, ż kąd się granica zaczoła.

Przy tey że wsi y tymże ograniczenju służba ziemanska za osobliwemi rubieżami.

Jeziora tey wsi: Podzowcze toni trzy. Białe toni dwie. Prawozne toń jedna. Podozoł toń jedna. Babin toń jedna. Dziedno toń jedna. Czorne toń jedna. Przy tey że granicy y wsi szosta częsc służby za osobliwemi rubieżami z jms. p. pisarzom grodzkim y bojarami Żabinskimi nazwanemi Zielonowszczyzna; Jowchim Sinica y Siemion Kozioł z Kolud placa z niey kop osim.

VIII. WIES WOLOSOWICZE (służby dwie).

1. Prokop Antonionek kop 10.
Parchom Antonionek „ 10.
Daniło Jhnaczonek „ 3, groszy 25.
Kondrat Tarasow „ 6, „ 50.
5. Jakow Sawionek „ 6, „ 50.
Karp Sawionek „ 3, „ 25.
Janko Astapionek „ 6, „ 50.
Cierech Astapionek „ 6, „ 50.
Apanas Szalutranionek „ 1, „ 50.
10. Lukjan Wasilonok „ 10.
Hryszka Kondyka „ 3, „ 25.
Leon Miszczonek „ 1, „ 50.
Jwan Miszczonek „ 11, „ 50.
Hapiey Biełkowicz „ 3, „ 25.
15. Daniło Szeboltanionek „ 1, „ 50.
16. Siemion Syczonek „ 3, „ 25.

—Summa tey wsi czyni kop dziewięndziesiąt. Prochowszczyzny y strozowszczyzny po groszy dwadziescie szešć, kop pięć, groszy czterdziescie jeden.

Pustosz tey wsi: Małachowszczyzny kop 10
Diemienszczyzny „ 10.
Chiliscincy „ 10.

Jeziora tey wsi: Borowice toń jedna; Molin toni dwie; Między Ostrowie toń jedna; Rosochi toń jedna z Wotorcami na poł; Ulukuje toń jedna; Podzakotno toń jedna, Chaldyn toni trzy; Krynice toń jedna; Niechacin toni dwie.

Granica tey wsi: zaczowszy od rzeki Soża z Turyszczaniczami w jezioro Niechacin w Zazurow łoh w ponicin bor, kotorymi rubieżami w Hale błoto w Woynowę kormę lasem, kotorymi rubieżami w Bakowę błoto Zużańmi łohem w Dziewice rzeczkę w wierzch w Kamieniec rzeczkę w wierzch w końcu po bieli błota z Strumięcami, kotorymi rubieżami pierek Pokotki rzeczki w Horodziszcze w Pokoi rzeczkę pierek Pokoci z Syrszczańmi przez osmykowski las w Chmieliszczę z Mezinkowcami od Kowpity poprzek w wierzch jeziorkowey rzeczki przez Danyszyn las na bor Holoz do popowego kałodzizia wniz w Pokoi rzeczkę poprzek Czeropika w Bierozowski les; z tego lesu w Horodziszcze, z Horodziszcza w Moline rzeczko, wniz Moliną w jezioro Rosochoje, z tego jeziora ktorymi rubiezami przez ostrowek w Soż rzekę zkąd się granica zaczoła.

IX. WIES POLESIE (służba jedna).

1. Sawka Traciak . . . kop 5.
Siemion Jurczonek . . „ 12 groszy 37½.
Janka Jurczonek . . . „ 6 „ 18 sześć.
Fiedor Jurczonek . . . „ 6 „ 18 sześć.
5. Cierech Jadronionek . „ 2 „ 16 pięc trzeć.
Siemion Jadronionek. . „ 2 „ 16 „ „

Siemion Kosy Jadronionek kop 2 groszy 16 pięc trzeć.
Nikan Jadronionek. . . „ 3 „ 25.
Teodor Petrycha . . . „ 5
10. Cierech z bratem z uroka „ 5.—Summa tey wsi czyni kop pięćdziesiąt. Prochowszczyzny y strozowszczyzny z dymow dziewięciu po groszy dwadziescię sześć kop trzy, groszy dziewięc.

Pustosz tey wsi: 1) Treciakowska pustosz kop pięć. 2) Petryszyna pustosz kop pięć. 3) Przy tey że wsi, w tym, że ograniczeniu za osobliwemi rubieżami cała służba pusta nazwana Skarbowszczyzna.

Granica tey wsi: z Kołudami zaczowszy od łozinki do osowego łuhu, z tego łuhu w Bobyline błoto, w Kołodzicki bor, w Hlinski ruczey w wierzch, w kamien y w wielki moch, w Wjunowo błoto, w Rudzkow bor lohem y zywcem w Żurawskie błoto, w Pieszczany ruczey w wierzch, w Hraznoie błoto, tym błotem w Pokotkę rzeczkę wniz, w Kalinno błoto, włozek Stepiecki przez bor w Bestrojnę rzeczkę, z tey rzeczki w błoto Wiećwin, kotorymi rubieżami w Pokoć rzeczkę wniz w cichi ruczay, w błoto Olsowickie, posrzod pola, z tego pola do łozinki, zkad się granica zaczoła.

X. WIES KOLUDY (puł służby).

1. Jowchim Sinica . . kop 5.
2. Pankrat Karol . . . „ 5.
3. Siemion Kozioł . . „ 5.
4. Alexiey Supronow . . „ 5.
5. Sierhiey Alixiejow . . „ 5.
6. Piotr Szumiey . . . „ 5.

Jarochim Sinica y Siemion Kozioł z uroku z Zielonowszczyzny placo kop osim.—Summa z tey wsi

№ 1. uczyni kop trzydziescie osim. Prochowszczyzny y strożowszczyzny kop trzy, groszy dziewięć.

Granica tey wsi: granica wsi Kolud, Polesia, Wołosowicz, Niezimkowicz, jako y Numkowicz, Stołbyni od granicy Siewierskiey ze wsiami do Starodęba należącemi y do monasterżu Kijowa-Pieczerskiego, zaczowszy ode wsi Kolud od ruczaja Huczyna do błota brzozowego, z tego błota w jahodne błoto; z tego błota w sosniki w Sożym, kotorymi rubieżami w Żerstwiany ruczay, w Dolhuiu połosu, w Kowpite rzeke, wniz Kowpito w czarny wir, z tego wiru w czerstwie błoto, z tego błota w trosciane błoto, z tego błota w pieszczany ruczay, z tego w Dzurewiamyń rzeczkę, z tej rzeczki w Kowpito rzeczke, Kowpito w Miryno rzekę, z tey rzeki w Bobyline błoto, z tego błota do rzeczki Borowicy, z tey rzeki w Osnykow las, tym lasem, w tym lesie borok, w tym borku dwie sosny bartne: jedna do wsi Laciahow, a druga do starostwa Czeczerskiego; od tych sosen w Kopitę rzekę, w Chmieliszczę, z tego Chmieliszcza w Nozdryn ruczey, kotorymi rubieżami w Stryhanski ruczey; tym ruczajem wniz do rzeczki Kowpity do Wskopiciu w ploss po szyszku; od tey szyszki poprszek Kopity w krasny wiaz, od tego wiazu do ostrowu Osinowego, tym ostrowem w rzeczkę Perewinę, w wierzch tej rzeki w Swarliwe błoto, z tego do Sapowo błota, z tego błota lasem w rzekę Czesnowkę, tą rzeką wniz rzeczko Szolhanowką, tą rzeczką wniz w Kutnią Kormę, z kutniey kormy w Pererow, w Biesiedz rzeką, z tey rzeki w Jamieniec rzekę; z tey rzeki Jamięca na bor lohem—łohem w Dorohański lasok, z tego laska w czyste lużе, z tey luzy przez bor w rzeczkę Pererowkę, tą rzeczką w wierzch w Czerstwiey rzeczkę, z tej rzeczki w zapoloskie Botacianki, z tych Botacianek wzapolosiecza Botacianki, z tych Botacianok wzapolosiecza w slawnę Horodiszcze, w Stołbyn rzekę; to rzeką wniz

w Zubrową lukę, z Zubrowey luki wniz Stolbyni rzeki do Wyszkowa błota. № 1.

Ten opis tey granicy z xiąg Warszawskich wyszły w roku tysiąc pięćset dziewiędziesiąt dziewiątym.

XI. WIES NIZIMKOWICZE (służby dwie).

1. Jewchim Klimionek kop 8.
2. Kadrat Pawłowicz „ 4.
3. Cimoch Moroz „ 8.
4. Macwiey Moroz „ 4, groszy 37½.
5. Cit Moroz „ 4, „ 37½.
6. Jermoła Chałewnik „ 4.
7. Michiey Lapnicki z uroku, bez prochowszczyzny kop pięć.—Summa tey wsi uczyni kop trzydzieście osim. Prochowszczyzny y strożowszczyzny z dymu jednego po groszy dwadziescię sześć, kop dwadziescie sześć. Pustosz tey wsi pod popem Askrysienskim Hawramowska kop 10,

pod tymże popem Romanowska „ 10,
„ „ „ Hawryłowska „ 12.
„ „ „ Karpowska „ 12.

Ten pop z przywilejami y listem trzyma pod Mostowniczym Siemionowska za listami kop 12½. Pustosz sama

1. Jurkowszczyzny pustosz kop 5.
2. Jzakowszczyzny „ „ 5.
3. Muranowszczyzny „ „ 7.
4. Waskowszczyzny „ „ 7.

Jezioro Krys tey wsi należało—toni siedym.

W tey wsi młyn o jednym kole z faluszom y stępi do tłuczenia Jagioł.

Granica tey wsi: Zaczowszy od rzeki Moliny z Kubliczami, poprzek Kamięca, lohom w wielki las, lohem wniz Syczęki rzeczki w Pokoć rzekę, poprzek Pokoci przez bor w rzeczkę Kolodnią, to Kolodnią w Swarliwe błoto, od Dumliwki y od Jurkowey Polosy w Danyszym z

Wołosowcami w łozy w poprzek Sożу у kolodiż w Pokoć, rzeczkę, poprzek Pokoci; kotorymi rubieżami w bierozy, z bieroz w Hrach bor, w Molıne rzeczkę wniz, zkąd się granica zaczoła.

XII. WIES KUBLICZE (służba jedna).

1. Lazar Larkowicz kop. 10.
2. Waśka Sawałuczonek „ 10.

==Summa tey wsi uczyni kop dwadzieście. Prochowszczyzny y strozowszczyzny kop pięćdziesiąt dwie Pustosz tey wsi:

Hawrylina pustosz kop 10,

Rohinczyzna „ „ 10. Płat z tey służby po kop czterdzieścię. Do tey wsi jezior niemasz. tylko krynice Pereharec dla szczupłosci gruntu.

Granica tey wsi: zaczowszy od wielkiego lasu y od mostka z Niezimkowcami do rzeki Kamięki, wniz tey rzeczki do Moliny rzeczki, w wierzch z Wołozowcami y Wotorcami do Mikulina bora; od tego bora do błota Rudy z Babiczami; od tego błota Rudy do Wielkiego lasu, tym lasem do lohu, tym lohem do mostka, zkąd sie granica zaczoła.

XIII. WIES ZALESIE (służby dwie).

1. Jermoła Kuryłonok kop 6.
Marka Kurylonek „ 6.
Hryszko Szychnow „ 4.
Piotr Jarochimow „ 8.
5. Janka Szychnow „ 5.
Waska Mazoł „ 4.
Pawel Mazoł „ 7, groszy 37½.
Cit Mazoł „ 5, „ 37½.

Jan Mazoł „ 7.
10. Kondrat Pawłowicz „ 9.
Teodor Makarękow „ 6.
Mojsiey Makarenek „ 2.
Marko Treciak „ 4.
Jakim Mikicin „ 4.
15. Andrey Truszczonek „ 3.
Teodor Truszczonek „ 6.
Paweł, Minin zięć „ 2.
18. Siemion Lewonionek „ 2.

==Summa tey wsi czyni kop dziewięćdziesiąt jedna. Prochowszczyzny z dymow osimnastu kop sześć, groszy osimnaście.

Pustosz tey wsi: Kalkowska pustosz kop 3,
Lewoniąkowa „ „ 4,
Chromego „ „ 2,

pod jmęć panom Tyszkiewiczem, a teraz jmęć panom Moraczewskim, za prawem dozywotnika na kop osimnascię.

Jeziora tey wsi: Zalesię toni siedym; Wowkowo toni trzy; Trupiechi toni dwie; Drafan poletni toń jedna.

Granica tey wsi: Zaczyna się od duba Nanskiego lohem w jezioro Wluko, z tego jeziora zywcem do lasu, z tego lasu lohem Perehorskim, tym lohem w rzeczkę Prudowkę, w wierzch tey rzeczki w loh Smieciński, z tego lohu sieczonemi rubieżami nie zaymujac Moliny rzeczki po Wlesne bloto, z tego błota w las Adaizięski (?) w poprzek tego lasu w pasieczkę błoto; z tego błota w rzeczkę Karodyń, wniz Karodyni w Pokarysku rzeczkę w wierzch, w błoto Kacekoję, z tego w Brzezowę błoto, z tego do ostrowa Akszyn z Swieciłowcami, obymując ten ostrow kopanemi kopcami do Brzozowego błota wniz na bor sieczonemi rubieżami w rzeczkę Prudowkę, z Nawilowcami wniz tey rzeczki do rzeki Pokoci wniz w rzeczkę Hac-

kowkę w wierzch, zajmuiąc las y Osowszczyznę siedliskę w rzeczką Straczychę, z jchmesć pany Zboromirskiemi, w wierzch tey rzeczki w loh, z tego lohu w rzeczkę Onoszkowkę, wniz tey rzeczki w jezioro Drafan, z tego jeziora w Soż rzekę wniz Sożem w loh prytocki; tym lohom w krynicą Sosnowicę, z tey krynicy do Bobrowiey krynicy, w Ziektarą (?) krynice; z tey w Soż rzekę do Oscia jeziora Berdyza. Przy tey wsi osobliwa służba, nazwana Osowszczyzna, na ktòrey miasto siedzi, ktorey Osowszczyzny polowa y siedlisko nad rzekę Pokocią w ograniczeniu tym przy Zalesiu, a cztery sieliska z tey strony Soża wedle jchmsc panow Szolut. Granica tey Osowszczyzny z tey strony Soża: zaczowszy od Soża rzeki w loh, tym lohem w wierzchkowe jezioro, od tego jeziora w perewiessie Duszahub jeden oszniak jchmsc. pp. Szalut a drugi uszniak do Osowszczyzny w Jasakurze, od tego perewiesia w Zakotkie, od tey Zakotki na bor sieczonemi rubieżami y kopcem sypanym w Czyste Łuży, z Czystych Łuż w Walok, z tego Walku w loh, tym lohem w troscianiec błoto, tym błotem w rzeczkę Czeczorę, to Czeczorą wniz, aż do Soża rzeki, Sożem wniz, aż do oscia Berdyza, zkąd się granica zaczoła.

XIV. WIES STOLBYN (służby puł).

1. Prokop Rudzki		groszy 46	— siedym.
Jwan Rudzki		„ 46.	
Jadach Hanczaronok		„ 46.	
Sciepan Waszczonek		„ 46.	
5. Siemion Hanczaronek	kop 2,	groszy 37½.	
Astap Mikicin	„ 2,	„ 37½.	
Niczypor Osaczonek	„ 2,	„ 37½.	
Hryszko Doroszękow	„ 2,	„ 37½.	

Hryszko Mikicin . .	kopa 1,	groszy 18	— sześć.
10. Karp Chłus . . .	„ 1,	„ 18	— sześć.
Alexiey Chalimonionek	kop 2,	„ 37½.	
Paweł Lomyka . .	„ 2,	„ 37½.	
Andrzej Dotns . .	„ 2,	„ 37½.	
Zacharya Dotus . .	„ 2,	„ 37½.	
15. Niczjpor Szarojko	kopa 1,	„ 18	— sześć.
Michał Andrejowicz	„ 1,	„ 18	— sześć.
Hawryła Borszcz . .	„ 1,	„ 50.	

18. Karp Izaczonok groszy 62½.—Summa tey wsi uczyni kop trzydziescię. Prochowszczyzny y strożowszczyzny kop sześć, groszy osimnascią.

Jeziora tey wsi: Stołbynsk toń jedna. Błotnie z żeleznikami Krupie toń jedna. Krinicy Usuchi dwie.

Granica tey wsi: Zaczowszy od granicy Nizimkowskiey od jeziora Krupca do rzeczki Krupki, tą rzeczkę w wierzch na holewnice hory, w Kosieckuju kormu, przez las w Stołbyń rzekę; to rzeko wniz do rzeki Biesiedzi, tą rzeką w wiercch do jeziora Krupczyka, zkad sie zaczoła. W tey wsi rudnia z dymarniami należącemi.

XV. WIES CHŁUSY (służby puł).

1. Kirey Łyzionek kop 5.
2. Jwan Dziegciarz „ 5.—Summa tey wsi uczyni kop dziesięć. Prochowszczyzny y starozowszczyzny groszy pięćdziesiąt dwa.

Pustosz tey wsi: Sciepanowska pust. kop dziesięć, Jermakowska pustosz kop pięć, Jwanowska pust. kop pięć.

Granica tey wsi: Zaczòwszy od rzeki Biesiedzi, od Wyszkowa y Ryłu ostrowa borem z Hromykami w Krysin moch borem, sieczonemi rubieżami do błota Daniecza, z

№ 1.

tego borem pewnemi rubieżami w Niemękę rzeczke z Łapiczami, w wierzch tej rzeczki z Żeleznikami, borem w Topiło błoto, z tego borem do lasku Kobylęskoho w potołoczny ruczey, tym ruczajom do leska Zubnickoho. Za lehłami y łohem w Biesiedz rzekę wniz, aż do Ryla, zkąd się zaczoła.

XVI. WIES PLISKI (służby puł).

1. Jwan Szwiec kop 5.
2. Jan Rudnik z uroku kop 15.
3. Alexiey Chalimonionek z Stołbyni kop 2, groszy 37½.
4. Sciepan Waszczonek y Judach z Stołbyni kop 5, w puscię zostaie kop 2, groszy 37½.—Summa z tey wsi uczyni kop dwadzieście siedym, groszy trzydzieście siedym y puł. Prochowszczyzny y strozowszczyzny groszy dwadzieście sześć.

Granica tey wsi: zaczowszy od rzeki Biesiedzi w gure rzeczki Sciudzionki Smiedzionki, w poprzek lasu Chadaszowki przez bor sieczonemi rubieżami do błota głębokiego, poprzek tego błota do laska Jlinskiego, z tego w łoh do Wyszkowa błota, tym błotem z Hromykami do rzeczki Myszewki, wniz tey rzeczki przez or sieczonemi rubieżami do błota Uchowa, z tego błota przez łuh do rzeczki Biesiedzi, poprzek Biesiedzi do Ryła, zkąd się zaczoła.

XVII. WIES RZECZKA (służba jedna).

1. Andrej Zorow . . kop 5.
2. Anania Czjrok . . „ 5.
3. Achrem Rzeczycki . „ 6.
4. Jan Hula, rudnik . „ 8.

№ 1.

5. Siemion Samocios słoboda.—Summa tey wsi uczyni kop dwadzieście cztyry. Prochowszczyzny y strozowszczyzny kopa jedna, groszy trzy.

Pustosz tey wsi. Topucina pustosz kop cztyry y puł; Chacina pustosz kop cztyry; Okuliczowa pustosz kop cztyry; Akiejowa pustosz kop dwie y puł.

Przy tey wsi rudnia z dymarnią, przy niey młyn o jednym kole. Płata tey wsi po kop czterdziescie pięć. Dla pilnowania jezior, przypadaiących na zamek Smiedzin y Muleza y Kocenia potraca się kop pietnascie.

Granica tey wsi: zaczowszy od rzeczki Niemęnki z Szepełowiczami łohem,—łohem do drogi Nowiłowskiey y rzeczki Utoni, borem sieczonemi rubieżami; tą rzeczko Utonią wniz do błota Kruh z Nauchowcami w rzeczkę Kiryłowkę; tą rzeczkę wniz w rzeczkę Siadrowkę, w wierzch tey rzeczki w błoto Czerstwie, tym błotem na bor sieczonemi rubieżami w rzeczkę Niemękę, zkąd się granica zaczóła. Tey wsi rzeczki Ostrow spolny z Łapiczami nazwany Kołodzinski wyhon y łuh. Zaczowszy od rzeczki Biesiedzi poprzek z jchmsc. pp. Skorobohaczmi w krynice Zasuchi, z tey krynicy w Czesnok krynice, z tey krynicy zywcem w Biesiedz rzekę; wniz Biesiedzi do sosny stepki. Sieczonego rubieża w Biesiedzią Dubrowka, tą Dubrowkę w łoh, tym łohem y borem—borem do Czebieszenskiego laska pod pola w Biesiedz rzekę, zkąd się zaczoła granica.

XVIII. WIES DUDZICZE nowo osiadła (służby trzy).

1. Janka Protczonek kop 15, słoboda.
2. Jhnat Fiedorow kop 10, słoboda.
3. Jawchim, trubacz kop 7, groszy 37½, słoboda.

№ 1.

Pustosz tey wsi:

1.	Busiąkow	pustosz kop	20.
	Nowikowska	„ „	20.
	Bez-Szlejkowska	„ „	20.
	Jzakowska	„ „	15.
5.	Jackowska	„ „	$2\frac{1}{2}$.
	Pohorodni	„ „	20.
	Weremiejowska	„ „	$7\frac{1}{2}$.
	Sciepanowska	„ „	$7\frac{1}{2}$.
	Charitonowska	„ „	$7\frac{1}{2}$.
10.	Niczyporowska	„ „	$7\frac{1}{2}$.
	Cimoszkowicz	„ „	10.
12.	Sawastyczyna	„ „	10.

Jeziora tey wsi: Brorina toń jedna, Zatonie toń jedna. Krynica Dudzicka, druga krynica Święcia, w tey młyn o jednym kole z faluszem y stempem do tluczenia jagieł.

Przy tey że wsi Dudziczach osobliwa służba pusta, za osobliwemi rubieżami, nazwany Luhinicze.

Granica tych wsi. Zaczowszy od rzeczki Dołżysnianki w wierzch tey rzeki do rzeczki Niereszczony wniz w rzekę Lipę; to Lipą w wierzch do błota Niesieka, tym błotem do luhu y lasu, z tego łuhu y lasu przez bor w Niwki, z tych Niwek do błota y rzeczki Chotoczy, wniz tey rzeczki do rzeczki Poskobowki, tą rzeczko w wierzch do perechodow, z tych perechodow przez las na bor na gure Hohol, z tey gury w Czyste łuży, przez szlach w Rannę lipe, od tey lipy na błonię y przez Soż rzekę w werzbę rubieżną, od tey wierzby w Borysowski łoh, z tego łohu w Soż rzeką; poprzek Soża przez borek w korowju łozu do ostrowku Bohorodzica, z tego ostrowka do rzeczki Lubraczy w wierzch z przysniańmi do rzeki Dołży, zkąd się zaczoła granica.

№ 1.

WIES SIABROWICZE (służby dwie).

1.	Lewon Dzieszkowicz	kop	6.
	Jakim Mylnionek	„	6.
	Dziemjan Mylnionek	„	6.
	Jzak Dzieszkowicz	„	3.
5	Dziemjan Charjn	„	6.

Cału wies za rok kop trzy.—Summa tey wsi uczyni kop trzydzieścię. Prochowszczyzny y strozowszczyzny kopa jedna, groszy pięćdziesiąt pięć. Pustosz tey wsi: Strzałkowska y Strzelecko służby puł, kop trzy, a całey służby siedliska nikt nie pamięta.

Przy tey że wsi między gruntami Nauchowskiemi y bojar Szepełowicz obrąb na folwark zamkowy za osobliwemi rubieżami nazwany Popławy, w tey że wsi służba szlachecka za prawem; druga służba ziemianska. W tey że wsi dobra jp. Sołtana podkomor star. Czarno-Kunnę połosy dwie, plac sianożęci łuhowych dwie, Perewiesiszcz dwa y młyn na Dziemjanę o jednym brzegu należącym.

Jeziora tey wsi poletnie Skitne toń trzy, Rozkresy toń jedna, Czerebiedzior ton dwie, Ułukuje niewod nie chodzi, krynice wierzch nie Małynin y Czerebierechory.

Granica tey wsi. Zaczowszy od konca Babina z jchmęc pany Czerniawskiemi w wierzch tego Babina w kleskę y rowek, z tey kleski y rowku przez bor y szlach Andrejewski moch y roh; tym mochem w bierozuwuju hradu, z tej hrady poprzek do Skasiszcza rzekę y las, z tego lasu nie zajmując starego pola Siemiedziająki borem, z tego w perechoz las poprzek błota Perelonskiego w Zaleski las w dęby, od tych dębow przychodząc do Dziemianki rzeczki w spieżną sosnę, od tey sosny w Dziemiankę rzeczkę, to rzeczko wniz przychodząc do polu Naukowskiego

poprzek Dziemjanki rzeczki w rog błota rownego, z tego błota w rog laska staroj granicy w ostrowek w posrzodku błota, z tego błota poprzek rowca, miedzą Szepełowicza posrzod pola Szepełowickiego y Siebrowskiego wrad rzekę Sosne przez bor y szlacz do mostka na rzece Dziemiancę, od tego mostka też rzeczka wniz do jeziora Skimna, tym jeziorem wniz w Hlumny dub, od tego w Pliskuju krynicu, z tey krynicy w pieszczany łoh, z tego obymuiąc krynice na błonie ucierając rog łuhu w Lipki, z Lipek w Soż rzekę, Sożem wniz w Czesnok krynicę, z tej krynicy Zakaleu lozkiem na błotę, tym błotem obymując pienny ostrowek w rzeczkę Rzawczyk w utokę wierzch rzeczką z Swieciłowcami, obejmując Siebrowszczyznę Siedlisko z Nawiłowcami do Aniskowych laskow; z tych laskow w omkiejeczne sosnę, od tej sosny poprzek Ryłow błoto, obymując niechacin w rzekę Soż, wniz Sożem do Zaboczy w koncy Ploskoho, od tey Zaboczy do krynicy Siabrow od tej krynicy w jeziorą Babin; tym Babinem w kletkę y Rożek, zkąd się granica zaczoła.

XX. WIES RYSKOW (włok 46).

Dym	1.	Puł włoki.	Macwiey Korobka.	. kop	6.
„	2.	„ „	Kuryła Kudas .	. „	6.
„	3.	„ „	Sierhiej Kuzmin .	. „	6.
„	4.	„ „	Lychwier Lukanow .	„	6.
„	5.	„ „	Ciszka Jermolickiego .	„	6.
„	6.	„ „	Borys Romanowicz .	„	6.
„	7.	„ „	Roman Burczonek .	„	6.
„	8.	Trzec włoki.	Anton Pawłowicz .	„	4.
„	9.	„ „	Dorosz Burczonek .	„	4.
„	10.	Puł włoki.	Samuś Janowicz .	„	6.
„	11.	Czwierć wł.	Alexiey Sciepanowicz.	„	3.
„	12.	„ „	Piotr Czukau . .	„	3.

—Summa tey wsi uczyni kop sześćdziesiąt dwie. Prochowszczyzny z dymow dwunastu kop cztyry, groszy dwunascie. W tey wsi płatnych włok w puscię zostaie: 1) Popowska w puscię włoka jedna; 2) arendarska w puscię włoka jedna; 3) straznikowska w puscię włoka jedna; 4) listowniczego w puscie włoka jedna; 5) w puscię bez nazwiska włoka.

Granica tey wsi: zaczowszy od granicy Hardziłowskiey od rzeczki Ruczey szlachem do Sołtanowego szlachu y do wilczey jamy, tym szlachem do lycznego laska, z tego laska do Srałskiego błota, z tego błota do rzeczki Fundaminki, z tego błota do rzeczki Rzuczej, zkąd się zaczoła. Granica z jp. Butwiłowskim: pole Ryskowskie a grunt do Miarkołowicz. Ta wies Ryskow za drzewo stare Pustowskie co rok po dwa pudy miodu dawać powinna.

XXI. WIES MUTNIEWICZE (służb trzy).

1. Apanas Damaskan kop 6.
2. Lawryn Kurylin „ 2, groszy 37½.

—Summa tey wsi uczyni kop osim, groszy trzydziescie siedym y puł. Prochowszczyzny y strozowszczyzny groczy pięndziesiąt dwa. Pustosz tey wsi: pod Zawalskim trzeć służby kop dwadziescię za listem. Damaskanowska pustosz kop czternascie. Dziesiętnikowska pustosz kop dwadziescię. Ciereszkowska pustosz kop dwadziescie. Borowikowska pustosz kop dziesięć. Hojkowska pustosz kop pięć. Hanczarowska pustosz kop pieć. Kuryłowicz pustosz kop siedmnascie y puł. Pierszkowska pustosz kop dwadzieścię. Saponowska pustosz kop dziesięć. Charytonowska pustosz kop dziesięć. Bez nazwiska pustosz kop piętnascie.

XXII. WIES HLYBOCZYCA (służba jedna czarnokunna).

1. Astap Larkowicz kop 5.
2. Janka Androzionek „ 5.

—Summa tey wsi czyni kop dziesięć. Prochowszczyzny y strozowszczyzny groszy piędziesiąt dwa W tey wsi pustosz kop dwadziescie pięć. Bez nazwiska przy tey że wsi służba cała czarnokunna. Bez drzewa bartnego pusta nazwana Jackowszczyzna.

Granica tych wsi: Mutniewiczy, Hlyboczycy, w tym ograniczeniu będących Saprуk y Kurak, zaczowszy od rzeczki Rowniwki od mostka do rzeki Czeczory, tą rzekę Czeczorą w wierzch aż do kołodziezia pod jmsc panom Giżyckim, z tego kałodziezia do rzeczki Przyczelesniey, tą rzeczkę w wierzch w Wietwice las, z tego lasu w Marcin moch, z tego mochu w rzeczke Rowniwkę, Rowniwko wniz, aż do mostka y Czeczory, zkąd się granica zaczoła.

Ktory to takowy inwentarz za podaniem przez wyrażonego patrona ad acta jest do xiąg grodzkich Rzeczyckich przyięty y wpisany; authentyk tych xiąg starostwu Czeczerskiemu bez wydanego extraktu wydan.

Акт. кн. Рѣчицкаго (Рогачевскаго) грод. суда № 32, л. 457—466.

№ 2.

Инвентарь Чечерскаго староства 1726 года.

Общее содержаніе: а) Чечерскій замокъ,—вѣдомость о хлѣбныхъ запасахъ, скотномъ дворѣ, различной наличности въ замкѣ, и посѣвѣ на 1726-й годъ; описаніе воротъ, вооруженія и построекъ замка;

б) Бояре Чечерскаго староства:—ихъ именной перечневый списокъ по усадьбамъ, съ обозначеніемъ границъ каждой въ такомъ порядкѣ: 1) Желѣзники, Громыки, Хизы, Шепетовичи, 5)—Шиловичи, Богдановичи, Струмень, Сябровичи, Свѣтиловичи,

10)—Лапичи, Жабинъ, Енцы, Вороновщина, Кураги, Короткевичи и 16—Сапоги; пункты съ обозначеніемъ повинностей боярскихъ и росписаніе ежегодной гиберны, поступающей отъ бояръ.

в) Городъ Чечерскъ—поименное перечисленіе домовладѣльцевъ (христіанъ и евреевъ), съ указаніемъ величины плаца и налога на немъ, въ порядкѣ улицъ: I) Ул. отъ Замковыхъ воротъ до большихъ воротъ; II)—отъ Спасской церкви до укрѣпленія („ostroga“); III)—до подольной форты; IV) отъ Пречистенской церкви до жидовской школы; V) отъ Николаевской церкви до Воскресенской церкви; VI) улица подлѣ укрѣпленія („ostroga“) и VII) новые плацы за укрѣпленіемъ („ostrogom“); сводная вѣдомость всѣмъ городскимъ плацамъ и доходамъ съ мѣщанъ и земли городской; учрежденіе торговаго рынка; ежегодная повинность чечерскихъ мѣщанъ

г) Тяглое сословіе волости чечерской,—подворное перечисленіе крестьянъ съ обозначеніемъ денежнаго взноса съ каждаго двора, а также границъ и оброчныхъ статей каждой веси, въ нижеслѣдующемъ порядкѣ: A) войтовство Залѣсское, веси: I) Залѣсье, II) Кукличи, III) Онисимковичи; B) войтовство Полѣсское,—веси: IV) Полѣсье, V) Колюды; C) войтовство Волосовское,—веси: VI) Сидоровичи, VII) Волосовичи, VIII) Струмень; D) войтовство Литвиновское, веси: IX) Литвиновичи, X) Зяткевичи, XI) Вощанки, XII) Базылево, XII) Берченки; E) войтовство Воторское;—веси: XIV) Воторъ, XV) Турищаничи, XVI) Глубочица, XVII) Мутневичи, XVIII) Осово, XIX) Хлусы, XX) Стовбынь, XXI) Рѣчка; G) войтовство Сябровское,—веси: XXII) Сябровичи, XXIII) Дудичи, XXIV) Любиньчизна и XXV) Рысково.—Ежегодная повинность тяглаго населенія и размѣры гиберны.

д) Общій суммарій къ инвентарю по цѣлой волости.

Akt jnwentarza starostwa Czeczerskiego, w dzierżeniu u JW. jmśc pana Ogìnskiego, hetmana wielkiego xięstwa Litewskiego, będącego.

Roku tysiąc siedmset sześćdziesiąt dziewiątego miesiąca Septembra dziewietnastego dnia.

Na roczkach septembrowych grodzkich powiatu Rzeczyckiego, in solito juditiorum loco, w miescie JK. msci Rohaczowie porządkiem prawa pospolitego sądzących się, przed nami: Joachimem Jydyckim—podstaroscim sądowym, Kazimierzem Wiszczynskim—scarbnikiem, Marcinem Stanisławem na Chlewnie Chlewinskim,—sędziami, Thadeuszem Antonim Malinowskim, koniuszym y pisarzem urzendnikami grodzkiemi powiatu Rzeczyckiego od J. O. xzęcia jmsc Albrychta Radziwilly sądowego powiatu Rzgo—starosty jnstallowanymi, comparendo personaliter patron jmsc pan Józef Aloizy Borodicz, budowniczy Starodubowski, jnwentarz starostwu Czeczerskiemu y graniczącym z tym że starostwem Czeczerskim służący ad instantiam et requisitionem wszystkich w. j. panow kompatriotow y possessorow dobra swoje w powiecie Rzeczyckiem mających, in contiquitate będących y graniczących z starostwem Czeczerskim ad acta podał, którego tenor sequitur estque talis.

№ 2. W imieniu Panskim jnwentarz starostwa Czeczerskiego przezemnie Thomasza Stanisława Czeczota od jw. jmsc pana Jgnacego Hrabi na Baksztach y Berdyczowie Zawiszy, Minskiego, Czeczerskiego starosty do pomienionego starostwa w powiecie Rzeczyckim leżącego, kommissarza zeslanego z opisaniem wszelkich pieniężnych, miodowych, zbozowych prowentow, in expressione z osobna każdey wsi granic idibus Junij, anni tysiąc siedmset dwadziestego szostego spisany y jmsc panu Karolowi Protasowiczowi, skarbnikowi Bracławskiemu, gubernatorowi Czeczerskiemu, podany numero secundo.

Regestr zboża, obory y roznych rzeczy w zamku Czeczerskim, jako się niżey wyraża: naprzod żyta z krescencyi w jamach czterech miarek dwiescie osimnascie, na ludziach podług osobliwego regestru na odsep rozdanego z odsepem miarek numero *) siedmdziesiąt szęść w Rykowie reszty z sypu zsypaney miarek trzydziescie trzy; facit **) miarek trzysta dwadzieście siedym. Owsa z krescencyi w jamach czterech miarek n. 232, na ludziach podług osobliwego regestra na odsep z polowy z odsepem n. 48, f. miarek n. dwieście osimdziesiąt. Jęczmienia w swirnie miarek czterdzieście, na ludziach podług osobliwego regestra miarek osim, f. miarek n. 48. Jarki w swirnie miarek dziewięć Gryki w swirnie miarek czterdzieście pięć. Grochu miarek dwie y puł.=Facit różnego sboża miarek n. 711½.

Obora: krow doynych pięć, pod nimi cieląt pięć; dwuletnich podciołkow pięć; rocznych podciołkow szesć;=f. sztuk n. 21; swiń starych szesć, podswinkow dwa, f. osim; gęsi starych siedem, gęsiorow trzy, z przypłodku gęsiat trzydzydzieście f. n. 40; jndyczek z indyczkami n. 8; kaczek z kaczorami n. 9, z przypłodku młodziezy n. 50; f. n. 59; kurow starych n. 3.

*) Ниже вмѣсто слова „numero“ печатается „n“.
**) Далѣе вмѣсто слова „facit“ печатается „f“.

W bramie na gurze—naprzod kielich z patyną y wierzchem pozłocisty, do niego aparaty w kościele; powtore jupek habowych piętnaście, kołpakow habowych niedzwiedziem opuszonych piętnaście; mitahow (?) habowych y walonych piętnaście; łodownic n. dwadzieście, pasow łosich do karabinow n. trzy; swiec woskowych stołowych par n. dwanaście.

Na stanie rybnym ryb więdłych poł piąty głowy; somow trzy; męsiwa łosich wędzonek par osimdziesiąt; pułgarkow par n. piętnaście, schabow cztery, głow n. dwie, polendwic n. cztery, sodel funtow n. siedmdziesiąt trzy.

Trunki y naczynie piwniczne: w ledownie,—miodu beczek cztery, piwa beczka jedna; beczek miodowych y piwnych dwadzieście dwie; kadzi warzywnych dziewięć w browarże czopow dwa, koryt piwnych trzy, kwasnik jeden.

Zasiew na rok 1726. W roku tysiąc siedmset dwadziestym piątym na rok tysiąc siedmset dwadziesty szosty posiano żyta miarek trzydziescie siedym, jarki posiano miarek pięć y puł; jęczmienia miarek cztery; owsa miarek pięddziesiąt, grochu miarka jedna.

Opisanie budynkow zamku Czeczerskiego: Wjezdzając do zamku brama drewniana stara, dwie piątra mającą do schowania; w tey bramie flint dwanaście, szpad trzy, kaydanow dwoje, preporcow dwadzieście, darda jedna; zamek przywiesisty wielki jeden. Wyszedszy z bramy po prawey ręce budynek stary; wchodząc do niego ganek deskami zapierzony; w sieniach drzwi na zawiasach żelaznych; po prawey ręce biała izba, drzwi na zawiasach żelaznych, zaszczepką probojow dwa, okien dwie szkla prostego; piec kafli zielonych stara. Z tey izby komora, drzwi na zawiasach żelaznych, zaszczebką probojow dwa; okien dwie szkla prostego; tamże druga komorka: drzwi na zawiasach żelaznych, zaszczebką proboiow dwa. Wyszedszy z tey komorki po prawey ręce mała komorka, drzwi na zawiasach żelaznych,

№ 2. z tey komorki wyszedszy w sien—przeciwna izba, w niey drzwi na zawiasach żelaznych, okien trzy szkla prostego, piec kafli szarych. Ten rum wszystek dranicami kryty cale iuż zgniły. Daley postępiwszy od tego budynku swironek mały do schowania zboża; w nim drzwi na zawiasach żelaznych z zaszczebko, probojow dwa, zamek przywiesisty jeden; ten swironek dranicami kryty. Podle tego swironka staynia, dużą stara, drzwi w niey draniczne z zaszczebką zelazną, tam że druga staynia nowa, drzwi w niey dwoiste, dranicami kryta. Jdąc do tey stayni rum panski, wchodząc do niego ganek dranicami kryty; w sieniach drzwi na zawiasach żelaznych, po prawey ręce, drzwi do izby panskiey na zawiasach żelaznych z kruczkiem, z klamko y probojami; w tey izbie pieć kafli zielonych stary, szafka mała na zawiasach żelaznych drzwiczki, okien trzy szkla prostego. Z tey izby alkierzyk, drzwi w nim na zawiasach żelaznych, okien dwie szkla prostego. Wyszedszy z tego alkierżyka spiżaręka, drzwi na zawiasach żelaznych, okien dwie szkla prostego, z tey spiżarni do kuchni drzwi na zawiasach żelaznych, zaszczebka; probojow dwa. U kuchni obłożyn dwie, kozłow dwa, rozen jeden, na bramie obłozyn dwie, rozen jeden; z tey kuchni wyszedszi w sien przeciwna izba, w niey drzwi na zawiasach żelaznych z klamką, kruczkiem, probojow dwa, pieć kafli szarych stara, okien dwie, mieyscami pobite; z tey izby do komory drzwi na zawiasach żelaznych z zaszczebką, probojow dwa. Ten budynek całe stary, zgniły. Daley postąpiwszy od tego budynku swiren stary, w nim drzwi na zawiasach żelaznych, zamek wnętrzny z kluczem wielki jeden. Ten swiren dranicami kryty, podle tego swirna ladownia, w niey drzwi na zawiasach żelaznych y zaszczebką, probojow dwa; ta ladownia dranicami kryta, dużą stara, opadła; daley postąpiwszy stan rybny dranicami kryty, podle tego stanu ladownia. Ladownia alias wozownia nowa, w ney drzwi na biegunach dwoiste, draniczne z zaszczebką, probojow dwa,

dranicami pokryta; podle tey wozowni warywnia z sienmi stara, drzwi na biegunie; tamże pry warywni kordygarda duża stara opadła, w ney drzwi na biegunie, okno szkla prostego jedne, wszystko potluczone. Ta kordygarda dranicami kryta. № 2.

Komput bojarow starostwa Czeczerskiego.

I. Wieś ZELEZNIKI (służba jedna).

Dym 1) Chwiedor Tapiecha, 2) Wasil Tapiecha, 3) Hryszko Tapiecha, 4) Kondrat Baranczyk, 5) Paciey Baranczyk, 6) Paweł Baranczyk, 7) Paweł Hołoczczaka, 8) Mikita Homan, 9) Andrzey Homan, 10) Kuzma Chodzkow, 11) Jwan Bohdanionek, 12) Apanas Hromyka, 13) Dzmitr Kordziak, 14) Marcin Krysionok, 15) Jacko Asiejonok.

Granica wsi Żeleznikow poczyna się od błota Nieniemieci, z tego błota lasem sieczonemi rubieżami w Solonyie błota, z tych błot sieczonemi rubieżami w rzekę Biesiedz, tą rzeką w poprzek do żydowskiego ostrowka, od tego ostrowka brzegiem do Stawbunki rzeczki; tą rzeczką w wierzch do błota Kołodziezkiego, od tego błota lasem wolokem do Wyszkowa błota, sieczonemi rubieżami w Hłubokoje błoto, przez to błoto w poprzek do do lasu Chodowika, od tego lasu sieczonemi rubieżami w Sciudzionkę rzeką, tą rzeczką wniz do rzek Biesiedzi, z rzeki Bieciedzi w gurę na bor Porow, tym Porowem sieczonemi rubieżami w Kołybieliszcze las, ot tego lasu sieczonemi rubieżami do błota Nieniemieci, zkąd się granica zaczoła. Do tey że wsi Żeleznikow bojarska obłoha w ograniczeniu osobliwym y sieczonych rubieżach należy.

II. Wieś HROMYKI (służba jedna).

Dym 1) Borys Hromyka, 2) Hryszko Kynek, 3) Siemion Hromyka, 4) Janko Hromyka, 5) Pietrok Hromyka, 6) Law-

№ 2. ren Hromyka, 7) Charyton Hromyka, 8) Hryszko Hromyka, 9) Jermołai Hromyka, 10) Niczipor Hromyka, 11) Dzmitr Hromyka, 12) Maxim Apanasewicz, 13) Kirey Apanasewicz; 14) Jwan Apanasewicz, 15) Hryszko Maximionek, 16) Jwan Michnow, 17) Osip Waskowicz, 18) Lewon Mikołajonek, 19) Jwan Mikołajonek, 20) Siemion Jackowicz, 21) Sciepan Maximowicz.

Granica wsi Hromyk poczyna się od jeziora nazywającego Wyszkowa od ryła, ztąmtąd poprzek rzeki Biesiedzi wkoniec do pohrebiszcza y do Uchowa błota, tym błotem wdłuż w suche rubieży sieczone w błoto Duzkoje, z Duzkoho błota w loh do rubieżow także sieczonych; od tych rubieżow w rzeką Wyszkowiec y w rzeką Oczesie, tą rzeką Oczesą wniz sieczonemi rubieżami do boru Szczyrego; przez bor sieczonemi rubieżami w rzekę Żołbice, z tey rzeki Żołbicy przez błoto Kołodzickie, z błota Kołodzickiego sieczonemi rubieżami przez bor Szczyry na kopiec y kurhan, od tego kopca y kurhana borem Szczyrym sieczonemi rubieżami w rzekę Hwoznę; tą rzekę wniz w rzekę Biesiedz, rzeką Biesiedzią w wierzch wyszey jeziora Siekacza, poprzek Biesiedzi w luh, z luha na bor sieczonemi rubieżami do ryła Wyszkowa, zkąd się granica zaczoła. W tym że ograniczeniu jeziora: Wir, Sciudzieniec, Roh, Miedzielinskie. Tamze y młyn o jednym kole.

III. Wieś CHIZY (służba pierwsza).

Dym 1) Miron Łapicki, 2) Michey Szylonek, 3) Kosciuk Atrochow, 4) Wasil Łowczok, 5) Siemion Jankow, 6) Michał Miszczonek, 7) Marko Mieszczonek, 8) Hryszko Szylonek, 9) Kuzma Draguniónek, 10) Lewon Dragunionek, 11) Karp Atrochow, 12) Samus Krapshaho, 13) Arasim Siedrowacz.

№ 2.

Granica tey wsi Chiżow poczyna się z sieliszcza Hołodowa do rżeczki Dworca, tą rzeczką w wierzch w rzeczku Nieckuiu, z tey rzeczki sieczonemi rubieżami Szczyrym borem w niedalekoje bołoto; z tego błota sieczonemi rubieżami, dubrowoju szczyroju w łosinoje tapiło, z łosinaho tapiła u Krysin moch, z tego mchu w rzekę Biesiedz y w jezioro Wyszkow graniczące z Stawbuncami, z tego jeziora w rzekę Biesiedz, tą rzeką wniz do perewiesia u Miadzicki wir, od tego wiru do rzeki Biesiedzi, tą rzeką Biesiedzią wniz do Krasnoie łuki, z Krasnoy łuki y rzeki Biesiedzi w ciemny luh, z tego luhu na Ujunicu krynicu, graniezącą z Bowtromiejowcami, od tey Ujunicy w rzeczkę Biesiedz; z oba stron rzeki ostrowki wsi Rzeczki leżą; tą rzcką Biesiedzią wniz w Hłuszkuju rzeczku, z tey rzeczki w razdornoje mieysco, od razdornoho mieysca u Wyżbiczynski wir y w Biesiedz rzekę, tą rzeką wniz do siedliszcza Hołodowa zkąd się granica zaczoła. W tym że ograniczeniu jezioro jedne, nazywające się Podcioł.

IV. Wieś SZEPETOWICZE (służba pierwsza).

1) Andrzey Drobyszewski, 2) Alexiey Drobyszewski, 3) Andrzey Drobyszewski, 4) Hawryło Drobyszewski, 5) Janko Drobyszewski, 6) Marcin Drobyszewski, 7) Janko Drobyszewski.

Granica wsi Szepetowicz służby pierwszey, poczyna się od granicy Siabrowskiey w leżaczy mostek, obeymuje Par błoto—w las; z tego lasu w łoh humniczy, z łohu sieczonemi rubieżami w tapiło osinowo, z tego tapiła w las prochody, z tych prochodow w rzeczku Bowtowu, to rzeczką wniz do granicy Dudzickiey, Dudzickoju granicoju w łuh; tym łuhem do rzeki Soża, poprzek rzeki Soża w bołonie chutorskoje, z chutorskaho bołonia u werchu z Rzeczanami w rzekę Honownie, tą rzeką do Preboja wniz do Uchowskiey

granicy, ztamtąd w rzekę Utonkę, to rzeką w wierch w Jrzawiec, z tego Jrzawca u Sukolen boloto, z tego bołota u Czysnok jeziorko, od jeziorka w rzekę Soż; tym Sożem w wierzch w lipki rowczak, od tych lipek w rawkowa duba, od tego duba u krynicu Obozuju, od tey krynicy w pieszczany loh, z pieszczanego lohu u Pleskuju krynicu, z tey krynicy u Allinnaho duba, z Allinnaho duba w jezioro Skimnoje, tym jeziorem w wierzch w rzeczku Dziemięku, to rzeczką w wierzch do mostu y szlachu Homelskiego, od tego szlachu w poprzek szlachu polem, siaczonemi rubieżami w bor, tym borem siaczonemi rubieżami u mchowoje boloto, tym bołotem poprzek u w ołos podleski, tym olsem wniz do mostku leżaczoho, zkąd się granica zaczeła.—Przydatek tey wsi: ostrow Małkow, poczyna się od granicy Swieciłowskiey y od rzeczki Utonki, to rzeczka w wierzch na bor sieczonemi rubieżami, z tego bora u w olszyn olos, tym olosem w rzekę Olszynkę, tą rzeczka wniz przez las do usocha, od tego usocha wniz rzeczką w błoto trescieniec, z trzescienca lohem na bor, sieczonemi rubieżami w rzekę Utonkę, zkąd sie granica zaczoła y tam się skonczyła. W tym że ograniczeniu pierwsze jezioro Plosa, drugie Zatoń, trzecie Zakotne, czwarte Goscinne, piąte Skorbyn.

V. Wieś SZYŁOWICZE (służba jedna).

Dym 1) Sciepan Lewonionek, 2) Chwiedor Rudzki, 3) Osip Gradowski, 4) Piotrok Benedykowicz, 5) Marcin Jankow, 6) Michalko Jllonek, 7) Marcin Ustinowicz, 8) Waśko Babieko, 9) Andrzey Jeroszow, 10) Waśko Dzioma.

Granica wsi Szyłowicz, jako z dawnych czasow w swoim ograniczeniu miedzach y obchodach zostaie, tak się w sobie ma: poczyna się od rzeki Czeczory od Merkulowskiey granicy y budziszcza Braszkowa, gościncem starodawnym do Chizowa idącym, tym szlachiem w tapiło na bor Zalesię; tym borem sieczonemi rubieżami graniczącemi z Bohdanowcami, Strukaczewcami y Szolomieją kopcami w Horozonoje uroczyszcze; z horozianego sieczonymi rubieżami w Mokry las, ten las wdłuż przeszedszy na bor do granicy Merkułowskiey, od tey granicy borem nazywaiącym się Pułszerokim sieczonemi rubieżami do Moszku błota, od tego błota łohem do Zamoskaho lasa, z Zamoskaho lasa pod olas w błoto y moszek, w poprzek tego błota u Krasnięki las; tym lasem sieczonemi rubieżaml u krasnicu borek, z tego borku sieczonemi rubieżami po uzbłociu do kładziey, od tych kładziey w rzekę Prycielesnicę, tam się zkonczyła granica z Szołomieją, a zaczyna się z Przykrycą. Tą rzeczką Przycielesnicą w las y w topiło lużek, z tego lużku przez las sieczonemi rubieżami w kurhan łysy; z tego kurhanu przez bor sieczonemi rubieżami w Leskowku, od Leskowki łohem w rzeką Czeczoro; tą rzeką w wierzch do Uzdziaslowia borku, do Simoyskaho łoha, tym łohem znow w rzekę Czeczorę, to rzeką Czeczorą do Miarkołowskiey granicy, zkąd się zaczoła granica.

VI. Wieś BOHDANOWICZE (służba iedna).

Dym 1) Cit Archiczonok, 2) Arciem Azrilonok, 3) Andrzey Ryzyczonok, 4) Larywon Jakowenok, 5) Jwan Jakowenok.

Granica wsi Bohdanowicz poczyna się od granicy Ryżkowskiey, Miarkułowskiey y Skryżkowskiey od błota Białego, z tego błota w rzeczkę Bierestowiec; tą rzeczką wniz do rzeczki do Bręczy; tą rzeczką wniz u sini wir; z tego wiru sieczonemi rubieżami w błoto Trescieniec, z Trzescienca u Wierhorynie, z Wierhorynia na bor sieczonemi rubieżami z Szolomiieją y Strokaczewem w rzekę Czeczorę; tą rzeką wniz do błota Białego, zkąd się granica zaczoła.

VII. Wieś STRUMIEN (służba jedna).

Dym 1) Miron Zielenionak, 2) Jakub Zielenionak, 3) Choma Jgnacionek, 4) Dziemid Androsionok, 5) Jawchim Androsionak; 6) Mikita Jermaczonak, 7) Mikita Sieliwonionak.

Tych bojar granicą opisana wespol ze wsią Strumieniem ciągłym.

VIII. Wieś SIABROWICZE (służba jedna).

Dym 1) Waśka Sawionek, 2) Jwan Marcinionak, 3) Chwedor Cimochow, 4) Charyton Ostapowicz 5) Paweł Macwiejonek, 6) Jsak Sawionek, 7) Jaroma Waskowicz; 8) Jsak Waskowicz,

Tych bojar granica opisana wespoł ze wsią Siabrowiczami ciągłemi.

IX. Wieś SWIECIŁOWICZE (służba jedna).

Dym 1) Chwiedor Szeluta, 2) Jermołay Szeluta, 3) Andrzey Szeluta, 4) Wasil Kryworoty, 5) Andrzey Kryworoty, 6) Bazyl Kryworoty, 7) Amelan Szeluta.

Granica wsi Swieciłowicz poczyna się od Krasnego wiru w Czarną krynicę, obeymując sianożęci, lohem na bor sieczonemi rubieżami w błoto, z tego błota obeymując Barani ostrow w Zywiec rzekę w Krupiec jezioro, z Krupca jeziora w rzekę Biesiedz, tą rzeką wniz w wierzech załuża w pereboy; z pereboja przez łuh do Stowbunskiego boru, z tego boru wniz w Żydowski ostrow, z żydowskiego ostrowu w łoh; tym łohem w uscie Stowbynskie; z uscia Stowbynskiego poprzek Biesiedzi rzeki sieczonymi rubieżami w Sołonoie bołoto; tym błotem w les Kołodziecki, z Kołodzieckiego lesu zywcem w Kołodziecką rzeczkę, tą rzeczką wniz w Niemieniec rzeczkę, Niemieniecę rzeczką w wierzch w les zywcem do boru, z tego boru łohem w Hołoje bołoto, od tego bołota poprzek szłach Rzeczycki sieczonemi rubieżami w roh Utoni bołota, tym błotem w Zacios rzeczkę; tą rzeczką w wierzch w Wielikoje bołoto, od tego bołota poprzek szlachu Rzeczyckiego z Nowiłowcami sieczonemi rubieżami w błoto; tym błotem w Witow kołodziez, z Witowa kołodziezia poprzek szlacha Czeczerskiego sieczonemi rubieżami w łoh; tym łohem w błoto, tym błotem obeymując Dziewin ostrow y Dobracin w Sowiackoje bołoto; z Sowiackoho bołota w kamieny lasek, z kamiennego laska łohem w Czemiernę rzeczką, tą rzeczką wniz w rzekę Biesiedz, Biesiedzią rzeką w wierzch w ten samy las krasny, zkąd się granica zaczeła.

X. Wieś ŁAPICZE (służba jedna).

1) Mikita Lapicki, 2) Kuzma Lapicki, 3) Jan Lapicki, 4) Hryszko Lapicki, 5) Karniey Lapicki, 6) Wasil Lapicki, 7) Chwiesko Lapicki, 8) Hryszko Lapicki.

Granica wsi Lapicz: poczyna się od uścia Żułbicy, upadającą w rzekę Ulżu; tą rzekę w wierzch w rzekę Kołczyhowkę graniczące z panem Piotrowskim; z tey rzeczki Kołczyhowki w rzekę Kalynia, granicząca z Durowiczami; tą rzeczkę w wierzch w Dubowickie błoto; tym błotem poprzek w łoh Jrzawiec; tym błotem sieczonemi rubieżami do szlachu Daniłowskiego; tym szlachem wdłuż w błoto Budnickoje, z tego błota do kopcow w rzekę Żułbice zkąd się granica zaczoła.

XI. Wieś ŻABIN (służb dwie).

Dym 1) Waśko Łaszkowicz, 2) Jan Łaszkowicz, 3) Mikita Łaszkowicz, 4) Kuzma Łaszkowicz, 5) Daniło Krysionka, 5) Ja-

№ 2. kow Ciszczonek, 7) Waśko Marcinionek, 8) Parchom Czeżeżonek, 9) Macwiey Kurbacki, 10) Ciszko Hrybowski.

XII. Wieś JĘCY (służb dwie).

Dym 1) Waśko Nescieronek, 2) Lewon Nescieronek, 3) Andrzey Lewonionek, 4) Łuka Babicki, 5) Anton Rachwałow zięć, 6) Macwiey Nescieronek.

XIII. Wieś WORONOWSZCZYZNA (służby dwie).

Dym 1) Lewon Złoba, 2) Marcyn Złoba, 3) Sciepan Strzelbionek Szostak, 4) Jwan Popławski, 5) Sawko Szostak, 6) Paweł Szostak, 7) Lawryn Szostak, 8) Jan Hubarewicz, 9) Choma Awsiejonek.

Tych wsiow Żabina, Jęcow y Woronowszczyzny granica spolna y nie wyprowadzona z wsiami Chlusami, Rosochą Strukaczewem y Łuszkiem ynviolate zostąwać mają.

XIV. Wieś KURAHI (służba jedna).

Dym 1) Jasko Kuraha, 2) Andrzey Kuraha, 3) Michałko Kuraha, 4) Jacko Kuraha.

XV. Wieś KOROTKIEWICZE (służb dwie).

1) Mikita Moysiejonek, 2) Jan Moysiejonek, 3) Wasil Rukta, 4) Siemion Moysiejonek, 5) Janko Cimoszonek, 6) Omelan Tymoszonek, 7) Mikita Karpieczonak, 8) Michałko Ostroszonek, 9) Wasil Parchamionek, 10) Kazimierz Hryniewski.

Granica tey wsi Korotkewicz spolna ze wsią Korma y Sapohami inviolate zostawać ma.

№ 1. XVI. Wieś SAPOHI (służba jedna).

1) Maciey Kurbacki, 2) Marcin Sapohowski, 3) Jlia Sapohowski, 4) Jan Sapohowski. Ci bojarzowie prawa na tę służbę niepokazali.

PUNKTA POWINNOSCI BOJAROW STAROSTWA CZECZERSKIEGO.

Pierwszy: kwatery swoje zamkowego ostrogu, boynie, bramy, mosta, także na rzekach, rzeczkach, błotach mosty,— każda wieś, za roskazem mostowniczego nowe robić y stare reparować bez odwłoki według dawnego zwyczaju powinni będą. Drugi: na warte do Czeczerska pod czas jarmarkow pieszą po człowieku z każdey wsi, a jeśliby tego potrzeba kazała do zamku, lub na obronę granic, zajazdow wszyscy z dymu pieszą y konną z orężem, do boju należącym, stawić się mają. Trzeci: podczas Pospolitego ruszenia do powiatu czyli na popis, jeśliby tego urgens necessitas kazała, podług dawnych swych ustaw y powinności z koniem dobrym y orężem woiennym, w sukniach poczty stawić mają. Czwarty; w interesach pilnych starostwa całego—jeśliby potrzeba kazała, posłaniec kosztem całego starostwa być powinien, a z listami w ynteresie zamkowym swym kosztem pieszą lub konną koryerować. Piąty: w podwody do Smicyłowicz potoczne odwożąc rybę, miod, zwierze y inne victualia iezdzic. Szosty: kozaczka do posyłek sumptem swoim do posługi zamkowey przy zamku chować y naymować mają. Siodmy: si possibile podwod pietnascie podpręhą do portu swym kosztem nając czy sami zasłużyć powinni. Osmy: z jezior wszystkich swoich bojarskich, z honow pierwszych y pierwolowow niewodem zamkowym łowiąc połowa ryb na zamek y po nim wszelkim sposobem łowienia iść powinna, jednak swych niewodow ani cudzych zaciągać naymować nie wolno pod winą wielką y karaniem; także gorżałek swych

po domach nie szynkować y do cudzych młynow dla mliwa nie jezdzić. D z i e w i ą t y: podbytność samego jmść pana starosty we wszelkich potrzebach stołowych, stajennych, kuchennych przez niedziel cztery wysustentować y stroża przez połowe od mieszczan y włości dawać mają. D z i e s i ą t y: podatki Rzeczy Pospolitey lub seymikiem uchwalone y podczas potrzeby jakiey zamkowey od mieszczan y włości połowe wyplácić powinni. J e d y n a s t y: do gonow bobrowych ullo pretextu interessować się łowić y żelaz bobrowych pod wielką winą chować nie powinni. D w u n a s t y: jeneralne przy tym posłuszeństwo y sądzić się we wszystkich sprawach swoich na urzędzie zamku Czeczerskiego powinni będą.

R o s p i s r o z n e y h i b e r n y na złotych dwa tysiące siedmset siedmdziesiąt cum solario, które bojarowie dwuma ratami monetę constitutionis do zamku Czeczerskiego wnosić y oddawać mają:

1)	wieś Strumien	płacą	złotych	n.	120.
2)	„ Swieciłowiczy	„	„	„	240.
3)	„ Zelezniki	„	„	„	320.
4)	„ Hromyki	„	„	„	300.
5)	„ Chizy	„	„	„	200.
6)	„ Lapicze	„	„	„	100.
7)	„ Szepetowicze	„	„	„	220.
8)	„ Siabrowicze	„	„	„	100.
9)	„ Kurahi	„	„	„	80
10)	„ Szyłowicze	„	„	„	200.
11)	„ Bohdanowicze	„	„	„	100.
12)	„ Korotkiewicze	„	„	„	110.
13)	„ Żabin	„	„	„	280.
14)	„ Jęcy	„	„	„	200.
15)	„ Woronowszczyzna		„	„	200.

Summa facitt złotych=2770.

MIASTO CZECZERSKIE.

(Dymy chrześcianskie, żydowskte, place, morgi, ogrody, płatne, wolne, puste).

Ulica od bramy zamkowey do bramy wielkiey.

K o ś c i o ł sub titulo sanctissimi Trinitatis z cmentarżem oparkaniony,—p ł a c wolny jeden.

Dym 1 chześcianski Jan Dzierzawski. P ł a c zamkowy wolny jeden.
„ 2 chrześcianski—Antoni Czumak Płac zamkowy, do rugowania, wolny jeden. Morgu płatnego puł ogroda płatnego dwunastka.
„ 3 chrześcianski Fiedor Czumak. Płac zamkowy, do rugowania, wolny jeden. Morgu płatnego puł; ogrodu płatnego dwunastka.
„ 4 żydowski,—żyd Mowsza Bachasówicz—płac płatny jeden.
„ 5 żydowski,—żyd Judka Jankielewicz—płac płatny jeden.
„ 6 chrześcianski,—Ciszko Popowicz Mikolski—na cerkownym płacu,—wolnego trzecina jedna.
Ociec Jan Mikolski y ociec Wasili—płacu wolnego trzecin dwie.
„ 7 żydowski,—żyd Mowsza, alias Szmaja Abramowicz, płac płatny jeden.
„ 8 chześcianski,—Patap Pohurbacki—płac płatny jeden.
„ 9 chrześcianski,—Waśko Bułka—placa płatnego puł, morgu płatnego, czwierć jedna, ogrodu płatnego ośmina jedna.
„ 10 chrześcianski,—Jan Szczerbionek—płac płatny jeden, morgow płatnych dwa, ogrodu płatnego puł.
„ 11 chrześcianski,—Sciepan Dubina—płacu płatnego puł, morgu płatnego puł, ogrodu płatnego dwunastka. K a r c z m a w rynku skorbowa—płac wolny jeden. Sciepan Korcha k r a m a jedna; Janka Korcha k r a m a jedna; Haraska Wolskiego k r a m a jedna.
„ 12 chrześcianski,—Osip Kałbicki—płacu płatnego puł, morg płatny jeden y puł, ogrod płatny jeden y czwierć.
„ 13 chrześcianski,—Waśko Dubina płac płatny jeden, morg płatny jeden, ogrodu płatnego dwunastka.
„ 14 chrześcianski,—Jan Spaski—na cerkiewnym—płacu wolnego puł, morgu płatnego puł, ogrodu płatnego puł.
„ 15 żydowski,—żyd Szloma Jozefowicz—płacow płatnych dwa.
„ 16 żydowski,—żydowka, Leybina wdowa, płac płatny jeden.

Ulica od swiętego Spasa cerkwi do Ostroga.

Dym 17 chrześcianski,—Jan Bielko—płac płatny jeden y puł, morg płatny jeden y puł ogrodu płatnego trzy czwierci.
„ 18 chrześcianski,—Jacko Pawłow—płac płatny jeden, morgu płatnego puł, ogrodu płat. ośmina.
„ 19 chrześcianski,—Sciobska wdowa,—płac płat. jeden, morga płat. ośmina, ogroda płat. ośmina.
„ 20 chrześcianski,—Saprun Rekun—płac płat. jeden y puł, morgu płat. jeden y puł, ogrodu płat. czwierci trzy.
„ 21 chrześcianski,—Chwieśko Ochremienko—płac płatny jeden, morgow płat. dwa.

№ 2.

Dym 22 chrześcianski,—Siemion Usciobski—płacu płat. puł, morgu płatn. sześcina, ogrodu płat. dwunastka.
" 23 chrześcianski,—Chwiedor Chryscia płac płatny jeden, morgu płatnego puł.
" 24 Choma Sizionow płacu płat. czwierć jedna, morgu płat. puł, ogrodu płatn. czwierć jedna.
" 25 Dzmitr Sizion płacu płatn. puł, morgu płat. puł, ogrodu płat. czwierć jedna.
" 26 Paweł Żorow płac płatn. jeden, morg płat. jeden, ogrodu płat. puł.
" 27 Kirey Baran płac płatn. puł, morgu płat. dwunastka, ogrodu płat. czwierć jedna.
" 28 Po Jhnacie płac zabudowany na komędę płac wolny jeden.
" 29 Sciepan Jsay płaca pł. puł, morgu pł. czwierć jedna, ogrodu pł. czwierć jedna.
Po Fiedoru Sierdziuku pusta; płaca wolnego puł.
" 30 Sciepan Burak płacu płat. puł, morgu płat. puł, ogrod płat. jeden.
" 31 Pop Spaski płacu wolnego puł *).

Ulicy do forty Podolney.

Dym 32 Lukasz Rybiec . . . . . płacu płat. 1/2, morg. płat. 1/2, ogrod. płat. —
" 33 Amelan Kloc . . . . " " 1/2, " " 1/2. — — —
Po Lukoszu Konaszu . . . płac — 1. " " — — pusty.
Jan Szczerbionek przyjemny płaca płat. 1/2. — — — — — —
" 34 Jwan Machłay . . . . . . płac płat. 1/2, " " 1/2. — — —
" 35 Cimoch Szłyk . . . . . . " " 1/2, " " 1. — — —
" 36 Maxim Kołbicki . . . . . " " 1, " " 1/2, " " 1/2.
" 37 Jakim Rybiec . . . . . . " " 1/2, " " 1/2, " " 1/2.
" 38 Siła Bułan . . . . " " 1/2, " " 1/2, " " 1/8.
" 39 Chwiedor Karpowicz . . . . " " 1/2, " " 1/2, " " 1/2.
" 40 Achiey piwowar dworny . . " wolny 1, " woln. 1 1/2, " " 3/4.
" 41 Lawren Konon . . . . . . " płat. 1, " — " " 1/4.
" 42 Kirey Labacz . . . . " " 1, " płat. 1, " " 1/2.
" 43 pop Preczyscienski . . . . . " woln. 1/2. — — — — — —
" 44 Dzmitrok Konon . . . . . " płat. 1/4, " " 1/4, " " 1/4.
" 45 Daniło Burak . . . . . . " " 1/2, " " 1/4, " " 1/8.
" 46 Roman Antos . . . . . . " " 1, " " 1/2, " " 1/2.
" 47 Pilip Usciebski . . . . . . " " 1/2, " " 1/6, " " 1/12.
" 48 Anisim Machan . . . . . . " " 1/2, " " 1/3, " " 1/6.
" 49 Jwan Makaronek . . . . . " " 1, " " 1/6, " " 1/12.
" 50 Ciszko Dziurka . . . . . . " " 1/2, " " 1/2. — — —
" 51 Płaton Bułka . . . . . . " " 1/4, " " 1/2, " " 1/12.
" 52 Jakow Sycz . . . . " " 1/2, " " 1/8, " " 1/12.
Po Leonie Baranu . . . . . " pust. 1/2. — — — — — —
" 53 Kirey Wolski . . . . . . " płat. 1/2, " " 1/8. — — —
" 54 Pop Michey Przeczyscienski . " " 1/2. — — — — — —
Po Siemionu Mamonu płacu pustoszy puł.

Ulica od cerkwi Przeczystey do szkoły żydowskiey.

Dym 55 Jwan Mamun . . . . płaca płat. 1/2, morg. płat. 1/4, ogroda płat. 1/8.

*) Далѣе употребляемъ вмѣсто приведеннаго цифровое обозначеніе величины (количества) плацовъ, морговъ и огородовъ, напр.: puł=1/2; czwierc=1/4; osmina=1/8; dwunastka=1/12 и т. д..

№ 2.

Dym 56 Mikita Sierok . . . . . płaca płat. 1/2, morg. płat. 1/4, ogroda płat. 1/8.
" 57 Niczipor Sierok . . . . . " " 1/2, " " 1/4. — — —
" 58 Sawostian Pac . . . . . " " 1/2, " " 1/2, " " 1/8.
" 59 Jermoł Bielay . . . . . " " 1/2, " " 1/3, " " 1/4.
" 60 Jan bywszy Mostowniczy . " " 1 1/2, " " 1/2, " " 1/4.
" 61 Jwan Ganza . . . . " " 1/2, " " 1/4. — — —
" 62 Jewchim Antosiew . . . . " " 1/2, " " 1, " " 1.
" 63 Wasil Guz . . . . " " 1, " " 1/2, " " 1/2.
Na szkolę żydowską . . . . . płacu woln. 1/4. — — — — — —

Ulica od swientego Mikołaja do cerkwi Woskresenskiey:

Dym 64 Jakub slosarż . . . . . płaca płat. 1, morg. płat. 1, ogrod. płat. 1.
" 65 Waśko Sazion . . . . " " 1/2, " " 1/2, " " 1/2.
" 66 Pop Mikolski na kupnym mieyskim płacu płatny 1. — — — —
" 67 Chwiesko Ganzaz . . . . płaca płat. 1, morg. płat. 1/4, " " 1/8.
" 68 Jakow Boradzin . . . . " " 1/2, " " 1/2, " " 1/3.
" 69 Jewchim Boradzin . . . " " 1, " " 1, " " 1/2.
" 70 Amelan Puhacz . . . . . " " 1/2, " " 1/6, " " 1/12.
" 71 Pop Woskresenski . . . płac wolny 1. — — — — — —
" 72 Wasil Rybiec . . . . . płaca płat. 1, " " 1/2, " " 1/2.
" 73 Kudzin . . . . " " 1, " " 1, " " 1.
Po nieboszczyku jmść panu Butwiłowskim płac wolny 1. — — — —
" 74 Chwiesko Kłoc . . . . płaca płat. 1/2, morg. płat. 1/4, " " 1/8.
" 75 Jan Stankiewicz . . . . . " woln. 1, " woln. 1, " woln. 1/2.
" 76 Prokop Sazion . . . . . " płat. 1, " płat. 1, " płatn. 1/2.

Ulica koło Ostroga.

Dym 77 Cimoch, bondar dworny . . płaca woln. 1, morg. woln. 1, ogrod. woln. 1.
" 78 Pilip Baradyna . . . . . " płat. 1/4, " płat. 1/2, " płat. 5/8.
" 79 Hryszko Swirid . . . . . " " 1/2, " " 1/6. — — —
" 80 Jwan Dzienisow . . . . . " " 1, " " 1/2, " " 1/4.
" 81 Hawruk Jaskowiec . . . " " 1 1/2, " " 1, " " 3/4.
" 82 Sciepan Baradyna . . . . " " 1/2, " " 1/2, " " 1/4.
" 83 Macwiey Bułan . . . . . " " 1, " " 1/2, " " 1/4.
" 84 Cimoch Makaronek . . . " " 1, " " 1/2, " " 1/2.
" 85 Leon bobrownik . . . . " wolny 1 1/2, " wolny 1, " wolny 1.
" 86 Jakim Czchan . . . . . " płat. 1/4, " płat. 1/4, " płat. 1/4.
" 87 Jan Nadziey krawiec . . " " 1/4, " " 1/4, " " 1/8.
" 88 Chwiedor Usciebski . . . " " 1/4, " " 1/2, " " 1/4.
" 89 Michałko Ostapionek . . . " " 1, " " 1, " " 1.
" 90 Sciepan Wolski . . . . . " " 1/2, " " 1, " " 1/2.
" 91 Choma Rewa . . . . . . " " 1, " " 1/4. — — —
" 92 Niczyper Wolski . . . . . " " 1/2, " " 1/2, " " 1/8.
" 93 Michałko Bułko . . . . . " " 1/2, " " 1/4, " " 1/8.
" 94 Harasko Wolski . . . . . " " 1, " " 1 1/2. — — —

№ 2.

Dym	95	Maxim Korch	płaca płat.	1/2.	morg. płat.	1,	ogrod. płat.	—
„	96	Dzmitricha wdowa . .	„ „	1/2,	„ „	1/2,	„ „	1/2.
„	97	Jan Korchow	„ „	1,	„ „	1.	„ „	—
„	98	Niczyper Szumak	„ „	1,	„ „	1/2.	„ „	—
„	99	Choma Wolski na ogrodzie;	„ „	—	„ „	—	„	1/2.
„	100	Marcin Kułbicki . . .	„ „	—	„ „	1/2,	„ „	3/4.

Płace nowe za Ostrogiem.

Dym	101	Jan Bułka	płac płatny	1/4,	morg. płatn.	1/2,	ogrod. płatny	1/12.
„	102	Wasil malarz	„ „	1.	„ „	—	„ „	—
„	103	Parchom Wolski . .	„ „	1,	„ „	1/2,	„ „	1/4.
„	104	Sciepan Dziurka . . .	„ „	1,	„ „	1/2.	„ „	—
„	105	Uscin Kalbicki płac płat. 1.						
		Dom moskiewsky protunk płac wolny jeden.						
„	106	Michałko Karpieka .	płac płatn.	1,	morg. płatn.	1/2.	„ „	—
„	107	Andrey Jsay	„ „	1,	„ „	1/4.	„ „	—
„	108	Hryszko Chryscio bobrownik	wolny	1,	„ „	—	ogroda wolny	1.
„	109	Szaczycka wdowa . .	„ płat.	1,	„ płat.	1/2,	„ płat.	1/2.

Przy ogrodzie zamkowym na pogurkach mieszka Kuzma koniuch y Hryszko Makaronek na zamkewey usłudze są ostałowani.

Miasto Czeczersk. Wszystkich płacow pod miastem n. dziewiędziesiąt y trzy czećwierciny, to jest płatnych płacow osiadłych n. 70 1/2, wolnych n. 17 3/4, pustych n. 2 1/2, facit n. 90 3/4; pod tym że miastem wszystkich morgow n. pięędziesiąt pięć osmin trzy,—to jest płatnych morgow n. 50 5/8, wolnych n. 4 3/4; f. n. 55 3/8. Pod tym że miastem wszystkich ogrodow n. trzydzieścia dwa czwierć jedna y szasnastka jedna, to jest płatnych ogrodow n. 27 puł y szesnastka, wolnych n. 4 3/4; f. n. 32 1/4 y szesnastka jedna. Wszystkich dymow w miescie n. 109, to jest chrześcianskich płatnych n. 89, wolnych bez płaty do zamkowey powinności n. 15; żydowskich dymow n. 5.

Vigore prawa jaśnie wielmożnego jmść pana starosty Minskiego, Czeczerskiego od wszelkiey powinności mieyskiey wolni prowent roczny z miasta Czeczerskiego czynszu z płaców osiadłych chrześcianskich n. 70 1/2 po groszy trzy, f. złotych 7, groszy 1 1/2, z morgow płatnych 50 5/8, po groszy sie-

№ 2

f.=złotych groszy dwadzieście y piąta część dwunastki grosza; z ogrodow płatnych n. 27 puł y szesnastka po groszy siedm y puł; f. złotych 6, groszy 27 y jedna część z dwunastki grosza.

Dalszy prowent z miasta Czeczerskiego: prochowszczyzny y strozowszczyzny z dymow płatnych n. 89 po groszy osimnaście, f. złotych 53, groszy 12; z płacow żydowskich n. 5, inkludając prochowszczyznę, strozowszczyznę po złł. piętnaście=f. złł 75. Za głowę jaziow n. złł. 20. Z kramow trzech po złł. 2, f. złotych 6. Z humniszcza Jan Szczerbionek złł. 2; z włok niżey wyrażonych n. dwadziesciu dziewięciu y dwadziestey czwartey częsci jedna część po złot. sześć, f. złotych 174, groszy 8 1/2. Summa złotych 357, groszy 8 1/2. Do tego z dymow n. 89 po kuru jednym, f. sztuk osimdziesiąt dziewięć; wpisnego przy oddaniu czynszu na imęć pana gubernatora od złotego po groszu jednym, f. złotych 11, groszy 27 1/3.

Włok mieyskich n. trzydzieście osim, sześcin pięć y dwudziestey czwartey częsci; część jedna po złotych sześć.

Jan Dzierzawski	włoki	1/4,	złot.	—	groszy	—	wolny.
Anton, Chwiedor y Niczypor Czumaki	„	7/12,	„	3,	„	15,	płatny.
Potap Pahurbacki	„	1/4,	„	1,	„	15,	„
Waśko Bułko	„	1/16,	„	—	„	11 1/4	„
Jwan Szerbionek	„	1/2,	„	3.	„	—	„
Tenże Jwan Szczerbionek z humniszcza	„	—	„	2.	„	—	„
Sciepan Dubina	„	1/4,	„	1,	„	15,	„
Osip Kulbicki	„	3/4,	„	4,	„	15,	„
Waśko Dubina	„	1/2,	„	3.	„	—	„
Pop Spaski vigore funduszu . .	„	1,	„	—	„	—	wolnu.
Jan Bielko	„	2/3,	„	4,	„	—	płatny.

Sciobska wdowa	włoki 1/3,	złot. 2,	groszy —	płatny.
Sapron Rekun	„ 2/3,	„ 4,	„ —	„
Chwiescko Achremionok	„ 2/3,	„ 4,	„ —	„
Siemion Usciebski z bracią ..	„ 5/12,	„ 2,	„ 15,	„
Chwiedor Chryscian	„ 1/6,	„ 1,	„ —	„
Choma Sizion	„ 1/8,	„ —	„ 22 1/2	„
Dzmitr Sizion	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Pamel Zorow z bracią	„ 3/4,	„ 4,	„ 15,	„
Kirey Baran	„ 5/12,	„ 2,	„ 15,	„
Paweł Kluszcz	„ 1/2,	„ 3,	„ —	„
Sciepan Ysay	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Sciepan Burak	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Łukasz Rybiec	„ 1/3,	„ 2,	„ —	„
Amelan Kloc	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Jan Machłay	„ 1/3,	„ 2,	„ —	„
Cimoch Szłyk	„ 1/3,	„ 2,	„ —	„
Maxim Kułbicki	„ 5/12,	„ 2,	„ 15,	„
Jakim Rybiec	„ 1/6,	„ 1,	„ —	„
Siła Bułan	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Chwiedor Kocik	„ 1/2,	„ 3,	„ —	„
Ahiey, piwowar dworny	„ 3/4.	„ —	„ —	wolny.
Ławryn Konon	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	płatny.
Kirey Lobacz	„ 3/4,	„ 4,	„ 15,	„
Pop Preczyski vigore funduszu włoka wolna 1.				
Dzmitrok Konon	włoki 5/12,	złot. 1,	groszy 7 1/2,	płatny.
Roman Antos	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Anisim Machłay	„ 1/6,	„ 1,	„ —	„
Jan Makarenok	„ 1/6,	„ 1,	„ —	„
Ciszko Dziura	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Płaton Bułka z bratem	„ 5/12,	„ 2,	„ 15,	„
Jakow Sycz	„ 1/12,	„ —	„ 15,	„
Kirey Wolski	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Jan Ochromow	„ 1/8,	„ —	„ 22 1/2,	„
Jan Mamun	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Mikita Sierok	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Sawoscian Pac	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Jermoł Bielay	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Niczyper Sierok, dziesiątnik .	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Jan Mostowniczy	„ 1/2,	„ 3,	„ —	„
Jan Gandza	„ 1/4,	„ 2,	„ —	„
Jewchim Antosiew	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Wasil Guz	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Jakub slosarz	„ 1/2,	„ 3,	„ —	„
Waśko Siazion	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„

Pop Mikolski vigore funduszu .	włoka 1.	złot. —	groszy —	wolny.
Chwieśko Ganza	„ 1/6,	„ 1.	„ —	płatny.
Jewchim Baradyna	„ 2/3,	„ 4.	„ —	„
Pop Woskresenski vigore funduszu	„ 1.	„ —	„ —	wolny.
Wasil Rybiie	„ 1/2,	„ 3.	„ —	płatny.
Jmść pana Paszkowicza za prawem	„ 1.	„ —	„ —	wolna.
Jakow Kudzin	„ 7/12,	„ 3,	„ 15,	płatny.
Chwieśko Kloc	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Jan Stankiewicz	„ 1/4.	„ —	„ —	wolny.
Prokop Siazion	„ 1/12,	„ —	„ 15,	płatny.
Cimoch, bondar dworny	„ 1/2.	„ —	„ —	wolny.
Pilip Baradyna	„ 3/8,	„ 2,	„ 7 1/2,	płatny.
Hryszko Swirid	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Jan Dzienisow	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Hawruło Jaskow	„ 1/2,	„ 3.	„ —	„
Sciepan Baradyna	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Macwiey Bułan	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Cimoch Makaronek	„ 5/12,	„ 2,	„ 15,	„
Leon bobrownik	„ 1/2.	„ —	„ —	wolny.
Jakim Czchan	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	płatny.
Chwiedor Usciebski	„ 1/3,	„ 2.	„ —	„
Michałko Ostapionek	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Sciepan Wolski	„ 3/4,	„ 4,	„ 15,	„
Choma Rewa	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Michałko Bułka	„ 3/16,	„ 1,	„ 3 3/4,	„
Niczyper Wolski	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Harasko Wolski	„ 7/12,	„ 3,	„ 15,	„
Maxim Korch	„ 1 1/6,	„ 7.	„ —	„
Dzmitrycha Korchowa, wdowa .	„ 7/12,	„ 3,	„ 15,	„
Jan Korch	„ 1/2,	„ 3.	„ —	„
Choma Wolski	„ 1/8,	„ —	„ 22 1/2,	„
Parchom Wolski	„ 1/2,	„ 3.	„ —	„
Sciepan Dziura	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Michał Karpieka	„ 1/3,	„ 2.	„ —	„
Andrzey Jsay	„ 1/4,	„ 1,	„ 15,	„
Hryszkko Chryscia, bobrownik .	„ —	„ 1/3.	„ —	wolny.

Zamkowa włoka n. 1; na woyta włoka n. 1, włok płatnych n. 29 1/24, włok wolnych n. 9 5/6. Summa facit włok n. trzydzieście ośm szescin pięc y dwudziestka czwartka jedna.

W tymże samym mieyscie dla lepszego porządku kupcow przybyłych wygod y swoich, aby mogł byé rynok, gdzie y przed tym bywał, taki się czyni porządek: pierwszy—przy karczmie szpital, stojący na gruncie rynkowym, był rygowany; drugi—żyda cyrulika dom zniesiony, a

przed ogrodom zamkowym zabudowany być musi; trzeci —Haraskowa laznia, kuznica kowalska, Jana Bułki chałupa, Korchowa laznia, Jakowa Karpieki chalupa; te wszystki budynki w rynku stojące mają być zniesione y w ulicy zhonney, z drugiey strony wjeżdzając do miasta ex Oppocy (?) do gumna zamkowego na ogrodach stawione y zabudowane, którym jmść pan gubernator Czeczerski płace wydzielić ma, oraz y przychożym; czwarty—kramek y izdebka Kołbyckiego przy karczmie na rogu na ulicznym mieyscu nie według drugich rownosci płacow stojące mają być zniesione y zwonica na cmentarz z ulicznego mieysca przeniesiona omnino być musi, piąty—dla kupcow w rynku kram skilkaby y więcey we dwie piętre postanowic by należało y swoie mieszczanie niech przeniosą, z czego by mogła być intrata panu y porządek lepszey w miescie; szosty miara zbozowa tamże w rynku stać musi; siodmy—Czumakowie dwuch braci mieszkają na dwuch płacach zamkowych według woli jmść dobrodzieja mają bydz znesione y na ogrodach wyż namienionych dawszy onym słobody y płac wydzieliwszy, zabudowani, na którym jednym placu od ulicy żyd Hoszko Rubanowicz ma sie budować pięknym budynkiem brusowanym drzewem, bo tak się jmść podjoł—drugi; płac Czumaka do dalszey dyspozycyi pańskiey wolen zostawać.

Hiberny roczney należy złotych dziewięćset, która dwoma ratami monetą constitutionis do zamku oddawat mają.

Powinność tych mieszczan takowa: pierwsze do zebrania zboża zamkowego każdy gospodarż dni dwa zażąc powinien, tak też nim się te zboże z pola zbierże trawić nie powinni; drugie: w podwody lub pieszą naydaley za mil dziesięć y do Mohilewa po niewod jezdzić maja; trzecie, aże most wielki pod miastem na Czeczerże rzece co rok ma być zawsze czy nowo robiony, czy stary reperowany od całey włości y bojar starostwa Czeczerskiego, tedy zwazajac w przyszłe czasy mniey pracy y koszta było

raz na zawsze groble ufundować y kwatery swoje ile mosty miały wysypać będzie należało, sinsecus tam mieysce po temu być może według dawnego zwyczaju mosty swe, groble, budynki zamkowe, ostrog, boynicy nowe robic, stare naprawować powinni. Jednak jeśli tam młyn stanie, tedy ten pod miastem młyn iuż nie ma być reparowany. Czwarte: do łowienia ryb niewodem w jeziorach zamkowych, do osadzenia niewoda, jazow naprawowanie, gdzie by się co mogło zepsować, powinni będą y nocne warte odprawować; rybe robić płatać, solić y wywieszać. Piąte: z jazow wiele ich być może na rzece Sozu na zamek przy niewodniczym lub przy widzu zamkowym ciwunowska noc jedna do zamku należać ma. Szoste: w srzode, piątek y subotę, w kazdym tygodniu od Radownicy do lodu, na kuchnię zamkowę rybą swieżą dawać, lub pieniędzmi złotych 20 zapłacić. Siodme: na jeziora niewod do nayblizszey wsi czołnem, lub konną odwozić mają. Osmy: z dymu każdego po kuru jednym w rok według inwentarza dawać mają. Dziewiąte: pod bytność jw. jmść pana Minskiego y Czeczerskiego starosty we wszelkich potrzebach stołowych, kuchennych, stajennych—stróża jednego od włości y boiar szostą część w expensach przez niedziel cztery wysustentować maią. Dziesiąte: do sadzenia kapusty y polewania, także do mycia chust pańskich, dwie białogłowy chodzić powinni. Jedynaste: wartownikom dwum, przy bramie stojącym jurgielt y prowizyą rocznie dawać y barwę całego starostwa kosztem sprawić; także ze zbożen zamkowym do młynu jezdzić. Dwanaste,—czynsz o swiętym Marcinie srebrną monetą currencyi constetutionis z włoki po złotych sześć, z płacu po groszy trzy, z żydowskiego, inkłuduiący prochowszczyzne—strozowszczyznę, po złotych 15,—z morgu po groszy puł osma, z ogrodu po puł osma grosza. Prochowszczyzny, strozowszczyzny z dymu osiadłego po groszy osimnascie bez żadney reszty do skarbu panskiego płacić maią. Przy tym

№ 2. potoczne powinności y generalne posłuszenstwo do zamku Czeczerskiego pełnić powinni będą.

WŁOŚĆ CZECZERSKA.

A) Woytowstwo Zaleskie.

Wieś Zalesie (służby dwie).

Dym	1,	kop	4½.	Kondrat Karpow z bracią . . .	złoty	11,	groszy	7½.
„	2,	„	2½.	Andrey Karpow	„	6,	„	7½.
„	3,	„	1½.	Jzak Karpow	„	3,	„	22½.
„	4,	„	1½.	Fiedor Karpow	„	3,	„	22½.
„	5,	„	1½.	Paweł Mazol	„	3,	„	22½.
„	6,	„	6.	Marko Treciak	„	15,	„	—
„	7,	„	3.	Petrok Siemionow	„	7,	„	15.
„	8,	„	5½.	Citt Maszałow	„	13,	„	22½.
„	9,	„	7.	Wasil Mazol	„	17,	„	15.
„	10,	„	7.	Waśko Mazol	„	17,	„	15.
„	11,	„	3.	Jewsiey Taplay	„	7,	„	15.
„	12,	„	4.	Potap Botwinko	„	10.	„	—
„	13,	„	6.	Marko Niczyperow	„	15.	„	—
„	14,	„	2.	Mikita Petraszczyn	„	5.	„	—
„	15,	„	1.	Andrey Minin	„	2,	„	15.
„	16,	„	1.	Hapiey Minin	„	2,	„	15.
„	17,	„	2.	Jakow Markow	„	5.	„	—
„	18,	„	4.	Apanas Truszkow	„	10.	„	—
„	19,	„	4.	Fiedor Truszkow zięć	„	10.	„	—
„	20,	„	3.	Kursiey Hryszkow	„	7,	„	15.
„	21,	„	2.	Wasil Sychnow	„	5.	„	—
„	22,	„	7,	notabeno 6 kop	„	17,	„	15.
„	23,	„	6.	Jakim Moysiejow	„	15.	„	—
„	24,	„	8.	Daniło Jankow Mazol	„	20.	„	—
„	25,	„	6.	Jakim Mikicin	„	15.	„	—
„	26,	„	3.	Hryszko Kanuk	„	7,	„	15.
„	27,	„	3.	Dziemid Jewchimow	„	7,	„	15.
„	28,	„	3.	Osip Karnieiew zięć	„	7,	„	15.

Summa czynszu osiadłych kop n. 108, czyni złotych 270. W tey wsi kop 12 dożywotnych pod panem Moraczewskim do pokazania dokumentow na przeszłey kommissiy.

Prowent roczny wsi Zalesia z kop osiadłych n. 108 czynszu rocznego złotych 270, Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow n. 28 po złotemu jednym, f. złotych 28. Summa facit złotych 298. Do tego miodu posułu wies Zalesie y Kuklicze pudow n. 2, chmielu dobrego bez liscia z dymu pomiarce jedney deptoney, f. miarek 28; z tych że dymow po kuru jednym, f. sztuk 28. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy gr. 6, f. złł. 21, groszy 18.

Granica wsi Zalesia poczyna się od Mamona duba, od granicy wsi Wotora, z tąmtąd u Marutkowski łoh, z tego łohu do łuhowey krynicy u Kuklickoje zerelo, od tego zerela olsem do rzeczki Prudowki, od tey rzeczki na bor sieczonemi rubieżami na Usciesienie las, z tamtąd przez sieczone rubież u Hwozd błota, tym błotem do Rudzianki rzeczki, tą rzeczką wniz do drugiey rzeczki Sierodynki, od tey rzeczki wniz do rzeki Pokoci, tą rzeką w gurę do rzeki Pokoryckiey y w bołoto Chutowku, tym błotem pod potkacze Nowiłowskie, borem, sieczonemi rubieżami; od tych rubieżow do rzeczki Nowiłowki; tą rzeczką wniz do rzeki Pokoci, od rzeki Pokoci do łuhu z Onoszkami borem, sieczonemi rubieżami; od tych rubieżow w rzekę Onoszkowską; tą rzeczką wniz w jezioro Dratun, z tego jeziora w rzekę Soż; tym Sożem do Mamona duba, zkąd się granica zaczeła. Przy tym że ograniczeniu jeziora: jedne Uscie, drugie Vir, trzecie Dziwna, czwarte Plosa, piąte Pokonne, szoste Kotowoja, siodme Trypiechi, osme Haradziec, dziewiąte Wokczowoje. Te wszystkie jeziora do arędy należą.

Wieś KUKLICZE (słuzba jedna; służba kop 40).

Dym	1,	kop	10.	Niczyper Lazarow	złotych	25,	groszy	—
„	2,	„	5.	Citt Sawułow	„	12,	„	15.
„	3,	„	2½.	Kuzma Sawułow	„	6,	„	7½.
„	4,	„	2½.	Onisim Sawułow	„	6,	„	7½.

Summa czynszu kop osiadłych n. 20, f. złotych 50.

 Pod bobrownikiem kop 20, na usłudze zamkowey za kartą.

Procent roczny wsi Kuklicz z kop osiadłych n. 20, czynszu rocznego złotych 50. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow n. 4 po złotemu n. 1, f. złotych 4. Summa facit złotych 54. Do tego chmielu dobrego bez liscia z dymu po miarce jedney deptaney, f. miarek n. 4. Z tych że dymow po kuru jednym, f. n. 4. Seorsiwe wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6, f. złotych 4.

Granica wsi Kuklicz poczyna się od wielkiego lasu, tym lasem do Rudy, ztąmtąd w Hoszkowo błoto, z tego błota w Emlikalin, z Emlikalina sieczonemi rubieżami do Moliny rzeczki; tą rzeczką wniz do drugiey rzeczki Kamiąki; tą rzeczką w wierzch z Wołozowiczami, lasem sieczonemi rubieżami, w wielki las z Onisimowcami, zkąd się granica zaczoła.

III. Wieś ONISIMKOWICZI (służby dwie, służba kop 60).

Dym 1,	kop 5.	Simon Klimow	złotych	12,	groszy	15.
„ 2,	„ $1\frac{1}{2}$.	Kondrat Chwiedosowicz	„	3,	„	$22\frac{1}{2}$.
„ 3,	„ $4\frac{1}{2}$.	Hawras Mikitowicz	„	11,	„	$7\frac{1}{2}$.
„ 4,	„ 2.	Hawryło Kondratowicz	„	5.	—	—
„ 5,	„ 2.	Samus Kondratowicz	„	5.	—	—
„ 6,	„ $4\frac{1}{2}$.	Dziemian Dawidowicz	„	11,	„	$7\frac{1}{2}$.
„ 7,	„ 4.	Siemion Cztow	„	10,	—	—
„ 8,	„ 4.	Chwiesko Mikułow	„	10.	—	—
„ 9,	„ 4.	Auram Choleyna	„	10.	—	—
„ 10,	„ $1\frac{1}{2}$.	Dzmitrok Holikow	„	3,	„	$22\frac{1}{2}$.
	„ 4.	Pop tamoczny Anisimkowski . .	„	10.	—	—
„ 11,	„ $4\frac{1}{2}$.	Jwaszko Kuprionek	„	11,	„	$7\frac{1}{2}$.
„ 12,	„ $4\frac{1}{2}$.	Jewtuch Jwaszkow	„	11,	„	$7\frac{1}{2}$.
„ —	„ $\frac{1}{2}$.	Calą wsią placić maią	„	1,	„	$7\frac{1}{2}$.

Słobożanie:

Dym 13, kop $2\frac{1}{2}$: 1) Kondrat Chwiedosowicz słoboda do roku 1727; 2) kop $2\frac{1}{2}$ Dawid Dakudowicz do roku 1732; 3) kop 6 Lawryn Haponowicz do roku 1732; 4) kop 6 Dawid Makarowicz do roku 1732.

Summa czynszu osiadłych kop n. $46\frac{1}{2}$ czyni złotych 116, groszy $7\frac{1}{2}$. Pod słobozanami kop n. 17. Pod popem Woskresenskim kop n. 44. Pod Mostowniczym kop n. $12\frac{1}{2}$. Notabeno: Mostowniczego wzieli chłopi część na siebie Jakow Hawrach Ulimienki.

Prowent roczny wsi Onisimkowicz z kop osiadłych n. $46\frac{1}{2}$, czynszu rocznego złotych 116, groszy $7\frac{1}{2}$. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow n. 12 po złotym jednym, f. złotych 12. Summa facit złotych 128, groszy $7\frac{1}{2}$. Do tego miodu posułu pud n. jeden. Chmielu dobrego bez liscia z dymu po mierce jedney deptaney, f. miarek n. 12; z tych że dymow po kuru jednym, f. sztuk n. 12. Seorsiwe wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy sześć, f. złotych 9, groszy 9.

Granica wsi Onisimkowicz poczyna się od ruczaju Nozdryna z Leciechami, z tego ruczaja w las Kamienszczyk, od tego lasu borem, kołotym rubieżem w Stryhanskuju rzeczku, tą rzeczką wniz po Wskopyte, z tamtąd w krasny wiaz, od krasnego wiazu na przewor, od przewora łohem w osiny ostrow, od osinowa ostrowa u Zaszczyną bołoto, z tego bołota u Kołodnuju rzeczku, tą rzeczką wniz przez rzeczką Pokoc, kołotym rubieżem w Sarodyniu, z tamtąd łohem do Molina rzeczki, od Molina rzeczki łohem koło Hradzi rubieżami sieczonemi y, kłotemi z Wołozowcami, ztąmtąd na Bereżowski bor z tego boru na Uhorski bor, od boru horskiego poprzek rzeki Pokoci do kołodziezia przez pole Wołozowskie y Onisimowskie w łoh, przez bor Danyszyn w Chimliwku rzeczku, tą rzeczką wniz przez Kowpite rzekę do Nozdrowa ruczaju z Leciechami, zkąd się granica zaczoła.

№ 2.

B) Woytowstwo Poleskie.

IV. Wieś POLESIE (służby n. 1, kop n. 60).

Dym 1,	kop 12½	Wasil Jurczonek	złot. 31,	groszy 7½.
„ 2,	„ 12½	Janko Jurczonek	„ 31,	„ 7½.
„ 3,	„ 10	Siemion Jadranionek	„ 25.	„ —
„ 4,	„ 2½	Niczypor Jadraczonek	„ 6,	„ 7½.
„ 5,	„ 5	Benedykt Ciereszonek	„ 12,	„ 15.
„ 5,	„ 5	Janko Petryka	„ 12,	„ 15.
— —	„ 5	Mikita Nowikow z Kludow . . .	„ 8.	„ 10.
Wasil Rudnig po Trzeciaku			„ 20,	„ 5.
Osobliwie Wasil Jurczonek za czesnikami za część u Borku na uroce			„ 20,	„ 15.

Prowent roczny wsi Polesia z kop osiadłych n. 65 puł y trzecina jedna czynszu rocznego złotych 164, groszy 17½. Strozowszszyzny y prochowszczyzny z dymow n. 6 po złotemu jednym, f. złotych sześć. Summa facit złotych 170, groszy 17½; do tego miodu posułu wieś Polesie y Kludy pydow n. 2; chmielu dobrego bez liscia z dymu po miarce jedney deptaney, f. miarek n. 6. Z tych że dymow po kuru jednym, f. sztuk n. 6. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6, f. złotych 13, groszy 5.

Granica wsi Polesia poczyna się od rzeki Pokoci, tą rzeką w poprzek na bor sieczonemi rubieżami przez las u Hłubokuju kormu, z tamtąd w Krasnoje y w Kowpitę rzekę; tą rzekę wniz w kamien, od tego kamienia u Hnilicki ruczay, z tego ruczaju zieczonemi rubieżami na pieszczany bor, z tego boru w rzeką Łosinkę; tą rzeką wniz w rzeką Daniłowka, przez las sieczonemi rubieżami po koniec dolhoho boru, od tego boru przez las u Chwoszczanuju rzeczku, tą rzeką w wierzch w Daniłowy olsy; od

№ 2.

tych olsow przez las sieczonemi rubieżami u Kowpitu rzeczku, z tey rzeczki w koniec pola w Osierodek ostrowek, od tego ostrowka przez bor sieczonemi rubieżami u Suchi ruczay, z tego ruczaju przez rzekę Pokoc na bor Usciensk i sieczonemi rubieżami; z tego boru przez rzekę Borowinkę w Lepicki bor sieczonemi rubieżami do rzeki Pokotki, tą rzeczką w wierzch do Rahoznaho błota, z tego błota przez koniec siedliszcza y przez błoto Żorowki sieczonemi rubieżami na bor Wowczychu w rzekę Pokoc u w olas, zkąd się granica zaczeła.

V. Wieś KLUDY (puł y ośmina).

Dym 1,	kop 5	Paweł Sinica	złotych 12,	groszy 15.
„ 2,	„ 5	Janko Kozłow	„ 12,	„ 15.
„ 3,	„ 2½	Michał Sapronow	„ 6,	„ 7½.
„ 4,	„ 2½	Daniło Siemiżon	„ 6,	„ 7½.
Dym 5,	kop 5	Mina Alexieiow wnuk	„ 12,	„ 15.
„ 6,	„ 5	Mikita Nikonow	„ 12,	„ 15.
„ 7,	„ 2½	Axion Bardakow	„ 6,	„ 7½.
„ 8,	„ 2½	Janko Korolow	„ 6,	„ 7½.
— —	„ 8	Janko Kozioł z Pawłem Sinicą .	„ 20.	„ —
„ 9,	„ 30.	Skarbowszczyzna w osobliwym obrębie. Służba jedna Onisko Bowsan nim więcey ludzi osiedzie	„ 75,	„ 5.
Osobliwie Paweł Sinica z uczesnikami za część u borku na uroce			„ 12,	„ 15.
═Summa czynszu osiadłych kop n. 73, f. . . .			„ 182,	„ 15.

Prowent roczny wsi Kludow z kop osiadłych n. 73 czynszyu rocznego złł. 182, gr. 15. Prochowszczyzny, strozowszczyzny z dymow 9 po złotemu jednym, f. złł. 9. Summa facit złł. 191, gr. 15. Do tego chmielu dobrego bez liscia po miarce jedney deptaney z dymow n. 9 f. miarek 9. Z tych że dymow po kuru jednym, f. sztuk 9. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy sześć, f. złotych 14, groszy 18.

Granica wsi Kludow poczyna się od rzeki Losinki w ruczey Huczyn, z tego ruczaju troscianym bło-

tem do jahadnoho błota, z tego błota na bor Łosiny sieczonemi rubieżami w las y w ruczay Pieszczany, tym ruczajem wniz w rzekę Kowpitę y w Dołhoju plesu, ztąd do czarnego wiru, od tego wiru w Brzezowo błoto, z tego błota ruczajem w Dzierewnianuju reczku; tą rzeczką wniz do Dubczika rzeczki, a tą rzeczką wniz do Dubczyka ostrowa, od tego ostrowa łohem mimo Chwiedzkowo dubiszcze u Chwoscianski ruczay, tym ruczajem na Chwoszczonski łoh, sieczonemi rubieżami na dołhi borek przez gosciniec w zadni las y na zadni bor sieczonemi rubieżami przez rzekę Daniłowke na pieszczany bor, z tego boru w ruczay, tym ruczajem w rzekę Łosinkę, tą rzeką w wierzch w ruczay Huczyn, zkąd się granica zaczeła.

C) Woytowstwo Wołosowskie.

VI. Wieś SIDOROWICZE (służb dwie, służba po kop n. 60).

Dym	1,	kop	8½	Parchim Antonionok	złotych	21,	groszy	7½.
„	2,	„	8	Prokop Antonionek	„	20,	„	—
„	3,	„	7	Kondrat Tarasow	„	17,	„	15.
„	4,	„	5	Fiedor Jakowenko	„	12,	„	15.
„	5,	„	5	Arciom Jakowenko	„	12,	„	15.
„	6,	„	2½	Jwan Jakowenko	„	6,	„	7½.
„	7,	„	3½	Moysiey Karpow	„	8,	„	22½.

VII. Wieś WOŁOSOWICZE (w tych że służbach).

Dym	8,	„	7	Cimoch Ostapionok	złotych	17,	groszy	15.
„	9,	„	9	Mikita Jankowicz	„	22,	„	15.
„	10,	„	9	Borys Jankow	„	22,	„	15.
„	11,	„	5	Fiedor Jwanow	„	12,	„	15.
„	12,	„	13½	Hryszko Kandryka	„	33,	„	22½.
„	13,	„	3½	Janko Bielkowicz	„	8,	„	22½.
„	14,	„	3½	Jwan Miszczonek	„	8,	„	22½.
„	15,	„	3½	Apanas Szabałtay	„	8,	„	22½.
„	16,	„	1½	Pankrat Lewonow	„	3,	„	22½.
„	17,	„	3½	Chama Bychowiec	„	8,	„	22½.
„	18,	„	3½	Siemion Sycz	„	8,	„	22½.
„	—	„	3½	Wasil Jurczonok z Polesia . . .	„	8,	„	22½.

Pustych, które między się rozebrali y zeznały, ze woyt zasiał szmat wielki pola; tey pustoszy kop 4½, całą wsią płacić mają złotych 11, groszy 7½. Kop 10 rudnik Malinski wolen do roku 1730.—Summa czynszu kop osiadłych n. 110, f. złotych 275. Na słobodzie kop n. 10. Prowent roczny wsi Sidorowicz y Wołosowicz osiadłych n. 110 czynszu rocznego złotych 275. Prochowszczyzny, strozowszczyzny z dymow 18 po złotemu n. 1, facit złotych 18. Summa facit złotych 293. Do tego miodu posułu z tych dwuch wsi pudow n. 2, chmielu dobrego bez liscia z dymu po miarce 1 deptaney, f. miarek n. 18; z tych że dymow po kuru jednym, facit n. 18. Sorsive w pisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy sześć, f. złotych 22.

Granica wsi Sidorowicz y Wołosowicz poczyna się od rzeki Soża z Turyszczaiczami w jezioro Niechocin w Zazierow łoh w ponizin bor, kołotymi rubieżami w Holę błoto w Woynowu kormu, lasem kołotemi rubieżami w Bahowe błoto z Łazanmi, łohem w Dziewice rzeką, tą rzeczką w wierzch w Kamieniec rzeczkę w wierzch w koniec Bieli błota z Strumiencami kołotemi rubieżami perek Pokotki rzeczki w Horodziszcze y w Pokoc rzekę; perek Pokoci z Syrczanami, przez Osmykowski las w Chmieliszcze z Onisimowcami Kowpitę poprek w wierzch Jezierkowey rzeczki przez Danniszyn las na bor do Popowego kolodziezia wniz w Pokoc rzekę w poprzek Czerepika w Berezowski las, z tego lasu w Horodziszcze, z Horodziszcza w Moline rzeczkę, wniz Molino w jezioro Rosochoje, z tego jeziora kołotemi rubieżami przez ostrowek w w rzeką Soz, zkąd się granica zaczeła.

W tym że ograniczeniu jeziora: jedne Niechciny, drugie Maczuły, trzecie Borowica, czwarte Ułukoje, piąte Miżystrowie, szoste Wir z Wotorcami spolne, Rosochoie także z Wotorcami spolne; te jeziora do aręndy należą.

№ 2.

VIII. Wieś STRUMIEN (służba jedna, służba kop 60.

Notabene: należy za zwyczay wiedzo żydzi—dwa pudy miodu od gruntu Litwianskiego.

Dym 1,	kop —	Paweł Harszczonek	złotych —	groszy —
„ 2,	„ 18½	Jwko Harszczonek	„ 26,	„ 7½.
„ 3,	„ 7	Łukian Harszczonek	„ 17,	„ 15.
„ 4,	„ 8	Anaprey Mawczanow	„ 20,	„ —
„ 5,	„ 3	Klim Chromy	„ 7,	„ 15.
„ 6,	„ 6	Jwan Niczyporow	„ 15,	„ —
„ 7,	„ 2½	Larko Sohar	„ 6,	„ 7½.
═Summa czynszu osiadłych kop 45, czyni . . .			„ 112,	„ 15.

Pustosz tey wsi do zamku snop trzeci, Harkowskich n 4, Churkowskich kop 2½, Danilenkowskich kop n. 2½, Samonowskish kop n. 6. Prowent roczny wsi Strumienia, z kop osiadłych n. 45, czynszu rocznego złotych 112, groszy 15. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow n. 7 po złotemu jednym, f. złotych siedym. Summa facit złotych 119, groszy 15. Do tego miodu posułu z tey wsi pud n. 1; chmielu dobrego bez liscia z dymu po miarce jedney deptaney f. n. 7, z tych że dymow po kuru jednym, f. n. 7. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy sześć, f. złotych 9.

Granica wsi Strumienia (służby jedney) y bojarskiey drugiey, poczyna się od rzeki Soża, tą rzeką w gurę do Zubkowey włoki z Litwinowcami do rubieżney łozy, łohem do wiuna przez bor sieczouemi rubieżami u Rzawiec rzeczkę; tą rzeczkę w wierzch olsami y błotami w lesiszcze do dołhoho borku, z tego borku do noswojewa borku y do rzeczki Kokotki, z tey rzeczki w las Slepiecicki mimo sieliszcza przez bor u Dubinski łoh z Wołosowiczami na bor Usoch w Horodiszcze, przez rzekę Pokotkę w koniec Bieli do Nowosielskiey granicy, borem sieczonemi rubieżami przez rzeczke Dziewice, przez bor, las y przez rzeczkę Dorozywel do Wrublewnik rzeczki, tą rzeczką

№ 2

w gurą do Soża zyczka, tym Sożem w wierzch do Zobłowey włoki, zkąd się granica zaczeła.

W tym że ograniczeniu jeziora do zamku należące, iako to: w Podzowce toni trzy poletni z bojarami Korotkowskiemi, w Białym toni dwie, Piaseczna toń jedna, Podcioł toń jedna, Babin toń jedna, Dziedno toń jedna, Hluszec toń jedna.

D) Woytowstwo Litwinowskie.

IX. Wieś LITWINOWICZE (złużb n. 5, służba kop n. 60.

Dym 1,	kop 10	Moysiey Hadun	złotych 25,	groszy —
„ 2,	„ 10	Chalimon Hadun	„ 25,	„ —
„ 3,	„ 10	Patap Hadun	„ 25,	„ —
„ 4,	„ 5	Siemion Kowal	„ 12,	„ 15.
„ 5,	„ 2½	Chwiedor Danilonek	„ 6,	„ 7½.
„ 6,	„ 5	Zacharia Chramczonek . . .	„ 12,	„ 15.
„ 7,	„ 5	Ahiey Papowicz	„ 12,	„ 15.
„ 8,	„ 5	Jwan Zgier	„ 12,	„ 15.
„ 9,	„ 5	Hawryło Lazaryn	„ 6,	„ 7½.
„ 10,	„ 2½	Mikita Pałowczonek	„ 6,	„ 7½.
„ 11,	„ 2½	Mikułu Pałowczonek	„ 6.	„ 7½.
„ 12,	„ 2½	Jwan Saksta—młynarz . .	„ 6,	„ 7½.
„ 13,	„ 5	Astap Kozioł	„ 12,	„ 15.
„ 14,	„ 2½	Jakow Dzieczonek	„ 6,	„ 7½.
„ 15,	„ 2½	Mikita Kozioł	„ 6,	„ 7½.
„ 16,	„ 2½	Zienko Kozioł	„ 6,	„ 7½.

Słobozanie: kop 2½ Dziemian bądar—słoboda do roku 1729; kop dwie y puł Sysoy partny słoboda do roku 1729; kop 2½—Hawryło Mitczenko do roku 1729; kop 5—Kuzma Hanczoronok do roku 1729; kop 2½—Jwan kuzniec do roku 1729; kop 2½—Sciepan Szerszen do roku 1732.═Summa czynszu osiadłych kop 77½, czyni złotych 193, groszy 22½. Pod słobożanami kop 17½. Pustosz tey wsi podług zeznania jch samych Chamowskich w pustoszy kop n. 12½. Szapockowskich kop n. 15.

№ 2. Pustosz wsi Litwinowicz Ciszkowskich n. 15, Ahiejowskich n. 15, Jwaszkowskich n. 15, Wachlerskich n. 15, Kuzniecowskich n. 12½, Resetnikowskich n. 15, Kudzinowskich n. 15, Kozłowskich n. 5, Parymowskich n. 15, Kaziekowskich n. 10, Kosarowskich n. 15, Sapackich n. 15, Larkowskich n. 15.

Prowent roczny wsi Litwinowicz z kop osiadłych n. 77½, czynszu rocznego złotych 193, groszy 22½. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow 16 po złotemu iednym, f. złotych 16. Summa facit złotych 209, groszy 22½. Do tego miodu posułu z woytowstwa całego pudow n. 2. Chmielu dobrego bez liscia z dymu po miarce jedney deptaney f. miarek 16; z tych że dymow po kuru jednym f. n. 16. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6, f. złotych 14, groszy 15.

X. Wieś ZIATKIEWICZE (służby dwie, służba kop n. 60).

Dym 1, kop 10.	Kuryło Ziatkowicz	złotych 25,	groszy	—
„ 2, „ 2.	Miron Lazaronek	„ 5,	„	—
„ 17	pod popem Litwinowskim	„ 42,	„	15.

Słobożanie: kop 2½ Jwan Lazaronek słoboda do roku 1729; kop 2½ Jasko Lazaronek—do roku 1729.

Summa czynszu kop osiadłych n. 29, f. . . . . . złotych 72, groszy 15.

Pod słobożanami kop 5.

Pustosz tey wsi podług zeznania jch samych snop trzeci Kozykowskich w pustoszy kop n. 7½, Lazarowskich n. 5, Sidorowskich n. 15, Ciszkowskich n. 5, Onichremowskich n. 2½, Andrejowskich, n. 2½, Katierininey n. 2, Lamacznych n. 7½, Larkowych n. 2½, Jankowskich n. 5. W puscie bez nazwiska kop n. 31, a że w tych wsiach Litwinowiczach y Ziatkiewiczach pustoszy wiele y rozrobow, w tych że samych pustoszach, mianowicie: w Oroczyszczu Zaleszynie od granic Syrskich znayduję się z ktòrych do tąd żadnego do zamku profitu nie było; teraznieyszą kommissyą naznacza się snop

trzeci, tedy jmść pan gubernator Czeczerski ma na tych punktach przed zniwem pozatykać zboża. Prowent roczny wsi Ziatkiewicz z kop osiadłych n. 29 czynszu rocznego złotych 72, groszy 15. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow dwuch po złotemu jednym, f. złotych dwie Summa f. złotych 74, groszy 15. Do tego chmielu dobrego bez liscia z dymow n. 2 po miarce jedney deptaney, f. miarek n. 2; z tych że dymow po kuru jednym f. sztuk n. 2. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy sześć, f. złotych 5, groszy 24.

XI. Wieś WOSZCZANKI (złużba jedna y szescina jedna kop n. 70).

Dym 1, kop 2½	Hryszko Laniucha	złotych 6,	groszy	7½.
„ 2, „ 2½	Sierhiey Szapijonek	„ 6,	„	7½.

Słobożanie: kop 2½ Ananie Kuzmieczonek sloboda do roku 1729; kop 2½, Michał Hanczaronek do roku 1730; kop 2½, Sieliwon Udawka do roku 1730.

Summa czynszu osiadłych kop n. 5, f. . . . . . . „ 12, „ 15.

Słobożanie Bazielewscy w tey że służbie, kop 5 Hryszko Danilin słoboda do roku 1734; kop 5 Sawka kowal słoboda do roku 1734; kop 5 Dzmitrok Chomin do roku 1734. Pod słobożanami kop n. 22½. Ze wsi Kamienki jmść pana Judyckiego Paweł Pułtoryka najoł protunk w słobodzie Basielewskiey pole, z którego ma płacić co rok tynfow pięć y szostak bity; za kartą złotych 6, groszy 22⅔. Tam że Hryszko Danilin z Bazielowa złotych 5. Pustosz wsi Woszczanek y słobody Bazielowskiey snop 3-ci Citowskich kop n. 10; Boguckiego n. 10; Lazniewskich n. 7½. Na Basielowię Sobolewskich n. 15.

Prowent roczny wsi Woszczanek z kop osiadłych n. 5 czynszu rocznego złł. 12, groszy 15. Strozowszczyzny,

prochowszczyzny z dymow n. 2 po złotemu jednym; f. zł. 2. Ze wsi Kamienki: Paweł Połtoryka złotych 6, groszy 22 2/3. Hryszko Danilin z Bazielowa złotych 5. Summa f. złotych 36, groszy 7 2/3. Do tego chmielu dobrego bez liscia z dymow n. 2 po miarce jedney deptaney, f. miarek n. 2; z tych że dymow po kuru jednym f. n. 2; seorsiwe wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6, f. złotych jeden.

XIII. Wieś BIERCZONKA (włok n. 22, a z włoki podług starego inwentarza po kop 11).

Dym 1, kop 1/2	Sawko Dziemidzionek	złotych	13,	groszy	22 1/2.
„ 2, „ 1/4	Daniło Dziehciarz po Chilimonie	„	6,	„	26 1/4.
„ 3, „ 1/4	Owsiey Ciszczyk po konowali .	„	6,	„	26 1/4.

Słobożanie: kopy 1/4 Hryszko Misznik słoboda do roku 1734; kopy 1/4 Borys Karpionok słoboda do roku 1734.

Summa facit	„	27,	„	15.

Pod słobożanami włoki n 1/2. Pustosz wsi Berczonki snop trzeci. Karniejowskiey włoki n. 1/2, Sachowskiey n. 1/2, Cierechowskiey n. 1/2, Wichiejowskiey n. 1/4, Jwaszkowskiey n. 1/4, Horoszczyney n. 1/4, Butowey n. 1/2, Jakowiczowskiey n. 1/3, Machowskiey n. 1/3, Macwiejowskiey n. 1/2, Haponowskiey n. 1/2, Bohatczekowey n. 1/4, Chodzkowskiey n. 2/3, Niczyperowskiey n. 1/3, Kukanichowskiey n. 1/2, Kukniczyney n. 1/4, Arciuszonskiey n. 1/4, Niczyperowskiey n. 1/4, Cwielocinskiey n. 1/4, Pryzynskiey n. 1/4, Omelanowskiey n. 1/4, Bukułenskiey n. 1/4, Parchwienowey n. 1/4, Czuchowskiey n. 1/4, Nikonowskiey n. 1/2, Lapinowskiey n. 1/4, Kuryłowskiey n. 1/4, Makarowskiey n. 1/4, Jsajowskiey n. 1/4, Kiscieniewskiey n. 1/4, Czarnousowskiey, n. 1/4, Udowinska n. 1/4, Kopciejowska n. 1/4, Hryszkowska n. 1/4, Podwoyskiego n. 1/6.

Pustoszy: Harasjmowska n. 1/6, Obosonska n. 1/4, Biełoszowska n. 1/4, Kozarezowskiey pustoszy n. 1/2, Budnickiey n. 1/2,

Hanczarowicz n. 1/4, Rudzkowska n. 1/3, Lobczynska n. 1/3, Chwieskowska n. 1/3, Anczaminska n. 1/3, Parchimenkowa n. 1/3, Kiscieniowskiey n. 1/2, Maximowskiey n. 1/4, Bohdanowskiey n. 1/2, Choromackiey n. 1/2, Lapszkowicz n. 1/2, Anczaninskiey n. 1/3; Kononowicz n. 1/3, Dawidowicz n. 1/2. Jakowicz n. 1/2, Chwieskowicz n. 1/2, Sidorowicz n. 1/2, Jwanowskich n. 2/3.

Prowent roczny wsi Bierczonki: z włoki osiadłey n. 1, facit czynszu rocznego kop 11, f. złotych 27, groszy 15. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow n. 3 po złotym jednym, f. złotych trzy. Summa f. złotych 30, groszy 15. Do tego chmiełu dobrego bez liscia z dymow dwuch po miarce jedney deptaney, f. n. 3; z tych że dymow po kuru iednym f. n. 3. Seorsive wpisnego przy oddaniu ezynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6, f. złotych 2, groszy 6.

Granica wsi Litwinowicz, Ziatkiewicz, Woszczanki, Bazielow y Bierczonki (służb osim y szescina włok 22): poczyna się od Soża rzeki y od Wołczockiego borky w wielki las na Fatoriszcze, z tego Fatoryszcza łohem około pola na Horodziec, z tego Horodzicu w las Hudowicz sieczonemi rubieżami w Chociniecz, z Chocienieczy w koniec błota Piesockoho y po koniec Hołoho błota, z tego błota w łużki, łohem w Waleszonku rzeczku; tą rzeczką wniz w topki loh y wielikoje błoto, s topkoho łoha do kopca włok Oleszenskich; daley kopcami u Żyłow las na Budziszcze, z Budziszca polami y kopcami pod drahunok Hryszkowczczyzna, z Hryszkowszczyzny na siedmihrany dub, od tego duba sciano lasem pod Zimnice do kopca Rehianskiey z dawna usypanego, od tego kopca u drugi sciano pod perehon y u łoh Unicz; tym łohem w rzekę Porochońkę; tą rzeką wniz w Podsławnuju z Podsławni w Jalewiec bor; z tego boru w rzeku Słowenku; tą rzeczką Słowęką wniz do krasney kormy;

od tey kormy u Sutoki; z tamtąd w wierzch do łohu Byczęki, z Byczęki do Budziszcza y w topiły łuh; z topkoho łuhu w zielenj, od tey zieleni polami, obłohami do kamienia, od kamienia na Rozciosny, z Rozciosnoho przez las sieczonemi rubieżami u Kazany, z Kazanow olsami do Dziewozkoho horodziszcza, z tego horodziszcza przez bor sieczonemi rubieżami u klewcow łoh y dub, od tego łohu w poprzek Soża w Orliszcze, z Orliszcza w Zakote w ciesny borek, z tamtąd w krynicu Uzbuze, od Uzbuza borem, bołotcami y sieczonemi rubieżami u Zybryne błoto, od tego błota poprzek boru sieczonemi rubieżami do Karsuń pola y włok do duba, ztąmtąd w Kalinski łoh; tym łohem do rzeczki Klapinki; te rzeczką w wierzch do Rudki boru, z tego boru w las sieczonemi rubieżami w tapiło losinoje, z tego tapiła lasem sieczonemi rubieżcmi w rzekę Cierniow, tą rzeką wniz w Lozinowi hrodu, z tey hrody w błoto mochowoje, z tego błota w topki łoh, tym łohęm w zywoją wodą tiecze y w rzeką Pokoc, to rzeką w wisrzch w Horodyszcze, z tego horodyszcza w kopiec sieczonemi rubieżami, od tego kopca sieczonemi rubieżami, borem u Zoyniny dupli, od tych dupłow w łoh po koniec Dołhoho borku, łohem y sieczonemi rubieżami w Niski borek y Zmościszcze; z Zmościszcz w Irżawku rzeczku, od tey rzeczki borem sieczonemi rubieżami w Berezowo błoto, z tego błota u Wiun, z Wiunu borem sieczonemi rubieżemi w Rudzicu, z Rudzieycy sieczonemi rubieżami w kruhlicy, z kruhlicy borem sieczonemi rubieżami w poprzek rzeczki Strumienki do łuhu, z łuhu łohem w ciesnowoje Perewiesie, z Perewiesia w rubieżnuju łozu, od tey łozy w rzekę Soż, tą rzeką wniz do Wowczaho boru zkąd się granica zaczeła.

W tym że ograniczeniu tych wsiow, jeziora: 1) Hordziłow, 2) Kasaladzkoje, 3) Borowica, 4) Bychowiec, 5) Kardzielowo.

E) Woytowstwo Wotorskie.

XIII. Wieś WOTOR (służb trzy, służba kop 60).

Dym 1, kop 5	Kuzma Chilista	złotych 12,	groszy	15.
„ 2, „ 5	Jewchim Chilista	„ 12,	„	15.
„ 3, „ 5	Karp Chilista	„ 12,	„	15.
„ 4, „ 5	Hryszko Chilista	„ 12,	„	15.
„ 5, „ 5	Jewtuch Lukjanowicz	„ 12,	„	15.
„ 6, „ 4	Andrey Lukjanowicz	„ 10,	„	—
„ 7, „ 2	Arciom Lukjanowicż	„ 5,	„	—
NB. — „ 5	Hawryło Karpiekow zięc, słoboda do roku 1730	„ —	„	—
Summa czynszu osiadłych kop 36, facit		„ 77,	„	15.

Pod słobożanmi kop 5.

Pustosz tey wsi Wotora snop n. 3; Amelanowskich pustoszy kop 5; Petrokowskich kop 10; Dubrowina kop 20; Niedzwiedowa kop 10; Kucharowska 20; pod miastem Czeczerskim 60; na popach Preczystskich kop 20. Wsi Wotora służba kuniczna uroczyszczem nazwana—Hwozdziejowszczyzna zostaje w pustoszy bez drzewa bortnego.

Prowent roczny wsi Wotora z kop osiadłych n. 31 czynszu rocznego złotych 77 y groszy 15; strozowszczyzny y prochowszczyzny z dymow 7 po złotemu 1. Summa==złotych 84, groszy 15. Do tego miodu posułu ze wsi Wotora puł puda; chmielu dobrego bez liscia z dymu po miarce jedney deptaney f. mierek 7; z tych że dymow po kuru jednym==sztuk 7. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6, f. złotych 6, groszy 6.

Granica wsi Wotora (służb 3, a 4 kuniczney). Podług starego ograniczenia zaczyna się od rzeczki Poły przy Sożu rzece, wniz Sozem niżey Bystryku rzeczki przez łuh w jezioro Ułukoje; tym jeziorem w Moline z Wołosowcami; granica z tey Moliny do Molinki rzeczki z Kukliczami; granica ztąmtąd do rzeczki Prudowki z Za-

lieśżanmi, granica przez łuh do duba Mamona, od tego duba w rzekę Soż, z Soża w Czeczorę, tą Czeczorą w wierzch w rzeką Rowniką, tą rzeczką w wierzch w rzeczkę y błoto Polę z Rosochami; tym błotem u rzeczku wniz, aż do Soża, zkąd się granica zaczeła.

W tym że ograniczeniu jeziora: Ułukoje toni dwie, Wyszynie toń jedna, Niedawli—czterу, Swieciła—dwie, Wotor toni trzy, Konopin toń jedna.

XIV. Wieś TURYSZCZANICZE *) (służb dwie, służba kop 60).

Dym	1,	kop	—	Jakow Pronkiewicz	złotych	—	groszy	—
„	2,	„	$8^{1}/_{3}$	Siemion Pronkiewicz	„	21,	„	$7^{1}/_{2}$.
„	3,	„	3	Chwiedor Pronkiewicz	„	7,	„	15.
„	4,	„	3	Hawryło Pronkiewicz	„	7,	„	15.
„	5,	„	$3^{1}/_{2}$	Jewchim Pronkiewicz	„	8,	„	$22^{1}/_{2}$.
„	6,	„	$3^{1}/_{2}$	Choma Lukaszonek	„	8,	„	$22^{1}/_{2}$,
„	7,	—	--	Choma Sciefanowicz	„	—	„	—
„	8,	„	9	Jeroch Pronkiewicz	„	22	„	15.
„	9,	„	—	Dzmitr Pronkiewicz	„	—	„	—
„	10,	„	$5^{1}/_{2}$	Amelan Pronkiewicz	„	13,	„	$22^{1}/_{2}$.
„	11,	„	2	Jewstrat Pronkiewicz	„	5.	„	—
„	—	„	3	Calą wsią płacić mają	„	7,	„	15.
Summa czynszu kop osiadłych 41					„	102,	„	15.

Pustosz tey wsi Turyszczanicz snop trzeci—Apanasowskich kop 5, Onisimowskich —5, Synkowskich—5, Chwiedosowskich—5, Mikicinskich—5, Androsowskich—5, Chwiedosowskich—5, Piotrowskich—5, Wieremiejowskich—5, Sawinskich $3^{1}/_{2}$, Pawłowskich—$3^{1}/_{2}$, Dziedowskich—$3^{1}/_{2}$, Jurkowskich—$3^{1}/_{2}$, Chamieckich —5, Sidorowskich—$3^{1}/_{2}$, Chromaczewskich—5, Potapkowskich—5, Siemionowskich $1^{1}/_{2}$.

Prowent roczny wsi Tyryszczanicz z kop osiadłych 41, czynszu rocznego złotych 102, groszy 15. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow jedynastu po złotym jednym=złł. 11. Summa=złł. 113, groszy 15. Do tego miodu posułu puł

*) По мѣстамъ далѣе писано и читается вм. сего Turiszczewicze (=Турищевичи). Мы держимся перваго чтенія всюду.

puda, chmielu dobrego bez liscia z dymow 11 po miarce jedney deptaney f. miarek 11; z tych że dymow po kuru jednym f. sztuk 11. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6.

Granica wsi Turuszczanicz: poczyna się z błota Poły, z tego błota olsem sieczonemi rubieżami na obczy bor, z tego boru u Prowor rzekę, tą rzeczką poprzek Soża łuhami w Pierewiesie Kopylickaje obczyna; z Pierewiezia łohem do jeziora Wiesi, obeymując jezioro pozagranicy Luzenskiey w żereło Zelwinskoje, z tego żereła u łoh, tym łohem przez olas u Bobrowu rzeczku, tą rzeczką w wierzch do Buskowa błoto pod granice Wołosowską, gdzie było przysięga na woynuwa kormu y na stromek sieczonemi rubieżami; od kormy do błota Choły, z tego błota u poniz y w łoh Zarowow, tym łohem w jezioro Niechacin, z Niechacina w łoh tym łohem w Soż, Sożem w wierzch do błota Poły, zkąd się granica zaczeła. Extra limiter pole, niwy między gruntami Woronowskiemi y Janowskiemi bez drzwa bortnego, do tych dwuch służb antiquitus przydano, które używać mają poddani Turuszczewiccy bez żadney nie od kogo przeszkody, którego pola granica takowa: poczyna się od Poły błota y od mostka, tym błotem do ostroy kormy błota; z tego błota do mchow, z tych mchow do rzeczki Rżawca od tey rzeczki w błoto Polę, zkąd się granica zaczeła. W tym że ograniczeniu jedno jezioro Tella, w nim toni trzy.

XV. Wieś HŁUBOCZYCA

Czarnokonnych, z ktorych płacą po kop 15 bez drzewa y rzeki,—służb 3.

Dym	1,	—	—	Astap Łarkowicz	złotych	—	groszy	—
„	2,	kop	10	Alexiey Łarkowicz	„	—	„	—
„	3,	„	—	Uscin Łarkowicz	„	25,	„	—

№ 2.

Dym 4,	kop 5	Janko Achremow	złotych 12,	groszy	—
„ 5,	„ 2½	Cimoch Androsienko	„ 6,	„	7½.
Summa osiadłych kop 17½			„ 43,	„	22½.

P u s t o s z wsi Hłuboczycy snop trzeci. Szaporowskich kop 2½, Podalaczynskich 2½, Swiridowskich 2½, Hołowkowskich 2½, Kudzinowskich 2½, Jackowskich 15.

P r o w e n t r o c z n y wsi Hłuboczyc z kop osiadłych 17½, czynszu rocznego złotych 43, groszy 22½. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dywow pięciu po złotemu jednym f. złotych pięć. Summa f. złotych 48, groszy 22½. Do tego chmielu dobrego bez liscia z dymu po miarce jedney deptaney f. miarek 5; z tych że dymow po kuru jednym f. sztuk 5. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6, f, złotych 3, groszy 15.

XVI. Wieś MUTNIEWICZE (służb dwie, służba kop 60).

Dym 1,	kop 2½	Samuś Chłusow	złotych 6,	groszy	7½.
„ 2,	„ 2½	Marcin Chlusow	„ 6,	„	7½.
— —	„ 5	Astap y Alexiey Łarkowicze z Hłuboczyc	„ 12,	„	15.
— —	„ 2½	Cimoch Androsow z Hłuboczyz .	„ 6,	„	7½.
„ 3,	„ 2½	Apanas Damaskan	„ 6,	„	7½.
„ 4,	„ 10	Alexander Cichinski	„ 25,	„	—
„ 5,	„ 2½	Wasil Siemionionok	„ 6,	„	7½.
Słobożanie:		Kondrat Moskal . słoboda do roku 1739.			
Kop 8.		Jermak Moskal „ „ „ 1732.			
		Prokop Moskal . „ „ „ 1732.			
Summa osiadłych kop 27½ czyni			„ 68,	„	22½.
Pod słobożanami kop 8.					

P u s t o s z wsi Mutniewicz snop trzeci. Saponowskich kop 7, Ciereszkowskich 5, Haykowskich 5, Pieszkowskich 7½, Sawienkowskich 10, Damąszknaowskich 10, Dzietnikowskich 10, Rudzikowskich 10, Haydukowskich 20.

P r o w e n t r o c z n y wsi Mutniewicz, z kop osiadłych dwadziestu siedmiu y puł czynszu rocznego

№ 2.

złotych 68. Strozowszczyzny y prochowszczyzny z dymow 5 po złotemu jednym f. złotych 5. Summa f. złotych 73, groszy 22½. Do tego miodu posułu puł puda, chmielu dobrego bez liscia z dymow 5 po miarce jedney deptaney f. miarek 5. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6, f. złotych 5 groszy 15. Z tych że dymow po kuru jednym, f. sztuk 5.

G r a n i c a wsi M u t n i e w i c z—służb 2, wsi Hłuboczyc—kunicznych służb 3,—Kurakow bojar y Sapryki dożywotniey w takim zajedno zostaje ograniczeniu. Zaczyna się od małego mostka na rzece R e w n i w c e, tą rzeczką wniz w rzekę C z e c z o r ę; tą rzeką w gurę obok granic Osowskich y Malyńskich w krynice y kołodziez po D z i e r b i c k i e pole; od tego kołodziezia sieczonemi rubieżami, borem w błoto wniz; tym błotem w rzekę P r z y c i e l e s n i c ę; tą rzeką w wierch obok granicy H o ł o w a c k i e y w łoh B u d n i c k i, tym łohem w B u d z i s z c z e, z tego budziszcza na borek M i ż y l e s k i, ztąd sieczonemi rubiezami w kopiec, od tego kopca w łoh y w rzeczkę J a z o w s k o z Strohoczewcami; tą rzeczkę wniz poprzek błota berozowego w Uhłapacinow moch; z tego mchu łohem w rzekę K o ł o d z i e s k ą; tą rzeczką wniz w H r e b e l k a, od tey Hrebelki w polę błoto tym błotem wdłuż w ostrowok H r a d k i, od tych Hradek w R o w n i w k u rzeczku; tą rzeczką wniz z Wotorcami do mostku małego, zkąd się granica zaczeła.

XVI. Wieś OSOW (słoboda, służba jedna, kop 60).

Dym 1,	kop 2½.	Pilip Hanczaronek	złotych 6,	groszy	7½.
„ 2,	„ 2½.	Kalist Klewczonek	„ 6,	„	7½.
„ 3,	„ 2½.	Wasil Klewczonok	„ 6,	„	7½.
„ 4,	„ 2½.	Andrey Leżayczonek	„ 6,	„	7½.
„ 5,	„ 2½.	Roman Hanczaronek	„ 6,	„	7½.
„ 6,	„ 2½.	Parchom Popławnionek . . .	„ 6,	„	7½.
„ 7,	„ 2½.	Daniło Łuckow	„ 6,	„	7½.

Słobożanie: kop	2½	Daniło Skokunow,	słoboda	do roku	1730.
„	2½	Jwan Potiejewicz,	„	„ „	1730.
„	2½	Jewchim Adzinczonek —		„ „	1730.
„	2½	Petro Adzincow . . „		„ „	1730.
„	2½	Hawryło kowal . . —		„ „	1730.
„	2½	Cit Klewczonek . . —		„ „	1730.
„	2½	Alichwer Kircieczonek —		„ „	1730.
„	2½	Jwan Haponionek . —		„ „	1730.
„	2½	Apanas Alisiejow . —		„ „	1734.
„	5	Harasim Harbuz połowę ma wstąpić . —		„ „	1734.
„	2½	Karniey Pirażonek . —		„ „	1734.
„	2½	Chwiedor Zawaryko —		„ „	1734.

Słoboda Szachowska w tey że służbie.

Kop	2½	Sciepan Kuryłowicz —		„ „	1736.
„	2½	Osip Hawryłow . . —		„ „	1736.
„	2½	Jwan Michayłow . —		„ „	1736.
„	2½	Dzmitr Dudar . . —		„ „	1736.

Summa czynszu osiadłych kop 17½, f. złotych 43, groszy 22.
Pod słobożanami kop 42 ½.

P r o w e n t r o c z n y z wsi Osowa z kop osiadłych 17½, czynszu rocznego złotych 43, groszy 22½. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow 7 po złotemu jednym, f. złot. 7. Summa, f. złotyh 50, groszy 22½. Do tego chmielu dobrego. bez liscia z dymow 7 po miarce jedney deptaney, f. miarek 7; z tych że dymow po kuru jednym, f. sztuk 7. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po grozsy 6, f. złotych 3, groszy 15.

G r a n i c a wsi O s o w a poczyna się od S t r u z y s z c z a rzeczki, ztamtąd przez pole U s m i e c i n u sieczonyie rubieży, sieczonemi rubieżami przez s z l a c h u W u h l a d z i e, przez lesok u H r a d z k u j u rzeczku, z tamtąd sieczonemi rubieżami przez bor u nowyie rubieże, z nowych rubieżow w rzekę P o k o ć, tą rzeką wniz Strużyszczem u S n i e c z y n, znow z Snieczyna przez grunta Zboromirskiego w Perewołok, z Perewołoka u K a r a s i o w u j u krynicu, z karasiowey krynicy łohem wieliczkow, przez wieliczkow w Duszohub, z Duszohuba w poprzek przez B e r d y ż

y A s a p o r sieczonemi rubieżami u w a ł o k, z tego wałku tym że łohem w prudiszcze, z prudiszcza w W j u n k o w s z c z y z n u, z Wjunkowszczyzny łohem w trescienieć, z trescienca w C z e c z o r ę rzeką; rzekę Czeczorą wniz około miasta; z Czeczory rzeki u toniu, z toni u Kisiel, z Kisiela w S o ż, z Soża wniz przez B e r d y ż na D a b r o w k u, przez Dabrowku sieczonemi rubieżami w S o ż, Sożem wniz w P e r e w o ł o k u, tam sie granica skonczyła. W tym że ograniczeniu jezioro jedne B e r d y ż, w nim toni trzy.

XVIII. Wieś CHŁUSY (służb dwie).

Dym	1,	kop	5	Dzieniz Auramionek	złotych	12,	groszy	15.
„	2,	„	2½	Jwan Komar	„	6,	„	7½.
„	3,	„	2½	Kuźma Litwinow	„	6,	„	7½.
„	4,	„	—	Citt Łużczok	„	—	„	—
„	5,	„	—	Kirey Łużczok	„	—	„	—
„	6,	„	—	Jewsiey Krupienia	„	12,	„	15.
„	—	„	15	Chwiesko rudnik Stowbynski .	„	37,	„	15.
Summa osiadłych kop 30, facit					„	75,	„	—

P r o w e n t r o c z n y wsi C h ł u s o w z kop osiadłych 30, czynszu rocznego złotych 75. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow sześciu po złotemu jednym, f. złotych 6 Summa f. złotych 81. Dalszy prowent wsi Chłusow: miodu posułu puł puda, chmielu dobrego bez liscia z dymow 6 po miarce jedney, f. miarek 6; z tych że dymow po kuru jednym, f. sztuk 6. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6, f. złotych 6.

G r a n i c a wsi C h ł u s o w poczyna się z rzeki B i e s i e d z i od Wyszkowa y ryła ostrowa borem z Hromykami u k r y s i n m o c h, sieczonemi rubieżami do błota D a n i e l e ż a, z tego błota borem pewnemi rubieżami w N i e m ę k ę rzeczkę z Lapiczanami, w wierzch tey rzeczki z Zeleznikami borem w T o p i ł o b ł o t o, od tego błota borem do lasu K o b y l s k o h o u p o t o ł o c z n y ruczay; tym ruczajem do lasu

Zubnickoho, ztąd w rzekę Biesiedz, rzekę Biesiedzią wniz; aż do Wyszkowa ryła, zkąd się granica zaczeła. W tym że ograniczeniu błonie, nad rzeką Biesiedzią leżące dzieli się na pięc częszi, to jest Stowbunu y Chłusom doli trzy, a bojarem Żeleznickim doli dwie.

Jeziora tych wiosek: 1) Hoscinna; 2) Chłuski; 3) Zeleznik—te są poletnie z tymi wsiami; 4) Stowbunki; 5) Krupiec—poletnie z temiż wsiami y Swieciłowiczami, a Krupiec z Niemkowiczami.

Wieś STOWBYN [1]) (służba jedna, kop 60).

Dym 1,	kop 5.	Marko Chłus	złotych 12,	groszy 15.
„ 2,	„ $1^1/_4$.	Dzmitrok Siemieżon	„ —	„ —
„ 3,	„ $1^1/_4$.	Janko Borszcz	„ —	„ —
„ 4,	„ $1^1/_4$.	Anton Szwiec	„ —	„ —
„ 5,	„ $1^1/_4$.	Janko Prokopow	„ 12,	„ 15.
„ 6,	„ —	Prokop Buraczonek	„ —	„ —
„ 7,	„ 5.	Niczyper bondar	„ —	„ —
„ 8,	„ —	Anisko Krywoszyja	„ —	„ —
„ 9,	„ —	Niczyper Cygan	„ 12,	„ 15.
„ 10,	„ $1^1/_4$.	Arciuch Chłus	„ —	„ —
„ 11,	„ $1^1/_4$.	Choma Awdaszonek	„ —	„ —
„ 12,	„ $1^1/_4$.	Mikita Petraszonek	„ —	„ —
„ 13,	„ $1^1/_4$.	Moysiey Bułahow	„ 12.	„ 15.
„ 14,	„ $2^1/_2$.	Fiedor Dudar	„ —	„ —
„ 15,	„ $1^1/_4$.	Łukian Luszcz	„ —	„ —
„ 16,	„ $1^1/_4$.	Darey Radzkow	„ 12,	„ 15.
„ 17,	„ —	Niczyper Szaroyka	„ —	„ —
„ 18,	„ —	Dziemka Biehun	„ —	„ —
„ 19,	„ —	Cimoch Biehun	„ —	„ —
„ 20,	„ 5.	Jacko Biehun	„ —	„ —
„ 21,	„ —	Lewon Biehun	„ 12,	„ 15.
„ 22,	„ —	Michal Zacharyn	„ —	„ —
„ 23,	„ 5.	Piotr Bielik	„ —	„ —
„ 24,	„ —	Moysiey Dzmitrok	„ 12,	„ 15.
„ 25,	„ —	Roman Szary	„ —	„ —
„ 26,	„ 5.	Maxim Szary	„ —	„ —
„ 27,	„ —	Siemion Rosochacki	„ 12,	„ 15.
„ 28,	„ —	Hryszko Dorosz	„ —	„ —
„ 29,	„ 5	Siemion Czwaronek	„ —	„ —
„ 30,	„ —	Moysiey Ułasow	„ 12,	„ 15.

[1]) Иногда пишется Stowbun тождественно съ названіемъ мѣстной рѣки.

Dym 31,	kop —	Karp Burak	złotych —,	groszy —
„ 32,	„ 5	Siemion Czwaronek	„ 12,	„ 15.
„ 33,	„ —	Mikita Czwaronek	„ —	„ —
„ 34,	„ —	Choma Isaczonek	„ —	„ —
„ 35,	„ —	Niescier Isaczonek	„ —	„ —
„ 36,	„ 5	Sciepan Isaczonek	„ 12,	„ 15.
„ 37,	„ —	Hryszko Ostapenek	„ —	„ —
„ 38,	„ —	Ostap Mikicjn	„ —	„ —
„ 39,	„ 5	Kuzma Rudy	„ 12,	„ 15.
„ 40,	„ —	Siemion Ostapow	„ —	„ —
Summa kop 60 osiadłych czyni			„ 150.	

Prowent roczny wsi Stowbyna z kop osiadłych 60, czynszu rocznego złotych 150. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow 40 po złotemy jednym, f. złotych 40. Symma złotych 190. Do tego miodu posułu z tey wsi pudow dwa; chmielu dobrego bez liscia z dymow 40 po miarce jedney deptaney f. 40, z tych że dymow po kuru jednym f, n. 40. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy sześć f. złotych 12.

Granica wsi Stowbuna poczyna się od granicy Niemkowskiey, od jeziora Krupca do rzeczki Krupki, tą rzeczką w wierzch na Holownicę hory w Kosickuju kormu, przez las w Stowbun rzekę, tą rzeką wniz do rzeki Biesiedzi, tą rzeką w wierzch do jeziora Krupczyka, zkąd sie granica zaczoła.—Jeziora tey wsi pode wsią Chłusami są opisane.

XX. Wieś RZECZKA (służba jedna, kop 60).

Dym 1,	kop	Hryszko Żorow	złotych 10,	groszy —
„ 2,	„ 3	Wasil Żorow	„ 7,	„ 15.
„ 3,	„ 3	Jwan Ahiejow	„ 7,	„ 15.
„ 4,	„ 4	Michał Czyrok	„ 10,	„ —
„ 5,	„ 4	Daniło Lopacin	„ 10,	„ —
„ —,	„ 8	rudnicy wszystkie trzymają	„ 20,	„ —

Słobożanie: kop 4	Mina Ławucin, słoboda do roku		1729.
„ 3	Kuzma Jwanow . . .	„ „	1729.
„ 3	Michał z Niechłubki .	„ „	1729.
„ 2	Macwiey Szawczonek .	„	1729.
„ 2	Sawko Pilipow . . .	„ „	1732.
„ 3	Macwiey Suprunow . .	„ „	1730.
„	Wasil Czarnomordy . . .	„ „	1730.

Summa osiadłych kop n. 26, f. złotych 65.
Pod słobożanmi kop 20.

Pustosz wsi Rzeczki snop trzeci. Lopacinskich kop n. 4, Chacinskich kop n. 4, Okulinskich kop n. 4, Alexijeiowskich kop n. 2. Summa pustoszy kop 14.

Prowent roczny wsi Rzeczki z kop osiadłych n. 26, czynszu rocznego złotych 45. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow 5 po złotemu jednym, f. złotych 5. Summa f. złotych 70. Do tego miodu posułu pud 1. Chmielu dobrego bez liscia z dymow 5 po miarce jedney deptaney, f. n. 5; z tych że dymow po kuru jednym, f. n. 5. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po gr. 6, f. złł. 5, groszy 6.

Granica wsi Rzeczki poczyna sie od rzeczki Niemanki z bojarami Szapotowickiemi łohem do drogi Nowiłowskiey y rzeczki Utonki; tą rzeczką wniz na bor sieczonemi rubieżami w błoto Kruhowoje z Uchowcami, tym złotem w rzeczkę Kiriłowską; tą rzeczką wniz w rzeczką Sierodąkę; tą rzeczką w wierzch w błoto Czerstwoje, tym błotem na bor sieczonemi rubieżami w błoto y mech, z tego błota w las y łoh Strumieniem ciekącym; tym łohem w rzeczkę Niemękę. Tey że wsi Hołodno w ograniczeniu Chizowskim pod dawnemi rubieżami y używaniu zostawać ma. Tey że wsi granica ostrowa: zaczyna się od rzeki Biesiedzi y od sosny stupy dubrową sieczonemi rubieżami w Curemięszeski las, z tego lasu po uzłużu w podhornuju kryjncu, od tey krynicy w rzekę Biesiedz; tą rzeką wniz u wielki wir, od tego wiru łohem u zywiec, łuzek y w kruhłuju krynicu, od tey krynicy w wiaz, graniczący z Bowtromiejowcami, od tego wiazu u krynicu, z krynicy żerełom w rzekę Biesiedz; tą rzeczką wniz u stupu, zkąd się granica zaczeła.

Jezioro Hołodno jedne, drugie Smiedzin, trzecie Matez (NB. Matez poletnie z Jurkowiczami); czwarte Hołodzieniec.

G) Woytowstwa Siabrowskie.

XXI. Wieś SIABROWICZE (złużby dwie, służba kop 60).

Dym 1, kop 12.	Maxim Mylnia	złotych 30,	groszy	—
„ 2, „ 6.	Janko Mylnia	„ 15,	„	—
„ 3, „ 6.	Hryszko Dzieszkowicz	„ 15,	„	—
„ 4, „ 6.	Piotr Mylnia	„ 15.	„	—
„ 5, „ 3.	Sciepan Mylnia	„ 7.	„	15.
„ 6, „ 3.	Wasko Mylnia	„ 7,	„	15.
„ 7, „ 3.	Choma Mylnia	„ 7,	„	15.
„ 8, „ 3.	Kirey Steredzin	„ 7.	„	15.
„ 9, „ 4.	Paweł Szewc	„ 10.	„	—
„ 10, „ 4.	Piotr Dzieszkowicz	„ 10,	„	—
„ 11, „ 4.	Leon Dzieszkiowicz	„ 10,	„	—
„ 12, „ 4.	Hawryło Dzieszkowicz	„ 10,	„	—
„ 13, „ 2.	Kuzma Młynarz	„ 5,	„	—
„ — „ 60	całą wsią, z którey nie płacili . .	„ 150,	„	—
Summa kop 120,	osiadłych f.	„ 300,	„	—

Prowent roczny wsi Siabrowicz z kop osiadłych 120, czynszu rocznego złotych 300. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow 13 po złotemu jednym, f. złotych 13. Summa f. złotych 313. Do tego miodu posułu wespoł z Dudziczami pudow n. 2, chmielu dobrego bez liscia z dymow n. 13 po miarce jedney deptaney f. miarek n. 13. Z tych że dymow po kuru n. jednym, f. sztuk n. 13. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6, f. złotych 24.

№ 2.

XXII. Wieś DUDZICZE (służby trzy, służba kop n. 60).

Dym 1, kop 12½ Janko Pronczenok . . . . . . złotych 31, groszy 7½.
— — „ 5 tenże w przyiemney Cimochowskiey „ 12, „ 15.
„ 2, „ 7½ Cimoch Pronkiewicz . . . . . „ 18, „ 22½.
— — „ 5 ten że Cimoch z pryiemney Tarbaczowskiey . . . . „ 12, „ 15.
„ 3, „ 5 Kirey Chwedosow . . . . . . „ 12, „ 15.
„ 4, „ 3½ Osip Dziemianow . . . . . . „ 8, „ 22½.
„ 5, „ 5 Maxim Jhnatow . . . . „ 12, „ 15.
„ 6, „ 4 Cimoch Apanasow . . . . . . „ 10, „ —.
„ 7, „ 7½ Chwiedor Trubaczonek . . . . „ 18, „ 22½.
„ 8, „ Chwiedar Kusznierz na ogrodzie bez pola „ 2, „ 15.
— — „ 3½ Cimoch Apanasew w przyszłym roku ma zapłacić czynsz . . . „ 8, „ 22½.
— — „ ½ Calą wsią płacić maią . . . „ 1, „ 7½.

Słobożanie: kop 5. Fiedor Jankowicz nim się zabuduję sloboda do roku 1729
„ 3½. Jwan Kuzmin . . . . „ „ 1729.
„ 7½. Michał Hryszko . . . . „ „ 1729.
„ 5. Jewchim Weresewionko . . . . „ „ 1732.
„ 5. Cimoch z Bowsunow . . . . „ „ 1731.

Summa czynszu osiadłych kop n. 59 czyni złotych 147, groszy 15.

Pod słobożanami kop n. 26; pod jmść panem Paszkowskim n. 30; pod rudnikiem wolnych n. 5.

Pustosz wsi Dudzicz snop trzeci. Bosowskich kop 30; Jsakowskich n. 10; Jackowskich n. 7½; po horodniczym n. 10; Sciepanowskich n. 2½; służba czarnokunna, nazwana Popławy pusta: kwondam był folwark bez drzewa bartnego y łowienia byb do zamku snop trzeci.

Prowent roczny wsi Dudzicz z kop osiadlych n 59, czynszu rocznego złotych 147, grosze 15. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow n. 8 po złotemu jednym, f. złotych 8. Chwiedor Kusznierz z Dudzicz z placu jednego, który trzyma bez pola y sianożęci złotych 2, groszy 15. Summa f. złotych 158. Do tego chmielu dobrego bez liscia z dymow n. 8 po miarce jedney deptaney f. miarek n. 8; z tych że dymow po kuru jednym, f. sztuk 8. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy sześć, f. złotych 11, groszy 24.

№ 2.

Granica wsi Siabrowicz poczyna sie od rzeczki Dziemęki; tą rzeczką wniz w rownoje błoto podle Szylcha w bor, z tego błota u w ostrowek bołotny, z tego ostrowka w drugi ostrowek niżniy, od tego ostrowka na Uchowskuju meżu, z Uchowskiey meży w Szapotowskuju meżu, z Szapotowskiey meży u Mamiezęskuju meżu, tą mieżą w Raczyn drzewo sieczonemi rubieżami; z tego Raczyna sieczonemi rubieżami u leżaczy mostok, graniczący z Uchowcami, ztąd w rzeczku Podskuju, tą rzeczką w wierzch z Szapotowiczami graniczące w moch podleski, z tego mchu sieczonemi rubieżami do szlachu Homielskiego, przez ten szlach Homelski do rzeczki Dziemęki; tą rzeczką wniz do jeziora Skimnaho, tym jeziorem wniz, minuwszy zabocz sieczonemi rubieżami do hlinnaho duba, od tego duba w Pleskuju krynicu, z tey krynicy u w Piesczany łoh prostym trybem, z tego łohu, obeymując obcze krynice w koniec granicy z Szapotowcami, a ztamtąd od Nauchowcow od obczey krynicy do rowka Dubka, od tego Dubka w rowok Lipki, od tych Lipek w rzekę Soż, Sożem wniz wies Tupiec Czosnok,—tam się Nauchowska granica konczy. Z tego Czosnoku zywcami u Sucholen błoto, tym że błotem u w Jrzawiec rzekę, z tego Jrzawca w rzeczkę Utonkę, tą rzeczkę w wierzch do Swieciłowickiey granicy; tam kączy się Szepetowska y Rzeczecka, a zaczyna się z Swieciłowcami błotem czystym wdłuż, w tym że samym błocie Swieciłowska konczy się granica, a zaczyna się z Nowiłowcami, z tego błota czystego sieczonemi rubieżami na bor Szczyry, tym borem u w osinowy leski, z osinowskich leskow sieczonemi rubieżami u w Anikijewskuju sosnu, od tey sosny sieczonemi rubieżami przez moch Ryłow, z tego mchu sieczonemi rubieżami na bor, tym borem u drobnyie moszki, z tych moszkow sieczonemi rubieżami na bor, tym borem sieczonemi rubieżami w jołowy roh, z tego rohu sieczonemi rubieżami obeymując Niechadzin prosto w

Soż, Sożem wniz gdzie się konczy z Nowiłówcami, a poczyna sie z Małyńcami: przychodząc do zabory w rowek, z tego rowku rowkami, mijając Ploskoje sieczonemi rubieżami przez łoh y Siebrowu krynicu, w poprzek tey krynicy sieczonemi rubieżami w Zakotku Babinskuju, tym Zakotkiem Babinym w wierzch y w koniec Babina sieczonemi rubieżami na bor y w rowek, od tego rowka sieczonemi rubieżami w poprzek łohu w Androsowski łoh bołota, tym że błotem w jolowuju hredu, z tey hredy sieczonemi rubieżami u Perekor błoto, z tego błota w las y dwa duby Zalesia, od tych dubow tym że samym lasem sieczonymi rubieżami u Spiczen sosnu, od tey sosny w Dziemęku rzeczku; tą rzeczką wraz konczy sie Małyńska, a poczyna sie z Nawumowcami; tą rzeczką wniz do Naumowskiego pola, zkąd sie granica zaczeła. W tym że ograniczeniu jeziora jedne Skimne, drugie Poskresy, trzecie Cerehor, czwarte Stojanoje, piąte Kołodne. Te jeziora poletnie z panami Okuliczami, popem y bojarami Siebrowskimi.

Granica wsi Dudzicz służb n. 3, a 4 czarnokunney poczyna sie od rzeczki Doużу y od mostu z Prysnianami, ot tey rzeczki y mostu u Swarliwe błoto, tym błotem Wołłuż w rzeczka Niereczoru, tą rzeczką wniz w rzekę Lipę; tą rzeką Lipą w wierzch, aż do Luhinskiey granicy y do Hłybokoho łoha, od tego łoha na bor, tym borem u drugi bor z łohu w rzeczkę Prudowkę, wpoprzek tey rzeczki u Poskob rzeczkę, tą rzeczką w wierzch, granicząc z Naumowcami, ztąd minujuczy bowtowe Siedliszcze w las, z tego lasu tam skączyła z Naumowcami, a poczyna sie z Szepietowiczami borem sieczonemi rubieżami przez bor w czystyie łuży, z czystych łuż sieczonemi rubieżami na szlach Homelski, poprzek tego szlachu przez bor, tym borem w rannuju lipu od tey lipy przez błonie Szymanskie y przez Soż rzekę do werby, graniczącey z Szepietowiczami, od tey werby łohem Borysowcam w rzekę Soż, tym Sożem poprzek na bor sieczonemi rubieżami, gdzie konczy się z Prysnianami, z tego boru w Korowie łozy, z tey łozy w Bohorodzicu [1]), z Bohorodzicy w rzekę Ulbiecz, tą rzeką w wierzch do rzeki Doużу y do mostka, zkąd się granica zaczeła. W tym ze ograniczeniu jezioro jedne Bronne, drugie Zatoniec, do arędy należące.

XXIII. Wieś LUBINSZCZYZNA (słoboda, służba jedna).

Dym	1,	kop 15,	Andrey Moysiejonek,	słoboda do roku	1732.
„	2,	„ 10,	Sidor Łuhowski	„ „ „	1733.
„	3,	„ $7\frac{1}{2}$,	Prokop Kryszczonek	„ „ „	1733.
„	4,	„ $7\frac{1}{2}$,	Anikiey Haponionek	„ „ „	1733.
„	5,	„ $2\frac{1}{2}$,	Jwan Dziehciarz	„ „ „	1733.
„	6,	„ 5,	Jwan Szulżonek	„ „ „	1733.
„	7,	„ $7\frac{1}{2}$,	Sazon Szaraman	„ „ „	1733.
„	8,	„ $2\frac{1}{2}$,	Citt Niemy	„ „ „	1733.
„	9,	„ $2\frac{1}{2}$,	Ciszko Sohar	„ „ „	1735.

Granica wsi słobody Lubinszczyzny poczyna się od Lipi rzeki, z Lipy rzeki w poprzek na bor sieczonymi rubieżami, z sieczonych rubieżow w row Hłyboki, rowem znow na bor sieczonemi rubieżami w drugi row, tym rowem w rzeczkę Prudowką, z tey rzeczki Prudowki w błoto, z tego błota w Kisielewskuju granicu, od tey granicy łohem w Nielec błoto, z tego błota obeymując ostrow u Lipu rzeku, tą rzeką Lipą wniz do teyże rzeczki, zkąd sie granica zaczeła y tam się zkonczyła się.

XXIV. Wies RYSKOW (włok n. 48, po złotych 30).

Dym	1,	włoki $\frac{1}{2}$	Jesip Jermolicki	złotych	25,	groszy	—
„	2,	„ $\frac{1}{4}$	Basil Jacewicz	„	7,	„	15.
„	3,	„ $\frac{1}{2}$	Anton Pawłowicz	„	15,	„	—
„	4,	„ $\frac{1}{4}$	Daniło Barczonek	„	7,	„	15.
„	5,	„ $\frac{1}{4}$	Chwiedor Czuka	„	7,	„	15.
„	6,	„ $\frac{1}{4}$	Hryszko Czuka	„	7,	„	15.
„	7,	„ $\frac{1}{4}$	Chwiedor Kowal	„	7,	„	15.
„	8,	„ $\frac{1}{4}$	Paweł Powtoryk	„	7,	„	15.

*) Названіе—заслуживающее глубокого вниманія.

№ 2.

Dym 9, włoki 1/2	Chwiedor Kuzmin	złotych	15,	groszy	—
„ 10, „ 1/2	Chwiesko Kudas	„	15,	„	—
„ 11, „ 1/4	Harasim Korobka	„	7,	„	15.
„ 12, „ 1/4	Macwiey Korońka	„	7,	„	15.
„ 13, „ 1/4	Anton Chwiłonowicz	„	7,	„	15.
„ 14, „ 1/4	Siemion Chwiłonowicz	„	7,	„	15.
„ 15, „ 1/3	Macwiey Samusiow	„	10,	„	—
„ 16, „ 1/12	Sierhiey Basłowiec	„	2,	„	15.

Słobożanie: włoki 1/4 Michey Auromau słoboda do roku 1730.
„ 1/4 Moysiey Kokusow „ „ „ 1730.

Summa osiadłych włok n. 4 y dwnnastki jedynasta część, f. złotych 147, gr. 15
Pod słobożanmi włoki n. 1/2.

P u s t o s z wsi Ryskowa: Burkowska włok n. 1, Moskalowska n. 1 1/2, Korotkowska n. 1/3, Paliwaczowska n. 1/4, Jan Daszczenko n. 1/2, Rudnikowskich n. 2/3, Woloskowska n. 1/3, Ciszkowskich n. 2/3, Sawiękowska n. 1/3, Andrejowska n. 1/3, Kładziwickiey n. 1/2, Wietoszczynskiey n. 1/4, Pawlukowskiey n. 1/4, Sawinskiey n. 1/2, Puhaczowskiey n. 1/2, Cimoszkowicz n. 1/4, Zarębkowskiey n. 1/4, Szamockowskiey n. 1/4, Pawlowska n. 1/13, Rudzkowska n. 1/4, Kosaczewska n. 1/4, Daniłowska n. 1/4, Wieczykowskiey n. 1/2, Sadowska n. 1/4, Ruchladzki n. 1/4, Ostrukowska n. 1/3, Sidorowska n. 1/4, Kurylowska n. 1/3, Siepiołczyna n. 1/2, Kadasowska n. 1/2, Samusiewskish n. 2/3, Makiejowskich n. 1/2, Dziedkowskiey n. 1/2, Korniejowskiey n. 2/3, Dziechciarowskiey n. 1/2, Brycikowskiey n. 1/2, Beresnienkowey n. 1/2, Sawiczowskiey n. 1/2, Starodziejowska n. 1/3, Kuchladowska n. 1/3, Kaziukowska n. 1/6, Bondarowska n. 1/4, Micikowska n. włoki 1, Larkowska n. 1/6, Karpieczynskich n. 2/3, Jermoły bondara n. 1/2. Rudowskiey n. 1/2, Szemetowska n. 1/4, Chwasliwaho n. 1/4, Wasila Awsiejowa 5/6, Jwana Szameta n. 1/4, Jewdokimowskiey, n. 1/2, Kowalewska n. 1/4, Boszkowskiey n. 1/2, Karpieczynska n. 1/4, Aszytowska n. 1/2, Hryszkowskiey n. 1/4, Hurynowskiey n. 1/4, Larka bondara n. 1/4, Jermoły Jwaszkowicza n. 1/6, Zaycowskiey n. 1/2, Łabieykowska n. 1/4; Prychozoho n. 1/4, Tronowicza straznika n. 1/2, arędarska pusta włoka n. 1, popowska

№ 2.

włoka n. 1, mostowniczego włoka n. 1; pustych bez nazwiska włok n. 12 2/3.

P r o w e n t r o c z n y wsi Ryskowa z włok osiadłych n. cztyrech dwunastki jedynasta część, czynszu rocznego złot. 147, groszy 15. Strozowszczyzny, prochowszczyzny z dymow n. 16 po złotemu jednym f. złotych 16. Summa f. złotych 163, groszy 15. Do tego żyta ogułem z całey wsi miarek n. 57 (NB. 60 przed tym); owsa miarek 57, jęczmienia miarek 13, pszenicy miarek n. 9, gryki miarek n. 18, grochu miarek n. 2, jagły miarek n. 2, miodu posułu pudow n. 2; chmiełu dobrego bez liscia z dymow n. 16 po miarce jedney deptaney, f. miarek n. 16; z tych że dymow po kuru jednym f. sztuk 16. Seorsive wpisnego przy oddaniu czynszu na jmść pana gubernatora od kopy po groszy 6.

G r a n i c a wsi Ryskowa włok 48, poczyna sie z Merkołowicami y Skrypczanami, z b i e ł a h o b ł o t a, z tego błota u wyhor z Skrypczanami, z wyhoru w rzeczku J r z a c z u, tą rzeczką wniz u H o d z i ł o w s k i s z l a c h. Tam się skończyła z Skypczanami, a poczyna się z Osmołowcami; z tego szlachu Hodziłowskiego zrzuca się sieczonemi rubieżami u S z y b i e n i c u błoto, z tego błota borem sieczonemi rubieżami u sosnu pusto snieta, od tey sosny w błoto H o l e, tym błotem do szlachu Hodziłowskiego, z tego szlachu znow zrzucasię borem sieczonemi rubieżami u sosnu Choroszuchu w rubiezno, od tey sosny u S a ł t a n o w s z l a c h. Tu się zkączyła z Osmołowcami, a poczyna się z Strzelkowcami: tym szlachem Sałtanowym w J e s m i n les, z tego lesu w male laski, od tych leskow u S t o d o l i s z c z e ruczay y w łoh, z tego łohu u S t o ł o w s k o j e błoto, s Stołowskaho błota w rzeczkę Chodowminkę, tą rzeczką w wierzch w B i e l o j e błoto, zkąd się granica zaczeła.

W tym że ograniczeniu połosy: jedna Prykrycka, druga Merkulowska, w których wolne wyrobienie

pol Ryskowcom, a do drzewa bartnego interesować się nie mają. Tych pomienionych połos takowa granica: poczyna się od rzeki Jrzaczy w łoh, tym łohem w błoto Kopatnik, tym błotem wdłuż w Borsuki pole, od tych Borsukow loszkiem do Lachowki, od Lachowki łohem w rzeczkę Chodowminkę. Tą rzeczką w wierzch do osinowego łohu, tym łohem w Berozowo błoto, z Berozowa błota w Biełoje bołoto. Druga miedza tych połos poczyna sie od rzeczki Jrżawca u Dubrowy lużek, z tego luszka u Stołowskoje błoto, z Stołowskoho błota w rzeczkę Chodowminkę, gdzie się zkonczyła granica.

POWINNOŚĆ LUDZI CIAHŁYCH: 1) z sochami, bronami do zarobienia zamkowey włoki y innych pol, iako y do wywozenia gnoju, koszenia siana na zamkową potrebę koleyno każde woytowstwo zarobić ma y do wymłocenia zboża; 2) w ostrogu zamkowym kwatery swoje nowe stawić, mosty na rzekach, rzeczkach, błotach każda wieś swoje nowe robić y stare naprawować za roskazem mostowniczego. Także do budynkow zamkowych gumiennych, browarnych, karczemnych, młynowych, kuzien, rudnickich, grobel naprawowania y sypania powinni będą; 3) drew do zamku, gumna y browaru z dymu po wozow dziesięć wywieźć mają; 4) jeziora zakotne zakocić y onych piłnować, niewodami sciągać y żadnym do nich do łowienia instrumentem nie czynić wstępow; 5) perwolow z jezior swoich na zamek iść ma; iako też z pustoszy trzeci snop ma być dawany zboża; 6) drzewo bartne na pustoszach na zamek przez nich że samych ma być na wiosnę opatrzonę, czego woytowie pilnie doyrżeć y slepietow taić nie powinni będą po gotowiu wydzierać; 7) losia gdy kto ubije, skura cała nierznięta y czwierć mięsa do zamku oddawana być ma, pod winą y karą przykazuję się, ktorym na proch według dawnego zwyczaja dać co będzie należało, a ieżeliby kto skurę obrżynał y oberzniętą do zamku przy-

wiozł, tedy na proch dawać nie należy, owszem takowy kary uiść nie powinien; 8) jeśliby zaś kto niedzwiedzia ubił, tedy skury na stronę przedawać nie powinien, aż się pierwiey okaże zamkowi y jeśli w zamku nie zapłacą na ten czas,— wolno gdzie chcąc przedać; 9) podatki Rzeczy Pospolitey y inne potoczne od miasta dwie częsci płacić mają; 10) podwod trzydziescie do Stowpcow z ręką z całey włości być musi, a jeśliby w ktorym roku potrzeba nie wymagała, tedy zapłacić mają złotych 633 groszy 10, monetą constitutionis; 11) do cudzych włynow dla mliwa nie jezdzić; gorzałek po cudzich karczmach nie brać, jeno u swoich arędarżow brać, ktorzy aby trunki y miarę sprawiedliwą mieli y cene podług drogosci zboża gorzałki szynkowali, w tym ma być anim adwersia zamkowa; 12) pod bytność JWJ. pana Minskiego, Czeczerskiego starosty w Czeczersku we wszelkich potrzebach stołowych, kuchennych, stajennych od mieszczan y bojar przy dodaniu stróża jednego ducta ptoportione przez niedziel cztery wysustentować; 13) a że most wielki pod miastem na rzece Czeczore co rok ma być naprawowany, tedy zwazywszy w przyszłe czasy, aby mnię kosztu y pracy było, groble nowiter założona całym starostwem kwaterami wysypać y one in futorum naprawować; 14) gdy bobrowe bobrownikom zamkowym mają zaprowadzać y człowieka do nich do pomocy dodawać, samym zaś jako łowić, tak też y żelaz chować pod garłem zakazuje się; 15) kozaczka według dawnego zwyczaju na posyłki swoim kosztem przy zamku chować y mostowniczemu podług dawnego zwyczaju przez takowe oddawać należy; 16) czynsz o swiętym Marcinie bez żadney reszty monetą constitutionis oddawać mają; przy tym potoczne powinności y generalne posłuszenstwo do zamku Czeczerskiego pełnić powinni będą.

№ 2.

Rospis roczney hiberny na złotych 1900 cum solario, które wołoszczanie dwoma ratami monetą constitutionis do zamku Czeczerskiego wnosić y oddawać mają:

1) wieś Polesie y Kludy . . .	złotych	210.
2) „ Wołosowicze y Sidorowieze	„	230.
3) „ Onisimkowicze . . .	„	100.
4) „ Zalesie	„	250.
5) „ Rzeczka	„	30.
6) „ Chlusy	„	40.
7) za słobody Osowskiey, którym słoboda wyszła	„	10.
8) wieś Stowbun	„	230.
9) „ Siabrowicze y Dudzicze .	„	200.
10) „ Turyszczewicze . . .	„	90.
11) „ Wotor	„	70.
12) „ Hłuboczyce	„	30.
13) „ Mutniewicze	„	30.
14) „ Strumien	„	90.
15) „ Litwinowicze	„	160.
16) „ Ryskow	„	130.
Summa f.	„	1900.

A tak znioszy wszystkiey hiberny roczney całego starostwa Czeczerskiego rospis, eficitt złotych 5600, którey za ordynacyę R. P. należy dwoma ratami do wypłacenią na chorągiew JW. jmść pana strażn. W. X. Littgo złotych 5420, groszy 26 cum solario superat na expensa zamkowe złotych 179, groszy 4 Ponieważ zwyczay niesie w tym starostwie, ze młynarze, który do arędy wielkiey należą, daja do zamku od kola po wieprzu jednym karmnym, zaczym należać ma: od młynarza mieyskiego z trzech koł wieprzow n. 2, od młynarza Litwinowskiego wieprz n. 1, od młynarza Dudzickiego wieprz n. 1, od młynarza Onisimowickiego wieprz n. 1, f. wieprzow n. 6 y zboża pospu roznego ze wsi Ryskowa

№ 2.

ogulnie według inwentarza za snop trzeci dawać mają miarek n. 158.

Sumaryusz dymow, służb, włok, placow, ogrodow, morgow całego starostwa Czeczerskiego specyfikujące

Naprzod, znayduie się w tym starostwie dymow in genere wszystkich n. 542, to jest chrześcianskich dymow w miescie osiadłych n. 100, żydowskich n. 5, bojarskich n. 144, wołoszanskich n. 230, słobożanskich do wyscia słodody podług inwentarza n. 63.

Pod tymiż obywatelami znayduie sie służb n. sześćdziesiąt, trzecina y dwudziestka czwartka jedna, to jest: pod wołoszczanami y słobożanami służb osiadłych y pustych n czterdsieście, trzecina y dwudziestka czwartka jedna, pod bojarami n. dwudzieście; osobliwie w tym że starostwie znayduie sie włok osiadłych y pustych wszystkich n. sto osm, szescin pięć y dwudziestka czwartka jedna; to jest: pod wołoszczanami y słobożanami włok n. trzydzieście osim, szescin pięc dwudziestka czwartka jedna, placow pod tym ze miastem n 90³/₄. 3. Ogrodow n. trzydziescie dwa, czwartka y szesnastka. Morgow sianożętnych n. 55⁵/₈.

Summaryusz jeneralny intraty roczney y innych prowentow.

Pierwsze miasto Czeczersk czynszu złotych 357, groszy 8½. Z dymow n. 86 po kuru n. jednym, kure po groszy 10, f. złotych 29, groszy 20.

Drugie wieś Zalesie czynszu złotych 298, za dwa pudy miodu z Kukliczami, pud po groszy 10 f. złotych 20. Chmielu z dymow 28 po miarce jedney, miarka po złotemu jednym f. złotych 28; z tych że dymow po kuru n. jednym, kure po grosze 10 f. złotych 9, groszy 10.

Trzecia wsi Kuklicze czynszu złotych 45, chmielu z dymow 4 po miarce jedney, miarka po złotym jednym f. złotych. 4. Z tychże dymow po kuru jednym, kure po groszy 10, f. złotych 1, groszy 10.

Czwarte wieś Onisimkowicze czynszu złotych 128, groszy 7½, za pud jeden miodu złotych 10; chmielu z dymow 12 po miarce 1, miarka po złotym jednym f. złotych 12. z tych że dymow po kuru n. 1, kure po grosze 10, f złotych 4.

Piąta wieś Polesie czynszu złotych 170, groszy 17½; za dwa puda miodu, pud po złotych 10, f. złotych 20; chmielu z dymow 6 po miarce jedney, miarka po złotemu jednym, f. złotych 6; z tych że dymow po kuru jednym, kure po groszy 10, f. złotych 2.

Szosta wieś Kludy czynszn złotych 191, groszy 15, chmielu z dymow 9 po miarce jedney, miarka po złotym jednym, f. złotych 9, z tych że dymow po kuru jednym, kura po groszy 10, f. złotych 3.

Siodma wieś Sidorowicze y Wołosowicze czynszu złorych 293, za dwa pudy miodu, pud po złotych 10, f. złotych 20; chmielu z dymow 18 po miarce 1, miarka po złotemu 1, f. złotych 18, z tych że dymow po kuru jednym, kure po groszy 10, f. złotych 6.

Osma wieś Strumien czynszu złotych 119, groszy 15; za pud miodu złotych 10; chmielu z dymow 7 po miarce, miarka po złotym 1, f. złotych 7; z tych że dymow po kuru, kura po groszy 10, f. złot. 2, groszy 10.

Dziewiąta wieś Litwinowicze czynszu złotych 209, groszy 22½; za 2 pudy miodu z Ziatkiewiczami, Woszczanką y Berezonko, pud po złot. 10, f. złot. 20; chmielu z dymow 16 po miarce, miarka po złotym, f. złot. 16; z tych że dymow po kuru, kura po groszy 10, f. złot. 5, groszy 10.

Dziesiąta wieś Ziatkiewicze czynszu złotych 74, groszy 15, chmielu z dymow 2 po miarce, miarka po złotemu, f. złot. 2; z tych że dymow po kuru, kura po groszy 10, f. groszy 20.

Jedynasta wieś Woszczanki czynszu złotych 36, groszy 7⅔, chmielu z dymow 2 po miarce, miarka po złot., f. złot. 2; z tych że dymow po kuru, kura po groszy 10, f. groszy 20.

Dwunasta wieś Bierczonka czynszu złot. 35; chmielu z dymow 3 po miarce, miarka po złotym, f. złot. 3; z tych że dymow po kuru, kura po groszy 10, f. złoty 1.

Trzynasta wieś Wotor ccynszu złot. 84, miodu puda puł, złot. 5; chmielu z dymow 7 po miarce, miarka po złotemu, f. złot. 7; z tych że dymow po kuru, kura po groszy 10, f. złot. 2, groszy 10.

Czternasta wieś Turysczewicze czynszu złot. 113, groszy 15; miodu puda n. puł zł. 5, chmielu z dymow 11 po miarce, miarka po złotym, f. złotych 11; z tych że dymow po kuru, kura po groszu 10, f. złot. 3, groszy 20.

Pietnasta wieś Hłuboczyce czynszu złot. 48, groszy 22½; chmielu z dymow 5 po miarce, miarka po złotym, f. złot. 5; z tych że dymow po kuru, kure po groszy 10, f. złot. 1, groszy 20.

Szesnasta wieś Mutniewicze czynszu złotych 73, groszy 22½, miodu puda puł, złotych 5; chmielu z dymow pięć po miarce, miarka po złotym, f. złotych 5; z tych że dymow po kuru, kure po groszy 10, f. złoty 1, groszy 20.

Siedymnazta wieś Osow słoboda czynszu złot. 50, groszy 22½; chmielu z dymow 7 po miarce, miarka po złotym, f. złot. 7; z tych ze dymow po kuru, kure po groszy 10, f. złot. 2, groszy 10.

Osimnasta wieś Chłuzy czynszu złot. 81, miodu puda puł, złot. 5; chmielu z dymow 6 po miarce, miarka po złot., f. złot. 6; z tych że dymow po kuru, kura po groszy 10; f. złotych 2.

Dsiewiętnasta wieś Stowbyn czynszu złot. 190, za dwa pudy miodu, pud po złot. 10, f. złot. 20; chmielu z dymow 40 po miarce, miarka po złotym, f. złot. 40; z tych że dymow po kuru, kure po grosze 10, f. złotych 13, groszy 10.

Dwudziesta wieś Rzeczka czynszu złot. 70, za pud mioda złot. 10; chmielu z dymow 5 po miarce, miarka po złotym, f. złot. 5; z tych że dymow po kuru, kure po groszy 10, f. złot. 1, groszy 20.

Dwudziesta pierwsza wieś Siabrowicze czynszu złł. 313; za dwa pudy miodu z Dudziczami, pud po złot. 10, f. złot. 20; chmiełu z dymow 13 po miarce, miarka po złotym, f. złot. 13; z tych że dymow po kuru, kure po groszy 10, f. złot. 4, groszy 10.

Dwudziesta wtóra wieś Dudzicze czynszu złot. 58, chmielu z dymow 8 po miarce, miarka po złotym, f. złotych 8; z tych że dymow po kuru, kure po groszy 10, f. złot. 2, groszy 20.

Dwudziesta trzecia wieś Ryskow, czynszu złot. 163, groszy 15; za dwa pudy miodu, pud po złot. 10, f. złot. 20 chmielu z dymow 16 po miarce, miarka po złotym, f. złot. 16; z tych że dymow po kuru jednym, kura po groszy 10, f. złot. 5, groszy 10.

Summa f. z prowentow y czynszow złotych 3836, groszy 5 5/6. Do tego wies Osow za krynice złot. 11. Słoboda Łuhinska w Dudzickiey pustoszy za krynice złot. 16. Za 10; baranow z całey włości, baran po złotych trzy, f. złot. 30. Za stany dziehciowe tylko iak od pieca rachując, f. złot. 86, groszy 22, trzecin 2. Za podwody w powinności wołoszczanskiey wyrażone jesli pięki odwożić nie będą, ruskiey monety złot. 750 płacić mają, a podług konstitucyi efficit złot. 633, groszy 10. Z rudni Dudzickiey złot. 400; z rudni Molinskiey złot. 320; z rudni Stowbynskiey złot. 240. Arędy mytney z miasta Czeczerska złot. 3360. NB. Rudnia Rzeczanska nie wyrażona złot. 240.

Summa sumarum, excepto jezior y dwoch rud, roczney intraty f. złotych 8933, groszy 8½. Do takowego inwentarza do dalszey woli y confirmacyi J.W.J. pana Minskiego Czeczerskiego starosty podpisuję się: Thomasz Czeczot protunc komisarz, m. p.

Ktory to takowy inwentarz starostwa Czeczerskiego za podaniem przez wyż wyrażoną osobę ad acta jest do xiąg grodzkich pttu Rzeczyckiego przyjęty y wpisany.

Акт. кн. Рѣчицкаго (Рогачевскаго) грод. суда № 32, л. 457—516.

№ 3.

Королевская грамота объ учрежденіи въ м. Чечерскѣ и селѣ Зятькевичахъ ярмарокъ и базаровъ.

Король Сигизмундъ III отъ 9 іюня 1629 года надаетъ, а Августъ III отъ 22 октября 1746 года подтверждаетъ настоящую привиллегію мѣщанамъ Чечерскимъ и подданымъ села Зятькевичъ, каковою, согласно ихъ ходатайству, устанавливаются базары и ярмарки. Именно: 1) *мѣщане Чечерскіе* получаютъ право еженедѣльно, по пятницамъ, открывать базары и при этомъ взимать „торговое" по примѣру прочихъ мѣстечекъ, а также ежегодно по двѣ двухнедѣльныя ярмарки— одна осенью съ 8-го сентября (прав. праздникъ Рождества Богородицы), другая зимою о Рождествѣ Христовомъ, т. е. 25 декабря. Въ *селѣ Зятькевичи* учреждается трехдневная ярмарка со дня Космы и Даміана, но безъ взиманія торговыхъ пошлинъ.

Roku 1748, miesięca Februarii siodmego dnia, na urzędzie Jego Królewskiey Mości grodzkim powiatu Rzeczyckiego, przedemną Kasperem Antonim Ułunkowskim, podstolim y podstaroscim sądowym powiatu Rzeczyckiego, od J. O. xiążęcia

№ 3. Albrychta Radziwiłła, starosty powiatu Rzeczyckiego, installowanym, comparendo personaliter jmść p. Antoni Lipski extrakt przywileju Najasneyszego króla jmści Zygmunta trzeciego, mieszczanom Czeczerskim y poddanym sioła Ziackiewicz włosci Czeczerskiey na rzecz w nim niżey wyrażoną służący, do akt xiąg grodzkich powiatu Rzeczyckiego podał, w te słowa pisany:

August trzeci, z Bożey łaski król Polski, wielki xiężę Litewski, Russki, Pruski, Żmuydski, Mazowiecki, Kijewski, Wołynski, Podolski, Podlasski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czernihowski a dziedziczny xiąże Saski y Elektor oznaymuiemy tym lisem extraktem naszym komu to wiedzieć należy: Iż w xięgach metryki kancellaryi naszey W. X. Litt. nayduie się przywiley mieszczanom Czeczerskim na jarmarki za nayjasnieyszego predecessora naszego króla jmsci Polskiego y wielkiego xięstwa Litewskiego Zygmunta trzeciego w roku tysiącznym sześćsetnym dwudziestym dziewiętym, mca Czerwca dziewiątego dnia dany y supplikowano nam iest, przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, abyśmy ten przywiley z tychże xiąg metryki kancellaryi naszey W. X. Litt. per extractum autentice wydać pozwolili. Który słowo do słowa wypisując tak się w sobie ma:

Zygmund trzeci, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski et cet.—Oznaymuiemy tym listem naszym komuby o tym wiedzieć należało wszełkiego stanu ludziom teraz y napotym będącym, iz doniesli do wiadomości naszey przez niektórych panow rad y urzędnikow dworu naszego mieszczanie Czeczerskie y poddani nasi sioła Ziackiewicz włości Czeczerskiey, że targow swoich nie mają y do miasteczek odległych sobie, z niebezpieczęstwem zdrowia swoiego, zwłaszczà pod czas powodzi, jezdzić muszą. A tak prosili nas abysmy im, dla pomnożenia tego miasteczka pewne targi y jarmarki dać raczyli. My tedy, czyniąc to na przy-

№ 3. czyne panow rad y urzęduikow naszych y zycąc tego, żeby wszelkie miasta y miasteczka, mianowice pograniczne, jak naywiękscе rozszerżenie y pomnożenie swoje brać mogli, przeto z łaski naszey mieszczanom Czeczerskim każdego tygodnia w piątek targ ieden miec y targowe, ptzykładem inszych miasteczek naszych brać. Oprocz których targow jako mieszczanie, tak y wszystka włość Czeczerska pod straceniem towarow swoich, żadnych towarow pokątnych sobie wymyslać nie mają. Do tego, temuż miasteczkowi Czeczerskiemu jarmarki dwa doroczne po dwie niedzieli trwające po obwołaniu onych,—to jest: jeden w jesieni na zajutrz po swięcie Rożestwa Preczystoie Bohorodycy, a drugi po Bożym Narodzeniu Ruskim odprawować im samym mieszczanom Czeczerskim także y innym wszełkim kupcom y ludziom poddanym naszym jako też duchownym y szlacheckim okrom tych, którym prawo pospolite zabrania towarami wszelkiemi targować, one kupować y przedawać jeden drugiemu bez płacenia wyszey rzeczonego targowego mieyskiego pozwalamy. Trzeci zaś jarmark poddanym naszym seła pomienionego Ziackiewicz tez doroczny prez trzy dni trwaiący, który się też dnia swięta Russkiego swiętego Kuzmy Demiana zaczynać y bez płacenia tegoż targowego odprawować ma naznaczamy, warujący to, aby skarbowi naszemu w poborach, mytach, cłach y prowentach dobrom stołu naszego należącym zadna się uyma nie działa bezpieczęstwo jednak wszelkie y spokoyne używanie onych. Jako o tym prawo pospolite miec chce każdemu na tych jarmarkach będącemu wcale zachowujemy y tym listem naszym pomienione targi y jarmarki mieszczanom Czeczerskim y poddanym naszym seła Ziackiewicz samym y potomkom ich wiecznie nadajemy y stwierdzamy. Na co dla lepszey wiary do tego listu ręką się naszą podpisawszy pieczęć W° X° L° przycisnąc rozkazaliśmy. Pisan w

№ 3. Warszawie dnia dziewiątego męca Junia, leta Bożoho Narożenia tysiecza sześćset dwudziestego dziewiątego. Panowania królewstw naszych—Polskiego cztyrdziestego wtòrego a Szwedzkiego trzydziestego szostego roku. Sigismundus Rex.

Marcian Tryzna pisarz W° X^a L°.

My tedy, krol do przerzeczoney suppliki laskawie się skłoniwszy, wzwysz wyrażony przywiley z xiąg przerzeczonych Metriki kancellaryi naszey wielkiey W° X^a L° extraktem stronje potrzebyięcey wydać y, dla większey wagi, pieczęć W^0 X^0 L^0 prycisnąc rozkazalismy. Dan w kancellaryi naszey wielkiey W^0 X^0 L° dnia dwudziestego wtòrego mca Oktobra roku panskiego tysiąc siedymsetnego cztyrdziestego szóstego. Panowania naszego cztyrnastego roku.

U tego extractu przywileju przy pieczęci W° X^a L° podpis ręki kanclerza W° X^a L° y konotacya sekretarza temi wyrazają się słowy: Jan Sapieha, kanclerz W° X^a L°. Za sprawo J. W. jmść panow—Jana Fryderyka Hrabi na Kodniu Czarnobylu Dorohostajach y Sapiezynie Sapiehy kanclerża W^e W. X^a L°, Brzescianscianskiego, Gorzdowskiego, Propoyskiego etc starostu Gregorż Jozef Roykiewicz J^o K^r msci sekretarz.

Który to takowy extract, przywileju Jo Kr Msci za podaniem przez wysz wyrażoną osobę ad acta iest do xiąg grodzkich powiatu Rzeczyckiego przyięty y wpisany. Wypis wydałem. Stefan Skoryna, koniuszy y regent powiatu Rzecyckiego.

Акт. Рѣчицкаго (Рогачевскаго) гродск. суда кн. № 17, л. 75—76.

Изъ актовъ Витебскаго земскаго суда.

№ 4.

1645 г. Купчая крѣпость на плацъ земли въ Витебскѣ, на Нижнемъ замкѣ, при продажѣ отъ супруговъ Жабовъ витебской іезуитской коллегіи. Интересно указаніе на мѣсто нахожденія Пятницкой церкви, въ Нижнемъ замкѣ витебскомъ, по правую руку, если итти „отъ брамы Задунайской“.

Року 1645, месяца июня 13 дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ троецкихъ, по светой Троицы, святе рымскомъ припалыхъ и судовне на местцу звыклом взамку его кор. милости Витебском отправуючих, перед нами Самуелем Старосельскимъ судею, державцою Черсвяцкимъ Миколаемъ Чуркомъ подсудкомъ а Миколаемъ Киселемъ-Дорогиницкимъ, писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Витебского постановившеесе очевисто у суду ево милость панъ Яронимъ Жаба и пани малжонка его ея милость пани Катарына Шапчанка свой добровольный вечистый продажный запис ихъ милостямъ отцомъ изуитом резыденцыи витебской, на речъ въ том листе помененую даный и належачый, положывшы, устне и очевисто признавшы, просили абы былъ до книгъ земскихъ витебскихъ уписанъ. Который уписуючы вкниги, слово вслово так се въ собе маетъ: Ja, Heronim Mikołaiewicz Żaba, podstolicz Witebski y ja, Katarzyna Szapczanka Chotolska Heronimowa Żabina, małżonkowie, zeznawamy y czyniemy wiadomo tym naszym wieczystym dobrowolnym przedażnym listem zapisem, komy by o tym wiedzieć należało niniejszym y potym będącym wieku ludziom, jż ja, Heronim Żaba, mając

płace moie własne, wiecznym prawom mnie y małżonce mei panie Kataryznie Szapczance należęce od osob roznych godnei pamięci rodzicowi memu panu Mikołaiowi Żabie podstolemu Witebskiemu, a mnie Heronimowi Zabie od jch mscw panow rodzicow moich zapisanych y od jch mscw panow Żabow braci moich rodzonych dostało na niżnim zamku Witebskim leżących, idąc od bramy Zadunaiskiey po prawey stronie obok płacu jmść panow Bazylego Chocimskiego, a z drugiey strony obok płacu wielebnych oycow collegium Witebskiego, nabytego od jmść pana Gabriela Kirkora, tym że koncem obok płacu poddanych kapitulskich, a trzecim koncem obok pustego płacu, na którym przed tym cerkiew Swiętey Piatnice stała, a czwartym bokiem do ulicy wielkiey od bramy tey Zadunaiskiey w niżni zamek ydącey, przez te ulice co przeciw płacu j. p. Romana Marciszewicza y jmści pana Samuela Oginskiego, Ciwuna Trockiego. Które to płacy w ograniczeniu swoim, iako zdawna były y teraz są, przedaliśmy na wieczność za puł czwarte sta złotych polskich wielebnym oycom Societatis Jezu na collegium Witebski, mianowicie: wielebnemu w Bodze xiędzu Stanisławowi Molędzie, societatis Jezu starszemu na ten czas coleium Witebskiego, wiecznemi a nie odzownemi czasy y zaraz w moc, w dzierżenie y spokoine uzywanie puscilismy y postąpili te płace w granicy swoiey wysz pisaney przez jenerała woiewodstwa Witebskiego pana Jerzego Jankowskiego w jntromisyą, a moc, w dzierżenie y spokoine używanie wielebnemu xiędzu Stanisławowi Molędzie, starszemu na ten czas colleium Witebskiego oicow societatis Jezu podali wstąpili y z prawa się swego zrżekli, a przy tym y sprawy na te płace wysz mianowane należące pod liczbą pewncy reiestrzem osobnym spisane do rąk w Bodzie wielebnego księdza Stanisława Mołędzy oddalismy y ieżeliby się y potym iaka sprawa należąca na te płace od nas prszedane y puszczone jch mosciom jezuitom, tak z nas samych,

iako też po smierci naszey potomkow naszych, abo od kogo inszego nalesc się mogła, tedy tym listem naszym zapisem wszelkie takie sprawy wiecznie zmarzam y kasuie y mocy żadney miec nie będą . . . .

Pisan w Witebsku roku tysiąc sześćset czterdziestego piątego msca kwietnia dwudziestego piątego dnia. У того листу печатей притисненыхъ піаты и подпис рукъ тыми словы. Jeronim Żaba ręką swą. Katarzyna Szapczanką Żabina ręką swą. Proszony ustnie pieczętarz od osob w tym liscie pomienionych Bazyli Szapka Chotolski, Woiski pisarz grodzki ręką swą. Oczewisto proszony piczętarz do tego listu od osob w tym liscie specifikowanych Kola Piotr. Proszony ustnie piczętarz od jego msci p. Heronima Żaby i od pani małżonki jego podpisuię się do tego listu Jan Kazimierz Jachnowicz Который тот листъ за покладаніемъ, прызнанемъ и прозбою особъ выш помененыхъ до книгъ земских есть записанъ.

Вит. зем. с. кн. № общ. 51, № част. 51, л. 24—25.

№ 5.

1645 г. Привиллегія короля Владислава IV на право взиманія мыта мостоваго при переѣздѣ чрезъ р. Узбуже въ им. Мишуткахъ, по большой дорогѣ („гостинцу") изъ г. Смоленска въ г. Витебскъ. Устанавливается въ пользу владѣльца сего имѣнія, построившаго на указанной рѣкѣ мостъ, войскаго и гродского писаря Витебскаго Василія Чапки-Хотольскаго и его преемниковъ по имѣнію—плата по *два шеляга* съ каждой купеческой и жидовъ фурманщиковъ одноконной подводы, нагруженной товаромъ и по *два пенезя* съ каждаго коня и отъ штуки рогатаго скота, который ведутъ на продажу. Духовенство, дворяне, равно какъ подводы ихъ, а также верховые и люди пѣшіе отъ уплаты мыта свободны.

Року тысеча шестьсот сорокъ пятаго мца іюнія шестнадцатаго дніа.

На рокохъ судовыхъ земскихъ троецкихъ по светой Троицѣ святе римском припалыхъ и судовне въ замку его

№ 5.
королевской милости Витебскомъ отправуючихъ передъ нами Самуелемъ Старосельскимъ судьею державцою Черсвяцкимъ, Миколаемъ Чуркомъ подсудкомъ, а Миколаемъ Киселем Дорогиницким писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Витебскаго, постановившеся очевисто его милость пан Базыли Чапка-Хотольски, войски и писар кгродски Витебски, положивши привилей его кор. милости на мыто мостовое его милости пану войскому Витебскому вдобрах его дедычных, прозываемыхъ Мишуткахъ у воеводстве Витебскомъ лежачихъ даны, просилъ абы был до книгъ земскихъ Витебскихъ акътыкованъ и уписанъ; который мы врадъ огледавшы и добре оного вычитавши велели есмо до книг уписат, которы уписуючи слово вслово так се в собе маетъ: Władysław czwarty z Bożey łaski król Polski, wielkie xiąge Litewski, Ruski, Pruski, Zmodzki, Mazowecki, Inflanski, Smolenski, Siewierski, Czernihowski a Szwedski, Gotski, Wandalski, dziedziczny krol... Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy, iż gdy commissarze nasi, za liszem od nas do siebie wydanym ziechawszy do dobr dziedzicznych urodzonego Baziłego Czapki Chotolskiego woyskiego y pisarza grodskiego, nazwanych Miszutki, w woiewodstwie Witebskim leżących, przeiazdowi trudnemu przez rzekę Uzbużena goscincu z Smolenska y inszych roznych miast do miasta Witebskiego idącym przepatrszilisie y koszt, który w budowaniu mostu, urodzony woyski Witebski podiat y na potem k naprawowaniu podeimować będzie, uważywszy myto mostowę podług zdanią swego postanowili y nam o tem przez list swoy oznaymili. My tedy, chcąc aby poddani nasi liudzie podrozni wczesnij y bespecznyi przeiazd mieli, a zabiegaiąc temu, aby dlia zageszczenia myt y wielkiego brania onych uciążeni nie byli, ordynatią commisarską moderuiąc tak postanowiamy y urodzonemu woyskiemu Witebskomu samemu y successorom jego myto mostowę w pomienionych dobrach Miszutkach nadaiemy. Aby od liudzi kupieckich,

№ 6.
żydow furmanow od wozu, towarem nałożonego, jednym koniem—po dwa szelegi, a od koni y bydła rogatego na przedaż prowadzonego po dwa pieniędzę brane było; stan jednak duchowny, szlachecki y podwody ich, także wierzchowni y ci co pieszą idą, maią być wolni od płacenia tego myta Co do wiadomości wszem wobce, a mianowicie ludziom kupieckim przywodząc, chcemy miec y roskazuiemy, aby w przerzeczonych dobrach urodzonego Bazylego Szapki-Chotolskiego, woyskiego Witebskiego Miszutkach przez mosty iezdząc, myto mostowe krom wszeliakiego zatrudnenia płacili y oddawali wiecznemi czasy. To iednak waruiemy, aby na pomienioney rzece most zawsze dobry y bezpieczny był. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc W. X. L. przycisnąc rozkazalismy. Dan w Warszawie dnia siodmego, miesiąca Marca roku panskiego tysiąc sześć set czterdziestego piątego, panowania krolewstw naszych polskiego y szwiedskiego trzynastego roku. У того привилею печать Его Кор. Мил. мнейшая притисненая а подписъ рукъ тыми словы: Władysław Rex . . . . Franciszek Ysaikowski rzeferędarz y pisarz wielkiego xięstwa Litewskiego. Которы тот привилей за покладанем ку акътыкованю особы вышмененое до книгъ земскихъ Витебскихъ есть уписанъ.

По оп. кн. № общ. 51, № ч. 51, л 26 и обор.

№ 6.

1645 г. Дарственная запись, данная Павломъ Харжевскимъ своей женѣ на фольварокъ Щелепино, въ 1634 году отдѣленный княземъ Владиславомъ Сангушкою отъ им. Смолянъ, за услуги означенному земянину Витеб. воеводства Павлу Харжевскому.

Лета от нароженія Сына Божого тысяча шестьсотъ сорокъ пятаго мца июня двадцать шестого дня.

№ 6.

На рокохъ судовыхъ земскихъ троецкихъ порадкомъ права посполитого припалыхъ и судовне у замку его Кор. Млсти Витебскомъ отправуючихъ, передъ нами Самуелемъ Старосельскимъ судьею державцомъ Черсвяцким, Миколаемъ Гуркомъ подсудкомъ, а Миколаемъ Киселем Дорогиницкимъ писаром, врадниками судовыми земскими воеводства Витебского, постановывшисе очевисто панъ Павелъ Харжевъски покладал и устнымъ сознанемъ своимъ прызналъ листъ свой добровольный записъ, водлугъ права справленый, даный и належачый пани Катарыне Мыснарской, малжонце его милости, просечы абы до книгъ земских Витебских уписанъ былъ Который уписуючы в книги слово отъ слова такъ в собе маетъ: Ja, Paweł Charzewski, zemianin jego krol. msci woiewodstwa Witebskiego y powiatu Orszanskiego, iawno czynie y zeznawam tym moim dobrowolnym listem zapisem, yż co w roku przeszłym tysiąc sześćset trzydziestym czwartym oswiecone xiąge jego msć pan Jan Władysław Sanguszko za zasługi me y z łaski swey panskiey, odłączywszy od maiętnosci swey Smolanskiey folwark, nazwany Szczelepino w woiewodstwie Witebskim leżący, ze wszystkiemi do niego przynależnosciami, z poddanemi, gruntami, do ktorego folwarku osobliwie kilku poddanych w Lipnem w pewnym ograniczeniu będącą przyłączywszy, prawem dożywotnym mnie y małżąnce mey panie Katarzynie Mysnarskiey summy pięć set złotych na to wszystko wnieść y na to list zapis swoy prawnie sprawiwszy dać raczył, na ktorem zapisie szerzey opisano y dołożono iest. Zaczym ja, doznawszy po przerzeczoney na też małżące mey pani Katarzynie Mysnarskiey wszelakiego uszanowania y miłości szczerey w stanie małżenskim, pomieniony folwark Szczelepino ze wszystkim ogułem, s poddanemi, zbożem, sprzętem domowym, z rzeczoma ruchomemi, bydłem, konmi, owo zgoła co iedno kolwiek rzeczą ruchomo nazwać może, wszystkich krewnych mych oddaliwszy do tego poddanych w Lipnym mieszkaiących z puszczą daie, da-

№ 7.

ruie y zapisuie z prawa się mego dozywotnego y z summy pięciu set złotych zrzekam y na pomienionę małżonkę mą wiecznie wlewam y w yntromissyią podaię; ktura według zapisu od xiężęcia jego mosci nam danego, po dozywociu mym, ma się we wszystkim sprawować z taką jednak deklaracyą ze po dożywociu mym, potomkow naszych jeżeli by co Pan Naywyszszy raczył z nią zpłodzić, iako od rzeczy ruchomych wszystkich sprzętu domowego, zboża, bydła y co by iedno kołwiek przykupiano y przysposobiono być mogło, tak y od tych pięciu set złotych oddalać niema. Nadto y to sobie waruie, ieżeliby mi też przyszło miłą małżonką mą przeżyć, tedy to wszystko co się oney zapisano teraz zas do wolney dyspozycyi mey wracac ma. Wszystko, iako sie wyżey y niżey pomieniono we wszystkich punktach y paragrafach ten zapis moy utwierdzaiąc daie z pieczęcią y s podpisem ręki moiey także z pieczęciami y z podpisami rąk ich mscw panow pieczętarzow na podpisach rąk ich mscw niżey pomienionych. Pisan w Szczelepinie roku tysiąc sześćset czterdziestego piątego msca stycznia trzydziestego dnia. У того листу при печатех подпис рукъ тыми словы: Paweł Charczewski ręką swą. Proszony pieczętarz od osoby wysz mianowaney Stefan Nieszyko. Proszony pieczętarz od osoby w tym liscie mianowaney Stephan Dawborowski. Proszony pieczętarz od jego msc pana Pawla Charczewskiego o podpis ręki Mikołay Kotowicz ręką swą. Который тот листъ за устнымъ сознанемъ верхъ меленое особы до книгъ земскихъ Витебскихъ есть уписанъ.

Ак. кн. по оп. № общ, 51, № ч. 51, л. 213—214.

№ 7.

1640—1645. Разрѣшеніе Каз. Льв. Сапѣги, канцлера вел. кн. Литовскаго, мѣщанину Ивану Лобачу на постройку въ м. Бѣшенковичахъ усадь-

№ 7.

бы и лавокъ въ рынкѣ. Тутъ же опредѣляются и разныя повинности сего новаго поселенца.

На рокохъ судовыхъ земских троецкихъ по святой Троице, святе римскомъ, припалых и судовне въ замку Е. К. милости Витебскомъ отправуючихъ перед нами Самуелем Старосельским, судьею державцою Черсвяцкимъ, Миколаемъ Чуркомъ подсудкомъ, а Миколаемъ Киселем Дорогиницкимъ писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Витебского постановившисе очевисто у суду панъ Іан Юхновскій листъ ясневельможного пана Казымера Лева Сапеги подканцлерего великог князя Литовскаго мещанину своему Бешенковицкому Ивану Андреевичу Лобачу даный ку актыкованю положывшы, просилъ, абы до книгъ актъ техъ Витебскихъ былъ уписанъ, который уписуючи до книгъ такъ се в собе маетъ: Kazimierz Leo Sapieha, marszałek nadworny W° X^{a} L^{go} Wołpienski, Luboszanski et cet. starosta czynie wiadomo tym moim listem, iż mi bił czołem Jwan Andreiewicz Lobacz, mieszczanin moy Bieszenkowski, prosząc mię, abym mu w mieście moim Bieszenkowiczach pozwolił kosztem jego budować się y kramy w rynku miec. Bacząc słuszno onego prozbę pozwalam pomienionemu Lobaczowi, aby się iako nayporządniey ku ozdobie miasta budował y w rynku kramy swoie miał, iako y drudzy kramarze, płacąc czynszy y insze podaczki do skarbu mego należącego, iako drudzy mieszczanie Bieszenkowsc płacą y pobor, gdy na seymie będzie ufalony, zarowną z drugiemi, ktòrego od posług potocznych y robot mieyskich uwalniam. A ieśliby mu się w tym mieście moim Bieszenkowiczach mieszkać nie upodobało sprzędawszy tak dom, iako kramy y wszystkie swoie budowanie gdzie zechce wolno mu będzie odysc y mieszkać, chocby y dawność ziemską zasiedział. Na to mu daie ten moy list przy pieczęci z podpisem ręki mey. Pisan w Czerey dnia wtòrego Nowębra roku tysiąc sześćset czterdziestego. У того листу печать притиснена а поднись руки тыми словы: Kazimierz Sapieha. Который тотъ листъ за покладанемъ пана Іана Юхановича до книгъ земскихъ Витебскихъ есть уписанъ.

№ 8.

По оп. кн. № общ. 51, № част. 51. л. 342 обор.—343.

№ 8.

1646 г. Перечневая вѣдомость актовыхъ земскихъ книгъ Витебскаго воеводства, составленная послѣ смерти б. земскаго писаря Льва Гурки его замѣстителемъ по должности—Константиномъ Войною.

Лета от нароженья Сына Божого 1646 мца Октебра петнадцатого дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ Михаловскихъ по святомъ Михале, святе Римскомъ, припалыхъ и судовне въ замку Его Кор. Мсти Витебскомъ отправуючихъ, перед нами Самуелем Старосельскимъ судьею, державцою Черсвяцкимъ, Миколаемъ Чуркомъ подсудкомъ, а на месцу его милости пана писара замку Витебского будучи засажоным Томашомъ Дырмонтомъ Сивицкимъ врадниками судовыми земскими воеводства Витебского, постановившесе очевисто у суду его милость панъ Миколай Кисель Дорогоницкій, писар замку Витебского, положивши реестръ писанія книгъ земскихъ воеводства Витебского одбераныя по смерти небощика пана Льва Гурки, бывшого писаря земского Витебского ево милости пану Константему Войне, также писару земскому Витебскому и просилъ, абы тот реестръ был до книгъ земских Витебских уписан, которы уписуючы у кнтги слово од слова так се в собе маетъ:

Xięgie ziemskie, ktòre mi posmierci nieboszczyka pana Lwa Hurki, pisarza ziemskigo, podane od pana sędziego y pana podsądka.

Naprzod xięgi introligowane roku 1626, rokow Trojeckich.

Xięgi introligowane roku 1619 rokow Troieckich.

№ 8. Seksternia roku 1619 rokow Michałowskich.

Xięgi introligowane roku 1620 rokow Trzykrolskich, Trojeckihh y Michałowskich.

Drugi xięgi w tymże roku 1620 tychże wszystkich swoich rokow.

Xiągi przepisane nie introligowane w seksterniach roku 1625 rokow Trzykrolskich y Trojeckich.

Xięgi w seksterniach roku 1624 rokow Michałowskich.

Minutarz roku 1602 rokow Trzykrolskich.
„ „ 1602 „ Troieckich.
„ „ 1599 „ Trzykrolskich.
„ „ 1607 „ Trzykrolskich.
„ „ 1621 „ Trzykrolskich.
„ „ 1599 „ Trojeckich.
„ „ 1603 „ Trojeckich.

Xiągi przepisane nie introligowane.

Roku 1622 rokow Trojeckich.

Minutarz roku 1627 rokow Troieckich.
„ „ 1613 „ Michałowskich
„ „ 1617 „ Trzykrolskich.
„ „ 1609 „ Trzykrolskich.
„ „ 1627 „ Trzykrolskich.
„ „ 1611 „ Trzykrolskich.
„ „ 1626 „ Troieckich.
„ „ 1586 „ Trzykrolskich.
„ „ 1604 „ Michałowskich.
Minutarzyk „ 1601 „ Michałowskich.
„ „ 1605 „ Trzykrolskich.
„ „ 1608 „ .Trzykrolskich.
Minutarz „ 1627 „ Trzykrolskich.
„ „ 1598 „ Troieckich.
„ „ 1604 „ Michaławskich.

Spraw wieczystych:

Minutarzyk roku 1592 „ Michałowskich.

Minutarzyk roku 1625 rokow Trzykrolskich.
Minutarz „ 1605 „ Michałowskich.
„ „ 1601 „ Michałowskich.
„ „ 1602 „ Trzykrolskich potocznych.
„ „ 1606 „ Trzykrolskich.
„ „ 1615 „ Trzykrolskich.
„ „ 1596 „ Trojeckich.
„ „ 1619 „ Troieckich.
„ „ 1584 „ Troieckich.
„ „ 1626 „ Troieckich spraw potocznych.
„ „ 1595 „ Trzykrolskich.
„ „ 1593 „ Troieckich.
„ „ 1594 „ rożnych spraw potocznych.
„ „ 1620 „ Troieckich.
„ „ 1605 „ Trzykrolskich.
„ „ 1602 „ Trzykrolskich.
„ „ 1623 „ Troieckich.
„ „ 1625 „ Trzykrolskich.
„ „ 1616 „ Michałowskich.
„ „ 1594 „ Troieckich.
„ „ 1616 „ Troieckich.
„ „ 1625 „ Troieckich.
„ „ 1623 „ Troieckich.
„ „ 1627 „ Trzykrolskich.
„ „ 1618 „ Trzykrolskich.
„ „ 1626 „ Michałowskich.
„ „ 1625 „ Troieckich.
„ „ 1624 „ Michałowskich.
„ „ 1618 „ Troieckich.
„ „ 1589 „ Troieckich.
„ „ 1623 „ Troieckich.
„ „ 1620 „ Trzykrolskich.
„ „ 1620 „ Michałowskich.
„ „ 1596 „ Troieckich.

№ 8.

Minutarz roku 1605 rokow Michałowskich.
„ „ 1602 „ Troieckich.
„ „ 1627 „ Troieckich.
„ „ 1612 „ Troieckich.
„ „ 1615 „ Troieckich.
„ „ 1620 „ Troieckich.
„ „ 1602 „ Trzykrolskich.
„ „ 1571 „ Michałowskich.
„ „ 1571 „ Troieckich.
„ „ 1611 „ Troieckich.
„ „ 1601 „ Michałowskich.
„ „ 1609 „ Troieckich.
„ „ 1601 „ Troieckich.
„ „ 1622 „ Troieckich.
„ „ 1619 „ Troieckich.
„ „ 1594 „ Trzykrolskich.
„ „ 1619 „ Michałowskich
„ „ 1618 „ Troieckich.
„ „ 1622 „ Troieckich.
„ „ 1585 „ Troieckich, arkuszow w nim trzydziescie cztyry.

Minutarzyk arkuszow jedynascie roku 1579, rokow Trzykrolskich.

Minutarzyk arkuszow 13 roku 1626 rokow Michałowskich.

Minutarzyk roku 1607 rokow Troieckich arkuszow pietnascie.

Minutarz roku 1608 rokow Trzykrolskich, arkuszow trzynascie.

Raptura zapisowania spraw roku 1584 roznych miesiący.

Minutarz roku 1598 rokow Trzykrolskich.

Minutarzyk roku 1593 rokow trzykrolskich.

Pieczęci ziemskiey pani Hurkowa, pisarzowa bywsza nie oddała, ktorą pan podsędek pani pisarzowey nieboszczykowi

№ 9.

zdaięc pisarzstwo oddał, jako sam jegomość pan podsędek przed wszystkimi powiedziała. У того реестру подписъ руки тыми словы: Константы Война писарь земскій Витебскій.

Который же тот реестръ, за покладанем особы вышемененое до книгъ земскихъ Витебскихъ уписанъ.

По оп. кн. № общ. 52, № част. 52, л. 385--387.

№ 9.

1647 г. Изъ списка домовъ и плацовъ г. Витебска:—улица „Подвинская". На ней восемнадцать домовъ съ огородами.

Лета от нароженя С. Б. 1647, мца июня 28 дня.

На рокох судовых земских троецких по светой Троицы, святе рымском припалых и судовне взамку господарскомъ Витебском отправуючих, перед нами Самуелем Старосельским судею, державцою Черсвяцким, Миколаемъ Чурком, подсудком, а Миколаем Киселемъ-Дорогиницким, писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Витебского, постановившесе очевисто перед нами у суду земенин господарскіи воеводства Витебского, пан Героним Гуринъ покладалъ до книгъ земских Витебских список дворов и пляцовъ вместе государском Витебскомъ, просечы, абы тот списокъ до книг актыкованъ и уписан былъ. Мы врад сего списку оглядавшы и читаново выслухавшы велели есмо до книгъ земских уписати, который уписуючы вкниги слово от слова так се всобе маетъ:

Ulica Podwinska. W tey ulicy domow, z ogrodami kożdą, osmnascie. S tych pod gurą Przeczystenską J^o^ M^i^ pana Zukowieckiego, lesniczego Witebskiego, dom y płacow trzy, na które prawo y confirmatią Kr. J^o^ M^i^ pana naszego miło-

sciwego [1]), pokładał, w którym ze od wszystkich powinności mieskich uwalnia.

Przeto y ia dworzanin J° K^r M^{ci} skarbowy, widząc prawo słuszne a niczym go nie naruszają, wcale zachowuie.

У тое цедулы списковой пляцов в месте витебском, через дворанина Е^{го} К^й М^и подписъ руки тыми словы: Jan Nowęgłowski, dwrożanin krola Jo Msci ręką swą.

По оп. кн. № общ. 53, № част. 53, л. 103.

№ 10.

Объявленіе подсудка Витебскаго земскаго суда Николая Чурка о розысканіи неоказавшихся при передачѣ актовыхъ книгъ и описей къ нимъ по Витебскому земскому суду.

Документъ сообщаетъ интересныя подробности изъ отношеній къ архиву въ 1641—1647 гг.

Року 1647, мца іюля 6 дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ троецкихъ по светой Троицы святе римском припалыхъ и судовне въ замку Его Кор. Мил. Витебском отправуючихъ передъ нами Самуелемъ Старосельскимъ, судьею, державцею Черсвяцкимъ, на месцу его мсти пана Миколая Чурка, подсудка Витебского, передо мною Григоромъ Жабою, а на мейсцу Его Милости пана Миколая Киселя-Дорогыницкого писаря земского Витебского, передо мною Томашомъ Казимеромъ Ходзкевичомъ Немирою, будучи засажеными врадниками судовыми земскими воеводства Витебскаго, постановившесе очевисто у суду его млсть

*) Въ сей же книгѣ на л. 102, подъ датой 28 іюня 1647 года явлена привиллегія кор. Владислава IV. Отъ 12 мая 1646 года, въ Варшавѣ; на основаній дарств·нной записи, явленной въ Витебск. земск. судѣ 1643 года 5 октября, по коей шляхетный Янъ Руменьчевскій записанъ благородному Крыжанову Жуковецкому, лѣсничему Витебскому. *„Три плаца и домъ въ гор. Витебскѣ на Подвинѣ, внизу Пречистинской горы“*. (Trzy płace z domem w miescie Witebskim na Podwiniu, pod gurą Prseczyscięska)—король и подтверждаетъ эту передачу.

панъ Миколай Чурко, подсудокъ Витебскій положивши листъ свой квитацыйны на речь въ нем помененую даный и належачый его милости пану Миколаю Киселю-Дорогиницкому писару земскому Витебскому и устне тотъ листъ призна̀вши просилъ, абы до книгъ земскихъ Витебскихъ былъ уписан, которого мы, врад огледавши и читанаго бы слухавши, велели есмо до книгъ уписать, который уписуючи в книги слово в слово так в себе маетъ:

Ja, Mikołay Hurko, podsędek teraznieyszy, a pisarz bywszy ziemski Witebski czynie wiadomo tym moim kwitacyinym listem, iz co mie j. msc. pan Mikołay Kisiel, pisarz ziemski Witebski zapozwał był w roku przeszłym tysiąc sześćset czterdziestym szostym do sądu głownego trybunalnego, iakoby o niezdanie jegomosci kilku xiąg ziemskizh Witebskich y o reiestra spisania xiąg ziemskich Witebskich,—w ktorey sprawie sąd głowny trybunalny nie rozsądzywaiąc tey sprawy odlożył te sprawe do sądu głownego trybunalnego do roku teraz idącego tysiąc sześćset czterdziestego siodmego termina sądzenia spraw woiewodztwa Witebskiego. A iż z rewizyi, przez nas urząd xiąg ziemskich Witebskich w roku teraz ydącym tysiąc sześćset czterdziestym siodmym miesięca iulia wtòrego dnia pod czas sądzenia rokow Troieckich, te xiągi, o ktore mię jegomość p. pisarz przypozywał y reiestra znałazły w sexterniach przy xięgach w związkach stu pięciudziesiąt ode mnie j. mść w roku tysiąc sześćset czterdziestym pierszym miesięca oktobra czwartego dnia przy zdawaniu xiąg ziemskich Witebskich zdane, zaczym ia, Mikołay Hurko, podsądek Witebski w roszczocie w tey sprawie o xięgi proceda y w inszych wszystkich sprawach przeciwko tego msci pana Kisiela, pisarza ziemskiego Witebskigo, do daty tego listu mego wroszczone, a do xiąg ziemskich grodzkich y ratusznych Witebskich doniesione—wszystkie wiecznie kasuie y umawiamy tego dekretu sądu głownego trybunalnego tak roczniego o xięgi udziałanego atentować nie mam w te-

№ 10. raznieyszym trybunale Minskim pod zaręką siem kop groszy Litewskich, o które zarękę daie siebie wolność jego msci panu pisarzowi, do którego chcąc sądu prawa terminu y powiatu zapozwać rokiem statutowym, a sąd do którego będą zapozwany nie przymuiąc zadnym exceptio odemnie te zarękę wskazać na mnie y na maiętności mey ma, a po zapłaceniu tey zaręki przed sie tey list moy w każdego prawa przy supełney mocy dzierzan y zachowan być ma. I na to ja, Mikołay Hurko, podsędęk Witebski j. msc panu Mikołajowi Kisielowi, pisarzowi ziemskiemu Witebskiemu dał ten list moy kwitacyiny z podpisem ręki mey y z pieczęcią moią, tak też z podpisami ręk jch msci panow przyiaciół moich ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych, a imiona niżey w tym listie moim mianowanych. Pisan w Witebsku roku tysiąc sześćset czterdziest siodmego miesiąca iuli czwartego dnia. Wcale zachowawszy procesu na woznego Owdzieiewskiego doniesione. У того листу при печатехъ подписъ рукъ тыми словы: Mikołay Hurko, podsędek Witebski oprocz processow na Owdzieiewskiego uczynionych wszystkie inszy kasuie ręką swę. Ustnie y oczewisto proszony pieczętare od j. msć pana Mikołaia Hurka, podsędka woiewodstwa Witebskiego do tego listu Jan Kossow ręką swą. Oczewisto proszony pieczętar Andrzey Ramsza ręką swą. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od jego msci pana Mikołaja Hurko, podsędka woiewodstwa Witebskiego do tego listu Pypka Teodor. Который тот листъ за признанемъ особы верхумененое до книгъ земскихъ Витебскихъ есть уписанъ.

Но оп. кн. № общ. 53, № част. 53, л. 160—161.

№ 11.

1650 г. Списокъ вооруженія, составленный послѣ смерти г. Стефана Лускины.

Лета от нароженя Сына Божого 1650, мѣсяца генваря 20 дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ трикролскихъ святе римскомъ припалыхъ и судовне въ замку Его Королевское Милости Витебскомъ отправуючихъ, передъ нами, Самуелемъ Старосельскимъ, судьею Миколаемъ Чуркомъ, подсудкомъ а Миколаемъ Киселемъ-Дорогыницкимъ писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Витебскаго, постановившеся очевисто у суду его милость панъ Геронимъ Андрей Талкопорѣцкій покладалъ ку актыкованю до книгъ земскихъ Витебскихъ реестръ риштунку позосталаго по небощику его милосту пану Стефану Лускине, просилъ, абы тотъ реестръ его до книгъ уписанъ, который уписуючи въ книги слово отъ слова такъ се въ собе маетъ:

Regestr rysztunku pozostałego po nieboszczyku jego msci panu Stefanie Luskinie przy małżonce: zbroy dwie z szyszakami; połki rysie jednę; bandoletow krotkich do koni para jedna; pistoletow para jedna; ruczniса ptasza jedna; muszkiet s krżesem jeden; muszkiet drugi, który zaraz, skoro umarł nieboszczyk, wzioł toy że godziny pan Jerzy Łuskina; szabla w oprawie prostey jedna; kułbaka gołe łęki drzewiane, stara, siedło husarskie stare, axamitom było kryte y głowica srebrem oprawiona, te odawszy nieboszczyk tablice na obraz porobił; strzemion husarskich para nie jednakiey roboty.

У того реестру подписъ руки его милости пана Цалка тыми словы: Heronim Andrzey Tolko Porzecki ręką swą. Который

№11.
тотъ реестръ за покладанемъ и прозбою особы верху менованое до книгъ земскихъ Витебскихъ есть уписанъ, а по записаню и выписъ выданъ.

Ак. кн. ко оп. № общ, 54, № ч. 54, л. 214—215.

Изъ актовъ Мстиславскаго гродскаго суда.

№ 12

1563 г. 18 сент. Привиллегія кор. Сигизмунда земянину Сапрону Обухову на владѣніе земельными угодьями въ Кричевскомъ замкѣ и его волости.

Року 1666, мца декабря 9 дня.

Жыкгимонтъ, Божю милостю, корол полский, великий князь Литовский, русъкий, прусъкий, жомойтъский, мазовецкий, инфлянтъский и иншых, Державцы Крычовскому пану Анъдрею Богдановичу Шолусе. Бил нам чолом боярин наш Крычовский Супрон Хомич Обухов; отповедил он перед нами о том, ижъ ты перво сево дал ему у волости замку нашово Крычовского у Волучыхах державе своей при границы Московской на реце Бесети . . . . (два слова прорваны шнуромъ) домъ, а у Ходимску чотыры земьли пустовъскихъ на имя: Грыдыничскую, Горбовичынскую, Теренковечыну, а Заголовечыну и к тому селишчо кунычное, лежачое в месте нашом Кричевском названое Трызнинское и землю пашную у застенку за речкою Добростю, ку томужъ селишчу Трызнинскому прислухаючую со въсим, якося тые земли пустовъские и селишчо верху менeное в собе имаетъ на службе нашой боярской конъной, до воли а ласки нашое господарское,—на штожъ ты и листъ свой под печатю своею ему дал. В которомъ листе твоемъ, на то ему даном, шырей, а міановите: тые земли верху менованые от тебе ему данне естъ описаны. Который листъ на то ему от тебе данный передъ нами он покладалъ и поведалъ то, ижъ под тым часом небезпечнымъ от непрыіателя нашово, князя

московсково не малую шкоду в маетности своей от людей пограничных московских онъ собе принялъ и для тово билъ онъ намъ чолом, абыхмо в том ему ласку нашу господарскую вделали, а тые чотыры земли пусътовских, верху меновите описаных и селищчо лежачое в месте нашом Крычовском, названое Трызнинское и землю пашную, ктомуж селищчу прислухаючую, *на службѣ нашой боярской конъной* ему дали, и листъ наш на то дати ему казали, якожъ и ты писал до нас, просечи в том нас за ним А так мы, господар, тово листу твоево на тож ему отъ тебе даново огледавши и делаючи в том ласку нашу господарскую за чолобитьемъ ево то есмо учынили: тые чотыри земли верху менованые пусътовъскихъ, лежачые у волости нашое Крычовское, державе твоей у Волучычах при границы Московской на имя Грыдыничскую, Горбовичынскую, Теренковечыну а Заголовечыну и к тому селищчо куничное в месте нашом Крычовском названое Трызнинское и землю пашную ку томуж селищчу Трызнинскому прислухаючую, подле листу твоего на то ему от тибе даново совъсим яко ся тые земли пусътовские верху мененые и селищчо Трызнинское здавна в собе мает и яко ты на служъбе нашей боярской конной до воли и ласки нашое ему дал и на листе своем меновите то описалъ и теперь на служъбе нашой боярской конной ему дали и сим листом нашим даем; маетъ онъ самъ, жона, дети и потомки ихъ тые чотыры земли пусътовские верху меновите описаные совъсим якося в собе в границах и обыходах своих здавъна маютъ; и тое селищчо Трызнинское в месте нашом Кричевъском и землю пашную к нему прислухаючую на себе держаты и того ужываты до воли и ласки нашое господарское. А намъ, господару служъбу нашу боярскую конъную служыты они стой маютъ, а иншых никоторых повинностей и платов ку замку нашому Крычовскому дават и полнити стого они не маютъ. И ты

бы пане Андрею Шолуха и вамъ на потомъ державцом нашим Крычевскимъ, хто ины потом тот замокъ Крычовский нашъ отъ насъ держаты будетъ, приказуемъ (нѣсколько словъ прорвано шнуромъ), в том ся напротивко имъ заховали подсле сего листу и росказаня нашого господарского конечно, абы то инакъ не было. Писанъ у Вилъни лета Божово нароженъніа тысеча пят сот шестдесятъ третево, месеца сенътебра осъмовонадцатъ дніа.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 848—849.

№ 13.

1654—1666 гг. Заявленіе пушкаря г. Кричева Азаровича о потеряхъ во время пожара Кричева.

Азаровичъ, пушкарь Кричевскій, предъ страхомъ отъ наступленія войска Московскаго въ 1654 году, со своимъ домомъ и имуществомъ укрылся въ г. Кричевѣ. Тутъ и просидѣлъ цѣлый годъ. Но въ 1655 году 20 іюня замокъ Кричевъ отъ неизвѣстной причины сгорѣлъ и при семъ погорѣло все имущество Азаровичей.

Року 1666, генваря 16 дня.

Жаловал и оповедал пушкар места Его Кролевск й Милости Кричевскій Левон Гаврилович Азарович о то ижъ вроку прошлом тысеча шест сот педесят четвертом, кгды наступовал неприятел москвитин на панство Е. К. Милости теды мы, видечи таковое наступоване неприятелское, а хотечи застереч здорове свое, так теж и убогое маетности нашее, тогды спровадили были всю убогою маетность свою рухомую, то-ест золото, серебро, цын, медзь и скрини з розным охандозством, в которой скрини были справы, розные а меновите: привилие святобливой памети короля Его Милости Стефана, та теж и потвержене тоежъ данины отъ святобливой памети короля Его Милости Владислава

№ 8. четвертово служъбы нашое у Андреевичах и на иных месцах за рекою Сожом во тракте Кричевском у воеводстве Мстиславском лежачом продком нашым за верные и зычливе отважъные услуги ихъ пушкарские вечне наданые, там же были листы зречоные што се был зрек пред урадом небожчык Алексей Янович пушкар отцу моему Гавриле Азаровичу пушкару небожчику двух частей у службы пушкарской, а третею на себе зоставил и на враде Кричевском вечне се зрек и листы вливковые подал, теды небожъчык отец мой Гаврило Азарович тую част всю огулом, которую мел от небожчика Алексея Яновича и сынов его его Сасима и Зеновия Алексеевичов, пушкаров Кричевских, которое части през старост лет своих отец мой задержат не мог, теды мне сыну своему пустил и перед его милостию паном Базылем Котлом, городничым Его Королевской милости Кричевским, зрексе и мне в посесию подал. Тамже и иншых справ розныхъ не мало было, которыхъ на сей часъ ино спомнет немогу презъ великой жал мой. Теды мы, седечы в том замку Кричевском чрез рок целый, аже в року тысеча шест сот педесят пятом месяца июния двадцатого дня нет ведома, если з допущене Божъего, чыли теж через людей незбожных тот замок Кричевск згорѣл, и тая вся маетност и справы вышеменованные вси погорели, о которые справы стараючисе, абы в далшый час якое затруднене не мел сию протестацыю до вряду кролевскаго Мстиславскаго заношу и прошу, абы было принято и записано што есть записано, и сей выписъ с книгъ под печатю врадовою и с подписом руки писарское пану Левону Гавриловичу Азаровичу, пушкару места Е. К. Мти Кричевского естъ выдан. Писанъ у во Мстиславле.

По оп. кн. № общ. 92, № ч. 2, л 29 и обор.

№ 13.

1666 г. Заявленіе земянъ Мстиславскаго воеводства Сапрыновскаго и супруговъ Глушаниныхъ объ утратѣ имущественныхъ документовъ.

Воевода Московскій Алексѣй Никитичъ Трубецкой въ 1654 году, 18 іюля, осадилъ съ сильнымъ войскомъ замокъ *Мстиславль* и послѣ удачнаго штурма взялъ его въ 22 день того же іюля. Самый замокъ тогда же былъ сожженъ, а населеніе изрублено. По причинѣ военаго времени въ замкѣ нашли убѣжище и многіе изъ обывателей воеводства Мстиславскаго со всѣмъ своимъ имуществомъ. Между прочими укрылись здѣсь Сапрыновскій и Глушанины. Они и заявляютъ о пропажѣ во время осады замка ихъ документовъ, среди которыхъ особенное вниманіе обращаютъ привиллегіи „Мстиславльскихъ удѣльныхъ князей“ на им, „Сапроновичы“ и пр.

Року 1666, мца генваря 10 дня.

Жаловали и обтежливе оповедали земяне его Кй Мти воеводства Мстиславского пан Андрей Евпатевич Сапрыновскій, пан Петръ Глушанинъ взглядом старшенства малженсково, а малжонка его пани Марына Евпатевичовна Сапрыновсковна, яко дедичка и акторка маетности Сапрыновское у воеводстве Мстиславском лежачое, таковым способомъ: ото ижъ *в року минуломъ тысеча шесть сот петдесят чотвертом месяца июля осмнадцатого дня, кгды княз Алексей Микитич Трубецкій з войском Московским з великою потугою арматно подступивши под замок Его Кой Мти Мстиславскій облегши около все место и замок чинечи штурмы до оного замку, а потом тогожъ месяца июля двадцат второго дня учинивши штурмъ великій зо всих сторон, усилством през кгвалт добывши и вынявши мечомъ людей шляхты обывателей воеводства Мстиславского и мещан и волощан и иншых розныхъ поветовых людей не мало, которые были збегли до осады, высек и все место въ замок огнем выпалил и опустошил.* В котором том замку маетность наша рухомоя за часу была перед наступенем московским и трывогами спроважона и справы шкатулкою, меновите то ест: привилеи от князеи их

№ 13.

милости уделных Мстиславских на маетност Сапрыновское зо всякими прилежностями, до тое маетности Сапрыновское приналежачыми и приходячыми наданое продком нашим небожчиком паном Евпатевичом Сапрыновским, привилеи славное и светобливое памети Их Мти *перед унеею* на туюж маетност Сапрыновичи на потвержене наданое и потверженое, листы ревизорские, квиты поборовые, с тое маетности до скарбу Е. К. Мти отдаваное, квита поссельскии и подымные, декреты земские и кгродские Мстиславские и декреты суду головново трыбуналново з розными особами о розницы и декреты выводные в заданю продком нашым паном Сапрыновским на шляхество Е. М. князя Жижемсково один громничны а другій декрет головный трибуналны на узнане шляхества а иншыхъ справъ и упомнет не можемъ, нет ведома тые справы чыли Москва побрала чили теж яко замок и все место огнем выпалили погорѣли жадное ведомости не маем; которое протестацiи нигде до врадов до сихъ часъ незаносили с тых причин *за пустошенем врадов земского и кгродского у во Мстиславли*, а тепер за щасливым рекупорованым Е. К. Мти пана нашого милостивого и цале речи посполитое воеводства Мстиславского очищенем враду вашей милости к гродскому Мстиславскому доношу и оповедаю и просим абы до книг кгродских Мстиславских было записано, што записано. С которых книг выпис под печатю врадовою и съ подписомъ руки писарское пану Андрею Евпатевичу Сапрыновскому и пану Глушанину выданъ.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 28 и обор.

№ 15.

1666 г. *Жалоба земянъ Мстиславскаго воеводства Мишковскихъ на земянина того-же воеводства Щепеля по поводу наѣзда послѣдняго на имѣнье первыхъ*—Мишковичи (Кричевск. тракт., Мстисл. воевод.).

Року 1666, месеца февраля 5 дня.

Жаловали и оповедали земіане Ево Кой Мсти воеводства Мстиславского панъ Зеновей, панъ Василій и пан Прокопъ Григоревичи Мишковскіе сами од себе и за пани маткою своею Овдотею Залковсковною Григоревою Мишковскою, также за малжонками своими пани Овдотею Судиловною Зеновиною Мишковскою и за пани Мариною Трухоновичовною Василевою Мишковскою, а панн Ганнею Кощансчецкою Прокоповою Мишковскою на земенина того же воев. Мстиславскаго пана Григоріа Щепеліа и пани малжонку его Полонею Мишковсковну и братіа его рожоную пана Мартина и пана Лукаша Щепелов, тым и таковым способом о том, што у року тепер идучого *тысеча шест сот шестдесят шостого мца февраля первого дня* тот вышъ помененый пан Григорей Щепел, зо полною радою и наймовою малжонки своее, а приспособивши собе на помоч помочниками пана Мартина и пана Лукаша Щепелов и иншихъ не мало людей околко дееят человекъ, которых они сами лепей знаютъ и прозвисками зват ведают, взявши перед себе умыслъ свой непристойный и небогобоязныи, а пропомневши права посполитого на таковых своволных каранем описаное, то так того року, мца и дніа вышнаписаного, наишедши моцно и гвалтом *в ночи годины три, або и болей*, на дом наш власны, стоячый *в селе Мишковичах новых* на дороговицы *в тракте Кричевском* у воеводстве Мстиславском лежачом, з бронми розными до бою воине належачым, первей вороты выбили, окна у вызбе повыбивали и двери у сенех выбили.

№ 16. Якож мы, видечи таковое безправе и кгвалтъ, почали его Григоря Щепеля и помочниковъ его наупоминат, такъ же онъ, не слухаючи того упоминаня нашего, а будучи заюшоними, на нас самих и пани матку нашу и малжонокъ наших вышъ помененых, выволокши на подворе, кіймн, обухами без милосердя окрутне а не литостиве побили и помордовали; и не ведаем если брат наш Зеновій и пани матка наша с такъ окрутного збитя живы зостанут, хотя ж и живы будут, брат Зеновій руками владет не будет, а пани матка не ведаю если жива будет. А отходечи з того двора нашего еще отповед и пожалку на остатокъ здоровъя нас самих, пани матку и малъжонокъ наших учинилъ тыми словы: если с того збитя живы будете, то ведайте о томъ певъне, вкоротъкомъ часе будете от мене на смерти позабиваны, которых таких отповедей и пожалокъ от того Щепеля чоловека легко умыслъного и помочниковъ его, не естъ безпечны мы здоровя своего на каждомъ месяцу, Которыи жалобу, и оповедане свое до книгъ кгродскихъ Мстиславскихъ доносим.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 41 и обор.

№ 16.

1666 г. 3 февр. Дознаніе вознаго по дѣлу о наѣздѣ на им. Новые-Мишковичи земянина Мстисл. воеводства Щепеля.

Року 1666, мца февраля 5 дня.

Я Александръ Кошура, Енерал Его Кᶜᵏᵒⁱ Мᶜᵗⁱ воеводства Метиславского сознаваю сим моимъ реляцеинымъ квитом иж року теперидучого тысеча шест сот шестдесят шостого, месеца февраля третяго дня будучи мне енералу ужитому и узятому от пана Василія и пана Прокопа Мишковских до села *Мишкович*

№ 17. *новых* в тракте Кричевскомъ и двора их власного у воеводстве Мстиславском лежачомъ на огледане ранъ на брате ихъ старшомъ, пани матце и малжонкахъ их и за оказыванемъ ихъ, я, енерал, маючи на тотъ часъ при собе стороною двух шляхтичовъ, пана Іакима Тихановскаго и пана Григора Судиловскаго, земянъ воеводства Мстиславскаго, виделъ есмы на пану Зеновю Мишковскомъ раны три на голове и на обоихъ рукахъ синевые, шкодливые, кровью накипелые; на пани матце их пани Григоревой Мишковской на илечи правом и на хребте раны две синевых крывавыхъ; на пани Овдоти Судиловсковне Зеновиной Мишковской на руце правой и на голове раны двое синевых кривавых, также и на пани Васильевой Мишковской Ганне Трухоновне на руце правой водле запясти и по вышей локтя раны две кровью накипелые, спухлые, которые раны передо мною енералом и тою стороною моею менили быт киями и обухами битые от пана Григоря Щепеля и помочниковъ брати его рожоное имены в протесте менованыхъ при кгвалтожномъ нахоженю на дом ихъ в селе Мишковичахъ сталые А такъ я енерал того моего виденя и слышеня дал ест мой квит реляцейны под печатю моею власною и съ подписом руки моее также под печатми стороны шляхты прі мне на тотъ часъ будучей записанъ року, месяца, дня вышъ написаного.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2 л. 44 и обор.

№ 17.

1566 г. февр. 3. Дарственная запись супруговъ Дедерковъ-Туровскихъ въ пользу Христорождественской церкви м. Кричева.

3 февраля 1666 года земяне Мстиславскаго воеводства Николай Васильевичъ и его жена Анна Христофоровна Дедерки-Туровскіе совершали въ г. Кричевѣ настоящую дарственную запись въ пользу Кричевской церкви Рождество Христово въ вѣчное владѣніе и пользованіе священника сей цер-

№ 17.

кви о. Василія Семеновича Титовича и его преемниковъ „умѣстныхъ и годныхъ"—уступилъ благопріобрѣтенный Туровскими ихъ огородъ, подъ названіемъ „Котовщина". Этотъ огородъ находился въ селѣ Судиловичахъ, въ трактѣ Кричевскомъ, Мстиславскаго воеводства и расположенъ надъ рѣкою Лобжою.

Року 1666, мца февраля 6 дня.

На рокох судовых кгродских порадком права посполитого припалых, и судовне у во Мстиславли отправованых, перед нами врадниками судовыми кгродскими воеводства Мстиславскаго: Павлом Станиславом Байковским—подстолим и подстаростим, Стефаном Маркевичом Воронецким—судею а Яном Кулаком—писаром, от ясне велможного пана его милости пана Миколая Валерыяна Стехановца Техановецкого воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучыми, постановившисе очевисто пан Миколай Дедерка листъ добровольный запис свой на реч въ нем помененую сознавшы, просил нас враду, абы тот листъ до книг был уписан. Которого мы, врад, оглядавшы и читаного выслухавшы а до ведомости нашое врадовое припустивши, велели есмо уписат, который в книги вписуючи слова от слова так се в собе мает:

Я, Миколай Василевич Дедерка Туровскій, и я, Ганна Криштофовна Карская мы обое заодну особу почитаючи, земяне господарскіе воеводства Мстиславского чиним явно и вызнаваем сами на себе сим нашим листом доброволным вечистым даровным записом всим посполите и кождому зособно нинешним и на потом будучого веку людем, иж мы, зажи- ваючи волности шляхетства, ведлуг права посполитого дат дароват и на церков записат ведлуг е воли своее оборочат, якож мы, особы выш поменены, маючи маетност свою правомъ вечистым нам належачую, ни от кого намовленым толко ведлугъ уподобаня воли своее Господу Богу, Тройцы и Пресветой Богородицы и всех святых на помоч призываемъ. Але мы, маючи за ласкою Божиею куплею, вечистым правом от земянина господарского, воеводства Мстиславского, его милости пана Яна Олешковича Крупецкого и малжонки а сестры моее Раины Дедерчанки *огород в селе Судиловичах в тракте Кричевском у воеводстве Мстиском лежачый*,—якож мы, выш помененыи особы, тот огород, *названый Котовщина надъ рекою Лобжею*, боком от огороду пана Федора Артемовича Судиловского до *дороги Хотимецкое* межою о тую ж *реку Лобжу*, который огород даем и даруем, и на вечны часы записуем *на церков Божию, стоячую в месте Кричевском Е. К. Мти то ест на Рожество Христова* кгосподину отцу Василю Семеновичу Титовичу, священику, служителю в церкви Рожества Христова и потомком его вечными часы, яко ж мы, вышпомененные особы, от того огорода отдаляем вечными часы сынов и дочок и потомков своих, тако же кровных и повиноватых своих по готову и вобчых тым записом своим, толко господинъ Василей Семенович Титович, алебо потомок его, уместный и годный, до церкви Божие служителем будетъ на вечные часы. Не мает быт отдаленъ тот огород от церкви Рожества Христова и на потомные часы; а если бы хто в тот огород и запис даровный нашъ вечистый кому се отдало и записало, а хто бы мел вступ чинит з дѣтей, кровных и ближних повиноватых нашых оного священика торбоват, але бо якую перешкоду чинит, тогды таковый торбатор мает заплатит заруки сто копъ, до которого суду ото позван будет от того священника, у котораго суду тая справа сужона быти мает, тому суду половицу тое заруки, а тому священику половица тое заруки присужона быти мает, а по суду предсе сей листъ наш вечистый, даровны на церков Божыю записаный при зуполной моцы захован и держан быти мает, а мы, особы верху помененые, и на Божой суд будем позыват и *проклинат на сем свете и на будучом веце* и якож через енерала вмоц и держеня вечистое и спокойное уживаня, яко

№ 17.

се в листе моем написано подалом: Я, Александр Кашура, енерал Е. К. Мсти дворны, за ужитем от земянина Е. К. Мти от его милости пана Миколая Василевича Дедерки Туровского и от ее милости пани малжонки его подалом, отцу Василю Семеновичу Титовичу, свещенику, служителю *Рожества Христова* и потомком его, яко в листе написано, вмоц, вдержене, спокойное уживане, што для лепшой веры и певности даем сей лист, наш вечистый запис даровный отцу Василю Титовичу, свещенику Кричевскому, служителю царкви Рожества Христова с подпечатми нашими и с подписом руки мене Миколая Василевича Дедерки Туровского, под печатми и с подписом рук людей зацных земян господарских воеводства Мстиславского панов печаторов наших от них до того листу устне очевисто упрошоных именами на подписе рук нижепомененых. Писан у Кричеве року тысеча шест сот шестдесят шостого, месеца февраля третего дніа У того листу подписы рук подписане тыми словы: Миколай Дедерка-Туровскій рукою власною. Oczewisto proszony pieczętarz do tego lista Piotr Kuczuk ręką swą. Очевисто прошоный печатор до того листу от пана Миколае Дедерки Лукаш Лопатинскій руку подписал.—Александр Кашура, енерал Е. К. Мсти рука власная. Который тот лист за признанем пана Миколая Дедерки до книг кгродских Мстиславских ест уписан.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 60—61.

№ 18.

1659 г. Духовное завѣщаніе земянина Мстиславскаго воеводства Александра Воронца, раненаго во время осады замка Мстиславскаго русскими войсками въ іюлѣ 1654 г.

Року 1666, февраля 13 дня.

Во имя Отца и Сына и Светого Духа, святое нероздслимое Троицы Единое станьсе ку вечно памети тое речи; Аминь. А иж кождые речы людскые взабыте приходят и спамети сплывают, про то ест вынаиде писмом своим, абы кождое справы и речи на первые сего до памети приходили и обяснены были, прето я, Александр Григорович Воронец, будучи тут, в *замку Мстиславском* в так тяжком облеженю отъ неприятеля московского будучи постреленым на вылезъце зъ замку Мстиславского от того ж неприятеля московского, а лежечи на смертелной постели, а сподеваючи се на собе смерти, а ведаючи теж о том, иж кожды шляхтичъ, маючи маетности лежачие и рухомые у волным шафунку, теды я, Александр Воронец, будучи еще при добру памети и зупелном розуме своем, чыню и справую сей тестамент остатнее воли моее, абы по смерти моей межи братею, сестрою рожоною, пріятелми и пр. кровными моими так о маетност мою лежачою и рухомую жадныхъ ростырковъ и затягов не было; на перве душу мою грешную Господу Богу Всемогущему во Троицы Светой единому вопатрност и вопеку Его светой милости полецаю, а тело мое грешное земли мает быт отдано, с которое ест взято, которое тело мое мает быт поховано при монастыре *Тупичевском Мстиславском*, або ли теж при церкви брат мои в замку Мстиславском стоячого через братю мою стриечную пана Мартина и пана Павла Воронцов водлуг преможеня християнского на тот манастыр отписую сорок коп грошей литовских, а на *церков братскою* другу, сорок копъ грошей, а на шпитал Мстиславскій копъ двадцат грошей литовских, которые тые гроши, а и на *манастыр*, на *церков* и на *шпитал* мают быт отданы через братю мою з долгов одыскавши от должннков моих, которые мне сут винны, на перве маетност мою лежачую у воеводстве Мстиславском, а дознавши я, противко себе великую зычливост и старане в той хоробе моей и в припадку воблеженю в замку Мстиславском

№ 17.

будучому от брати моей стриечное от их милости пана Мартина, пана Павла Воронцовъ, которым маетност свою, лежачою вопеку и вопатрност их, сим тестаментом подаю и записую. На то же маетности описую пану брату моему стрыечному пану Мартину Василевичу Воронцу, а сестре моей стриечной пани Галене Воронцовне маетност отчизну в *селе Сохоне* у воеводстве Мстиславеком лежачих, а маетност моя другая отчистая, купная и материстая в селе *Осмоловичах* у воеводстве Мстиславском лежачая, которая на мене и сестру мою рожоную панну Юдиту Воронцовну породичах наших на нас спалую по половицы, прото я на половицы своей мне от сестры моее належачой записую и взношу паном брати моей стриечнои, то ест паном пану Мартину и пану Павлу Давидовичу Воронцом суму пнзей двесте коп грошей литовских, а другую половицу маетности сестре моей належачая, которая сестра моя, при взятю першом трубецком замку Мстиславском от непріятеля Московского Трубецкого через меч в полон взята, если бы пан Бог з ласки своей светое онаю з неволи вызволит рачыл, то мает сестра моя половицу маетности в селе Осмоловичах спокоине держат; а если бы, уховай того Божа не вышла, тогды и на той половицы на тых же панов братю мою вышей имены помененых; другою двесте копъ грошей литовских взношу, а маетност заставная в селе Осмоловичах от пана Павла Смоневского, брата моего з рожоных теточного у сту копахъ и с поддаными на ней оселыми, тот долгъ маетност по животе моем ему же пану Смоневскому дарую и отписую; не мает нихто ему по животе моем жадное перешкоды и вступу чинит, так тож и облики на него пана Смоневского на осмъ копъ мне от него даныхъ ему ж Смоневскому дарую и отписую и обликгъ тот черезъ подданых моих ему верне быти мает, а другая маетност моя зоставная в селе *Кулакове* од пани Семеновое Викчуриное от отца моего небожчыка Григоря Воронца

№ 18.

на мене спалая, с полволоки а сподданым на той половице мешкаючым, у петидесят копах и пети копах грошей литовских паном брати моеи отписую, а другие долги облики, по отцы моим на мене спалые, то ест першый обликгъ на егомостя пана Павла Станислава Байковского, подстолего Мстиславского, на двесте коп грошей Литовских, а другий обликгъ на пана Александра Киркора на полтараста копъ грошей Литовскихъ от него самого и от пани малжонки его пани Ганны Малицковны даного, которые облики при взятю замку Мстиславского от неприятеля Московского тые облики и иншые справы на тые маетности мои належачые всем тестаменте моем менованые в замку Мстиславском погинули в року прошломъ тысеча шест сот петдесят чотвертом, мца июля двадцатого дня, который долгъ обликговъ на тых панов братю мою пану Мартину и пану Павлу Воронцом одписую. А теж я, Александер Воронец, справую сей тестамент остатни воли моее, при котором справованю сего тестаменту моего были люди добрые за устным и очевистым упрошенем моим до сего тестаменту моего руки свое подписали и печати приложит рачили, имены на подписе рук менованые. Писан в замку Мстиславском у восаде, лета от нароженя Сына Божего тысеча шестсот петдесят девятого, мца марца двадцатого дня. У того тестамента печатей пят ест притиснено, а подпис рукъ подписано тыми словы: Alexander Woroniec и т. д. (Подпись свидѣтелей).

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2 л. 125—127.

№ 19.

1666 г. Рескриптъ короля съ назначеніемъ сроковъ для судовъ: ассесорскаго на 17 марта въ г. Варшавѣ и реляційнаго—незадолго послѣ сейма.

Jan Kazimierz, z Bożey łaski, król Polski, wielkie xiąże Litewskie, Russkie, Pruskie, Zmuidskie, Mazowieckie, Jnflanskie, Smolęskie, Czernihowskie, a Szwedskie, Gotski, Wandalski—dziedziczny Król wszystkim wobec y każdemu zosobna iakiego kołwiek stanu y conditiey ludziom duchownym y swieckim obywatelom panstw naszych W. X. L., także miastom, miasteczkom y innym, iakież kołwiek za dworem sprawy maiącym, oznaymuiemy,—iż chcąc potrzebuiącym sprawiedliwość s, kturą wszystkie krulewstwa firmatur dogodżic sądy nasze assessorskie na dzień siedmnasty miesiąca marca w roku terazniey szym tysiąc sześć set sześćdziesiąt szostym w Warszawie składamy; relacyne zas tamże po seeymie blisko przyszłym, kture zaraz sądzone będą intimamus, co do wiadomości wszystkim wobec, tak z pozwow, zapozwow, remiss, recess, apellaty y z ynszych iakich kołwiek terminow przed sądem naszym assesorskim y relacynym sprawy swe maiącym doniosszy chcemy miec abyscie pomienionych terminow spraw swych piłnemi byli, ażeby tym prędzey ten uniwersał nasz do wiadomości kożdego przyszedł urządom grodskim wszystkim roskazuiemy, aby za podaniem onego do xiąk przymowany actykowany y publicowany był koneczni inaczey nie czyniąc z powinnosci swey y dla łaski naszey. Dan w Wilnie dnia, mesiąca January roku MDCLXVI panowania naszego Polskiego XVII, a Szwedskiego XVIII roku. У того универсалу Его Кор. Млст. печат великая В. Княж. Лит. притиснена и подпис руки Его Млст. пана канцлера подписано тыми словы: Chrysztoph Pac, kanclerz W. W. X. L., secretarz J. K. Msci. Который тот универ-

№ 20.

сал за поданем особы вышменованое до книг гродскихъ Мстиславскихъ, есть уписаны.

о оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 154.

№ 20.

1666 г. Передача м. Кричева и всей волости въ трехлѣтнюю аренду отъ Николая Степановича Паца князю Огинскому.

На враде господарском кгродском Мстиславском, передо мною, Павлом Станиславомъ Баковским—подстолим, подстаростем Мстиславским, от ясневелможного ево млсти пана Миколая Валерияна Стехановца Техановецкаго—воеводы, старосты и войта Мстиславскаго, Радомскаго, Порадпинскаго державцы будучим, ставши очевисто енералове Ево Кор. Млсти воеводства Мстиславского Александр Кашура и Петр Кривицкій, лист свой интромиссыйный приняли и ку записаню до книг кгродских Мстиславских подали в тые слова:

Ja, Alexander Kaszura y ja, Piotr Krzywicki, jenerałowie Jego Krol. Msci woiewództwa Mscisławskiego zeznawamy tym naszym jntromissynym kwitem, iż w roku terazniey szym tysiąc sześć set sześćdziesiąt szóstym msca Martyi dziesiątego dnia za użyciem y potrzebowaniem od sług wielmożnego Jego Msci Pana Jana Oginskiego, marszałka Wołkowyskiego Jego msc Pana Mikołaia Ordynca y Jego Młsc Daniela Sinskiego, bylismy dla podanja w jntromissyą z stroną szlachtą, przy nas będącą,—panem Prokopem Janowskim, panom Hrehorym Jozephowiczem, panem Jakubem y Macieiem Krzysztophowiczami, w mieście Krzyczewie y we wszystkim starostwie Krzyczewskim Gdzie my Jenerałowie s tą szlachtą stroną naszą yż samymi Jego Mość panem Ordyncem y jego Mscą panem Sinskim sprawuiąc się we wszystkim według prawa pospolitego, przyiachawszy do

№20. miasta Krzyczewa, stanowszy gospodą, przyiazda naszego przyczyne Panom Burmistrzom w tym miescie mieszkaiącym, opowiedzilismy, a żeby mieszczanom tego mianowanego miasta Krzyczewa przysc roskazali, potrzebowalismy. Który gdy się zeszli, oznaymilismy: jż Jasnewielmożny Jego Mość pan Mikołay Stephan Pac, woiewoda Trocki, Krzyczewski y Ołczycki starosta arędował miasto Krzyczew ze wszystką włoscią do miasta Krzyczewa przysłuchaiącą wielmożnemu jego msc panu Oginskiemu, marszałkowi Wołkowyskiemu y jey msc paniey, małżonce jego msc. na lat trzy, począwszy od Gromnic swięta Rzymskiego według nowego kalendarza w roku teraznieyszym tysiąc sześć set sześćdziesiąt szostym, aż do takowegoż swięta Gromnic swięta Rzymskiego w roku, da Bog, przyszłym tysiąc sześć set sześćdziesiąt dziewiątym przypadaiącego, iakoż przydanym prawie Consens jego msc prezentowalismy, po którym zawartym jaśnie wielmożnego Jego Msc pana woiewody Trockiego Krzyczewskiego y Oluczyckiego starosty z wielmożnym Jego Msc panem marszałkiem Wołkowyskim consensie, żeby wielmożnemu Jego Msc panu marszałkowi Wołkowyskiemu wszelakie posłuszenstwa oddawali, przykazalismy wmoc, dzierżenie y spokoyne stanem arędownym używanie podalismy, a potem do wsi każdey naymnieyszey do wysz rzeczonego miasta przynależącey iachawszy takowym że sposobem postąpilismy, w których tych wszystkich wsiach do Krzyczewa przysłuchaiących będąc my Jenerałowie y sposobem wyżey mianowanym w każdey wsi postępuiąc, zgromadzonym do woyta poddanym posłuszenstwo, aby od teraznieyszego podania naszego w jntromissiją wielmożnemu Jego Msc panu marszałkowi Wołkowyskiemu, iako panu swoiemu posłuszenstwo wszelakie pelnili przykazalismy, iakoż bez wszelakiego sprzeciwienstwa starostwo wysz pomienione Krzyczewskie w realną y spokoyną prawem arędownym, possessią podalismy ze wszystkiemi mieszczanami w miescie Krzyczewie y z arędą w tym że miescie będącą, tudzież s poddanemi we wsiach w trakcie Krzyczewskim na

№20. osobliwym jnwentarzu spisanemi, ich dobrami, gruntami, czynszami, robotami, młynami, rzekami, rzeczkami, drzewem bartnym, borami, puszczami, z gony bobrowemi, z łowy rybnemi, zwierżynemi y ptaszynemi y ze wszystkiemi pożytkami y przynależnosciami, iako się te starostwo Krzyczewskie z dawnych czasow w swoich granicach y miedżach naydowało y teraz nayduie, nic nie wyimuiąc, a ni zostawuiąc, s tym wszystkim, iako antecessorowie Jasnie Wielmożnego Jego Msc pana woiewody Trockiego Krzyczewskiego y Ołuszyckiego starosty trzymali y używali, w moc, dzierżenie y spokoyne używanie podalismy, które starostwo, miasto y włość wielmożny Jego Mość pan marszałek Wołkowyski przez wysz pomienionych sług swych obiąwszy y prawnie przez nas, jenerałow w jntromissią wszedszy, poddanym tameecznym roskazywać, mieszczanie też poddani posłuszenstwo wszelkie pełnic poczeli, gdzie nicht jako sam Jasnie Wielmożny Jego Mość pan woiewoda Trocki, tak też y sługi Jego Mosci do obięcia miasta Krzyczewa y włoscii do Krzyczewa należącey, według uczynionego kontraktu sprzecznymi nie byli. A tak my, jenerałowie, y s stroną naszą szlachtą podania y żawodzenia miasta ze wszystką włoscią do Krzyczewa należącą, ten nasz jntromissiyny kwit ku zapisaniu do xiąg grodzkich Mstisławskich dalismy s pieczęciami y s podpisami rąk naszych, tak też s pieczęciami strony naszey szlachty przy nas byłey. Pisan roku, msca, y dnia wyżey specifikowanego.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 189—190.

№ 21.

1666 г. Жалоба управляющаго им. Кошаны на грабежъ и безчинства отъ польскихъ полковъ, которые были водворены здѣсь на постой.

Року 1666, месеца марца 20 дня.

Jegomość pan Marcian Fastowicz sługa y dozorca dobr Wielmożnego J. M. Pana Macieia Corwina Gąsiewskiego starosty Lozdzieyskiego, jenerał maiora woysk J. Kr. Mci cudzoziemskich, za daniem sobie sprawy od woyta włosci Koszanskiey na imie Daniły Minionka i mużom tey że włości,—żałowały y sollenitersie protestował na jego msc pana Konstantinowicza stanowniczego chorągwiey J. K. M. sprzyboku jch mscw pp. kommisarzow zostaiących takowym sposobem: że w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt szóstym msca Marca szesnastego dnia naiachawszy mocno gwałtownie chorągiew Tatarska na maiętność jego mść pana starosty Lozdzieyskiego pana Dobrodzieia mego, a mianowicie: jego msc pana Siękiewicza, który na ten czas rotmistrzem nad tą chorągwią był, za kartą to iest y pozwoleniem y własnym roskazaniem jego mosc pana stanowniczego, który dosyć czyniąc woli y roskazania jego mscw we wsi Koszanach stał przez niedziel dwie, a stoiąc nieznosne szkody y krzywdy barzo wielkie poczynił, z którego ucięźenia y uciskow niemało chłopow się rozwlekło y w puscie gruntow nie mało pozostawało. Od którey chorągwie staneło szkod nie mało, to iest summą porachowawszy na złottych dwiescie trzydziesciu trzy y groszy dwadziscia dwa y puł, a co większa ieszcze w tey że wsi Koszanach dom ogniem spalili, czyniąc barzo wielką przykrość dobrodzieiowi memu, w którym domu zboża . . . poddanemu pana mego niemało zgorzało do wielkiey zguby y ubostwa onego przywiedli, a potym ieszcze ucemęząc poddanych Koszanskich, chcąc od onych gwałtownie quitacyią otrzymać o tak wielkiey, a niesnosney szkody, ktòrży lubo

nie chcieli, ale z niewoli za grabieżamy, radzi nie radzi, musieli dać, żeby ich tylko do ostatku nie zniszczyli. Potym ieszcze mało na tym: białą głowe poddaną dobrodzieia pana mego w tey że wsi Koszanach mało nie zgwałcili y mało ią na smierć nie zabili, gdyby ludzie nie ratowali, ktòrży widząc biedni, utropieni chłopkowie a muiąc; ieszcze ochronny uniwersał od jasnie wielmożnego jego msc pana hetmana polnego W. X. L. przybiegszy do jego msc pana stanowniczego pokazali mu a iemu złotą trzydziescie obiecali, byleby kazał chorągwie ustompić niżli jego msc pan stanowniczy te złotych trzydziescie wziewszy od poddanych Koszanskich,--chorągwi z Koszan ustąpić nie kazał, aż się im dosyć stało iak chcieli. Mało na tym: tegoż roku, miesiąca Kwietnia osmego dnia, ieszcze naslawszy chorągiew wielmożnego jego msc pana (слово прорвано шнуромъ) za kartą swoią na włość Koszanską, nad którą chorągwią komendantem był jego msc pan kapteleitnant, ktòrzy także czyniąc dosyć woli y roskazaniu jego msc p., naiachawszy mocno gwałtownie na włość Koszanską, stanowszy we wsi Annanniczach, przez siedm dni biednym chłopom tamecznym nieznosne szkody, krzywdy poczynili, jamy poodkopywawszy, zboża z nich niemało pozabierali, to iest u iednego chłopa żyta czwierci dwie wzieli, czwierć po złotych dziesięciu—czyni złotych dwadziescia; u drugiego—żyta z iamy czwierci pięć, czyni złotych piędziesiąt; u trzeciego owsa czwierci piętnascie, czwierć po złotych pięciu, złotych siedmdziesiąt pięć; u czwartego różnego zboża wybrali czwiercie dwie, za ktore złotych dziesiąc; u piątego także różnego zboża wybrano za złotych sześć, co wszystko porachowawszy za zboże summę iako ta chorągiew szkod naczyniła złotych sto osmdziesiąt sześć. Mało na tym, że te dwie chorągwie w dobrach pana mego za kartami j. msc pana stanowiczego nieznosnych szkody tak wszelkich excessow naczynili, w tym że roku tysiąc sześć set sześćdziesiąt szostym miesiąca Juli dwadziestego

dnia ale ieszcze i daley czyniąc zufalstwo y przykrosc wielmożnemu jego msc panu staroscie Lozdzieiskiemu panu memu, on że jego msc pan stanowniczy, wysławszy znowu za kartą swoią jch mm. panow deputatow, mianowicie jego msc pana Knofa y jgo msc pana Bispinka y jego msc pana Komara na też dobra pana mego, na też włość Koszanską mieniąc iakoby na samych jch msc. pp. komisarżow chleb wydano tamże, jch msc panowie deputaci naiachawszy mocno gwałtownie s czeladzią człowiekow do kilka dziesiąt na włość pana mego nieznosne szkody y krzywdy poczynili stoiąc przez tydzien przez rozne upiski y przez grabierze wymogli y gwałtownie wzieli gotowemi pieniądzmi w dobrach pana mego złotych dziewięćset trzydziesciu, żyta czwierć, za którą złotych dziesięc, owsa czwierć, za którą złotych pięć, którże te pieniądze gwałtownie wybrawszy jch mosc y te zbożę z sobą do Kadzina zawiezli, o czym szyrey ta sprawa y rzetelney u nalezytego sąda produkowana będzie. O które takowe bezprawie y gwałtowne nasylanie chorągwi w dobra pana mego o poczynenie szkody, o zabranie tak wielkiey summy wielmożny jego msc pan starosta Lozdzieyski pan moy z nim jego msc panem Konstantinowiczem stanowiczym chorągwi przy boku jch msc pp. komisarzow będących, prawnie czynie te opowiedanie y żałoby do xiąg grodskich Mscisławskich zanosze y prosze, aby było zapisano, co iest zapisano.

По оп. кн. № общ, 92, № ч. 2, л. 194 и обор.

№ 22.

Заявленіе вдовы Менжинской объ утратѣ имущественныхъ и фамильныхъ документовъ.

Року 1666, месеца апрѣля 15 дня.

Za rekuperowaniem z ciażkiego więzienia Tarasow Lorkiewskich i za powrótem w domowe progi uboga wdowa j. msc pani Theophila Makarska Piotrowa Męzynska żałowała y solennie opowiadaiąc protestowała oto w ten sposob: iż gdy Car Moskiewski z woyskami swemi nastąpiwszy na panstwo J. K. Msci pana naszego miłosciwego, na koronę Polską y W. X. L. różne miasta y zamki przez miecz podobywali, toż samą czyniąc w roku przeszłym tysiąc sześćset pięćdziesiąt czwartym, kniaz Trubecki z potęgę woysk ordinowanych Moskiewskich podstąpiwszy pod miasto y zamek Mscisławski, przed którym następieniem trwog wszystkie ludzie szlachta, obywatełe woiewództwa Mscisławskiego, mieszczanie tegoż miasta y nie mało liczby pospolstwa do tego zamku z ubostwem swoim zbiegli. gdzie y załuiąca j. msc pani Theophila Makarska Piotrowa Mężynska z małżonkiem swoim j. panom Piotrom Mężynskim y z dziatkami małemi w zamek Mscisławski ucieksży, wszystkie ubostwo swoie ruchome, rzeczy, cynę, miedź, srebro w skryniach złożonę, szkachome, rzeczy, cynę, miedź, srebro w skryniach złożonę, szkatulę z sprawami y pieniędzmi w pomieniony zamek sprowadzily, w kturym siedząc czas niemały. A nieprzyiacioł Moskiewsky Trubecki szturmy do zamku czyniąc, kuli ognisté rżucaiąc, ten zamok usilnie przez sturm dobył, y wszystek lud w tym zamku w osadzie będący, iednych mieczem wycioł, a drugich w plen zabrał, gdzie y małżonek załuiącey pani Piotr Mężynski smiercię poleg, a ta wszystka sprowadzona ruchomość żałuiącey j. msc Mężynskiey, skrzynie z różnemi rzeczoma, szkatułką z sprawami y z pieniędzmi nieprzeiacioł zabrał, czy przy spaleniu zamku pogorzały, w których szkatułę sprawy byly roznę przywileię, xiążąt y approbate krulow jchmsc, kuity poborowę, podymnę, popisowe, obligi na summy pieniężnę od różnych kreditorow dane, prawo wieczyste na maiętność Osmołowieze służące, na częśc zeszłego jego msc pana Piotra Mężinskiego małżonka żałuiącey y na płacy w miescie Mscisławiu, prawo sostawnę od jm. pana Jana Mężynskiego na włoki trzy gruntu z poddanemi we

№ 22.
wsi Osmołłowiczach dane y służące jm panu Hrehoremu Woroncowi, pienięzney trzech set kop groszy liczby Litewskiey dobrey iako na on czas szła talar bity po złotych trzy, a czerwony złoty po złotych sześć, kture te włoki z poddanemi jeszcze przed woyną Moskiewską bez rodziałku rowne y bez wiadomosci brata swego pana Piotra Mężynskiego, w leciech młodych na on czas będącego maiący w opiece, iako brat starszy zostawiwszy pomienionemu jmść panu Hrehoremu Woroncowi na potrzebę swoią te pieniądze obrocił, w którym to zostawnym prawie obworował y opisał był, i okupiwszy swemi pieniędzami te włoki trzy i poddanych w pułę rozdziela, zatem za przysciem jego do lat zupełnym zapis zostawny wlewkowy od tegoż jego msc pana Hrehorego Woronca dany panu Piotrowi Mężynskiemu społne z małżąką teraznieyszy protestacyią ta summa wysz pomieniona trzysta dobrey monety jms panu Woroncowi wypłacona. Drugie zapisy zostawnę od zeszłego pana Piotra Mężynskiego protestującey jms. paney Mężynskiey iako małżące na połowicy wolney jego wieczystey częsci maiętnosci Osmolowicz w woiewodstwie Mstisławskim leżącey z placami w miescie Mscisławie zapisanę summę sześć set kop groszy liczby Litewskiey przy dożywotnym mieszkaniu na tey że połowicy maiętnosci Osmołowicz; te wszystkie pomienione sprawy w szkatule w zamku Mstisławskim zgorzały, a samą mnie protestuiącą z dziećmi w plon do Moskwy na stolicę zaprowadzili, w kturym więzieniu lat kilkonascie siedząc o dalszych sprawach przypomniec nie mogła, o co zachowuiąc sobie salwą do uczynienia powtornie processu teraznieyszą zalosną manifestatiię do xiąg grodzkich Mscisławskich dała ku zapisaniu, што есть записано.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 221—222.

№ 23.

Духовное завѣщаніе земянки Анны Безводицкой.

Року 1666, мца іюня 18 дня.

W Imie Przenayswiętszey y nierozdielney Troycy Oyca y Syna y Ducha Swiętego na chwałą wieczną Boga a na pamientką życia naszego niech będzie, Amen. Ja, Anna, z rodu Sokołow Bazylewa Bezwodzicka, oslablena y wiekom y nieszczęsciami rozmaitych kraiowych rewolucyi, a ku temu ieszeze przy starosci lat y chorobą z wola Boga naszego, nawiedzona, iako wszelaki człowiek tak y ia maiuczy w zakryciu czas y hodinu smiertelnosci naszey, naypierwieje duszu moiu, iako od Pana Boga danu, oczystiwszy ze wszstkich grzechow moich czerez sakramęta swięte, polecaju temuż Swobodzicielu y Odkupiecielu naszomu, iako niewdzięczna kreatura y grzechami obrazliwa przeciw Jego dla nas miłoserdzia oycowskiego, przy tym oddaju się przyczynie Matki Boskoy Nayswiętszoy Maryi Pannie y wszystkim całego swiata Aniołom y Swiętym Bożym. Ciało moie grzeszne, iako zemla y popioł, ale iako od Pana Boha na Jego obraz sotworzono, tedy według wiary naszey chrzescianskoy przy wszelkich modlitwach, mszach swiętych y według moiego dysponowania, pohrebione być ma swięta y poboznie curko moio y ziatiem panami Pieslakami. Teraz co do maietnosci moich po mużu mnie pozostałych y moich posagowych, z onymi tak dysponuie: maietność muża moiho pana Wasilia Bezwodzickiego pozostała mnie osierociałoy przez nieszczęscie naysciа nieprzyiaciela moskala. Bo kiedy w tysiącznym sześćsetnym piędziesiąt czwartym roku wiarołomny nieprzyiaciel moskal za przewodnictwem kniazia Trubeckiego z wielko siło opanował zamok Mscisławski, tohdy małżonok moy, pan Wasili Bezwodzicki, broniąc ze wszystkiemi zamok Mstisławski, został posiekany y zabity tymże nieprzyiacielskim woyskom,

№ 23.

a syn nasz Jan Wasilewicz Bezwodzicki zabrany w niewolę moskalami, y czy żyie lub nie, żadney wiadomości niz stąd po wzięciu nie można było. Zatym, iesliby Miłosierdziem Boga uwolnił się od tego tiężkiego nieprzyiaciela y powrocił z nieszczęsnoy niewoli, to maiętność oycowska w woiewodstwie Mscisławskom leżącza, B e z w o d z i c z y sowiący sie z osiadłymi w niey ludzmi poddanymi y ze wszelkimi w tey maiętności zapasami y dobytkom iakby się po powrucie onego okazała sie y polowa maietnosci moiey posagowey S a p o ł o w o zowięcey sie w tym że Mscisławskom woiewodstwie leżącey,— temuż synu moiemu panu Janu Bezwodzickomu ma y powinna postępić bez żadney od nikogo przeszkody, iako y z woli moiey y z prawa prawemu sukcessoru. Na co curka moia Anastazyia y muż tey Stefan Pieslaki przeciwie sie nie powinny y nie będo pod utrato y swoiey własnosci; ktòrym, to iest curce moiey Anastazyi y mużu jey, a ziatiu moiemu Stefanu—panom Piesliakom zapisuiu druhuju połowinu mojey posagowoe maiętności w woiewodstwie Mstisławskom leżącey S o p o ł o w o zowięcey, się z folwarkom do tey maiętności należącym z ukazynymi teraz mnoi ludzmi poddanymi y zo wszelakimi zapasami w tym że folwarku będącymi, z tym iednak nieodmiennym warunkom, kdyby Naywyzszy y Miłosierny Pan Bog zachował tego syna moiego, a ich brata w życiu y cudowno swoio ręko wyprowadził z niewoli Moskiewskiey, oddadzą jemu wszystko w całosci podług opisania moiego. Co uczyniwszy błogosławie miłą moio curke y zięcia o pamięc na dusza moie y małżonka moiho, a ich oyca zalecaju, a także o modlitwy za bratem ich w niewoli będącym nakazuie, żegnam wszystkich sonsiadow, przyiacieli, sługi, poddane y dla lepszey pewnosci tego moiego ostatecznego rozdysponowania uprosila panow dla podpisania się na tym, ktòry y sama własno moie podpisuię ręko. Pisan roku od Narodzenia Syna Bożoho tysiąc szestsot szesdziesiąt szestogo, miesiąca maia osmego dnia. У того тестамента подпис

№ 24.

рук так се мает: Anna Sokołowna Bazylowa Bezwodzicka rukoiu własnoiu. Proszony od pani Bezwodzickiey do tego testamentu na zapisanie oycowskoy maiętności y połowie swoiey synu Janu Bezwodzickiemu, iesli powruci z niewoli Moskiewskiey za swiadka ręko moio Michał Pleskaczewski. Ustno proszony, iako wyżey wyraża sie, swiadek podpisuie się Julian Kosarzecki; iako proszony od pani Bezwodzickoy do tego testamentu ręki moie własno podpisyie sie Grehory Korsak.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 517—518.

№ 24.

1666 г. Дворянскій аттестатъ Даніилу Загоранскому.

Року 1666, мца июля пятово дня.

Jasnie wielmożnym, wielmożnym, mosciwym y wszystkim in genere rycerstwu y szlachcie obywatelam tak koronnym, iako y W. X. Lgo, – my szlachta, rycerszwo z woysk Jgo Kr. Msć koronnych, iako y W. X. Lgo zostaiący na ten czas w więzeniu Moskiewskim wiekem naszym was Jch Msc naszych mosciwych panow venerando uklonem czyniemy wiadomo tą naszą atestatią, iż mosć pan Daniełł Zaharanek, obywatel woiewodstwa Mscisławskiego zostaiąc na usłudze Jasniewielmożnego jego mść pana Mikołaia z Ciechanowca Ciechanowieckiego, woiewody y starosty Mscisławskiego w dzierżawie j. mść R a d o m l a w tem że woiewodstwie Mscisławskim, a gdy woysko Moskiewskie w roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt czwartego było pod D o m b r o w n ą tegoż czasu mscą octobra dnia szostego pomienionego jego mść pana Zaharanka nieprzyiaciel do wiązienia zabrał w którym za dostoięstwo Jgo K. Mść., a oraz profitę et patria wespoł z nami, iako

syn wierny oyczyzny ciężkie znosił jugum więzienie, a gdy iuż teraz za urządzeniem łaskawego nieba ad lumina patria powraca upraszamy Welmożnych naszych Mscw panow zaprzerzeczonym j. mść panem Zahorankiem, abyście przy wszelakich okazyiach, tak czasu prawa, iako y ynnych terminow j. mść dodawszy wiary tey attestatiey naszą y gdzie by tego potrzeba wyciagała pansky swoy raczyli wyswiadczyc fawor w czym my iterando do mosciwego panstwa prozbe zwykłey nas comenduiemy lasce, zostaiąc na zawsze nayniższymi sługami. Dat roku tysiąc sześcset sześćdziesiąt szostega, msca Junij pierwszego dnia. У тое атестацiи при печатяхъ подписъ подписано тыми словы:

Jan Skulimowsky, porucznik.
Jerzy Zurzyckiy
Waleryan Zasnirowski, porucznik.
Stanisław Kochansky.
Jan Liniecкiy.
Bazyley Berezowskiy.
Woyciech Jasinskiy.
Jan Sopocki.
Tomasz Niewiadomskiy.
Paweł Paszkowskiy.
Daniełł Czernikowskiy.
Stefan Danowskiy.
Krzysztoph Esmont.
Alexander Gurowskiy.
Jan Tarnowskiy.
Sebastian Łukomskiy.
Gabryel Brzeskiy.
Jan Wogno.
Andrzey Derożewskiy.
Alexander Brołcy.
Teodor Strumiłło.
Jan Borotynskiy.
Jan Kasper Kuczinskiy.
Mikołay Bohusz.
Heronim Bohufałł.
Stanisław Mackiewicz.
Paweł Moskiewicz.
Andrey Badowskiy.
Jan Zabulskiy.
Jakub Kazimierz Tworowsky.
Alexander Derezynskiy.
Paweł Sudowskiy.
Woycech Kochanskiy.
Heliasz Osuchowicz.
Teodor Wiakowskiy.
Bogusław Wessełowskiy.
Jan Konewicz.
Walerian Akosmowicz.
Gregorz Kazymierz Juchnowicz.

Jan Menczak.
Krzysztof Męczkowskiy.
Michał Sperskiy.
Kazimierz Maliszewskiy.
Symon Bankiewicz.
Jerzy Kondratowicz.
Michał Porembskiy.
Jan Żyrkewicz.
Marcyn Hrynewicz.
Jan Jawniewicz.
Tomasz-Jan Dekurna.
Fridrich Czeszyna.
Jan Szabłowskiy.
Jan Strumiło.
Stefan-Józef Miladowski.
Adam Sławskiy.
Hryhory Wonsiacki.
Paweł Komarowski.
Samyel Popkowski.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2. л. 541—542.

№ 25.

1666 г. iюля 30 дня. Жалоба жены священника Пятницкой церкви г. Кричева на двухъ священниковъ Воскресенской Кричевской церкви, смертельно избившихъ ея мужа.

Документъ рисуетъ нравы кричевскаго духовенства и ихъ взаимныя отношенiя. Къ 20 iюля 1666 г. въ м. Кричевѣ при Пятницкой церкви былъ священникъ о. Мартинъ Савиничъ; а при Воскресенской церкви священствовали два родные брата Стефанъ и Григорiй Артемовичи. Подъ предлогомъ переговоровъ по какому-то дѣлу о. Ст. Абрамовичъ завлекъ о. Савинича къ себѣ въ домъ, гдѣ, при помощи сына своего и брата священника сильно его избилъ кольями, а затѣмъ, вытащили въ коноплянникъ и тамъ еще прибавили побоевъ, приговаривая: „давно того мы ожидали, чтобы убить тебя, если же ты и послѣ настоящихъ побоевъ нашихъ останешься живъ, то будь увѣренъ, что мы тебя въ непродолжительномъ времени сгонимъ со свѣта, и домъ твой огнемъ сожжемъ... У насъ есть чѣмъ заплатить!“

Року 1666, мца июля 31 дня.

Opowiadała y z wielkim żalem protestowała pani mścia Jurżewna Marcinowa Sawiniczowa swieszczennikowa Piatnicka Krzyczewska sama od siebie y imieniem małżonka swego, iako na ten czas barzo zbitego y mowy nie maiącego, na wielebnego oyca Stephana Arciemowicza, swieszczennika

№25. Woskresienskiego Krzyczewskiego.... Stephanowicza, aHrehora Artemowicza swieszczennika teyże cerkwi Woskresenskey takowym sposobem o to, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt szóstym msca Julii trzydziestego dnia, gdy małżonek moy będąc w rynku po niektòrych potrzebach swoich, iako dnia torgowego, a do tego iako pod czas święta y dnia swiętego proroka Jllii, gdzie z niektòrymi przyiacieły zabawił się a że do pozna, własnie o zmroku, y gdy powracał nazad ku domowi, tamże też wielebny ociec Stephan, maiąc sobie spełney rady namowy z synem swoim y na pomoc brata swego oyca Hrehorego y gdy przyszedł małżonek moy przeciwko cerkwi swiętego Woskresenia, tam że on ociec Stephan wyszedszy przeciwko iemu od cerkwi y prosił małżonka mego w dobry sposob, iakoby dla razmowienia iakiego. Gdzie małżonekmoy nie maiąc z nim, oycem Stephanom żadnego zawodu y gniewu, a nie rozumieiąc o nim, żeby on, iako osoba duchowna, miał takowy zły, nieprzystoiny umysł, na pierwey, gdy do niego przyszedł, wziąwszy za rękę, poczoł z nim rozmawiac y daley rozmawiaiąc prosił, aby z nim, szedł do domu iego, a małżonek moy, iako człowiek spokoyny y ni w czym nie winny prawem pospolitym y duchowenstwem obwarowany, nie spodziewaiąc się od niego takowego uczynku, do niego szedł y gdy w dom iego przyszedł y począł z nim rozmawiać, pytaiąc u niego co by miał do rozmowienia,—tam że on, ociec Stephan, maiąc zagotowane sobie kole, porwawszy koł okrótnie, a nielitosciwie w głowę wderzył, z którego uderżenia na ziemię upadł, gdzie on że, ociec Stephan, na ziemi leżącego synowi swoiemu bić kazal, który czyniąc dosyć woli oyca swego, bił, mordował, a potym y daley nad nim pastwiąc się, zawołokszy go na ogrod swoy w konopie, chcąc na smierć zabiać, tamże powtorę kiymi bili, mordowali, gdzie ia posłyszawszy takowy krzyk y głos małżonka mego przez konopie do nich przypadła, alie oni biią, morduią. Gdy ia poczeła iego oyca Stephana y syna

iego prosić, żeby na śmierć nie zabijali, gdzie on, ociec Stephan, nie dosyć czyniąc, że małżonka tyrańsko zbili, ale y mnie samey kijem przez nos uderżył, s którego uderżenia ażem na ziemie upadła, a na ziemie leżącą bili mowiąc: nie tylko że małżonka twego żabili, ale y tobie od nas niech się toż dostało. A biwszy, mordowawszy za nieżywego, na tym miejscie' porżucili, a odchodząc odpowiedz uczynili, mowiąc: dawno na to czykali, żebyśmy ciebie zabili, a ieżeli byś po tym bicie naszym miał żyw zostać, tedy bądz pewen, że my cię w krótkim czasie s tego swiata zgładzim, dom twoy ogniem spalim, bo mamy czym za cię zapłacić. Gdzie ia teraz, w tak ciężkiem zbiciu małżonka moiego, nie wiem ieżeli żyw będzie, te protestacią moią do urzędu waszych mosciow zanoszę, a ieżeli dałby Pan Bóg, ze małżonek moy chocia trochę do zdrowia przydzie y mowić może, tedy y sam na osobliwey protestacyi żałobę swoią zaniesię, a teraz ia te żałobą moią do urzędu waszych mscw grodskich Mscisławskich zanosze y prosze, aby była przyjęta y zapisana.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 579 и обор.

№ 26.

1666 г. Свидѣтельствованіе вознымъ пораненаго священника Пятницкой церкви м. Кричева о. Савинича.

Року 1666, июля 31 дня.

Ja, Alexander Koszura, jenerał Jgo. Krws. Msci dworny województwa Mstisławskiego, zeznawam tym moim relacynym kwitem, iż roku teraznieyszego tysiąc sześćset sześćdziesiąt szòstego msca Julii trzydziestego pierwszego dnia byłem użytym od pani msci Juriewny Marcinowey Sawiniczowey swieszczenikowey Piatnickiey Krzyczewskiey na eględanie ran na

małżonku jey, do domu w miescie Krzyczwie stoiącego. A tak ja, jenerał, maiąc przy sobie stronę szlachtę,—pana Jakuba Nieprzydowskiego a pana Krzysztopha Zdebskiego, gdym przybył do domu jey, tamże widziałem małżonka iey na poscielie leżącego, barzo chorego, zbitego nie mowiącego; rany na nim w głowie—ran barzo szkodliwych, aż do mozgu głowę rozbito trzy; pleca, ręce, nogi, grzbiet wszystek zbito, pogruchotano, ran do zliczenia trudno; a na samey widziałem norozbito, pleca, ręce zbite, rany siniawę spuchle, krwię nacieklе. Które te zbicie małżonkowi swoiemu stałe mianowała być od wielebnego oyca Stephana Artemowicza, swieszczennika Woskresenskiego y syna iego Piotra. Uprosiwszy w dom swoy y siebie samey, gdy za usłyszeniem głosu małżonka swego przybiegła upraszaiąc aby go na smierć nie zabiiało. A tak ja, jenerał, jakem widział y słyszał, to wszystko, w ten moy relacyny kwit spisawszy, ku zapisaniu do xiąg grodzkich Mscisławskich dałem s pieczęcią y s podpisom ręki mey, tak też s pieczęciami strony mey szlachty, przy mnie byłey. Pisan roku, msca, dnia wysz pisanego.

По он. кн. № общ, 92, № ч. 2, л. 580 и обор.

№ 27.

1666 г. Постановленіе представителей Мстиславскаго воеводства на сеймикѣ 6 ноября 1666 года въ Кричевѣ, о назначеніи сбора зерновымъ хлѣбомъ въ пользу мѣстнаго войска.

Року 1666, месеца ноября 9 дня.

На рочкох гродских порадком права посполитого припалых и судовне у во Мстиславли отправованых перед нами врадниками судовыми и гродскими воеводства Мстиславского:—Павлом Станиславом Байковским подстолим и подстаростим, Петром Яном Полупетою—войским и судею

а Яном Кулаком—писаром,—от ясневелможного пана Е. Мти пана Миколая Валерияна с Тохановца Тохановецкого воеводы, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинды, старосты и войта Мстиславского, Радомского, Пораднинского державцы будучими, постановившисе очевисто товариство и депутати полку Е. Мти пана Гелияша Владислава Сурина, полковника, Е. К. Мти пан Адам Букрей и Е. Мти пан Стефан Терайковскій, лявдум обывателей воеводства Мстиславского, а в середине ширей в те лявдум выражоную до тых книг гродских Мстиславских подали в тые слова: Nam, dygnitarżom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerctwu, szlachcie obywatelom województwa Mstisławskiego w premissiach swoich na seymiku dnia szóstego nowembra anni presentis w Krzyczewie zgromadzonymi będącym Jo Mść Pan Heliasz Wladysław Surin, połkownik Jo Kr. Msci przez deligatow towaristwo swoie opowiedziawszy horowanie, pracy odwagi przeciwo nieprzyiaciela y starania o tym województwie, aby nieprzyiaciel nie grasował ludzi swoich bez żadney płaty na tych pasach zostawaiących, żeby y daley też mogli pociągać pracy upraszał o posilenie prówiantów żołnierza swego. Tey pracy ich mosciow będąc my sami dobrze wiadomi y staranie o całosci tego województwa samego Jo Msci pana półkownika widząc grato animo przyiowszy Jo Msci panu połkownikowi y ludziom Jgo Msci za tę staranie wielce dziękuiąc powolnoscią naszą braterską in posteram zawdzięczyć obiecuiemy, kture ich mośćiow pracy y odwagi lubo wielkey są godni nagrody ale niedostatek nasz za zruynowaniem ledwie nie fundytus przez nieprzyiaciela tego województwa, co y samym ich Mscim dobrże wiadomo condygne nagrodzic nie możemy, iednakże pro posse nostro prowijantem jch mość opatruiąc za zgodą jednostayno postanowiamy wydać s poddanych naszych z każdego dymu po czwierniky żyta, po dwa czwierniki owsa,—ktury poddanych mamy; ktòry zaś poddanych nie mamy, a sami domami żyiemy wpół tego postanowienia wydać powiniśmy, to iest połczwiernika żyta, a czwiernik owsa, miarą torgową

№ 27. Krzyczewską. Który ten od nas postanowiony prowiant powinniśmy wydać, według kwitów pana Lockiego y pana Lopacińskiego, poborców, od dnia dzijeyszego we trzech niedzielach do Krzyczewa przywożąc y deputowanemu towarystwu od Jgo Msci pana półkownika na to oddaiąc, a iesliby którzy z ich mosciow panow obywatelów do niedziel trzech tego prowiantu nie wydał, tedy do takowego wolno będzie ich mosciom po ten prowiant posłać. Taki prowiant Jch Mosciam wydać postanowiwszy Jgo Msc pana półkownika prosimy, aby też od nas wdzięcznie to przyiąwszy chorągwiam swoim ciągnieniem po woiewódstwie chodzić nie pozwalał, a u Jgo Msci pana hetmana starania swego przyłożyć chciał, żeby nas assignatiami na wydanie chleba, na insze fortecy wydanemi, nie agrawowano y iesliby swawolnie bez ordynensu w tem województwie chorągwie iakie y ludzie ciągnieniem chodząc onorować mieli, tedy aby onym tego broniąc znaszaiąc się z nami grassować nie pozwalał, że się nam wielka od pułku J. Msci pana pułkownika krzywda dziesie w naiazdach na domy szlacheckie, grabieżach w wybieraniu jam nocnym sposobem. W tych krzywdach swoych, gdy sprawedliwości prosimy miasto otrzymania oney z kontemptem od towaristwa odchodzić musiemy. Przeto J. Msci P. półkownika prosimy, aby zakazawszy in posterum czynic takowych exacty spoczynionych krzywd iako z ludzi półku swojego, tak y ludziey pułku pana Buhaienka, nie odwłoczno sprawiedliwość raczył czynić y w tym wielką cierpiemy apressią, nabarzjey którży domki swoie w miescie Jgo Kr. Msci Krzyczewie na płacach wieczystych stoiące mamy, iż jch m. panowie żołnierże stanowiskiem stanowszy karmić siebie kazą J. Msc P. półkownika prosimy, iako uczynić raczył declaratią, aby z domow tych ex none wstąpić; kazał w inszych zaś pretenziach naszych y z nami przychodzić raczył Jaśniewielmożnemu J. Msci p. woiewódzie Smoleńskiemu, hetmanowi polnemu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, do którego

№ 27. posyłaiąc uprosiliśmy s posrodku siebie Jego Msc. Pana Samujela Sutockiego temu prowianty co po trzy grosze z dymu każdego postąpiwszy naznaczamy oddać sucollectorowi od Jgo Msc. Pana Sutockiego ustanowionemu w Krzyczewie we trzech niedzelach równo z tymże prowiantem bez żadney zwłoki, według tych że kwitow. Jesliby zaś nie chciał który postąpnych tych trzech groszey oddać, takowym panowie deputaci kwitów na odebranie prowiantu dawać nie powinni będą. Należy też nam wiedzieć o podymnym na fortecą na Dnieprze stoiącą uchwalonym y przez panow poborcow wybrany, jako wiele tey sumy było, jeżeli wszystko oddano, z czego, ieszcze nam racione nie uczynili, prze to miec koniecznie chcemi, aby pan Locki y pan Lopaciński poborcowie na przyszłym da Bog seymiku skuteczno wybierania podymnego dali racionem, co wszystko aby profirmo extracto było przyznano, podpisem rąk naszych stwierdzamy. Dat na seymiku w Krzyczewie dnia szóstego nowembra, anno tysiąc sześćsett sześćdziesiąt piątego. У того лявдумъ на сеймику постановленого подпис рук Их милостей панов обывателей воеводства Мстиславского подписано тыми словы: Paweł Stanisław Baykowski podstoli y podstarosci Mscisławski. Paweł Jan Połupięta woyski y sędzia grodski Mscisławski Jan Kułak — pisarz grodski Mstisławski, Hrehory Władysław Suryn, Samuel Nowodworski, Wacław Boguszewski, Stanisław Jan Swięcicki. Jan Poniatowski. Samuiel Poniatowski. Michał Małkowicz. Paweł Kasza, łowczy Mscisławski. Andrżey Władysław Swięcicki, Andrzey Jllinicz.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 35—36.

№ 28.

Заявленіе земянина Мстиславскаго воев. Филимона Орла объ утратѣ фамильныхъ и имущественныхъ документовъ, во время пожара въ г. Кричевѣ 13 мая 1655 года.

Року 1666, мца декабря 15 дня.

Жаловал и оповедал, земянин Е. Кр. Мст. воеводства Мстиславского, пан Фелимон Орелъ сам от себе и именем братанцчов своихъ, детей брати своее рожоное, небощика пана Ивана, пана Григоріа, Федора Орловъ, лѣтъ не маючих, о то, иж што в року прошломъ тысеча шестьсот пядесятъ чотвертомъ, кгды неприятел Москвитин, повставши па паньство Е. К. Милости з великою потугою и роспустивши войско свое под розные места и замки, где мы з ними, братею моею, уносечи здоровъе свое, с усею маетностию своею убогою до замку Е. К. Мсти Кричева до городни своее спровадили и сами при замку мало што не целый годъ при томъ замку мешкали. Где въ року тысеча шестьсот пятдесятъ пятомъ мца маіа тринадцатого дніа тот замок Е. Кр. Мсти Кричевски, нет ведома, если з допущеніа Божого, чили через зраду неприіательскою тотъ *замокъ Кричевскій* огнем згорел, где в той городни все речи и убоство наше погорели Там же в том городни нашой была шкатула наша с правами нашими на маетности наши нам служачие, то ест: на маетность нашу Пескевичи за *рекою Сожомъ*, названое *Борки* и *Хочимча* в тракте Кричевскомъ, воевод. Мстиславского лежачие, то есть листы славное памети их милостей князей Мстиславских продком нашим на тые маетности законно даные, привилеи светобливое памети Короля Августа, листы комисарскіе и ревизорские ограниченіе тыхъ маетностей наших з рожными маетностями, квиты попису Радошковского, квиты поберовые и посельскіе, декреты суду асесорского, декреты суду головного, трибунальнаго, декреты земские и

гродские з рожными людьми, листы делчые,—которые тые справы вси што се поменено. А инших ако чоловек уломаный слепы и припомнити не могу; то все в той шкатуле нашои было Которая тая шкатула нет ведома, если на тот час въ том городню згорела, або ли кому се достала, о том жадное ведости не маю. А еслибым взял ведомост у кого бы се тые справы знаидоват мели, тогда с кождым таковым у суду налезного правом мовити готов буду. А на сей час жалобу мою до враду вашое милости кгродскому Мстиславскому заношу и прошу, абы была принята и записана; што ест записано.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 85о и Обор.

№ 29.

1666 г. Предписаніе воеводы Смоленскаго Михаила Паца.

Року 1666, мца декабря 20 дня.

Michał Kazimierz Pac, wda Smoleński, hetman W. X. L. Jms Panu Surynowi, pułkownikowi J. K. Msci po zaleceniu chęci moich oznaymuie iż pozatrzymanju traktatów ad decimam January, nunc toto ex composito miedzy jch msc pp. commissarżami, iż woysku J. K. Msc. wolno zasęgać żywnosci w kraiach zawojowanych bez wszelkich od ludzi Moskiewskich przeszkody; przeto na pułk W. M pokazuiąc Czerepow ze wszystkiemi przynależnosciami y Rosław z przynależnosciami, daie W. M. taki ordynans, aby WM. nie wkraczaiąc do Smolenszczyzny z Siewierszczyzny y z Czerepowa żywnosci pułkowi swoiemu zasięgał spokoynie, bez woyny y bez wszelkiego ludzi tamecznych uciążenia pod fortecę o mil trzy nie podchodząc y do zaczepek okazyi nie daiąc Moskwie y kozakom, ponieważ y oni nie ma-

ją wzaiem po nieprzyiacielsku z naszymi poczynić ludzi y żywności im bronić; ostróżność jednak żołnierżow zawsze-potrzebną zalecam. Dat die 14 decembris anno 1666, w Mohilewie. У того ордынансу при печати притиспеной подпис руки воеводы Смоленского, гетмана В. Кн. Лит. тыми словы: Michał Pac, wojewóda Smolenski, Herman W. X. L

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2 л. 879 и обор.

№ 30.

1666 г. Жалоба Покладова на Кошуровъ объ обидахъ.

Року 1666, мца декабря 22 дня.

Жаловали и оповедали земяне Е. Кр. Мсти воеводства Мстиславского пан Иван, пан Федор, пан Демян и пан Ян Поклады на зенян Е. Кр. Млсти того ж воеводства Мстиславского пана Петра Кашуру и сына его пана Яна Петровича Кашуру ото и таковым способом: иж они, панове Кашуры урадившее на нас самих людей убогих, писма и права неумеетных и на убогую маетность нашу рожными часы и на розных мейсцах и перед розными людми, розных дней и месецев отповедзи и похвалки на здорове нас самих и на убогую маетность нашу чинют, обецуючесе нас самих на смерт позабиват и всю маетност нашу спустоват, где в року теперешнем *тысеча шест сот шестдесят шостого* месеца декабря чотырнадцатого дня нашедши моцно гвалтом на іезеро наше *Чотовое*, званое *Городец* и *Чаплин* подле реки *Сожа* (маетности нашой Соколовской); в воеводстве Мстиславском лежачое, у которых іезерах

издавна еще, за продков наших и тепер за нас самих неводом одинъ без другого зволокат не мели, а поготовю и в духох рыб в тых же озерах один безъ другого брат не повинны. Нижли онъ, пан Петр Кашура з сыном своим паном Яном Кашурою взявши перед себе неяковый умыселъ и легце собе поважаючи прав посполитое, постановене и описы продков наших, нашедши моцно гквалтом, з великою громадою людей, именами и назвисками зват ведомыхъ на тых, выш менованых озерах рыбы у духох побрали, которое рыбы, яко маем того ведомост, же было за копъ сорок грошей литовских, которую то рыбу они, панове Кашуры, забравши на возы и до домов своихъ в *селе Соколничах* стоячих у воеводстве Мстиславском лежачих запровадили и на пожиток свой собе оборотили. А придаючы жал до жалю, а чинечы досит отповедям и похвалком своим, перенявшы сына моего, мене Демяна Поклада на добровольной дорозе, которая *дорога* идетъ зъ *села Соколнич* до села *Борисович* и до иншыхъ розных сел врочищом на реце *Сожы* и немаючи до неи жадней потребы, але праве тыранско обухами збили, измордовали и заумерлого на том врочищу покинули, а отходечи от него и на остатек здоровя нашого и на вбогую маетност нашу отповед и пофалку учинили нас самих на смерти позабиват, маетност нашу внивеч спустошит. О што все мы з ними, паны Кашурами так о побране рыбы у духох на тых озерах наших чотовых, также о збите пана Ониска Демяновича Поклада на добровольной дорозе, яко отповед и пофалку на здорове нас самих и навбогую маетност нашу учиненую з ними, паны Кашурами, правом чынит у суду належного готовы будем, а на сей час сюю жалобу свою до книг кгродских

Мстиславских заносим и оповедаем, при котором оповеданю тогож часу ставши очевисто енерал Е. Кр. Млст. Алесандръ Кашура квит свой реляцейный признал и ку записаню до книг кгродскихъ Мстиславских подал.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 864 и обор.

Изъ актовъ Оршанскаго земскаго суда.

№ 31.

1614 г. 5 iюня. Инвентарь имѣнія и мѣстечка **Бобръ** съ принадлежащими къ нему селами и застѣнками.

Лета отъ нароженя Сына Божого тысеча шесть сотъ семъдесятъ второго, мѣсяца маia двадцать девятого дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ по Святой Троицы, святе римскомъ, припалыхъ и порадкомъ права статутового судовне у Орши отправованыхъ передъ нами Якубомъ Свежинскимъ на мейсцу Его Милости Iеронима Комара, судьи земского Оршанского подлугъ права засажонымъ, Станиславомъ-Казимеромъ Боратынс имъ—подсудкомъ, а Людвикомъ Каролемъ Вислоухомъ - писаромъ,—врадниками судовыми земскими повету Оршанского, постановившисе очевисто у суду пленипотент панъ Миколай Лазовскій оповедал и покладалъ и вспособъ переносу до актъ подалъ екстрактъ кгроду Оршанского з инвентара при праве вечистомъ зошлого з сего света ясневельможного Е. М. пана Александра Ходкевича, воеводы Троцкого, зошлому тежъ небощику Е. М. пану Крыштофу Комару маетность **Бобръ**, въ поветѣ Оршанскомъ лежачую, данымъ, а теперешнему Е. М. пану судьи, яко прирожоному породичу Е. М. акторови и сукцесорови служачы, просечы, абы тотъ екстрактъ до книгъ земскихъ справъ вечистыхъ принятъ и уписанъ былъ. Которы за принятемъ нашимъ уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собе маетъ:

Выпис съ книг справ кгродских староства Оршан-

№31. ского. Лета отъ нароженя Сына Божого тысеча шестьсотъ чотырнадцатого, мца июнія семого дня. На рокохъ судовыхъ кгродскихъ Оршанскихъ передъ нами Абрамомъ Подберескимъ подстаростомъ, Яномъ Хотымскимъ судьею, а Яномъ Кустинскимъ писаромъ, врадниками судовыми кгродскими Оршанскими ставшы очевисто вельможный панъ Е. М. панъ Александръ Ходкевичъ, воевода Троцкій, призналъ и до актыкованія книгъ кгродскихъ Оршанскихъ подалъ инъвентар одъ Е. М. даны Е. М. пану Крыштофу Комару на речъ въ томъ инвенътару помененую и, признавши, просилъ, абы до книгъ кгродскихъ Оршанскихъ былъ уписанъ. Мы, судъ, того инвентару огледавъшы и читаного выслухавшы и велели есмо до книгъ уписати. Который уписуючи у книги слово отъ слова такъ се всобе маетъ:

Jnwentarż spisania majętności Bobrowskiey, tak miasteczka jako y wszystkiey włości Bobru należączy, roku tysiąc sześć set czternastego, miesiąca Juni piątego dnia podany Jmści Panu Krzysztofowi Komarowi przy listie przedażnym zapisie wieczystym.

Naprząd, budowanie dworne: Dom wysoki na podrębie, to iest swietlica y skomoro, w tył sien, także z komoro; w tyle przed sienią ganek. Domek drugi swiętełka s komoro y z sienią. Na przeciwko piekarnia czorna. Swirny na podrębach dwa z zasiekami do sypania zboża; swironek trzeci mały. Stayńi dwie pod jednym przykryciem. Kuchnia stara. Piwnica nowa. Wróta, dwor ogrodzony w kolo zamiotem.

MIASTECZKO BOBR.

Ulica pierwsza jidąc z rynku ku osławieniem.

Płacy mieyskie po prawie: Pręty.

1) Omelian Drucki, ten nie ma syna 3
2) Siła Poczuyko z synem Iwanem 3

№31.

Pręty.

3) Jacko Koskiewicz, syny dwa Philip a Iwan . 5
4) Chodor Wczmiel, ten synow nie ma. . . . 4
5) Borys Kiłbasionek 8
6) Maksim Badak, synow dwa - Jsay a Mina. . 8
7) Michałko Asuto z synami dwiema Andrżejem a Jaasem 8
8) Chodor Lewonowicz z synem Charytonem . . 8
9) Maria Szeliaczowa z synem Sachonem . . . 12
10) Siemion Oniszkowicz dieti: Waśko, Sidor y syny dwa Choma a Hryszko 6
11) Jakow Szpilka, synow dwa: Jurko a Ciszko . 11
12) Omelian Kochanowicz synow dwa: Łohwin a Sciepan 12
13) Anton Sudniczonek z synem Moysiejem . . 12
14) Kondrat Waśkow, synow dw:a Iwan a Maxim 12
15) Jwaszko Anisowicz z synem Moysiejem . . 11
16) Sciepan Jackowicz 11
17) Darya Sitna, wdowa, z synem Bohdanem . . 6
18) Ławryn Koylid syny trzy: Kościuk, Hryszka a Hryszko 6
19) Leszko Usieczonek, syny dwa: Roman a Choma 13
10) Ostabko Buka, syny dwa: Jwaszko a Matwiey 13
21) Nastasia Murawczyna, syny dwa: Racko, Kuprey 10
22) Maksim Szpilka z synem Oniskiem . . . 8
23) Jacko Hayduk, synow dwa: Jasko a Iwan. . 10
24) Waśko Sokołowiec, synow dwa: Makar a Hrycko 5
25) Kondrat Koszel, syn Mikołay 14
26) Iwan Rostik ma synow dwa: Martina a Iwana 10
27) Fiećko Sierko 12

Taż ulica polewie:

1) Piotr Marcinowicz z synem Fiłonem . . 7

Pręty.

2) Karniło Opimachowicz synow, cztyry: Cierech, Hrydzko, Marcin y Krysztoph 7

3) Mikita Marcinowicz, syny dwa: Marcin a Siemion 7

4) Mikita Czmid z synem Siemionem . . . . $8\frac{1}{2}$

5) Huryn Sciepanowicz z synem Ochremem y Siemion . . . . $8\frac{1}{2}$

6) Sciepan Kołbasa z synem Iwanem 8

7) Siemion Hurynowicz 8

8) Jwaszko Koropay ma synow dwa: Sciepan a Fiedor 8

9) Łukian Szpak, synow trzy: Matwiey, Sciepan y Symon 8

10) Rackowa Sawkowiczowa z synem Siemionem. 8

11) Iwan Wasilow, syny dwa: Matwiey a Harasim 8

12) Otroszko Czobotar 6

13) Makar Woropajonek z synom Michałkiem . $5\frac{1}{2}$

14) Onisko Omelianowicz z synem Waśkiem . . $5\frac{1}{2}$

15) Choma Szwanski 10

16) Sawko Krawiec 5

17) Chwiedosia Trapaczowa 5

18) Bartołomey Szmiekonek 10

19) Siła Oniskowicz, syny dwa: Naum Osip . 10

20) Aleksiey Pankratowicz, synow ma dwa: Niesciera y Arciema 10

21) Maciey Niedbalski 10

22) Sidor Prystamowicz z bratem Jaśkiem . . . 12

23) Siła Smorczenin 10

24) Choćkowa, wdowa, synow pięć: Daniło, Ciechon, Paweł, Waśko y Marcin 18

25) Piotr Oniskowicz ma synow dwa: Iwaszko y Kornieya 10

26) Iwaszko Tarczyło ma synow dwa: Ochrema y Parfena 14

Pręty.

27) Iwan Sokołowicz 14

28) Bohdan Wozniczka s synem Tarasem y Siemionem 13

29) Iwan Jakubowicz 8

30) Karp honczar 24

31) Sciepan Szerniewicz s synem Pilipem . . . 14

32) Jakow moskal z synem Jackiem 14

33) Sawa Pietrowicz ma synow dwa: Radzko y Huryna 28

ULICA KOŁO CERKWIE.

1) Mićko Maluszonek z synem Sciepanem . . 8

2) Sciepan Sczerbina ma synow dwa: Jakima y Mikita 8

3) Dmitro 8

4) Illa Doylid 8

5) Maria Osipowa 6

6) Sawa Hopiejowicz, Stanisław Przesmycki ma synow dwa: Waśka a Jurka 4

7) Hrycko Szoplawy 4

8) Jurko Pomys 4

9) Siemionowa wdowa 5

10) Kuzma Piwowar z synem Iwanem 3

11) Sawosciey pastuch 3

12) Chodor Lustrowicz z synem Hryszkiem . . 7

13) Konon Kochanowicz z synem Jarmołem . . 4

14) Chima Bohdanowa, wdowa, ma synow czterech: Sciepana, Piotra, Łukjana, Hryszka 3

15) Hrycko Bohdanowicz 3

16) Onisko Michnowicz 6

17) Mikołay Naydziery z synem Pilipem . . . 6

18) Anton Łukomlanin ma synow czterech: Ochrema, Romana, Isaka, Mirona 10

Pręty.

19) Hapon Ihnatowicz 5

20) Pop na cerkiew . . . . . płac wolny.

21) Izak Kozieł 5

22) Arciem Litwin ma synow trzech: Pawluka, Hryszka y Nikipora 5

23) Makar Drucki ma dwu synów Osipa a Iwana 12

24) Chodor Koskiewicz ma trzech synow: Jurka, Iwaszka y Hryszka 17

25) Arciem Drucki ma synow trzech: Jermoła, Cimocha y Iwana 7

26) Krzysztoph Matwiejowicz, honczar 10

27) Ochrem Chodorowicz 10

28) Jasko Achrem 10

29) Mikita Ihnatowicz. 10

30) Iwaszko Siemienowicz 10

31) Pawluk Waśkowicz ma synow czterech: Ostapa, Waśka, Romana y Pilipa 5

32) Sciepan Pańkewicz ma synow pięć: Sierheia, Iwana, Jllu, Iwaszka, Jacko 5

33) Kondrat Oledzia 4

34) Andrzey Połozynski mu dwu synow: Tedora y Mikite 3

35) Jwaszko wodowoz z synem Iwaszkiem . . . —

Tey że ulicy koło cerkiewney z obu koncow płace słobodne: Naprząd od początku tey ulicy: 1) Kliszko Pilipowicz, 2) Illa Woropejowicz, 3) Chodor Siciedziewka, 4) Arciem Pocztyla, 5) Paweł rzeznik.

Drugim koncem teyże ulicy słoboda: 1) Iwan Krzywopusk, 2) Apanas Połupop, 3) Kościuk Koscieł.

Pręty.

Ulica od dworu Panskiego idąc ku młynu polewie:

1) Prosia Małachowa, wdowa, ma synow dwu Fiłona y Lewona 4

2) Stanisław Lapicki 5

3)Jasko Popowicz ma synow czterech: Iwanow dwa, Cierech a Jhnata 5

4) Iwaszko Tiahay 4

5) Dziemitr Stasiewicz . . . . $3^1/_2$

6) Jasko Prudnik ma synow trzech: Ostroszka, Iwana y Siemiona 7

7) Owdocia Sajonowa 7

Ta ulica po prawie:

1) Chwiedzia Burkowa, wdowa 3

2) Iwan Bałwier 5

3) Cimoszko, wodowoz, ma synow dwa: Kornieja y Lewoszka 5

4) Iacko Kożamiaczyn ma synow dwa: Łukiana y Karnieja 5

5) Iwan Marcinowicz, arędarz, ma synow czterech: Hapona, Nauma, Fedora y Chodora 5

ULICA ZA RZEKO.

Po lewie:

1) Mikita Tarsa . . , ... 8

2) Hauryło Boryszka 4

3) Waśko Boryszka 4

4) Michiey z synem Jaroszem 5

5) Omeljan Czudowicz 7

6) Kondrat Harasimowicz z bratem, synow ma dwa: Otroszko y Chwiedzko 5

Pręty.

7) Choma, trzepacz, ma synow dwa: Waśka y Apanasa 7

7) Mikita a Roman Okulenki, ma syna jednego Mikita - Iwana, a Roman—Manuyła 10

9) JIla, kolesnik . . . . $4^1/_2$

10) Mikita, kolesnik, ma dwu synow: Łukiana y Jurko . . . . $4^1/_2$

11) Michał Kozieł ma synow dwa: Andrzey y Hapona 6

12) Małach Nosewicz ma synow dwu: Hawryła y Jarosza 6

13) Łuksz Sczomrowiec 7

14) Borys Szaplawy 9

15) Siemion Chociuchowicz 7

16) Sazon Ciszkowicz 7

Taż ulica poprawie:

1) Jwan Wieliczka ma syna dwa: Jurka y Alexieja 9

2) Stanisław Łapicki 5

3) Siemion Hryszkowicz, piwowar 5

4) Fedor Tarsa 5

5) Hapon Aryszt z synem Waśkiem 5

6) Marko Kozłowicz 5

7) Turowa, wdowa, z synem Jackiem 5

8) Borys z Moszna ma synow trzech: Choma, Chodora y Symona 6

9) Karp Michayłowicz z bracią Azarem y Haponem; ten Karp ma synow trzech: Cimocha, Nikipora y Andrżeja; Maziniec z bratem Ciszkiem . . . 7

10) Hryszko Szunka ma dwa synow Waśka a Piotroka 7

11) Siemien Kozioł ma synow dwa Jwana y Pawła 7

12) Piotrok Dzieszka z synem Andrżejem y Iwanem 8

Pręty.

13) Olemon (?) Loyko, synow ma Leona a Iwana . 8

14) Piotr Tałyka 8

15) Wasil Popierzanek z synem Borysem . . . 8

16) Ciszko Koleśnik, ma synow dwu 8

17) Iwan Buryszko z synem Jakubem 8

ULICA JADĄC DO STAREGO BOBRA.

Po lewie.

1) Choćko Kuropatka, ma dwu synow: Otroszka y Jakowa 4

2) Sciepan Siasil z synem Fiedorem 4

3) Hryszko Sokolanin 4

4) Niescier y Koropatwa z synem Jwanem . . 4

5) Waśko Cimachowicz, prychozy 4

6) Kuzma Sztazkiewicz z synem 4

7) Waśko Sitosza 6

8) Maksiey Dunkiewicz, ma synow dwa: Jwa y Juszka 6

9) Iwan, dziegciarz 6

10) Dakon Zyza, kowal 6

11) Puczyna 5

12) Paweł Turowicz 5

13) Iwaszko Krawiec 5

14) Mesko Krawiec, ma syna jednego Jurke . 5

15) Jakub Dszczanin, prychozy, ma syna Hawryłe 5

16) Daniłowa Makarzowa, ma syna Chwiesko . . 10

17) Hryszko a JIla 5

Taż ulica poprawie:

1) Iwan Kowal 3

2) Iwan Szulko 3

Pręty.

3) Kuźma Luń 3
4) Duzukowa 4
5) Nowik Lewon 4
6) Iwan Kozieka 3
7) Prosia Muraszkina, wdowa . . . . —

SŁOBODA ZA RZECZKA.

1) Zdanko prudnik z synem Ihnatem 10
2) Ławryn Nowik Buhajowey mąż, syny trzy . 10
2) Arciom Konowalonek 5
4) Michał Wicik 5
5) Anton Suchimko, syny dwa: Jsaka a Marka . 10
6) Dawyd Sysczewin, przychoży 10
7) Sciepan Litwin, przychożу 10
8) Jakim Dzienisowicz . . . . —

Tych wszystkich prętow mieskich, krom popowego placu wolnego, tysiąc dwadziescie dziewięдziesiąt jeden. Pol z każdego pręta płacą po groszu jednemy—czyni kop dwadziescie jedna, groszy trzydziescic jeden pieniędzy pięc.

W tym że miescie Bobrże w rynku dom wiezny karczma dla gości; do tego przy tymże miescie na rzece Bobrze młyn z dwiema koły y most; od kturey karczmy, włynu, mostu y targowego arędy daią na rok dwieście dwadziescie.

Włoki mieskie; z jedney strony rzeki od Slawien:

Włoki.

1) Jaśko Kożemiakin 1
2) Paweł, rzeznik, z dwuma siabrami 1
3) Jaczko Popowicz 1

Włoki.

4) Huryn Sciepanowicz 1
5) Chodor Loskiewicz 1
6) Ostapko Buka z siabrami 1
7) Siemion Kochanowicz z siabrem 1
8) Sciepan Szczerbina . . . . , . 1
9) Jaćko Mauerowicz z bratem 1
10) Jakow Szpilka 1
11) Asota Janiskowicz 1
12) Sidor Przystron 1
13) Jaćko Kozłowiec 1
14) Osipowa z Mikołaiem . . . . —
15) Hryćko Szapławy 1
16) Amelian Kozanowicz 1
17) Iwan Wasilow 1
18) Leszko Oszaczonek 1
19) Onisko Omelanowicz a Maksim Badak, Iwaszko Weropay z bratem Makarem 1
20) Bohdanko a Marcin Szpilko 1
21) Choma Szwanski 1
22) Mikita Dziemidowicz a Waśko Tarczyło . . 1
23) Siemion Hurynowicz Oniskojowym, doczkowa wdowa —
24) Sciepan Pankowicz 1
25) Borys Kołbaszyna a Iwanowa 1
26) Ihnat Mickowicz a Anton Lukoranin , . . 1
27) Iwan Jakubowicz a Chodor Zienka 1
28) Jaćko Prudnik a Kondrat Oładzia 1
29) Fedor, swieszczęnik . . . . 1 wolna.
30) Kondrat Wasilow a Waśko Silin 1
31) Konon Koczanowicz . . . . —
32) Siłu Oniszkowicz 1
33) Chodor Lewonowicz 1
34) Rachawa 1
35) Miszko Szapował 1

Włoki.

36) Andrzey Położynski 1
37) Oniszko Miciukowicz 1
38) Waśko Ciahło 1
39) Sciepan Kiełbasa 1
40) Lawren Chodorowicz a Makar Drżanica. . . 1
41) Pawluk Waskowicz, Isak Kozioł 1
42) Kondrat Kozioł 1
43) Iwan Marcinowicz. 1
44) Chodor Juchnowicz 1
45) Chodor Koskiewicz 1
46) Kondrat Oładzia 1

Tych włok wszystkich czterdziescie trzy, z których jedna na popa, bo cerkwie Bobrowskiey wolna. Płacą z włok czterdziestu dwu, z kożdey włoki po groszu siemdziasiąt pięć, czyni kop pięćdziesiąt dwa, groszy trzydziesci, pieniądz ieden.

Włoki tegoż miasta Bobra za rzeką:

1) Macwey Jankowicz, a Waśko Cimachowicz . 1
2) Małach Nosowicz a Waśko Bury 1
3) Kuzma Sztaszkowicz. 1
4) Iwaszka Krawiec a Jakub Szyczenin . . . 1
5) Roman Okuła, a Roman Maczanikowicz. . . 1
6) Hryszko Rudzko, a Lewon Loyko 1
7) Karp Mieczabionek 1
8) Mikita Torsa a Siemion Kozioł 1
9) Jakim Dzienisowicz a Nikiper Sitowicz . . 1
10) Kondrat Harasimowicz 1
11) Hapon Aristowicz 1
12) Misko Krawiec a Łukjan Sazonowicz . . . 1
13) Iwan Szunko a Dawyd Szyczynicz 1
14) Piotrek Sieczka a Waśko sierota 1

15) Lewon Loyko a Siemion Chociuchowicz . . 1
16) Michał Kozioł 1
17) Mikita, koleśnik 1
18) Omelian moskal a Mikita Korżanowicz z Chodowcow 1
19) Piotr Tałyka a Paweł Matusowicz 1
20) Fiedor Tarsa 1
21) Żdanko, prudnik 1
22) Michey Kowalonek, Andrzey Łukjanowic, Aleksiey Kononowicz 1
23) Borys Moszna 1
24) Siemion Hryszkiewicz a Sciepan Litwin . . 1
25) Iwan Wieliczko 1
26) Borys Szapław z Sciepanem Litwinem . . 1
27) Jzak a Cimoch Chowmowiczy 1
28) Łukasz Czawrowicz 1
29) Mikita Okuła 1
30) Hawryło Buryszki a Iwan Dziegciar . . . 1
31) Choma trepac a Anani Matwiejewisz . . . 1

Tych włok za rzeczkich trzydziesci dwie, płacą z każdey włoki dwie po groszy osmdziesiąt, czyni kop czterdziescie dwie, groszy czterdziesci.

Powinność tych mieszczan Bobrowskich na gwałtą do zasypowania groblie w młynie, jako z konmi tak y piesją, do tego z listą iezdzic koleją, gdziec rozkaże.

Morgi do tego miasta Bobra.

Morgi.

1) Kondrat Oładzia 1
2) Jaćko Kożemiaka. 9
3) Niescier Szemiet 1
4) Sciepan Kiełbasa. 2½
5) Sciepan Panko 2½
6) Chodor Kośkiewicz 2

	Morgi.
7) Lawryn Sciepanowicz	2
8) Iwan Ciszkowicz, kowal	3½
9) Jaćko Hayduk	2
10) Onisko	2
11) Macwiey Cibula	1
12) Hryszko Przystron	1
13) Lawropay	2

Przy tych że morgach zascianki dwa, które dzierżą na płacie Jakow Szpilka a Mikita Marcinowicz, mieszczanie na groszy dwudziestu osmiu. Z tych morgow 31½ powinni placić płatu po groszy trzy z każdego morgu, czyni kopa jedna groszy trzydziescie cztyry, pieniędzy pięć, a osobliwie morgow zarzeckich trzydziesci dwa, te w puscie leżą. Przy tych że morgach zascianek dzierży Turowa wdowa na groszach dziesięciu.

Place gumienne tegoż miasta Bobra:

1) Sciepan Szyrmiewicz	4
2) Hryszko Przystron	1½
3) Marcin Spilka	1
4) Sciepan Kiełbasa	1
5) Moysiey Siemiecionek	1
6) Jakow Spilka	1
7) Choma Ływanski	1
8) Piotrok Oniskowicz	1
9) Siemion Hurynowicz	1
10) Ostapka Bako	1
11) Ihnat Mickowicz	1
12) Pawluk Waśkowicz	2
13) Ściepan Pańko	1
14) Iwan Krywopusk na słobodzie	1

	Morgi.
15) Ihnat Mickowicz	1
16) Apanas Połupop	1

Tych płacow dziewietnascie y puł, z których płaców po groszy cztyry; na słobodzie płac jeden,— czyni kopa jedna, groszy osmnascie.

SPISANIE WŁOK WE WŁOSCI BOBROWSKIEY.

Sioło stary Bobr.

	Włoki.
1) Ihnat Safonowicz	1
2) Hryszko Łukjanowicz, synów trzy: Dmitr, Moysiey y Sciepan	1
3) Kuzma Apimachowicz z Chrołem	1
4) Andrżey Boczkaronek z synem Hryszkiem; u tego Hryszka syn Truchan	1
	1
5) Sawa Marcinowicz, syny trzy: Lochwien, Daniło y Siemion	1
6) Michał, Cierech y Hryszko Korniejewiczy; syny dwa: Kuprey y Michałko	1
7) Paweł Szewelonek, syn Filip Borys	1
8) Waśko Osipowicz z bratanicz ami: Pilipem, Nukła, Jankiem y Pietraszom	1
9) Ciszko Żurowieczonek z bracią Arciuchem y Pietraszem	1
10) Moysiey Kraczko, syn Chodor	1
11) Omelian Zarowczonek y Daniło Loyko, u tego Danily syn Iwan	1
12) Sawosciey Osipowicz ma syny cztery: Wasil, Kosciuk, Jarosz, Andrey; Fedor y Karp Baczkaronek, syny zztery ma: Lazarza, Akima, Jwaszka, Achrateja	1
13) Pilip Łukjanowicz, syny dwa: Arciom y Pawluk	1

Za rzeko Bobrem. Włoki.

14) Dzienis Krywoszyniec, syny dwa: Achrey a Cit 1
15) Matey a Abrosi Dziemidowicz, Ambrosa syn Astapko y Apanas 1
16) Michał Sapronowicz z Michałkiem Rizowiczom, syn Jwaszko. 1
17) Siemion Supronowicz, syny dwa: Hryszko Anuprey 1
18) Hryszko Supronowicz, syn Jurko 1
19) Lopowa, wolna 1

Pustych w tym że siele Starym Bobrze dwadziescia ośm.

Tych wszystkich włok w siele Bobrze czterdziescie osm, z których wolna jedna; pustych włok dwadzieścia ośm; na płacenie płata dziewiętnascie z kożdey włoki; płaco po groszy siedmdsiesiąt pięć,—czyni złotych dwadzieścia trzy.

Powinność tego sioła Bobra: maią dawać kożdy rok miodu dannego miednic dwadziescia, zboża dziakielnego żyta z włoki po krakowce, owsa z włoki po pułtory krakowki lnu po kotku, albo po groszy ośmiu, po kokoszy jedney; do tego do młynu na gwalt do zasypowania groble podwody kolejo drew z włoki woz po dziesięciu, do dwora y na straż z włoki po tydniu.

Za tym siołem starym Bobrem w mili siołko Słoboda PRUDZIENSKA, któro założył pan Stanisław Galiński; w tey iako płacow tak y wlok wymierżonych nie masz, z których y powinności do kilko dziesiąt lat do skarbu nie będzie.

Sioło Sokołowicze. Włoki.

1) Jzak Hryszkowicz syny trzy: Omeljan, Hauryło y Waśko 1

2) Sciepan y Mikita Horbaczonki, synowie: Cimoch, Aleksiey 1
3) Iwan Arcimonkow, syn jeden Mikita . . . 1
4) Anan Rakowicz z Oksiuto, u tego Aksiuty synow cztyrey: Lewon, Kuzma, Chodor y Sciepan . . 2
5) Juda Zywierczycz z bracią; u tego Judy syny trzy: Maksim, Ihnat y Chwiedor. . . . . $1^{1/2}$
6) Kuzma Rakowicz, syna ma Jakima . . . . $1^{1/2}$
7) Saprow Zywierczyc, syny trzy: Kuzma, Hryszko y Chwieśko. 1
8) Ostapko Dzmitrowicz 1
9) Oksiuta Rakowicz – trzyma trzecią część włoki, a w puscie dwie części włoki 1

Tych włok Sokołowskich dwanascie, z których włoki jedney dwie części w puscie, a na płacenie płata włok jedynascie a trzeci, płacą z kożdey włoki po groszy siedmdziesiąt cztyry, czyni kop trzynaście, groszy trzydziescia ośm.

Powinność tego sioła Sokołowicz: mają dawać miodu dannego miednić siedm; zboża dziakielnego żyta z włoki po krakowce jedney, owsa po pułtory krakowki, lnu z włoki po koku, abo po groszy ośmiu; po kokoszy jedney; od tego podwoda collejo, także do młynu na gwałty do zasypania groble; drew z włoki wozow po dziesiąciu, do dworu podwody colleo y nastrar do dworu z włoki po tydniu.

Sioło Monastyry Włoki.

1) Odscianka w puscie 1
2) Lewon Borysowicz z Jankiem, synow cztyrech ma: Ian, Andrżey, Opimach y Sciepan 1
3) Kuzma Blesikowicz z Siemionem prychożym w puscie. 1

Włoki:

4) Lewon Postoykowicz, syny dwa: Samuszka y Sierhiey włoki puł . . . . ½

5) Hryszko Ostrowczycz z Iwaszkiem siabrami prychożymi jedna w puscie 1

6) Charyton Konsazewicz z Lewonem siabrem; u niego syny dwa: Sciepan a Maksim 1

7) Kuzma Kudłay, synow trzy: Dmitr, Piotr, Iwaszko. Andrżey Korohod, syny dwa: Siergiey a Płaton jedna; tenże Korohod jedna 2

8) Janko Marciuszonek z Lewonem Borysowiczem; Janko prychoży 1

9) Iwan Driemidowicz, synow czterech: Waśko, Sidor, Matwiey y Olipa jeden; ten że Iwan Dziemidowicz jeden. Iwan Lochwin Dworaszka, a Hryszka synowie jedna 3

10) Konoszochwinowicz z Orestem Jurkowiczem a u Konasza syny co ten że Apanas, Orist, Maksim y Jakow jeden Orechwa Oleszkowiczy synow trzy: Apanas, Hryszka, Iwaszko jedna 2

11) Jakim Pleszkowiczy z bratem Kuzmo . . . 1

12) Jarosz Pleszkowicz, syny trzy: Jakim, Fiedor a Ostapko 1

13) Stephan, Hauryło y Otroszko Postoykowiczy . 1

14) Siemion Kazimierz, stara z synem Tarasem . 1

15) Moysiey Jwaszewicz 1

16) Karniey y Miron Jurkowiczy y Minow syn Hardziey 1

17) Scianna włoka w puscie leży 1

Przy tym że siele place, na których poddany w puscie; w tym że siele Monastyrach siedzą płac w puscie jeden. Kuzma Pleszkowicz z siabrem jedna; Lewon Postoykowicz jedna; Sciepan a Otroszka Postoykowicze jedna; Jakow Borysowicz jedna; Iwan Dziewidowicz jedna; Siemion Starzec

jedno; Charyton Skonoszewicz; Andrey Korohod dwie; Kuzma y Andrey w puscie jedna; Janko Marciuszonek jedna; w tym że siele Monastyrach wszystkich włok dwadzieścia sześć, z których w puscie włok pięć; na płacenie płata włok dwudzieścia jedna. Płaco z włoki po groszy siedmdziesiąt cztyry, czyni kop dwadzieścia pięć, groszy trzydzieście, a placew tego sioła piętnaście, z któtych w puscie płacow dwa, a na płacie trzynaście płaco z dziesiącu płacow po groszy dwadzieściu, ze szterech płacow po groszy szesnastu, czyni kop cztyry, groszy ośm.

Powinność tego sioła Monastyra mają dawać: zboża dziakelnego: żyta z włoki po kakowce jedney, owsa z włoki jedney po krakowce y po puł solanki, po kokoszy jedney, lnu po koku abo po groszu ośmiu żadna; po dwa potroynych do młyna na gwałty do zasypowania groble podwody kollejio, na straż do dworu po tydniu.

Sioło Pańkowicze. Włoki.

1) Cit Andrzejowicz syny dwa: Andrzey a Okuła 1

2) Jaśko Litwin z Andrzeiem Dziachrem . . . 1

3) Fiedor Wołkowicz z Pancielejem, syny trzy: Maksim, Ochorom a Marko. . . . . , . 1

4) Sawosciey Tarasowicz z Andrżeiem Daylidowiczem, syn Jakow 1

5) Sidor Szabanionek syny dwa: Iwan a Pilip . 1

6) Hawryło Tarasionek z synem Siemionem, a Hryszko siabr 1

7) Kuprey Szarabanionek a siabrem Andrżejem . 1

8) Marcin Szewelonek z bratem 1

9) Siemion Aleksiejewicz, syn Hryszko 1

10) Waśko Siemionowicz 1

11) Matwiey Aleksiejowicz, syny dwa: Marko y Sidor 1

Włoki.

12) Sciepan Skuratowicz z siabrem 1

13) Jacko Maciejewicz 1

14) Iwan Ledminiec syny dwa: Kuryło y Filon . 1

15) Sazon Hryszkowicz z Ihnatem Mohuckiewiczem, Ihnata syn Siemion 1

16) Sazon Płeckowicz, syny cztyry: Aleksiey, Jarosz, Chilko y Jakow w puscie 1

17) Osip Chodorowicz z Staśkiem Potopkiem jedna na słobodzie, w puscie 2

Tych włok w Pankowiczach dwadzieścia, z których w puscie włok trzy, na słobodzie jedney, na placeniu płaty włok szesnascie; płacą z włoki po groszy siedmdziesiąt cztyry, kop dwanaście y groszy dwadziescia cztyry. Powinność tego sioła taka, jako y sioła Monustyrskiego pełnią.

Zaścianek Łopacinski, który leży miedzy gruntami kniaziow Horskich y Surynowskich. Ten dzierży bojaryn Paweł Łopata na słobodzie niemierzony.

Na com dał Jsgo Mosciu panu Krzystophowi Komarowi y ten jnwentarz majętności mey Bobrowskiey spisany pod pieczęcią y s podpisem ręki mey własney. Pisan w Szkłowie. У того инвентару печать Его Мил. пана ваеводы Троцкого притиснена одна, а подписъ Его Мил. писанъ есть тыми словы: Alexandr Chodkiewicz wojewoda Trocki własną. Который же тотъ инвентаръ до книгъ кгродскихъ Оршанскихъ есть уписанъ, а по уписаню насъ выписъ съ книгъ подъ печатями нашими врадовыми Его Мил. пану Криштофу Комару есть выданъ. Писанъ у Орши. У того екстракту печати врадовые две, а подписъ рукъ тыми словы: Абрамъ Подберески, подстаросты власною. Іанъ Хомичукъ, судья кгродскій Оршанскій, власною рукою. Янъ Кустинскій, писаръ кгродскій. А коректа въ тые слова: Скорыктовалъ с книгами Родиничъ а сусцента иа другой стороне въ тые слова писана: На рокохъ судовыхъ Оршанскихъ року тысеча шестьсотъ пятънадцатаго мсца Іенъваря тринадъцатого дня ставши очевисто слуга Его Мил. пана Кришътофа Комара панъ Кгабриелъ Лодоцъки тотъ выписъ кгродскій Оршанъскій и инвентаръ ку переносу передъ нами судомъ покладалъ. А потъ тою сусцептою подписъ рукъ тыми словы: Андрей Воропай, судья земскій Оршанскій. Иванъ Лукомски, подсудокъ земскій Оршанскій. Александръ Подбереcки, писаръ. Которы же тотъ екстрактъ кгродски Оршански за поданемъ черезъ особы верху помененое до актъ есть до книгъ земскихъ справъ вечистыхъ уписанъ.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 282—291.

№ 32.

1614 г. іюня 5 соверш., а 7 іюня 1614 г. и 29 мая 1682 г. явлен. продажная запись на мѣстечко и имѣніе Бобръ отъ воеводы Троцкаго графа Александра Ивановича Ходкевича, Христофору Комару, за 7 тысячъ копъ грошей Литовскихъ. По этому документу во владѣніе, Комара перешло имѣніе и мѣстечко Бобръ „съ постройками церковными, дворцомъ, мельницею на рѣкѣ Бобрѣ, со всѣми мѣщанами, боярами и крестьянами какъ жившими въ этомъ мѣстечкѣ“, такъ равно и села: Забобровье (въ 1614 г. назывался уже „Старый Бобръ“), Соколовичи, Панкевичи, Монастырь и др. съ службами, застѣнками и селищами. Кромѣ любопытныхъ подробностей изъ исторія перехода сего имѣнія изъ рукъ въ руки весьма интересно указаніе на права, какія получилъ новый владѣлецъ Комаръ надъ означеннымъ имѣніемъ. Неоднократно упоминается въ настоящемъ документѣ вышеприведенный инвентарь.

Лета отъ нароження Сына Божого тысеча шестьсотъ осмъдесятъ второго, месеца мая двадцать девятого дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ по Святой Троицы Святе римскомъ припалыхъ и порядкомъ права статутового судовне у Оршы отправованыхъ, передъ нами Якубомъ Свентицкимъ на мейсцу Его Милости пана Іеронима Комара, суди земского Оршанского подлугъ права засажонымъ, Станиславомъ-Казимеромъ Боратынскимъ подсудкомъ, а Людви-

комъ Каролемъ Вислоухомъ писаромъ, врадниками судовыми земскими повету Оршанского, постановившисе очевисто у суду пленипотентъ панъ Миколай Лазовскій, оповедалъ и покладалъ, и вспособъ переносу до актъ подалъ экстрактъ кгроду Оршанского, при показаню самого оригиналу права вечистого отъ зошлого светое памети съ сего света небощика его милости пана Александра Ходкевича, воеводы Троцкого, а зошлому теж годное памети небощику Его Милости пану Крыштофу Комару на маетность *Бобръ* въ поветѣ Оршанскомъ лежачую даны, а теперешнему Его Милости пану Іерониму Комару, судьи земскому Оршанскому, яко прирожоному породичу Его Милости акторови и сукцессорови спалого и служачого, просечи, абы тотъ екстрактъ до книгъ земскихъ Оршанскихъ справъ вѣчистыхъ былъ принятъ и уписанъ. Якожъ уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собѣ маетъ:

Выписъ зъ книгъ кгродскихъ староства Оршанского Лета отъ нароженя Сына Божого тысеча шесть сотъ четырнадцатого месеца іюня седьмого дня. На рокохъ судовыхъ кгродскихъ Оршанскихъ водлугъ порядку статутового судовне у Орши отправуючихъ, передъ нами Авраамомъ Подбересъкимъ подстаростой, Яномъ Хомицскимъ судьею, а Яномъ Кустинскимъ писаромъ, врадниками судовыми, кгродскими Оршанскими, постановившеся очевисто вельмож. Его Мил. панъ Александръ Ходкевичъ, грабинъ на Шиловѣ и Мыши воевода кгродскій, староста Наревъскій, призналъ листъ свой вечистый продажный записъ Е. М. пану Криштофу Комару на рѣчь нижей въ томъ листе помененую даны и належачи и признавши просилъ, абы до книгъ кгродскихъ Оршанскихъ уписати, которы уписуючи до книгъ слово отъ слова такъ се въ собе маетъ:

Алеқсандръ Ходкевичъ грабя на *Шиловѣ* и *Мыши*, воевода Троцкій, староста Наревскій чиню явно и вызнаваю симъ моимъ вечистымъ продажнымъ листомъ и нинешнимъ

и на потомъ будучимъ веку людемъ, ижъ што первее сего славное памети панъ отецъ мой ясневельможный панъ Янъ Ходкевичъ, грабя на Шиловѣ, Быховѣ и Мыши, панъ Виленски староста Жомойцки маршалъ земски Великого Княж. Лит. имене свое въ поветѣ Оршанскомъ лежачое, названое *Бобръ* место зъ дворцомъ въ томъ же мѣстѣ будованомъ, селы къ нему належачими, меновите: селом *Забобровемъ*, селомъ *Соколовичами*, селомъ *Панковичами*, селомъ *Манастырами* и зо всими къ нимъ застѣнками, пущами, борами здавна ку тому именю Бобру прислухаючими з дѣлу ровного отъ брата моего рожоного вельможного пана Е. Мил. пана Яна Кароля Ходкевича, граби на Быховѣ, Шиловѣ и Мыши гетмана наивышого Вел. Княж. Лит. мнѣ достало, завелъ и заставилъ был небощику вельможному пану Станиславу Пацу, воеводѣ Витебскому и малжонцѣ Е. М. панѣ Кристине Ходкевичовне у двухъ тысечахъ копахъ грошей Литовскихъ, которое тое имѣне Бобръ зо всими селы, людми и прилежностями его небощикъ панъ воевода Витебскій з малжонкою своею въ той сумѣ пенезей черезъ часъ не малы, ажъ до смерти своее держалъ, а по смерти Ихъ Мил. досталосе то имене Бобръ таковымъ же правомъ и въ той же суме пенезей въ двухъ тысечахъ копъ грошей Литовскихъ ясневельможному Его Мил. пану Льву Сапезѣ, канъцлерови Великого Княства Литовского, а ижъ потомъ з ровного делу з паномъ братомъ моимъ рожоным ясневельможнымъ паномъ Яномъ Каролемъ Ходкевичомъ грабею на Быхове и Шилове и Мыши старостою енеральнымъ земли Жомойцкое гетманомъ наивышимъ Вел. Кн. Лит. помененое имене Бобръ мне се вечностю достало; тогды я до тое перъшое сумы пенезей черезъ пана отца моего на тое имене пожичоно взявши, еще у Е. М. пана канцлера другую також великую суму пенезей, две тысечи копъ гроши Литовскихъ заставилемъ тое имене Бобръ прconfigreченому Е. М. пану канцлеру у чотырохъ тысечахъ копъ грошей Литовскихъ, а

Е. М. панъ канцлеръ у таковой же суме пенезей пустилъ тое имене Бобръ слузе своему пану Станиславу Кгалинскому, а потомъ панъ Кгалинскій за такимъ же правомъ заставнымъ пустилъ тое имене Бобръ земянину Е. Кор. Мил. повету Ошменского и Оршанского Его М. пану Криштофу Ярошевичу Комару, теж вечность и откупно того имени Бобра никому иному одно мне належело. Про то я, не окупуючи того именя Бобра одъ Е. М. пана Криштофа Комара, але маючи вольность съ тым именемъ яко з маетностью своею шафовать, взявши для потребъ моихъ пильныхъ у преречонаго Е. М. пана Криштофа Комара до тамтое першое сумы пенезей на праве заставномъ описаное еще певную суму пенезей три тысечи копъ грошей Литовскихъ, помененое имене Бобръ ничего з него собе, малжонце и потомкомъ моимъ никому инному з брати, сестръ, з близкихъ кровныхъ и повиноватыхъ моихъ зо всихъ людей не зоставуючи але огуломъ все продалом звыш реченому Е. М. пану Криштофу Ярошевичу Комару за певную суму пенезей за семь тысечей копъ грошей Литовскихъ, якож вжо тая сума пенезей вся зуполная до рукъ моихъ оддана и заплачона есть. А я тежъ отъ того часу и дня, на дате сего листу моего нижей описаное, тое помененое имене Бобръ, яко отъ небощика пана отца моего правомъ заставнымъ пущоно и до тыхъ часовъ въ держеню у помененыхъ особъ было и ему пану Криштофу Комару досталосе водлугъ давного старовечного ограниченя въ певныхъ границахъ и теперь на особливомъ же инвентару моимъ досточне описано, яко се з давныхъ часовъ мело и тепер мает, то естъ: *место Бобръ з будованемъ церковнымъ, дворцомъ, въ томъ же местечку збудованнымъ зъ млыномъ на реце Бобру и зо всими мещанами, боярами и поддаными въ томъ месте оселыми, з селами ку тому именю прислухаючими*, мяновите: село названое з давныхъ часовъ *Забоброве*, а теперь названое *Старый Бобръ*, другое село *Соколовичи*, третее село *Лопутинковичы* з селищемъ при томъ же селе названомъ *Лопутинскимъ*, з сеножатю и застенъкомъ при томъ селе; четвертое село *Монастиры* а особливе две службы до тогожъ именя Бобровскаго здавна прислухаючое за рекою *Оревълянъкою*, одна названа *Яновъщизна*, а другая *Соколовъщизна* и слободою, названою *Прудиною* и зъ иншими всякими застѣнками здавна до того именя Бобра належачыми, з пущами, лѣсами, борами, зарослями, зо ставы, ставищами, з реками, з речыщами, з ловы бобровыми, зверыными, пташеми и рыбными и з вшелакими инъными яким, колвек способомъ вызнайдеными пожитками до того именя Бобра давно належачими поменеными и не поменеными в тож держене и въ спокойное уживане правомъ неодъзовнымъ вечистымъ черезъ возного повету Оршанского и сторону шляхты подал, завел и заступил. Што все ширей по достатку то имене номененое Бобръ на инвентар описавшы . . . подданыхъ и ихъ повинсти, подъ печатю моею и подъ печати людей добрыхъ, ему пану Криштофу Комару и тым листом моим на вечные часы подаю и сам з того именя Бобра и зо въсихъ належностей пожитков и с права вечистого мнѣ на то имене служачого вырекаю и вызываю на вси вѣчные потомные часы и ниякого права, приступу до того имѣня Бобра собе, малжонце, детем и потомком моим и никому инъному з брати, сестры, з близкихъ кревныхъ и повиноватых моихъ и з обчихъ людей не зоставуючи. Маетъ и воленъ будетъ Е. М. панъ Криштофъ Комар того именя Бобра; зо симъ яко се з давныхъ часовъ мело и теперь маетъ, спокойне на себе уживати, подданыхъ, мещанъ и волощанъ, также бояръ судит, рядит, винних винами пенежъными, везенемъ на горле водлугъ права и баченя своего карати и въшелякие пожитки водлугъ воли и уподобаня своего в ним собе примнажать и росширать, будучи воленъ тымъ именемъ Бобромъ огуломъ и по частямъ, яко власностю своею шафовати, кому хотечи оддати, продати,

№32.

записати, заменити, заставити и водлугъ воли и уподобаня своего тымъ усимъ ворочати так ижъ непомененое помененому а помененое непомененому ничого шкодити не маетъ. А я самъ, малжонка, дети, потомки, близкіе кревъные мои и нихто з обчихъ посторонних людей у тое помененое именя Бобръ и въ жадною наимнейшую часть его вступоватисе и у него пана Кришътофа Комара самого и у потомковъ его также одъ него держачого одымоват и до права позывать не маемъ и того чинить не будемъ на веки вечъные и п томные часы. И овшемъ еще и то тым листомъ моимъ варую, кгде Е. М. панъ братъ мой, або потомкове Е. М. любо теж з брати близкихъ, кревныхъ и повиноватыхъ моихъ албо из обчихъ людей в тое имене Бобръ во въсе огуломъ албо место, села и всякіе пожытки якимъ колвекъ способомъ уступовалъ, до права позывалъ и перешкоду якую в держаню и уживаню самому, детем, потомком и кожъдому од него держачому чынилъ тогды з ознаименем черезъ листъ врадовый упоминалны отъ пана Комара и держачого черезъ возного, которага колвек повету и тымъ листомъ о той перешкоде мне ознаймити маетъ передъ рокомъ праву припадаючимъ за чотыры недели, покладаючи, таковы маетъ на именію моимъ Шиловъскимъ въ повете Оршанскимъ лежачимъ, а я передъ кождымъ таковымъ судомъ, кгде бы о тое имене Бобръ позвано за ознаименемъ маю и повиненъ буду самъ, або через умоцованого моего до права становитисе и своимъ власнымъ коштомъ мое именя очищат и заступоват тыле кротъ, иж бы того потреба была, аж до засужоного покою давности земским правомъ посполитымъ объвароваными, яко бы онъ, панъ Комаръ и по нимъ потомкове его и кожъды у кого сей листъ мой былъ спокойне того именіа заживати маетъ на вси вечные потомные часы. А кгде бымъ я, Александръ Ходкевичъ, припомневшы сего моего вечистого продажнаго листу и тое имене Бобръ самъ, або черезъ кого колвек уступовалъ, у самого пана Криштофа Комара, албо потом-

№32.

ковъ его также и оттого, кому бы то онъ пустилъ, одымовалъ, або одъ кожъдого уступуючогосе въ тое имене Бобръ, очищати не хотѣлъ, будь тежъ очыщаючи не очистилъ, тогды я за то маю и повиненъ буду заруку пану Комару и держачому семъ тысечей копъ грошей заплатит, до того вси шкоды, накълады на слово речене самого, або умоцованого его нагородит, о што будетъ волно ему, пану Криштофу Комару и кождому сей листъ мой маючому припозвать мене до суду и враду земского, кгродского Оршанского, альбо до суду головнаго трибунальнаго, въ яки хотечи терминъ рокомъ статутовымъ, а я передъ кождымъ таковымъ судомъ, по которого быхъ былъ припозванъ не вымовъляючисе жадными бы найправнейшими причинами повиненъ буду становитесе, а ставшы того року позву не збіяючи и жадныхъ зволокъ и дылаций правныхъ не заживаючи справедливитьсе и помененую заруку и шкоды, накълады заплатить, такъ тежъ штобы за неочищенемъ моимъ одышло нагородит, якож и судъ кожды такъ за станемъ яко и незастанемъ моимъ мает и моцъ мети будет тую заруку и въси шкоды, наклады на слово речене на мне и на всякихъ маетностяхъ моихъ у Великомъ Князстве Литовскомъ, въ которомъ колвекъ повете лежачихъ, на которой позовъ о то положонъ будетъ всказати о скуточную отправу уделати не складуючи ратъ статутовыхъ, а я подъ тотъ декретъ подълегати маю и повиненъ буду, не запозываючи суду о ины вскязъ о сторонѣ до прислуханя справъ, або о злы переводъ права подъ зарукою вышей помененою и по заплаченю таковой заруки, шкодъ, накладовъ презъ етое имене Бобръ одъ мене на вечность продажное при немъ пану Криштофу Комару и при потомковъ его зоставити маетъ на вси потомные вечные часи даруючи и то, ижъ еслибы задержаня тыхъ помененыхъ заставниковъ што колвекъ кгрунту такъ тежъ подданыхъ дедичныхъ того именя Бобра одышло, тогды ему, пану Криштофу Комару а потомкомъ его

яко грунтовъ безправъне забраныхъ, такъ и подъданыхъ розошлыхъ волно будетъ кромъ жадного иншого вливку одно за тымъ листомъ моимъ продажнымъ, яко вечностю державчому место мене самого доходить и до того именя своего прилучить и яко вечность куплею своей уживать вечными часы. И на то я, Александръ Ходкевичъ, дал есма пану Криштофу Комару сей мой вечистый продажный листъ записъ подъ моей печатью и съ подписомъ руки моей, до которого за очевистою прозбою моею печати свои приложить и руками своими подписать рачили земяне повету Оршанского панъ Ярошъ Вяжевичъ, панъ Стефанъ Кгрудинскій и панъ Крыштофъ Ладински. Писанъ у Шиловѣ, лета отъ нароженя Сына Божого тысеча шестьсотъ чотырнадцатого, мца Июня пятого дня. У того листу печати притисненыхъ чотыри, а подписъ рукъ писмомъ польскимъ подписано есть тыми словы: Alexandr Chodkiewicz, wojewoda Trocki, ręką swą. Stephan Grudzinski, mpp. Krysztoph Ladzinski ręką swą. Который же тотъ листъ за устнымъ и очевистымъ признанемъ особы в томъ листе помененое до книгъ кгродскихъ Оршанскихъ есть уписанъ, а по уписаню и сей выписъ съ книгъ подъ нашими врадовыми печатями Его М. пану Криштофу Комару есть выданъ. Писанъ у Орши. У того екстракту печати врадовые две, а подписъ рукъ тыми словы: Абрамъ Подберески, подстароста Оршански, власною рукою. Янъ Хомицки, судья кгродски Оршански. Янъ Кустински, писарь кгродски Оршански. А сусцепта на томъ екстрактѣ нижей написана въ тые слова: На ракохъ судовыхъ земскихъ Оршанскихъ трикрольскихъ року тысеча шестьсотъ пятнадцатого месеца Генваря тринадъцатого дня ставши очевисто слуга Е. М. пана Криштофа Комара панъ Кгабриель Ловоцки тотъ выписъ кгродски Оршански и при немъ листъ оригиналъ переносу передъ нами судомъ покладалъ. А под тою сусцептою подписы рукъ тыми словы: Андрей Воропай, судья земски Оршански. Иванъ Лукомски, подсудокъ земъски Оръшанъски. Алекъсандръ Подберески, писарь. Которы же тотъ экстрактъ кгродски Оршански за поданъемъ оного вспособъ переносу до актъ до книгъ земскихъ справъ вечистыхъ повету Оршанского естъ уписанъ.

По оп. кн. № общ. 92, № част. 2, л. 308—311.

№ 33.

1592 г. 30 іюля соверш., а явлен. 1674 года 25 февраля и (въ копіи)—1683 года, 11 октября—грамота графа Александра Ходкевича о. Іосифу Михайловичу съ утвержденіемъ его въ должности Копысскаго протопопа, такъ какъ нашелъ его способнымъ наблюдать за порядкомъ какъ въ городскихъ церквахъ, такъ и по всей волости Копысскаго замка. На содержаніе (wychowanie) о. протопопа пожизненно дается церковь св. Василія Вел., въ г. Копыссѣ „со всѣми доходами и принадлежностями къ сей церкви въ той мѣрѣ, какъ отъ давняго времени предъ симъ пользовались доходами той церкви“ а къ сему половина доходовъ отъ перевоза. Помимо сего, согласно ходатайству о. протопопа, гр. Ходкевичъ даетъ полномочія Кондрату Околовичу быть помощникомъ по отправленію богослуженій, съ правомъ полученія половины доходовъ.

Изъ сего акта явствуетъ, что въ 1674 г. 25 февраля свящ. Васильевевской церкви г. Копыси б. Самуилъ Околовичъ, а 16 декабря 1682 г. Матвѣй Матыка.

Widymus y aktykacye popom Kopyskim należące.

Лета отъ Нароженя Сына Божого тысеча шестьсот осмдесятъ третего мца Октябра одиннацатого.

На рокохъ судовыхъ земскихъ о Святом Михале святе римскомъ припалыхъ и судовъне у Оршы отправованыхъ передъ нами [1] . . . врадниками судовыми земскими повету Оршанского постановившисе персоналитеръ Е. М. панъ Алесандеръ Чеховскій сей экстрактъ с книгъ кгродскихъ Оршанскихъ о реч внимъ в середине нижей помененую покладалъ и до книгъ земскихъ Оршанскихъ в способъ пере-

1) Составъ суда см. предыдущій документъ.

№33.
посу подалъ, просечи, абы этотъ экстрактъ был у книги уписанъ, которы уписуючи слово до слова такъ се в собе мает: Видымусъ с книгъ кгродскихъ староства Оршанского Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестьсотъ семдесятъ четвертого мца февраля двацатъ пятаго дня. На враде господарскомъ кгродскомъ Оршанскомъ, передо мною, Іеронимомъ Романомъ Бучацскимъ Творовскимъ подстолимъ и подстаростимъ Оршанскимъ, постановившисе персоналитеръ Е. М. въ Бозе велебны отецъ Самуель Околовичъ, священникъ Копыски сес листъ на протопопию Копыскую на реч въ томъ листе менованую, одъ особы в томъ листе выражоной собе даны покладалъ и до актъ книгъ кгродъскихъ Оршанскихъ подалъ, просечи, абы тотъ листъ был у книги уписанъ, которы уписуючи у книги слово до слова такъ се в собе мает: Oznaymuje tym listem naszym, komu by to wiedzieć należało, iż my, widząc godnego być do oglądania porządku w cerkwiach tak w miescie jako y po wszystkiey włości naszey zamku naszego Kopyskiego oyca Józefa Michałowicza dałem mu protopopstwo nad wszystkiemi popami zamku naszego Kopyskiego. Ma ten Józeph Michayłowicz doglądać we wszyskich cerkwiach zamku włości Kopyskiey, żeby służbe Boga porządnie tak za pamięci przodków naszych odprawowane były. Na wychowanie jego dałem mu cerkiew założenie swiętego Bazylego w miescie naszym Kopyskim leżącą, ze wszystkiemi dochodami y przynależnościami, ku tey cerkwi nalezącemi, do żywota Józepha Michayłowicza tak, jako y przed tym z dawnych czasów popowie założenia swiętego Bazylego pożytkow tey cerkwi używali, kromia tego iż co przed tym popowie bywsi pożytek wszystek z przewozu pod miastem Kopyskim na siebie brali, tedy y Jey M. xiężna Beata Ostroska na puszkarzów zamku Kopyskiego obrociła, popow założenia Sgo Bazylego przy połowicy przewozu zostawać raczyła, przy tym y my tę cerkiew Sgo Bazylego, także Józepha Michayłowicza y

№33.
na potym będących popow tey cerkwi zachowujemy, a iż tenże pomieniony protopopa nasz Kopyski, ociec Józeph Michayłowicz, prosił nas o to, abyśmy Kondrata Okołowicza, którego on miasto syna y towarżyszcza do odprawowania służby Bożey w cerkwi założenia Sgo Bazylego w miescie Kopyskim leżącey wźioł, listem naszym upewnili y utwierdzili, my, widząc bydz godnym Kondrata Okołowicza do tey służby Bożey społnego pożytkow wszelakich, według podania przedkow naszych y nas, tego ku tey cerkwi należących tym listem naszym Kondrata Okołowicza upewniamy y utwierdzamy, na co daliśmy ten list nasz s podpisem ręki naszey y przyłożeniem pieczęci. Pisan we Szkłowie od narodzenia Panskiego tysiąc pięćset dziewiędzisiąt wtórego msca Juli dnia trzydziestego. У того листу при печати подписъ руки тыми словы: Alexander Chodkiewicz, hrabia na Szkłowie Myszy y Bychowie. Который же тотъ листъ за поданемъ черезъ особу верху мененую до актъ книгъ кгродскихъ Оршанскихъ есть уписанъ, съ которого и тен видымусъ под врадовою печатю и с подписомъ руки писарское в сем року тысеча шестсот осмдесятъ втором, мца декабра шеснацатого дня в Богу велебному отцу Матвею Матыце Лашкевичу, протопопе Копыскому есть выданъ. Писанъ у Орши У того экстракту при печати урадовой, подписъ рукъ тыми. словы: Миколай Богушевичъ писаръ, скорикговалъ съ книгами чеховыми. Который же тотъ екстрактъ за поданемъ оного черезъ особу верху мененую до книгъ земскихъ Оршанскихъ в способъ переносу есть уписанъ.

По оп. кн. № общ. 5, № част. 5, л. 563 и обор.

№ 34.

1597 г. 6 іюля соверш., а явл. 1674 г. 25 февраля и (въ копіи) 1683 г. 11 окт. грамота отъ князя Христофора Радзивилла священнику Копыской, давняго греческаго обряда, во имя св. Василія великаго церкви о. Кондрату Околовичу, съ предоставленіемъ ему прихода сей церкви пожизненно а послѣ него его брату Василію, если будетъ священникомъ, съ правомъ пользоваться одною службой съ крѣпостными крестьянами, домомъ и огородами въ г. Копысѣ и привиллегіей, согласно давнему обычаю ежегодно разсытить и продать безъ всякой пошлины 12 пудовъ меду собраннаго въ складу [1]).

Въ документѣ говорится, что Копыскій замокъ имѣетъ перейти послѣ Христофора Радзивилла во владѣніе сына его Януша; при чемъ возлагается обязательство всегда соблюдать греческій обрядъ въ богослуженіи.

Лета от Нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ осмдесятъ третего мца Октебра одинадцатого дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ о святомъ Михале святе римскомъ припалыхъ и судовне у Орши отправованыхъ, передъ нами Іеронимомъ Комаромъ судею, Станиславомъ Казимеромъ Боратынскимъ подсудкомъ, а Людвикомъ Каролемъ Вислоухомъ писаромъ, — врадниками судовыми земскими Оршанскими, постановившисе персоналитеръ Е. М. панъ Александеръ Чеховскій коморникъ Брескій се екстрактъ з фундушу велебнымъ отцомъ протопопомъ Копыскимъ на речъ въ нимъ выражоную належачого и служачого, в способ переносу до акт книг земских Оршанских подал и просилъ, абы был уписан, которы уписуючи у книги слово до слова так се в собе мает: Выпис с книг кгродскихъ староства Оршанского. Лета отъ нароженя Сына Божого тысеча шестсот семдесят четвертого мца февраля двадцат пятаго дня. На вради кгродскомъ Оршанском передо мною Іеронимомъ Романомъ Бучанскимъ, Творовскомъ подстолим и подстаростим Оршанским постановившеся персоналитер в Богу велебны отец Самуель Околович протопопа места Копыского наданое на реч въ ним нижей

[1]) Полагаемъ, здѣсь ясно указаніе на существованіе при правосл. Васильевской церкви древняг медоваго братства въ г. Копыссѣ.

№ 34.

помененую покладал и до книг кгродских Оршанскихъ подал, просечи, абы тое право у книги было уписано, которое уписуючи у книги слово до слова такъ се въ собе маетъ: Krzysztoph Radziwił, wojewoda Wilenski, hetman Nawyszszy W. X. L. oznaymujemy tym listem naszym, iż prosił od nas pop, mieszkający przy cerkwi Bazylege Swiętego ktemu przy dochodzie y nadaniu dawnym na te cerkiew onego zostawili używać mu tey cerkwi y dochodów do ney należących pozwolili; na kturą cerkiew na dochody y na danie do ney, aż funduszu żadnego od godney y sławney pamięci Xią Jms. Konstantego Ostrowskiego, hetmana W. X. L. dziada małżanki naszey, a pradziada syna naszego Janusza Radziwiłła, starosty Borysowskiego ani od żadnego innego z xiążąt Jchm. Ostrowskich, dziedziców majętności Kopyskiey, przed nami nie pokazał, jeno tylko ukazał przed nami list paniey Beaty z Kosciecha xiężney z ziemli Ostrożskiey na tę cerkiew y nie na które dochody do niey należących prodkom jego dany, ktury się za fundusz słusznie rozumiło się nie może gdyż nie iest od dziedzicza jeno tylko od xiężney Ostrowskiey, którą doczesną panią na Kopysi była daney, jednak my chcąc to mieć, aby w tey cerkwi Bazylu Swiątego służba Boża według obrzędu chrzescianskiego greckiego y oddawania posłuszenstwa dawney zwerchnosci jch nie ustawała ale zawsze w niey odprawowana była z łaski naszey tego pomienionego popa Kondrata Okołowicza przy tey cerkwi zostawuiemy, a po nim brata iego Bazylego jeśli popem będzie, który dzierżąc dochodów tych do tey cerkwi należących, używać wolność ma, to iest mianowicie wolną służbę jedną ludzi osiadłą, dom wolny w miescie z ogrodami; ktemu na każdy rok wolno mu rozsytić y wyszynkować dwanaście pudow miodu składnego według dawnego zwyczaju, od czego myta nijakiego dawać nie będzie powinien. Czego wszystkiego według dawnego zwyczaju dotąd cale da Pan Bog synowi naszemu Januszowi Radziwiłłowi, staroscie

№ 35. Borysowskiemu ta maiętność Kopyska w possessią od nas postąpiona będzie, używaiąc porządek wszelaki przy tey cerkwi pomienioney w odprawowaniu nabożęstwa y służby Bożey według obrzędu y zwyczaiu dawnego Greckiego zachować ma, a po nim y sukcessorow będących. Na co daliśmy mu ten nasz list s pieczęcią z podpisem ręki naszey w horodku Ostrowskim dnia szustego Lipca, roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt siodmym. У того права албо фундушу и листу поднисъ руки при печати тыми словы: Krzysztow Radziwiłł, wojewoda Wilenski, hetman wielki W. X. L. Которое то право фундушовое за поданем черезъ особу верху мененую до книгъ кгродскихъ Оршанскихъ есть уписано, з которого и сес видымусъ под врадовою печатю и подписомъ руки писарское въ сем року тысеча шест сот осмдесятъ второмъ мца декабра шеснадцатого дня въ Бозе велебному отцу Матыце Ляшъкевичу, протопопе Копыскому есть выданъ.

По оп. кн. № общ. 5, № част. 5, л. 564 и обор.

№ 35.

1623 г. 20 мая соверш., а 1681 г. 8 окт. явлен. продажная запись на им. Угловское располож. при р. Басѣ, отъ Федора Миляловскаго гг. Григорію, Іереміи и Самуилу Крывцамъ уступл. за 8 тыс. копъ грошей Литовскихъ. Въ составъ сего имѣнія входили села: Углы, Синяково, Корзеевщина, Полуи, Шашневщина, слободка Борсуки. Въ документѣ опредѣляются границъ сего имѣнія и приведено указаніе, что самъ Милядовскій купилъ означенное имѣніе у нѣкоего Станислава Хомца.

Лета от нароженя Сына Божого 1681 месяца октября 8 дня.

На рокох судовых Михаловских земских Оршанских, порадкомъ права посполитого припалых и судовне у Оршы отправованых, перед нами Іеронимомъ Комаромъ

судьею, Станиславомъ Казимеромъ Боратынскимъ, подсудкомъ а Людвикомъ Каролемъ Вислоухомъ, писаромъ—врадниками судовыми земскими повету Оршанского, постановившыся очевисто у суду Его Милость панъ Марцыянъ Крывецъ, подстолій Мстиславскій, сей листъ записъ рѣчью въ немъ шереи и достаточней описаною, покладалъ и ку записаню книгъ земскихъ Оршанскихъ, просечы, абы былъ уписан подалъ. Которы мы, врадъ, огледавшы, и читаного перед собою добре выслухавшы велели есмо оного до книгъ нашихъ уписати. Который уписуючи у книги слово отъ слова такъ се въ собе маетъ. № 35.

Я, Федоръ Ивановичъ Миладовскій, земянинъ господарскій повету Оршанского, сознаваю и видно чыню симъ моимъ листомъ доброволным вечистым продажным записомъ ко ведомости доносечи всемъ вобецъ и кажъдому з особна, кому бы о томъ ведать належало нынешънимъ и на потом будучого веку людемъ, ижъ маючы я волность, в праве посполъномъ описаную што волно кождому маетностю своею водлугъ уподобаня своего шафовать, а такъ я зажываючи волности шляхецкое продал есмы за симъ листомъ вечистымъ записомъ моимъ продаю на вечность отъ именія моего Угловского, въ повете Оршанском лежачого, которое жъ купилъ правомъ вечистымъ у ихъ мил. пана Станислава Хомца и пани малжонки ей мил. пани Ганны Угловское, подсудковны земское Оршанское, то естъ меновите: село Углы, село Сыняково, село Карзеевщизну и иншыя села, и подданыя и застенки до села Сыняковъ и села Карзеевщизны,—тая села совсимъ на всимъ, якосе сами въ собе маютъ, ничого самъ на себе, малжонку, потомковъ, ближнихъ, кревныхъ и повинныхъ моихъ, и ни на кого иного въ тыхъ селахъ,—что одно колвекъ за рекою Басею, сел, кгрунтов, застенков и пожитковъ его на меншое части, такъ селъ кгрунтовъ яко ниякихъ пожитковъ за рекою Басею не заставуючы а ни

№35.
уступуючи, але все огуломъ и зъ дымомъ за рекою Басею продаломъ на вечность. А до тово на сей стороне реки Баси, где дворъ мой стоит продаломъ село Полуи, село Шашъневщызну, слободку Борсуки. Которые тые села такъ за рекою Басею, яко и на сей стороне реки Басси где дворъ мой стоить есть, въ певныхъ границахъ, водлугъ ограниченья ревизоровъ Его Милости Короля, такъ тежъ въ декрете за привилеями Его Королев. Мил. и в листахъ ограничоныхъ до того и въ листе пана Хамца и пани малжонки Его Мил., тое ограниченье по достатку менованое, везде копцами зъ кгрунты Его Кор. Млсти окопано и разграничоно, яко тое ограниченне шерей въ декрете и прывилеяхъ Е. К. М. и въ листахъ ограничоныхъ и въ листе пана Хомцовомъ есть описано и доложоно. Тая теды села именья Угловъ и зъ выше помененые, то естъ за рекою Басею все села и все кгрунты огулом со всякими пожитками, на сей сторонѣ Басей, гдѣ дворъ мой стоить, - село Полуи, село Шашневщизну, Слободку Борсуки въ таковомъ ограниченю продаломъ, . яко въ тыхъ же привилеяхъ и декрете Е. К. М. и листахъ ограничоныхъ описано. А межы кгрунты тыми съ кгрунтами тыхъ селъ положиломъ границу вечистую, то есть въ концу села моего Заборья и другого села моего Новоселокъ и въ концу застенку моего бокового, который при селе моемъ Новоселкахъ,—стену вечистую заложили есмо, которая степа починается о границу кгрунтовъ села Его Кор. Мил. Кулешова, а кончается у кгрунтовъ селъ Его Кор. Мил. Олютъ и Миловоя и граничитъ тая стена кгрунты села Новоселокъ и села Заборья съ селомъ Шашневомъ, селомъ Кіевщыною, которое жъ продалъ на вечность пану Михалу Околовичу Крывцу, и селомъ Полуями, и вжо за тою степою, которая теперь есть ново заложона и чинена, по тую стену собѣ зоставившы кгрунты ку

№35.
селамъ моимъ Заборю и Новоселкамъ. А за тую стену новозаложоною, яко село Шашнево, такъ село Киевщизну, отъ мене пану Околовичу особливымъ правомъ проданое и съ тыми селы, паномъ Крывцомъ продаными, отъ мене ограничоное и село Полуи, село Борсуки, и лесы уси, ажъ до границъ в прывилею и декрете Его Кор. Мил. описаныхъ и листе купчомъ и листахъ ограничоныхъ, доложоныхъ все огуломъ и уздоймомъ, не зоставуючы собе за тую стеною новозаложоною ничого кгрунтовъ, лесовъ, пущъ и ни якихъ входовъ и пожитковъ собе не зоставуючы, вынявшы только тое село, котороемъ продалъ, названое Киевщизну, пану Околовичу. А до того кгрунту борового придаломъ при реце Басей, а при боку кгрунтовъ села Его Кор. Мил. Кулешова въ концу волокъ села моего Заборя и при боку застенку моего Борового, на которомъ дворъ мой збудованы, где коло того кгрунту, отъ тово кгрунту моево стены заложоны волокъ пулшосты съ деревомъ бортнымъ и сеножтъми надъ рекою Басею лежачыми. Тые теды села вышей помененые и тотъ кгрунтъ боровый никому ничымъ не пенные и никому першыми закисами моими первей сего незаведеные и нияким долгами не обтяжоные, яко се сами въ собѣ мають съ поддаными, въ тыхъ селахъ мешкаючыми, отчыстыми и заседелыми, яко шерей села и подданые на инветару моемъ, отъ мене даномъ, описано есть, съ платы тыхъ подданыхъ прыходячыми пенежными съ дякълы житными и овсяными съ деревомъ бартнымъ и съ данью медовою, зъ ихъ службою и повинностями всякими, зъ лесы, боры, гаи, зъ заросльями, зъ болотами, реками и речками, зъ млыномъ однымъ вышей села Угловъ на реце Басей збудованымъ, а ловене рыбъ у реце Бесей и забиване язовъ во всемъ кгрунте Угловскомъ, яко паномъ Крывцомъ такъ и собе вольное зоставую. А гонов бобровых у реце Басей на полы уживати маемъ, до того зъ ловы звериными а пта-

шыми, зъ пашнями, кгрунтами бромыми и неоромыми, з сеножатми, зъ огороды овощовеми и згола зовсимъ на все — — — продаломъ на вечность правомъ неотъзовнымъ земяномъ господарскимъ повету Оршанского, ихъ мил. пану Григорю, пану Іереміашу, а пану Самуелю Сасимовичомъ Крывцомъ и самымъ жонамъ, детямъ и на потомъ будучимъ щатъкомъ ихъ за певную суму пенезей за осемъ тысечей копъ грошей Литовскихъ, которая сума пенезей вся сполна отъ пановъ Крывцовъ мне до рукъ моихъ отдана естъ. — — — а я самъ черезъ себе, малжонку и потомковъ своихъ и не черезъ кого инъного именемъ моимъ въ тую продажы свою вышъ помененую, такъ во все, яко и ни въ которую часть людей, селъ, кгрунтовъ, пожитковъ, до тое продажи належачыхъ, ни якимъ способомъ уступовати, и млыномъ моимъ нижнимъ на реце Басей збудованымъ, который собе зоставую сеножатей пановъ Крывцовъ у верху реки Басей заливати и над то болей яко тепер збудовано гребли ку шкоде ихный подвышати и ни якимъ способомъ переказы чинити и ни до якого права и суду ихъ мил. пановъ Крывцовъ позывати и трудность и перекасы въ держеню отъ пановъ Крывцовъ, малжонокъ и потомковъ ихныхъ и кому бы то они пустили чинити не маю и моцы не буду, подъ зарукою осми тысечъми копъ грошей Литовскихъ; то тежъ собе варую, же панове Крывцове млына своего ку шкоде моей знижыти и переносыти нижей не маютъ, и до млына моего дороги черезъ кгрунтъ свой, яко теперь есть положона боронити и гать або мостъ робити ку млыну моему и поправовати мне на ихъ стороне и кгрунте вольно зоставую собе и ихъ мил. мне тое боронити не маютъ. — — — И на то я, Федоръ Миладовскій, даю ихъ милост. панамъ Крывцомъ сей листъ добровольной вечистый продажи записъ мой подъ печатю моею и с подписомъ руки власное моее, до которого за устною и очевистою прозъбою моею печати приложит и руки своей подписать рачили люди

зацныа ихъ мил. панъ Миколай Киятъ а Его Мил. панъ Александръ Карменъ. Писанъ у Вильни року тысеча шестьсотъ двадцать третего, месеца мая двадцатого дня. У того запису при печатехъ подписъ рукъ тыми словы: Fedor Miladowski, ręką swą. Jako pieczętarz proszony Albrycht Haraburda, ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz Mikołay Kiat, ręką swą. Proszony pieczętarz Alexander Karmen, ręką swą.

По оп. кн. № общ. 5, № част. 5, л. 182—185.

№ 36.

1680 г., 20 марта. Фундушъ доминиканскаго монастыря въ м. Смолянахъ, Оршанскаго пов., явленный въ Витебскомъ гродскомъ судѣ въ 1682 г. и въ копіи внесенный къ акты Оршанскаго земскаго суда. Отсюда видно, что фундаторами сего монастыря были князь Іеронимъ Любартовичъ-Сангушко и его супруга Констанція—Θеодора (урожденная княжна Сапѣга). Побуждаемые религіозными чувствами они построили въ Смолянахъ двѣ церкви—одну во имя Благовѣщенія Пресв. Дѣвы, а другую въ честь преп. Іеронима. При послѣдней церкви воздвигнутъ монастырь доминиканскій, коему наданы: плацъ земли въ м. Смолянахъ, точно ограниченный и 3 деревни: Спасское (20 уволокъ), Флоры или Литовскій конецъ (18 уволокъ) и Стуково (6 уволокъ земли) со всѣми ихъ угодьями. Доминиканамъ Смолянскимъ было запрещено заводить торговлю гдѣ бы то ни было въ м. Смолянахъ, но въ наданныхъ имъ деревняхъ они получили полное право имѣть свои карчмы и торговли. Сверхъ сего доминиканамъ предоставлено право помола муки на мельницѣ фундаторовъ до тѣхъ поръ, пока они сами не выстроятъ собственную. При смолянскомъ кляшторѣ д. б. жить 6 доминиканъ-іеремонаховъ, для требоисправленій, которое каждую пятницу д. б. отправлять заупокойную литургію за перечисляемыхъ въ фундушѣ родичей фундаторовъ.

Примѣчаніе. Нѣсколько весьма любопытныхъ данныхъ о м. Смолянахъ и княгинѣ Констанціи (урожд. Сапѣги) Сангушко, имѣется въ сочиненіи: „Sapiehowie.—Materyały historyczno genealogiczne y majątkowe, wydane nakładem rodziny“ tom I, S.-Petersb. 1890, str. 202—3; tom II ibid 1891 str. 54 и t. III S.-Pet. 1894, str. 23. Предлагаемый документъ вноситъ нѣкоторыя поправки и дополненія къ этому капитальному труду.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шесть сотъ осмъдесятъ второго, месеца мая двадцать девятого дня.

№36.

На рокох судовых земъскихъ о светой Тройцы святе рымъском припалых и судовне тутъ, у Оршы, отправованыхъ, перед нами Геронимом Комаромъ судею, Станиславомъ Казимеромъ Боратынскимъ подсудкомъ, а Людвикомъ Каролемъ Вислоухомъ писаромъ,—врадниками судовыми земскими Оршанскими, постановившысе очевисто у суду въ Бозе велебный Е. М. ксенъдзъ Мариянъ Удовъ, викари Смолянский оповедалъ и покладалъ и ку записаню въ способъ переносу до книгъ земъскихъ Оршанскихъ уписати далъ екъстрактъ съ книгъ кгродскихъ Витебскихъ зъ уписанемъ въ немъ листу запису рукъ дацыйного ясне освецоного княжати Его Милости Геронима Любартовича Санъкгушки ан Белымъ Ковлю и пани малжонки Его милости, ея милости пани Констанцыи-Теодоры Сапежанки Санъкгушковой, на Белымъ Ковлю ксенъжны на косцолъ Смолянски даны и служачы, просечы, абы той екстрактъ до книгъ земскихъ Оршанскихъ былъ актыкованъ и уписанъ. Которы упиуючи у книги слово до слова такъ се в собе маетъ.

с Выписъ съ книгъ кгродскихъ воеводства Витебского. Лета отъ нароженя Сына Божого тысеча шестьсотъ осмдеоятъ второго, месеца февраля шостого дня, на рочкохъ судовыхъ февралевыхъ порадкомъ права посполитого припалыхъ и судовне въ замку Е. К. М. Витебскомъ отправованыхъ, передъ нами Езофомъ Храповицкимъ, хорунжымъ и подвоеводим, Стефаномъ Бокгушомъ Окминскимъ чашникомъ и судьею, а Миколаемъ Поремскимъ писаромъ, врадниками судовыми кгродскими Витебскими отъ ясневельможного Е. М. пана Яна Анътонего Храповицъкого, воеводы Витебского установлеными,--постановившысе очевисто освецоный ксенство Е. М. панъ Геронимъ Любартовичъ на Белымъ Ковлю Санъкгушко и Е. М. пани Констанцыя Теодора Сапежанка Санъкгушкова, малжонкове,—сей свой добровольный вечистый записъ рукодацыйный на косцолъ кляшторъ Смолянскій, въ повете Оршанскомъ будучый, в Богу велеб-

№36.

нымъ ихъ милостямъ ойцомъ доминиканомъ провинцыи русской святого Яцка закону казнодзейского, речью, въ томъ же самомъ записе достатечне всемъ выражоною даный и служачый признали и до актъ книгъ кгродскихъ Витебскихъ подали, потребуючи принятія и вписанья. Который уписуючи в книги слова въ слова такъ се въ собе маетъ. Na cześć y na chwałe Panu Bogu naszemu, w Troycy Swiętey jedynemu Heronim Lubartowicz Sanguszko, na Białym Kowlu xiąże, Konstancyja Teodora Sapieżanka Sanguszkowa na Białym Kowlu xiężna, małżonkowie, oznaymujemy tym listem naszym zapisem fundacynym, iż wziowszy przed się na chwałę Bożą, na rozkrzewienie służby Jego swiętey y na duchowną duszom, krwię Chrystusową odkupionym, usługe,—w majętnosci naszey nazwaney S m o l a n y, w powiecie Orszanskim leżącey, wystawienie kościoła pod imieniem y protekciey Zwiastowania Panny Przynayswiętszey, tudzież pod imieniem Heronima swiętego z klasztorem na konwikt wielebnych oycow zakonu Dominika Swiętego, prowincyey Russkiey s. Jacka, ten że konwent przyłączając y fundując z dobr niżey mianowanych—do tego kościoła y już po zniesieniu się koło tego z przełożonemi zakonnikow tey że prowincyi,—przyprowadzając umysł nasz do samego skutku, wyłączyliśmy w miescie naszym nazwanym S m o l a n y w powiecie Orszanskim leżączym na kościoł y klasztor mieysca, o d z a m k u y d ą c w r y n o k p o l e w e y r ę c e, m i ę d z y u l i c a m i, n a z w a n e m i z d a w n a Z a m k o w ą y H a y d u c k ą, poczynając się przeciwko rogu orgoda naszego włoskiego, którego szerokość s tego konca między pomieonemi ulicami czyni prętow siedm, łokci dwa y czwierć łokciu; z drugiego zaś końca od u l i c y W i t e b s k i e y w poprzek--sznurow dwa bez łokci dwoch y bez pułtory czwierci łokcia, wdłuż zaś idąc czyni sznurow dwa, przentow siedm, łokci pułpięta y czwierć łokcia. Do tego przydaliśmy od majętności naszey Smolan wyżey opisa-

№36.

saney odlaczonych wsi trży, na imie: wieś Spaskie—włok dwadziescia; wieś Flory a nową alias—Koniec Litewskiey włok ośmnaście; wieś Stukowo—włok sześć, ze wszystkiemi do nich przynależnościami y ograniczeniem, iako się szyrszey w inwentarzu przy tym liście fundacyinym zapisą danym, rękoma naszemi podpisanym, specifikuję y wymienią dostatecznie. Do tego kościoła na prowizyą ich welebnych oycow Dominika Swiętego, przy kościelie Smolanskim rezydujących, na wieczne niedzowny czasy. Tak Jchmsc oycowie wyzmienionego konwentu żadney od nas samych ani od nastempcow naszych y potomkow naszych krewnych po gołowiu obcych żadney przeszkody mieć nie mają, ale wolni będą według upodobania swego wsiami tymi wysz pomienionemi bez żadney przeszkody na sustentacyą swoją y na potrżeby koscielne dysponować, jako własnoscią swoją y pożytkow przymnażać na potomne czasy. To iednak warując,—iż Jchmści szynkow żadnych w mieście Smolańskim odprawować y niwczym w arędzie przeszkodaąć nie mają. W wioskach iednak swoich y karczmy y szynki wszelkie swoie mieć wolni y mocni będą. Obowiązując się przy tym ichmsm na obrone y protekcyją tey fundaty naszey y wzajem upraszają jchmosciow, aby przy tym kościole, który za Bożą pomocą wybudować chcemy szesciu zakonnych osob kaplanow y braci Dominika Swiętego mieszkalą, nabożęstwa swego y porządka kościolowi należyte pilnując y żeby wiecznemi czasy co tydzien msza swięta odprawowana była w piątek z rożancem zadusznym rekwialna za dusze Jaśnie Oswieconego xiążęcia jmść pana Samuela Sanguszkę, dziada; tudziesz za dusze Jaśnie Oswieconego xiążęcia jmsci p. Jana Sanguszkę y Jasne Oswieconey xiężny Jey Msci Paniey Jzabeły Sanguszkowey, rodziców dobrodziejów mnie fundatoru. A ieśliby przypało swięte jakie uroczysto w ten dzien piątkowy, tedy ta msza swięta rekwialna lubo przez applikacyią we czarnym ornacie, lubo na sposobnieyszy dzień z rożancem zadusznym

№36.

odłożywszy ma być odprawowana druga msza swięta w sobotę za nas oboygu fundatorów szczęsliwie sukcessa poki żyemy y za potomstwo nasze poki familiey naszey stawać będzie, a po smierci naszey po ostatnią wolą legacyiey y dyspozycyiey naszey referujemy się, obcwiązując jchmsciw oyców przełożonych teraznieyszego y po nim nastempujących, aby tych dóbr, które ichmsm na wieczne czasy tym naszym fundacyinym zapisem zapisujemy nie żadney listem naszym w niey potrzeby y przywaty okrom prowizyjey szesciu kaplanow y braci przy tym kościele rezydującym y potrzebom kościelnym nie używali. Do tego ieszcze, dla wygody jchmcw klasztorney, wolne mliwa we młynie naszym Sielickim, w tey że majątności naszey Smolanskiey będącym, iednak dotąd, poki jchmosciowie swoy młyn przy którey wsi mieć będą pozwalamy; tudziesz wstęp do puszczy Janowskiey na budynki klasztorne wolny mieć maią, a to używanie puszczy za wiadomością dozorcy naszego Smolańskiego ma być. Na co my, fundatorowie dla liepszey w potomne czasy pamiątki ten list fundacyny zapis nasz dajemy w Bogu wielebnemu jmsciu xiędzu Dominikowi Grabowskiemu, wikaremu prowincyalskiemu na Białey Rusi teraznieyszemu y na potym będącym przełożonym w klasztorże Smolańskim tak że wszystkim klasztoru Smolańskiego braci Dominika Swiętego, z podpisem rąk naszych y z podpisem rąk jchmciow panow pieczętarżow niżey imiony y nazwiskami wyrażonych, pod pieczęciami naszemi. Pisan w Smolanach roku tysiąc sześć set osmdziesiątego msca Marca dwudziestego piątego dnia.

У того запису фундацыйного подписъ рукъ тыми словы: Heronim xiąże Lubartowicz Sanguszko. Konstancya Sapieżanka, xiężna Sanguszkowa. Od osob wysz mianowanych ustnie proszony pieczętarz do tego funduszu Stephan Bogusz Okminski, czesnik y sędzia grodski Witebski. Od osob wysz mianowanych ustnie proszony pieczętarż do tego funduszu Mikołay Antoni Porempski, pisarz grodzki Witebski. Według prawa

№ 37. oczewisto proszony od oboyga xięstwa jcmsciów do tego wieczystego funduszu pieczętarz Jan Kazimierz Matusiewicz, czesznik Minski.

Который то записъ рукодацыйный, за очевистымъ признанемъ и до актъ черезъ ѳособъ верху речонныхъ поданемъ до книг кгродскихъ Витебскихъ естъ уписанъ, съ которыхъ сей выписъ подъ нашыми врадовыми печатями и съ подписомъ руки писарское въ Богу велебному его милости ксендзу Доминику Кграбовскому викарому провинцыальному на Белой Руси и целому конъвенту Смолянскому въ Богу велебныхъ отцовъ доминикановъ естъ выданъ. Писанъ у Витебску. У того екстракту при печати подписъ руки есть тыми словами: Николай Поремскій писаръ.

Который же выписъ екстрактомъ за поданемъ оного черезъ особу выше помененую ку актыкованю до книгъ земскихъ принятъ и уписанъ.

По оп. кн. № общ. 5, № част. 5, л. 292—293.

№ 37.

1681 г. марта 20. Привиллегія короля польскаго Яна, подверждающая привиллегію кор. Сигизмунда III отъ 27 сентября 1592 года на 6 службъ земли въ деревнѣ Вейно, Оршанскаго повѣта, Могилевской экономіи дворянамъ Сафонію Іустину, Евлію, Тимофею и Ивану Печорамъ. Означеннымъ имѣніемъ фамилія Печоровъ владѣла еще со времени Сигизмунда Августа и Стефана Баторія и при этомъ ни несла никакихъ повинностей въ пользу Могилевскаго замка.

Jan trzeci z Bożey łaski król Polski, wielkie xiąże Litowskie, Russkie, Prusskie, Zmuydskie, Mazoweckie, Kijowskie, Wołynskie, Podolskie, Podlasskie, Inflanskie, Smoleńskie, Siewierskie y Czernihowskie. Oznaymujemy tym listem przywilejem naszym komu o tym wiedzieć będzie należało, iż wyrozumieliśmy z podaney do nas od urodzonych Saphona, Ustina, Jewleja, Timofeia y Iwana Peczorow suppliki, iż

№ 37. przodkom onych, zeszłym niegdyś Kuzmie Marcinowiczu, Panfiłu Korolowczewiczu Pieczoram y Wasilu Makarewiczu od swiętey pamięci królów jchmsciów Polskich, antecessorów naszych Zygmunta Augusta y Stephana służb sześć gruntu ze wszystkiemi przynależnosciami na służbie wojenney zemskiey prawem lennym we wsi Weynie w powiecie Orszańskim nadane sobie mają. Na dowód czego dokument jasny list swiętey pamięci króla Jo Msci Zygmunta trzeciego do comissarżow na on czas do starostwa Mohilewskiego zesłanych w dacie roku tysiąc pięćsett dziewięćdziesiąt wtórego mca Septembra dwudziestego siodmego dnia wydzielenie odmiany za te służeb sześć tudzież Pieczor prodkom wydany— pokładali y dali nam takowe sprawe, iż pomienieni Pieczorowie po przodkach swoich tych szesciu służeb bez żadney do zamku naszego Mohilewskiego powinności y należnosci podług dawnych praw swoich dzierżącemi zostawali, a potym gdy rewizorowie nasi, od nas do ekonomiey naszey Mohilewskiey zeslani byli,—tedy onych z temi szescią służeb nienależnie do zamku Mohilewskiego do powinności z drugiemi poddanemi ekonomicznemi przywrocili byli. A zatym wniesiona była przez panów rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym rezidujących za urodzonemi Pieczorami instancia, abyśmy te grunta we wsi Wieynie służeb sześć do ekonomiey naszey Mohilewskiey należące urodzonym Pieczorom, podług praw ich ante nadanych dali, przywròcili y te ich lenne prawo przy mocy zostawiwszy y te ich prawa approbowawszy przy tym że prawie lennym y tych sześciu służbach zachowali. My tedy król do pomienioney prozby y podaney suppliki łaskawie się skłoniwszy, a chcąc dobrże zasłużonych antecessorom naszym y ku nam do dalszey usługi y życzliwości powabić te pomienione służeb sześć we wsi Wieynie, w powiecie Orszańskim będące, przerzeczonym urodzonym Sophonowi, Ustinowi Jewlejowi, Timofejowi y Iwanowi Pieczorom jako ich dze-

dzictwo na służbie wojenney ziemskiey im samym y potomkom onych poki miecza y rodzaju menskiego domu ich stawać będzie prawem lennym niniejszym listem naszym conferujemy prawa ich wszystkie ante na te dobra nadane, które teraz mają y które pod czas inkursiy Moskiewskich poginęli,—powagą naszą królewską y terazniejszym listem naszym umacniamy y stwierdzamy y nie narusznie zachowujemy. Mają tedy przerzeczeni urodzeni Pieczory y tych służeb szesciu gruntow we wsi Weynie ze wszystkiemi do nich przynależnościami spokoynie trzymać, używać, pożytkow wszelkich wynaydować jako zdawna zażywali teraz y na potym zażywać bez żadney do skarbu y zamku naszego Mohilewskiego powinności, podatki jednak do skarbu R. Pospolitey seymem uchwalone do poborcow powiatowych dawać, także służbą ziemską wojenną z obywatelami naszemi powiatu Orszańskiego pod chorągwię powiatową jako zdawna sługiwali, teraz y na potym służyć powinni będą. Do którego listu priwileju ręką się naszą podpisawszy pieczęc wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazaliśmy. Dano w Arszawie dnia dwudziestego miesiąca Marca roku tysiąc sześć set osmdziesiąt pierwszego. Panowania naszego siódmego roku. У того привилею при печати великого княжества Литовского подписъ руки Его Кор. Мил. тыми словы: Jan Krol.

По оп. кн. № общ. 5, № част. 5, л. 212—213.

№ 38.

1682 г. сент. 12 дня соверш. а 19 іюня 1683 г. явленный фундушъ Успенской церкви Шкловскаго женскаго базиліанскаго монастыря: по описанію своей матери графъ Николай Іеронимовъ Синявскій записываетъ сему монастырю 6 морговъ 10 прутовъ земли (близъ р. Днѣпра). Игуменей монастыря Шкловскаго была Олимпіада Брасцевичъ.

Лета отъ нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ восемъдесятъ третего мца Іюня девятнадцаго дня.

На рокохъ земскихъ о Светой Тройцѣ Святе Римскомъ припалыхъ и судовне водлугъ порадку права посполитого у Оршы отправованыхъ, передъ нами, Іеронимомъ Комаромъ судьею, Станиславомъ Казимеромъ Боратынскимъ, подсудкомъ, а Людвикомъ Каролемъ Вислоухомъ писаромъ, врадниками земскими повету Оршанского, постановившеся очевисто у суду нашего панъ Андрей Мочульскій, велебней в Бозе пане Олимпиаде Брасцевичовне, игумене монастыря Шкловского за фортецою Шкловскою стоячого, сей фундушъ отъ ясне вельможного Е. М. пана Миколая Іеронима з Игранова Сенявского, маршалка надворного, короннаго ей самой и всимъ сестрамъ того монастыря даный и служачый, покладалъ и просилъ, абы той фундушъ до актъ былъ приняты и уписаны, которого уписуючи у книги слово до слова, такъ се в собе маетъ: Mikołay Heronim z Granowa Sieniawski, hrabia na Szkłowie y Myszy, marszałek koronny, nadworny Lwowski, Rohatynski etc., starosta gubernatorom mojey forteciy Szkłowskiey, namiestnikom jch, commissarzom, albo rewizorom, tam ziezdzającym do wiadomości pateat: iż przy supplice zakonnych siostr swiętego Bazylego Wielkiego, zaszła mie jnstantia w Bogu wielebnego jego msci księdza Dzierżanowskiego Ord. Pra. commissarza mojego do hrabstwa Szkłowskiego zesłanego, abym do legatiey duchowney jasnie wielmożney jey mości paniey woiewodziney Brasławskiey dobrodzieyki rodzicielki moiey nakłoniwszy, chwałę Bożą pomnażając, possessią monasteru y cerkwi Wniebowzięcia Przeczystey Panny Matki Bożey założenia, onym prawem moim confirmowałł. W czym non cunctando pro zelo ku Przenaswiętszey Panny Matki Chrystusa Pana y skłoniając się ku instantyey jgo mci księdza Dzierżanowskiego, tym uniwersałem moim te sześć morgów y dziesięc prętow w jnwentarzu Szkłowskim opisanych w possessią wyszmienionych panien puszczam, które aby bez wszelakich przepeditiy na chwałę Bożą używali chce miec.

Na com się ręką swoją podpisał. Datt w Lwowie, dnia dwunastego m-ca Septembra tysiąc sześćset osmdziesiąt wtórego. У того корфирмацыйного фундушу при печати подписъ руки Его Милости пана маршалка надворного коронного тыми словы: Mikołay z Granowa Sieniawski, marszałek nadworny koronny. Приписокъ в тые слова написаны: mliwo wolne, o młynach panskich na potrzebę klasztorną tym pannom wolne ma być. И други приписокъ тыми словы: Według woli y łaski jego msci dobrodzieja mojego puściłem pannom zakonnym w possessią ten grunt koło monasteru y cerkwie samey y sianożęci na Dnieprze pierwsza za postawnikiem za Rudka po podgoru ydącą. А подписъ руки тыми словы: Józeph Dzierzanowski, zakonnik Dominika s-go. Который тотъ фундушъ корфирмацыйны за поданемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ книгъ земскихъ Оршанскихъ есть уписанъ.

По оп. кн. № общ. 5, № част. 5, л. 454—455.

№ 39.

1776 г. 15 марта соверш. и 1683 г. 18 іюня яв. привиллегія [1]) польск. кор, Яна III духовенству Ильинской церкви въ г. Оршѣ, котораго подтверждается привиллегія болѣе древняя—1595 г. Весьма важны подробности. Здѣсь сказано: 1) что въ г. Оршѣ построена церковь во имя св. пр. Иліи княгинею Софьей, женою князя Димитрія Юрьевича... 2) что настоящая княгиня Софія отдала на церковь св. Иліи перевозъ въ г. Оршѣ, черезъ р. Днѣпръ; 3) что на оршанскій св. ильинскій храмъ „издревле“, была надана пашенная земля, которою и пользовался причтъ этой церкви. Около 1595 г. литовско-польскій король Сигизмундъ III назначилъ особую комиссію для люстраціи земельныхъ владѣній г. Орши и всей волости. Въ ту именно пору прежній давній надѣлъ,—„уволока,“—церковной земли былъ взятъ въ число городскихъ земель. Взамѣнъ была дана „певная волока земли“ въ другомъ мѣстѣ „подлѣ священника Троицкаго“, когда-то отнятая у оршанскихъ мѣщанъ. Къ уволокѣ, взятой на городъ, было нѣсколько прибавлено взамѣнъ какого-то плаца, уступленнаго для дворянина Николая Скояка Тогдашній священникъ ильинской церкви о. Іоаннъ Дементьевичъ сталъ ходатайствовать объ утвержденіи этого фундуша ильинской церкви въ г. Оршѣ. Оно издано было 2 августа 1595 г. королемъ Сигизмундомъ III 1587—1632 г.) и оставалось въ силѣ при его преемникахъ. Кор. Михаилъ (Вишневецкій) подтвердилъ указанный фундушъ Сигизмунда III, когда онъ былъ представленъ священникомъ ильинской церкви Стефаномъ Лопушевскимъ. Вступившій послѣ Михаила III на престолъ польско-литовскаго государства (въ 1674 г.) Янъ III (Собѣсскій) отъ 15 марта 1676 г., въ день своей коронаціи, въ г. Краковѣ, подтвердилъ ту же привиллегію на владѣніе землею и перевозомъ на р. Днѣпрѣ.

1) Напеч. нами съ переводомъ на русск. яз. въ №№ 36 и 37 неоф. части „Могилевскихъ Губ. Вѣдомостей“ 1898 г.

Aktykacya przywileju swieszczennikowi Illinskiemu Orszańskiemu.

Лета отъ нароженя Сына Божого 1683, м-ца июня 18 дня.

На роках земских о святой Троицы, святе римскомъ припалых и порадкомъ права посполитого судовне в Оршы отправованыхъ передъ нами: Іеронимомъ Комаромъ судьею, Станиславомъ Казимеромъ Боратынскимъ подсудкомъ, а Людвикомъ Каролемъ Вислоухомъ писаромъ, урядниками судовыми земскими повету Оршанского,—постановившысе у суду панъ Андрей Мочульскій сесъ привилей Его Кор. Милости велебному въ Бозе отцу Стефану Лапушевскому, свещеннику Ильинскому Оршанскому на речъ в нимъ нижей мянованую, данный и служачий покъладалъ и до актъ книгъ земскихъ Оршанскихъ подалъ. Которы слово до слова уписуючи у книги такъ се въ собе маетъ:

Jan Trzeci, z Bożey łaski, król Polski, Wielkie Xiąże Litewski, Russki, Prusski, Żomoydski, Mazowecki, Inflantski, Podolski, Podlasski, Kijowski, Wołynski, Smoleński, Siewierski y Czernihowski—oznaymujemy tym listem naszym iżeśmy byli proszeny o wydanie extraktem z metryk kancelarij naszey Wo Xa Litewskiego confirmacii funduszu na cerkiew Swiętego Jlli założenia w mieście Orszańskim będącey na

№39.

rzecz w oney niżey wyrażoną, od nas, Króla, podczas szczęśliwey coronacyi naszey w Krakowie daney, którą wypisując z xiąg słowo od słowa, tak się w sobie ma: Jan Trzeci, z Bożey łaski, Król Polski, Wielkie Xiąże Litewski, Russki, Prusski etc. oznaymujemy tym listem naszym komu to wiedzieć należy,—pokładany był przed nami list confirmaciyny nadania na cerkiew Swiętego Jlliey założenia w mieście naszym Orszańskim za Dnieprem stojącey pewney włoki, z podpisem Nayjaśnieyszego swiętey pamięci króla Jo Mci Michała de data: w Krakowie dnia dwunastego mca oktobra, roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego y supplikował nam przez P. P. Rad y Urzędnikow naszych dwornych spraw Dementeiewicz swieszczennik cerkwi Swiętego Jlliey w mieście Orszańskim bedącey abyśmy, ten list przywiley mocą y powagą naszą królewską stwierdzili, umocnili y approbowali. Ten tedy list confirmaciyny przez rżeczonego swieszczennika słowo do słowa za suppliką, w ten nasz przywiley wpisać roskazaliśmy, który tak się w sobie ma: Michał, z Bożey łaski, Król Polski, Wielkie Xiąże Litewski, Russki, Prusski, Mozowiecki, Żmoydski, Inflantski, Smoleński, Wołynski, Podolski, Kijowski, Podlaski, Siewierski y Czernihowski, oznaymujemy tym listem naszym komu o tem wiedzieć należy: pokładany był przed nami list przywiley Nayjaśnieyszego Króla Jo Mci Zygmunta trzeciego, antecessora naszego, datą roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Augusta wtórego dnia, swieszczennikowi Janowi Dementejewiczowi, miasta naszego Orszańskiego popowi założenia cerkwi Swiętego Jlliey na pewną ziemi włokę, za Dnieprzem podle włoki swieszczennika Trojeckiego leżącą [1]), dany przy danie gruntu nieco od miasta ratione zamiany, osoblïwie przewoz zdawna na Dnieprze do tey że cerkwi należący confirmowany. Który od słowa do słowa tak sie w sobie ma:

[1]) Отсюда заключаемъ, что уже въ концѣ XVI в. въ г. Оршѣ, кромѣ Илринской церкви, была и другая православная, церковь Троицкая, имѣвшая надѣлъ земельный въ одну „уволоку“. *Ред.*

№39.

Жикгимонтъ Третий, Божою милостию, король Польскій, и великій князь Литовскій, Русскій, Прусскій, Жмудскій, Мазовецкій, Инфлянскій, Шведскій, Кготскій, Вандалскій, дедичный король, ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ всимъ вобецъ и кождому зособна, кому бы то ведать належало. Билъ намъ чоломъ попъ места нашого Оршанского заложеня церкви светого Илли Иванъ Дементеевичъ и покладалъ передъ нами листъ ревизоровъ нашыхъ, урожоныхъ Андрея Воропая, судьи земского Оршанского, Александра Раковъского, в которомъ пишетъ, ижъ они, будучы отъ насъ выслаными до места Оршанского для учыненя порадку помери волосные и для поровнаня плацовъ и огородовъ, а помераючи кгрунты меские, земли пашныхъ оромые на церков святого Илли належачие за рекою Днепромъ до кгрунтовъ мескихъ забравшы, вотмене дали ему волоку земли также за рекою Днепромъ подле волоки свещенника Троецкого, а другое стороной подле волоки Пилата и Остапа, обратные отъ пляцовъ мещанъ нашыхъ Оршанских до того дому, где домъ его подле церкви светого Илли, а ещо прыдали ему нешто кгрунтовъ мескихъ за кгрунтъ его, што отдали вотмене земянину нашому Миколаю Сколку, з которого кгрунту до церкви святого Илли належачого ниякое повинности не полнили, одно за насъ Господара и за подданыхъ нашыхъ пана Бога просити свещенники суть повинни. Ку тому мети перевозъ, который зъ давъныхъ часовъ на тую церковъ на реце Днепре наданый отъ княгини Димитровое Юревое княгини Софией, ижъ она збудовавшы оную церковь святого Илли перевозъ на той реце Днепре вечне казала. Якожъ и книгами церковъными оное наданіе передъ ревизорми нашыми показалъ, и билъ намъ чоломъ помененый Іоаннъ Дементеевичъ, абыхмо его самого и потомъ будучихъ по немъ священниковъ церкви светого Илли, ведли листу ревизорскому при той волоце и кгрунту ему вышъмененыхъ на церковъ святого Илли даныхъ и при перевозе на

·реце Днепре вечъне зосътавивъшы листомъ нашымъ подтвердили. Въ томъ мы, Господаръ, видечы чоломбите его слушное, тотъ листъ ревизорскій огледавъшы и все речы въ немъ описаные къ ведомости нашой господарской припустившы, во всемъ его при моцы зоставуемъ и симъ листомъ нашымъ поведаемъ: маетъ преречоный Иванъ Дементеевичъ, попъ места нашого Оршанского, и на потомъ будучий попъ церкви святого Илли, пана Бога за насъ Господара просечи тое волоки отъ ревизоровъ нашыхъ ему въ отмене даное также и перевозъ на реце Днепре отъ княгини Дмитровое Юревича княгини Софии на церковъ святого Илли и вшелякихъ пожитковъ отъ того приходячыхъ яко и первей уживати вечными часы. И на то дали есмо ему и на потомъ будучимъ попомъ церкви святого Илли сесъ нашъ листъ съ подписомъ руки нашой господарской и з печатью нашою. Писанъ у Кракове, лета отъ нароженя Сына Божого тысеча пятьсотъ девятьдесятъ пятого, м-ца августа второго дня.

U tego listu przy pieczęci podpis temi słowy: Sigismundus Rex. Jarosz Wolowicz pisarz W-o X-wa Litewskiego.

Wyniesiona zatym była do nas przez niektórych panow rad y urzędnikow naszych dwornych przy boku naszym na ten czas bądących imieniem Stefana Łapuszczewskiego swieszczennika założenia Swiętego Jlli prożba, abyśmy przywiley Nayjaśnieyszego antecessora naszego na włokę ziemi za Dnieprzem wedle włoki swieszczennika Trojeckiego leżącey y przydanie gruntu nieco od miasta, osobliwie przewoz na Dnieprze na cerkiew S-o Jlli nadaną, we wszystkim stwierdzili y zmocnili. My tedy, Król, do pomienioney prożby łaskawie się skłoniwszy wysz mianowany przywiley Nayjaśnieyszego Króla J-o M-ci Zygmunta trzeciego popom cerkwi założenia S-o Jlli nadany we wszelkich punktach, klausulach y paragrafach powagą naszą królewską stwierdzamy, zmocniamy y approbujemy wiecznemi czasy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc W-o X-a Litewskiego

przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Krakowie, dnia dwadziestego Oktobra roku Pańskieho tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, panowania naszego pierwszego roku.

My tedy, król, do tey suppliki pomienionego Iwana Dementeiewicza swieszczennika Orszańskiego łaskawie się skłoniwszy ten specifikowany przywiley swiętey pamięci Króla J-o M-ci Michała confirmacyiny we wszystkich onego punktach, paragrafach, conditiach, klausulach mocą y powagą naszą królewską stwierdzamy, zmacniamy y confiemujemy y przy zupełney mocy włoki wyżey pomienioney y przewozu na rzece Dnieprze w spokoynym używaniu pomienionego Joanna Dementiewicza teraznieyszego y na potym będących swieszczennikow Orszańskich cale y nie narusznie in quantum juris est zachowuiemy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć W-o X-a Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Krakowie na szczęśliwey koronacyi naszey, dnia pietnastego Marca, roku pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiąt szóstego, panowania naszego pierwszego roku.

U tego listu confirmacyinego podpis ręki naszey y pisarskiey w te słowa: Jan Król. Jan Władysław Brzostowski, pisarz W-o X-a Litewskiego.

A tak my, Krol, do pomienioney prożby łaskawie się skłoniwszy, od nas króla na rzecz wyżey wyrażoną, służącey stronie potrzebuiącey z xiąg Metryki naszęy wielkiey W-o X-a Litewskiego extractem wydać rozkazaliśmy przy pieczęci W-o X-a Litewskiego. Dan w kancellaryi naszey dnia ośmego m-ca Marca, roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt trzeciego, panowania naszego dziewiątego roku.

У того привилею видымусомъ з книгъ метрики Литовское выданого подписъ руки тыми словы: Krysztoj Pac, kanclerz W-o X-a Litewskiego... Каковой привилей до книгъ земскихъ Оршанскихъ принятъ и вписанъ.

По оп. кн. № общ. 5, № част. 5, л. 424—425.

№ 40.

1689 г. 21 марта соверш. и 1692 г. 12 января явл. запись отъ Адама Николаева Синявскаго, владѣльца Шкловскаго замка завѣдывавшему дѣлами сего староства Александру Чеховскому на тысячу злотыхъ польскихъ, съ правомъ исправить пустую мельницу.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот деветдесят второго мца Генваря дванацатого дня.

На рокохъ земскихъ Оршанскихъ по трехъ кроляхъ, святе римскомъ, припалыхъ и судовне у Орши порадкомъ права статутового отправованыхъ передъ нами Іеронимомъ Романомъ Бучацкимъ Творовскимъ судею, Самуеломъ Михаломъ Бакою подсудкомъ и Самуелемъ Яномъ Лукомскимъ писаромъ, врадниками земскими повету Оршанского постановившысе очевисто его милость панъ Янъ Фронцкевичъ оповедалъ, покладалъ и до актъ сей документъ на речь в нимъ нижей мененую Е. М. пану Александру Чеховскому, коморнику Берестенскому служачи подалъ. Которы подаючи просилъ насъ враду, абы сей документъ былъ до книгъ земскихъ Оршанскихъ справъ вечистыхъ принятъ и уписанъ, якожъ мы оного принявши, уписуючи у книги слова до слова такъ се в собе маетъ: Adam Mikołay z Granowi-Sieniawski, hrabia na Szkłowie y Myszey, Lwolski jeneralny Rohatynski starosta—oznaymuje tym pismem moim, iż co swiętey pamięci dobrodziey rodzic moy jms. pan Mikołay Sieniawski hetman polny koronny wojewoda Wołynski jmść pana Alexandra Czechowskiego ko-, mornika Brżeskiego, regenta Orszańskiego do usług swych dla zawiadowania spraw hrabstwa Szkłowskiego w powiecie Orszańskim leżącego zaciągnoł y dzierżawą wysoką słobodke z włokami ośmiu w Boreyszowie kondonował. Który czas nie mały wiernie y zyczliwie usługując onemi zawiedywał aże ten folwark y grunta puste objął y restawiacią uczynił jurgieltu postanowionego nie brał, tedy tak za zasługi onego

jako też względem restawraciy budynku, gruntow, zasiewow koszt łożony pociagaiąc do dalszey usługi przy dożywociu samego jmść pana Alexandra Czechowskiego y pani małżąki onego wnosze summy tysiąc złotych, pozwalając restawrować staw pusty z młynem, jako za pamięci sługi naszego jmsc, pana Mikołaja Krukowskiego w dzierżeniu ostawał, którego stawu iednak bez wiadomości zamku hrabstwa Szkłowskiego spuszczać nie powinien będzie w czym zesłany do hrabstwa mego Szkłowskiego commisarż weyzrzawszy w pomienioną restawracią powinien mi będzie obwieścić, a pomienioney condyciy przeswietney pamięci rodzica dobrodzieja mego y mnie samego postąpioney spokoynie dzierzącymi ostawać mają, aż do oddania po dożywociu ich summy tysiąca złotych polskich albo sukcessorom jch mść., a ten list moy ma być tak trzyman, jakoby aktami urzędowymi był aprobowany. Pisan w Warszawie roku tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątego msca Marca dwudziestego pierwszego dnia. У того листу документу при печати подпис руки вельможного Е. М. пана старосты Лвовского тыми словы: Adam Mikołay Sieniawski Lwolski, Rohatynski starosta. Которы же тот листъ документъ за поданемъ оного черезъ особу верху мененую до актъ ест до книгъ земскихъ Оршанскихъ справъ вечистыхъ принятъ и уписанъ.

По оп. кн. № общ. 5, № част. 5, л. 932—933.

№ 41.

1690 г. 1 августа соверш., а 1683 г. явлен. закладная на „обрубъ“ Любуже, Оршан. пов., срокомъ на три года отъ Зенкевичей о. Гедеону Савицкому игумену Могилевскаго братскаго съ каменною церковью монастыря и всей братіи его въ суммѣ 5000 злот.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестьсотъ девятдесятъ третего, мца Октебра третего дня.

№41. На рокох судовых земъских Оршанъскихъ по святомъ Михале святе римском припалых и порадкомъ права статутового у Орши отправованыхъ, передо мною Iеронимомъ Романомъ Бучацъкимъ Творовскимъ судею, Алъбрихтомъ Рабсомъ Непокойчицкимъ подсудкомъ и Самуелемъ Яномъ Лукомскимъ писаромъ, врадниками земскими повету Оршанского постановившысе очевисто панъ Базили Зенкевичъ толъко . . . своее сей листъ записъ на речь в нимъ нижей помененую служачи велебнымъ отцомъ, меновите: отцу Кгедеону Савицкому и всимъ отцомъ Церкви Брацъкой Могилевской належачи, который тотъ записъ устнымъ своимъ сознанемъ ствердилъ и въ способ переносу при екъстракъте магдебургу Могилевского до актъ подалъ, которы мы, врадъ, за сознанемъ оного и за поданем до актъ велели есмо оны у книги нашие земские уписат, а уписуючи у книги слово до слова такъ се в собе маетъ: Ja, Bazyli Zienkiewicz, ja Xienia Bazylowa Chociałewska-Bazylowna Zienkiewiczowa, też Samuel Chorkiewicz y Regina Bazyłowna Zienkiewiczowna Samuelowa Chorkiewiczowa, córka wysz rzeczonych osob z zienciem —ziemianie powiatu Orszańskiego czynimy wiadomo y zeznawamy tym naszym listem dobrowolnym zastawnym zapisem, komu by o tym wiedzieć należało, iż my, będąc pilno potrzebni sumy pieniędzy wzieli y pożyczyli y do rąk naszych spełno odliczyli gotowey sumy pięć tysięcy złotych u wielebnego jego m-ci oyca Hedeona Sawickiego, Jhumena y wszystkiey braci zakonników monasterza cerkwi Brackiey murowaney Mohilewskiey, w której to sumie pieniędzy w piąciu tysięcy złotych jego msci oycu Sawickiemu, jhumenowi y całemu conwentowi wysz rzeczonego monasterża teraz y na potym będącemu na trzy lata zupełne po sobie ydące zastawili y oraz przez generała powiatu Orszańskiego w possessią, dzierżenie y spokoyne używanie maiętność naszą, nazwaną Lubuże, obrąb w powiecie Orszańskim leżący w pewnych granicach y

№41. położeniu staremi granicami ograniczone, to jest od połowicy majętności nieboszczyka rodzonego mego pana Bohdana Zienkiewiecza, a z drugiey strony od młynu Lubuskiego włok do tegoż młynu należących, które miasto Mohilew za prawem y przywielejami post recessum nieboszczyka Sazy trzyma, nayduiącysię bez budowania dwornego y gumiennego, którego teraz po desolatiy wojenney niemasz, tylko z pasznio, z ogrodami y sianożęciami nad rzeka Dnieprem y innemi paszniami, morgami, schedami y obchodami, lasami, gajami, przychodami z wolnym osadzieniem poddanych y pędzeniem gorżałki, szynkiem, łowieniem ryb na rzece Dnieprze y ze wszystkiemi od mału do wiela do tey maiętności przynależnosciami sami sobie, małżonek, córek, zięciow siostr, bliskich krewnych y powinnych naszych a nikogo innego żadnego namnieyszey części y żadnego naymnieyszego pożytku, wstępu nie wstawując ani wyimując ogułem w pożytkach, przychodach, jako sie sama w sobie ta maiętność obręb Lubuże przed tym y teraz . . . nikomu inszemu, nijakim prawem nie zawiedziona ani puszczona znayduie się, podali. Która to wysz mienioną maiętność naszą obrąb Lubuże jego mść ociec Giedeon Sawicki jhumen y cały conwent wysz rzeczonego monastyra Brackiego od roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiątego od dnia pierwszego Augusta, aż do roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt trzeciego takowegoż miesiąca y dnia konczącego się, maią y wolni będą trzymać, wszelkich pożytkow z tey maiętności zażywać y lasa tamecznego . . . . na opał do gumna y do pędzenia gorzałki wózić, sieć y ku pożytkowie swojemu obracac przez te trzy lata po sobię jdace, krom żadney od nas samych, małżonek, zięciow, córek y siostr, bliskich, krewnych powinnych z obcych ludzi przeszkody. Także daiemy moc zupełne władać tym listem zostawnym zapisem naszym jego msci oycu Gedeonowi Sawickiemu, jhumenowi y całemu konwentowi monasterza Brackiego Mohilewskiego,

№41. poddanych jeśli będą osadzać y sądzić, rządzić z nich winy przesądy pamiętne brać. A ja Bazyli Zieńkiewicz, małżąka, còrka, zięć, siostry y bliscy krewni w tych rokach przechodzących jmsci o. Sawickemu y całemu conwentowi monasterza brackiego Mohilewskiego teraz y na potym będącym tako samą majętność, iako też o naymnieyszą część turbować, przeszkody żadney naymnieyszey czynić, tego listu dobrowolnego zastawnego zapisu by w naymnieyszym punkcie y paragrafie wyżey y niżey opisanych naruszać nie mamy. Ale owszem od każdego, który by się do tey maiętności obrąb Lubuże interesować miał, abo do prawa pozywał pozwy, na tey maiętności zastawney pokładał do szkod y utrat przywodził, tedy w kożdey takowey sprawie y od kożdego takowego za wszelkim danem od jego msci oyca Sawickiego jhumena y wszystkich zakonnikow monasterza Brackiego teraz y na potym będących znać y wiadomość naydaley, przed rokiem prawa przypadającym zaniedziel dwie a względem położenia terminem krotkim pozwow by na ieden tydzień pokładaiąc list swoy otworzysty na maiętność obrąb Lubuże nazwany swym własnym kosztem y nakładem u każdego sądu y prawa zastępować, oczyszczac wszelkie podatki y uchwały seymowey do popisu albo Pospolitego ruszenia należące pełnić mamy tak, jakoby wysz rzeczoni kreditores y żadney trudności y naymnieyszey szkody ni od kogo, ni w czym, ni o co nie ponosili y turbowani nie byli; do tego posłewszczyznę podług dawnych kwitow, które mamy w siebie tak wiele, jako walnym seymom, aby zwyczaynym seymikiem w Orszy ufalone będą jch mość oycowie zakonnici monasterza brackiego Mohilewskiego do rąk naszych oddawać, a my, odwiosszy z oddania takowego poboru y posłowczyzny od panow poborców kwit otrzymany jch mosciom oycom kreditorom naszym przywieść a te sumę pieniędzy pięć tysięcy złotych na wysz rzeczonym terminie moneto tako, iako na ten czas w wielkim xtwie Lit. brana będzie bez braku zyscie obowązuiemy sie,

a gdzie by tey sumy pięciu tysięcy złotych polskich na pomienionym roku y dniu nie oddali y tey maiętności nie okupili, tedy znowu od trzech do trzech lat consequent po sobie ydących tey maiętności obrąb Lubuże dzierżec y używać mają, aż do zupełnego w zapisie naszym roku opisanego y oddaniu y zapłaceniu pomienioney sumy nie mniey y wszystkich szkod y nakładow gołosłownie mianowanych; waruiemy też to, iż przed wysciem terminem trech lat prez list swoy obwieszczony za niedziel sześć pokładany, po obwieszczenie przez jenerała na tey że maiętności obrębu Lubuskiego do okupna tey zastawy naszey y odebrania pieniędzy z nią, y nie pierwiey to maiętność odbierać y do swoiey possessiy wziąc będziemy mogli, aż się jch mść. oycom kreditorom w długu naszym dość stanie y statecznie bez wszelkiey od nas y ni od kogo przeszkody y turbaciy tam, gdzie sami zechcą wyrumuie. Jeżeli by też z nawiedzenia Bożego przez ogien, powietrże, morże, gled, nieprzyjaciela, zagranicznego żołnierza y przez samych dzierżawnikow y inszym iakim kolwiek stało sposobem, onych z tego spustoszenia kwitować y kwitacią prawną, takowo iako oni sobie napiszą y mieć zechcą na urzędzie grodskim, ziemskim Orszańskim przyznać y list osobliwy oblig sobie y nikomu inszemu nie zostawujemy, a jeśliby przez nie urodzay abo gradobicie, ogień, powietrze, woynę, żołnierze y przez nieprzyjaciela zagranicznego z tey maiętności zastawney pożytku nie mieli, tedyż uznaniu przyjacielskiego powinien będzie jch mosciom oycom kreditorom przy oddaniu długu gotowemi pieniędzami dopłacic y nagrodzić, a po roku y między rokami tey zastawy naszey nie podawszy obwieszczenia według prawa okupować nie będziemy mogli. Jeżeli w czym kolwiek ten list nasz zastawny naruszyli, tedy tak wiele iako sama suma wyrażono zaręki zapłacic y wszystkie szkody y nakłady na gołe słowa rzeczenie, krom wszelkiego dowodu y przysięgi cielesney nagrodźić mamy y powinni bę-

№41. dziemy. O którą zarękę y o wszelkę krywdą naruszenie tego naszego zastawnego zapisu o przeszkodę, o niewypełnieniu, o nie dosyć uczynieniu by w naymnieyszey rzeczy temu zapisowi naszemu y obowiązkiem w nim opisanym wolno nas będzie za żywotu naszego, a po żywocie naszym każdego dzierżącego wszystkich dobr naszych leżących y ruchomych sum pieniężnych, gdzie kolwiek będących pokładając na nich pozwy do wszelkiego sądu y prawa grodzkiego, ziemskiego, głownego trybunalnego, w który chcąc termin sądzenia spraw wojewodstwa y powiatu rokiem zawitym nie statutowym pozwać, abo gdzie potrafiwszy zakazać, a my, będąc pozwani' albo zakazani, żadnemi przyczynami w prawie opisanemi nie bawiąc się, ani się wymawiając przed kożdym sądem, do którego by pozwani, albo zakazani byli. Także successorowie nasi za pierwszym pozwaniem iako na roku zawitym stanowić y skutecznie krow wszelkich z włok usprawiedliwić y z nakazu sądowego zaręki, szkody na gołe słowa rzeczenie y we wszystkim temu zapisowi naszemu zastawnemu dosić czynić mamy y sukcessorowie nasi powinni będą, a y zapłaciwszy zaręki y szkody nagrodziwszy przecie ten list nasz zapis zastawny ze wszystką rzeczą w nim opisaną wszędzie, u każdego sądu, urzędu y prawa przy zupełney mocy chowan, dzierżan być y ta zastawa nasza in suo robore zostawać ma. I natym my, niżey na podpisie wyrażone osoby dajemy ten nasz zastawny list dobrowolny zapis z podpisem rąk jch mosciow panow pieczętarzow od nas ustnie a oczewiscie do tego listu zapisu i uproszonych niżey na podpisie rąk jch mosciow mianowanych. Pisan roku tysiąc sześćsett dziewięćdziesiąt pierwszego miesiąca Jula trzeciego dnia. У того листу дооброволного заставного запису подпис рукъ самыхъ акторовъ и ихъ мил. пановъ печаторовъ тыми словы: Ustnie proszony pieczętarz od osob wysz mianowanych iako pismu nie umiętnych do tego prawa podpisuię się Justinian Harkiewicz Podwinsni ręką swą. Ustnie a oczewisto

do tego listu zapisu zastawnego proszony od osob z początku onego w oczach mych pisanych y wyrażonych pieczętarz ręką sie mą własną podpisuje Jan Kazimierz Abramowicz. Za ustną prozbą od osob wszystkich czterech w tym zapisie wyrażonych, jakó pisma nie umieiętnych podpisuię sie Władysław Borowski. Ustnie proszony pieczętarz od osob wysz mianowanych, iako pisma nie umieiętnych do tego prawa podpisuię się Michał Harkowicz Podwinski ręką swą. Которы же тот листъ заставны записъ за сознанемъ оного черезъ особу верху мененую и за поданемъ оного до актъ при екъстракте меским Могиловскимъ естъ до книгъ земскихъ Оршанскихъ справъ вечистыхъ уписанъ. При томъ сусцепта магдебургу меского Могилевского тыми словы: Roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt pierwszrgo msca Jula trzynastego dnia na urzędzie J. K. M. mieyskim Mohilewskim stanowszy oblicznie J. P. Bazyli Ziękiewicz y J. Pani Xienia Bazylowna Chociałowska Bazylowa Ziękiewiczowa małżąkowie, Jm. P. Samuel Chorkiewicz y Regina Bazylowna Ziękiewiczowna Samuelowa Chorkiewiczowa małżonkowie, J. P. Samuel Chorkiewicz y Regina Basylowna Ziękiewiczowna Samuelowa Chokiewiczowa córki wysz rzeczonych osob ten list zastawny do akt podali y przyznali. Przyiołem Grzegorz Kolanowski, ławnik Mohilowski. Которую сусцепту принявши есть такажъ до книгъ земскихъ уписана.

По оп. кн. № общ. 5, № част. 5, л. 1016—1019.

Изъ актовыхъ книгъ Полоцкаго земскаго суда.

№ 42.

1593 г. 25 іюня привиллегія короля Сигизмунда III, въ которой приводится болѣе ранняя привиллегія кор. Стефана Баторія отъ 7 мая 1580 года съ подтвержденіемъ полоцкимъ боярамъ различныхъ древнихъ правъ и вольностей. Въ 1663 года 12 мая настоящій документъ былъ явленъ въ актовой книгѣ Витебскаго грода бояриномъ полоцкаго воеводства Емельяномъ Федоровичемъ, а 13 мая 1763 году вновь явленъ въ гродѣ полоцкомъ бояриномъ Львомъ Гришпановскимъ,—въ копіи, занесенной 24 авг. 1752 года въ акт. книгу Виленской магдебургіи.

Roku 1763, msca Maja 13 dnia.

Na urzędzie J. Kr. Msci grodskim Połockim przedemną Trojanem Korsakiem, podwojewodzym W-a Połockiego, od J. W. J. p. Alexandra na Bychowach, Zasławiu, Dombrownie, Wysokim, Drui, Sapieżynie hrabi Sapiehy, wojewody Połockiego, hetmana polnego W-o X-a Litewskiego, kawalera orderu Orła Białego ustanowionym, comparendo personaliter Leon Hryszpanowski, bojarżyn pancerny J. K. Msci W-a Połockiego, extract Magdebury Wilenskiey przywileju confirmationis Zygmunta trzeciego, przy samym originale, na wolność bojarom pancernym y putnym ekonomii Połockiey od akta xiąg grodzkich W-o Połockiego podał, którego de verbo ad verbum wpisując tenor sequitur estque talis:

Ex actis nobilis officii consulans civitatis Sui Regii Majestatis Metricis Vilnensis feria secunda post dominicam subitate, die vicesima quarta mensis Aprilis, anno Domini millesimo septengentesimo quinquagesimo secundo. Coram actis nobilis offici consularis Vilnensis, comparentes personaliter domini: Leo Hryszpanowski, Onufrius Raiow et Theodoret Panchilonek degentes integre ad economiam palatinus Polocensis

№42.

pertinentes presentes litteras confirmationis privillegii, seremissimi Sigismundi tertii [1]), regis Poloniae et Magni Ducatus Litwaniae, Rutenico idiomate scriptas [2]) sigilloque Magno Litvaniae pensili munitas, salvas et illetas, nullius suspitionis obnoxias, in rem et partem totius terrae Polocensis servientes cum introfusius contentis ad acta obtulerunt. Quarum litterarium premisso modo ad acta oblatarum de verbo ad verbum rescribendo contenta tenor sequitur estque talis:

Зыгмунт Третій, Божыю Милостию король Польскій, Великій Князь Литовскій, Русскій, Прусскій, Жомойтскій, Мазовецкій, Инфлянтскій, дедичны Шведски король, ознаймуем сим листом нашым всем вобце и кождому з особна, кому то ведеты належыт. Покладали перед нами господарем, бояре наше воеводства Полоцкого панцырные и путные лист привилей продка нашого славное памети короля его милосты Стефана [3]), з подписем руки Его Королевской Милосты и з печатю великого князства Литовского, даны всим паном Полоцким рыцерству, шляхте, обывателем воеводства Полоцкого, в котором привилей продка и вуя нашого короля Его Милосты Зыгмунта Августа [4]) теж на певные вольносты и наданя обывателем, всим мещаном и всей земли Полоцкой даны, ест уписан и поведили тые то бояре панцырные и путные, иж теж ониж до тогож привилею належат, нижли иж не завжды для частых потреб своих оного досегнути могутъ. Тогды били намъ господару чолом, абы есьмо тотъ привилей продка нашого короля Его Милосты Стефана в сес лист привилей наш вписати росказали и оны з подписем руки нашое им дали. В чом мы, господар, видечы был чоломбитіе их слушное,—велели есмо

1) 1587—1632.

2) Въ нашей актовой книгѣ настоящій документъ написанъ, однако, латинскимъ шрифтомъ А потому мы возстановляемъ русскій шрифтъ.

3) 1576.–1587.

4) 1544—1572.

№42.

тот поменены привилей перед нами покладаны въ сес наш лист вписаты, которы слово од слова так се в собе маетъ

Стефанъ, Божыю Милостию король Польски, велики князь Литовски, Руски, Пруски, Жомойдски, Мазовецки, Инфлянтски, княжа Седмигродское и инныхъ,—чыним знаменито симъ нашим листом нинейшим и на потом будучим, кому бы того была потреба ведати, иж што, перво сего, за продка нашого славное памети короля его милости польского и великого князства Литовского Зыгмунта Августа, з Божого допущеня черес непрыятеля нашого князя великого Московского за посягненіем и несправедливым оторванем од панства нашого великого князства Литовского замку и места Полоцкого, маетности, именей панов Полоцкихъ рыцерства, шляхты, обывателей земли воеводства Полоцкого, в земли Полоцкое лежащых,—*вси листы, привилея и твердости на права и вольности в той земли Полоцкой належачые, на он час в том замку Полоцком во церкви светое Софеи, од продков нашых королей Их Милосты Польских и великих князей Литовских наданые суть побраныи* [1]). А иж за помоцу Божыю, за панованя нашого, тот замок Полоцки з рук того непрыятеля нашого, князя великого Московского, до панства нашого—великого князства Литовского вже зась взяли есмо [2]), при котором имения, в той земли Полоцкой лежащые, од того непрыятеля нашого, мenованого Московского освобожоные ест. Тогды мы, господар, з ласки нашое маючы ласкавы взгляд на верныи, а намъ, господару, и Речи Посполитой пожыточные службы панов Полоцких, рыцерства и шляхты обывателей земли воеводства Полоцкого, иж они о имения свои, в земли Полоцкой лежачые, спустошеные, з которых

1) Очевидно, разумѣется, взятіе г. Полоцка 15 февраля 1563 года русскимъ царемъ Іоанномъ IV-мъ (Брянцевъ, Ист. Лит. Гос. Вильна 1889. Стр. 340.

2) Г. Полоцкъ взятъ обратно Стефаномъ Баторіемъ въ 1580 году, и по миру при деревни Киверова горка 16 янв 1582 г. отошла къ Польшѣ и вся Полоцкая земля (ibid 384).

№ 42.

не тылько тепер, але з милосты своее ку намъ, господару, и Речи Посполитой бываючы на службах нашыхъ господарских и Речи Посполитое, здорове свое противу люду непрыятеля нашого Московского выносечы и, пры добываню того замку Полоцкого з рук непрыятельских Московскихъ, не одно сами при насъ, господару, были и певные почты [1]) свое водлух наболшого преможеня своего на службу нашу господарскую выведшы, з нелитованем горл и маентностеи своих, яко добрые верные рыцерские люди служыли, до которых службъ и впрод охотнейшеми учиниты ихъ хотечы, будучы нам на том теперешним зъезде у Вильни, за присланемъ од них послов лист подкоморого земли полоцкое пана Оникея Корсака и писара земского земли Полоцкое Юря Дроговицкого, которые нам до леглосты прекладали, их пры тых волностях привилеях первших од продков наших, королей их милосты и великих князей Литовских им наданых, зоставуем. Якож книги канцелярыйские одворил и привилей на волносты их, им наданы, до метрык вписаны, въ сес лист, привилей наш господарски, слово од слова увесты есмо розказали, которы так се въ собе маеть:

Во имя Божое станьсе, иж всяке вчынки цнотливые, которые з обычаев людских походят и бывают в заховалостях их дилание, которыесь и знаймосты звычаю цо вчыннего часы своими, а внесть через досвеченя оказуют и верне а стале доконають, годно есть, абы слушне тэж вчынносты свое пожывали, а были бы ознаймены на письмех выслужоные и подтвержоные, для ведомости потомъ прышлое людское, абы часу посполитого з паметы не сходило. А про то мы, Зыгмунтъ Августъ, Божыю милостию, король Польскій, великій князь Литовскій, Русскій, Прусскій, Жмудскій, Мазовецкій и инных, чыним знаменито всым

[1]) Почетъ=отрядъ войска, эскадронъ

№ 42

листом нашым, кто на него посмотрит, або чучы услышит,—нинейшим и на потым будучым, кому того потреба будетъ ведети:

Били нам чолом бояре полоцкіе и мещане, и весь город, и вся земля Полоцкая, и клали пред нами листы деда нашого *Казимера* [1]) и дяди нашого *Александра* [2]) и пана отца нашого, королей и великих князей их милости, чтошъ их милость перво сего пожаловали их и дали им права вольные, добрые, хрестыанскіе, как в короне Польской, также и перво того *которое доброволенства мели од продков наших великих князей,—од великого князя Витовта* [3]) *и Зыгмунта* [4]) *и Скиргайла* [5]) и просили нас, абыхмо им вси тые права и доброволенства нашимъ привилеиом потвердили. Мы, бачечы, иж, яко продкове их, так и они завжды у суполной верносты заховалися ко продком нашим и к нам,—хотечы им тую сталосты их веры и послуху щодробливостью нашою панскою оддати,—з особливое ласки нашой, господарской, уси тые доброволенства, листы продков нашихъ деда, дяди и отца нашого королей и великих князей, их милости, сим нашым листомъ подтвержаем и права волные хрестыанскіе, добрые, справедливые сим нашым привилеем на вечные часы даемы.

Найпервей: в церкви Божое и в именя церковные нам не уступуватыся; в дом Божы светого Софея и в дом Божы Светого Спаса, и в иншые домы церковные нам не уступоватыся. А хто того обвадит явно, алболи тайно,—ино нам его не карати ни одною виною, ани именем, ни атетвом, ни серебром, ни горлом, олеж постановити его очы на очы на явным люду хрестыанскомъ и того, хто вадыт, и того, на кого вадыт и, досмотревшы межы ними справедли-

[1]) Казимиръ Ягелловичъ 1440—1492.
[2]) Александръ 1492—1506.
[3]) Витовтъ великій 1392—1430.
[4]) Сигизмундъ Кейстутовичъ 1432—1440.
[5]) Скиргайло 1387—1392.

восты,— хто будст што заслужил и как право кажет, так его караты. А которы которую вину заслужыл, ино его самого караты; по его вине жоны и детей не займаты, именя не рушаты, нижли которы будет в том деле о то ведать, тых караты: проступитыле отец—ино отца караты, проступилит сын—ино сына караты, а отца за сына вину не караты, а сына о отцову вину не караты, только того самого караты, хто виноват будет. Так же хто держит отчызніе именія своя, аболи кому што будет велики князь Витовт [1]) дал, и велики князь Свитришчайло [2]) дал, и дѣд [3]) и дядя [4]), и отец [5]) наш, короли их милосты, мы што кому дали, то ему держаты как в королевстве Польском и князи, и панове, и мещане держалы. Всхочет ли хто свое имене продаты, или оддаты, или замениты з ким, ино нам, альбо наместникомъ нашым явшы, продаты и замениты. А в купленины нам Полоцкіе не вступуватысе, также и в бездзащины и в вотумерщины не вступуватысе намъ. Также которы боярын, албо мещанин сойдет сего свету,—ино жона, тая вдова, доколо на вдове столце седыт,— и именемъ мужным володает, а колы захочет пойты за инно мужа;—ино ее сылою замуж не даваты, а пойты ей з тым, што ей будетъ муж записал а што было зведомо племени первого мужа або иным добром людом; а имение оставит детем, а не будет детей—ино братьи, а не будет братьи—ино близшимъ первого мужа. Теж на боярскіе люды и на мещанскіе добрыи *децких* [6]) нам и наместником нашым не даваты; а будет ли кому крывда ино первого у господара его искаты правом; паклибы не схочет господар его—подоб-

---

[1]) Витовтъ вел.—1392—1430.
[2]) Свитригайло—1430—1432.
[3]) Дѣдъ его (Сигизмунда II)—Казимиръ Ягеллович.
[4]) Дядя его—Александръ Казим.
[5]) Отецъ его—Сигизмундъ I.
[6]) Горбачевскій,—Словарь... стр. 107 „дѣтскіе"=отроки, имѣвшіе значеніе королевскихъ посланцовъ и исполнителей.

ным роком права учиниты, ино нам и наместникомъ нашым децкіе даваты. А вина которая будет осужона, ино нам тую вину господару своему заплатит, а в люды нам боярскіе не уступоватысе, а воеводу нашому Полоцкому мещан одному не судиты,--судиты ему з бояры, з мещаны, а через паруку в нетво не сажаты; а по муце веры не искаты, а холопу и робе веры не няты. А в подводы нам коней в полочан не браты ни в посельских путников, ни в сябров городзких; также з боярских и з мешчанских сел людей не надобе ни на какую службу тягнуты и нашим князим двором. А старых судов нам не посужываты, ани своих судов судывшы не росужываты; а в зоставу нам бояр и мешчан Полоцких и посельских путников не посылаты; а застав нам в Полтеиск никоторыхъ Полочаном николи не даваты без их воли, а з нами им быты готовым на войну; а по влосты нашой воеводе (?) нашому не ездити, а поедет-ли коли в ловы ино по станом не дороваты; а станелится у которого полочанина татба а до ишчутлися тадбы ино господару отдаты, а чего не достанет ино татыя выдаты, а бояр гнаты зо старой пошлине. Также *важницу* в замку, або в месте нашом Полоцком, которую перво того держали бояре посполу з мещаны за продков нашых за деда нашого Казимера короля, его милосты, а потом зъ тоеж важницы дядя наш Александр, корол его милость плату был взял ку скарбу его милосты, ино король его милосты старшы пан а отец наш за се тую вагу и плату з нее бояром и мешчаном дати рачил, а так и мы, з ласки нашой, при той важницы их заховываем. Маютъ они на поты по давному, подле уставы продков нашихъ, ейе меты, то ест, маючы, в кажды год держаты по два боярыны, а по два мешчанины и плату з нее выбераты свою половину маютъ обернути на свое потребы. Так теж которые домы и местца церквом Божым наданы здавна от продков нашых, або владыки игумена и инне князи и

бояре, и мешчане и люды добрые прыкупили церквом Божым,—а тые домы и местца суть в замку або серет места Полоцкого и будут-ли за пановане счесливое паметы деда нашого Казымера, короля его милосты, владыки игумена, а на тых звечных месцах церковных за особую слуги и инне закладники мели,—мы и тепер Владыце и Игумени дозволяем на тых месцах их и в тых церковных домах слуги и инные закладники за собою меты и их судиты, а то тым обычаем, иж мают и им служыты, а по земин господаром своим з тых местц мают даваты а будет ли за которые з них торгом обыходыты они мают серебщизну и ордынщизну з местом нашым платыти а которые за местом фольварки, поля и сеножаты церковные Владыка и Игуменя маютъ, на тых полях и на сеножатях не мают торговых людей, ани ремесных за собою садити, нижли мают садыты людей сельских, которые бы там хлеб пахали. Также бояре Полоцкіе тым же обычаем, которые з них отчызные свои домы и местца внутри города мают, або на месте Полоцком и теж если будет ещо за деда нашого Казымера и за дятька нашого Александра и за отца нашого, королей их милосты, отцы их и они самы слушным а врадным обычаем которые дворыща покупили, або з данины их милосты мают,—тым и тепер мы дозволяем на тых дворыщах слух и людей за собою садыты и их садыты. Потомож, которы бы з них хотел купецтвом або ремеслом которы мсе обы ходыты тые мают з мещаны нашеми серебщизну нашу и ордынщызну платыти и инные слушные податки ку пожытку нашому земскому. А што се дотычет серебщизны, которую-ж войт и бурмистры, и радцы на свое потребы кладут на место нашо, того церковным людем а боярским помагаты не надобеж. И теж, которые бояре будет меты блиско места з стародавна свои лесы и боры, и дубровы, и гаи, в тых их лесех, и борех и дубровах, и гаях не мают мещане

на свои потреби меские дерева браты на будование домов и на дрова. Нижили маютъ мещане на своие потребы брати дерево около места на нашых борех и лесех и дубровах и гаях, где здавна будут бирали, а в боярскихъ не мают брати, а еслибы которы боярын своею доброю волею дозволил мещаном у своимъ лесе и борех, и дубровох, и гаях дерево браты, ино то ест в его воли. Также в которого полочанина захудал воск в Рызе и инде, а прыдет до Полоцка ино Полочаном взяты тот воск к себе в город и караты его Полочаном по своему праву, а нам ся в то не вступати. А Полочаном нашых рек и озер не таити: хто потаит, мы их караты маем. А полочаны нам не дарытися никому. Также есмо и мы то им одпустили по всей нашой державе и теж серебщизну одпустили есмо вечне. А которое полочане межы собою побьются а за децким поеднаются, ино нам куница шерстию змирщины. Также коли посваратся полочане и выдадутся оба в котщце, ино то вина наша, а если один выдаст а други не выдастся, то есмо им одпустили. А за закладную куницу браты по десеты грошей, а поборцу по два грошы, также децковано от рубля по чотыри грошы, а помильного по грошу. А владычному слузе и боярскому по томуж децкование. А воеводынным слугом тивунства городного не держати. А з тивуном по волосты Полоцкой не ездити. А тивуну городскому на наш двор по три грошы на ден. А на Черествете воеводынным слугам не судыи, судыти тывуну по старой пошлине. Также на Невли судыти не быти и по тей волости Полоцкой: судыти воеводе на городе. А также владыце на попех полоцких соборныя куница шерстыю; а в пригон попом и игуменом, и владыце не ходыти; а церковные домы присмотрати старостом городским, а церковных земли владычным слугам не держати, а грывострыжцу по волости не ездыти, ани льну брати. Также нам господару давати воеводу нашого полочаном по их воли, а которы будет во-

№42. евода наш нелюб, ино нам воеводу дати по их воли. А приехавшы воеводе нашому к Полоцку первого дня крест целоваты полочаном на том, чтож безъ их справы Полочанина не караты ни в чом. А воеводу городом не держаты. Тож полочаном всим жыти в Полоцку добровольне, покуль хто хочет, а будет которому полочанину од нас насильство,—нам его силою не держати ино ему ход чист, куды хто хочет без всякое зачепки, а в своем имении во всим волен, идучи прочь, продати, або которому приятелю своему приказати—в то нам не вступатися. А которы полочанин имет нам о чом жаловатыся о насилии на полочанина, прыехавшы до Литвы один без исца,—нам з Литвы децкого не слати, писати нам лист свой ку воеводе нашому хотя о смертней вине, ино ему судыти по целованню; осудывши его в Полоцку, скарати виноватого по их праву з полочаны по их спросу. А воеводе нашому од причиноветц городецких послу не брати, а чоломбитие нам в Полочан прыймовати. Также воеводе нашому от вар имати гостынца по полу копы грошей зо всякой вары.

А на твердости того всего и печать нашу казалисьмо прывесыти. А пры том были панове рады нашы великого князтва Литовского: Бискуп Виленскій; князь Павел княжа Голшанское, воевода Виленскій, канцлер великого князства Литовского державца Бобруйскій и Борисовскій. Пан Ян Юревич Глебович, пан Виленскій державца Упитскій Пан Григори Григорович Остык, воевода Троцкій. Князь Януш Юрьевич княже Ольшанское, пан Троцкій, староста Жомойдски, державца Плотельски и Тельшински. Пан Іероним Александрович Хоткевич, маршалок земски, державца Шавленскій. Пан Миколай Янович Радывил, воевода Кіевскій. Князь Альбрихтъ Глебович Пронтницкій, воевода Полоцкій. Панъ Станислав Станиславович Довойна и их милост панове рады нашы.

Писано и дано у Вильни, лета Божого нароженя тысеча

пятьсот сорок семого году, месеца февраля двадцати первшого дня, индыкта пятого.

У того листу прывилею подпис Короля Его Милосты тыми словы: Sigismundus Augustus Rex. А подпис руки писарское тыми словы: Иван Горностай, маршалок дворны, подскарбій земскій и писар.

И хочем мети, абы во всех артыкулех и важносты своей тепер и на потомные часы водлух утверження протков нашых королей их милости и великих князей и теперешного нашого утверженя нивчом не нарушане везде и на каждом месцу и у каждого права при зупелней моци паном Полоцким рыцерству, шляхте, обывателем то ест земли воеводства Полоцкого тот привилей, в сем листе привилею нашым вписаны, был хован и держан быти мает вечными часы. Одно што се дотычет справ судовыхъ врадом нашим господарским—гродскому и земскому належачых ино яко в тутошным панстве нашом великом князстве Литовском тые справы на тых врадех одправуютсе, по томуж водле статуту прав земских великого князства Литовского и в тэй земли воеводства Полоцкого на врадах нашых гродском и земском тые справы одсужываны и одправованы быти мают. А которых метрик канцеллярыйских звлаща давных прав на сес час у Вильни при канцеляріи нашой не было, тогды и на потом што се колвек давных справ, потреб прав и вольностей всей земли Полоцкой належачых там покажет и чого коли они з метрик потребовати будут, то все в канцелярии нашое шляхте Полоцкое выдавано быти мает. А иж они пляцов своих, которые в замку головным мели, где теперь дворы их суть для пространства плацу за жоданием нашим сами добровольне уступили, позволившы одменою за них в замку низшом, называемом Стрелецком, плацысобе взят, тогды сим листом прывилеем нашым господарским так им варуем и упевняем, иж не одно привилеиом, вольностям

их ничого уближыти, але и никоторой николи перек жалобы не мает, а они мают таковым же правом тые плацы в замку Стрелецком держаты, яким правом и в вышнем замку плацы свои мели. И на то дали есьмо паном Полоцким всему рыцерству, шляхте, обывателем земли воеводства Полоцкого сес наш лист привилей з подписомъ руки нашое господарское и з нашою привесистою великого князства Литовского печатью. Писанъ у Вильни. Лета Божого нароженя тысеча пятьсотъ осмдесятого, месеца мая семого дня. У того привилею подпис руки Его Королевское Милости тыми словы: Stefanus Rex и печать привесистая великого князства Литовскоге канцелярская, а подпис руки писарское тым способом: Венцеслав Агриппа, писар [1]).

Которы то сес лист прывилей наш з уписанием в него привилею протка Его Милосты Стефана всим бояром нашым панцерным и путным воеводства Полоцкого, с подписом руки нашое господарское и з печатью нашое господарское и з печатью нашою привесистою Великого Князства Литовского ест выдан. Писан в Варшаве на сейме вальном. Лета од нароженя Сына Божого тысеча пятьсот деветдесят третего. месеца іюня пятого на двадцаты дня.

Apud quas litteras privillegii confirmationum subscriptio manus serenissimi Regis et notarii circa sigillum pensile magni ducatus Litvaniae sequitur talis: Sigismundus Rex. Jarosz Wołowicz, pisar mp Ad tergo vero suscepta his exprimitur verbis: Roku tysiąc sześć sett sześćdziesiąt trzeciego, mca Maja dwunastego dnia ten przywiley J. Kr. Msci Zygmunta trzeciego, pan Amelian Fiedorowicz, bojaryn pancerny putny wojewòdstwa Połockiego sobie służący do akt

[1]) Приведенная грамота короля Стефана Баторія на разныя права и вольности 1580 года была напечатана въ Витеб. губ. Вѣд. 1858 г. №№ 5-6 преподавателемъ Витеб. дух. Семинаріи г. Говорскимъ, который при этомъ дѣлаетъ такую оговорку: „Списана съ подлинника отосланнаго издателемъ оной въ Императорское Археологическое Общество. Сей подлинникъ на ветхомъ пергаментѣ съ большою королевскою печатью и собственноручною подписью короля".—Нашъ документъ гораздо исправнѣе и полнѣе, хотя занесенъ въ актовую книгу не вполнѣ искуснымъ писцомъ.

grodu Witebskiego podał Alexander Hlebicki Jòzefowicz, namiesnik Witebski.

Que presentes littere priwillegii confirmationum premisso modo cum omnibus solenitatibus jurium oblate sunt actis nobilis officii consularis civitatis metropolitane Vilnensis inscripto parti vero affectanti unacum ipso originali sunt per depromptum sub sigillo juridico extradite. Actum anno, mense et die ut supra.

U tego extraktu przy wycisnioney pieczęci podpis ręki pisarskiey, correkta y konnotacya his exprimuntur verbis: Alexander Konczewski secretarius sacrae R. M. notarius Vilnensis. Correxit Filippowicz manu propria. Acticatio priwilegii confirmationum totius terrae Polocensis. Ktòry to takowy extrakt przy samym originale za podaniem onego przez wyżey wyrażoną osobę do akt jest do xiąg grodskich wojewodstwa Połockiego przyjęty y wpisany.

По оп. кн. № общ. 279, № част. 128, л. 382—389.

№ 43.

1668 г. 15 іюня писанная и тогда же явленная сдѣлка между братьями Корсаками по поводу мельницы на р. Полотѣ въ г. Полоцкѣ на нижнемъ замкѣ.

Лета тысеча шестсотъ шестдесят осмого, месеца Юня петнадцаго дня.

На враде господарском кгродском воеводства Полоцкого передо мною Юстынианом Немировичом Щитом, подвоеводим Полоцким от ясневельможного пана Его Милости пана Яна Кароля на Верховичахъ Копътя, воеводы Полоцкого, Юрборгскаго, Верболовского, Владиславского старосты, Ковенского, Дриского, Обелского державцы, економіи Кгрудзеонской администратора будучим постановившисе очевисто

№ 43.

земяне Его К-ой Мсти воеводства Полоцкого Его Милость пан Михал Крыштофовъ Корсак сюю тестимониум згодне з особами в ней нижей выражоными подал до актыкованя книг кгродских Полоцкихъ писаную тыми словы:

My urzędnicy ziemscy grodscy obywatele województwa Połockiego, szlachta Korsacy zgodnie znioszy się z sobą postanowiliśmy: młyn nasz z dawnych przodków naszych nam należący przywilejem J-go K-ey Msci na Połocie rzece pod Połockiem pod niżnim zamkiem leżący, ponieważ ten nasz młyn przez trzynascie lat przy Połocku za Moskwą zostawał y naszey należytey braci żaden onego nie mogl trzymać, tedy w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt siodmym, miesiąca Marca jedynastego dnia przy zawartym szczęsliwego pokoju J-go K-ey M-ci z Moskwą y za obięciem zamku Połocka przez Jch mosciow panow komissarzow J-go K-ey M-ci, pomienionego dnia brat nasz J-go Mość pan Michał Korsak imieniem wszystkich nas braci naszey Jch Mosciow panow Korsakow przez generała w posessyią wziowszy ten młyn do dalszey woli naszey, pilnego starania przykładając, abyś spustoszenia nie było y żadnego sobie pożytku nie czynił, trzymał młynarz, którego to miłość ku sobie uznawszy za pracę J-go M-ci spodjętą, jako upadłego przez zruinowanie nieprzyjacielskie darujemy zgodnie s tego młynu kwote wybrać y na swoy pożytek na poratowanie obrocic na rok, poczowszy od roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmego, aż do roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego takowegoż dnia; wytrzymawszy ten młyn nasz, list ten ma nam wszystkim wrocić, nikomu nie puszczając. Dla lepszey wiary y pewności ręce nasze braterskie podpisany. . . . . Pisan w Połocku, roku tysiąc sześćset szesdziesiąt ósmego miesiąca Junij dnia pietnastago. У тое тестимониумъ подписъ рукъ тыми словы: Korsak Jerzy ręką swą. Heronim Korsak ręką swą. Symon Korsak ręką swą. Samuel Korsak ręką swą. Zacharyiasz Korsak.

№ 44.

Władzimierz Korsak. Samuel Korsak ręką swą. Korsak Stefan. Marcyan z Bygniew Korsak, sędzie grocki Połocki. Konstanty Kazimierz Korsak, pisarzowicz ziemski Połocki. Za wolą Jch Mościow panow bracią y ja Troian Korsak manu propryа pozwalam. Maksimilian Korsak. Stanisław Kazimierz Korsak. Alexandr Korsak Abramowicz ręką swą. Которая таіа тестимоніум за поданем через помененого Его Мил пана Михала Криштофовича Корсака до акту и до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ вписана.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 2.

№ 44.

1638 г. 15 іюня соверш. и 1668 г. 1 декабря явл. „вольная“ отъ помѣщ. им. Москалевщины г. Сушинскаго своему крѣпостному крестьянину Ивану Ивану Дубнелю.

Лета отъ нароженія Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятъ осьмого мца декабра первого дня.

На враде господарскомъ кгродском воеводства Полоцкого передо мною Юстынианомъ Немировичомъ Щытомъ, подвоеводимъ Полоцкимъ от ясне велможного пана Его Милости пана Яна Кароля на Верховичахъ Копътя воеводы Полоцкого, Юрборского, Верболовского, Владиславского старосты, Ковенского, Дриского, Обелского державцы будучимъ постановившесе очевисто подданый Ихъ Мил. отцовъ езуитовъ колеюм Полоцкого социетатыс Езу назвискомъ, Иван Дубнел листъ свой волный ку актыкованю до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ подалъ писаный тыми словы: Ja, Iwan Suszynski, czynie wiadomo tym moim listem dobrowolnym zapisem, iżem pozwolił Iwanu Dubnielu, który w majętności moiey mieszkał w Moskalewszczyznie w wojewodstwie Połockim leżącey, że mnie dał kop dwadziescie groszy liczby

№38. Litewskiey y troje pszczoł, a ja onego uczyniłem wolnym wiecznymi czasy z żoną y dziećmi jego, które ma . . . pana swego oyczystego, a już oddaty listu mego pomienionemu Iwanu Dubnielu, ja sam y potomkowie moie y pokrewnie moie wiecznymi czasy uwalniamy y ktoby kolwiek na tey majętności moiey Moskalewszczyznie mieszkał do niego żadnego przystępu mieć nie może, któremu daie ten list moy z podpisem ręki mey własney, iak też z podpisem ręki pana brata mego Mikołaja Suszynskiego y s podpisem ręki odemnie uproszonego pana Gabryela Derągowskiego daie Iwanu Dubnielowi. Pisan w Maskalewszczyznie roku tysięc sześćset trzydziestego szóstego miesiąca Juni piętnastego dnia. У того подписъ рукъ тыми словы: Iwan Syszynski ręką swą. Mikołay Suszynski ręką. Proszony pieczętarz do tego listu Gabryel Deręgowski. Который тотъ листъ черезъ особу в верху помененую ест до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ уписанъ

По оп. кн. № общ. 203, № ч. 52, л. 3.

№ 45.

1668 г. 26 ноября соверш. и 1 дек. того же года явл. удостовѣреніе Полоцкой таможни о проѣздѣ 2 іюля 1668 г. вверхъ по Двинѣ Андрея Анковскаго, фактора г. Арцишевскаго, —съ нагруженымъ „стругомъ и шкуткой“

Року тысеча шестсот шестдесят осмого, мца Декабря первого дня.

Перед нами судями каптуровыми сего року на дате вышеи писаной згодне от усих их милостей пановъ обывателов воеводства Полоцкого за листом кнежати Его Милости ксендза арцибискупа Кгнезненского абдикаціи Его Кор, Мил. под час интерекгнумъ обраными постановившесе очевисто енералъ воеводства Полоцкого Андрей Кгутовский тестимонию Его Мил. пана Казимера Шымкевича, дворанина

№45. скарбового великого князтва Литовского в речи нижей писаную ку актыкованю до книг нашихъ каптуровыхъ подал в тые слова писаную: Ja, Kazimierz Szymkiewicz, dworżanin skarbu J-go K-ey Mci W. X-wa L-go na odbieranom akcio subsidiorum kla nazwanego y nowo podwyszonego na komorze Połockiey y przykomorkach do ney należących zostający, czynie wiadomo tą moją testimonią, iż za afectatią jms. Justiniana Niemirowicza Szczyta podwojewodziego Połockoho dla wyswiadczenia wydaje ten moią testimonią, że w tym roku 1668 msca Julia wtórego dnia zniosszy się z regestrem, gdy faktor jm. pana Waleryana Arciszewskiego, pan Andrzey Ankowski nie innego czasu, ale tego dnia prowadził z Rygi, strug ieden y szkutkie także jedną z solią, z winem, korzeniem, cukrzem, z sledziami y roznymi rzeczami kupieckimi, który pomienioną faktor tak u mnie na klach y na starym ale do tego y nigdzie ni od kogo tu w Połocku nie był hamowanny a ni turbowany; s tym strugiem y szkutką w gure odszedł, a więcey tego czasu tu u Połocku nie był, tedy te moją testimonią s podpisem ręki mey własney jako było J. W. Jp. Justinianowi Niemirowiczowi Szczytowi, podwojewodzemu Połockiemu wydaję. Pisana w Połocku roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmego, msca Nowembra dwudziestego szóstego dnia. У тое тестимониум подпис руки тыми словы: Kazimierz Szymkiewicz, dworzanin skarbowy ręką swą. Который тестимоніум ку актыкованю черезъ особу верху помененую есть до книгъ каптуровыхъ подан.

По оп. кн. № общ. 203, № ч. 52, л. 4.

№ 46.

1668 г. 17 октября. Инструкція Полоцкаго сеймика, бывшаго 15 окт. 1668 г., полоцкому гродскому судьи Мартіану Збычневъ-Корсаку и Чашнику Минскому Петру Шолухѣ, въ качествѣ депутатовъ отправленнымъ на избирательный сеймъ въ г. Варшаву; сеймъ назначенъ на 5 ноября 1668 г.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот шестдесят осмого, месеца октобра семнадцатого дня.

Перед нами судями каптуровыми сего року на дате вышей писаного згодне от усих их милостей панов обывателов воеводства Полоцкого за листом княжати Его Милости ксенза арцибискупа Кгнезнинскаго по абдикаціи Его Кор. Мил. под часъ интерекгнумъ обраными Его Милост панъ Янъ Подбипента судя земскій Полоцкій, яко директор кола сеймикового в замку вышнемъ Полоцкомъ отправованого именемъ и за волею усихъ их милост., тую инструкцию ихъ милостямъ паномъ послом на коронацію до Варшавы водлугъ инотестенцы Его Милости обраным даною до книг кгродских Полоцких ку актыкованю подал, которую вписуючи слово до слова так се в собе мает: Instructia od nas dygnitarżow urzędnikow ziemskich grodzkich rycerstwa szlachty obywatelow wojewodstwa Połockiego, ktorzych my się na dzień pietnasty Oktobra roku tysiąc sześćset sześćdziesiątósmego do Połocka za jnnotescętią jaśnie oswieconego xiężęcia jm. arcybiskupa Gnieznienskiego, prymatis Regni, zebrali dana jmść panu Marcianowi Zbygniewowi Korsakowi, podczaszemu y sędziemu grodzkiemu Połockiemu jmść panu Piotrowi Szolusie Czesznikowi Minskiemu na conwocatio piątego Listopada anni presentis przypadającego w Warszawie posłom od nas zgodnie obranym. Tak ciężkiego paroxismu w oyczyznie przez abdicatio jch mościow pp posłowie na . . . . . ciężko insimul pożałowawszy Naywyszego Monarsie negotia Respublico w ręce j-go swięte oddadzo fatis condescendendo admedia quam saluberrima w ratunku miley oyczyzny społnie z jch mość. pany posłami oboga na-

rodow przystąpio y jaśnie oswieconego xiężęciu jmść arcybyskupowi Gnieznienskiemu prymatię regni za wszelakie staranie około reddecis grates y ku dalszym Reczy Posp. potrzebom swą prozbę jch wogebunt; poniewasz na tym wszystka rzecz zawisła, aby osierociałey oyczyznie pan był obrany liberis wocibus aktorisque iure publica ciwibus, w czym jch mość pp. posłom naszym zlecamy, aby junctis consiliis et animis z jch mość pp. posłami oboygo narodow electio nam nowego pana obmyslili tako któreby omnibus juribus tam spiritualibus, quam secularibus non derogaret reasumuiąc wszystkie prawa constitutie et diplomata całey oyczyznie dane, które jako sacre veneramur; tak jch mość pp. posłam naszym zlecamy, jakoby inviolata ostawały electi prędkiey nowe pana, a . . . zimie cum discomodo summo wsiech stanow bronić będą et solennitates omnes circa electiones obserwabunt, która wszem in Majo może się odprawić. W czym tego punktu odstępować jchmość pp. Posłowie nasi nie maią limitatum, w tym daiemy jch moscm potestatią rigor constituti roku tysiąc piećset ośmdziesiąt siódmego, aby swoy efect odebrał, gdyż wyraźna prawa nos docent, że żadne woysko zaciągnione za pieniądze Rzeczy Posp. z wodzami swoimi na electio nowego pana stawać y tumultow czynić nie mają, dla czego obserwando leges et obwiando futuris particulis jch mość pp. posłowie nasi do żadney obrady Rzeczy Pos. nie przestąpią, ażby woysko W. X. L-go według constituti rospraw woyska napisaney zwinione było y tam zaraz odebrawszy deklaracio o zwinienie woyska zaczno dalsze obradę, coz jest milszego jako synom zpadaiącego podzwignąc oyczyzne, • którą y nasze woiewodstwo chętnie byw sparta podatkami, gdy by inopia summa przez dewastatia nieprzyiacielską y codzienno woysk tak koronnych, jak y W. X L-go obozami locatio przez kilkonaście lat pozwoliła w czym iuż odniosszy deklaratio od stanow Rreczy Pos. o uwolnieniu od wszelakich podatkow na lat sześć starać się będą y teraz jch mośc. panowie posłowie

nasi, jako bylismy do żadnych podatkow pocięgnieni nie byli y te dwie lecie, które w constytucii nie dołożone przypomnio. W czym limitam daiemy jch mość. potestatem desideria omnium spiritualium utriusque ritus w Uniy Swiętey y w posłuszęstwo oyca swiętego będących gorąco jchmość. pp. posłowie nasi promowebunt nie zapomnio jmść xiądza metropolity, ktory negotia Uniy Swiętey respectowi Rzeczy Pos. oddaie et imunitates eclesia ritus graeci ze wszystkiemi jurisdicami, aby nie naruszenie ostawały jch mość pp. posłowie nasi promowebunt. Caetera fidei honori et dexteritati jch mość pp. posłom naszym zlecamy. Zleciwszy jch mość. do społney zgody z ich pany posłami oboygo narodow wznoszeniu społnym ku dobremu Rzeczy Pos. praw y swobod naszych zachowaniu. Pisan w Połocku mesiąca y roku wyż mianowanego. У тое инструкцыи подписъ рукъ Ихъ Милостей панов обывателовъ тыми словы: Jan Podbipięta sędzia ziemski Połocki, Direktor koła seymikowego.—Michał Niewelski, podsędok Połocki. Stefan Nieciecki, pisarz siemski Połocki. Jan Alexander Kublicki, grodzki Połocki pisarz. Piotr Stabrowski, podkomorzy Połocki, starosta Bialski. Teofił Dadzibog Chrapowicki, woyski Połocki ręką swą. Justynian Niemirowicz Szczyt, podwoiewodzy Połocki. Jan Papliński, łowczy Kowenski. Władysław Jan Korsak, chorąży Połocki. Krysztoph Stabrowski, starostą Suraski. Adam-Kazimierz Hornowski, lantwoyt Połocki. Piotr Korsak, ręką swą. Heronim Żaba, czesznik Połocki. Jan Kreczetowski mp. Kazimierz Lodanta. Chryzostom Karol Niemierowicz Szczyt, czesznik Połocki. Jakub Korsak. Daniel Masło. Jerzy Chołchowski. Jan Połupięta. Zacharyasz Ullski. Tomasz Korsak. Jan Ostrowski, namiesnik Połocki. Samuel Korsak. Krzysztoph Sielawo. Konstanty Michał Pietuch. Jan Niemirowicz Szczyt. Alexandr Korsak. Stephan Kublicki. Stephan Butowicz. Bazyli Markiewicz. Которая инструкція через особу верху помененую ест до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ уписана.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 7—8.

№ 47.

1659 г. октября 16 соверш., а 1 февр. 1668 г. явл. привиллегія Яна Казимира „казнодѣю“ при Полоцкой каѳедрѣ, бывшему монахомъ базиліанскаго ордена, Георгію Гродицкому на архимандритство въ Борисоглѣбскомъ уніатскомъ монастырѣ, близь г. Полоцка.

Року тысеча шест сот шестдесят осмого, месеца февраля первого дня.

На враде господарском кгродском воеводства Полоцкого, передо мною Юстиніаномъ Немировичом Щитом, подвоеводим Полоцким, от ясневельможного пана Его Милости пана Яна Кароля на Верховичах Коптіа воеводы Полоцкого, Юроборского, Верболовского, Владиславского, старосты Ковенского, Дриского, Обольского державцы и економіи Кгрудзенское администратора, будучим, постановившесе очевисто слуга в Бозе велебного Его Милости ксендза Езофа Кгродицкого архимандрита Борисоглебского Полоцкого панъ Янъ Миреевскій тот привилей Его Кор. Мсти до актъть до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ подалъ въ тые слова писаны: Jan Kazimierz z Bożey łaski Krol Polski, wielki xiąże Litewskie, Russkie, Prusskie, Zmuydzkie, Mazowieckie, Jnflantskie, Smoleńskie, Czernihowskie, a Szwiedskie, Gotskie, Wandalskie, dziedziczny Krol wielebnemu w Bogu oycu Gabryelowi Kolędzie archiepiskopowi Połockiemu, Witebskiemu, Mscisławskiemu, uprzeymie nam milemu, łaskę naszą Krolewską. Wielebny w Bogu uprzeymie nam miły. Po zeysciu s tego swiata pobożnego oyca Jozaphata Dubienickiego vacuie Archimandria Połocka Borysohlebska, na którą pro jure pa-

tronatus kollationis nostra pobożnego oyca Józefa Grodzickiego, zakonnika reguły Swiętego Bazylego w Uniey swiętey będącego, Kaznodzieją katedry Połockiey, zakonowi temu dobrze zasłużonego uprzeymości waszey presentujemy, żądając po uprzeymoście naszey, abyś uprzeymości waszego, a ni kogo inszego na pomienioną Archimandryą Połocką Borysohlebską jnstituował y inuestiował, poruczywszy onemu administrationem spiritualium et regimen temporalium rerum, jako to urzędowi uprzeymości waszemu pasterskiemu należy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia szesnastego miesiąca Oktobra roku panskiego tysiąc sześćset pięḋziesiąt dziewiątego panowania królewstw naszych Polskiego jedynastego, a Szwiedskiego dwunastego roku.

У того привилеію печат великого князства Литовского притиснена ест, а подписъ руки Его Королевской Милости подписано тыми словы: Jan Kazimierz Król.

А по другой стороне печати написано тыми словы: Archimandrya Połocka Borysohlebska post fata pobożnego oyca Jozaphata Dubienickiego pobożnemu oycu Józephowi Grodzickiemu zakonnikowi Reguły Swiętego Bazylego wielkiego. А под тым писмом подпис руки подписано тыми словы: Andrzey Kitowicz, pisarz województwa Litewskiego. Который тот привилей за покладанемъ и до актъ поданемъ чрезъ помененого пана Яна Миреевского естъ до книгъ каптуровыхъ Полоцкихъ вписанъ.

По оп. кн. № общ. 203, част. № 52, л. 12—13.

№ 48.

1647 г. 25 іюля соверш. и явлен. 26 іюля 1647 г. и 8 сент. 1668 г. вводъ въ ленно евладѣніе на им. С е р у т о, Полоцкаго воеводства, отъ Петра Мровинскаго каштеляну Смоленскому Петру Рудоминѣ-Дусяцкому. Означенное имѣніе лежало въ Часобскомъ станѣ, Невельскаго тракта и къ Мровинскому перешло послѣ Московскаго болрина Михаила Мекинина.—Во вводѣ приведенъ инвентарь имѣнія С е р у т о, со всѣми деревнями, озерами и угодьями, почему этотъ вводъ пріобрѣтаетъ особую цѣнность. Указывается нѣкая ц е р к о в ь с в. Т р о й ц ы—у о з е р а Г о л у б а я (быть можетъ церковь въ с. Г л а б а й?).

Року тысеча шест сот шестдесят осмого, месеца сентября осмого дня.

На враде господарском кгродъском воеводства Полоцкого передо мною, Юстынианом Немировичом Щитом подвоеводим Полоцким от ясне вельможного пана его милости пана Яна Кароля на Верховичах Копътія воеводы Полоцкого, Юрбурского, Верболовского, Владыславского, старосты Ковенского, Дриского, Обелского державцы и економии Кгродзенской администратора будучим, тот лист дворанина Его К-ой М-ти скарбового Его М-ти пана Яна Боръка Рзезицкого панъ Криштофъ Жабровский ку актыкованю до книгъ подал, который слово до слова так се в собе маетъ:

Ja, Jan Bork Rzezicki dworżanin J-go K-ey M-ci skarbowy oznaymuję tym moim uwiąszczym podawczym listem, iż mając ja do siebie listowne zlecenie od jaśnie wielmożnego jmść pana Giedeona Michała Tryzny podskarbiego ziemskiego pisarza W-o X-o L-go Brzeskiego, Suraskiego starosty, Grodzienskiego, Kobrynskiego, Mohilewskiego ekonoma, aby majętność, nazwaną S i e r u t ą, w województwie Połockim, w trakcie Newelskim, w stanie Czasobskim leżącą, ziechawszy do pomienioney majętności Sierutą, oną jaśnie wielmożnemu jmść panu Pietrowi Rudominie Dusiackiemu, kasztelanowi Smolęskiemu y jaśnie wielmożney jemść paniey Marynie Abramowiczownie, wojewodziance y kasztelanowey Smolęskiey, małżąkom podał y

podstąpił, którą tą majętność wielmożny jmość pan Smolęski od jmść pana Piotra Mrowinskiego, podstolego Smolenskiego y od paniey małżąki jeymości pani Barbary Goszewskiey Piotrowey Mrowinskiey podstoliney Smolenskiey prawem lennym wieczystym nabył. Tedy ja, czyniąc dosić woli y listownemu rozkazaniu jaśnie wielmożnego jmść pana podskarbiego, nie mniey zachowując się według prawa pospolitego, a mając na ten czas przy sobie jenerałów y szlachte w wielkim xięstwie Lit. dobrze osiadłą, którży się niżey do tego podania mego rękami swemi podpisali,—roku tysiąc sześćset czytrdzistego siódmego, miesiąca Jula dwadziestego szóstego dnia ziachawszy do majętności Sieruty przy jenerał szlachcie w wiązałem jchmość w te maiętność Sieruty, a za tem w moc dzierżenia y w spokoyne wieczne lennym prawem używanie według przywileju J-go K-ey M-ci pana naszego miłościwego jch mościom wysz osobom mianowanym potomkom jchmość męskiego rodzaju te majętność ogułem ze wszystkiemi derewniami, poddanemi na nich mieszkaiącemi, z ich powinnościami y podatkami, paszniami, pożytkami, przyległościami y przynależnościami, z domem w zamku Newelskim, z ogrodem za zamkiem do tego domu należącym, s puszczą, z drzewem bartnym, z łowy zwierzynnemi, z borami, gajami, lasami, zaroslami, z rzekami, rzeczkami y ich potoczynami z jazami na nich będącemi, z gony bobrowemi, z jeziorami, z sianożęciami błotnemi na błoniach przy rzece Lowaci leżącemi, także ze trzema włokami sianożęci murożnych w polach krasnych będącemi, z pustoszami, które jeziora, także pustoszy niżey na inwentarze ode mnie sprawionym specifice są wyrażone, owo zgoła ze wszystkim tym jako sie ta majętność Sieruto z dawnych czasow sobie miała y teraz ma, jako oną J-go mość pan Mrowinski spolnie z panią małżąką swą za przywilejem J-go K-ey M-ci sobie danym po bojarżynie Moskiewskim Michaelu Miekininie trzymał y jako też podani Sierutscy do tey majętności należący podług zwyczaiu y

dawności gruntow paszni wszelakich uchodowych, rzekach, jeziorach, w sianożęciach błotnych na błoniach przy rzece Lowaci y murożnych krasnych, polach, pustoszach, lasach, borow y pożytkow spokoynie, aż do tych czas używali, tak ja też wielmożnemu jmości panu Piotrowi Rudominie Dusiackiemu, pani małżące jmci, potomkom jchmość. męskiego rodzaju przed jenerałami, stroną szlachtą przy mnie na ten czas będącą, nemine contradycente in genere et specie podałem y postępiłem y poddanym wszystkim, aby zawsze jmość panu Smolęskiemu, pani małżące jmści, jako już panom swoim posłuszni byli, a powinność wszelaką y podatki podług zwykłości oddawali rozkazałem. A dla lepszey wiadomości y inwentarz tey majętności w też podanie moje wpisałem.

Spisania maiętności Sieruta porządny jnwentarz.

Naprzod majętność Sieruto nazwana, którą niegdy Michayło Miekinin, bojarzyn Moskiewski trzymał z derewniami.

Płac w zamku Newelskim, na którym dom jeden nie mały zbudowany, to jest: izba biała z komorą, naprzeciwko piekarnia, dranicami wszystek kryty, staynia na koni y klec jedna, a przytym ogrod, który za zamkiem do tegoż domu należący.

Derewnia Hryszkowo. Na tey derewni mieszka Rymszyn z żoną, syn Iwan. U tegoż syna Rymszynego syny dwa żonate: jednemu imie Dmitr, drugiemu Michayło. U tegoż Rymszynego syn Nikon z żoną, u tego Nikona syn żonaty Jhnat. U tegoż Rymszynego syn trzeci Potap z żoną, u którego syny żonate dwa: Łukian, Dmitrok. Na tey że derewni plemiennikow Rymszynych cztyrech braci żonatych: jeden Maceusz, ten syna ma małego, drugi Iwan, trzeci Filip, czwarty Fiedor.

Derewnia Brżoska. Na tey derewni mieszka *) Omelan

*) Такъ какъ означенная фраза: „na tey derewni mieszka" повторяется послѣ названія каждой деревни предъ перечисленіемъ населявшихъ ее крестьянъ, сія фраза далѣе опускается.

Piotrow z żoną; u niego syn żonaty, Saroka. Na tey że derewni mieszka Cit Siemienowicz z żoną; na tey że derewni Maciusza zięć Siemionow z żoną y drugi zięć Daniłko z żoną.

Derewnia Bierbiełowo. Na tey derewni mieszka Łukasz z żoną, u niego syn żonaty Łukian, drugi Kondraszko; na tey że derewni Chodzieć Fiszow z żoną y z dwiema bracią Dmitrem y Wasilem.

Derewnia Brzuchaczowo: 1) Asawuł z żoną, u tego Asawuła syny trzy: Moysiey, Omelian, Parfien. 2) Kuzma z żoną, syny trzy żonate: Safron, Daniło, Łukian. 3) Na tey że derewni Michałko Podosietnik z żoną; u niego syny żonate trzy: Jhnat, Taras, Omelian.

Derewnia Zaiczyno. Jurko Stowp U niego pasynki dwa żonate: Parfien, Jwaszko; trzeci Chodziec nie żonaty na słobodzie.

Derewnia Szachowo. Matiucha z żoną—u niego syny cztyry żonati: Jurko, Iwan, Ławryn y Fiedor.

Derewnia Wasilofino. 1) Hawryło Kondratow z żoną; u niego pasynki dwa: jeden żonaty Jurko, drugi, Michałko. 2) Na tey że derewni Andrzey Kondratow z żoną; u niego brat Miron z żoną.

Derewnia Klimiatkino. 1) Iwan Lapun z żoną; u niego syny dwa: Achimian żonaty y drugi Stephan; 2) na tey że derewni Arciech zięć Lapynow z żoną.

Derewnia Pankratkowo. Na tey derewni mieszka Szupik z zięciem Jurkiem, u niego syn Omelian.

Derewnia Kodołowo. 1) Fila Dowszkow z Sawą,—oboi żonaci; u Fili syn ieden żonaty Wołodźko, trzech nie żonatych Michałko, Siemion y Chodor. 2) Na tey że derewni Jakim z żoną; u niego syn żonaty Iwan.

Derewnia Izutkowo. 1) Sieliwon z żoną, u niego syny dwa: Chodor y Iwaszko; 2) na tey że derewni Omelan z żoną; 3) na tey że derewni Harasim Żukow z żoną, u niego syny trzy: Akuszko, Olexiey y Pankrot.

Derewnia Sachonowo—Kanasz z zięciem Citem.

Derewnia Soplino.—1) Maciusza Suchowarow żonaty z bratem Sierhieiem; 2) Hawryło Suchowarow z żoną, u niego syny żonate trzy: Onisko, Siemion y Chodor.

Derewnia Kowalewo.—1) Siemion, Cierach, Stephanowiczy Hamszuliny bracia rodzeni, oba żonaci; 2) zięć Hamszulin Axion Suchowarow z żoną.

Derewnia Boryskowo.—1) Iwaszko Sawin u niego syny trzy: Ostap, Jakusz, Dziemid. 2) Na tey że derewni Korniło Sawin, syny u niego dwa: Sawosciey y Michałko.

Derewnia Jermakowo.—1) Fiedor Jakowlewicz z żoną; u niego syny cztyry: Isak, Wasil, Lewon Jurko; 2) na tey że derewni Arciem z żona, u niego syny trzy: Nikipor, Prokop y Ławryn; 3) na tey że derewni Iwan Borsukow z żoną, u niego brat Kościuk.

Derewnia Dzikoie.—Iwan Ziabka z żoną, u niego synow pięć: Miszko, Borys, Hryszko, Ławryn, Iwaszko.

Derewnia Czepeniowo.—1) Hryszko Cypka z żoną; 2) Sawosciey z żoną, synow ma pięć: Lewon, Miron, Waśko, Daniło, Sazon; 3) Waśko Lowoszynski z żoną, u niego syn Hapon, przy nimże szwagier Filon; 4) na tey że derewni pasynek Waśkow Sachon z żoną.

Derewnia Lopatkino—1) Kondrat Krukow z żoną, u niego syn Parfien żonaty, brat jego Jaroma żonaty, u tegoż Jaromy syn Iwan, u niego zięć Jlla żonaty; 2) plemennik Krukow Jlla. 3) Na tey derewni Jermoł Pikałow z żoną, syn jego Hawryło, pasynki dwa: Ambros y Siemion żonaty.

Derewnia Panfiłowo.—1) Jlla Zyszin z żoną, u niego syny dwa: Osip y Mikita; 2) Iwanko Kniha z żoną, u niego syny cztyry: Dziemieszko, Doroszko, Chomko y Andrzejko: 3) Fiedor Kniha z żoną, u niego syny dwa: Parfien y Opanasko. 4) Na tey że derewni Ochrem Silonek z żoną.

Derewnia Pupłowo:—1) Iaroma Pankratowicz z żoną, u niego syny cztyry: Kondrat, Maxim, Andrey y Aucip; 2) Ku-

ryło z żoną; brat jego Choma, u niego syny dwa: Boryszko y Iwanko; 3) Wasil Silonek z żoną, u niego syny dwa: Hryszko y Dzmitrok

Derewnia Filino. Mikita Kozioł, u niego synow pięć: Jurko, Iwanko, Hryszko, Troszko y Hryhorko.

Derewnia Miezierie. Chodor Miszukowicz z żoną, u niego syny dwa: Izocha y Sciepan.

Derewnia Żurawkowo. Andrzey Wasilow Nowik z żoną, u niego syny dwa. Harasim Siemion.

Spisek sianożęci na błoniach nad rzeką Lowacią leżących,—wyrażenie w jakowym są ograniczeniu y jako zdawna poddani Sierutcy onych do derewien swoich zażywali:

Naprzod uroczyszcze sianozęć Macialino nazwana; tey sianożęci połowica należy do derewni Bałbieczynych Hryszkowa, a połowa poddanym Xięcia jmści do derewien: Koziawkino, Jwankowo nazwanych, a Bałbieczynych sianożęc we srzodku tych sianozęci. Do teyże derewni Hryszkowa należy sianozęc od sianożęci derewni Usowa, jadąc rzeką Lowacią wgure. Na Przychabach we srzodku między sianozęci Ostrowskiey y Usowskiey poddanych Xięcia Jmosci do derewien Brzuchaczowa, Bierbiełowa y do derewien Dołżanskich mianowicie: do derewni Kodołowo, derewni Wasilofina, derewni Klimiatkina, derewni Pankratkowa, y do derewni: Hutkowa, Sachonowa, Boryskowa, Fienuckowa, Okuniowa, Dzikoie, Ciepieniowa, Dziatłowa należą sianozenci, jadąc Lowacją rzeka w gure do białey kaliny po lewey ręce. A od uscia rzeczki Sierucicy także po lewey ręce od sianozęci Hotinskiey poczwszy od rokita, aż do Morja ruczja wszytsko nad rzeką Lowacią, za Moriom ruczajem aż po osinowy borek po zimną drogą rzeką Lowacią jadąc w gure należy sianozęc do derewni Kowalewa y do derewni Sopolina. a wedle Osinowskiego ruczaja w wierzch po Osinowskim ruczaju po lewey ręce nalezy sianozęc do derewni Lopatkinskiey,

na drugiey stronie tegoż ruczaja Osinowskiego, po prawey ręce, należy sianozęc do derewni Szachowskiey Zajeżynskiey w ograniczeniu takowym: z Lowaci rżeki ruczajem Bobrojedziną, rokitem w rog rokitów y po niwki sianozęc nazwaną Fiedosiejewską, za sianozencią derewni Fiedosiejewskiey w Miluncowskich błoniach sianozęc należąca do derewni Brzoska, jadąc w wierzch Lowacią rzeką po lewey ręce we srzodku miedzy sianożęcmi Fiedosieiewską y Sopunowską do dereweń: Chełmicka, Pupłowa, Filina, Miezieria, Żurawkowa y Panfiłowa nazwanych należy sianożęci wyiachawszy z boru Białokalinskiego zimną drogą po obudwu stron drogi po Kobylice rzeczke wniz, z Kobylicy rzeczki na humniczyszcze, od humniczyszcza znowu prosto na bor, na losiną jame nawrotka, którą sianożęc poddani Sierutcy społnie koszywali s poddanemi Newelskiemi, w derewni Wymieliecach mieszkaiącemi, czego w dalszey czas także zażywać mają.

Spisek pustoszy do tey majętności należących: pustosz Dziatłowo nad prudziszczem; na niey mieszka Iwan Makura z żoną, u niego syny dwa. Na tey że derewni mieszka brat Makuryn. Pustosz Czunino; tamże przy tey pustoszy poczynek Baltow do derewni Bałbieczyney nazwaney Hryszkowa należący. Pustosz Piotrowo, pus. Fienuckowo, pus. Chomina, pus. Okuniowo, na niey osiadł żylec Omelian Sciepanowicz z żoną; pustosz Chałmicka nad jeziorem Jednorem; pus. Moysieykowo, pus. Lowiennikowo y innych poczynkow y pustoszy nie mało, których dla dawności poddani teraz będący nażywać nie umieją y nie pamiętują.

Spisek jezior, które do tey że majętności Sieruty należą: jeziora Sierutą, Czayca, Ikuso, Gasło, Dołże, Relą, Czyste, Linosto, Tuczo, Hłubokie, Czornoje. Na Wymielicach jezioro Hołubaie wedle cerkwi Troycy Sw. spolne s panem Onackiewiczem; jezioro Wo-

№48. daczo, Czasple, Psowo, Worliw, Snieżo, Wespio, Kołonoje, Ospło, Odnoro spolne z Moskwą.

Ktòre to podanie moje, tak też przy podaniu inwentarz tey maiętności Sieruta przez mię dworzanina sprawiony y spisany ze wszystkiemi derewniami y z poddanemi na nich mieszkającemi, z ich gruntami, pustoszami, jeziorami, sianożęćmi y ze wszystką ogulnie przynależnoscią podając w realną possessyą wielmożnemu jmść panu Piotrowi Rudominie-Dusiackiemu, kasztelanowi Smolęskiemu, paniey małżące jmść y potomkow jch mosciòw męskiego rodzaju prawo y wolność szlachecką na wieczne lennym prawem używanie wydałem, zastawiwszy przy sobie rewersał takowyż na oddanie do skarbu J-go K-ey M-ci W-o X-a L-go pod moją pieczęcią y z podpisem ręki mey, także pod pieczęćmi y s podpisami rąk jako jenerałow, tak też szlachty przy mnie na ten czas będących. Pisan w Sierutie derewni Lopatkinie, roku, miesiąca y dnia wysz pisanego. У того листу дворанского при печатех подпис рук тыми словы: Bork Jan Rzezicki, dworzanin J-go K-ey M-ci skarbowy. Będąc przy dworzaninie J-go K-ey M-ci skarbowym Leon Kolcinski, jenerał J-go K-ey M-ci ręką swą Andrzey Jozkowski, jenerał J-go K-ey M-ci ręką swą. Stanisław Grzybowski ręką swą. Tomasz Radziszewski ręką swą. Wacław Szymanowski ręką swą. Jakub Choroszkiewicz ręką swą. Alexandr Petka ręką swą. Который же тот листъ дворанскій яко се выжей поменило, за поданемъ черезъ особу верху выражоную, до акт зо всею речъю ест до книгъ кгродских принятъ и вписанъ.

Того жъ месяца, року и дня.

На враде господарскомъ кгродскомъ тотъ листъ дворанина Его К-ой М-ти скарбового его милости пана Яна Борка Режискаго до акту пан Криштоф Заблоцкій подал так се в собе маетъ: Bork Jan Rzezycki, dworżanin J-go K-ey M-ci skarbowy czyniu wiadomo tym moim podawczym dworzanskim listem, iż ja mając listowne rozkazanie od jaśnie wielmożnego jmść pana Gedeona Michała Tryzny podskarbiego ziemskiego y pisarza W. X. L-o pana mego miłościwego, abym pewne dobra w wojewodstwie Połockim, w trakcie Newelskim, w stanie Czasobskim leżącą, to jest maiętność Sierutę nazwaną, ktòrą niegdy Michayło Miekinin, bojarzyn Moskiewski trzymał z derewniami, pustoszami, rzekami, rzeczkami poddanymi, z gruntami, gajami, lasami, borami, sianożęciami, jeziorami, ze wszystkiemi pożytkami y przynależnościami do tey daniny należącymi wielmożnemu jmści panu Piotrowi Dusiackiemu Rudominie, kasztelanowi Smolęskiemu y małżące jmść jey mości pani Marynie Abramownie, wojewodziance Smolęskiey podał, w czym czyniąc ja dosić woli y rozkazaniu jmość pana podskarbiego naprzod zjachawszy ja do tey maiętności wysz pomienioney w roku tysiąc sześćset czytrdziestym siódmym, miesiący Juli dwudziestego piątego dnia z jenerałami stroną y szlachtą przy mnie będącą, nemine contradicente in genere et specie, w moc, w dzierżenie y spokoyne używanie podałem ze wszystkiemi przynależnościami jako szerzey w przywileju J-go K-ey M-ci opisano y dołożono jest. Y na tom ja, dworzanin, dał ten moy podawczy dworzanski list z pięczęcią y s podpisem ręki mey, także pod pieczęciami y podpisami rąk jenerałów strony y szlachty przy mnie na ten czas będącey. Pisan w Sierucie roku, miesiąca y dnia wysz mianowanego. У того листу дворанского при печатех подписы рукъ тыми словы: Bork Jan Rzezicki, dworzanin J. K. Mci skarbowy. Jan Gałązowski, jenerał J-go K-ey M-ci dworny jako będący przy jm. panu dworzaninie przy podaniu podpisał rękę swą; bądąc przy dworzaninie skarbowym ręką swą podpisał Stefan Janowicz; będąc ja na ten czas przytomnym przy jmości panu dworzanie J-go K-ey M-ci Józef Kirkor ręką. Będąc ja na ten czas przy jmsci panie dworzaninie skarbowym ręką swą Jendrzey Bobrowski. Который же тот листъ дворанскій за поданем в акты через

№49. ософу верху помененую зо всею речью якосе вышей помenило есть до книг кгродских Полоцкихъ вписанъ.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 17—22.

№ 49.

1667 г. 20 авг. соверш., и 5 янв. 1668 г. явлен. заставная запись отъ земянина полоцкаго воеводства Евстафія Осиповича Рыпинскаго на имя намѣстника Полотскаго Богоявленскаго братскаго монастыря Гедеона Дронича и братіи. Взявъ въ долгъ 1200 злот. польск. въ монастырской казнѣ Рыпинскій закладываетъ сему монастырю на 10 лѣтъ пріобрѣтенную покупкою у Христофора Аникіева Корсака часть имѣнія Шетилова, Пол. воев. въ описываемыхъ границахъ. Вслѣдствіе Московскаго нашествія, означенное имѣніе оставалось безъ крестьянъ и безъ посѣвовъ, поэтому монастырь получилъ право, между прочимъ, распоряжаться заложенною какъ своею собственностію: закладывать крестьянъ, строить мельницу и сбывать въ Полоцкъ лѣсъ на постройки и дрова и не только для монастыря, но и для продажи.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсотъ шестдесятъ осмого мца генвара пятаго дня.

На рочкахъ судовыхъ каптуровых того року на дате вышей писаного порадкомъ права посполитого припалыхъ и судовне в замку Вышнемъ Полоцкомъ отправованыхъ перед нами Юстынианомъ Немировичомъ Щытомъ подвоеводим, Марцыяномъ Збыкгневомъ Корсакомъ судею, а Яномъ Александром Кублицкимъ — писаромъ,—врадниками судовыми кгродскими воеводства. Полоцкого от ясневелможного пана Его Мил. пана Яна Кароля на Верховичахъ Копътя воеводы Полоцкого Юрборского, Верболовского Владыславского старосты Ковенского, Дрыского, Оболского державцы а економии Кгруденской администратора на справы судовые будучы высажоными, постановившесе очевисто земянинъ Его К-ой М-ти воеводства Полоцкого Его Мил. панъ Остафій Юзефовичъ Рыпинскій сей лист свой доброволны записъ на реч в немъ нижей помененую ихъ милост. отцомъ церкви

№49.

Богоявленской Брацкой служачи, устне призналъ, просечи, абы зо всею речью, в нимъ выражоную, былъ принятъ и до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ уписанъ. Которого листу мы, врадъ, огледавшы и читаного перед собою выслухавши, велели есмо его до книгъ уписат, который уписуючи такъ се слово до слова въ собе маетъ:

Ja, Ostafiey Jesifowicz Rypinski, ziemianin J-go K-oy M-ci województwa Połockiego, czynie wiadomo y wyznawam sam na siebie tym moim listem dobrowolnym zastawnym zapisem każdemu, komy by o tym wiedzieć należało teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom, iż ja, będąc pilnie, a gwałtownie potrzebny sumy pieniędzy, pozyczyłem y rękoma memi własnemi odliczywszy wziołem w Bodze wielebnego jmości oyca Gedeona Dronicza, namiesnika y wszystkich uycòw żakonników monastera cerkwi Bohojawlenskiey Brackiey Połockiey gotowey rękądayney summy pieniędzy dwanaście set złotych polskich, w którey tey sumie pieniędzy dwunastu set złotych odłączywszy od majętności mey przezywającey Szeciłowa, w wojewòdstwie Połockim leżącey od jmści pana Krzysztopha Onikiewicza Korsaka, podkomorżego Połockiego, wiecznością kupioney częśc gruntu w pewnym ograniczeniu będących, to jest począwszy od rzeki Oboli, od kopca ruczewiną koło niwy, w wielki mech, w koniec niwy, nad tym mchom w kopiec, od tego kopca przez mech w drugi kopiec granicy Horanskiey, y od kopca granicy Horanskiey koło wielkiego mchu w mały mech, z małego mchu w ruczowine y tą ruczowiną w Obol rzekę, Obolą rzeką w wierzch do pięty, gdzie pierwszy kopiec zasypany nad ruczowiną y rzeką Obolą. Tamze tey zastawy gruntu głanica konczy, a daley za granice w wierzch ani wniz rzeki Oboli wstępu nie mają. Który ten grunt moy Szeciłowo przez nieprzyjaciela Moskwicina zniginowaną bez poddanych y bez zasiewków, w puscie będący, nikomu ni wczym pierwszym y posledniеyszym prawem nie zawiedziony, długami,

ani przewodami prawnemi nię obciążony, wolny y swobodny, z ogrodami owocowymi y chmielowymi z polami, zmainami, gruntami oromemi y nie oromemi, z pustoszczyznami, z sianożęciami murożnymi y błotnemi; z puszczą Bozy, dąbrowami, z ladami, chrostami, zaroslami, mchami, z rzekami, z wolnym zabiciem jazow w rzece Oboli, z rzekami, otokami, z łowieniem ryb, ptastwa y wszelkiego zwierża zimie y lecie, z gony bobrowemi, owo zgoła mianowanemi y niemianowanemi pożytkami, którą sobie jch mość. oycowie Bohojawlenscy wynaleść y wymislić mogą, ze wszystkimi przynależnościami w tym wysz pomienionym ograniczeniu prawem zastawnym na lat dziesięć po sobie jdących, począwszy od roku teraznieyszego tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego od dnia swiętego Pokrowa swięta Ruskiego według starego kalendarza, aż do roku, da Pan Bog, przyszłego tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmego takowegoz dnia Swiętego Pokrowa swięta Ruskiego według tegoż starego kalendarża. A za nie okupieniem w dziesięciu leciech na terminu, tedy od dziesięciu do dziesięciu lat nie rodzielnie po sobie jdących, aż do okupna y oddania sobie spełna winney sumy pienięzy jch mosciów oyców Bohojawlęskich monastera Brackiegó Połockiego ma w pos sessy zostawać. Jakoż ja tą moją zastawe część gruntu Szeciłowa zaraz w intromissyą urzędownie przez jenerała jch mościom w zupełną moć y dzierżenie, spokoyne używanie podałem y postąpiłem. Mają tedy y wolni będą jchmość oycowie Bohojawlenscy monastera Brackiego Połoczkiego tey majętnośći Szeciłowa zastawy mey bez żadnych odemnie samego, potomków, braci, siostr, bliskich, krewnych y powinowatych moich, a pogołowiu obcych ludzi przeszkody trzymać y wszelakich pożytków, według naylepszego przemysłu y upodobania swego wynaydując, używać y komu innemu, jeśli by się nie upodobało w takowey że samey wysz mienioney y do takowegoż terminu prawem swoim od siebie w którym chcąc poczęsci po połowicy, abo wszystko ogułem puścić

zostawić, budynki jaki chcąc, dwor, gumną, młyn pobudować, stawy sadżawki zaymować, pasznią rozrabiać, lady szczepić, poddanych przymować, osadzać, zapomogać y onemi, jako swoimi rządzić, robote, dole, dziakle ustanawiać, wybierać; także do Połocka na budynek y na opał drżewo sprowadzać wolną y pienięza. W czym ja sam, potomkowie, bracia, siostry moje bliskie, krewnę, powinowate y nikt z opcych od daty tego lista mego niżey wyrażonego w te zostawe moją w naymnieyszą cząstkę y przynależność jaką wstępować y żądney przeszkody w dzierżeniu y używaniu pożytkow czynić nie mają y mocy mieć nie będą, pod zaręką dwanastu set złotych polskich. A gdy ja tą moją majętność Szeciłowa zastawe na terminie okupic zeche, tedy przed przypadnieniem okupna za niedziel dwanaście przez list odtworżysty przez jenerała pokładając, w tym że monasterże Brackim w Połocku y te summę dwanaście set złotych wszystką zpełna monetą dobro, jako na ten czas w wielkim xięstwie Litewskim bez braku będzie brana, na terminie wysz specifice wyrażonym, oddać, zastawe moją pomienioną Szeciłowo okupić y za budynek kosztu należącego według szacunku przyjacielskiego zapłacić, poddanych swoich osadzonych sprowadzić, z dzierżenia y spustoszenia, jeśliby to jakim kolwek sposobem stać miało quitować y unąquitacyą u grodu Połockiego przyznać mam, pod zaręką wysz pomienioną w naruszeniu by naymnieyszego punktu paragrafu w tym liście pomienionego y nie pomienionego daję wolność jch mość. oycom monastera Bohojawlenskiego y po nich następującym jhumienom y braci wszystkiey zakonney y dzierżącemu od jch mościow tey mey zostawy Szeciłowa do wszelakiego sądu y prawa grodzkiego, ziemskiego, głownego trybunalnego rokiem jako naykrotszym używać, zakazać, a sąd kożdy y urząd tak za staniem, jako w mieszkaniu moim nie przymując ode mnie żadnych obron skorą weyrzawszy w ten list moy według żałoby strony powodowey na mnie samym y na majętno-

ściach moich leżących ruchomych sumach, pieniężnych, gdzie kolwiek będących na kożdym takowym przeszkode czyniącym zaręki y szkody wskazawszy zaraz bez składania rat statutowych bez odwłoki odprawić uczynić ma i wolen będzie po kturę zarękę y pod ten list moy poddaię y obwiązam wieczność tey zastawy Szeciłowa. Kturę tę zaręką by skilka krat zapłaciwszy przecie te list woy przy zupełney mocy nie naruszenie wszędzie, az do oddania winney ode mnie summy pieniędzy zostawać ma, a ja tego urzędu mieniąc o nieprawny wskaz, a stronę o zły przewod prawa do sądu y prawa pożywać y odprawy na wolnych majętnościach moich bronić nie mam y nie mają pod zarękę ważności summy y pod nagrodzeniem szkod y nakładow słownie rzeczonych bez dowodu, a jeśliby w tym czasię nim ja tę majętność moje Seciłowe okupić pan Bog z woli swey swiętey smiennami dopuscić raczył, tedy po żywocie moim, potomkowie moje, abo komu prawo do wieczności y okupna tey zastawy Szeciłowa służyć będzie, ten we wszystkim temu listowi mojemu w oddaniu tey spełna winney ode mnie summy pieniędzy dosić czynić y pod wszystkie obowiązki y zaręki ni w czym nie kontradykując y nie sprzeciwiając podlegać ma y powinien będzie. Y na tom ja Ostafiey Jesifowicz Rypinski dał ten moy dobrowolny list zastawny zapis pod pieczęcią y z podpisem ręki mey własney tak że pod pieczęciami y z podpisami rąk jch mościow panow przyjacioł ode mnie uproszonych. Pisan w Połocku roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, mca Awgusta dwudziestego dnia. У того листу запису при печатях подписъ рукъ тыми словы: Ostafiy Rypinski ręką swą własną. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego listu od jms. pana Ostafieja Rypinskiego rękę moją podpisał Daniel Połupięta. Za oczewistą prozbo od jmść. pana Ostafieja Rypinskiego de tego listu podnisał Józeph Wiskowski. Jako pieczętarz do tego listu oczewisto uproszony Konstanty Pietryszcza ręką swa.

Который тотъ лист заставный запис, за устным и очевистымъ сознанемъ верху помененое особы, ест до книг кгродскихъ Полоцкихъ уписанъ.

По оп. кн. № общ 203, № ч. 52, л. 66—69.

№ 50.

1667 г. 10 ноября сов. и 8 янв. 1668 г. явлен. вкладная въ пользу Полоцкаго Богоявленскаго монастыря, по коей полоцкій мѣщанинъ Никита Авдеевъ Бѣлоножка записываетъ въ пользу монастыря свой плацъ на Вознесенской улицѣ въ г. Полоцкѣ. Упоминается намѣстникъ монастыря Гедеонъ Дреничъ.

Року тысеча шестсот шестдесятъ осмого, месеца іануарыа осмого дня.

На враде господарском кгродскомъ воеводства Полоцкого (составъ суда тотъ же, что въ предыдущемъ документѣ) ставшы очевисто мещанинъ места Его К. М., милостывый панъ Микита Авдеевичъ Белоножка свои доброволный вечистый запис даный и належачый в Богу велебънымъ Их Мил. отцомъ Богоявленскимъ монастыра Полоцкого, на реч в немъ помененую признал и просилъ, абы былъ со всею речью въ немъ выражоную до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ акътыкованъ, принятъ и вписанъ. Которого мы врадъ, огледавши и читаного перед собою выслухавъши, а бачечы реч слушъную велели есмо до кънигъ кгродскихъ Полоцъкихъ принят и вписат. Которы вписуючы у книги слово до слова такъ се в собе маетъ.

Я, Микита Авъдеевичъ Белоножка, мещанинъ места Его Кор. Мил. Полоцкого, чыню ведомо симъ моимъ листомъ добровольнымъ вечистымъ записомъ, кожъдому кому бы о томъ ведати належало, ижъ што мещанъка тогож места Полоцкого, а сестра моя рожоная небощица Варка Авдеевна Григоревая Пищевская, зъходечы зъ того света смертию в

месте Полоцкомъ, за Москвою, тестаментом остатнеи воли своее в року прошломъ тысеча шестсотъ шестдесятъ четвертомъ, мц-а іюня первого дня, до книгъ мейскихъ Полоцкихъ поданымъ и прызнанымъ отписала и лековала мне брату своему и сестреницы своей Улюшы Герасимовне и на вечность намъ обоимъ отдала и даровала кгрунт свои домовыи, то есть чверть плаца тепер по пожаре Московскомъ впусте будучую тутъ въ месте Полоцкомъ на улицы Вознесенской (вырванъ уголъ листа*) и домами с одного боку пана Охрема Сомов . . . . Гришковои Казырское лежачую. А же она, сестра моя . . . першимъ еще тестаменътом своимъ отписала . . . . . была половицу того кгрунту то естъ полчверти плацу . . . . монастырови Богоявленскому Полоцъкому и пасыннкови своему а законнику въ томъ же монастыру будучому отцу Ананію Григоревичу Пищевскому, теды и я, Микита Авдеевичъ не отдаляючи того кгрунту отъ того монастыра, любо сестра моя мне послѣднимъ тестаментомъ с певныхъ причинъ отписала, едънакъ поневажъ ихъ милость отцове законъники за мою половицу того кгрунту до сыт учинили и заплатили, прето я с половы своее то есть полчверти плаца обокъ дому пана Охрема Сомова лежачое и прилеглое вечъне зрекаюся, а на монастыр Богоявленский Полоцкий и на всю братею законниковъ в томъ монастыру будучихъ и наидуючихсе и по иихъ наступуючихъ вечъным и николи не отзовнымъ правом влеваю и зараз доволнго ихъ милостямъ шафунку и спокойность уживаня уступивши собе вжо самому, жене, детемъ и потомъкомъ моимъ ближнимъ, кровънымъ и повинънымъ моимъ и поготовю обчимъ людемъ жадного намнейшого приступу и належности до тое полчверти пляца не зоставую и перешъкоды ниякое их милост. чинит и задавать не маю и не маютъ и не будутъ мочи вечъными часы, подъ зарукою двадцатъ копъ грошей литовскихъ ихъ милостям плаченя и то бы се одъноколвек перешъкажати важили. И на то я, Ми-

*) Дальше обозначаются слова, приходящіяся на оторванномъ углу листа.

кита Авъдеевичъ, даломъ в Богу велебъному Его Мил. отцу Гедеону Дроничу наместнику и всей братии законъникомъ монастыра Богоявленского Полоцкого сей мой листъ всихъ тыхъ записовъ с печатми и с подписами рукъ пановъ пе*) . . . яко неумеетного писма очевисто упро . . . . у Полоцъку року тысеча шест сотъ шестъдесятъ . . . . . Ноября десятого дня. У того листу вечистого . . . . . подписъ рукъ тыми словы. Ustnie y oczewisto . . . . do tego listu wieczystego zapisu pieczętarz od Mikity Awdziejewicza Biełonożki, mieszczanina Połockiego pisma nie umiejętnego Łukasz Szymanowicz. Protunc . . . proszony o podpis ręki do tego listu wieczystego zapisu od Mikity Awdziejewicza Biełonożki, mieszczanina Połockiego, Jan Napłoszyc ręką. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby wysz mianowaney do tego zrzeczonego listy Mina Harłonowicz rękę przyłożył. Который же тот листъ вечистый записъ, за признаем черезъ верху мененое особу ест до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ акътыкованъ и вписанъ.

По оп. кн. № общ. 203, част. № 52, л. 52—53.

№ 51.

1630 г. 30 іюля соверш., а 8 сентября того же года и 28 апрѣля 1668 г. явлен. добровольное размежеваніе между гг. Полупетами Самуиломъ Федоровымъ и Захаріемъ на им. Островно и Оболь.

Лета от нароженя Сына Божого тысеча шест сот шестдесят осмого, месеца апреля двадцат осмого дня.

На враде господарском кгродском воеводства Полоцкого, передо мною Юстинианомъ Немировичом Щитом, подвоеводим Полоцким, от ясневельможного пана Его Милости пана Яна Кароля па Верховичахъ Коптя воеводы Полоцкого, Юрборского, Верболовского, Владиславского, старо-

*) Уголъ листа оторванъ.

№50. сты Ковенского, Дрыского, Обельского державцы и економіи Кгрудзіонской администратора, будучим, ставшы очевисто земенин господарский воеводства Полоцкого Его Мил. пан Іозефъ Полупета сей лист, для великое струхълелости, ку актыкованю до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ подалъ, писаный тыми словы: Я, Самуель Федоровичъ Полупета, земенинъ господарски, воеводства Полоцкого, чиню явно и сознаваю то симъ моим вечистымъ листомъ о томъ ведати кому бы належало нинейшого и на потом будучого веку людем, ижъ я будучы запозваным отъ пана Захарыяша Полупеты о спалене и попсоване в листе делчомъ с паномъ Павломъ Полупетою, стрыемъ моимъ, отъ маетности Островна описаное границы отъ ручя Пясочного дорогою, которая идет з Улы до Оболи и до Шатилова до копъцов и волотовокъ по правой стороне тое дороги, а отъ копъцовъ и волотовокъ по розныхъ деревахъ в речку Речыцу. А поневаж се то стало черезъ подданыхъ моихъ маетности моей Оболи таковое попсоване старое границы, тогды померковавшысе с паномъ Захарыяшомъ Полупетою прыятелскимъ способомъ и обглядомъ шкодъ и накладовъ правныхъ пана Захарыяшовыхъ, таковую Его Мил. учынил з ним конецъ границы отъ маетности моее Оболи, то естъ почавшы яко се вышей поменило от ручя Пясочного, тою жъ дорогою з Улы до Шатилова, водле которое то дороги по правой стороне тое дороги копецъ, тою жъ дорогою просто; потом покинувшы тую дорогу влево до Шатилова, вправо дорожкою к ниве подданыхъ моихъ черезъ старыну в речку Речицу просто, а в вилахъ тыхъ дорогъ поставилъ Его Мил. крыж з рубежами; а за дорожкою (слово прорвано шнуромъ), того крыжа недалеко в сосне по обудвухъ сторонахъ рубежы положиломъ И таковый конецъ тое границы вечными часы с паномъ Захарыяшомъ Полупетою, братомъ моимъ, учинилом, заложывшы копъ двесте за руки так на мене заруки самого, яко и детей

моихъ, абы вжо болшъ неважылисе взнавят тое границы и торбоват пана Захарыяша Полупету и детей оного. А если бы такъ я самъ, яко и дети мои пропомневшы того листу вечистого, перешовшы за тую границу, шкоду якую в лесе учынили, тогды при заплаченю заруки и шкоды в жалобе помененые без прысеги стороны залуючое бы найболшая была заплатит я самъ, або дети мои маютъ и повинни будутъ. О которую тую заруку даю волност себе позват до вшелякого права кгродского, земского, головного трибуналного въ который хотечи терминъ и воеводство бы найкоротшый и не статутовый. А судъ и врадъ кождый скоро вглянувшы в сей листъ записъ мой на мне и на детях моихъ перешкоду чинечых всказавшы моцную отправу уделат маетъ и повинен будетъ, а я и дети мои враду и суду о злый всказъ и стороны о злый переводъ права позыват не маю и моцы меть не буду. И на то даю сей мой листъ подъ печатю моею с подъписомъ руки моей и с подписами рукъ пановъ приятелей. Писанъ въ Оболи року тысеча шест сотъ тридцатого месяца іюля двадцатого дня. У того листу печатей пристисненыхъ чотыры, а подписы рукъ тыми словы: Samuel Połupieta ręką swą. Pieczętarz tego listu oczewisto proszony Andrżey Swiacki, pisarż grodzki Polocki ręką wlasną. Proszony pieczętarz Teodor Jesman ręką swą, Pieczętarz oczewistò proszony Paweł Fortunat Jesman ręką swą. А приписокъ на томъ листе подъ подписами тыхъ рукъ тыми словы: Року тысеча шестсотъ трыдцатого мца сентебра осмого дня. Ставшы очевисто пан Самуел Полупета сей листъ свой дубровольный записъ очевисто передъ нами врадомъ созналъ. Михал Тышкевич писар. Который тот листъ, за поданем до актъ естъ, до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ вписанъ. №51.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 30.

№ 52.

1601 г. 2 октября соверш. и 8 того же окт. явл. раздѣльный актъ Павла Полупеты-Островского съ племянниками Давидомъ и Самуиломъ Полупетами, учиненный при раздѣлѣ имѣній: Островня, Оболь, Сосна Ладосно, Витовичи и Стайки,—Полоцк. воев. 25 окт. 1602 г. Настоящій документъ былъ снова явленъ въ полоцк. гродѣ, и копія внесена въ тѣ же книги 10 февраля 1668 г.—Кромѣ указанія границъ им. Островна и Оболи интересны подробности касательно принадлежности самыхъ имѣній.

Року тысеча шестсот шестдесятъ осмого, м-ца февраля десятого дня.

На враде господарском кгродскомъ воеводства Полоцкого (составъ суда тотъ же, что въ предыдущемъ документѣ) ставшы очевисто земянин Его Кор. Мил. воеводства Полоцкого Его Мил. панъ Даниели Полупета выписъ с книгъ справъ судовыхъ земскихъ воеводства Полоцкого вдате лета от нароженя Сына Божого тысеча шест сот второго мца Генвара двадцатъ четвертого дня ку актыкованю до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ подалъ в тые слова писаны.

Выписъ с книгъ справъ судовыхъ земскихъ воеводства Полоцкого. Лета Божего нароженя тысеча шестсот второго мца Генвара двадцат четвертого дня. На роки судовые земские по святе трех кролей римского свята, водлугъ статуту припалые и судовне у Полоцку отправованые, до насъ Ярошa Остафъевича Корсака суди, Федора Шаулы подсудка, Юря Котовицкого писара—врадников гродскихъ судовыхъ земскихъ воеводства Полоцкого прысылали земяне гродскіе воеводства Полоцкого панове Давыдъ а Самуели Федоровичи Полупеты черезъ прыятеля своего земянина господарского воеводства Полоцкого Его Мил. пана Миколая Подборского выпис с книгъ кгродскихъ Полоцкихъ очевисто устного сознаня земенина гродского воеводства Полоцкого пана Павъла Полупеты стрыя и водлугъ листу его на ономъ враде кгродскомъ Полоцкомъ учиненого надел ровныи вечныи въ именяхъ ихъ, прозываемыхъ

Островне, Оболи, Сосне, Ладосне, Витовичахъ, и Стайкахъ у воеводстве Полоцкомъ лежачыхъ, и листъ самый головный в ономъ выписе вписаный ку перенесеню тое справы до книгъ земскихъ Полоцкихъ, и мы, того выпису кгродского Полоцкого и листу самого головного в оном выписе вписаного огледавшы, прослухивали есмо. Который выпис кгродский Полоцкий слово от слова так се в собе маетъ:

Выписъ с книгъ справъ кгродскихъ воеводства Полоцлоцкого. Лета от нароженя Сына Божого тысеча шестсот первого м-ца октебра осмого дня. На враде господарскомъ кгродскомъ воеводства Полоцкого, на рокохъ кгродскихъ октябровыхъ, порадкомм права Посполитого припалыхъ и судовне в замку Полоцкомъ отправованыхъ, передъ нами врадниками судовыми кгродскими Полоцкими от велможного пана Его Мил. пана Андрея Павловича Сапеги воеводы Полоцкого на справы судовые высажоными: Остафъемъ Голубицкимъ Корсакомъ наместникомъ, Андреемъ Шевердичомъ судею, а Яномъ Рокгускимъ писаромъ,—постановившысе очевисто земенинъ господарски воеводства Полоцкого панъ Павелъ Полупета Островскій при листе своемъ вечистомъ делчом братанкомъ его земяномъ господарскимъ воеводства Полоцкого паномъ Давыду, а Самуелю Полупетам под печатю и с подписомъ руки своее, а под печатми и с подписомъ рукъ людей зацныхъ землнъ воеводства Полоцкого на то от него упрошоныхъ сознане свое притом листе устное учинил и, покладаючи тотъ листъ перед нами врадомъ, просил, абы до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ былъ вписанъ, который слова от слова так се в собе маетъ.

Я, Павелъ Василевичъ Полупета Островскій земенинъ господарский воеводства Полоцкого сознаваю тымъ моим доброволънымъ делчым вечистым листом кому бы о том ведат належало, абы чтучи его слышети хотел нинешним и на потом будучым людем, ижъ поделил есми з братани-

чами моими з ихъ милостями паномъ Давыдомъ, а паномъ Самуеломъ Федоровичами Полупетами именя наши, прозываемые Островна, Оболи, Сосна, Ладосна, Витовичы, Стайки у воеводстве Полоцком лежачые.

Наперве́й имене Островно досталосе мне, Павлу Полупете, з дворомъ и будованемъ моимъ дворнымъ, со всеми кгрунты пашными и не пашными, з зарослями, з сеножатми до того именя Островна приналежачыми, з деревомъ бортнымъ, ловы звериными и пташими, з гоны бобровыми и рыбными ловы, со всим на все, якосе тое имене Островно само в себе в межах, в границахъ и пожиткахъ своихъ менило и тепер мает. А противъ того именя моего Островна досталосе ихъ мил. паномъ братаничомъ моимъ пану Давыду и пану Самуелю Полупетамъ, имене Оболи также со всими кгрунтами пашными и не пашными, з сеножатми з зарослями до того именя приналежачыми, з деревомъ бортнымъ, з ловы зверинными и пташими, з гоны бобровыми и рыбными ловы, зо всим на все яко се тое имене Обол само в собе, в межах, в границах ипожитках своих мело и тепер мает

А границу промежко именю Оболи и Островны такую есмо положыли: наперве почавшы от реки Двины у верхъ ручемъ, прозываемымъ Пясочнымъ до дороги великое, которая идетъ изъ Улы над рекою Двиною до Полоцка; а съ тое дороги вправо дорогою Старою; тоюж дорогою черезъ ручей прозываемый Неморомъ, тоюж дорогою Старою через боръ велики, аж до волотовокъ; з волотовокъ рубежами и копъцами у речку, прозываемую Речыцу; речкою Речыцою у верхъ аж до петы, откули тая речка вышла, мимо стерные ворота (?) просто у мох великій; мхомъ великимъ у Красную гору, с красное горы у Осиновый островъ. Потуль тая граница промежку именями нашыми Островна и Оболю делит. С того Осинова острова от села Берковичъ и Купнина границами и рубежами старовечными у ручей прозываемый

Крутымъ; тымъ ручемъ у в Оболю; Оболи рекою у низъ, ажъ до Селявина броду дорогою, з броду на гору да в сосну. Подле тое дороги коло сосны копецъ, от того копца в другій копецъ, а с того копца лощиною у болота, а з болота ручем первым от стодолы у реку Двину. Двиною въ верхъ аж до того ручя, прозываемаго Пясочного. А стороны перевозу на устю Оболи в стодоле моей паномъ братаничом моим волный переездъ без жадного плаченя, так и подданымъ их милости.

Имене Сосно паномъ братаничомъ моим в том именю Сосне четвертая часть приходитъ, теды поступилъ есми Ихъ Мил. в том именю Сосне четвертую часть в кгрунтахъ пашныхъ и не пашныхъ, в заросляхъ в сеножатехъ, в дерево бортнымъ, в ловехъ звериныхъ и пташихъ, в озерах, в рекахъ и в гоняхъ бобровых, в ловех рыбныхъ со всимъ на все яко належыт четвертая част во всякихъ пожыткахъ.

Имене Ладоно, паномъ братаничом моим якосе само в собе мает, в межах, в границах со всими пожитками до того именя приналежачыми. А мне противъ того именя Витовичы и Стайки, также со всими пожытками до нихъ прыналежачыми.

Который сей добровольный дел мой з Ихъ Мил. паны братаничами моими яко я сам так и дети мои потомки мои вечными часы ховат и держаты мают, а где быхъ я пропомневшы сего доброволного делу в чомъ колвекъ сей дел мой нарушил и трудност якую паном братаничомъ задавалъ, албо ихъ до права позывалъ, менечы собе кривду якую в том делу,—тогды за кождымъ нарушенемъ сего доброволного листу моего делчаго, буду повиненъ паномъ братаничомъ моимъ заруки заплатит сто копъ грошей Литовскихъ. О которое нарушене того делу волно будетъ паномъ братаничомъ моимъ мене позват до вряду кгродского або земского, або до которого сторона сама похочетъ. А я за прыпозванем стороны

поводовые не маючисе вымовляти жадными прычынами, але се маю зараз становити и ставши не маю року и позву бурит жадными причынами правными, але заразом на самую речъ отповедати маю. А врад тотъ, передъ который позванъ буду, такъ за станемъ, яко и не станемъ моимъ на мне тую заруку всказал и отраву на маетности мое кром складаня роков статутовых учынити мает. А по отправе тое заруки през сей листъ мой при зуполной моцы хованъ и держанъ быти маетъ вечными часы. То теж вызнаваю сим доброволнымъ листомъ моимъ, ижъ што есмо позывалъ Ихъ Мил. пановъ братаничовъ моихъ о вено небощыцы пани матки моее пани Настаси Лецковны Есмановны вена описаного на име на звышъ помененое, также о долги розные небожчыка отца ихъ пана Федора Полупеты. Теды ми се за все отъ Ихъ Мил. панов братаничов моихъ досытъ стало, якож и тое вено мне описаное от пани матки моее, такъ же листы на долги небощика отца ихъ пана Федора Полупеты до рукъ Их Милости братаничовъ моих отдалъ и тую всю справу в книгах земъскихъ Полоцкихъ вечне умораю и касую и о то вжо вечне панове братаничов моихъ позывати не маю под тоюжъ зарукою выше описаною.

И на том я Павелъ Василевичъ Полупета Островскій дал сей мой листъ делчый Ихъ Мил. паномъ братаничомъ моимъ пану Давыду а Самуелю Федоровичомъ Полупетамъ под печатю и с подписом руки моее. А пры том были и того добре сведоми люди зацные Их Мил. панъ Якубъ Се-Семашко; панъ Миколай Поборскій, панъ Ярошъ Слизен, которые Их Мил. за устною и очевистою прозбою моею печати свои до того моего листу прыложыли и руками своими подписали. Писанъ на Островне року тысеча шестсотъ первого мца Октебра второго дня. У того листу печати чотыры ест притисненыхъ а подписы рукъ на том листе писмом рускими и полскимъ подписано тыми словы: Павелъ Полупета Островскій власъною рукою. Proszony pieczętarż Jarosz Slizień ręką swą. Которое тое устъное и очевистое сознане преречоного пана Павла Полупеты передъ нами врядомъ учыненое и тотъ листъ Его вечистый делчый естъ до книгъ кгродских Полоцкихъ вписанъ, с чого и сей выписъ с книгъ под нашыми врадовыми печатми и с подписами рукъ нашыхъ паномъ Давыду а Самуелю Полупетамъ естъ выданъ. Писан у Полоцку. У того выпису кгродского Полоцкого печати тры естъ прыложоныхъ, а подписы рукъ на томъ выписе написано русским и полским писмомъ тыми словы: Ostaphi Hołubicki Korsak, namieśnik.—Андрей Шевердичъ судя кгродскій Полоцкій, власною рукою. Янъ Рокгускій писаръ кгродскій Полоцкій. Которое перенесене тое справы на першыхъ рокохъ судовыхъ земскихъ Полоцкихъ потомъ сознаню на враде кгродскомъ Полоцкомъ учыненом до книгъ справъ судовых земскихъ Полоцкихъ записано, а сесъ выписъ с книгъ за нашыми судиною, а подсудкогою печатми и с подписомъ руки моее писара врадниковъ гродскихъ судовыхъ земскихъ воеводства Полоцкого земяномъ гродскимъ воеводства Полоцкого паном Давыду и Самуелю Федоровичомъ Полупетамъ выданъ. Писанъ у Полоцку. У того выпису печати врадовые притисненные две, а подписъ руки писарское тыми словы: Юрей Котовицкій писаръ земский Полоцкий. Скорыкговано с книгами. Который тотъ листъ выписъ за потребованем Его Мил. пана Даниеля Полупеты, земянина Е. К. М. воеводства Полоцкого, до книгъ кгродских Полоцких естъ вписаный.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 63—64.

№ 53.

1650 г. 4 ноября соверш. и 10 февр. 1668 г. явл. записной актъ между родными братьями Иваномъ, Іосифомъ и Даниломъ Самуиловичами Полупетами на им. Оболь, Полоцкаго воеводства, прилегавшее въ ур. Двинѣ, Оболи и Рѣчицѣ.

Року тысеча шестсотъ шестдесятъ осмого, мца февраля десятого дня.

На враде господарскомъ кгродскомъ воеводства Полоцкого (составъ суда см. докум. № 48), ставшы очевисто земянин господарскій воеводства Полоцкого Его Мил. панъ Даниели Полупета листъ доброволный делчый записъ до актъ до книгъ кгродскихъ Полоцкихъ подалъ, в тые слова писаный. Ja—Jan, ja—Józeph Zygmunt i ja - Daniel Samuelowiczy Połupietowie, ziemianie J-go K-ey Mci województwa Połockiego, zeznawamy tym naszym dobrowolnym dzielczym wieczystym listem komu by o tym wiedzieć należało teraznieyszym y na potym będącym wieku ludziom, iż my bracia rodzeni podzieliśmy się częsciami w imieniu y majętności przezywającey nowym dworze Oboli, w województwie Połockim leżącey: Mnie, Janowi Połupiecie, dostało się na moję część Orłowo y Szmatowo nad rzeką Dzwiną s poddanemi osiadłemi, w tey części mieszkającemi w jntromissiey imianowanemi y ograniczonemi; mnie Józephowi Zygmuntowi Połupiecie dostało się srzednia część nad rzeką Obolą y szachownica nad rzeką Dzwiną y nad rzeczką Rzeczycą s poddanemi osiadłemi także w intromissiey mianowanemi y ograniczonemi, z rudnią którą Jey Mść. pani matka ma aż do żywota swego trzymać y pożytkować, a po smierci pani matczyney mamy młyn zrobić y pospolu s panem Janem bratem trzymać; a mnie Danielowi Połupięci dostała się część w którey części y grunce tym dwor stary z budowaniem dwornym y gumiennym, s młynem starym, z stawem, z sadzawkami z ogrodami, z sadami, z pasznią dworną i z zasiewkiem żytnym, s poddanemi na tym gruncie mieszkającemi,—Opanasem Owsiejenkiem z żoną jego Chodorą, z synem Awłasem ieszcze lat niedorosłym; Siemionem Moskalem z żoną jego Chodorą, z synami Marcinem y Hryszkiem, z còrkami dwiema; Pawlukiem Siemienowiczem z żoną Prosinią, z synami dwòma z Michnem a drugim małym, z còrkami trzema; Andrżejem Siemienowiczem z żoną Kaciusza; Iwanem Lokcionkiem z żoną jego Maryną z synami Awłasem, Fiedorem y z bratem jego Prokopem, dawność ziemską zasiedziałemi w ograniczeniu pewnym według starych granic w liscie dzielczym rodzica naszego od gruntu y majętności Pana Jana Piatki przezywającey Kupnina opisanych y w intromissiey pomienionych z gruntami pasznymi y nie pasznymi, z zaroslami, z sianożęciami do tego dworu y do tych poddanych należącemi, ze wszystkiemi pożytkami, z danią miedową y z drzewem bartnym, z łowy zwierżynnymi y ptaszymi, z gony bobrowymi y rybnymi łowy w rzece Oboli y Dzwinie, ze wszytkim na wszytkim w ograniczeniu przez ograniczenie nas wszytkich trzech przy dziele tym będących, jako się te trzy części w sobie na każdego z nas część mają w miedzach, granicach opisanych y w pożytkach wierzchu mianowanych. Który ten dobrowolny list y dział nasz my sami, dzieci, potomki, szczadki nasze wiecznymi czasy chować y dzierżać przy zupełney mocy mają. A gdziebyśmy który z nas przepomniawszy a po nas dzieci nasze tego dobrowolnego listu naszego w czym kołwiek ten dział nasz naruszyli y trudność jaką kołwiek jeden drugiemu zadawali y do prawa pozywali, mieniąc sobie jaką krżywdą w tym dziele tak w granicach, jako y w ruchomych rzeczach po rodzicu naszym sławney pamięci pozostałych, któreśmy teraz przy dziele naszym tak ruchome rzeczy jako y grunt w rowny dział wszytko podzielili,—tedy za każdym naruszeniem tego dobrowolnego listu naszego będziem powinni zaręki zapłacić dwieście kop groszy liczby Litew-

skiey: o które naruszenie tego dzielczego listu y działu naszego, który by ten dział z nas naruszył y przeszkode jaką w zabieraniu gruntow jeden drugiemu uczynił,—wolno będzie pozwać do urzędu grodzkiego, ziemskiego, abo do którego stroną żałobna sama zachce, a my, każdy z nas, którego by zapozwano stronie powodowey nie wymawiając się żadnymi przyczynami prawnymi y nieprawnymi by y nagłowniçyszymi sprawami y przyczynami ale się zaraz stanowić ma, a sta nowszy niema roku y pozwu burżyć także żadnymi przyczynami prawnymi y nieprawnymi, exemptami, większoscią spraw, chorobą, powietrżem, ani zbijaniem pozwow i nijakimi obronami, rozumem ludzkim wynaydzienymi, ale zarazem na samą rzecz odpowiadać ma, a urząd ten, przed który pozwany będzie, tak za staniem, jako y niestaniem na tym pozwanym zaręke wskarać y odprawą na majętności jego, krom składania rat statutowych uczynić ma, a po uczynieniu y wskazaniu tey zaręki ten list nasz dzielczy przy zupełney mocy y wszytkich punktach y paragrafach u każdego sądu y prawa chowan y dzierżan byc ma wiecznymi czasy. To też tym listem naszym warujemy jeśliby, panu Danielowi Połupiecie, panu bratu naszemu rodzonemu, jakim kolwiek sposobem s tey częsci jego co kolwiek gruntu pasznego y niepasznrgo odeszło, tedy my mamy tak siła z naszych obudwuch częsci gruntu takiego wydzielić y oddać szkody wszytkie nagrodzić, żeby ni na czym nie szkodował pod zaręką wysz opisaną y warunkami. I na tośmy dali ten nasz dzielczy wieczysty list między sobą, z podpisem rąk naszych y pieczęciami naszymi, tak toż s podpisami rąk y pieczęciami ludzi zacnych do tego listu od nas ustnie y oczewisto uproszonych ziemian J-go K-ey M-ci województwa Połockiego: Jego Mści Pana Alexandra Rypinskiego Budowniczego Połockiego, Jego Msci Pana Astaphia Rypinskiego, Jego Msci Pana Stephana Newelskiego, którzy jch mość będąc dobrże tego wiadomi na ustną y oczewistą prozbę nas wszytkich trzech osob wysz mianowanych do tego listu ręce swe podpisać raczyli y pieczęci swe przyłożyli. Pisan w nowym dworże Oboli roku tysiąc sześćset pięędziesiątego, miesiąca Nowembra czwartego dnia. У того листу делчаго печатей притисненых шесть, а подписъ рукъ тыми словы: Jan Połupieta, ręką swą. Józeph Zygmunt Połupieta ręką swą Daniel Połupieta ręką swą. Oczewisto proszony pieczętarz do tego listu Alexander Rypinski, Budowniczy Połocki ręką swa. Oczewisto proszony pieczętarz od wszytkich trzech osob w tym liscie mianowanych do tego listu ręke podpisał Ostaphi Rypinski ręką swą. Oczewisto proszony pieczętarz od wszytkich trzech osob w tym liscie mianowanych do tego listu rękę swą podpisał Stephan Newelski. Который тот делчи лист, за потребованем Его Мил. пана Даніеля Полупеты, до книг кгродских Полоцких ест уписан.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 108—109.

№ 54.

1668 г., 2 дек. присяжное показаніе евреевъ состоявшихъ при „коморѣ“ (=таможнѣ) Полоцкой *писаря стараго мыта* и его *помощниковъ* и *ревизоровъ* по дѣлу о слѣдованіи мимо г. Полоцка по р. Двинѣ 2 іюля 1668 г. двухъ судовъ съ товарами изъ г. Риги подъ завѣдываніемъ нѣкоего Андрея Янковскаго, бывшаго факторомъ г. Валеріана Арцышевскаго.

Року тысеча шестсотъ шестдесятъ осмого мца декабра второго дня.

Перед нами судями каптуровыми сего року на дате вышей писаного згодне от всихъ ихъ милостей пановъ обывателовъ воеводства Полоцкого за листом княжати Его Милости ксенза арцибискупа Кгнезненского по абдикацін Его Кор. Мил. под час интерекгнум обраными за потребованем Его Мил. пана Юстыниана Немировича Щыта подвоеводего Полоцкого по-

становившысе очевисто жидове места Полоцкого Лейба Изаковичъ писар старого мыта на коморе Полоцкой зостаючый, а при нем писары и ревизоры Его Михалъ Улфович и Лейба Уряшович указавшы и реестръ писаный з Рыги рекою Двиною розныхъ особъ струги, идучые у гору и тую свою тестимонию сознали в тые слова:

Ja, Leyba Isakowicz, pisarz na starym cle komory Połockiey zostający y my pisarże y rewizorowie jego wszyscy za iedną pod przysięgą naszą zeznawamy, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt osmym, miesiąca Julia wtòrego dnia faktor jmść pana Waleryana Arciszewskiego imieniem Andrżey Jankowski, prowadził z Rygi strug jeden y szkutkie jedną z solią, z winem, korżeniem, suknem' sledziami y różnemi rzeczoma kupieckiemi, którego faktora na cle anterius subsidiorum nazwanym szlacheckim nowo podwyszonym na komorże Połockiey y nigdzie yndziey ni od kogo w Połocku nie był hamowany y turbowany y dnia trzeciego tegoż miesiąca Juli z Połocka z tym strugiem y szkutką odszedł. A jako sprawiedliwie zeznawamy, tak nam Pan Boże dopomogay. Которое сознане того року и дня вышъ помененого верху помененых особъ ест до книгъ каптуровыхъ записано.

По оп. кн. № общ. 203, № ч. 52, л. 110.

№ 55.

1668 года, 7 марта. Вводъ игумена Полоцкаго Братскаго Богоявленскаго монастыря Филофея Утчицкаго и братіи сего монастыря во владѣніе им. Новый Дворъ Оболь при закладной отъ г. Даніила Полупеты въ суммѣ 800 копъ на 9 лѣтъ, считая съ 1 марта 1668 г.

Ja, Daniel Klepacki, jenerał J-go K-ey M-ci województwa Połockiego zeznawam tym moim jntromissijnym kwitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt òsmym

miesiąca Marca siòdmego dnia przy stronie szlachcie panu Symonie y p. Tomaszu Janowickimi y panu Mikołaju Lanszewskim byłem użyty od Ich Mość. pana Daniela Połupiety ziemianina J-go K-ey M-ci województwa Połockiego do majętności Jegò mści przezywającey Nowego dwora Oboli, w województwie Połockim nad Obolą rzeką leżącsy. Tamże tego wysz pisanego dnia pomieniony J-go M-ść p. Daniel Połupieta zachowując się w wszytkim według listu zastawnego dobrowolnego zapisu swego prawnie sprawionego w Bodze wielebnemu J-go M-ci Oycu Filatheowi Ustczyckiemu ihumenowi monastyra Bohojawlenskiego Połockiego y wszystkiey tego monastyra zakonney braci danego na osm set kop groszy liczby y monety Litewskiey, w którey to sumie pieniędzy osmiu set kopach zawiodł y zastawił pomienioną majętność swą oyczystą nazwaną Nowy dwor Obol, na część J-go M-ci od bratnich z rownego podziału wyłączoną w pewnym ograniczeniu według dzielczego między ich mściami listu, w ktòtym wszytkie ograniczenie dostatecznie są opisane, na ten czas przez ruine Moskiewską w puscie będącą bez budynkow, bez poddanych y bez zasieków, nikomu niwczym pierwszym ani poslednieyszym prawem nie zawiedzioną; długami ani przewodami prawnemi nie obciążoną; wolną y swobodną, z dworżyszczem, gdzie przed tym dom bywał, z dworną pasznią, z ogrodami owocowymi y chmielowymi, s puszczą y w niey gobieniem wszelakich towarow lesnych, z bory, lasy, z drżewem bartnym, ze pszczołami y bez pszczoł, s polami, zmienami, gruntami oromemi y nieoromemi, s pustowszczyznami, sianożęciami murożnemi y błotnemi, z dąbrowiami, z ladami, chrostami zarośłymi, mchami, z rzekami, rzeczkami y w rzece Oboli z wolnym łowieniem ryb y zabijaniem jazów, z gony bobrowemi, łowy zwierżynymi y ptaszynnymi w puszczy zimie y lecie, z poddanych siedliskami, owo zgoła ze wszytkim mianowanemi y nie mianowanemi na lat dziewięć po

sobie jdących poczowszy od roku teraznieyszego tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmego miesiąca Marca pierwszego dnia, aż do roku da Pan Bog przyszłego tysiąc sześćset siedmdziesiąt siódmego miesiąca Marca do takowego pierwszego dnia według starego kalendarża; a za nieokupieniem w dziewiąciu leciech na roku tedy od dziewiąciu do dziewiąciu lat po sobie ydących nie rodzielnie, aż do okupna y oddania spełna winney sumy pieniędzy ośmiu set groszy Litewskich wysz pomienionemu J-go Mci oycu Filathejowi Utczyckiemu ihumenowi monastyra Bohojawlenskiego Połockiego y wszystkiey tego monastyra zakonney braci przez mie jenerała y stronę szlachtę w moć, w dzierżenie y spokoyne bez przezszkody wszelakich dobr w tey majętności używania zastawnym prawem zawiodł, podał y postąpił, którego takowego podania, jako y obięcia nikt z strony nie bronił y z żadnym prawem nie przypowiadał y już zwysz pomiienony J go M-ść ociec Fiłathey Utczycki jhumen monastyra Bohojawlenskiego Połockiego y wszyscy tego monastyra oycowie y bracia tey zastawy majętności Nowego dwora Oboli za prawem sobie zastawnym dzierżącemi zostawszy tą swoją possessią mną generałem y stroną szlachtą oswiadczyli. A tak ja jenerał tego podania mego possessią, gdziem był com widział y słyszał, to wszytką w ten moy jntromissyiny quit spisawszy s pieczęcią y s podpisem ręki mey, także pod pieczęciami strony szlachty przy mnie na ten czas będącey, ku zapisaniu do xiąg grodskich Połockich dałem. Pisan daty wyszniey. Daniel Klepacki, jenerał województwa Połockiego.

По оп. кн. № общ. 203, № ч. 52, л. 114.

№ 56.

1668 г. 25 сент. вводъ Анны (урожд. Козелло-Поклевской) жены Владислава Волловича воеводы Витебскаго, во владѣніе (за смертію послѣдняго) г. Дисной и всей Дисненской волостью, на основаніи королевской привиллегіи.—Въ г. Диснѣ было магдебургское устройство. Бурмистромъ Дисненскимъ былъ Василій Бобковичъ. Въ волости слѣды Московскаго опустошенія (им. Куриловское сожжено).

Roku 1668, Septembra 28 dnia.

Daniel Klepacki y ja Mikołay Pohoski, jenerałowie województwa Połockiego, zeznawamy tym naszym jntromissynym quitew, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Septembra dwudziestego piątego dnia, mając przy sobie stronę sześciu szlachciców: pana Jana Andruszkiewicza, pana Kazimierza Wolskiego, pana Stanisława Wasilewskiego, pana Jana Chockiewicza, pana Mikołaja Jasinskiego y pana Stanisława Kozłowskiego,—byliśmy wezwani y użyci od sługi jaśnie wielmożney jeymości pani Anny Kozłowny-Poklewskiey Władysławowey Wołłowiczowey wojewodziney Witebskiey, hetmanowey polney W. X. L. staroscinev Dzisięskiey, mianowicie od jmości pana Alexandra Szulca, lantwoyta y podstarosciego Dzisięskiego do gospody J-go M-ci a do domu sławetnego pana Bazylego Bobkowicza, burmistrza Dzisięskiego w miescie J-go K-ey M-ci Dzięskim na Wielkiey ulicy stojącego, gdzie za przybyciem naszym mianowany J-go Mość Pan Szulc pokazawszy nam jenerałom y stronie szlachcie przy nas będącey przywiley J-go K-ey Mci y list dworżanski u przerzeczoney Jaśnie Wielmożney Jey Mści pani wojewodziney Witebskiey hetmanowey polney W. X. L. na starostwo Dzisięskie conferowany, według którego to przywileju y listu dworżanskiego, jaśnie wielmożna jey mość pani wojewodzina Witebska, hetmanowa polna W-go X-o L-go post decessum jaśnie wielmożnego jmść. pana Władysława Wołłowicza wojewody Witebskiego, hetmana polnego W. X. L. starosty Dzisięskiego, pana małżąka swojego do possessyi tych dobr starostwa Dzisiąskiego porządkiem prawa

№56.

Pospolitego przychodząc przez sługę swojego jmść. pana Szulca tego dnia wysz mianowanego zgromadziwszy panow burmistrzow, raycow, ławnikow y wszystko Pospolstwo miasta Dzisięskiego y ogrodników zamkowych, a potym na zajutrz dnia dwudziestego szóstego tegoż miesiąca Septembra ten że J-go Mość. pan Szulc nie ziezdzając na włość y nie zbierając włosci do dworu Kuryłowskiego względem zruinowania y spalenia onego przez nieprzyjaciela Moskwicina, ale zgromadziwszy wszystkich poddanych starostwa Dzisięskiego ze wszystkich sioł, ile ich znaleść się mogło, do tey że gospody swey do pana Bobkowicza do Dzisny, przed którėmi to pany, mieszczany włoscią y przed nami jenerałami y pomienioną stroną szlachtę przywiley J-go K-ey M-ci y list dworżanski opowiedziawszy y przeczytawszy naprzod miaste Dzisięskie ze wszystkimi in genere pożytkami y przynależnościami, zdawna należącemi, ogrodnikami zamkowemi y ich powinnością, z mytą w miescie Dzisięskim będącą, a potym włoszczan y poddanych starostwa Dzisienskiego ze wszystkimi wsiami y ich powinnościami, pożytkami, przynależnościami w realną dożywotną possessyą jaśnie wielmożney jey mści pani wojewodziney Witebskiey, hetmanowey polney W. X. L. przez nas jenerałow y stronę szlachtę cale obiowszy posłuszenstwo jaśnie wielmożney jey mści pani wojewódziney Witebskiey tak miasta, jako y włości czynić y pełnić przykazał y my jenerałowie z stroną szlachtę urzędownie do władzy y spokoyne używanie Jey Mść mocą przywileju J-go K-ey M-ci y listu dworzanskiego jntromissią podali y postąpili. A tak my jenerałowie co słyszeli, widzieli y sprawowali, spisawszy na ten nasz jntromissyny quit z naszemi pieczęciami y s podpisami rąk naszych, tak też z pieczęciami y s podpisami rąk strony szlachty przy nas będącey przy zapisaniu do xiąg grodskich Połockich podali. Pisan roku, miesiąca y dnia wysz pisanego. Daniel Klepacki jenerał J-go K-ey M-ci województwa Połockiego. Миколай

№57.

Погоски енералъ Его Королевской Мил. воеводства Полоцкого рукою власною. Jan Andruszkiewicz ręką swą. Stanisław Wasilewski ręką swą. Jan Choćkiewicz, Mikołay Jasinski, ręką swą.

По оп. кн. № общ. 203, част. № 52, л. 123.

№ 57.

1668 г. 5 іюля. Вводъ намѣстника Полоцкаго Богоявленскаго братскаго монастыря Гедеона Дронича и братіи монастыря во владѣніе имѣніемъ Тресковичи.

Ja Daniel Klepacki, jenerał J-go K-ey M-ci województwa Połockiego, zeznawam tym moim pojezdzym relacyinym quitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt osmym miesiąca Jula piątego dnia po położeniu obwieszczenia y copiey trzech z napisem moim jeneralskim, tak z samego dekretu, jako y z listow odprawczych od sądu ziemskiego Połockiego z rokow Trojeckich w roku teraznieyszym wysz pisanym ferowanego na majętności Treskowiczach w województwie Połockim leżącey w sprawie wielebnego jm. oyca Gedeona Dronicza namiesnika y wszystkiey jego braci zakonney monastyra Bohojawlenskiego Brackiego Połockiego, do którey tey sprawy ja, jenerał od tegoż sądu ziemskiego Połockiego na podanie Treskowicz, będąc przydanym a użytym od pomienionych Jch Mość. oycow Bohojawlenskich Połockich, a mając ja przy sobie trzech szlachciców—p. Symona, p. Marcina Janowskich y p. Samuela Olszeskiego, za którym dekretem y obwieszczeniem, także y listami odprawczymi po położeniu z onych copiey we czterech niedzielach piątego dnia miesiącia Jula wysz pisanego roku jezdziłem do tey majętności Treskowicz, z wybicia spokoynego dzierżenia na podanie w possesyą, gdzie tam za przybyciem moim zostawszy w tey majętności y dworże Treskowiczach Jmść

pana Michała Juriewicza, który w nim mieszkał, tamże ja jenerał z stroną szlachtą sprawując się według nauki prawa Pospolitego, ten dwor y majętność Treskowicze ze wszystkiemi przynależnościami w dawnym ograniczeniu, jako w sobie ma, wielebnemu jmść oycu Droniczu namieśniku y wszystkim oycom monastyra Bohojawlenskiego Połockiego w moć, dzierżenie y spokoyne wieczyste używanie w possessyą podałem y wwiązałem. Ktòrego tego podania mego y obięcia jmć pan Michał Juriewicz y nicht z strony nie bronił y z żadnym się prawem nie przypowiadał y już jch mość oycowie Bohojawlensci Połoccy, za podaniem moim jeneralskim, majętności Treskowicz dzierżącemi zostawszy possesyą swoją mną jenerałem y stroną szlachtą oswietczyli. A tak, ja jenerał, tego podania mego y gdziem był y com słyszeł to wszystko w ten moy pojezdzy relacyny quit spisawszy z pieczęcią y s podpisem ręki mey, także pod pieczęciami strony szlachty przy mnie na ten czas będącey ku zapisaniu do xiąg grodskich Połockich dałem. Pisan daty wyż mienioney. Daniel Klepacki, jenerał J-go K-ey M-ci województwa Połockiego ręką swą.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 130.

№ 58.

1668 г. 12 іюня. Актъ при отдачѣ игум. Полоцкаго Богоявленскаго монастыря Фелофеемъ Утчицкимъ им. Тресковичъ въ аренду на семь лѣтъ нѣкоему Юревичу.

Ja, jenerał na podpisie ręki mey niżey mienowany zeznawam tym moim quitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmym miesiąca Julij dwunastego dnia przy stronie szlachcie panu Krzysztophie, panu Stephanie Olszewskimi y panu Heronimie Łaynowskim, — byłem użyty od wielebnego jmść oyca Filateia Utczyckiego jhumiena y wszystkiey braci zakonney monastyra Bohojawlenskiego Brackiego Połockiego do majętności jch mość nazwaney Treskowicz w województwie Połockim za Dryzą rzeką leżącey tamże pomienieni jch mość oycowie Bohojawlenscy Połoccy odłonczywszy w tey swey majętności Treskowiczach pustoszy cztyry, na których przed tym poddani mieszkali, mienowicie: pustosz sielidzba Michała Moskala, druga Jurka Biezuszka, trzecia bołocina, czwarta Macieja Kieca—ta z budynkami to jest,—izba biała z komorą bez pieca, bez drzwi y bez okien, sień przy tey izbie białey z dwiemia komorami bez drzwi, piekarnia z sienią cale w opatrzeniu ze wszystkim swirny dwa bez drzwi, bez zasiekow y bez pomostu pokryte, ystobka, laznia, puni dwie; chlew trzeci bez pokrycia, osiec y odryna wcale. Które te pustoszy jch mość ograniczywszu takową granicą,—wyszedszy ze dworu Kiecowego w lewą strone drogą do jeli, pod tymże gumnem Kiecowskim stojącey, od tey jeli mimo dom Jurka Kieca, w lewo drożką przez gosciniec mimo pole w ruczay Hlinnik—granice jm. pana Hrehorego Hłaska; tym ruczajem Hlinnikiem do pięty granicy jm. pana Heliasza Czerkasa, stamtąd w nizkie kopanie, za siedlisko bołocine; z drugiey strony od tey że pomienioney jeli w prawo doliną, sianożęcią y błotkiem do mostu starego, a od mostu wprawo starą drogą, która idzie z Treskowicz przez pole, przez błoto, przez starzyny, aż do sielidzby Stefana Kaszury, poddanego jm. pana Justymiana Niemirowicza Szczyta, podwojewodziego Połockiego majętności Tobołek. Przy tych pustoszach y łuh nad Hlinnikiem ruczajem przy granicy jm. pana Siemaszkiewicza. To wszystko jm. panu Michału Juriewiczowi arędą na lat siedm po sobie ydących, poczowszy od roku teraznieyszego tysiąc sześćset sześćdziesiąt osmego od dnia swiętych apostołow Piotra y Pawła swięta ruskiego według starego kalędarża, aż do roku da Pan Bog przyszłego tysiąc sześćset siedmdziesiąt piątego, takowegoż dnia swiętych apostołow

№59. Piotra y Pawła swięta ruskiego według tegoż starego kalędarża w moc, dzierżenie y spokoyne używanie przez mie jenerała przy stronie szlachcie w possessyą podali y postąmpili, którego podania nicht z strony nie bronil y z żadnym prawem nie przypowiadał tedy tey swoją possessyią pan Jurewicz mną jenerałem y stroną szlachtą oswietczył, a tak ja jenerał tego possesyi gdziem był y com widzieł y słyszeł, to wszystko w ten moy jntromissjiny kwit spisawszy s pieczęcią y s podpisem ręki mey także pod pieczęciami strony szlachty przy mnie na ten czas będącey ku zapisaniu do xiąg grodskich Połockich dałem. Pisan daty wyszniey. Daniel Klepacki, jeneral J-go K-ey M-ci województwo Połockiego.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 51, л. 131,

№ 59.

1668 г. 25 марта, сознаніе вознаго о вводѣ гг. Іосифа и Александра Кошковымъ во владѣніе имѣніемъ Ушачь-Кощиничи, Волче, Задземиничи и Зборовье, часть въ Кощиномъ городкѣ, и часть отъ отъ им. Селища, въ количествѣ 6 уволокъ находившуюся въ залогѣ.

Ja, Hrehory Pohoski, jenerał J-go K-ey M-ci województwa Poloskiego zeznawam to tym moim jntromissyinym kwitem na pismie, iż przy stronie szlachcie panach Jerżym y Pawle Kuzborskich za użytiem od ziemian województwa Połockiego od panów Józepha y Alexandra Koszkow do imenia y dwora ich Uszaczy-Koszczynicz leżącego w województwie Połockim roku teraznieyszego tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmego miesiąca marca dwudziestego piątego dnia, tedy pan Jóreph Koszka wyszedszy teraz z Moskwy z wiązienia według prawa, y brat jego pan Alexandr Koszka pomienione jmienicze swe Uszacza, oyczyste y przykupne na Wołczu w Zadziemieniczu y w Zaborowiu y część w Koszczynym Horodku, młynarskich ogrodów także na wirach

№59. w pewnych granicach według działu y poddanych na imię Iwana y Ostapka Jermolenków oyczyców, sobie należących przez mnie jenerała y strone szlachte do spokoynego wieczystego dzierżenia w intromissyją wzieli, roku, msca y dnia wysz pisanego, a po tey daty wysz pisaney, oniż panowie Koszkowie ze mną jenerałem y z tą stroną szlachtą byli z poddanego swego zastawnego na imie Waśka Sieniukowicza w Sieliszczach we wsi Starym Plinie, leżącym w województwie Połockim, gdzie także według prawa y dawney possesyi swey grunta włok sześć odłączonych do majętności y dworu pomienionych Sieliszcz w roku tysiąc sześćset piędziesiąt wtórym od dnia Wielkiey nocy swięta rżymskiego do roku tysiąc sześć set piędziesiąt trzeciego, także do dnie Wielkiey nocy swięta rzymskiego y aż do oddania niżey mianowaney summy pieniędzy zastawionych rodzicowi jch panu Onikijowi Koszce od jegomości pana Kazimierża Korsaka Chorążego Połockiego y pani małżonki jego msci jeymsci pani Anny Klenowskiey wojewódzianki Brzeskiey Korsakowey chorążyney Połockiey w sześciu set kopach y w czterdziestu kopach groszy Litewskich w pomieniony wsi Starym Plinie, teraz spustoszałych, tylko ze cztyrma poddanymi, jako się wyszey pomieniło,—za prawem po panu Onikiju Koszce oycu swoim y dawney posessy sobie należące przez mie jenerała y stronę szlachtę w jntromisyją wzieli y dzierżącemi zostawszy wszelką powinność poddanym s tych sześciu włok sobie czynić roskazali roku, miesiąca y dnia wysz pisanego. Którego objęcia pomienionych jmienicz oyczystych y pomieniony zastawy jm. panom Koszkom z strony nikt nie bronił y z żadnym prawem nie odzywał, co wszystko panowie Koszkowie mną jenerałem y tą stroną szlachtą oswiadczyli. A tak ja jenerał com widział y słyszał to wszystko spisawszy w ten kwit moy jntromissyny s pieczęcią moją y strony szlachty wysz pomieniony daje ku zapisaniu do xiąg grodzkich Połockich s podpisem ręki mey.

Pisan daty wyszniey Грегорей Погоскій енерал Его Кор. Милости воеводства Полоцкого рукою власною.

Roku tysiąc sześć set sześćdziesiąt ósmego, miesiąca Marca dwudziestego szóstego dnia stanowszy oczewisto na urzędzie jenerał J-go K-ey M-ci województwa Połockiego Hrehory Pohoski ten swoy jntromissyny kwit ustnie przyznał. Jan Ostrowski, namieśnik Połocki.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 138 и обор.

№ 60.

1668 г. 26 марта, сознаніе вознаго о вводѣ имъ Иліи Ласскаго во владѣніе (послѣ смерти родного брата Іакова Ласскаго) селомъ Покрышки, принадлежавшимъ къ фольварку Соснину им. Добея. Въ 1648 году означенное село было заложено гг. Крупентами Ласскимъ, и во время Московскаго нашествія было раззорено и опустошено.

Ja, Jerży Gomowski, jenerał J-go K-ey M-ci województwa Połockiego zeznawam tym moim jntromisynym zeznania mego na piśmie listem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmym, miesiąca Marca dwudziestego szóstego dnia z stroną szlachtą: panem Janem y Mikołajem Zaleskimi a panem Jerżym Zakrżewskim byłem użyty od ziemian J-go K-ey M-ci województwa Połockiego od jmść pana Heliasza Laskiego do imienia jmści przez nieboszczyka jm. pana Jakuba Laskiego, brata rodzonego niegdy w opiecie będącego za spolne pieniądze od ziemian J-go K-ey M-ci tegoż województwa Połockiego od jch mościow panow Franciszka y Oktowiana Curpiętow we trzech set kopach prawem zastawnym jeszcze w roku tysiąc sześćset czterdziestym ósmym nabytego, a od majętności Dobiey y folwarku Sosnina odłączonego nazwanego Pokryszek sioła w województwie Połockim leżącego. Już teraz po ruyinie neprżyjacielskiey Moskiewskiey spustoszonego, tamże jmść. panu Łarku Julio

sukcessor po nieboszczyku bracie swoim y jako aktor te imienie, lubo teraz spustoszałe ogniem wniwecz doczentu tak budynek dworny y gumienny, tudziesz y poddanych, domy ich y gumna popalone nie nalazszy w tym imieniu ni jednego poddanego, bez zasiewków, sprawując się wedłng prawa spolnego jako swoją własność przerzeczone Pokryszki y z ogrodami dwornemi y poddanych pustemi też ogrodami, gruntami, pognojami, polami, zmianami oromemi y nieoromemi, sianożęciami wszelakimi, lasami, gajami, chrostami, borami, rżekami, z wolnym wstępem do jeziora Dobiey, owo zgoła ze wszelakimi przynależnościami, szerokościami y wstępami do puszcz y lasow Dobieyskich y Losnianskich tak jako przed tym przed następieniem nieprzyjacelskim Moskiewskim w spokoynym dzierżeniu nieboszczyk pan Jakub Laski, brat jm., od jchmość panow Kurpiętow w tey sumie wysz pomienioney trzech set kopach groszey Litew. daną y prawem zastawnym zawiedzioną y urzędownie przez jenerała jntromitowaną miał z przydatkiem potym od jednego jm. pana Oktowiana Kurpięty uroczyszczem włokę . . . . . miedzy rżeką Osieoną (?) y ruczajem nazwanym Kobylnikiem nic więcey gruntow, lasow, borow nie przymując, wstępow nie czyniąc ani przywlaszczając, ale tak, jako w pierwszych prawach podane y ocirklowano ostaję, przez mię jenerała y strone szlachte, przy mnie na ten czas będącą, dopossesy, mocy, władzy y spokoynego dzierżenia tego wysz pomienionego dnia te swoję imienie Pokryszki objowszy y dzierżącym ostawszy salwe sobie do rozeszłych poddanych s tego sioła Pokryszek zachował, którego takowego objęcia tego imienia jmść., nikt z strony niebronił y ni z jakim się prawem nie odzywał y nie przypowiadał. A tak y ja, jenerał, com widział y słyszal to wszystko na ten móy jntromisyny kwit spisawszy pod pieczęcio y s podpisem ręki mey także pod pieczęciami strony szlachty przy mnie na ten czas będącą ku zapisaniu do xiąg grodzkich Połockich

podałem. Pisan roku, miesiąca y dnia wysz pisanego. Jerży Gomowski, jenerał, J-go K-ey M-ci.

По оп. кн. № общ. 203, част. № 52, л. 139 и обор.

№ 61.

1668 г. 25 марта соверш. вознымъ вводъ земянина Полоцкаго воеводства Петра Шелюты во владѣніе четырьмя службами отъ им. Начи по закладной на 2 года. Им. Наче принадлежало Петру Казимировичу Оскеркѣ.

Roku 1668, Apryla 4 dnia.

Ja, Piotr Więcewicz, jenerał J-go K-ey M-ci województwa Połockieko czynie wiadomo y zeznawam tym moim jntromisynym quitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmym miesiąca Marca dwudziestego piątego dnia, mając ja na ten szas przy sobie strono trzech szlachciców: pp. Jana y Stanisława Lubonskich a p. Symona Jakusza za użyciem od J. W. P. Piotra Kazimierża Oskierki do jmienia Jch Mość Naczy w województwie Połockim leżącego byłem ja, jenerał y z to strono szlachto u poddanego J-go Mos. na jmie Fiedora Zapiereckiego tamże tego dnia y roku wysz mianowanego przezemnie, jenerała, y te strone szlachte, przy mnie było, J-go Mość. P. Piotr Oskierka zawiodszy prawem zastawnym służeb cztyry ziemi od tego imienia swego Naczy, to jest pierszo służbe, na którey mieszka ten wyż mianowany Fiedor Zapierecki z żono, z dziećmi, drugo służbe nazwano Skorochodczykowo pusto z budynkiem na niey będącym, piekareń dwie y gumnem y służeb dwie nazwanych slada Babiczowego toż pustych z wszytkim tym jako zeszły smiercio J-go Mość pan Roman Alexander Oskierko p. rodzić od J K. M. W. J. P. Krzysztofa Swiderskiego nabył w pewney sumie pieniędzy we cztyrech set y tszydziestu złotych polskich z ich gruntami y wszelakimi

do tych czterech słyżeb zdawna przynależnosciami z danio, dolo, roboto, wszelko powinnościo y posłuszenstwem, o czem szyrsze y w prawie zastawnym opisano y dołożono jest ziemianinowi tegoż województwa Połockiego J-go M-sci Panu Piotrowi Szolutie, czesznikowi Minskiemu w moc, w dzierżenie y spokoyne używanie na lat dwie, to jest poczowszy od roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmego niedzieli Kwitney Rzymskiego Swięta, aż do roku tysiąc sześćset siedmdziesiątego takowegoż dnia niedzieli Kwitney. A za nieokupnem na tem roku tedy już od dwuch do dwuch lat na dół po sobie jdących aż do okupna, na takowym że terminie y dniu wysz wyrażonym, podał postompił y posłuszenstwo aby ten poddany pełnił roskazał, czego nikt nie bronił a jak jmść pan Szoluta według tego podania przez mie jenerała y te strone szlachte possesorem tey zastawy zostawszy to dał tego, abym to do xiąg grodskich Połockich zeznał. I na tem ja, jenerał, com tam na ten czas będący widział y słyszał, na ten moy jntromisyny kwit spisawszy z pieczęcio y s podpisem ręki mey, tak że z pieczęciami strony szlachty przy mnie byłey ku zapisaniu do xiąg grodskich Połockich podał y przyznał. Pisan roku, miesiąca y dnia wysz pisanego. Петръ Венцыкевичъ, енералъ Его Кор. Мил. воеводства Полоцкого власною рукою.

По оп. кн. № общ. 203, № ч. 52, л. 141.

№ 62.

1668 г. 13 янв. Передача при посредствѣ вознаго двадцати уволокъ въ фольваркѣ Затеклясьи который принадлежалъ къ им. Пышно-Горы, съ крестьянами, отъ Залѣсскихъ Рудницкимъ.

Roku 1668, Februarii 13 dnia.

Ja, Fiedor Doroszkowski, jenerał J-go K-ey M-ci dworny

№62. województwa Połockiego zeznawam tym moim jntromisyinym quitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześć set sześćdziesiąt siódmym miesiąca Marca trzynastego dnia byłem użyty od Jego Mść. Pana Stetana Zaleskiego, podsądkowicza Wileńskiego, ze stroną szlachtą panem Janem Szpyrką a panem Stephanem Lipnickim do imienia y dworu J. Msci Hor-Piszna, leżącego w województwie Połockim, gdzie za użyciem Jego Mość. Pana Zaleskiego jezdziłem do wsi Zacieklasia do tey że majętności Hor-Pyszna należącey, którą tą wieś s poddanemi w tey wsi mieszkającemi y włokami pustemi, mianowitie: pierwszą włoke Bartosza Naumowicza y z synem Iwanem; druga włoka na niey mieszkających Naumienowkow Nikipora y Hrysza; trzecią włoke pustą Doroszki Dryżaki; czwartą włoke pustę Siemiona Wasilonka, piątą włoke pustę Hapona Wasilonka; szóstą włoke pustą Fiedora Alexiejewicza, a włok cztyry w błociach, do tey wsi Zacieklasia należących, z borami, ladami, trzema zmianami y zaroślami, z sianożęciami, błotami, z łowieniem ryb w jeziorach, łowieniem zwierża wszelakiego w puszczach y innych wszelakich pożytków wolne używanie. A od granicy Pysznianskiey y wsi Zabołocia: włoka pusta Siemiona Buki, włoka pusta Maxima Amosowicza, włoka pusta Jermoła Bakuna, włoka pusta Dmitrowa Podlikowa, włok dwie pustych, na których mieszkał pan Jan Zawalisza za prawem J. M. Pana Zaleskiego y zaścianek słynoncy Kozłowszczyzno, tak jdoncy od ruczaja Kozłowskiego w ruczay Malinowy, z ruczaja Malinowego w ruczay Smorodzinny aż po granice także Zabołocką, w którym zascianku także włok ma być cztyry ze trżema zmianami, gajami, sianożęciami. W tych włokach dziesięciu idoncemi Jegom. Panu Stanisławowi Rudnickiemu zienciowi Jego Msć. Pana Zaleskiego y Pani małżonce Jey Mość. Pani Katarżynie Stephanownie Zaleskiey Rudnickiey, córce Jego Mość. Pana Zaleskiego według listu zapisu od Jego Mość. Pana Zaleskiego dane-

№63. go w tysiącu kopach pieniędzy liczby Litewskiey, za posag miasto gotowey sumy te wysz pomienione włoki y poddane do oddania tey wysz pomienioney sumy od tego komu wieczność tey majętności będzie należała, te wysz pomienione poddane y grunty włok dwadziescia w moć y w dzierżenie y spokoyne używanie za prożbą Jego Mości Pana Zaleskiego podałem y intromitowałem Jegomość Panu Rudnickiemu y Pani małżonce Jeymość. Pani Katarżynie Zaleskiey córce Jegomościa Pana Zaleskiego, którego podania tego dałem ten moy quit jntromisyny s podpisem ręki mey y pieczęcią, także z pieczęciami strony szlachty przymnie będących ku zapisaniu do xiąg grodzkich Połockich podałem. Pisan roku, miesiąca y dnia wysz pisanego. Федоръ Дорошковскій, енерал Его Кор. Мил. дворный воеводства Полоцкого рукою власною.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 143 и об.

№ 63.

1668 г. 20 окт, Вводъ во владѣніе им. Оболь-Задорожинская по закладной отъ Іеронима Жабы, чешника Полоцкаго, земянину Никодиму Корсаку.

Roku 1668, Oktobra 29 dnia.

Ja, Hrehory Pohoski, jenerał J-go K-ey M-ci województwa Połockiego zeznawam tym moim jntromissynym quitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmym miesiąca Oktobra dwudziestego dnia przy stronie szlachcie panu Symonie a Janie Tomaszewickiemi, a panu Mikołaju y y Theodorże Laniszewskiemi, byłem użyty od Jego Mość pana Heronima Żaby, ziemianina J-go K-ey M-ci y czesznika województwa Połockiego, do majętności Jego Msć nazwaną Obol Zadorynską, w województwie Połockim nad Obolą

rzeką leżącey. Tamże tego wysz pomienionego dnia, pomieniony Jego Mść. Pan Żaba, czesznik Połocki, zachowując się we wszystkim według listu zastawnego dobrowolnego zapisu swego prawnie sprawionego ziemianinowi J-go K-ey M-ci województwa Połockiego J. W. Panu Nikodimowi Korsakowi danego na sześć set złotych polskich, w ktorey to sumie pieniędzy złotych sześciu set zawiodł y zastawił majętność swą oyczystą chłopami osiadłą, nazwaną Obol Zadorżyńską w województwie Połockim nad Obolą rzeką leżącą, imiona y przeswiska poddanych, żen y dzieci ich na osobliwym inwentarże specifice wyrażonemi w słusznym ograniczeniu, jako przed tym y teraz ta majętność w sobie ma, nikomu ni w czym pierwszym ani poslednieyszym prawem nie obwiązaną, długami nie zawiedzioną, wolną y swobodną tak samy tey majętności grunt, ziemię paszną y niepaszną, z domami na niey poddanych pobudowanemi z ogrodami owocowymi y chmielowymi, s polami, zmienami, gruntami oromemi y nieoromemi, s pustoszczyznami, z lasami, borami, gajami, zaroślami, mchami, rżekami, rżeczkami, sianożęciami murożnymi y błotnemi, drżewem bartnym, ze pszczołami y bez pszczoł będącemi, owo zgoła mianowanemi y nie mianowanemi, s poddanych powinnościami, jako przed tym czyniwali, z ich robotą y płaceniem doroczniey doli, co będzie w inwentarże dostateczniey wyrażono,—prawem zastawnym na lat trzy po sobie ydących poczowszy od roku teraznieyszego tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmego, od swięta swiętego Marcina Swięta Rzymskiego według nowego kalendarża, aż do roku da Pan Bog przyszłego tysiąc sześć set siedmdziesiąt piewszego takowegoż dnia Swięta Rzymskiego, a za nie okupieniem we trzech leciech na roku, tedy od trzech do trzech lat po sobie jdących nie rozdzielnie, aż do okupna y oddania spełna winney summy pieniędzy sześciu set złotych polskich wysz pomienionemu J. W. Panu Nikodimowi Korsakowi przez mie jenerała y stronę szlachtę w moć, w dzierżenie

y spokoyne bez przeszkody używanie, zastawnym prawem podał y postąpił, którego tak podania, jako y objęcia nikt z strony nie bronił y z żadnym prawem nie przypowiadał . . . . Już wysz pomieniony J. W. Pan Nikodym Korsak tey zastawy majętności Oboli Zadorżynskiey s poddanemi, w niey mieszkającemi za prawem sobie zastawnym dzierzącym zostawszy tą swoją possessyą mną jenerałem y stroną szlachtą oswiadczył. A tak ja, jenerał, tego podania mego posessyi y gdziem był com widział y słyszał, to wszystko w ten moy jntromissyny quit spisawszy, s pieczęcią y s podpisem ręki mey także pod pieczęciami strony szlachty przy mnie na ten czas będącey ku zapisaniu do xiąg grodskich Połockich dałem Pisan daty wyszniey. Грыгорей Погоски, енерал Его Кор Милости воеводства Полоцкого рукою власною.

По оп. кн. № общ. 203, № ч. 52, л. 144 и обор.

№ 64.

1668 г., 2 окт. соверш. вводъ во владѣніе на пустошь Романовскую и Мохоневскую при им. Мосарѣ, Пол. воевод., доставшихся по рядной записи за женою земянина Смоленскаго воеводства Григорія Кукшинскаго Еленою, урожд. Гребницкой.

Roku 1668, Oktobra 12 dnia.

Ja, Jerży Gomowski, jenerał J-go K-ey M-ci województwa Połockiego, zeznawam tym moim jntromissynym kwitem zeznania mego na pismie, iż roku teraznieyszego tysiąc sześćset sześćdziesiąt osmego miesiąca Oktobra wtórego dnia, mając ja przy sobie stronu trzech szlachciców panów Jana y Pawła Wierżbickich y pana Adama Hołubickiego, byłem użytym od ziemianina J. K. M. województwa Smoleńskiego od Jm. P. Hrehorego Kukszynskiego względem starszenstwa, a od jmść. pani małżonki Jego Mos. Jey Mości Paniey Heleny

Hrebnickiey Hrehorowey Kukszynskiey, jako aktorki do majętności Mosarżą, w województwie Połockim leżącey, która ta majętność prawem zastawnym od jmść pana Krzysztopha Kazimierża Hrebnickiego, jmść małżonki jego pani Zofiey Newelskiey Krzysztophowey Hrebnickiey, jako małżące swojey od trzech do trzech lat we dwunastu set pięciudziesiąt piąciu kopach liczby Litewskiey w roku tysiąc sześć sett trzydziestym wtórym porodzicielce jch mościów puszczony, gdzie pomieniony J. Mść. P. Kukszynski mając z osoby pomienioną Jey Msci panią Helenę Hrebnickę, która do tey majętności należy respectem należącego sobie rownego działu a nie wydanego posagu, którży Ich Mscie przybywszy s pobiegów objeli na się pustosz należytą nazwaną Romanowską y Mochoniowską całą służbę, jako się w sobie ma nie rodzielając z grunty oromemi y nie oromemi, lasami, borami, sianożęciami, rzekami, rzeczkami, jeziorami y ze wszystkimi do niey pożytkami y przynależnościami, tak jako się w sobie zdawna ma, s poddanym też de nowo na pustoszy Romanowskiey Lazarżem Towstyką w tymże roku wysz mianowanym osiadłym, który teraz na słobodzie po tey ruinie zostaje, a na drugiey pustuszy, pomienioney Mochoniowskiey żadnego bydynku y poddanego nie masz. Tedy Jego Mość Pan Kukszynski y pani Kukszynska jako swoją własność po rodzicelce swojey godney pamięci po nieboszczycy Jey Msci paniey Krzysztofowey Hrebnickiey wlasnie należytość używania jenerała do possessy y spokoynego dzierżenia y przez sie jako ma wszystke dóbra objowszy mną jenerałem y strony szlachtą oswiadczylisce, (którego spokoynego użycia jch mość nikt z strony nie bronił y z nijakim się prawem nie odzywał. I na tom ja, jenerał, com widział y szyszał y przy czym był, — to wszystko na kwit jntromisyny spisawszy pod pieczęcią y s podpisem ręki mey, też pod pieczęciami strony szlachty na ten czas przy mnie byłey ku zapisaniu do xiąg grodzkich Połockich dałem.

Pisan roku, miesiąca y dnia wysz pisanego. Jerży Gomownski.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 146 и обор.

№ 65.

1668 г. 10 октября. Вводъ во владѣніе на им. Камень-Порѣчье, за силою прямого наслѣдства князя Викентія Друцкаго-Соколинскаго отъ своихъ предковъ князей Януша, Стефана и Самуила. Доказательствомъ владѣнія служатъ „старыя права и документы“.

Roku 1668, Oktobra 20 dnia.

Ja, jenerał, niżey na podpisie ręki mey mianowany czynie wiadomo y zeznawam tym moim jntromissynym kwitem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmym miesiąca Oktobra dziesiątego dnia byłem użyty y wezwany od Jmści Pana Wincentego Stanisława Druckiego Sokolinskiego, podkomorżyca Smolęskiego, do majętności y dworu przezywającego Kamienia-Porżeckiego, w województwie Połockim leżacego, gdzie za przybyciem moim jeneralskim przedemną y stroną szlachtą przy mnie na ten czas będącą panom Jakubem Wierżbowskim y panem Michałem Wroblewskim, Jmść Pan Sokolinski pokładał y pokazywał stare prawa y dokumęta dziedziczne tey majętności Kamienia Porżeckiego sobie po Kniaziu jmść Januszu Druckim Sokolinskim, podkomorżym Połockim, a potym po jchmościach godney pamięci Stephanie stryjie rodzonym y Samaelu rodzicu swoim knjaziów Druckich Sokolinskich, podkomorzyców Połockich, prawem przyrodzonym sobie należący. Po których ukazanych dokumętach prawnych y przyznanych tenże jmść pan Sokolinski zwoławszy poddanych tey majętności y toż przed onemi opowiedziawszy żadał mnie jenerała, abym powagą urzędu mego tę majętność wysz mia-

nowaną ze wszystkiemi poddanemi, gruntami, lasami, borami, jeziorami, y ze wszystkiemi do niey zdawna przynależnościami jako wieczystemi y należytemu aktorowi do realney y wieczystey podał posessiey. Jakoż ja, jenerał, przed tą stroną szlachciców oglądawszy te dokumęta starodawne prawa przyznane od pomienionego dziada Jmści pana podkomorżego Połockiego przy zgromadzeniu poddanych, tę majętność pomienioną Porzecki-Kamien z tymiż wszystkiemi poddanemi, gruntami, lasami, borami, sianożęciami, jeziorami y ze wszystkiemi z dawnych czasów przynależnościami w moc, w dzierżenie y spokoyne wieczyste używanie podałem y wykonanie posłuszeństwa tym poddanym, jako panu dziedzicznemu prykazałem. I na to ja, jenerał, daje ten moy kwit jntromyssyny s podpisem ręki mey ku zapisaniu do xiąg kapturowych Połockich. Co jest zapisano. Andrżey Gutowski, jeneral J-go K-ey M-ci województwa Połockiego ręką swą.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 147 и обор.

№ 66.

1668 г. Жалоба Елизаветы Казановской о наѣздахъ Григорія, Христофора и Остафія Тяпинскихъ на имѣніе и мѣстечко ея Чашники, Полоцкаго воев. Сѣнненскаго повѣта, объ истребленіи мѣстечка, убійствѣ мѣщанъ и крестьянъ, о самовольномъ распоряженіи симъ имѣніемъ и о завладѣніи фольваркомъ Сельце.

Roku 1668, Junia 5 dnia.

Protestowała solenniter Jaśnie Wielmożna Jey Mść. Pani Elizabet Słuszczanka Kazanowska Marszałkowa Nadworna Koronna w krzywdach y wielkich szkodach swych z poddannych swoich za przyjazdem swoim teraznieyszym z Korony w kraje Białoruskie do majętności Czasznik, w województwie Połockim leżącey, a za daniem sobie sprawy od woyta, mieszczan y poddanych swych majętności Czasznik w

województwie Połockim a w powiecie Orszańskim leżącey na sąsiad swych Jegomościa Pana Hrehorego, Krzysztopha y Ostaphiego Ciapinskich, jako samych pryncypałow y ich pomocników rzeczy niżey mianowaney—o to, iż gdy żałująca Jeymość Pani Marszałkowa, mieszkając w kraju odległym w Koronie w majętności swey Czepielowie w województwie Sędomirskim leżącey, tu w majętności swey Czasznikach dla inkursiy nieprzyjacielskich sama w niey być y mieszkać nie mogła, obżałowani Jchmość. Panowie Ciapinscy, mieszkając w blizkim tey majętności Czasznik sąsiadstwie, wziąwszy przed się złyi a nieprzystoyny umysł, uczyniwszy społną radę y namowę tak sami z sobą jako też z drugiemi pany sąsiady y pomocnikami do uczynku niżey mianowanego, swemi imże samym jmiona y przezwika ich wiadomemi gromadnie z chorągwiami, z trąbami, z strzelbą y z rożnym inszym orężem do boju należącym modo guaerico, gdy woyt y namieśnik na on czas dworu Czasznickiego, który wszystek sprząt y intratę dworowi Czaszniecklemu należącą na swych ręku y w swoim zawiadywaniu mając ze wszystkiemi mieszczami Czasznickiemi przed nieprzyjacelem Moskiewskim z zbiorami y ruchomościami onych różno po lasach przez czas niemały krywszy do domow swoich w mieście Czasznickim stojących, usłyszawszy, że się nieco mało od czas y najazdow Moskiewskich uspokoiło powrocił, obżałowani Jch mości pp. Capinscy nie respektując nic na bojazn Bożą, honor swoy y srogość prawa pospolitego na takowych ludzi surowie opisanego, mając znać po nich szpiegi y już na gotowaną tą gromadę ludzi zasmakowawszy sobie zbiory pieniędzę y niemałą ruchomość tych mieszczan y poddannych Czasznickich,—wpadszy w miasto Czasznickie nieprzyjacielskim prawie sposobem, samo miasto palić, a mieszczan nielutościwie strzelać y sieć poczeli, ktorych po liczbie głow czterdziescie pięć, jako się czasu prawa na osobliwym pokaże regestrze pozabijawszy y ich zbiory, fanty y rożną rucho-

№66.
mość, także bydło y konie, a nawet y tych którży zdrowia swego unosząc pod ten czas tak gwałtownego najazdu z miasta uszedszy wszystkich dobytkow swoich w domach odbiegli, pozabierali y do domow swoich odprowadzili. A nie dosyć na tem mając, dowiodszy y dokazawszy tak nie lutosciwego, a prawie nieprzyjacielskiego postępmpku swojego największy znadz dishonor, a zatym y nie malą zalującey Jey Mości Paniey Marszałkowey szkodę, woyta Czasznickiego y dozorce na on czas dworu y majętności Czasznickiey, u którego, jako się wyżey wyraziło wszystkie dochody na on czas majętności Czasznickiey w ręku byli, na imię Kondrata Zylę zywcem wziawszy w więzienie w domach swych prywatnym przez niedziel trzydzieste trzy mając nad nim się po wiele razy nie miłosiernie pastwiąc na ostatek swoy sąd prywatny nad cudzym y niewinnym człowiekom zasmakowawszy znadz to dobro, które przy nim zabrano, wyprowadziwszy go na granice gruntów swych Ciapinskich z Czasznickiemi bezwinnie z dawney złosci swey przyłożywszy głowe zeszłego woyta Czasznickiego do pnia siekirą, czeladnikowi swemu uciąc roskazali. A nad to jeszcze obżałowany Pan Hrehory Ciapinski folwark Jeymości paniey Marszałkowey nazwany Sielce, w województwie Połockim leżący, a poblizu majętności pana Ciapinskiego będący wziąwszy bezprawnie w moć y w possessyją swoją y on kilka lat trzymając nie tylko intratę, ale nawet wszystkie budynki z tego folwarku do majętności swey nazwaney Hniezdzjukow poprzewoził, które y teraz w tey majętności Jchm. PP Ciapinskich zostają. Za czem jey mości pani Marszałkowa koronna przyjechawszy w te kraje z Korony, a wziowszy dopioro od mieszczan y poddanych swych o tym niesąsiedzkim, ale prawie nieprzyjacielskim Jchmościow PP. Ciapinskich postępku a chcąc z Jchmość u należnego sądu tako o ten gwałtowny na majętność swą Czasznik i modo guerico najazd, jako też o pozabianie mieszczan, o spalenie miasta

№67.
o zabitie y zamordowanie niemiłosiernie Czasznickiego woyta, przy niem zabraney tey majętności przychodu, także o zabranie różnych fant, pieniędzy, koni, bydła, tak o pozabijanych, jako y po żywych mieszczanach swoich, którży pod czas nabiegu zdrowie swe pounosili prawnie mowić y tych głów poddanych y szkod swych dochodzić dała to opowiadanie do xiąg grodskich Połockich upisać, co jest upisano.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 284 и об.

№ 67.

1668 г. Перечень убытковъ, причиненныхъ наѣздомъ пановъ Тяпинскихъ на мѣст. и имѣніе Чашники (въ дополненіе къ предыдущ. документу).

Roku 1668, Junia 5 dnia.

Regestr spisania poczynionych szkod mieszczanom y włości Czasznickiey, jako o pozabijanie y posiekanie y męczenie onych za ich zeznaniem są spisanę, a poczynionę od Jch mos. Jego mość. Pana Hrehorego, Krzysztopha y Eustafiego Ciapinskich, jako y o spalenie dworu y domów w miestie Czasznikach jaśnie wielmożney jeymść paniey Marszałkowey Nadworney Koronney, naprzod pozostały niespalony od mołniy:

Dwor Jey Mość kuchenny y inne budynki po splandrowaniu Moskiewskim, spalono. Obrazy cerkiewnę, którę mieszczanie Czasniccy przed paleniem miasta Czasznik z cerkwie powynosili na pewne mieysce, które te obrazy na gromadę składszy tę obrazy popalić roskazali, który to obrazy kosztowali dwa tysięce złotych. Domy pozostałe mieszczan Czasznickich od Moskwy, to jest domow 45 y te Jch Mośc spalili mieszczan najachawszy gwałtem, to jest człowieka na 45 pierwszego syska we wsi Zale-

siu wziąwszy go zywcem spalili, Kondrata Żyłę woyta na ten czas Czasznickiego, jako żoną onego stanąwszy zeznała, iż go wziowszy Jch mość. y związawszy męczyli y kopy po kilkokrotnę zbierając, bezdania żadney przyczyny sądzili, na granicy do swey majętności wyprowadziwszy onego scięli; u tegoż Żyły pozabierali: cyny konowek pułgarcowych cztyry, flasz cynowych po dwie kwarcie cztyry, kotłow cztyry strugowych w wiader dwa, a wielkich kotłow piwnych w cebrow 6 dwa, miedzi nierobioney pudow trzy; płótna jako cienkiego y tkackiego, tak y domowey roboty sztuk 20; żagłow dwa kosztujących po złotych 40; żupan karazyjowy jeden, spodnica takowegoż sukna jedna, kubek srebrny y czarka ważące talarow sześć; gotowey sumy pieniędzy przy nim we złocie wzięto złot. 400; karale kosztujące kop 12, fant różnych jako mężskich, tak y białogłowskich kosztujących na złot. 100 pozabierali; Leona Kożemiaką, Chalimona Towkacza y tych poscinali pod ten że czas; Maceja Domanita wziowszy wprzody męczyli, a potym onego siekli y na kilka set czerwonych złotych przy nim zabrali, owo zgoła, jako sie wyszey pomieniło, człowiek za 40 przy tymże czasie poscinali. U białych głow z szyi karalę, ochędoztwo z onych, fanty, konię, krowy u mieszczan Czasznickich pozabierali, to jest koni w liczbie porachowawszy na sto trzydziesciu, a krow ośmdziesiąt. Chodora Chuszę ciesłą męczyli, od ktorego męczenia w kilka dni umarł, u którego pozabierali w wozie w którym przed nieprzyjatelem uchodząc złożonych rzeczy było, to jest sukien par trzy falendyszowych z guzami srebrnemi, złocistemi, kubków sporych srebnych dwa kosztujących talarow 15; letnikow białogłowskich falendyszowych trzy, sukmań białogłowski falendyszowy czarny z esami srebrnemi złocistemi, srebra łomanego y ochędozwa różnego, takoż cyny, miedzi pozabierali na trzy tysiącę, temuż w domu pięki zabrali buntow osmnaście, a w kożdom buncie po cztyry bierzkowce było, za którą tą pięką rachując

bierkowiec po 20 talerow bitych, uczyni talerow czternaście set; soli worów 13, a w kożdym worże było beczek po 2, którą beczkę kładąc jako na on czas płacono po kop 15 złł.; żelaza sztab 9; naczynia ciesielskiego: szkutow trzy, heblow, dłot y różnego kosztującego złot. 100. To wszystko pozabierawszy do doma swego Hniezdziuków zaprowadzili. Co to zeznał Fieś Borysowicz. Marka Żyłę synowca nieboszczyka Żyły woyta posiekli którego zadano szkodliwych sto trzy. A samego Żyły woyta fant różnych, to jest suknią męską falendyszową, kożuch męski nowy y gotowey sumy pieniędzy złł. 100. Jwaszkowi, kowalowi, wzięto: żupan falendyszowy, błękitny, kosztujący kop 20 złot., a drugi żupan karazyjowy, kosztujący kop ośm, ubranie, spodnić lundyszowych dwie, kosztujących złot. 16, czapka lisia, kosztująca złł. 6, kożuchow białogłowskich mosilenskich trzy, za które dano kop 15, siermięg nowych dwie, kosztujących złot. 16; fant różnych mężkich y białogłowskich lekką kładąć na kop 50 złł. pozabierano; gotowych pięniędzy kop 12. Fies Borysowicz powiadał, iż mu wzięli kożuch białogłowski wielki, za który dał kop 5 y gr. 15, kożuch mężki mnieyszy, dano za niego kop pułtrzecia, żupan karazyjowy kop ośm, katankę córki onego falendyszową kosztującą kop 6 bez gr. 15, sukienka łazurowa kosztującą kop 6, fartuchow harusowych dwa, kosztujących złot. 6; czapek mężkich lisich dwie, kosztujących złł. 10, fantow różnych mężkich y białogłowskich lekko kładąc na złł. 100, konia kosztującego kop 16. Zacharij Tkaczowi wzięto żupanow dwa, jeden lundyszowy, a drugi karazyjowy, kosztujący kop 16, kożuch białogłowski, kosztujący kop 5, katanka lundyszowa kosztująca kop 6, sukienka lundyszowa zielona kosztowała kop osm, czapka falendyszowa zielona lisia kosztowała złot. 6, kubek srebrny, kosztujący talarow dwa, fant różnych mężkich y białogłowskich na kop 60 pozabierano.

Kondrat Chrebcionek woyt na on czas Sielecki zeznał, iż

№ 67. Jm. Pan Hrehory Ciapinski trzymał folwark Sielecki y samą wieś Sielec y tam w nim mieszkał przez czas nie mały, aż do scięcia Pana Słonskiego, w którey tey wsi Sielcie było włok osiadłych 33, a przyjemnych włok 18, s ktòrych tych włok osiadłych brał czynsz po kop 17, a s przyjemnych po kop 6. Punią wielką o szesciu scianach folwarkową tymiż poddanemi Sielickimi do dworu swego Hniezdziukow odprówadzić rozkazał, która y teraz tam stoi, a na kożdy rok, s kożdey włoki na niewod brał po złotemu jednemu y ryby po sadzawkach y w stawie folwarkowym łowił; kurow z kożdey włoki po dziesięciorgu brał, płotna po dziesięciu łokci, jałowić po dwoje na kożdy rok, baranow zaś kożdy tydzień po cztyry, a podczas y więcey. Przyjachawszy s Połocka u samego Kondrata s podjaczym Moskiewskim y z niemałą gromadą Moskwy y kozaczkow wzięli gotowych talerow 40, gorzałki wypili czanow trzy.

Zeznanie ziemian włości Czasznickiey, to jest Ziemka y Serebra y Bazylego Podreza y innych, iżeśmy pieniędzy gotowey sumy złł. 200 przez Marcinowicza Pietrowskiego, za roskazaniem onych J. PP. Ciapinskich, Moskwie złożyli byli to jest wojewodzie Połockiemu, którę y te doszły do rąk Jm. Pana Hrehorego Ciapinskiego.

Włość Czasznicką wszytką ciż pomienieni Jm. Pan Hrehory y Krzysztoph Ciapinscy miedzy kozaczki, co pod Moskwą służyli, porozdawali, to jest sioło Wiedrenie trzymał kozaczek Lwowicz; wieś Wiezowką kozaczek Kieczka; Daniel Pawulski wieś Szotkowszczyznę wieś Komowie trzymał Bielacki y innę wszystkie wsi włości Czasznickiey według woli y upodobania komu chcieli porozdawali dla przywłaszczenia pożytku swego.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 285—286 и обор.

№ 68.

1668 г. Жалоба игум. Полоцкаго Богоявленскаго монастыря Филофея Утчицкаго, занесенная въ Полоцкій гродскій судъ на монаха сего монастыря Пахомія Юревича, нарушившаго выданную въ 1648 году запись, которою подарилъ сему монастырю свое им. Тресковичи.

Roku 1668, msca Maja 22 dnia.

Żałował y opowiadał y z wielkim żałem reprotestował w Bodze Wielebny Jegomość ociec Filatij Utczycki Jhumien cerkwie Bohojawlenia swiętego monastera Połockoho sam od siebie y imieniem wszystkiey braci zakonników S-go Bazylego Wielkiego za wzięciem wiadomości z widymusow z xiąg Ratusznych Dzisienskich na zakonnika tey że reguły na Pachomija Jurewicza o to, iż on pomieniony zakonnik bywszy w tym monastyrże, a nie pamiętając wprzody na bojaźń Bożą, przysięge swą zakonniczą, a co większa lekce sobie powazając prawo Pospolite, nastąpiwszy na list swoy własny dobrowolny wieczysty fundatyjny zapis na majetność Treskowicze w wojewòdstwie Połockim leżącą pod datą roku przeszłego tysiąc sześćset czterdziestego òsmego miesiąca Februarij pierszego dnia, a przyznany u ziemstwa od niegoż zakonnika tegoż roku msca Februariy czwartego dnia, gdzie nie pamiętając na to smiał y ważył się mimo zaręki w liscie jego pomienionym fundatyjnym na sprżeciwnego kop sześciu set założoną, mając spolną radę y namowę z synowcem swoim panem Michałem Juriewiczem, któremu te pomienioną majętność Treskowicze nie wiedzieć jakim sposobem jakoby swoją własność prawem zastawnym we dwu tysiący złotych polskich, na lat sześć po sobie jdących puścił y w Magdeburiy Dzisienskiey ten list on Pachomij zakonnik pod czas incursij nieprzyjacelskiey synowcowi swojemu w roku przeszłym tysiąc sześć set sześćdziesiąt trzecim msca Marca czternastego dnia przyznał, który pomieniony pan Michał Juriewicz, jako się wyżey po-

№69. mieniło, zniozszy się z stryjem swoim Pachomiem Juriewiczem zakonnikiem tey że reguły, uczyniwszy expulsią guerico modo z spokoynego dzierżenia pomienionego Jegomośc. oyca Filatia, Jhumena monastyra Bohojawlenskiego Połockiego y wszytką bracią, wybił y wycisnoł, a co większa proces na żałujących w Bogu wielebnych zakonnikow Bohojawlenskich na oyca Giedeona Dronicza, namieśnika tego monastyra, y wszytką bracią w roku także przeszłym tysiąc sześć set sześćdziesiąt wtórym Julij czternastego do xiąg Lantwoytowskich Dzisienskich zaniosł: że gdy w tym wysz pomienionym roku Połock za przyczyną nieprzyjaciela Moskwicina zgorżał, tedy uchodząc z rąk nieprzyjacielskich Moskiewskich pomieniony zakonnik Pachomij pod czas tego pożaru jakoby na kilkie tysiący zadłużywszy strawując się w tym monastyrże, nie mając jakoby żadnego wyżywienia y odzienia, y porzuciwszy jakoby różne rzeczy, sprawy tak swoi, jakoby y różnych jch mościow panow obywatelow wojewòdstwa Połockiego wyratowawszy już jakoby z ognia y zostawiwszy w sklepie sam zaledwo z duszą uszedł do fortece Dziesienskiey, po którego jego Pachomia wyściu jakoby pozostały ociec Giedeon Dronicz, namieśnik y wszyscy czerncy tego monasterża Bohojawlenskiego, biorąc cerkiewne rzeczy z sklepu Glawbiczowskiego, jakoby y jego rzeczy Pachomia Juriewicza zakonnika y wszystkie sprawy zabrawszy przy swoich, do zamku Wysznego Połockiego, jakoby do dworu Episkopskiego wywiezli y jakoby ociec namieśnik ze wszystką bracią swoją zakonną przy rożnych rzeczach cudzych y swoich, jakoby wzioł szkatułę onego Pachomija, wnętrznym zamkiem y kłodką Niemiecką zamknioną y zapieczętowaną, w którey jakoby zostali sprawy wieczyste, różne zapisy, wypisy na imienie pomienione Treskowicze, które już jako się pomieniło własnie na ten monastyr Bohojawlenski legował y przyznał, znowu za swoją mianujac, jakoby rożne listy, rejestra, kwity poborowe, ociec Namieśnik z bracią zabrał, oso-

№68. bliwie jakoby od wielebnego w Bogu zeszłego Jego Mość. oyca Melentia Giedroycia, Jhumiena na on czas będącego tego monastyra Połockiego, ze wszystkim konwentem Bohojawlenskim jemu Pachomiju Juriewiczu, jakoby list przyznany w ziemstwie na tą majętnośc Treskowicze wròcony jest, którym zapisem on Pachomij zapisał pierwiey na cerkiew pomienioną Bohojawlenską mianowane imienie Treskowicze, o którą jakoby majętność mając osobliwą actią za jakowe wkrzywdzenie swoje z pomienionym konwentem tedy jakoby za włożeniem się w to jch mościow panow przyłożonych zobopolnych on Pachomij jeszcze za żywota zeszłego oyca Giedroycia jhumiena (2–3 слова вырвано) osobliwy list zrzeczony zapis na pomienioną majętność Treskowicze z podpisem ręki samego oyca Jhumiena y s podpisem ręki jakoby namieśnika oyca Giedeona Dronicza y s podpisami jakoby różnych oycow y z dozwoleniem jakoby całego konwentu Bohojawlenskiego y jakoby s podpisem rąk ich mościow panow pieczętarżow otrzymał, jakoby tym listem zrzekrzy się jemu Pachomiju tey majętności Treskowicz; jakoby zaś znowu do spokoynego dzierżenia wszytkim konwentem urzędownie przez jenerała podali, postąpili y jakoby osobliwy list zapis drugi s podpisami wszytkich osob y s podpisami panow pieczętarzow jakoby od oyca wielebnego Giedroyca jhumiena, tak y od wszystkiego konwentu otrzymał, że już wolno jemu Pachomiu w jmieniu Treskowiczech mieszkać y to jmienie komu chcąc przedać, a samemu do którego chcąc monastyra na mieszkanie udać się. J mając jakoby już wszystkie sprawy y już jakoby będąc sam pomienioney majętności possessorem, jakoby w sklepie wszystkie sprawy w szkatule zostały, tedy jakoby pomieniony ociec Giedeon Dronicz, namiesnik, ze wszytką bracią swoją biorąc cerkiewne rzeczy y jakoby szkatułę ze wszystkiemi sprawami tego Pochomija zabrał y jakoby zapisy zrzeczone listy odłupiwszy szkatułę do siebie wzioł przywłaszcza-

jąc jakoby zaś pomienioną majętność Treskowicze, także jakoby y innych wiele spraw, ktòre jakoby czasu prawa na rejestrże pokazowane będą, ten że jakoby ociec namieśnik do siebie pobrał y jakoby u siebie ma. W czym mając wielki żał y nieznosna obelgę za wniesieniem tak wielkiey calumniey przez tego zakonnika Pachomija Juriewicza na wszytek konwent Bohojawlenski Połocki w Bodze wielebny jegomość Fiłatey Utczycki, jhumien pomienionego monastyra, y chcąc z nim Pachomijem o złomaniu zapisu jego dobrowolnego fundatyinego y o zarękie w nim pomienioną, o wybicie spokoynego dzierżenia, tak też o niewinną potworzy pomowlią, którą, jako nie bojący się Boga niewinno na wszystek konwent Bohojawlenski wznosi, u należnego sądu prawem czynić u tego wszystkiego na nim dochodzić na ten czas dał te swoją załobliwą reprotestatią do xiąg grodskich Połockich zapisać, co jest zapisano.

По оп. кн. № общ. 203, част. № 52, л. 265—266.

№ 69.

Встрѣчная жалоба Христофора Тяпинскаго на г-жу Елизавету (урожд. Слущанку) Казановскую къ дѣлу объ убыткахъ, нанесенныхъ якобы братьями Тяпинскими въ им. и мѣстечкѣ Чашникахъ, принадлеж. означенной Казановской.

1654 г. 18 іюля, во время Московскаго нашествія, Тяпинскіе оставили свои имѣнія Тяпино, Гнѣздюки и Должицу, завоеванныя русскими войсками и выѣхали въ польскія владѣнія, гдѣ были до 25 іюля 1667 г. По возвращеніи, послѣ заключенія мира, изъ Польши Хр. Тяпинскій нашелъ им. Тяпино въ полномъ раззореніи, при чемъ, на мѣстѣ, были имъ собраны свѣдѣнія, что вина въ этомъ всецѣло падаетъ на мѣщанъ города Чашники и мѣстечка Казановки и другихъ подданныхъ г-жи Казановской. Сначала г-жа Козаковсбая и устно и письменно высказывала согласіе на возмещеніе убытковъ, причиненныхъ Тяпинскимъ ея подданными; но затѣмъ отказалась дать удовлетвореніе Тяпинскимъ и кромѣ того имъ были нанесена оскорбленіе со стороны жидовъ и мѣщанъ, обстоятельно изобратаемое въ настоящей жалобѣ.

Roku 1768, msca Maja 30 dnia.

Żałował y żałośnie opowiadał ziemianin J-go K-ey M-ci województwa Połockiego J-go M-sc P. Krzysztoff Ciapiński na Jaśnie Wielmożną Jey Mść. Panią Elizabet Słuszczanką, wojewódzianką Trocko Adamowo Kozakowsko Marszałkowo Koronno Nadworno o tym, iż Jego Mość Pan Ciapiński po zruinowaniu y nieszczęsnym objąciu tak samego zamku jako y wszystkiego województwa Połockiego przez nieprzyjaciela woysk Cara Moskiewskiego postradawszy y odbiegszy tak samey majętności ze wszystkim budynkiem nazwaney Ciapino, Hniezduk y Dołżycy w województwie Połockim leżącą, jako y poddanych w niey mieszkających wieczystym prawem jako y zastawnym od różnych kredytorow należących y że wszystko ruchomoscio w niey będącą jeszcze w roku tysiąc sześćset piędziesiąt czwartym, msca Juli ośmnastego dnia s tey majętności swey wyjechąwszy, aż do roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt siódmego, msca Juli dwudziestego piątego dnia bez żadney odmiany nie powracając do majętności swey y nie mając osiadłości za Carem Moskiewskim y nie sołdując onemu całe y życzliwe przy J-go K-ey M-ci zostawał, na co y reszkrypt J-go K-ey M-ci jest. Niżli w roku przeszłym tysiąc sześć set sześćdziesiąt siodmym msca Juli piątego dnia po zawartym pokoju Króla J-go K-ey M-ci przez wielmożnych Jshmść. Panow komisarżow ż Carem Moskiewskim pan Ciapiński powrócił do majętności swey Ci-apina, gdzie naliazszy wielke spustoszenie y spalenie tak samego dworu jako y obudwuch wsi, że y koła nie zostało y żadnego poddanego, tak też y najmnieyszey rzeczy z koni, bydła y wszelakiey ruchomości, — pytał się u rożnych ludzi, od kogo tak wielka ruina stałą? Którży, jako dobrże wiadomi, powiedzieli, iż tak domów popalenie nieboszczycy rodzicielki, jako brata nieboszczyka p. Hrehorego Ciapińskiego, tak też y samego P. Krzysztopha Ciapińskiego y zabranie wszelakiey ruchomości y spustoszenie wsi, rozpędzenie chłopów całe stałe od miasta Czasznik y mia-

№69. steczko Kazanowki z różnymi ludzmi przy nich będącymi poddanych Jaśnie wielmożney Jey Mos. Pani Kozanowskiey marszałkowey. Gdzie J-go Mos. Pan Ciapiński, widząc tak wielko krzywde y nieznosne szkode, a mając też rejestrz z podpisem rąk jeneralskich, w którym roku y jako stałe spustoszenie od tych mieszczan Czasznickich y Kozanowskich z różnymi pomocnikami przy nich na ten czas będącymi, a do tego mając też y długi tak własne swoje pozyczone żydom y mieszczanom Czasznickim, jako też y po nieboszczyku panu Hrehorym Ciapinskim bracie rodzonym, tak J-go M-ci P. Krzysztophu jako y P. Ewstaphiemu Ciapinskim należącymi y testamentem ostatniey woli zapisanymi, a niechcąc się zaraz do prawa udawać, jako ludzie spokoyne y nikomu nic niewinni, nie mniey też poważając wysoki honor Jaśnie Wielmożney Jey Mos. Pani Marszałkowey y o lepszey łasce y miłości dufając, sam J-go M-ść P. Ciapinski wespoł y rodzonym swym panem Eustaphim Ciapinskim jechali do Jey Msci Pani Marszałkowey do Czasznik upraszając o sprawiedliwosc swięte z obwinionych w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt ośmym msca Januarii dziesiątego dnia, mianowicie o długi winne—u 1) Abrama żyda y synow onego dwuch żydow Czasznickich złotych trzysta; 2) Samuela Malaszkiewicza, mieszczanina Czasznickiego, złot. cztyrdzieści; 3) mieszczan Czasznickich złot. trzydzieści; 4) Fiedora Protopopa, swieszczennika Czasznickiego złot. siedmdziesiąt. A osobliwie J-go Mść. P. Krzysztophowi Ciapinskiego jednemu winni. Tobiasz żyd Czasznicki złot. pięndziesiąt; Siemion Karniłowicz, mieszczanin Czasznicki, złot. dwadziescia; Waśko Maciejonek y z synem Alexiejem, mieszczanie Czasznickije, złot. trzydzieście y puł ośma. Gdzie Wielmożna Jmość Pani Marszałkowa koronna, widząc tak wilko ruine y szkode Jch Mość. Panom Ciapinskim stałe od mieszczan y poddanych Jey Mści, tak też y długi ręczne słuszne y całe Jch Mość PP. Ciapinskim winne y należyte zrazu łaskawie stawiła

obiecując tak ustnie, jako y przez kilkoro pisanie swoje we wszystkim z obwinionych skuteczno sprawiedliwość czynić. №69. A znać z umysłu uwodząc, żeby Jch Mość Panowie Ciapinscy prawem z Jey Mscią nie zaczynali przewłokę czyniła, odkładając aż do dnia dwudziestego wtórego msca Maja w roku teraznieyszym tysiąc sześćdziesiąt osmym, do przyjazdu w dom y majętn. Czasznik J-go Mść. Pana Stanisława Zalęskiego, sędziego grodzkiego Minskiego y J-go Mci pana Jana Fr.nciszka Kozanowskiego, za którym przyjazdem J-go M ci Pana sędziego y J-go M-ci P. Kozanowskiego, tak też y y Jchmość Panow Ciapinskich do Czasznik zleciła Jaśnie Wielmoż Jmść. P. Marszałkowa Jego Mść. Panu sędziemu y Jego Mść. P. Kozanowskiemu, aby Jch Mość. wprzodu rozsądzili jedno sprawe tylko żydami Gierszonem y Tabijaszem Czasznickimi o dług, złotych trzysta. Którży to Jch Mość. będąc na to wysadzeny nakazali żydom trzem przysięgą na tym jako nieboszczyk P. Hrehory Ciapinski za te złotych trzysta gorzałko odebrał y u ich spichlerzu swoją pieczęcią zapieczętował, co jest szyrzey w tym dekrecie napisano. I gdy dzień trzeci przysiągi przypadł w roku teraznieyszym msca Maja dwudziestego czwartego dnia Jch Mość Panowie Ciapinscy tylko sami we dwuch jachali do Czasznik, dla wysłuchania tey przysięgi I gdy staneli gospodo na imnie u Hryhorowey Kubieczyney J-go M-ść Pan Krzysztoph Ciapinski jako w zobopolney sprawie swey Pana Ewstaphiego Ciapinskiego brata młodszego posłał do dworu Czasznickiego tak samey Jey Mość Pani Marszałkowey jako y J-go Mci Pana sędziego upraszając o wydanie roty dla wykonania przysięgi tych żydow trzech. Gdzie zaraz Jeymość Jaśnie Wielmożna pani Marszałkowa, mając cale u protekcij swey wszystkich żydow y będąc panią onych, a za jnformacią J-go Mści Pana Zalęskiego, sędziego grodzkiego Minskiego, powiedziała to, iż wy, Panowie Ciapinscy, jeżeli będziecie więcey na żydow moich następować y szkołe nowo im ode mnie fun-

№69. dowano przysięgo obnawjać,—wiedzćie też o tym pewnie, że ja nie tylko samą, ale wszystkim żydom, mieszczanom y mieszczankom, tak też bojarom y poddanym każe na was y będe ich informowała wszelakimi niesłusznymi pomownymi sposobami następować y kogo mogąc przeciwko was by y nieprawdziwie pobudzać y każe na was pięciudsiesiąt mieszczanom popżysiąc. I zaraz rżekla do słúgi swego P. Michała Pożarskiego: idz przy tych żydach moich,—obacz jakoli Ciapińscy będą z nimi postępować. Co słysząc J-o M-sć P. Eustachi Ciapinski nic nie mowjąc prżeciwko takich słow J-ey M-sci cicho ze dworu odszeł, gdzie J-go M-sc P. Krzysztof Ciapiński, wziowszy wiadomość o takiey odpowiedzi Jaśnie Wielmożney J-ey M-sci P. Marszałkowey nie smiał y doyrżec słuszny y prawney przysięgi tych żydów. Ale oni przez się będąc ochoczymi do przysięgi, którym już nie nowina bez żadnego prowadzenia PP. Ciapinskich, stanowszy przed klatko zaszczępino, czapki nacisnowszy, co chceli, to mowili nie to, co w rocie było napisano, ale y owszem Jch M-sci PP. Ciapińskim przymówki czyniąc przeklimali. Co J-ch M-ść PP. Ciapińscy widząc tak wielko niesprawiedliwość, scisnowszy plecoma do gospody swey poszli, a J-go M-ść P. Michał Pożarski, będąc informowany od Jey M-sci tak też y J-go M-sci P. sędziego upraszał Jch M-ciów PP. Ciapińskich uwodząć tym y obiecując że żydzi, lubo jako tako przysięge wykonali, ale J-ey M-ść każe miastu tę gorżałkę zapłacić, ponieważ tu w mieście w spichlerżu została, czemu J M. PP. Ciapińscy uwierżawszy szli do dworu J-ey M-sci P. Marszałkowey, upraszając o dalszo sprawiedliwośc. A Jey M-sc W. P. Marszałkowa wziowszy o tym wiadomość, że żydzi przysięge wykonali lubo y nie słuszno, a będąc o to srodze rozgniewana na Jch M. PP Ciapinskich tak też z instynktu y rady tegoż Jego M-sci P. sędziego Minskiego, rozkazała woytowi Czasznickiemu na jmie Hrehoru Kurhanu, aby zaraz szedł do miasta y kogo mogąc do dworu zbierał, rozkazując onym,

№69. aby jako kto może wszelakimi niesłusznymi pomownymi słowy y wymyslnymi sposobami na J. M. PP. Ciapinskich swiadczyli y postępowali. Który woyt czyniąc dosyć rozkazanju Jey Msci P. Marszałkowey, jako paniey swojey, zebrał ich do dwudziestu człowiek y z białogłowami, zakładając na nich winę biciem y garłem karać, jeżeliby który z nich, abo która, nie czynili dosić rozkazaniu Jey M-sci P. Marszałkowey, y nie mowili tak, jako sama Jey M-ść onym rozkazała y nauczyła, mianówicie; sam woyt Hrehory Kurhan, Ławryn Chomczonek, Jakusz Kowal, drugiy Iwaszko Kowal, Fiedor Tkacz, Andrżey Długoszewski—rżymarż, Żylina woytowa przysięgła Moskwie y z nieboszczykiem mężem swym Kondratem Zylo na łapanie szlachty różney y samych Jch M. PP. Ciapinskich, na zniszczenie, palenie y wniwecz obrócenie majętności Jch Msci,—który temu wszystkiemi dosić czynił, powiedziała to niesłuszno, potwarno, nieuczsciwo, uszczyplino gębą swą w honore y sławie dobrey J. M. PP. Ciapinskim szkodzącey, jakoby Jch M-ść PP. Ciapinsci mieli Czaszniki palić y temu Zyle woytu y buntownikowi, Moskwie przysięgłemu, J-go M-ść P. Krzysztof Ciapinski na kopie do płachy szyję przyłożywszy ręką swoją ucioł. Między którymi był P. Jan Cinger, doktor Jey M-sci P. Marszałkowey y P. Mikołay Niedzwiecki, jenerał przy Jey M-ci mieszkający, tak też y protopop Fiedor, swieszczennik Czasznicki, który był uciekł że wszystkim w nocy z miasta Czasznik za następieniem żydów Czasznickich,—tedy y ten znać nie chcąc długu Jch M. PP. Ciapinskim winnego oddać y nie słusznym sposobem wykwitować, a do tego będąc informowany od J-ey M-ci P. Marszałkowey, obiecując onego zaś do łaski przyjąc y dom zasiewkami onemu pożywiolić, dał attestacią na Jch M. PP. Ciapinskich, jakoby Jch M. PP. Ciapinscy mieli Czaszniki palić y mieszczan sieć, gdzie y w oczy nieuważnym kłamliwym językiem prawił. A tak Jch M-ść PP. Ciapinscy widząc na siebie tak niesłuszne następowanie y widome pomowienie w

szczyrey y prawdziwey niewinności Jch M-ciow PP. Ciapinskich, że nie tylko aby mieli Czaszniki palić, y onych rujnować, abo też mieszczan zabijąć y na nich instygować, ale y w tych krajach Białorusskich nie byli aż w województwie Nowogrodzkim w wygnaniu z nieboszczyco rodzicielko, żonami y dziatkami swoimi stanowisko mieli, nie mogąc się z onymi w niewinnosci swoiey przęd wielkimi hałasami y nie byłymi słowami sprawić oswiadczyszy się Bogiem wszechmogoncym y biorąc do sobie na pomoć, w niewinności swey protestowawszy się precz odeszli. A chcąc o tak wielko y niesłuszno pomowką tak też y obełgą swoją, jako y nie o uczynienie sprawiedliwości z obwinionych, tak w długu winnych, jako y palenie domów y zniszczenie wszystkiey majętności Jch M-w PP. Ciapinskich, o to z Jasnie Wielmożną Jey M. P. Marszałkową Koronną Jch M. PP. Ciapinscy prawnie czynić y wszystkiey szkody y obełgi swojey dochodzić dali te żałobe swą do xiąg urżędowych grodskich Połockich zapisać. Co jest przyjęto y zapisano.

По оп. кн. № общ. 203, № ч. 52, л. 292—293.

№ 70.

1668 г. 13/18 февр. Жалоба ректора Полоцкой iезуитской коллегiи кс. Николая Сляскаго на земянъ Полоцк. воев. Викентiя и Георгiя Забѣльскихъ-Щитовъ о причиненiи ими тяжкихъ побоевъ мѣщанину мѣст. Якимании, принадлеж. полоцк. iезуитамъ. Тутъ же и актъ вознаго объ осмотрѣ побоевъ и ранъ сего мѣщанина.

Roku 1668, Februarii 18 dnia.

Opowiadał y obciążliwie żałował w Bogu wielebny jegomść. xiędz Mikołay Slaski, Rector Collegium Połockiego societatis Jezu w krzywdzie y okrutnym a tyrańskim zbicie Iwaszka Konowalenka, mieszczanina z miasta Jakimannij, w województwie Połockim leżącego, na ziemian J-go K-ey M-ci województwa Połockiego Jch mość. Panów Wincentego y Jerżego Zabielskich-Szczytow, jż wziowszy Jchmość przed się zły affekt przeciw jch mość. oycom jezuitom Połockim y mieszczanom ich, nie widzieć z jakich miar, a chcąc ten swoy zły umysł do effektu przywieść rożnych sposobow szukali, jakoż to skutkiem wykonali nad zwysz mianowanym mieszczaninem Jakimanskim takowym sposobem: Gdy będąc w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt osmym miesiąca Februarij dwunastego dnia ten wysz mianowany Konowalonek użytym y uproszonym od gospodarża swego Hryszka Sledziewicza mieszczanina Zapołockiego, u którego on do czasu w domu jego w łazni za sąsiada mieszkał do sprawowania niektórych rzeczy, aby z nim Sledziewiczem do miasta Wielkiego Posadu doszedł, tamże miedzy inszemi przyszli byli w potrzebie swojey y do Abrahama Icykowicza, żyda, tu w mieście Połockim mieszkającego u którego znalazszy jchmość panow Szczytow zwysz mianowanych y z inszą companią miod piących, a widząc onych już dobrże podpiłych, unikają zwady od nich na siebie jakiey, nic się nie bawiąc, nazad odeszli y idący do domu na Zapołocie wstąpili do pana Pawła cyrulika, tu w miescie Połockim na rogu przeciw szpitala rżymskiego mieszkającego, dla napicia piwa. Tedy tego roku, miesiąca y dnia wysz pisanego Jch. mość. panowie Szczytowie zaraz po odeysciu onych od Abrahama żyda niewiedzieć czy z swego złego zamysła, czyli też z czyjey inszey namowy y naprawy wziąwszy jakowyś gniew na tego Iwaszka Konowalonka, mieszczanina Jakimanskiego, kazali czeladzi swey mianowicie Wieczerzyckiemu y inney im przezwiskami wiadomey, onego po całym miescie Połockim szukać, a znalazszy do siebie do żyda Abrahama przyprowadzić. Którzy czyniąc woli y rozkazaniu Panskiemu dosyć, znalazszy go u pana Pawła cyrulika, wzieli gwałtem y przyprowadzili do żyda Abrahama, gdzie

panowie pili, którzy będąc już zajątrzeni złym affektem y złością nie chrzechcianską przeciw tego Iwaszka Konowalonka mieszczanina Jakimanskiego, lubosię nieborak prosił y modlił, aby go nie bili y na zdrowiu nie kaleczyli, jako człowieka sobie ni w czym nie winnego, y jeśliby co do niego mieli, aby u jch mość ocyów jezuitow sprawiedliwości dochodzili, a takowego bezprawia nad nim niewinnym nie czynili, domawiał się. Lecz jch mość. panowie Szczytowie na to nic nie dbając, tudziesz nie pamiętając tak na bojaźń Boga, wstyd ludzki y nakoniec swoy, jako y na srogość prawa pospolitego, ale szszegulnie czyniąc na confuz y dishonor jch mość. ocyów jezuitow, kazawszy czeladzi swey na jmie Weczerzyckiemu y woytowi swemu Alexieju Chwatu, który z nimi za jedno pił, onego tamże w izbie rozłożyć y trzymać sami obuchami odpoczywając na przemiany jeden podając drugiem tyransko niemiłosiernie, nielutościwie przy zadaniu ran y w głowie zbili, zmordowali tak, iż mało na tym że mieyscu o smierć nie przyprawili, o czym szerzey w relacij jeneralskiey jest opisano y dołożono, od którego tak okrutnego zbicia nie widzieć jeżeli żyw zostanie. A mało na tym, mając odpowiedz y pochwałkę tak na tego Konowalonka zdrowie jeżeliby żyw został, jako y na drugich mieszczan jch mość oycow jezuitow uczynili, obiecując kożdego z nich bić, mordować O co wszystko tak tyrańskie niemiłosierne y niewinne zbicie y zranienie tego Iwaszka Konowalonka mieszczanina Jakimanskiego, jako o odpowiedz y pochwałkę nie tylko na tego zbitego, ale y na innych mieszczan Jakimanskich uczynioną chcący jmść x. Mikołay Slaski, rector collegium Połockiego societatis Jezu, z nimi pany Szczytami wysz mianowanymi prawnie czynić y tego wszytkiego według nauki prawney na nich dochodzić dał te żałobę do xiąg grodzkich Połockich zapisać, co to jest zapisano.

Przy którym opowiadaniu stanowszy oczewisto jenerał J-go K-ey M-ci województwa Połockiego Hryhory Pohoski

kwit swoy relacyny ku zapisaniu do xiąg grodskich Połockich przyznał w te słowa pisany: Ja, jenerał, na podpisie ręki mey niżey wyrażony zeznawam tym moim relacyinym quitem, jż w roku terazniеyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt osmym msca Februaryi trzynastego dnia mając ja przy sobie na ten czas stronę dwuch szlachciców Pana Jana y Stephana Olszewskich byłem użyty od w Bogu wielebnego Jegomość xiędza Mikołaja Slaskiego, rectora collegium Połockiego Societatis Jezu na oglądu tyransko y niemosciwnie zbitego y uranionego mieszczanina Jchmość. oyców Iezuitow collegium Połockiego Jakimanskiego na jmie Iwaszko Konowalenka do domu Hrehorego Słedziewicza mieszczanina J-go K-ey M-ci Zapołockiego na ulicy wielkiey przoboyney mieszkającego, u którego ten zwysz mianowany Konowalonek do czasu gospodą w łazni mieszkał. Tamże przyszedszy ja że stroną szlachtę wysz mianowaną roku y dnia msca wysz pisanego do domu Hrehorego Sledziewicza y znalazszy tego mieszczanina Konowalonka w łazni leżącego, barzo chorego y na puły żywego snać obuchami zbitego; za okazywaniem tegoż samego widziałem ran kilko w głowie obuchem uderżonych, do tego grżbiet wszytek, poczowszy od głowy samey, aż do nog okrutnie, a nie miłościwnie obuchami zbitego, siniego, krwią na ciele tego y wszytkiego spuchłego, które to takowe zranienie y okrutne y tyranskie zbicie mianował sobie być stałe bez dania sobie na mnieyszey przyczyny od Jchmość Panów Wincentego y Jerżego Zabielskich Szczytow, braci rodzonych, o czym szyrzey w protestacyi jest opisano. I na tom ja, jenerał, com widział y słyszał to wszystko spisawszy w ten moy relacyiny quit z pieczęcią y s podpisem ręki mey własney, także pod pieczęciami strony szlachty, przy mnie na ten czas będącey dałem ku zapisaniu do xiąg grodskich Połockich. Pisan roku, msca y dnia

wysz pisanego. Грегоры Погоски, енералъ Его Королевскои милости воеводства Полоцкого рукою власною.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 321—322.

№ 71.

1668 г. 6 іюня. Жалоба земянина Пол. воев. Максимиліана Гущо на игумена, намѣстника и братію Полоцкаго Богоявленскаго монастыря о побояхъ и оскорбленіи отъ инока сего монастыря Полупеты.

Roku 1668, Junia 6 dnia.

Żałował y opowiadał ziemianin województwa Połockiego Jegomość Pan Maximilian Huszcza, Vice-Regent Cancellariey Wielkiey W X. L-go, na wielebnych ojców Dyzunitów monastera Połockiego Swiętego Bohojawlenia, mianowicie: na jhumiena Fiłatego Utczyckiego, a na Gedeona Dronicza, jako namieśnika, a na ojców Dawida Połupietę, Arsziętego Szaykę y na Jarofiejego Bakę, jako samych pryncypałow y na wszystek monastyr tameczny o to: iż wielebni oycowie, nie pomniąc na bojaźń Bożą y na srogość prawa Pospolitego, jadąc z Połocka do majetności Oboli stryja żałującego Jegomoś. Pana Jana Huszczy, rzeką Obolą, w czełnie, gdzie przyjachawszy do majętności oyców Jezuitow Collegium Połockiego, nazwaney Berkowicz, na toż rzeką Obołą leżącą, dowiedziawszy się, że pomieniony Jegomś. Pan Maximilian Huszczo nocuję w tey wsi Berkowiczach z bratem swoim Panem Michałem Huszczą, jadąc z wieczystey majętności swey, nazwaney Huszczyzny, którży to pomienieni oycowie: Połupieta, Arsieni y Baka z czeladzią y z chłopami swemi, który jachali z nimi w czołnach, do dziesiatka człowiek wysadzili na brżeg y czołna stanąwszy wprzody w gospodzie inszey, potym spordządziwszy się w tey gospodzie swojey z orężem do boju należącym, to jest z bardyszami, strżelbą, z kijami naszedszy na gospode dnia swiętego Jnny w roku teraznieyszym tysiąc sześćset szsćdziesiąt ósmym na Jegoms. Pana Maximiliana Huszczę, bez dania sobie żadney przyczyny, w przody słowy nie przystoijnymi, honorowi szlacheckiemu szkodzącemi, poczną łżyć, sromacić y jako chcąc naygrawać się, potym przypadszy ociec Połupieta J. W. Pana Maximiliana Huszczę obuchem bił y gdy by nie uprosił brat Jego Pan Michał Huszcza pewnie by na tym mieyscu o smierć przyprawili, na ostatek,—pochwałkę wszyscy braci pomienioni oycowie na zdrowie J W. Pana Maximiliana Huszczę, także na Pana Michała Huszcze o smierć przyprawić, uczyniwszy precz odjechali. O co J. W. Pan Maximilian Huszcza, chcąc prawem czynić dał tę protestacyją do xiąg grodskich Połockich wpisać; co jest wpisano.

По оп. кн. № общ. 203, № ч. 52, л. 287 и обор.

№ 72.

1668 г. 23/24 іюня. Жалоба игумена Полоцкаго Богоявленскаго монастыря Филофея Утчицкаго и братіи сего монастыря на г. Казимира Гребницкаго объ отнятіи на р. Оболи у монастырскихъ крестьянъ плота, который тѣ гнали изъ монастырскаго лѣса въ им. Лясковѣ, для монастыря, и о избитіи самыхъ крестьянъ.

Roku 1668, Junia 24 dnia.

Żałował w Bogu wielebny Jego Mość ociec Filatiey Utczycki jhumen monastyra Bohojawlenskiego Połockiego y wszystka tego monastyra zakonna bracia za daniem sobie wiadomości od poddanych swoich monastyrskich majętności nazwaney Laskowa Huszczynskiey w województwie Połockim nad Obolą rzeką leżącey, na imie od Hryszka Wasilewicza y od Maxima Jwanowicza, na ziemianina J-go

K-ey M-ci tegoż województwa Połockiego na Jegomościa Pana Kazimierża Hrebnickiego o to y takowym sposobem, iż w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmym msca Junia dwadziestego trzeciego dnia, za roskazaniem żałującego J-go Mść oyca jhumena y wszytkiey bracii, pomienieni poddani manasturscy z majętności Laskowa s puszczy własney monastyrskiey y na monastyrską potrzebą prowadzili rzeką Obolą lasu jedłowego połtrzecia sązniawego na budynek brzewien. Tamże wysz pomienionego roku, msca y dnia, gdy płyneły rzeką Obolą mimo majętność y dwor obżałowanego J-go M-ci Pana Hrebnickiego nazwaną Huszczyną w województwie Połockim, nad taż Obolą rzeką leżącą, gdzie postrzegszy sam Jegomość Pan Hrebnicki płynących na płycie poddanych monastyrskich a mając znać na to przysposobioną czeladz dworną człowieka do kilkanastu, jemu samemu znajomych, przypisując sobie jakieys cło na tey rzece Oboli, którego nigdy przed tym na Oboli rzece nie było, a wpadszy do czołnów y przybiegszy do płytu pomienionych poddanych mało nie potopili y s płotem do brzegu zawrocili. Tamże obżałowany sam Jego Msc. Pan Hrebnicki przepomniawszy bojazni Bożey y srogosci w prawie pospolitym na takowych gwałtownikow opisaney pomienionych poddanych monastyrskich kazał tyransko nie lutosciwie kijami bić, mordować y tak długo się nad onemi pastwiąc zaledwo żywych kazał puscić; las, który na budynek do monastyra prowadzili, gwałtem odjąszy obżałowany kazał do pomienioney majętności swey y dworu Huszczyna z brzegu zwozić y na swoy pożytek obrocił, a mało na tym: mając tamże Jego mość Pan Hrebnicki s czeladzią swą przed tymiż chłopami odpowiedz y pochwałkę nie tylko na poddanych monastyrskich, grożąc do smierci zabiciem, ale y na samego J-go M-sć oyca jhumena y wszystkich oycow zakonnikow monastyra Bohojawlenskiego Połockiego . . . (бумага истлѣла) wiele gdzie spotkawszy bić, zabić

albo w rzece Oboli utopić. Oczy. . (бумага истлѣла) dostateczney w relacyi jeneralskiey wyrażono będzie. O co wszystko tak o gwałtowne na dobrowolney rzece prowadzącego lasu odjęcie, jako o zbicie poddanych, o odpowiedz y pofałkę na zdrowie żałujących y na poddanych jch mość uczynionę chcąc żałujący Jegomść ociec jhumen y wszystka monasayra Bohojawleńskiego Połockiego zakonna bracia z Jegomść. panem Kazimierżem Hrebnickim prawem czynić y swey obełgi dochodząc dali te swoje opowiedanie y żałobę do xiąg grodskich Połockich, zapisać, co jest zapisano. Roku 1668, msca Junia 24 dnia te opowiedanie na pismie do urzędu podane.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 336 и обор.

№ 73.

1668 г. 20 іюня. Списокъ мѣщанъ и крестьянъ, разошедшихся по разнымъ мѣстамъ во время Московскаго нашествія изъ мѣстечка Бочейкова и изъ деревень сего имѣнія: Старины, Жерносѣковъ и Клещина, принадлежавшихъ обозному вел. кн. Лит. Альбрехту Цѣхановецкому.

Roku 1668, Junia 20 dnia.

Opowiedali ziemianie J-go K-ey M-ci województwa Połockiego y w innych województwach y powjatach W. X. L. osiadłości swoję mające: wielmożny J-go Mść. Pan Albrycht z Ciechanowca Ciechanowiecki, obozny W. X. L. starosta Orszański, Opeski, administrator economiy Szawielskiey y sama Jey mość pani Anna Kantaguzianka Albrychtowa Ciechanowiecka oboznina W. X. L. staroscina Orszańska, Opeska w rozeysciu różnych lat y miesięcy od zaczęcia y dzierżenia woyny Moskiewskiey poddanych wieczystych włości y miasteczka Boczeykowa, którzy z żonami y z dziećmi y ze wszystkim swoim dobytkiem różno poroschodzili y

osiadłości swe u różnych Jch mość Panow obywatelow X. L. w różnych powieciech przyjeli, mianowicie:

Z miasteczka Boczeykowa:

1. Mieszczanin y poddany jch mościow wieczysty tey majętności Boczeykowa na imie Jakim Hurko z żoną y że dwiema synami y z ich dobytkami.
2. Sciepan Żuraw z żoną y dziećmi y z dobytkiem.
3. Prokop Kroyda z żoną y dziećmi.
4. Jakusz Szypula z dziećmi y z dobytkiem.
5. Andrżey Lachow . . . z żoną y z dziećmi.
6. Michałko Konaszonek . " " "
7. Radzko Rycik . . . " " "
8. Siemion Konaszonek . " " "
9. Wasil Rycik . . . . " " "
10. Kondrat Rycik . . . " " "
11. Ohey Konaszonek . . " " "
12. Sierhiey Konaszonek . " " "
13. Sciepan Kowal . . . " " "
14. Arciom Jurkow szwiec z dwiema synami.
15. Fiedor Moskalow . . z żoną y z dziećmi.
16. Andrżey Gałan . . . " " "
17. Klimiata Szkapa . . " " "
18. Sawka owczynnik Babylow " " "
19. Chodzko Arudko . . " " "
20. Sierhiey Ambrozejow ze dwiema bracią.
21. Achrem Tuchlicz . . z żoną y z dziećmi.
22. Michey Dziacioł . . . " " "
23. Piotrek Azaronek . . " " "
24. Ławryn Kurakulka . . " " "
25. Andrżey Pupionek . . " " "
26. Awram Popkow . . . " " "
27. Jaśko Popkow . . . " " "
28. Andrżey Rodzkowicz . . " " "

29. Sciepan Rodzkowicz . z żoną y z dziećmi.
30. Sierhiey Rodzkowicz . " " "
31. Osip Rodzkowicz . . " " "
32. Iwan Rodzkowicz . . " " "
33. Andrżey Sudnik . . " " "
34. Michałko Sudnik . . " " "
35. Małaszko Chwiedorow . " " "
36. Dawyd Kosko . . . " " "
37. Oniskow syn Kosokowicz " " "
38. Ambros Pozniak . . . " " "
39. Łukjan Pozniak . . . " " "
40. Moysiey Pozniak . . " " "
41. Tit Pozniak . . . . " " "
42. Łukian Momakowicz . " " "
43. Jakim Strzelczonek . . " " "
44. Sicko Orudzko . . . " " "
45. Samus Ohejionek . . " " "
46. Wasil Krywiec . . . " " "
47. Waśka Krywiec . . . " " "
48. Maxim Tryszkowicz . " " "
49. Pawluk Kowalonek . " " "
50. Charyton Bayko . . " " "

A z włości Boczeykowskiey y ze wsi Zarnosiekow.

1. Słomiejonok Waśko . . z żoną y z dziećmi.
2. Słomiejonok Sawka . . " " "
3. Fiedor Hawryłowicz . " " "
4. Garewski Kondrat . . " " "
5. Garewski Kosciuk . . " " "
6. Amelian Mozeykin . . " " "
7. Hryszka Piatnica . . " " "
8. Kuryło Butan z żoną y z dziećmi. Butanowe syny Dawyd y Hryszko.

9. Swirid Hanionek z żoną y z dziećmi. Lewon y Andrżey z żonami y z dziećmi.
10. Ciereszko Pawlonek. . z żoną y z dziećmi.
11. Kondrat Pawlonek . „ „ „
12. Mikita Żarki . . . „ „ „
13. Sawosciey Żarki . . „ „ „
14. Piotrok Sienkiewicz . „ „ „
15. Apanas Kłowa . . . „ „ „
16. Fiedkowicz. . . . . „ „ „
17. Ławryn Domaszczonek „ „ „
18. Charko Domaszczonek . „ „ „
19. Hryhory Spodnicki . . „ „ „
20. Moysiey Pyrski . . . „ „ „
21. Lazarz Pyrski . . . „ „ „

Ze wsi Starżyny.

1. Ciereszko Lapionek . . z żona y z dziećmi.
2. Karniło Jankowicz . . „ „ „
3. Daniło Cichonkow . . „ „ „
4. Siemion Cichonkow . „ „ „
5. Leon Piatnica . . . „ „ „
6. Lazarko Wołkowicz. . „ „ „
7. Jhnat Wołkowicz . . „ „ „
8. Michałko Wołkowicz . „ „ „
9. Dmitrok Wołkowicz . „ „ „
10. Alexiey Jankowicz . . „ „ „
11. Jurko Jankowicz . . „ „ „
12. Siemion Cichonkowicz. „ „ „
13. Apanas Zabka . . . „ „ „
14. Dawid Rakowinia . . „ „ „
15. Michałko Okołowicz . „ „ „
16. Amelian Cichonowicz . „ „ „

Ze wsi Kleszczyna:

1) Jermoł Buyko z żoną y z dziećmi.

2. Michałko Chatkowicz . z żoną y z dziećmi.
3. Chwiedor Alexiejewicz. „ „ „
4. Ciszko Konoszonek . . „ „ „
5. Ciereszko Alexiejonek . „ „ „
6, Sciepan Alexiejonek . „ „ „
7. Siemion Nikifirowicz . „ „ „
8. Amielian Nikiforowicz „ „ „
9. Moysiey Ambrosowicz . „ „ „
10. Alexiey Moskalonek . „ „ „
11. Jakow Lapciuch . . . „ „ „
12. Chodzko Chwalunionek. „ „ „
13. Jaśko Chwalunionek . „ „ „
14. Klimiata Chwalunionek . „ „ „
15. Hryszko Bobkow, syn Daniło.

Którzy to pomienieni poddani jch mość. wysz mianowani pod czas woyny Moskiewskiey rozszedszy się do tych czasow nie wiedzieć gdzie y za kim mieszkają y do majętności Jch mość nie wracają. O których za wzięciem wjadomości lubo u kożdego pojedynkiem jako wieczystych y dawność ziemską w tey majętności zasiedziałych, z kożdym takowym mieście osiadłość przyjeli prawem czynić y według uchwały y constytuciy seymowey postępować y tych to pomienionych poddanych swoich wieczystych pozyskować,—dali tę protestatią do xiąg grodzkich Połockich zapisać, co jest zapisano На враде гродском господарском воеводства Полоцкого передо мною Юстынианомъ Немировичомъ Щитомъ подвоеводы Полоцким выписъ выданъ. Roku 1668, msca Junia dwudziestego dnia te opowiadanie na pisme do urzędu jest podane. Jan Ostrowski, namieśnik Połocki.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 380 и обор.

№ 74.

1668 г. 14 октября. Жалоба игумена Полоцкаго Богоявленскаго монастыря Филофея Утчицкаго на земянина Гущу.

Монахъ Полоцкаго Богоявленскаго монастыря Исаія Павловичъ Гуща, по завѣщанію, отдалъ въ вѣчное владѣніе сего монастыря свое наслѣдственное имѣніе Оболь-Лясково, лежащее надъ р. Оболью, въ Полоцк. воев. Выдавая себя за брата упомянутаго инока земянинъ Полоцк. воев. Матвѣй Гуща въ 1667 году сталъ вмѣшиваться во владѣніе симъ имѣніемъ и завелъ судъ. Послѣ долгихъ проволочекъ дѣло было рѣшено въ пользу монастыря. Но Гуща съ сынами произвелъ три наѣзда въ 1668 году на им. Оболь-Лясково и всякій разъ причинялъ здѣсь убытки.

Roku 1668, msca Oktobra 14 dnia.

Opowiadał y z wielkim żałem protestował w Bogu wielebny J-go M-ść ociec Filatey Utczycki, jhumen monastyra Bohojawlenskiego Połockiego y wszytka tego monastyra zakonna bracia na ziemjanina J-go K-ey M-ci województwa Połockiego pana Matwieja Huszczu y synów jego Fiedora y Hrehorego Huszczow o to y takowym sposobem: iż w roku przeszłym tysiąc sześć set sześćdziesiąt siódmym po zawartych miedzy Monarchami szczęśliwego pokoja pactach y po recuperatiy Połocka, obżałowany Pan Huszczo z synami swemi przyparując sobie jakies aktostwo do majętności wieczystey, oyczuzney w Bogu zeszłego z tego swjatu Jego Moscia oyca Jsaiy Pawłowicza Hyszczy, zakónnika tegoż monastyra Bohojawlenskiego Połockiego, nazwaney Oboli-Laskowa, w województwie Połockim nad Obolą rzeką leżącey y nazwawszy się tego to w Bogu zeszłego Isaiy Huszczy rodzonym bratem, smiał y ważył się zawiedzioną zastawnym prawem w summie pieniędzy, y potem testamentem wiecznoscią na monastyr Bohojawlenski legowaną Obol-Laskowo, na ten czas jeszcze w puście od nieprzyjaciela zrujinowaną, bez poddanych będącą nie pojednokroć, najezdżać, grunty razrabiać y pachać, a co większe utworżywszy uszczypliwy w grodzie Połockim y potym w grodzie Minskim na

№ 74.

żałujących Jch Mos. W. oycow zakonników process, pominąwszy należny sąd ziemski Połocki do sądu głownego trybunalnego w tymżę przeszłym tysiąc sześć set sześćdziesiąt siódmym roku w Minsku sądzonego, podwakroć pozywał y nie winnie do kosztu przywodząc żałujących turbował. Gdzie sąd głowny trybunalny w tey sprawie forum przed sobą nie uznawszy do należnego urzędu ziemskiego Połockiego na skuteczną rosprawę dwóma dekretami odesłać uczynił. Za któremi dekretami po podanym Jch Mość oycow żałujących obżałowanemu panu Huszczy w roku teraznieyszym tysiąc sześć set sześćdziesiąt ósmym na roki Trojeckie pozwu, tedy obżałowany na tych rokoch sam nie stanął y żadney wiadomości o swoim niestaniu nie uczynił; a urząd ziemski Połocki weyrżawszy w zapisy y prawo żałujących za odesłaniem sądu głownego Trybunalnego dwóma dekretami tą majętność Obol-Laskowo żałującym oycom Bohojawlenskim przysądzili, w wieczną possesyą, moc y spokoyne dzierżenie urzędownie podali. A obżałowany pan Huszcza z synami swemi wszelakich sposobow wynayduiąc, aby Jch Mość oycom zakonnikom jaką kolwiek przeszkodę w spokoynym tey majętności dzierżeniu mogł uczynic y sobie ją przywłaszczyc, w teraznieyszym że tysiąc sześć set sześćdziesiąt ósmym roku msca Jula dwudziestego wtórego dnia, tenże obżałowany z synami najechawszy mocno gwałtem na tąż majętność Obol Laskowo poddanych, który byli już za pokoja od żałujących w tey majętności osadzeni, rospędził y sam tą majętność Obol Laskowo chciał osieść. A gdy za daniem sobie wiadomości od poddanych swoich Jego Mość ociec jhumen, iż obżałowany pan Huszcza najechawszy na tą majętność władzę swą rosposciera, zakonną bracią swą dowiadując się, co się tam dzieję, wysłał, a on, obżałowany Pan Huszcza z synami dowiedziawszy sie, iż zaconnicy do tey majętności jadą, których nie doczekawszy z oney nie wiedzieć gdzie uiachał. Potym zaś w tymże wysz pomienionym

teraznieyszym roku, msca Augusta trzydziestego dnia, pow tó tenże obżałowany Pan Huszca z synami swemi najechawszy na tąż majętność O b o l-L a s k o w o y wybiwszy noddanego na imie Ławryna Michałkowicza, z doczesnego jego mieszkania, gdzie siano było złożono, s puńki, w ktòrey y sam na ten czas w oney z żoną y dziećmi mieszkał y przez kilka dni w oney panie obżałowany zyjąc y czyniąc jawny ubytek poddanym siana wozow trzy strawił y osiec dwiema kopami żyta nasadzoną ogniem doszczętu spalił y sam z synami s tey majętności O b o l i-L a s k o w a nie wiedzieć gdzie, jako nie osiadły uszeł y skrył. A mało na tym mając w teraznieyszym że tysiąc sześćset sześćdziesiąt ósmym roku, msca Oktobra piątego dnia pod czas już interegnum tenże obżałowany Pan Matwiey Huszcsa s tymiż synami swemi popełniając znaczny y jawny excess, najechawszy na tąż majętność żałujących Jch Mościow oycow O b o l-L a s k o w o, subordynowawszy sobie nie mało ludzi jemu znaiomych z orężem do boju należącym, co było w tey majętności poddanych rospędzili, a na poddanego na imie Iwana Siemienowicza chałupkę naszedszy a nie zostawszy samego doma, ktory był od strachu uszed, tedy żona tego to poddanego na imie Kaciuszę y synaczka lat tylko ośm ieszcze mającego lutościwie obuchami zbili y ledwo żywych porzuciwszy na ostatek odpowiedz y pofałkę tak na samych Jch Mość oycow zakonnikow monastyra Bohojawlenskiego Połockiego, jako y poddanych Jch Mość majętnoci O b o l i-L a s k o w a, gzieby ktòrego kolwiek podkawszy bić, zabić, albo w rzece Oboli utopić—uczyniwszy, precz odjechali, od którego zbicia y zramienia nie widzą żałuiące jeśli ta białogłowa ręką władać będzie, a dziecie jeśli żywo zostanie. O czym dostateczniey w relacyiey jeneralskiey dołożono będzie. O co wszystko tak o gwałtowny po trzykrotne na majętność O b o l najazd, jako o poczyniony szkody, o nielitościwie zbicie poddanych, także o odpowiedz y pofałką uczynioną chcąc Jego Mość ociec

jhumen monastyra Bohojawlenskiego Połockiego y wszystka tego monastyra bracia z nim panem Matwiejem Huszczą y synami jego prawem czynić dali te opowiadanie do xiąg kapturowych Połockich zapisać. Co iest zapisano.

По оп. кн. № общ. 203, част. № 52, л. 460—461 и обор.

№ 75.

1668 г. 5 октября. Жалоба управляющаго им. Великихъ-Долецъ г. Ивана Быляля на земянина Самуила Положейку.

Им. В е л и к і е Д о л ь ц ы принадлежало Полоцкой архіепископской каѳедрѣ. Во время нашествія Московскихъ войскъ тогдашній полоцкій архіепископъ и митрополитъ уніатскихъ церквей Гавріилъ Коленда выѣхалъ изъ Полоцкихъ краевъ. Проживая въ своемъ имѣніи В е с н и ц к ѣ г. Положейка, воспользовался этимъ обстоятельствомъ: онъ нарушалъ старыя границы земельныя; нарочито попортивъ межевые знаки, рубилъ лѣсъ въ архіеп. дачѣ при границѣ со своимъ лѣсомъ, захватывалъ хлѣбъ, нажатый на церковной земли и т. д.

Roku 1668, msca Oktobra piątego dnia.

Żałował y opowiadał dozorca majętności y dworu Jaśnie Wielmożnego w Bodze Przewielebnego Jegmscia xiędza Gabryela Kolendy, Metropolity Kijowskiego, Halickiego y wszystkley Rusi, Archiepiskopa Połockiego, Witebskigo y Mstisławskiego, nazwanego D o l e c W i e l k i c h, w województwie Połockim leżącego, Pan Jan Bylala na ziemianina J-go K-ey M-ci województwa Połockiego Jegomść. Pana Samuela Piotrowicza Położeyka, jako tego teraz pomieniony dozorca wzioł wiadomość od poddanych mianowaney majętności D o l e c k i e y Sidora Ukrahi, Kondrata Malajonka y Opanasa Popelika o tem, iż Jegomośc pan Piotrowicz, mieszkają w majętności swey W i e s n i c k u w tym że wojew. Połockim o granice s tą majętnością D o l c a m i leżącey, podczas zawojowania od nieprzyiaciela Moskwicina, w niebytności w tych krajach Jegomości xiędza Metropolity y w niewiadomości, ronżych lat przywłaszczając

ku majętności swey Wiesnicku grunty cerkiewne Dolickie granice starowieczną psujac, w różnych drzewach rubieże przez poddanych swoich powypaliwał, to jest lip dwie granicznych przeciwko poddanego Jchmościow Panow Kublickich Tarasu jedne do szczenta spalił, a drugiey lipy do połowicy wypalił, tamże y dąb jeden graniczny do połowicy także wypalił, a potym w roku przeszłym tysiąc sześćset sześćdziesiąt czwartym, robiąc towaru w puszczy swey Wiesnickiey, przeszedszy starowieczną granicą żywo wodę y miedzę graniczną starowieczną dębow wielkich jedynaście miedzy którymi y granicznych kilka, spiłował y na klepką holenderke zrobił, z których dębow wyrobił y wywiozł kop dziesięć y więcey a kupowaną klepki na brzegu kopę po kop dziewięć groszy Litewskich. W przeszłym tysiąc sześćset sześćdziesiąt siodmym, miesiąca Septembra dziewiętnastego dnia jeczmienia gwałtownie y bezprawnie na własnym gruncie cerkiewnym Doleckim kop trzy nazętego pobrał, z których kop trzech mogł wymłocić z kożdey kopy po osmin dwie, a osminą kupowanę po groszy trzydziescie szesc Litewskich. A niedosyć na tym mając w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt osmym, miesiąca Septembra dwudziestego siodmego dnia, lekce sobie poważając prawo Pospolite, także gwałtownie y bezprawnie zebrawszy gromadę ludzi różnych y poddanych swych y popsowawszy granice, spaliwszy pomienione lipy granicznie y dąb y w tym mieyscu przeciwo poddanego Jch Mosciow panow Kublickich Tarasa y żywo wodę przeszedszy, pszenicy na ladzie posianey y pozentcy snopow czterdzieście, w drugim mieyscu przeszedszy miedze graniczną starowieczną u niwy Apanaska Piepiełka jęczmienia na ladzie posianego y pozętego kop pułtrzecia gwałtownie pobrał y pograbił y do majętności y dworu swego Wiesnicki uwiozł y sprowadził y na pożytek swoy obrocił, z czego pszenicy mogł umłocic osmin pułtory, a osmine kupowaną po kopie, a jęczmenia mogł

umłocić ośmin pięć, a ośminę na ten czas kupowana po groszy trzydzieście dwa Litewskich; y inszych nie mało szkod w puszczy poczynił, o których jeszcze na ten czas pomieniony dozorca wiadomości dostateczney mieć nie może; ku wielkiey szkodzie cerkwie Bożey y Jego Mości xiędza Mietropolity. O które to takowe gwałtowną popsowanie granic, popiłowanie dębow, pobranie y pograbienie zboża y insze szkody zachowując w Bodzie Przewielebnemn Jego Mść xiędzy Metropolitie do Jegomść. P. Piotrowicza wolne mowienie prawne, pomieniony dozorca prosił, aby ta żałoba do xiąg grodskich Połockich przyięta y zapisana była. Co jest zapisano.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 462—463 и обор.

№ 76.

1668 г. 7 іюня. Заявленіе земянина Полоцкаго воеводства и Оршанскаго повѣта Григорія Гласко объ утратѣ различныхъ имущественныхъ документовъ во время Московскаго нашествія въ царствованіе Алексѣя Михайловича. Обращаютъ вниманіе подробности о положеніи помѣщиковъ въ Полоцк. воев. Гласко владѣлъ им. Борковичи, пріобрѣтеннымъ имъ отъ нѣкоего Каміонки.

Roku 1668, Junij 7 dnia.

Opowiadał y do wiadomości donosił ziemianin J-go K-ey M-ci województwa Połockiego y powiatu Oszmianskiego Jmść Pan Hrehory Hłasko o tym y w takowey sprawię, iż za nastąpieniem nieprzyjacielskim na Panstwo J-go M-sci Pana naszego miłościwego y za odebraniem różnych miast W-go X-wa L-go między któremi y województwo Połockie w zawojowaniu zostało nieprzyjacielskim, z ktòrego wszystka szlachta tegoż województwa Połockiego tulając się po różnych mieyscach od nieprzyjaciela w zbiegach była rozproszona y nawiedziona z Bożego dopuszczenia różnemi upadkami, jakoż

y żałujący Jegomść Pan Hłasko będąc po różnych mieyscach w zbiegach doswiedczył upadkow y różnego różnymi czasy nad sobą wszelkiego niebiespieczęstwa, a mianowicie: w przeszłym roku tysiąc sześćset sześćdziesiątym piątym, gdy nieprzyjaciel zas z Połocka do panstwa J-go K-ey M-ci z woyskami wypadł, pod który czas żałujący będąc w zbiegach, mieszkając w powiecie Oszmianskim nazwanym w folwarku Czysciu, sam żałujący z małżąką y dziećmi małemi zaledwo ze zdrowiem, aż za Wilną wyjachał, a czeladz swoją na imie Jeržego, Epimacha y Jana Doroszkowskiego y z drugą czeladzią drobną, z wozami y różną ruchomością wyprawił y za miasteczkiem nazwanym Zupranami w powiecie Oszmiańskim leżącym o pułmili już zmrokiem y czeladz mienowaną y nie mienowaną wszystką od gromady wielkiey skupioney pobitą na smierć; y wozy wszytkie porabowanę y co było w wozach, skrzyniach, szkatułach na dziesięć tysięcy z końmi, ze wszystką ruchomością, z wozami przez czate Moskiewską y zgromadzoney kupy swoich ludzi, który byli przy Moskwie, pobrano, jak też różnych spraw wieczystych, arędownych obligow, zapisow, paragraffow od różnych osob żałującemu służących y wiele innych w tych skrzyniach, szkatułach pobrano y poszarpano y co pamięc może znieść do wiadomości urzędowey donieść y wypisać dla przyszłego czasu, do pozyskania, żałujący obmyslił, jakoż za szczenśliwym panowaniem Krola Jmci Pana naszego Miłościwego y za szczęśliwym z Bożey łaski rekuperowaniem miasta J. K. M-ci Połocka, gdy się sądy ziemskie Połockie otworżyły y przybywszy żałujący Jegomość Pan Hrehory Hłasko do Połocka na sądy ziemskie Połockie w teraznieyszym roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt osmym na roki Trojeckie, sądownie w Połocku odprawujące, przybył y wiele spraw do aktu xiąg ziemskich Połockich podawał, a jnnę przez woyne pogineli, zabranę, te są tą protestatią do wiadomości urzędowey od żałobliwego doniesionę.

Prawo arędownę od pana Krzysztopha Krzyżanowskiego, ziemianina J-go K-ey M-ci województwa Trockiego, na majętność Szostakow; do tegoż Pana Krzyżanowskiego za wybicie z spokoynego dzierżenia y odięcie tey że majetności Szostakowa; dekreta trybunalskie; listy pojezdze; dworżańskie banicie y wszystek progress prawny o toż dołożony; list zapis od niemca Ryskiego od Hans Harmensa na sześć tysięca złotych polskich na cerograff pięć set piędziesiąt pięć polskich; tegoż niemca długu winnego kontrakty różne z tymże niemcem Ryskim originał prawo wieczyste przyznane od Jmść pana Jana Losowskiego na łuch y ostrowek od majętności Borkowicz odłączony żałującemu wiecznością przedany; list zapis od tegoż Jmści Pana Losowskiego żałującemu dany na oddanie parwa wieczystego przedtym tego od żałującego spolnie z Panem Mikołajem Kamionkę temuż Jmści postąpionego, a potym przez tegoż Pana Losowskiego żałującemu na ten łuch y ostrowek przedany; originał prawo wieczysto przyznane od Jmść Pana Jana Wolskiego, ziemianina J-go K-ey M-ci województwa Połockiego na majętność Borkowiczy, Panu Fiedoru Kamionce wiecznością przedane; od Pana Kamioki taż majętność Borkowiczę żałującemu wiecznie przedana y przyznana; oblig, zapis Pana Hrehorego Trosnickiego na kop czterdziescie; list zapis na P. Bazylego Sadowskiego na kop czterdzieścle pięć. Oblig, zapis na pana Jana Dziekanickiego na kop czterdzieści cztyry; list zapis na mieszczanina Zapołockiego Pyrchowka na kop dwiescia groszy liczby Litewskiey. Oblig zapis na Pana Jana Bużalskiego na kop dwadzieścia. Oblig na Pana Hrehorego Skirmonta na kop dziesięć. Kwitacya o różny zawody od Jmści Pana Marcyana Szczyta Zabielskiego. Kwitacya od Pana Pawła Belka także o rózne zawody w trakcie Siebieskim stałę; kwitacya Pana Wilima Wilkima zdość uczynienia o poddanych Załosiemskich; kwitacya Pana Zacharewicza porucznika Siebieskiego z dość uczynienia ugody stałey. Kon-

trakt z Hendrykem Higielem, niemcem Ryskim, o towary rożne liesny, a o inne sprawy do drugiey przystrogi salue żałujący zachowuję, a o teraznieysze ktore się przepomniały daję żałobliwy te wiadomość w teraznieyszym roku tysiąc sześćset sześćdziesiątym osmym, msca Junia siodmego dnia na rokach Trojeckich do xiąg ziemskich Połockich zapisać; co jest zapisano.

По оп. кн. № общ. 203, № част. 52, л. 482—483.

№ 77.

1668 г. 14 мая. Въ 1667 году, зимою, Полоцкій купецъ Стефанъ Кирилловичъ Людскевичъ отправилъ сына своего Петра въ г. Гданскъ за товарами, вмѣстѣ съ другими купцами Полоцкими. На обратномъ пути, когда купцы съ товарами изъ Пруссіи вступили въ польскія владѣнія, —въ Вержболовѣ другіе пошли въ таможню уплатить пошлины, а означенный Петръ Людскевичъ, чтобы предъявить королевскую привиллегію, освобождавшую его отъ таможенныхъ сборовъ. Таможня находилась въ завѣдываніи еврея Марка Герциковича, который, необращая вниманіе на привиллегію, потребовалъ уплаты таможеннаго сбора наличностью или выдачею векселя на сто польскихъ золотыхъ. На послѣднее Людскевичъ и долженъ былъ согласиться, опасаясь быть оставленнымъ своими товарищами; но задержка стоила ему около 30 польскихъ золотыхъ. Между тѣмъ, если бы не было у него привиллегіи,—таможенныхъ пошлинъ за свой товаръ онъ долженъ былъ бы уплатить всего 15 золотыхъ. Когда же въ Полоцкъ пріѣхалъ „администраторъ подати старой,“ то онъ взялъ и ту расписку, которую выдалъ Герциковичъ Петру Людскевичу въ полученіи векселя,—такъ что было отнято изъ ихъ рукъ послѣднее доказательство незаконности указаннаго векселя.

Roku 1668, Maja 14 dnia.

Opowiadali y soleniter się protestowali mieszczanie y kupcy miasta J-go K-ey M-ci Połockiego sławetni Pan Stephan Kiryłowicz y syn jego Pan Piotr Stephanowicz Ludzkiewiczowie o tym, iż w roku przeszłym tysiąc sześćset sześćdziesiąt siodmym pomieniony Piotr Ludzkiewicz, będąc od rodzica swego wyszmianowanego posłany z Połocka z pieniądzmi dla nabycia towarow, aż do miasta Gdanska, tedy z innymi pospolu kupcami Połockiemi pusciwszy się w tę drogę w samą zimnią drogą za łaską Bożą szczęsliwie tam przybył, a według ubogiey kopy swey nakupiwszy towaru y powracając się nazad ku domowi, a już z granic Pruskich wyjachawszy, gdy do Wierzbołowa starostwa y dzierżawy Jaśnie Wielmożnego Pana Jmśći Pana Jana Karola Kopcia wojewódy Połockiego przyjachali, a widząc iż tam celnikowi na cle starym zastającemu trzeba się okazać, na ktorym na ten czas siedział żyd Marko Hercykowicz, tedy compania wszystka kupcy Połocscy szli do tego żyda, tak też y żałujący P. Piotr Ludzkiewicz z nimi pospolu poszedł nie dla płacenia cła, ale dla okazania się samego y dla ukazania wolności, rodzicowi jego za przywileyiem J-go K-ey M-ci służącey y daney, przez ktorą od placenia cła starego we wszystkim Panstwie J-go K-ey M-ci uwolniony zostaie. A tak gdy po odprawieniu się towarzystwa jego do niego Pana Piotra Ludzkiewiecza przyszło, tedy zasłaniaiąc się wolnością y ukazując na pismie, żądał tego żyda, aby żadnego nie czyniąc mu zatrudnienia y nie nastempując na przywilegia J-go K-ey M-ci wolno przepuscić chciał, na co ten żyd Marko Hercykowicz na mniey nie dbając y wolności za przywilegiem J-go K-ey M-ci Panu Ludzkiewiczowi daney y służącey y niwczem nie poważając, ale barziey fukaiąc y grożąc się towary od niego gwałtem odbierać, konieczno po nim P. Pietrze Ludzkiewiczu tego potrzebował y gwałtem wymagał, aby mu, albo pieniądzmi za cło płacił, albo oblig na złotych sto polskich dał, gdzie on, P. Piotr Ludzkiewicz, widząc tak wielki gwałt nad sobą, a będąc od tego żyda gwałtem zatrzymany y przez nie mały czas turbowany, a owdzie y companiey swey nie chcąc się w tak wielkiey drodze upuscić, ktora już go chciała odiachać, tedy rad nie rad z pszymuszenia gwałtownego musiał temu żydowi napisać y dać oblig na imie rodzica swego Pana Stephana Ludzkiewicza na złotych sto polskich. Jakoż ten żyd Marko Her-

№77. cykowicz po wymożeniu tego obligu dając jemu P. Piotrowi Ludzkiewiczu kwit względem mających w wozie towarow pomienił y to w tym kwicie swoim, iż ten oblig wymuszony y wymożony przez niego zostaje, który to głowny kwit Wierzbołowski w Wilnie celnikowi na starym cle zostającemu jest oddany. A ku temu ten żyd Marko wymogszy ten oblig y dając żałującemu przerzeczony kwit to powiedział, iż prawi ja ten oblig oddam Jmści Panu Administratorowi cła starego Jmsci Panu Zygmuntowi Drżewieckiemu, który Jmść Pan Administrator ma wolą obiezdżać wszystkie komory portowe nad Dzwiną rzeką zostające y musi być na komorę Połocką tedy prawi samemu Jmości wolność waszą w Połocku pokażecie, a Jmść Pan Administrator oblig ten za obaczeniem wolności wrocić. Czym będąc żałujący P. Piotr Ludzkiewicz od tego żyda ubiezpieczony ku Połockowi odjachał, a jednak za tą turbacyą y zatrzymaniem żydowskim poniosł szkody na złotych trzydziescie polskich, to jest wydając na konie, na czeladz y companią, aby go nie porzucili jednając a samego cła od towaru jego pana Ludzkowiczowego, gdy by wolności nie miał y gdy by przychodziło płacic cło stare, tedy nie przyszło by zapłacić więcy nad złotych piętnaście polskich. Ale gdy kto czego nie powinien, tedy y grosza jednego dać nie jest słuszna. A co większa y nogany godna, aby miał sam przywilegia J-go K-ey M-ci Pana swego miłosciwego y wolność nadaną naruszać y dziurawić, tego P. Piotr Ludzkiewicz zadaną miarą udziałać nie mogł. Ale mając jeszcze nad sobą starszę głowę rodzica swojego y pod jego rżądem zostająć, zaczym wołał pomieniony oblig rad nie rad za wymozeniem gwałtownym żydowi dać, będąc tym upewniony, iż za ukazaniem wolności w Połocku samemu Jmsci Panu Administratorowi, miał być ten oblig jemu, abo rodzicowi onego wrocony. Niżli potym, gdy w roku teraznieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt osmym msca February iedynastego dnia

№77. Jmść pan Zygmunt Drżewiecki, Administrator ceł starych W-o X-a L-go do miasta Połockiego przybył, tedy żałujący P. Piotr Ludzkiewicz y z rodzicom swoim, mając wiadomość, iż ten oblig już jest w ręku Jmsci Pana Administratora, a zaraz szedszy obadwa pospolu do Jmści pokazywali wolność tąż, ktorą sie P. Piotr Ludzkiewicz w Wierzbołowie żydowi zakładał y dając sprawie o wszystkim, jako co w Wierzbołowie było, y jako ten oblig sposobem wyżey opisanym przez mianowanego żyda Marka gwałtownie, a nie złusznie wymożony jest, na który żadnego grosza nie winno, i to przekładając Jmści, iż ten żyd sam w kwicie swoim wymożenie poniewolne tego obligu pomienił, który kwit w Wilnie przez celnina na cle starym zoctającego z ręki P. Piotra Ludzkiewicza jest wzięty. To wszystko dostatecznie Jmść. Panu Administratorowi PP. Ludzkiewiczowie przełożywszy o wrocenie przerzeczonego obligu wymuszonego, a niwczem nie winnego upraszali, a nie tylko sami prosili ale y innych osob nie mało zacnych, panow obywatelow y kupcow Połockich tamże było y wszyscy pomieniony wolność prezentując prosili y domowiali się, aby jmść celnikom na starym cle zostającym nie kazał cła starego brać od takowych mieszczan Połockich, którzy by takie wolności sobie na piśmie dane pokazywali, gdyż są z osobliwey łaski J-go K-ey M-ci Pana naszego miłościwego od płacenia ceł starych uwolnieni. Gdzie Jmść Pan Administrator za onaczeniem takowey wolności widząc być krzywdą Panom Ludzkeewiczom przez Marka żyda uczynioną, a jednak nie dowierżając powiesci ich, dla czego by ten oblig urosł y nie wracając onym tego obligu, odłożył to wzięcie sobie pewney od tego żyda wiadomości aby mog istotnie od żyda wiedzieć; jakim by sposobom ten oblig onemu od P. Piotra Ludzkiewicza dostał się y dany jest y oraz kazał tymże PP. Ludzkiewiczom list do tego żyda pisać o tym obligu. Jakoż zaraz list sporżądziwszy do żyda samemuż Jmść panu Administratorowi do ręku oddali,

№77. upraszając pilnie, aby przy okazyjey temu żydowi odesłać y respons o wszystkim jako się co działo otrżymać raczył, jakoż Jmść. Pan Administrator ten list wziąwszy słowem swym panskim przy zgromadzonych wielu osob tak przyrzekł, iż skoro otrzymam od żyda Marka wiadomość o tym obligu, że jest z musu dany y własnie względem niepłacenia cła starego wymożony, tedy zaraz ten oblig do Połocka odeszlę y wam wrocić każę. A tak po odjachaniu Jmści Pana Administratora z Połocka, przez tak długi czas nie mogąc się wrocenia tego obligu w Połocku doczekać, a warując sobie w przyszły czas Panowie Ludzkowieczowie, aby tak w Połocku jako y gdzie kolwiek na drodze turbowani za tym wymuszonym obligiem nie byli y do szkod niewinnych nie przychodzili, tak też zachowując sobie salwę mowienia o ten oblig prawnego, do tego żyda Marka Hercykowicza y do każdego takowego, u kogo by się ten oblig w ręku znaydować miał, nie mniey też chcąc pomienionych szkod za zatrzymaniem y turbacyą tego żyda w Wierzbołowie poniesionych na tymże żydzie Marku dochodzić y pozyskiwać y coby więcey szkod prawnych ponieść mieli na nim że się prawnie domawiać y requirować zanieśli to oporwiadanie swoje y prosili, aby do xiąg grodskich Połockich było przyięto y zapisano. Што ест записано.

По оп. кн. № общ. 203, № ч. 52, л. 488—489.

КОНЕЦЪ.

УКАЗАТЕЛЬ
къ I части 28 выпуска
Историко-Юридическихъ Матеріаловъ, извлеченныхъ изъ актовыхъ книгъ губерній Витебской и Могилевской.

А. Географическія названія.

Примѣчаніе. Объясненіе сокращеній: *воев.*=воеводство; *вол.*=волость; *гор.* или *г.*=городъ *дер.*=деревня; *им.*=имѣніе; *мѣст.*=мѣстечко; *оз.*=озеро; *Орш.*=Оршанскій; *пов.*=повѣтъ; *Пол.*=Полоцкій; *стар.*=староство; *фольв.*=фольваркъ; *Чечер.*=Чечерскій.

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

Л.

М.

Н.

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц.

Ч.

Ш.

Щ.

Я.

Б. Личныя имена и фамиліи.

А.

Б.

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

К.

Л.

М.

Н.

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц.

Ч.

Ш.

Щ.

Э.

Ю.

Я.

В. Предметный указатель.

А.

Б.

В.

Г.

Д.

Ж.

З.

И.

К.

Л.

М.

Н.

О.

П.

*) Стр. см. геогр. указ. соотв. названія.

Р.

С.

*) Цитаты см. въ географич. указ. подъ соотв. названіями.

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц.

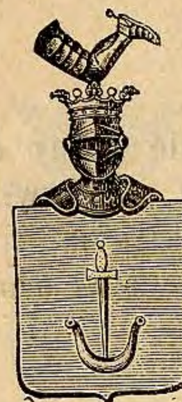
Выпуска двадцать осьмого

ЧАСТЬ ВТОРАЯ.

Оршанскій гербовникъ.

1. ABRAMOWICZOWIE.

Roku 1774 msca Maja W. J. PP. Hrehory z dwóma synami Mikołajem y Stanisławem, Mikołay, Jan y Stanisław A b r a m o w i c z o w i e, herbem poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywód swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb NOWINA.

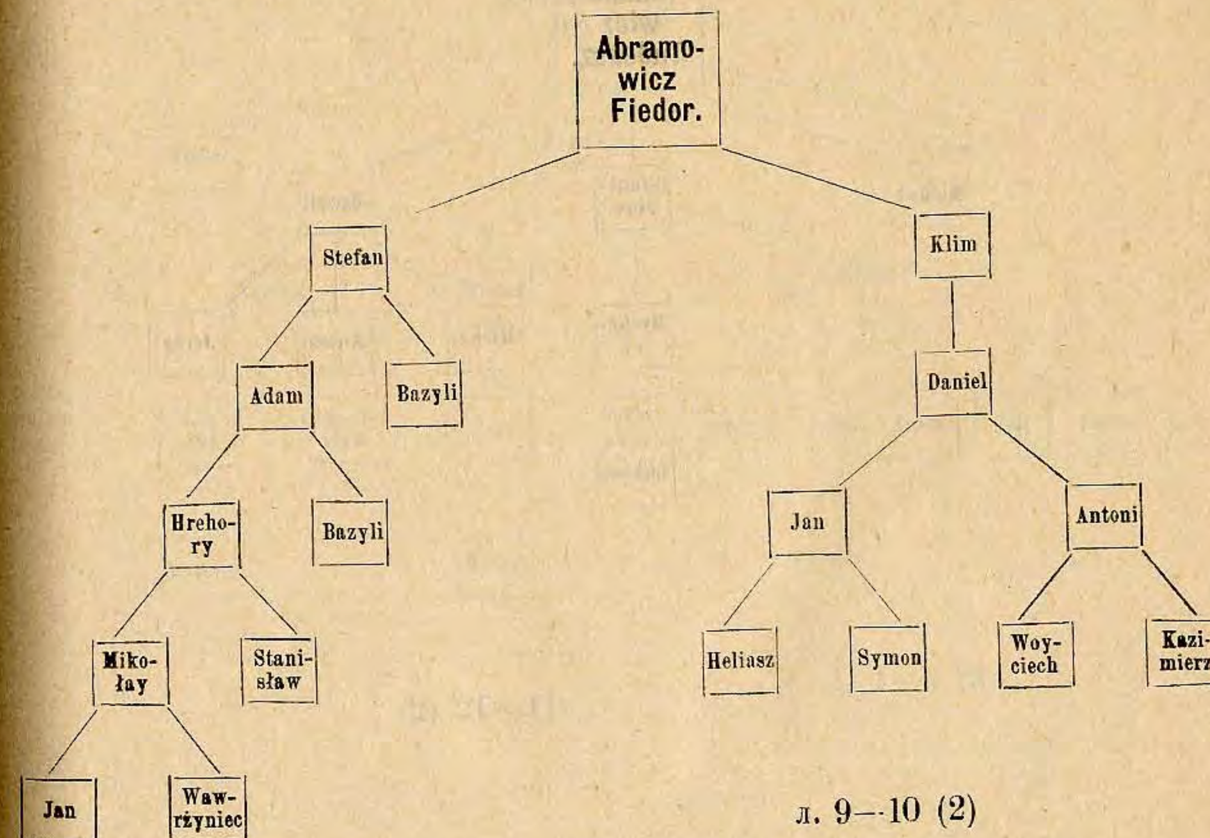
Ma być ucho od kotła białe w polu błękitnym, obiema końcami do góry obrocone, we srzodku niego miecz otłuczony, rękoieścią prosto do góry, końcem na dół; w hełmie nad koroną noga zbroyna, z ostrogą, kolanem niby klęcząca w koronie, piętą wlewo tarczy skierowana.

Dowodzili szlachectwa swego:

1690 Juliy 31 dnia abjuratą na dym jeden z maiętnosci **Koupity** w trakcie Radomskim, w wojewodstwie Smolenskim *) leżącey, która maiętność była nadana od xiążąt Udzielnych Mscisławskich za służbę woienną Fiedorowi **Siemihubowi Abramowiczowi.**

1706. Prawem zastawnym na połowę gruntow od **Koupity** od J. panow Klima. Stefana, Daniela y Bazylego **Siemihubow Abramowiczow,** J. PP. Kozakiewiczom danym.

1745 Aprylа 10 dnia. Kwitacyą od Symona Kozapolskiego J. P. **Danielowi Abramowiczowi** daną.

л. 9—10 (2)

*) л. 10: „w wojewodstwie Mścisławskim".

2. ADAMOWICZOWIE.

Roku 1775 miesiąca marca 7 dnia J. PP. Hrehory z synem Łukaszem Adamowiczowie, herbem poniżey odrysowanym pinczętuiący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb LELIWA.

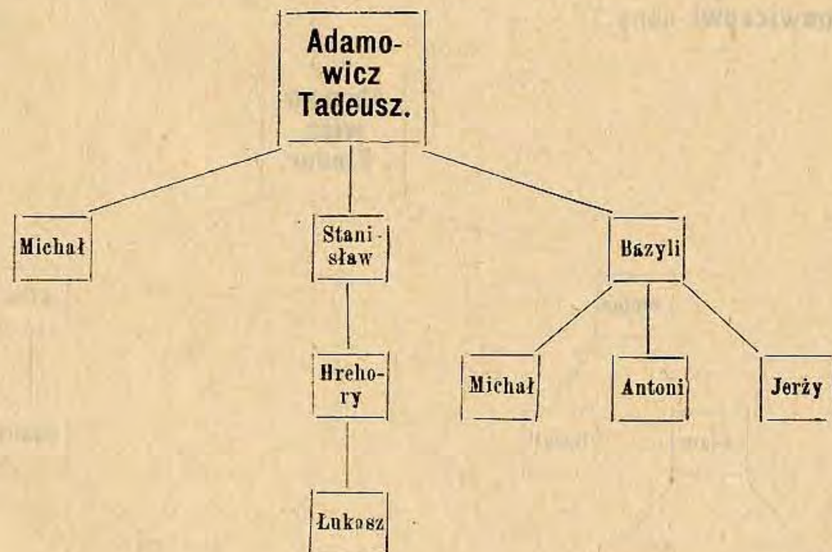
Ma bydz xiężyc jak na nowiu, nie pełny do góry rogami obrocony, we srzodku jego gwiazda o sześciu rogach; w polu błękitnym; xiężyc powinien bydz złoty; na hełmie pawi ogon, na nim takiż xiężyć.

Dowodzili szlachectwa swego:

1774 Julij 23 dnia skryptem testymonialnym, od urzędników y szlachty powiatu Lidzkiego o familiy J. PPow Adamowiczów wydanym.

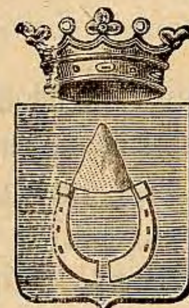
1733. Processem, imieniem Stanisława y Praxedy Adamowiczów na J. PP. Łowienieckich zaniesionym.

1730. Prawem zastawnym na część maiętności **Swiatyczowki** od J. pp. Łowienieckich Stanisławowi y Praxedzie Adamowiczom służącym.

3. AKSZEWSCY.

Roku 1773, msca Nowembra 3 dnia J. PP. Tadeusz y Waleryan z synem Marcinem, Stefan z synem Stanisławem, Jan z synem Michałem, Wawrzyniec, Maciey, Józef, Antoni, Jan y Jakub Akszewscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszanskim uczynili.

Herb ZŁOTA GÓRA.

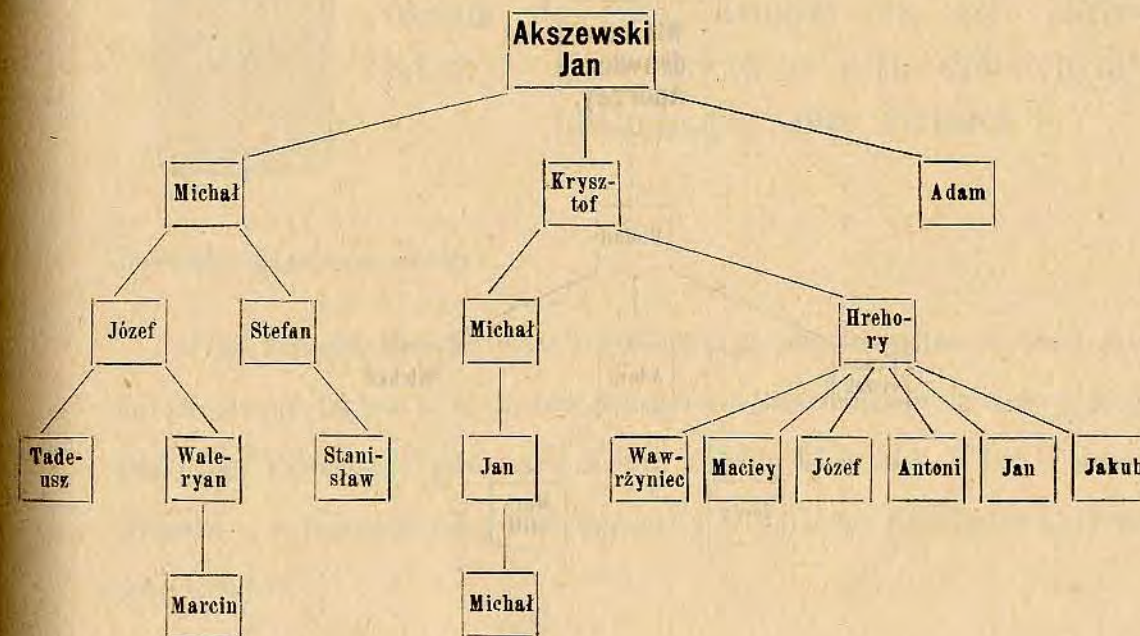
Złota góra, z pod złotey góry podkowa rozdarta w polu błękitnym.

Dowodzili szlachectwa swego:

1715 Julij 21 dnia zapisem kwitacyjnym, od J. PP. Prokopowiczów Krzysztofowi Janowiczowi Akszewskiemu danym.

1739. Processem, nomine Michała Krzysztofowicza Akszewskiega na J. P. Czarnomskiego zaniesionym.

1752. Prawem zastawnym na grunt do W. J. P. Sleżanowskiego Hrehoremu Akszewskiemu danym.

4. ALEXANDROWICZOWIE.

Roku 1773 miesiąca Septembra 30 dnia. Jchmć Panowie Adam oyciec, Jerży y Marcelli, synowie, Alexandrowiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywod swoy w ziemstwie prowincyal. Orszanskim uczynili.

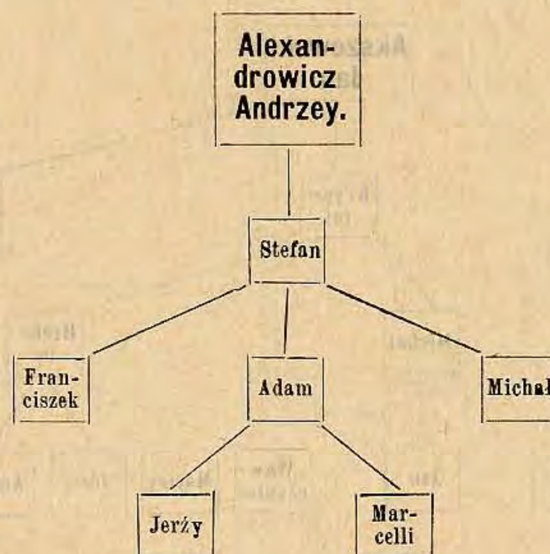
Herb ALEXANDROWICZ.

Są dwie kosy, ostrzem do siebie obrocone, koncami zaś do góry na krzyż ukosem się składaiące, przez który srzodek dwa miecze niemieckie końcami się schodzą tak, jakby w jedno spojone były, na hełmie trzy pióra strusie.

Dowodzili szlachectwa swego:

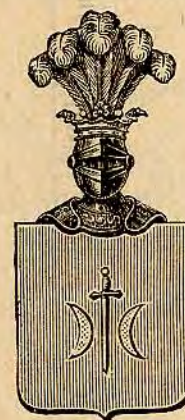
1727. Działem między bracią Franciszkiem, Adamem y Michałem Alexandrowiczami—Łowczycami powiatu Orszańskiego, dóbr rożnych po oycu pozostałych.

1737 Januaryi 24 dnia. Processem imieniem Adama Alexandrowicza, w trybunale głównym W° X^a L° na Franciszka Alexandrowicza zaniesionym.

5. BARANOWSCY.

Roku 1774, msca Septembra 9 dnia, J. PP. Symon z trzema synami Bazylim, Teodorem y Michałem; Jan z trzema synami: Nikiforem, Jakubem y Janem; Michał, Piotr y drugi Michał, synowie Władysława; Jan z trzema synami—Józefem, Antonim y Stefanem; tudzież Dionizy, Roman z synem Dominikiem; Jan z czterma synami: Michałem, Romanem, Piotrem y Pawłem; Bazyli, Teodor y Atanazy—synowie Jakuba; Jan syn Samuela, Symon y Tomasz synowie Jakuba; Jan y Symon, synowie Jana; Paweł y Hrehory—synowie Tomasza Baranowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

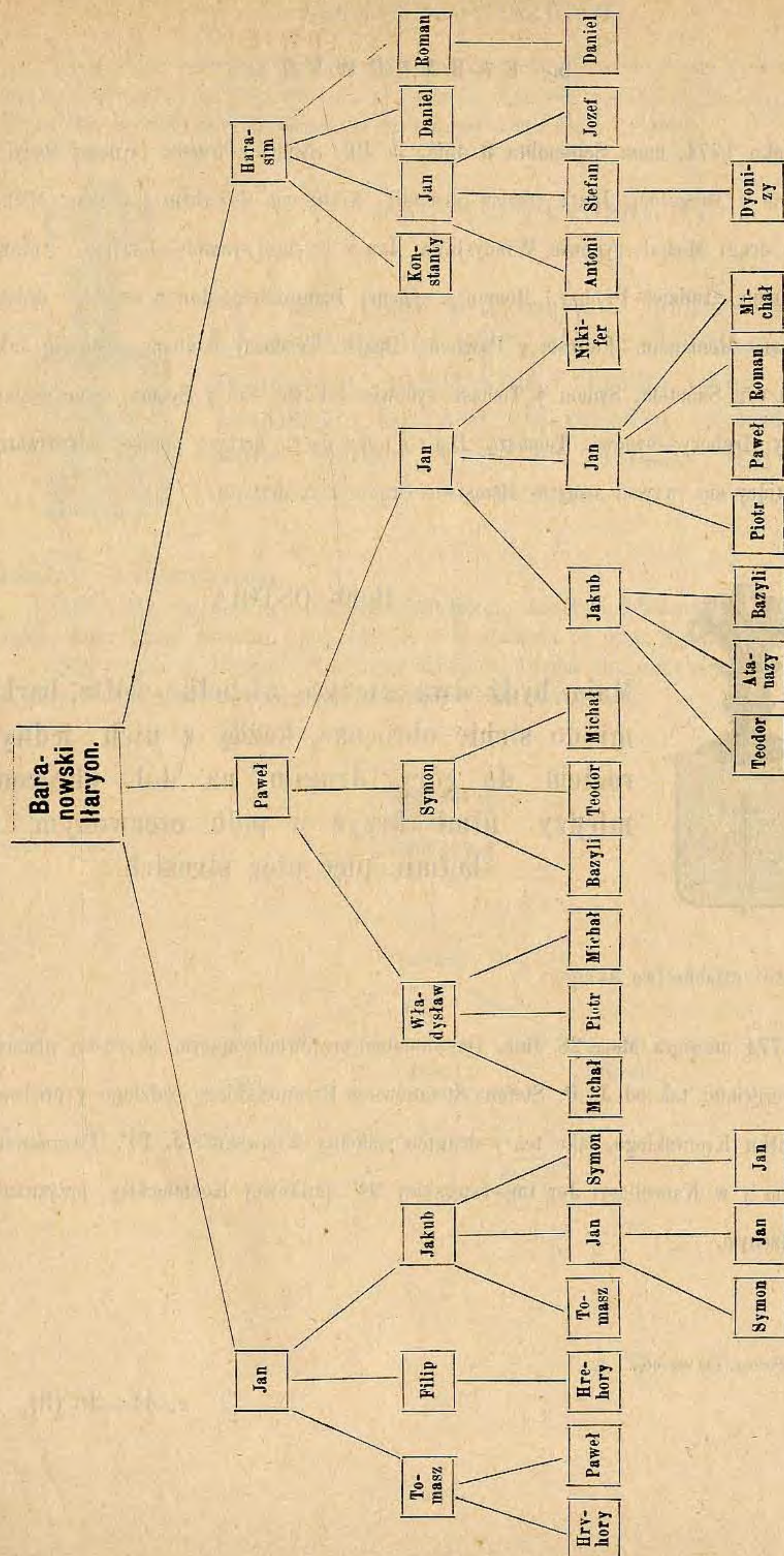
Herb OSTOIA.

Maią bydź dwa xiężyce niepełne, żółte, barkami do siebie obrócone, każdy z nich iednym rogiem do góry, drugim na dół obrócony, między nimi krzyż w polu czerwonym; na hełmie pięć piór strusich.

Dowodzili szlachectwa swego:

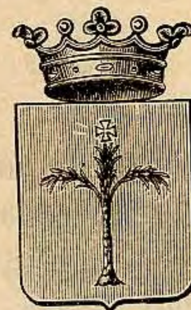
1774 miesiąca Maia 28 dnia. Dokumentem przyswiadczającym, po rusku pisanym, dod pieczęciami, tak od J. P. Stefana Stefanowicza Baranowskiego sędziego y predwodytela pułku Kijowskiego, jako też y drugich szlachty Kijowskich J. PP. Baranowskim wydanym y w Kancellaryi Jey Imperatorskiey M^{ci} pułkowey Kozieleckiey przyznaniem stwierdzonym.

(Родосл. см. на об.).

6. BARTOSZEWICZOWIE.

Roku 1773 miesiąca Oktobra 15 dnia J. PP. Bonawentura oyciec, Ignacy y Michał, synowie Bartoszewiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb NOWINA.

Ma bydź drżewo laurowe zielone, na tarczy czyrwonego koloru stojące, w górże rozłożyste, na strżednim którego wierżchołku wydaje się krzyżyk niwielki, niby z tego drzewa wyrosły, nad tarczą zaś sama korona.

Dowodzili szlachectwa swego:

1764. Konstitucią coronationis.

1765 msca maja 11 dnia. Przywilejem nobilitacij y nadaniem herbu Nowina od króla Stanisława Augusta j. p. Bonawenturze Bartoszewiczowi konferowanym.

л. 17 и об. (1).

7. BIAŁOSZYCCY.

Roku 1774, męca Julij 13 dnia PPwie Bazyli z trzema synami: Jgnacym, Symunem y Władysławem; Paweł, Stefan z dwoma synami Janem y Piotrem Białoszyccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

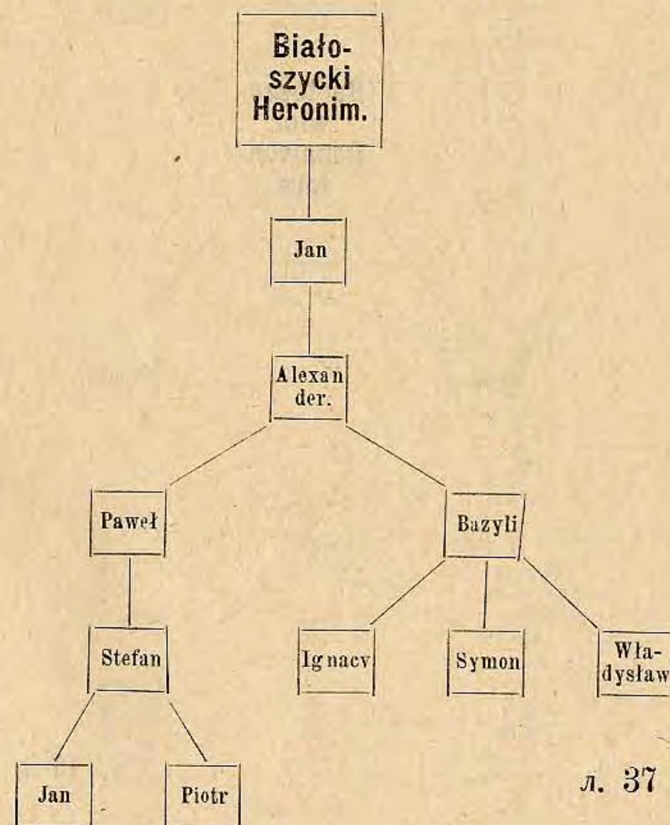

Herb LELIWA.

Ma bydź xiężyć, jak na nowiu niepełny, do góry rogami obrócony, we strżodku jego gwiazda o sześciu rogach, w polu błękitnym; xiężyc powinien bydź żołty; na hełmie pawi ogon, na nim takiż xiężyć.

Dowodzili szlachectwa swego:

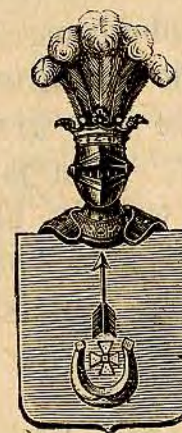
1722, augustá 28 dnia, dokumentem J. P. Tomasza Wolana, czesznika Oszmianskiego, generalnego dóbr xięstwa Słuckiego y Birżanskiego ekonoma, przyswiadczaiącym szlachecką rodowitość J. PP. Białoszyckich.

л. 37 (1).

8. BIŁUŃSCY.

Roku 1775, msca Februarij 11 dnia J. PP. Antoni, Piotr, Józef, Eustachi, Tadeusz—rodzony, Leonard stryieczno rodzony, bracia Biłuńscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb BIAŁYNIA.

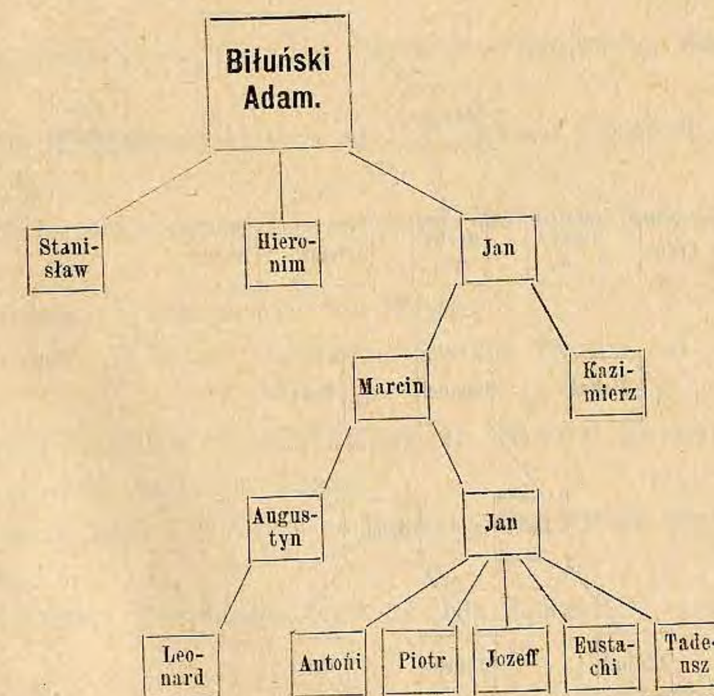
Podkowa biała, rogami do góry obrócona, w strżodku jey krzyż, tym własnie kształtem, jak w herbie Jastrzębcu, tylko że nad krzyżem strżała przydana w polu błękitnym; nad hełmem y koroną piąć piór strusich.

Dowodzili szlachectwa swego:

1660, maja 20 dnia datowanym, a 1663 oktobra 6 dnia w ziemstwie Wilenskim przyznanym prawem zastawnym od J. P. Jana Adamowicza Biłuńskiego na część majętności **Giedroyciów**, żenie swey służącym.

1662, junij 23 dnia. Zapisem wieczysto ugodliwym między J. P. Stanisławową Biłuńską, a J. P. Kamieńieckim zawartym.

1771 junij 9 dnia, z **Dubinek**, pisanym listem od J. X. Biłuńskiego do J. P. Biłuńskiego, łowczego Orszańskiego.

л. 33—35 (3).

. BIRULOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 27 dnia. WW. J. PP. Józef, podczaszy Smolenski z synem Michałem, Modest y Witt, synowie Leona Birulowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywód swoy w ziemstwie prowincyi Orszanskiey uczynili.

Herb BIAŁYNIA.

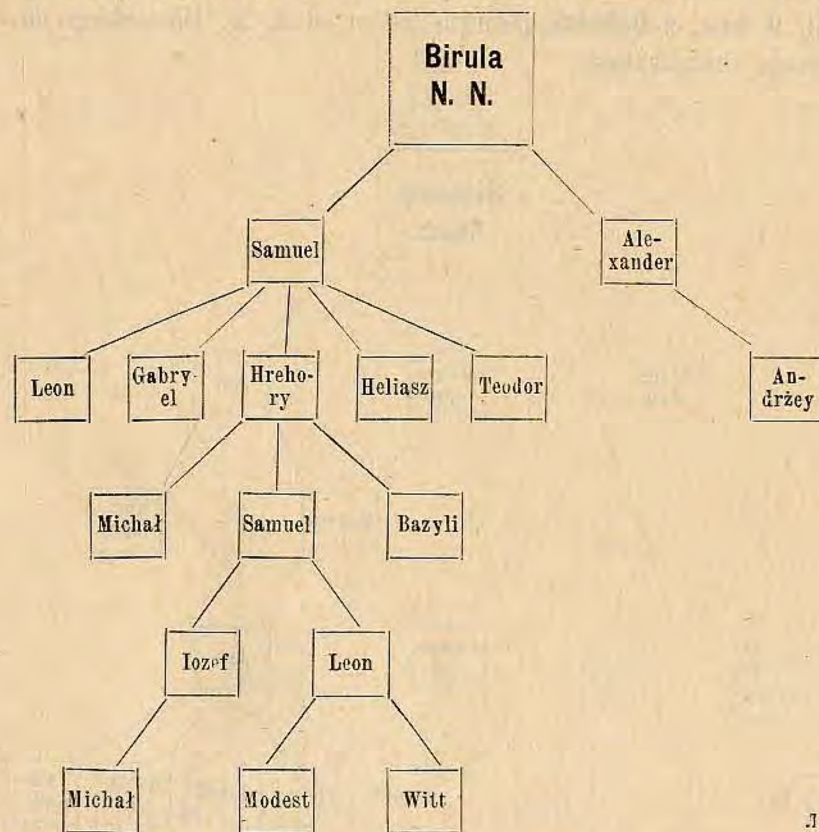
Podkowa biała, rogami do góry obrocona, w strzodku jey krzyż, tym własnie kształtem, jak w Herbie Jastrzębcu, tylko że nad krzyżem prosto, jest belt od kuszy, albo jako drudzy chcą, strzała przydana w polu błękitnym; nad hełmem y koronę pięć piór strusich. Tak go opisuią Paprocki, Bielski, Okolski.

Dowodzili szlachectwa swego:

1654 roku, msca Augusta 24 dnia. Skriptem testymonialnym od urzędnikow y szlachty wojewodstwa Witebskisgo—J. PP. Leonowi, Gabryelowi, Hrehoremu, Heliaszowi y Teodorowi Samuelowiczom Białynickim Birulom wydanym.

1673. Zapisem ugodliwym między J. P. Skłotowskim, a J. P. Hrehorym Birulą zawartym.

1682. Prawem dożywotnym od J. P. Hrehorego Biruli synam swoim Bazylemu y Michałowi Birulom na półtory służby w siele **Oczetkowie**; jedną w siele **Zaozierżu** danym.

л. 20—27 (3)

10. BOREYSZOWIE.

Roku 1776 miesiąca Januaryi 29 dnia. J. PP. Jerzy starosta Dziacielski z trzema synami: Samuelem, Alexandrem y Teodorem, Hrehory także z trzema synami: Felicianem, Fabianem y Maciejem, Augustyn, Nikodem, Cypryan, Dyonizy, Bonifacy, Franciszek y Szczęsny Mikołajewiczowie, Winc$_e$nty z synem Andrzejem y Józef, synowie Franciszka, Ignacy, budowniczy Brżeski, oyciec, Benedykt, syn Michał starosta Lewkowicki, Tadeusz syn Kazimierza, Wincenty y Woyciech, synowie Symona; Michał, Symon Stanisław, Władysław synowie Piotra, Mikołay syn Antoniego **Boreyszowie**, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swóy w ziemstwie prowincij Orszańskiey uczynili.

Гербъ ВАДВИЧЪ („Wadwicz").

Примѣчаніе: Ни названія, ни описанія сего герба въ оригиналѣ нѣтъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1550. Prawem wieczystym na dobra w woiewodstwie Smolenskim **Woronino** y **Brolino** tudziesz.

1579. Na dobra **Klucznikowo** nazwane, od J. P. Bahusza Teodorowi Olechnowiczowi Boreyszy służącym.

1676. Obdukcią o pobicie poddanych z maiętnośći **Woronina**, przez Dymitra Boreysze czynioną.

1677, Julij 27 dnia. Testamentem Rafała Boreyszy.

1721, Julij 20 dnia. Dekretem oczewistym ziemskim Trockim ad instantiam Gabryela Boreyszy.

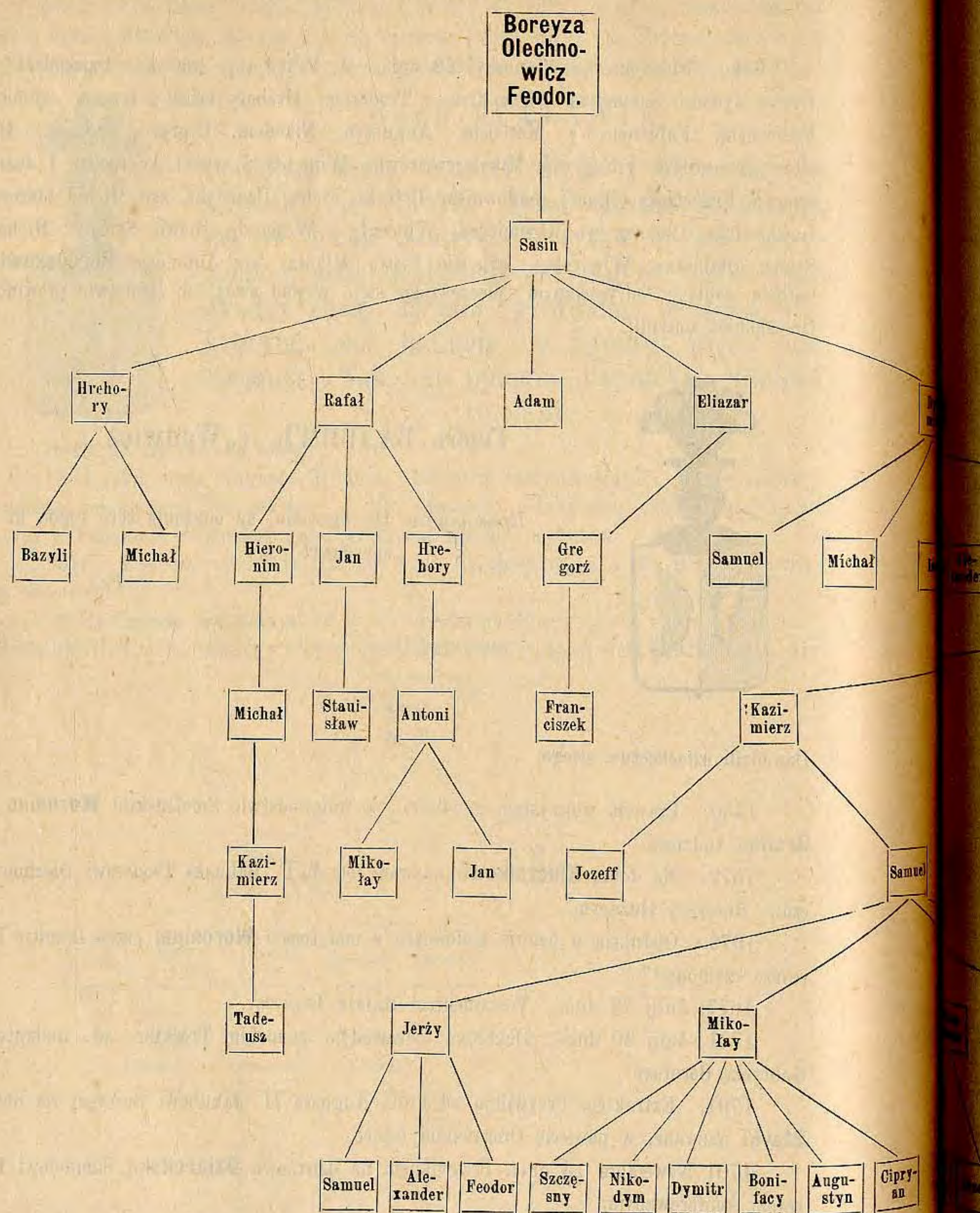
1701. Extraktem Przywileju od króla Augusta II Jakubowi Boreyszy na dobra **Stayki** nazwane, w powiecie Orszańskim leżące.

1701 Nowembra 13 dnia. Przywilejem na dzierżawą **Dziaccilską** Samuelowi Boreyszy konferowanym.

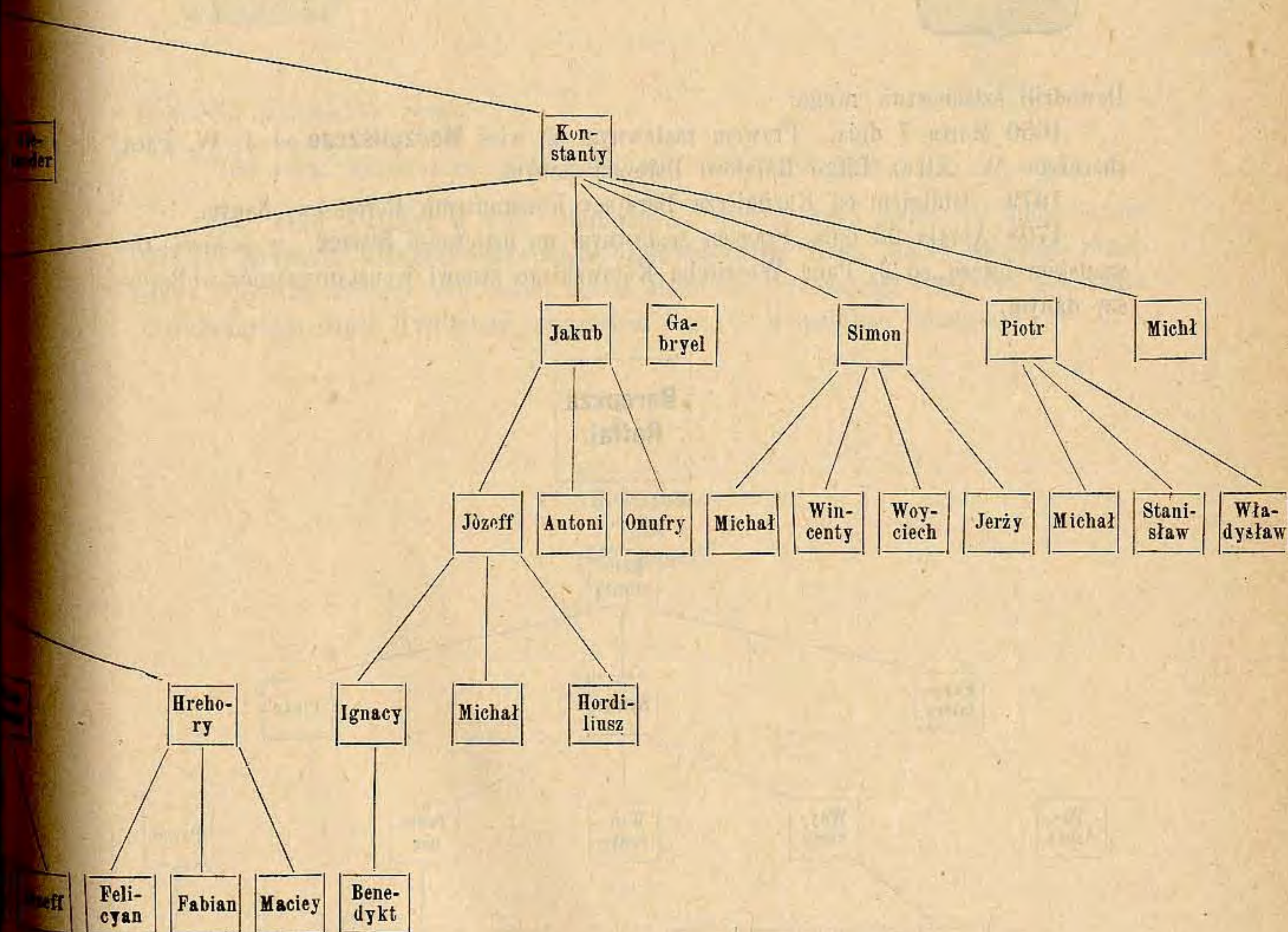
1751, marca 10 dnia. Testamentem tegoż Samuela Boreyszy.

(Родосл. см. на обор.).

л. 47—48; 50 (2).

Boreyza Olechnowicz Feodor.
Sasin
Hrehory
Rafał
Adam
Eliazar
Bazyli
Michał
Hieronim
Jan
Hrebory
Gregorż
Samuel
Michał
Michał
Stanisław
Antoni
Franciszek
Kazimierz
Kazimierz
Mikołay
Jan
Jozeff
Samuel
Tadeusz
Jerży
Mikołay
Samuel
Alexander
Feodor
Szczęsny
Nikodym
Dymitr
Bonifacy
Augustyn
Cipryan

Konstanty
Jakub
Gabryel
Simon
Piotr
Michł
Jòzeff
Antoni
Onufry
Michał
Wincenty
Woyciech
Jerży
Michał
Stanisław
Władysław
Hrehory
Ignacy
Michał
Hordiliusz
Felicyan
Fabian
Maciey
Benedykt

11. BOREYSZOWIE-OLECHOWICZOWIE.

Roku 1774, msca Januaryi 19 dnia. J. PP. Paweł z trzema synami Janem, Stefanem y Mikołaiem; Wincenty, Tadeusz z synami dwuma—Franciszkiem y Wincentym, Woyciech z czterma synami—Janem, Wincentym, Antonim y Józefem, Kazimierz z synem Tadeuszem Olechnowiczowie-Boreyszowie, herbem poniżey odrysowanym pieczataiący się, wywód swoy w ziemstwie Orszanskim uczynili.

Herb RADWICZ *).

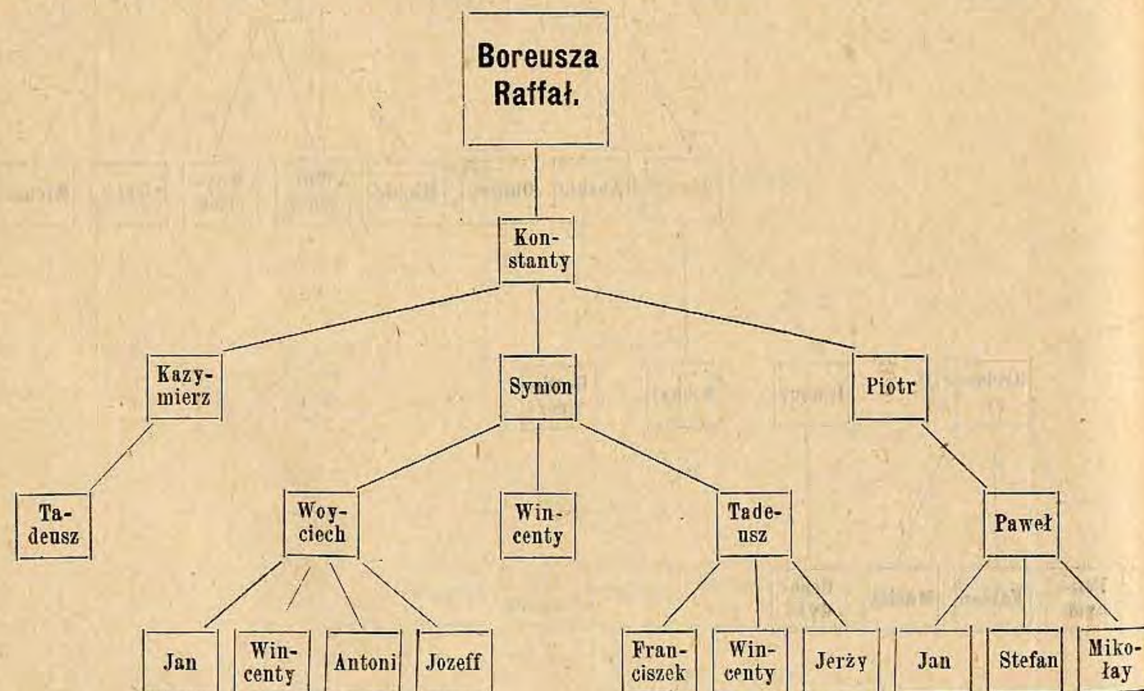
W polu błękitnym podkowa barkiem do góry stojąca, na wierżchu której y w srżodku krzyże, nad koroną trzy piora strusie.

Dowodzili szlachectwa swego:

1650 Marca 7 dnia. Prawem zastawnym na wieś **Moczuliszcze** od J. W. Paca, chorążego W. Xttwa Litgo Rafalowi Boreyszy danym.

1679. Obligiem od Kazimierża Boreyszy Konstantemu Boreyszowi danym.

1708 Apryla 23 dnia. Prawem zastawnym na majętność **Siwiec**, w powiecie Orszanskim leżącą, od J. Pana Woyciecha Kotowskiego synowi Konstantynowiczowi Bereyszy danym.

*) Sic! *Ред.*

л. 31 об. 32, 49 (3)

12. BRŻOZOWSCY.

Roku 1773, msca Oktobra 29 dnia J. PP. Mikołay y Tadeusz Brżozowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb KORAB.

Korab żołty w polu czyrwonym z masztem szarym powinien być, toż samo w hełmie.

Dowodzili szlachectwa swego.

1768 roku. Konstitucją tytulo nobilitacii zasłużonych osób.

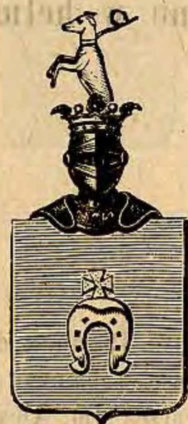
1768 roku, Oktobra 6 dnia, datowanym, eodem anno mense 19 dnia, do akt Metryki Koronney podanym przywilejem dypłomatycznym Krola Jmści polskiego Stanisława Augusta; denique sub eadem datam attestacią wykonanego przez Jm. Alexandra Brżozowskiego super fidelitatem serenissimo Regi et Reipublicae juramętu.

л. 28—30 (3).

13. BRZEZHUNOWIE (— Sacharowie).

Roku 1774 msca Augusta 23 dnia, J. PP. Tomasz z synem Hrehorym; Bazyli, Jan, Gabriel, Michał Hrehorowiczowie; Marcin, Tomasz z synem Karpem; Teodor z trzema synami: Bazylim, Alexandrem y drugim Bazylim; Stefan z trzema synami: Bazylim, Hrehorym y Pawłem; Alexander z czterma synami: Ignacym, Piotrem, Hrehorym y Stefanem; Jan Hrehorowicz, Tomasz z synami dwoma: Mikołajem y Janem; Atanazy; Michał z synami dwoma: Sylwestrem y Antonim; Jan z synem jednym Onufrym; Ciechan z synami dwoma: Symonem y Nestorem, oraz Jermołaj—Sacharowie Brezhunowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywod swoj w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb POBÓG.

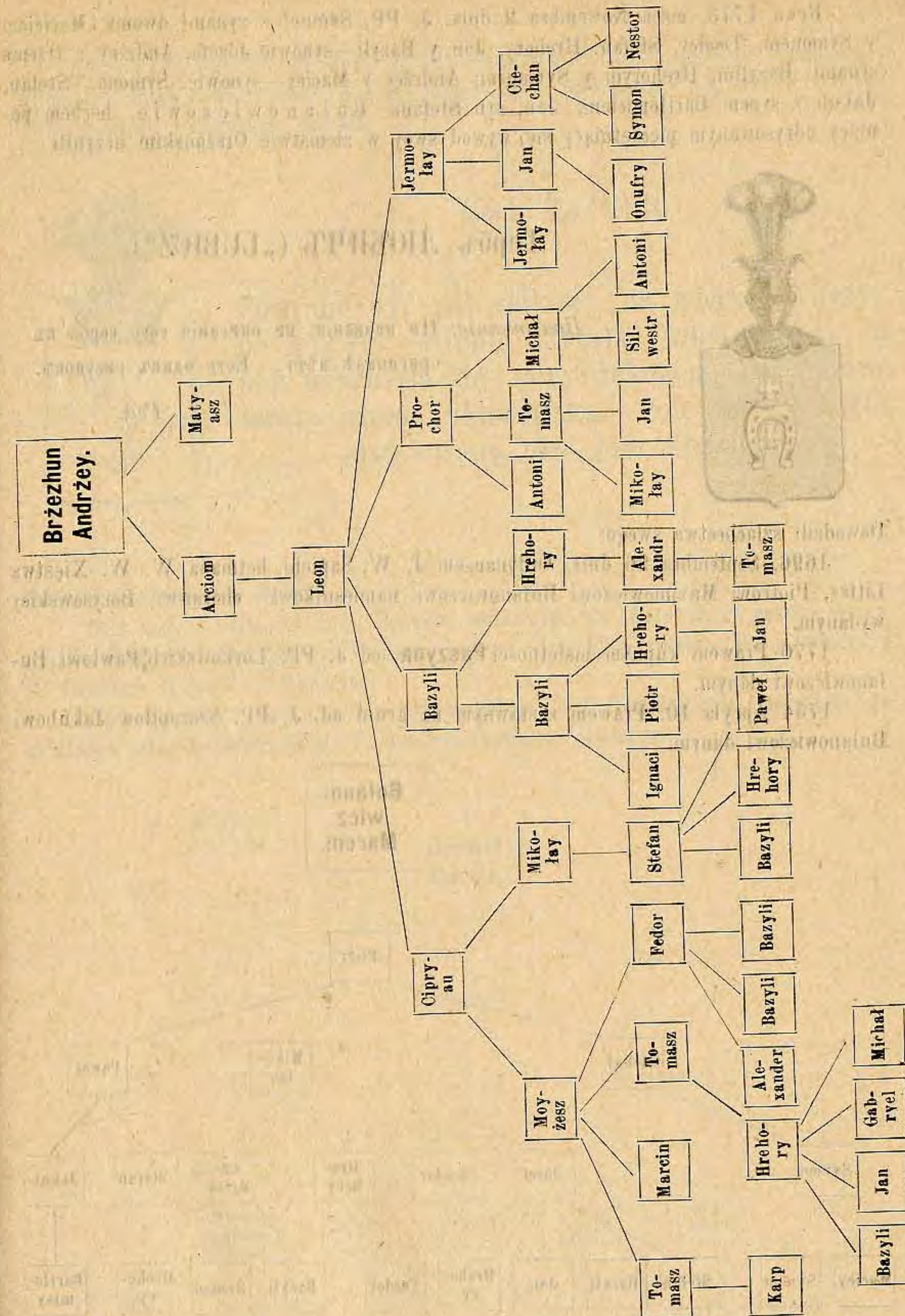
Podkowa powinna bydź barkiem do góry stojąca, w polu błękitnym, srebna, albo polerowana żalazna, na grzbiecie jey krzyż złocisty nad hełmem chart do pół, jakby wyskakuiący z korony na prawą rękę w obroży z smyczą.

Dowodzili szlachectwa swego:

1630 datowaną, a w roku 1652 Februaryi 6 dnia do akt grodzkich Smoleńskich podaną attestacyą od J. P. Krzysztofa Eydziatowicza J. PP. Matyaszowi y Arciemowi Andrżeiewiczom Brezhunom służącą.

1774 Augusta 22 dnia. Skryptem testymonialnym od J. P. Fiedora Sacharowa Brezhuna szlachcica województwa Smoleńskiego, z Matyasza Brezhuna pochodzącego, J. PP. Brezhunom..... jednego jmenia y familii danym.

(Родосл. см. на об.).

14. BUŁANOWICZOWIE.

Roku 1773, msca Nowembra 9 dnia. J. PP. Samuel z synami dwoma: Maciejem y Symonem; Teodor, Stefan, Hrehory, Jan y Bazyli—synowie Józefa; Andrżey z trżema synami: Bazylim, Hrehorym y Symonem; Andrżey y Maciey—synowie Symona; Stefan, Jakub z synem Bartłomieiem; Jan, syn Stefana Bułanowiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili

Гербъ ЛЮБИЧЪ („LUBICZ").

Примѣчаніе: Ни названія, ни описанія сего герба въ оригиналѣ нѣтъ. Есть одинъ рисунокъ.

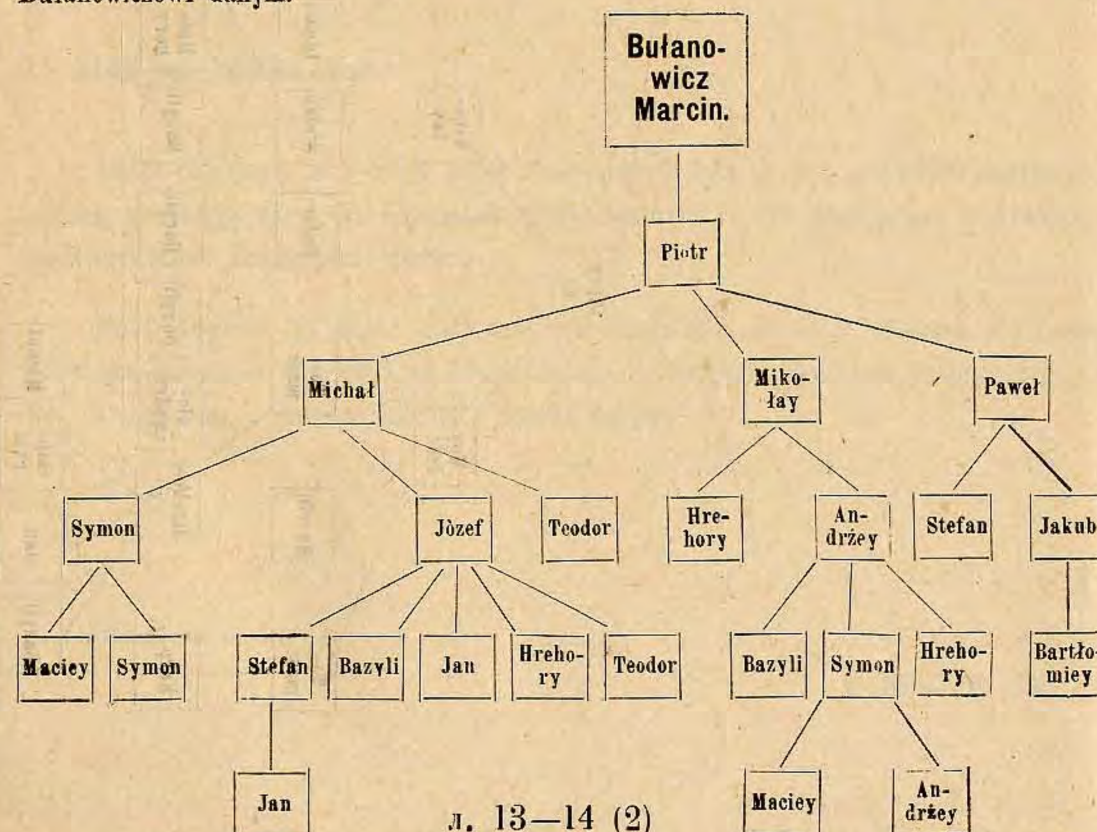
Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1696, Septembra 26 dnia. Ordynansem J. W. Sapiehi, hetmana W. W. Xięstwa Littgo, Piotrowi Maximowiczowi Bułanowiczowi, namiesnikowi chorągwi Borysowskiey wydanym.

1770 Prawem kupnym maiętności **Paszyna**, od J. PP. Łoykowskich, Pawłowi Bułanowiczowi danym.

1754 Apryla 10. Prawem zastawnym na grunt od. J. PP. Szczepiłow Jakubowi Bułanowiczowi danym.

л. 13—14 (2)

15. BUYWIDOWIE.

Rrku 1773 Oktobra, 20 dnia. J. PP. Wawrzyniec Leon, Ignacy, Kazimierż y Alexander Buywidowie; herbem poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywod w ziemstwie prowincii Orszańskiey uczynili.

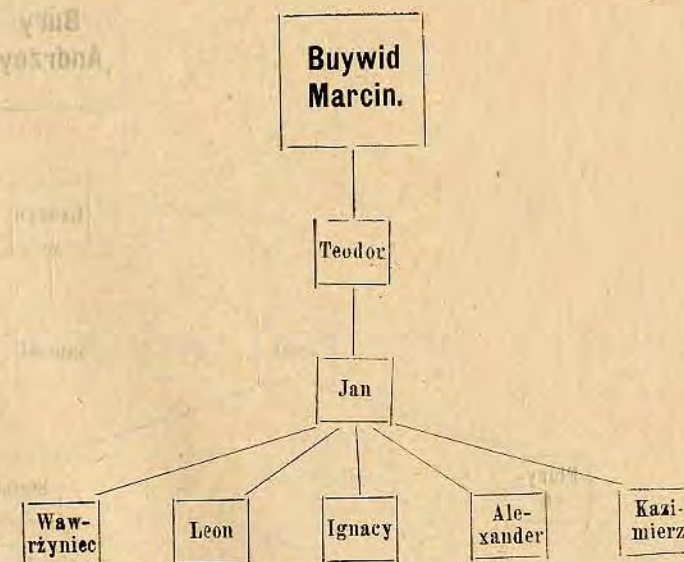
Herb RATUŁD.

Powinno być pół podkowy na wierzchu krzyż; po prawey stronie strżała, niby tylcem w hak wetknięta do gory żelezcem, w prawo tarczy nieco skierowana. Pole tarczy białe, nad koroną pięć piór strusich.

Dowodzili szlachectwa swego:

1724 msca Aprylа 24 dnia. Prawem zastawnym na dwie włoki gruntu w maiętności **Podbereżiu**, w powiecie Orszańs. leżącey, od J. P. Krzysztofa Podbereskiego J. P. Teodorowi Buywidowi służącym.

1765 Oktobra 1 dnia. Kwitem popisowym od J. P. Galińskiego Chorońżego generalnego pttu Orszańskiego J. P. Janowi Buywidowi wydanym.

л. 18—19 (2).

16. BUROWIE.

Roku 1773 msca Oktobra 9 dnia. J. PP. Franciszek z trzema synami: Janem, Ignacym y Floryanem; Symon y Wawrżyniec Janowiczowie; Tomasz Ignacewicz; Antoni z dwoma synami: Wawrżyńcem y Michałem; Adam z trzema synami: Stanisławem, Michałem y Jakubem; Eliasz z dwoma synami: Dominikiem y Adamem; Bogusław z trzema synami: Symonem, Józefem y Mateuszem Burowie—herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb POPARONA.

Powinna bydz gęs biała, w prawą tarczy obrócona, siedząca na darńie zielonym, w polu niebieskim; na hełmie pięc piór strusich.

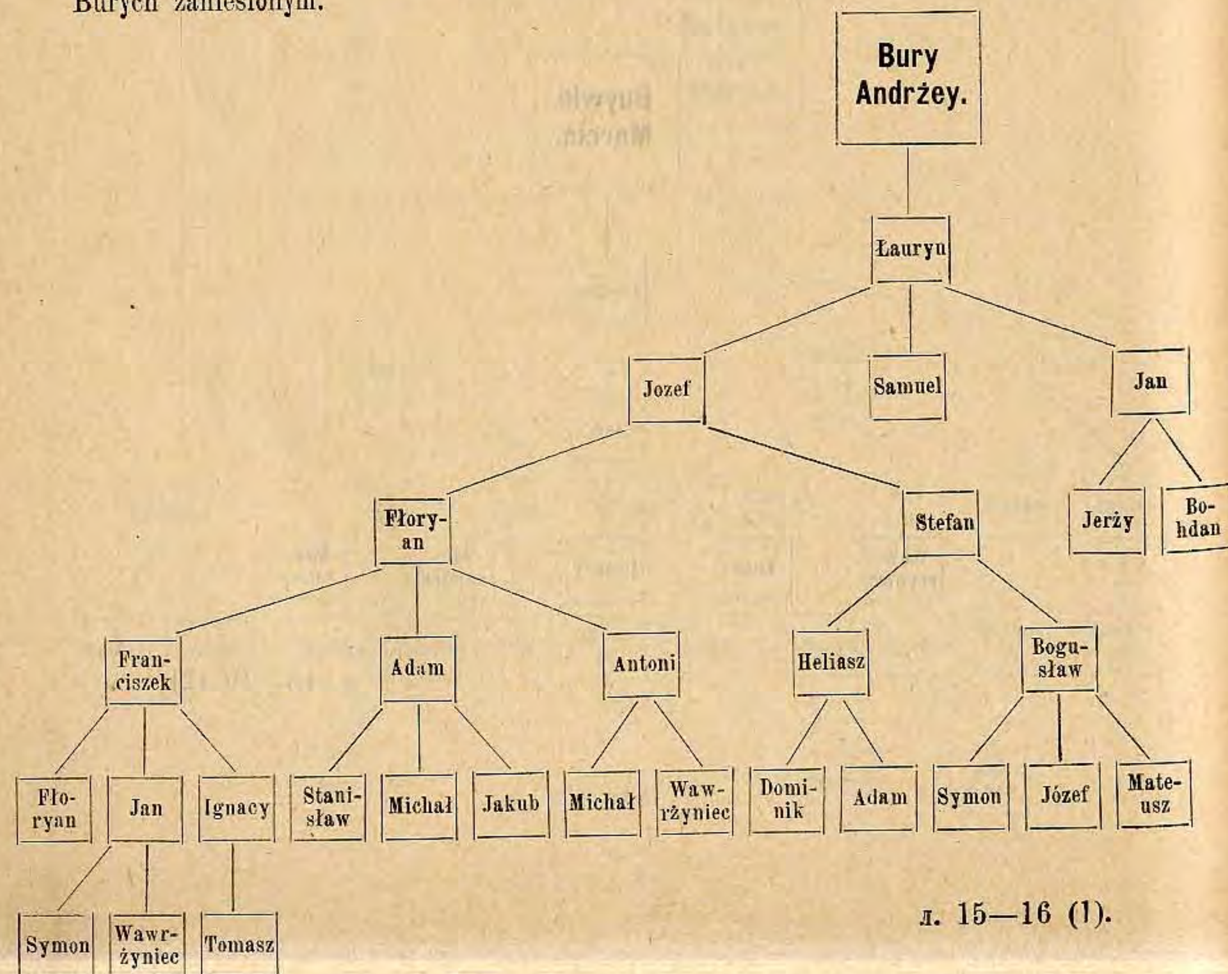
Dowodzili szlachactwa swego:

1650, Septembra 11 dnia. Testamentem Lawryna Andrżejowicza Burego pro parte synow Józefa, Samuela y Jana Burych służącym.

1693, Maia 3 dnia. Zapisami od Jerżego Janowicza Burego żenie swey danymi.

1699. Testamentem Józefa Ławrynowicza Byrego pro parte Floryana y Stefana Burych synow służącym.

1770. Processem o zginienie dokumentów przez Floryana, Stefana y Konstantego Burych zaniesionym.

л. 15—16 (1).

17. BUTKIEWICZOWIE.

Roku 1774 msca Februariy 21 dnia. J. PP. Tomasz, Symon, Hrehory y Afanas, Stefan syn Atanazego; Marcin syn Tomasza; Stefan syn Symona, Hrehory z synami dwóma: Janem y drugim Janem Butkiewiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb TRZASKA.

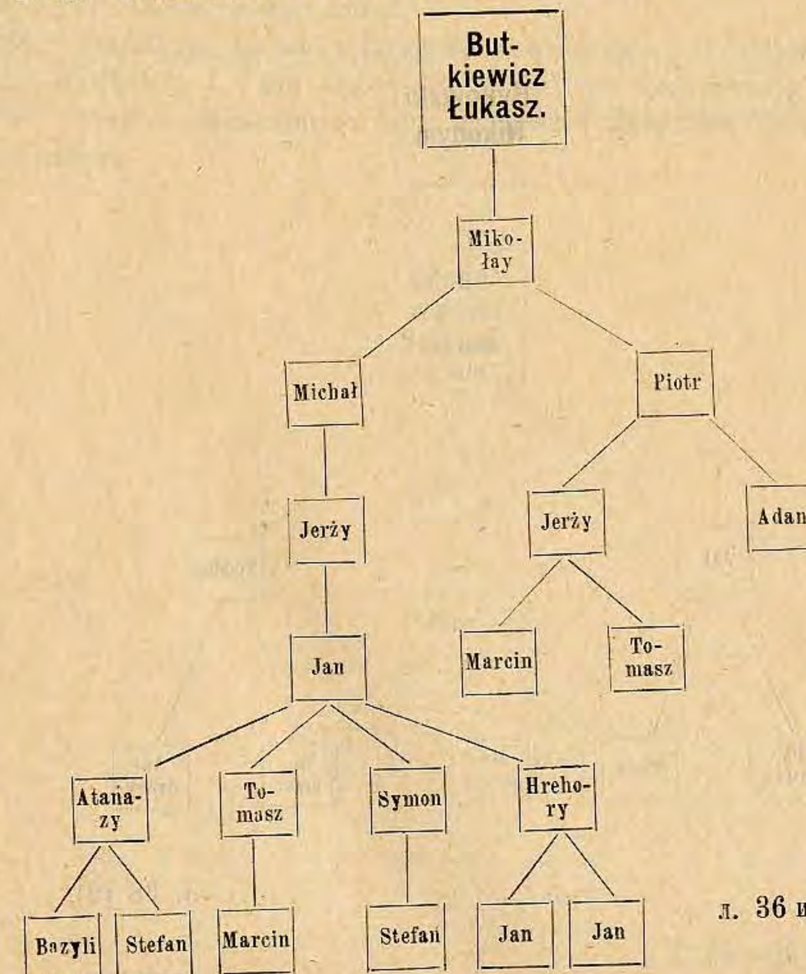
Xiężyc jak na nowiu niepełny, obiema rogami do góry obrocóny, złoty, w polu niebieskim, y dwie głównie otłuczone z krzyżami y rękoieściami, z których jedna jest we srzodku xiężyca, druga pod xiężycem; na hełmie nad koroną pawi ogon, na nim takiż xiężyć.

Dowodzili szlachectwa swego:

1661. Zapisem wieczystym na majętność **Skuratow** od Mikołaja Łukaszewicza Butkiewicza żenie swey danym.

1732. Processem nomine Piotra Budkiewicza na Jchmść Pana Michała,.brata y syna jego Jerżego zaniesionym.

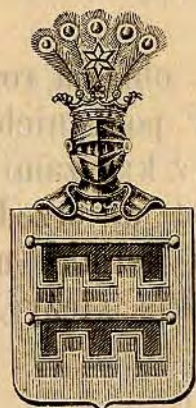
1736. Testamentem Piotra Butkiewicza uczynionym.

л. 36 и об. (1).

18. BYKOWSCY.

Roku 1774, msca Julii 13 dnia. J. PP. Jan z czterma synami, Dymetrym, Piotrem, Michałem y drugim Dymetrym; Andrżey y Tomasz Bykowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

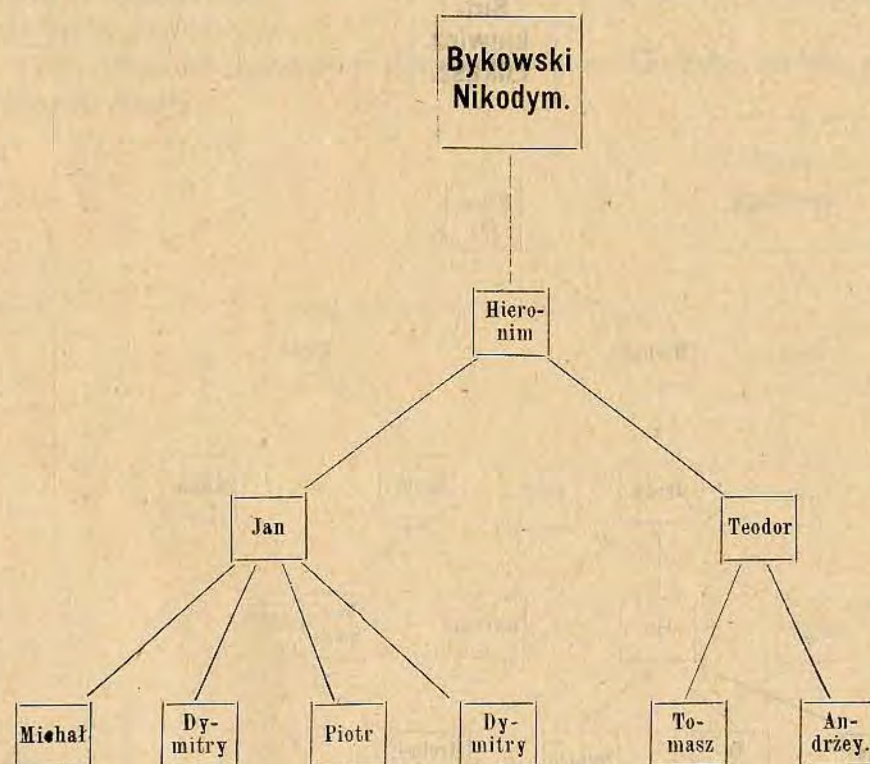

Herb KMITA.

Mają bydź dwie chorągwie żołte w połu czyrwonym, jedna pod drugą; w hełmie nad koroną pięć piór strusich, we strzodku piór gwiazda.

Dowodzili szlachectwa swego:

1722 Augusta 28. Dokumentem J. P. Tomasza Wolana, czesznika Oszmianskiego, generalnego dóbr xięstwa Słuckiego y Biržanskiego ekonoma, przyswiadczaiącym szlachetną rodowitość J. PP. Bykowskich.

л. 38 (2),

19. CHODACZYNSCY.

Roku 1773, msca Septembra 28 dnia. W. J. P. Józef Chodaczyński, Rotmistrz powiatowy, Marszałek prowincyi Orszańskiey, herbem poniżey odrysowanym pieczętująсy się, wywód swoy w ziemstwie Orszanskim uczynił.

Herb POBÓG.

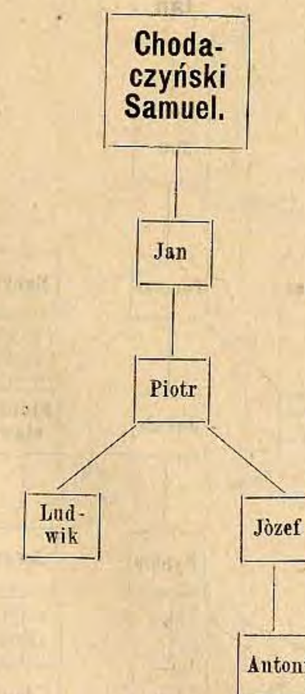
Podkowa powinna bydź barkiem do góry stostojąca w polu błękitnym, srebna, albo polirowana żelazna, na grżbiecie jey krzyż złocisty; nad hełmem chart dó połowy, jakby wyskakujący z korony na prawą rękę w obroży z smyczem.

Dowodzili szlachectwa swego:

1666. Listem na przyznanie zapisu ugodliwego od Luby Samuelowey Chodaczyńskiey J. PP. Chodaczyńskim danym.

1661. Przywilejem na dobra **Juryjewo** w woiewództwie Wittebskim leżąca od króla Jana Kazimierża J. Panu Janowi Chodaczyńskiemu konferowanym.

1751. Prawem zastawnym na dobra **Żurawle** y **Zabołocie** Piotrowi Chodaczyńskiemu służącym.

л. 55—56 (2).

20. CHOROSZCZOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 30 dnia. J. PP. Antoni, Jan, Tomasz y Jerży— Rotmistrz powiatu Orszańskiego z synami dwoma Janem y Tadeuszem Choroszczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczątujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb JASTRZEMBIEC.

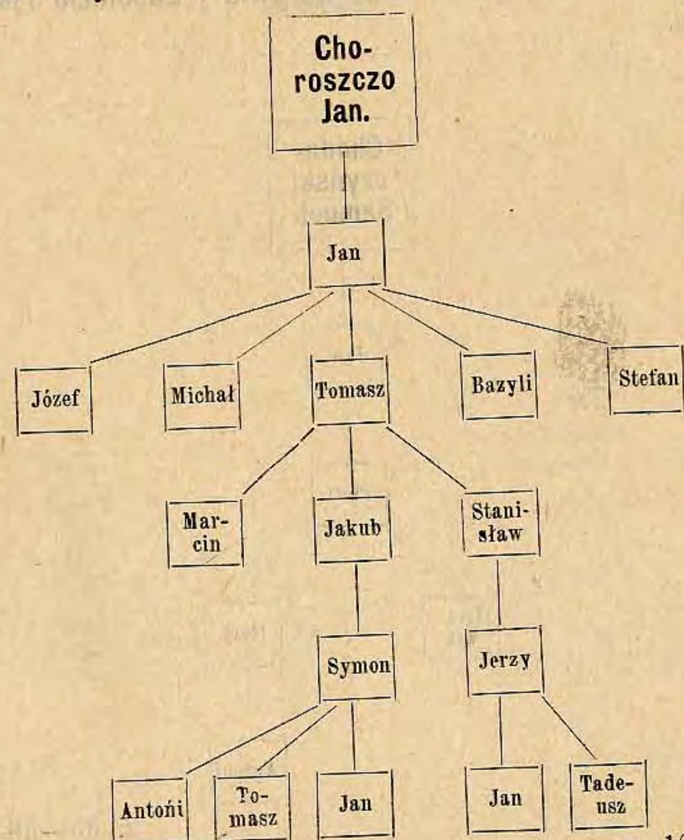
W polu niebieskim powinna bydź podkowa wdoł barkiem obrócona, w którey krzyż złoty, nad koroną Jastrzembiec, skrzydla maiący podniesione, trzymaiący w szonie podkowę, w kòtorey takiż krzyż. Sam wlewo tarczy obrócony.

Dowodzili szlachectwa swego:

1593. Prawem wieczystym od JW. Chodkiewicza na folwark **Tokołow** Janowi Choroszczy danym.

1665. Processem nomine Stefana Choroszczy na J. P. Jozeffową Choroszczynę zaniesionym.

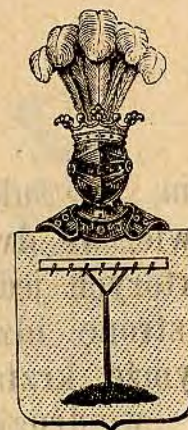
1694. Processem nomine Michała y Tomasza Choroszczów o zabranie papierow czasu ruiny Moskiewskiey zaniesionym.

л. 123 и об. (1)

21. CZARNOMSCY.

Roku 1774, msca Februaryi 21 dnia. J. PP. Antoni, Jan, Floryan, Tadeusz y Joachim Czarnomscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

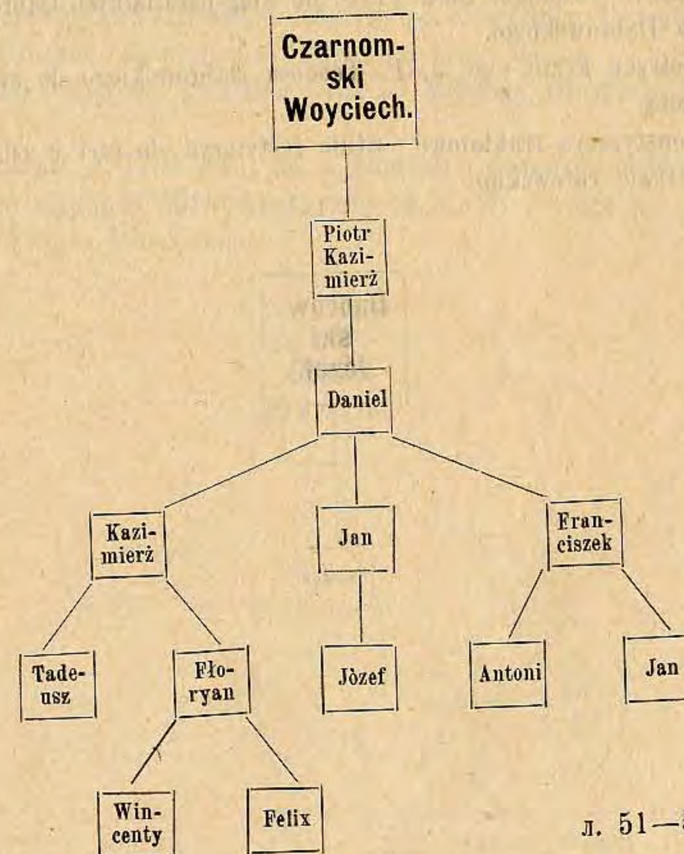

Herb GRABIE.

Powinny być grabie o sześćiu zębach, wetknięte w pagórek zielony w polu żółtym; na hełmie pięć piór strusich.

Dowodzili szlachectwa swego:

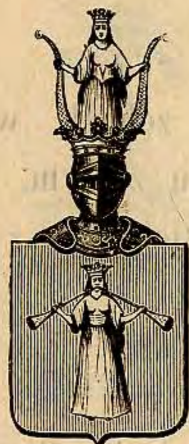
1664. Processem nomine J. Pana Piotra Kazimierża Woyciechowicza Czarnomskiego na J. PP. Komarów, w grodzie Orszańskim zaniesionym.

л. 51—54 (2).

22. DĄBROWSCY.

Roku 1773, msca Nowembra 5 dnia. J. PP. Józef ociec, Teodor syn Dąbrowszy, herbem poniżey odrysowanym pieczętuięcy się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb DĄBROWSKI.

Panna z warkoczem rozczesanym, w sukni białey w koronie złotey na głowie, we dwie razem dmie trąby mosiężne, z których jedna w prawą tarczy, druga w lewą stronę idzie, w polu czerwonym; na hełmie tymże krztałtem panna w jedney ręce iedną, w drugiey drugą trąbę trzyma.

Dowodzili szlachectwa swego:

Metryką krztu swiętego, roku 1710, do xiąg parafialnych Dąbrowieńskich zapisaną J. P. Józefa Dąbrowskiego.

1745. Metryką krztu s-go J. P. Teodora Dąbrowskiego do xiąg Parafii Dobrowieńskiey zapisaną.

1768. Konstytucyą traktatowę titulo restytucya do czci y szlachectwa neofitów w Wielkim Xięstwie Litewskim.

л. 65—67, (3).

23. DŁUSCY (z Długiego).

Roku 1773, msca Septembra 28 dnia. W. J. Pan Antoni Dłuski, Rotmistrz powiatu Orszańskiego, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący si, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb NAŁĘCZ y innych.

Powinna być binda biała w polu czerwonnym, nad koroną ręka zbroyna z mieczem, wlewo zkierowana.

Dowodzili szlachectwa swego:

1751 Februaiy 9 dnia. Zapisem assekuracyinym na dochodzęnie dóbr **Krczenowa** y **Długiego** w województwie Lubelskim leżących po Krzysztofie Dłuskim od Michała, Jana y Mikołaja Dłuskich Remigianowi Dłuskiemu bratu danym.

1718 Julij 30, Zapisem assekuracyjnym od Mikołaja Dłusklego Pawłowi Dłuskiemu danym.

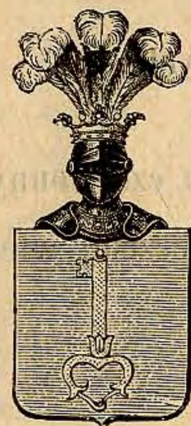
1731 datowanym, a 1733 Julij 24 w kapturach Orszańskich aktykowanym prawem wieczystym na majętność **Mizkowszczyznę** od J. W. Jerżego Kryszpina, kasztelana Zmuydzkiego Pawłowi Dłuskiemu.

л. 57—59; (3).

24. DOBROHOSTOWIE—HAYNOWIE.

Roku 1773 msca Nowembra 3 dnia. J. PP. Jerży z synem Wincentym y Jan Dobrohostowie Haynowie herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

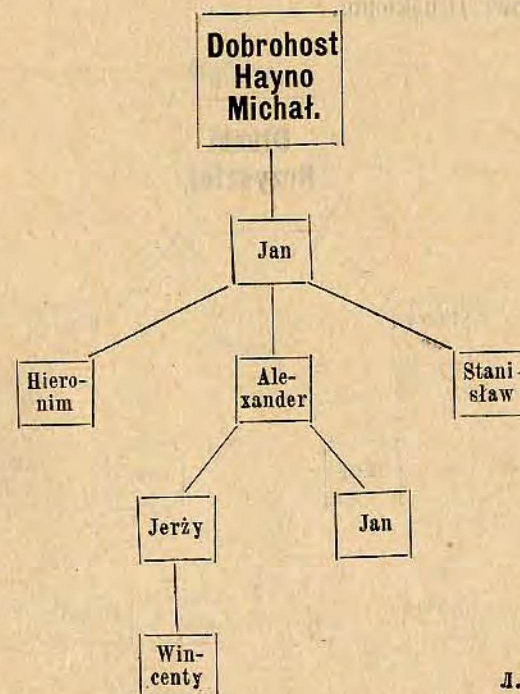
Herb JASIEŃCZYK.

Ma bydź w polu błękitnym klucz złoty, zębami w prawą tarczy obròconemi, temiż prosto do góry stoiący, na hełmie pięć piòr strusich. Tak opisują Paprocki, Okolski.

Dowodzili szlachectwa swego:

1665 Septembra 7 dnia. Prawem wieczysto darownym na pustosz **Wołchowa**, włok 35 w sobie zawierającą w majętności **Muszy** w wojewódstwie Nowogrodzkim leżącey, odłączoną od J. W. Chodkiewicza, starosty Żmuydzkiego J. P. Michałowi Haynowi danym.

1698. Listem Instancyalnym od J. P. Dyrektora seymiku gromnicznego Nowogrodzkiego do J. W. Sieniawskiego, wojewody Bełskiego za J. P. Janem Hayną pisanym.

л. 101—102 (2).

24. DOBROWOLSCY.

Roku 1773 msca Nowembra 12. J. PP. Symon oyciec, Jan y Hrehory Dobrowolscy wywod swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Z NEOFITÓW.

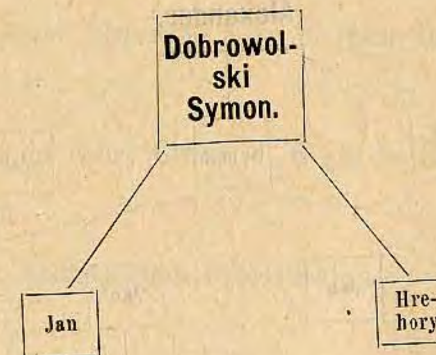
Примѣчаніе. Герба нѣтъ.
Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1740. Skryptem testymonialnym od J. P. Józefa Przyszychockiego, iż w kościele farnym J. XX. Jezuitow Orszańskich Symon Dobrowolski jest ochrzeszczony.

Prawem statutowym W. X. Litttgo idque artykuł 7 Rozdziału 12, paragraf uittym quinto.

1764. Konstytucyą tytulo neoficij.

л. 74 и об. (1).

26. DOMARACCY.

Roku 1774 msca Januarii 28 dnia. J. PP. Józef, Michał, Maciey y Floryan Janowiczowie; Alexander, Hryhory, Leon y Paweł z synami: Janem, Jerżym y Andrżejem; Maciey z synami: Jakubem y Janem; Alexander z synem Jakubem; Hrehory z synem Maciejem Domaraccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

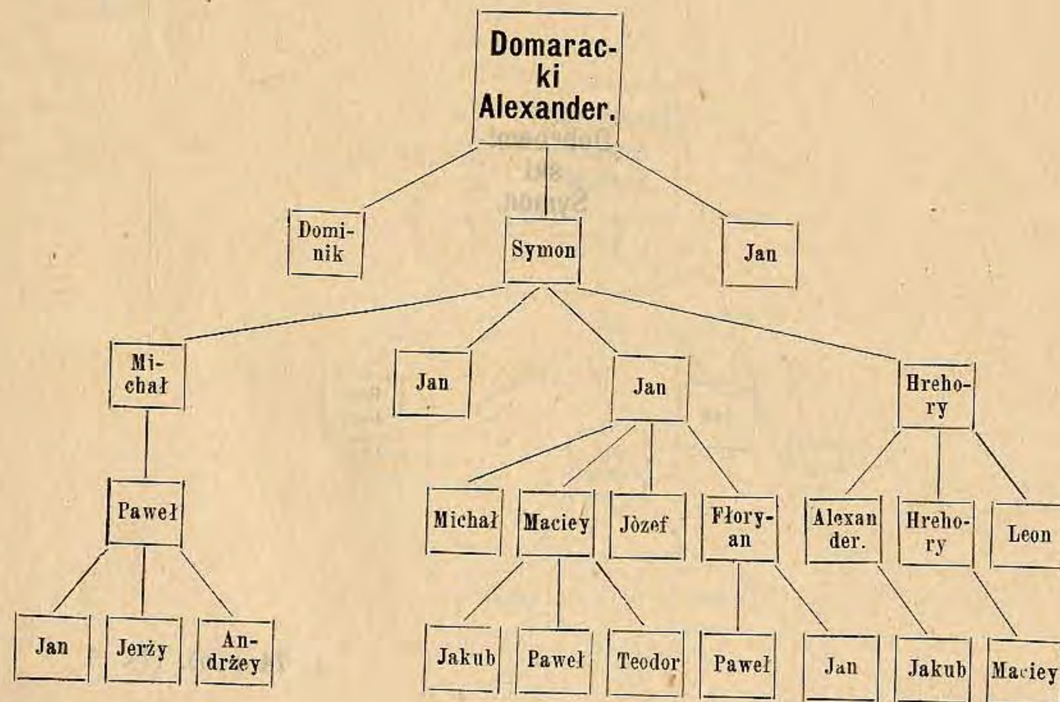
Herb OSTOJA.

Mają bydź dwa xiężyce niepełne zółte barkami do siebie obrócone, każdy z nich jednym rogiem do góry, drugim na dół obrócony; między niemi miecz biały otłuczony rękojescią do góry, końcem do dołu w polu czyrwonym; na hełmie pięć piór strusich.

Dowodzili szlachectwa swego:

1630 msca Januaryi 9 dnia datowanym eodem anno mens. Marca 8 dnia na roczkach Orszańskich przyznanym prawem zostawnym na folwark **Borysowo** od hrabstwa Szkłowskiego odłączony od Jasnie W. Jm. Pani Sieniawskiey, choronżyney koronney J. Panu Alexandrowi Domarackiemu danym.

1693 msca Oktobra 30 dnia datowanym, a 1719 Juni 26 dnia w ziemstwie Witebskim aktykowanym w roku zaś 1772 msca Decembra 24 dnia wyjętym prawem dożywotnym na sześć włok gruntu w hrabsrwie Hory-Horeckim w zaścianku **Krasulinie** od J. W. Połubinskiego, marszałka W. X. Littgo J. PP. Dominikowi y Symonowi Domarackim danym.

27. DROZDOWSCY (—MIELOCHOWIE).

Roku 1773, msca Nowembra 10 dnia. W. J. PP. Ignacy Podczaszy Witebski z synem Ludwikiem; Kazimierż; Antoni z synami pięciu: Frańciszkiem Romanem, Wińcentym, Leonem y Józefem Mielochowie Drozdowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący sie, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb SLEPOWRON.

Podkowa barkiem prosto do góry, na niey krzyż, na krzyżu kruk czarny, troche wspięte do lotu maiąc skrzydła, w prawo tarczy obrócony, w pyszku złoty pierstien trzymaiąc. Pole tarczy błękitne, podkowa biała, na hełmie nad koroną takiż kruk.

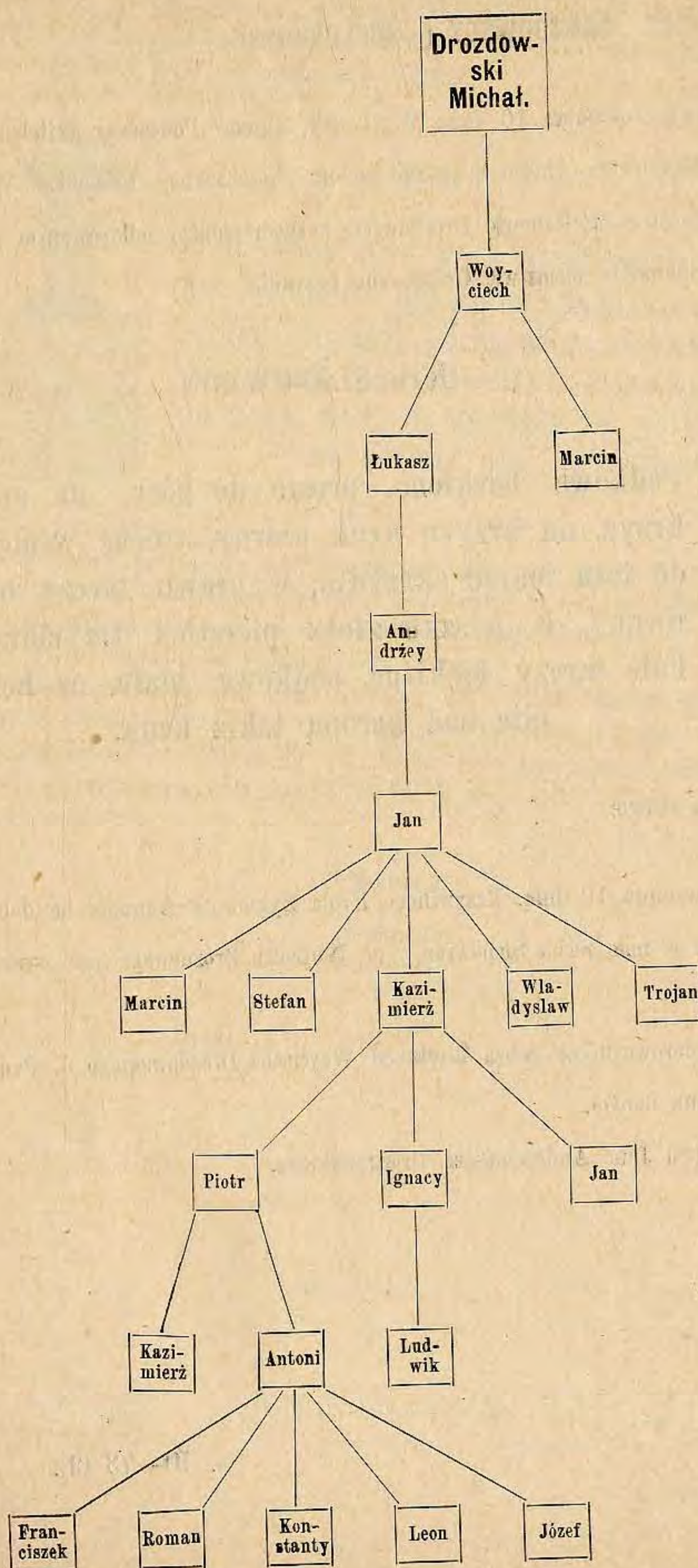
Dowodzili szlachectwa swego:

1567, msca Nowembra 18 dnia. Przywilieem Króla Zygmunta Augusta na dobra **Ciwino**, z wyrażeniem w nim herbu Slepowron y że Woyciech Drozdowski jest synem Michała.

1623. Prawem darownym na dobra **Ciwin** od Woyciecha Drozdowskiego J. Panu Jakubowi Wędowskiemu danym.

1698. Testamentem Jana Andrżejewicza Drozdowskiego.

(Родосл. см. на об.).

28. DUSZKEWICZOWIE.

Roku 1774 msca Oktobra 31 dnia. J. PP. Teodor z synem Wińcentym, Alexander, Jermołay y Samuel, synowie Bazylego; Stefan z synami dwoma Abrahamem Janem; Zachariasz z trzema synami: Michałem, Janem y drugim Michałem, oraz z dwóma wnukami Janem y Bazylim,—synowie Michała; Paweł y Jakub—synowie Jana: Zachariasz z synem Janem; Bazyli z dwóma synami—Tomaszem y Piotrem; Michał z synem Hrehorym; Józef y Leon—synowie Piotra; Paweł z dwóma synami: Dymitrym y Awtanasym; Sylwestr z trzema synami: Ignacym, Janem y Andrżejem; Bazyli syn Romana; Andrżey z synami Polichronem y Jakubem; Alexander syn Jana; Andrżey z sześcią synami: Abrahamem, Kondratym, Janem, Teodorem, Alexandrem y drugim Teodorem, oraz wnukiem Jakubem syna Abrahama Duszkiewiczowie, herbem niżey odrysowanym pieczętujący się, wywód w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb POBÓG.

Podkowa powinna być barkiem do góry stojąca w polu błękitnym, srebna, albo polerowana żelazna; na grzbiecie jey krzyż złotisty nad hełmem chart do pól, jakby wyskakujący z korony na prawą rękę obrócony z smyczą.

Dowodzili szlachectwa swego:

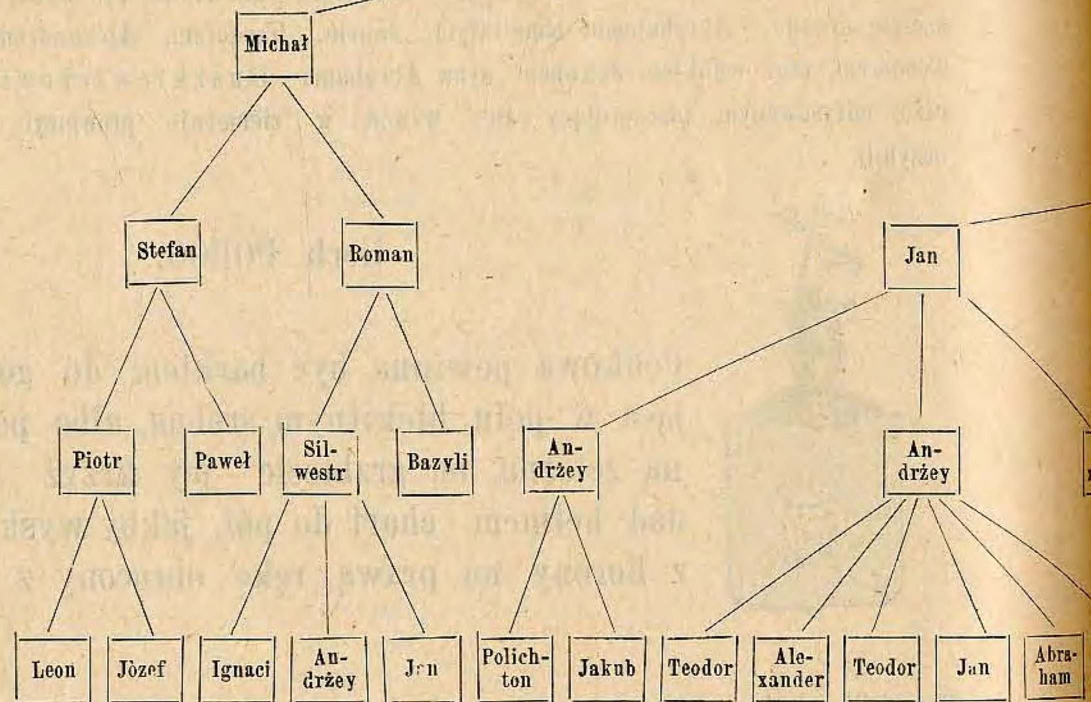
1732 Juli 23 dnia Dokumentem od J. W. Jmść Pana Antoniego Michała Potockiege, hrabi na Hory-Horkach, podstolego W. X. Littgo pod pieczęcią wydanym, a w roku 1774 Oktobra 5 dnia w ziemstwie Orszańskim aktykowanym, iż J. PP. Duszkiewiczom czasu ruiny y woyny Szwedskiey przez rabunki y palenie wsiow dokumenta pogorżały.

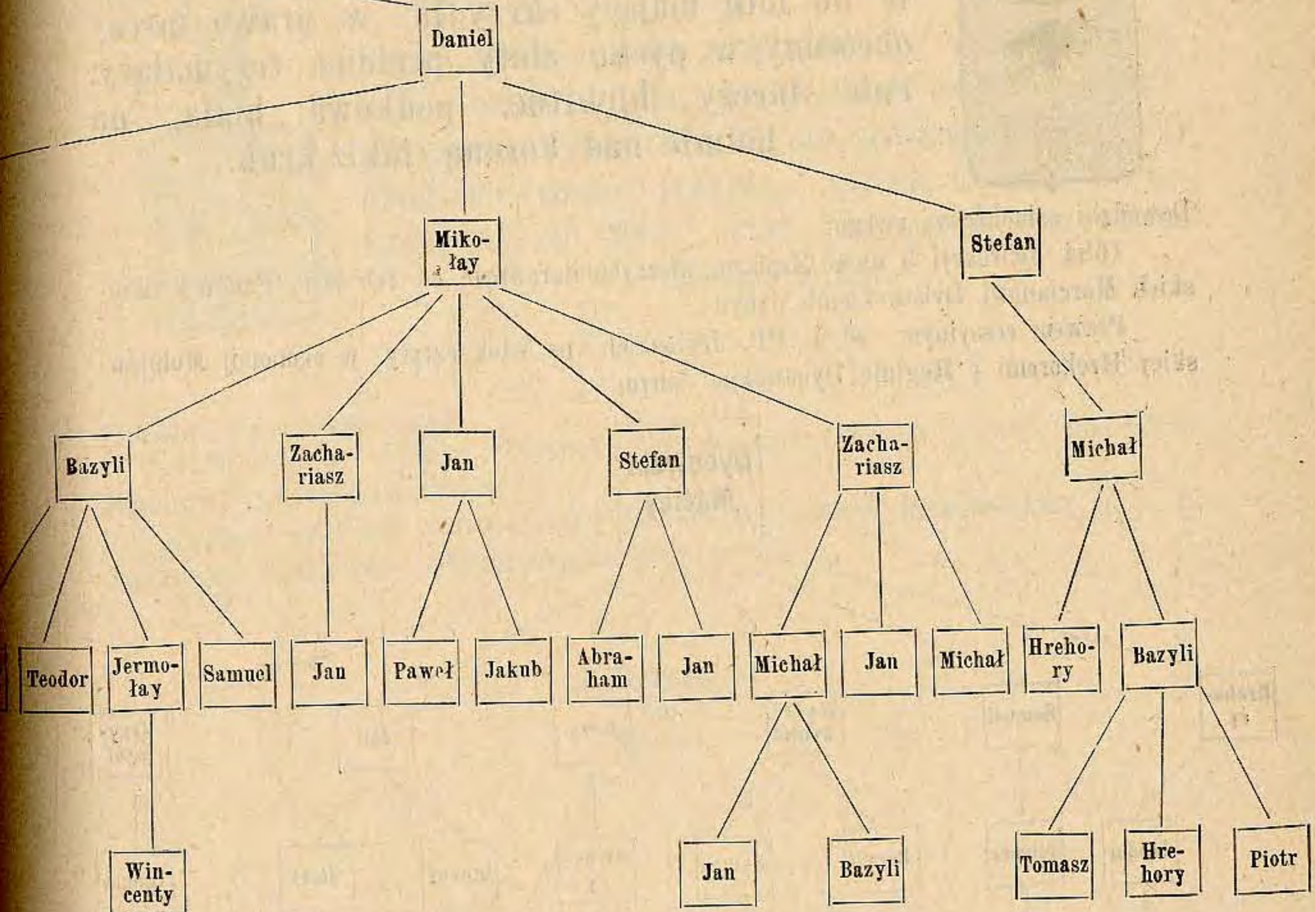
1774 Julij 12 dnia. Dokuwentem od J. P. Rychtera, ekonoma hrabstwa Horeckiego, iż J. PP. Duszkiewiczowie za szlachtą tym Duszkiewiczom wydanym. (sic).

(Родосл. см. на об.).

л. 78—83; (3).

Duszkiewicz Kondraty.

29. DYBOWSCY.

Roku 1773 msca Oktobra 29 dnia. J. PP. Jakub, Franciszek y Wincenty, Ignacy z synem Adamem, Alexander z synami dwóma—Dominikem y Heliaszem; Bazyli y drugi Bazyli z synami dwóma—Janem y drugim Janem; Tomasz z dwóma synami: Rafałem y Hrehorym oraz Jakub Dybowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

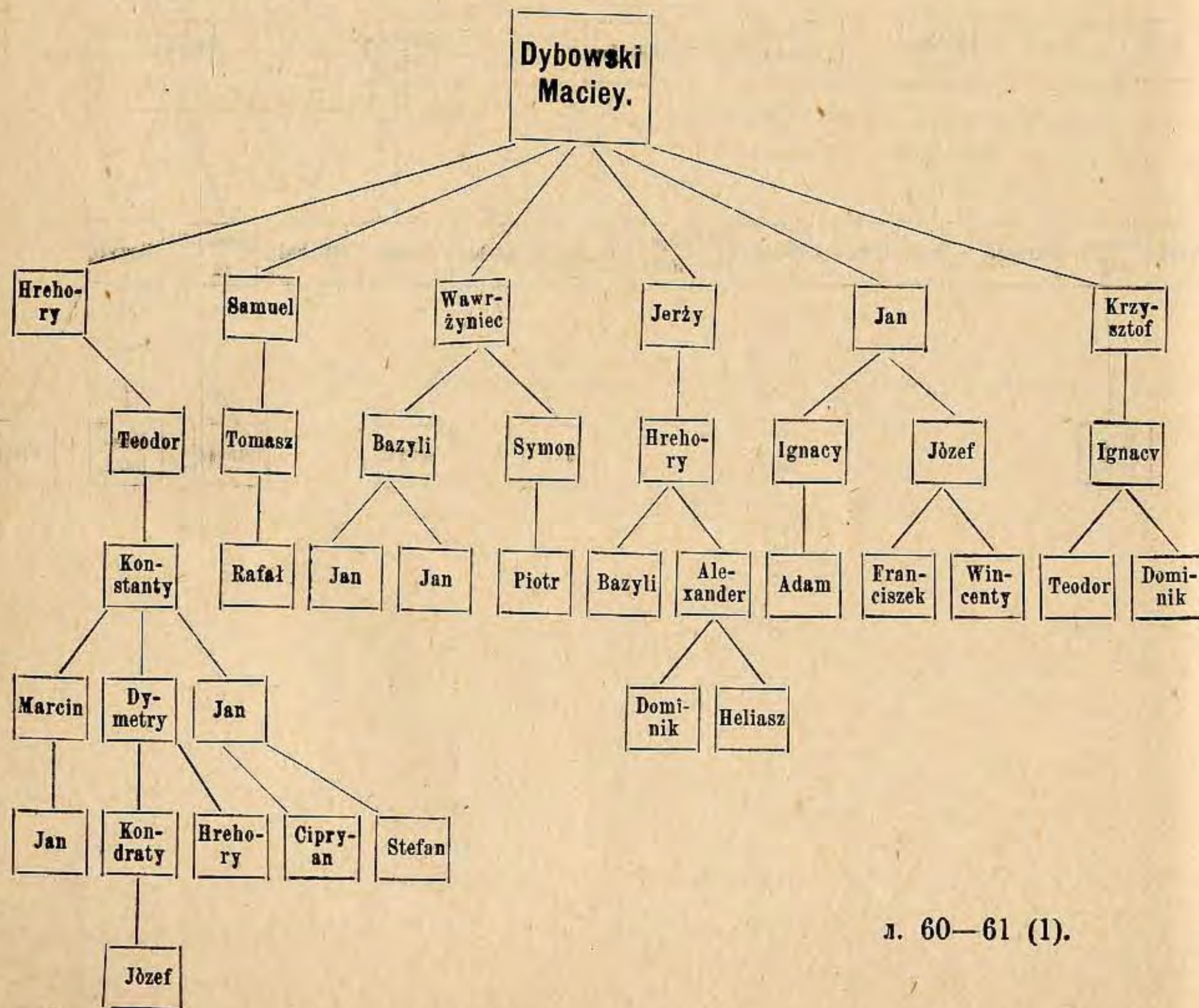
Herb SLEPOWRON.

Podkowa, barkiem prosto do góry; na niey krzyż, na krzyżu kruk czarny, tróchę wspięte do lotu mający skrzydła, w prawo tarczy obrócony, w pysku złoty perścień trzymaiący. Pole tarczy błękitne, podkowa biała; na hełmie nad koroną takiż kruk.

Dowodzili szlachectwa swego:

1684 Februaryi 5 dnia. Zapisem wieczysto darownym od Jch Mść. Panów Tumińskich Marcianowi Dybowskiemu danym.

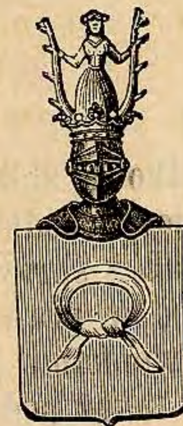
Prawem cessyinym od J. PP. Jasinskich na włok cztyry w ekonomij Mohilewskiey Hrehoremi y Reginie Dybowskim danym.

л. 60—61 (1).

30. DYBOWSCY.

Roku 1773, msca Oktobra 29 dnia. J. PP. Jakub, Franciszek y Wincenty; Ignacy z synem Adamem, Alexander z synami dwóma Dominikiem y Heliaszem; Bazyli syn Hrehorego; Bazili z dwóma synami—Janem y drugim Janem; Tomasz z dwóma synami: Rafalem y Hrehorym, oraz Jakub Dybowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujęcy się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

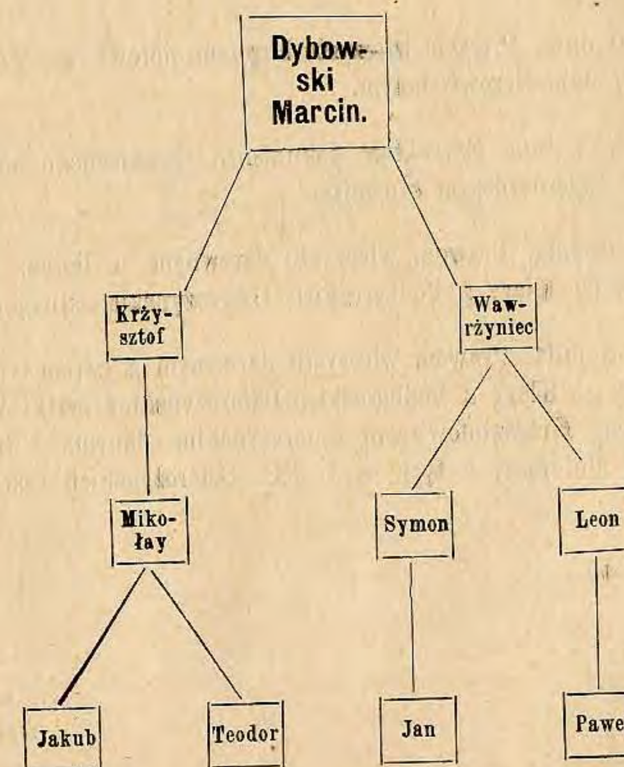
Herb NAŁĘCZ.

Biała binda, około zawiniona y zawiązana w polu czerwonnym, na hełmie panna między jeleniemi rogami tak, że się jednego jedną ręką, drugiego drugę trzyma, głowa u niey związana tak, że nad wiąz konce z obu stron dobrże widać.

Dowodzili szlachectwa swego:

1684 February 5 dnia. Zapisem wieczysto darownym od J. PP. Tumińskich Marcinowi Dybowskiemu danym.

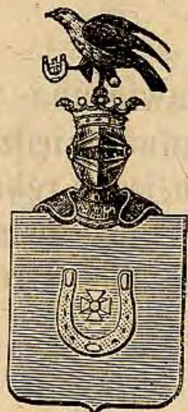
Zapisem cessyinym na włok cztyry gruntow w ekonomij Mohilewskiey od J. P. Jasińskiego Hrehoremu Dybowskiemu danym.

л. 62—64 (3).

31. DZIEROŻYNSCY.

Roku 1773 msca Nowembra 8 dnia. W. J. PP. Jan z trzema synami: Mikołajem, Augustynem y Adamem; Józef y Kazimierz, regent grodzki pttu Orszańskiego—bracia rodzeni; Jakub y Józef, Bogusław y Benedykt z trzema synami—Bartłomiejem, Wincentym y Adamem; Jakub z synem jednym Michałem Dzierozyńscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb JASTRZĘBIEC.

Na tarczy w polu błękitnym podkowa złota końcami do góry obrocona; w jey srzodku krzyż; na hełmie nad koroną jastrząb, z skrzydłami trochę do lotu wzniesionymi, w prawo tarczy całym skierowany sobą ze dzwonkami y pęcinami; W sponie prawey trzyma takąż podkową z krzyżem, jako y na tarczy.

Dowodzili szlachectwa swego:

1590 Augusta 6 dnia darowanym, a 1592 Oktobra 8 dnia w ziemstwie Witebskim przyznanym widymusem wieczysto ugodliwego zapisu y postanowienia między Piotrem y Janem Dzierożyńskiemi, a J. M. Mikołaiem Janowiczem Dzierożyńskim o majętność **Jurjewo** zawartym.

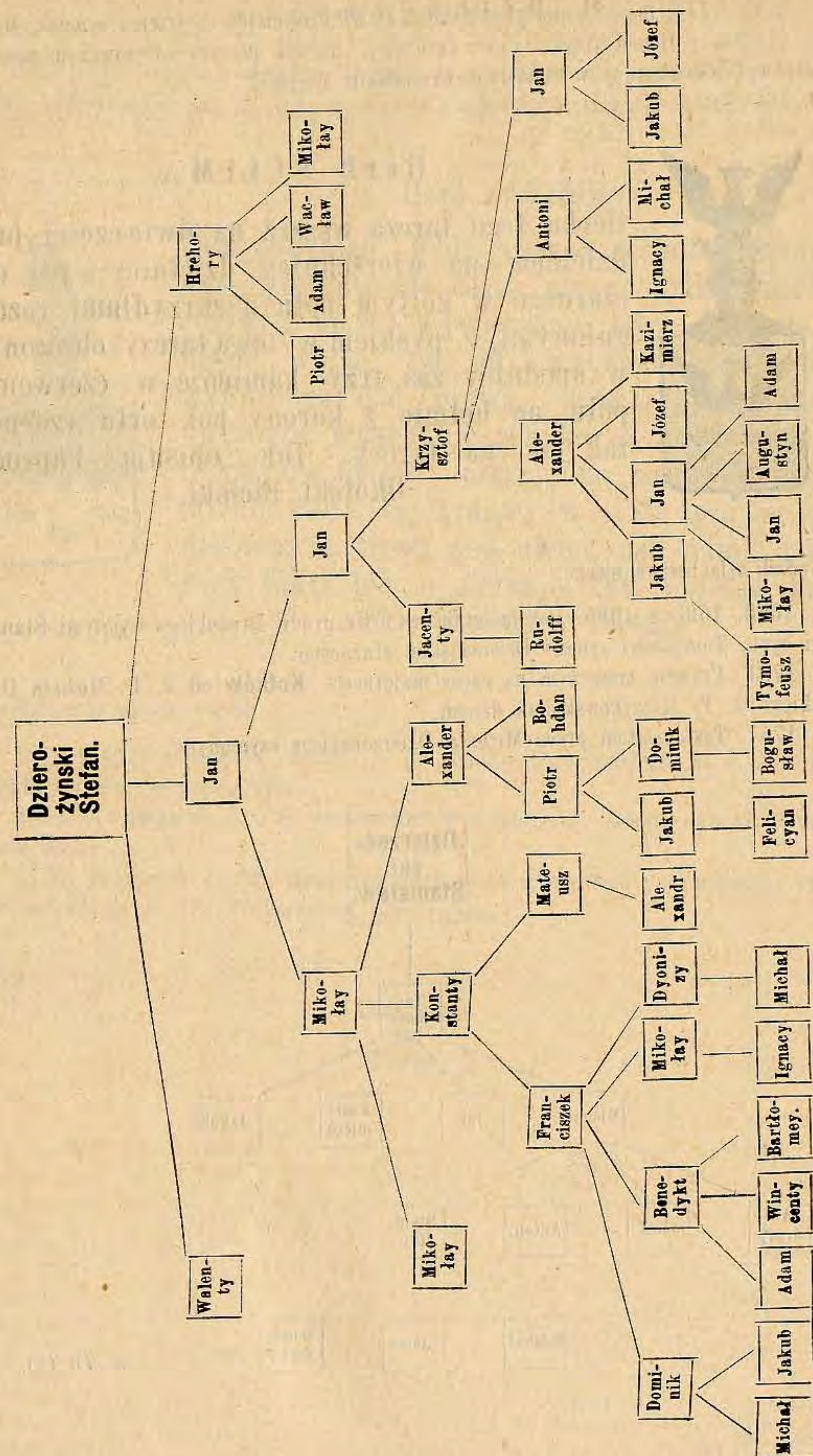
1594, marca 30 dnia. Prawem wieczysto kupnym połowy wsi **Zamosza** od Stawrowskiego Mikołajowi Janowiczowi danym.

1624 Septembra 4 dnia. Extraktem dokumentu granicznego majętności **Jurjewa** Janowi y Mlkołajowi Dzierożyńskim służącym.

1726 Augusta 6 dnia. Prawem wieczysto darownym z listem na przyznanie na majętność **Kamieniec** od Klary z Podberezkich Dzierożyńskiey służącym.

1727 Augusta 6 dnia. Prawem wieczysto darownym z listem na przyznanie na majętność **Kamieniec** od Klary z Podberezkich Dzierożyńskiey matki Alexandrowi, Janowi y Antoniemu synom Krzysztofowiczom Dzierożyńskim danym. I taż majętność **Kamienieć**, aż do daty ninieyszey u tych że J. PP. Dzierożyńskich zostawała.

(Родословие на обор.).

32. DZIERŻENSCY.

Roku 1774, msca Januaryi 25 dnia. J. PP. Stanisław z trzema synami: Michałem, Józefem y Benedyktem Dzierżeńscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb SULIMA.

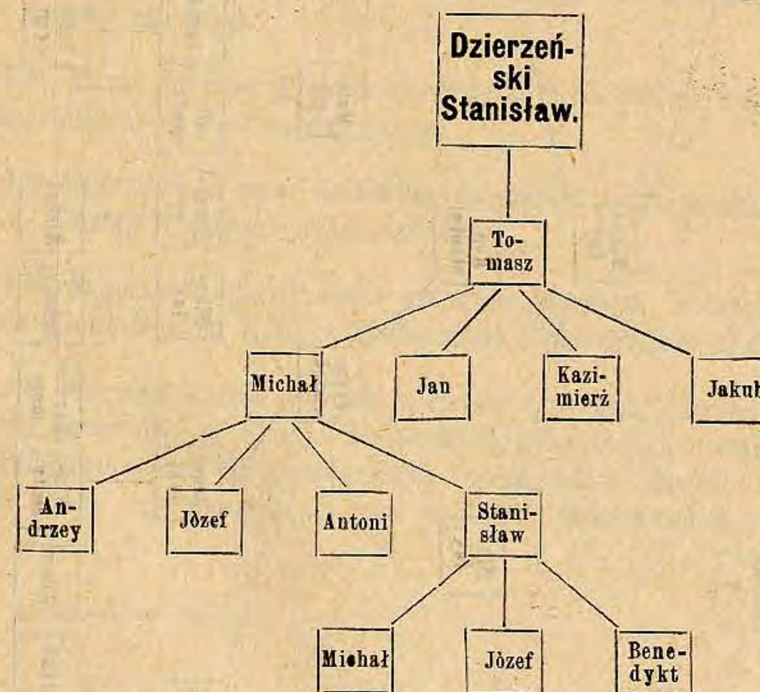
Herbu tego tarcza wszerż na dwie części przedzielona; na wierżchniey dzielnicy—pół orła czarnego w żółtym polu z skrzydłami rozciągnionymi, z pyskiem w lewą tarczy obróconym; w spodńiey zaś trzy kamieńie w czerwonym polu; na hełmie z korony pół orła czarnego, tak jak na tarczy. Tak opisują Paprocki, Okolski, Bielski.

Dowodzili szlachectwa swego:

1686, 1693 и 1695. Dokumentami ex actis grodu Brańskiego wyjętymi Stanisławowi oycu, Tomaszowi synowi Dzierżeńskim służącymi.

1731. Prawem zrżecznym na część majętności **Kotków** od J. P. Michała Dzierżeńskiego J. P. Ręczykowskiemu danym.

1757. Testamentem przez Michała Dzierzeńskiego czynionym.

л. 75 (1).

33. GORSZEWSCY.

Roku 1773, msca Nowembra 10 dnia. J. P. Józef Gorszewski, herbem poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynil.

Herb ZAREMBA.

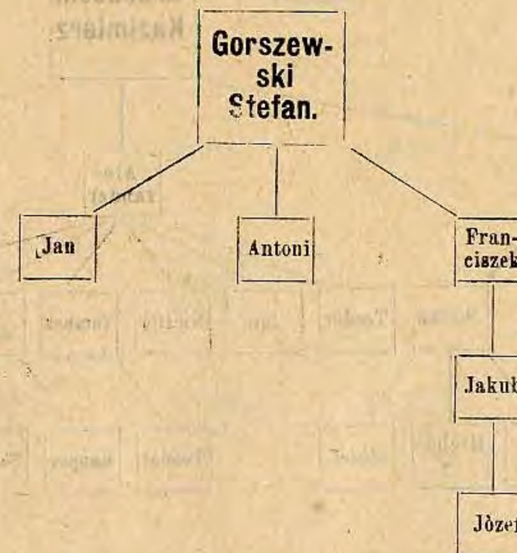
Lew powinien bydż czarny w polu brunatnym, przecież nie cały, ale go tylko polow. Język u niego wywieszony; lapy przednie u niego widać tak, że lewa trochę do góry wyniesiona nad prawą, ogon też zadarty ku górze; wyskakuje zaś lew z muru białego, u którego błanki cztyry, na murże trzy kamieńie zółte, czyli raczey w złoto oprawne, tak ułożone, że trzeci pod niemi; na hełmie z korony takiż lew wyskakuje. Tak opisują Paprocki, Okolski y Bielski.

Dowodzili szlachectwa swego.

1673 y 1676 processami nomine J. P. Stefana Gorszewskiego na J. PP. Podbereskiego y Pacynę zaniesionymi.

1698. Kwitacyą od J. PP. Jankowskich z wypłacenia posagu Janowi Gorszewskiemu daną.

1720. Processem J. PP. Katarzyny matki Jana, Antoniego y Franciszka synow Gorszewskich na J. PP. Podbereskich zaniesionym.

л. 88—89 (2).

34. GRUSZECCY.

Roku 1774 msca Januaryi 28 dnia. J. PP. Andrżey z dwuma synami: Marcinem y Janem; Samuel z synem Xawerym; Kazimierz, Hrehory, Józef, Teodor oyciec, Adam, Piotr, Józef y Michał synowie; Kasper z dwuma synami: Teodorem y Janem, oraz Teodor Gruszeccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Гербъ ЛЮБИЧЪ.

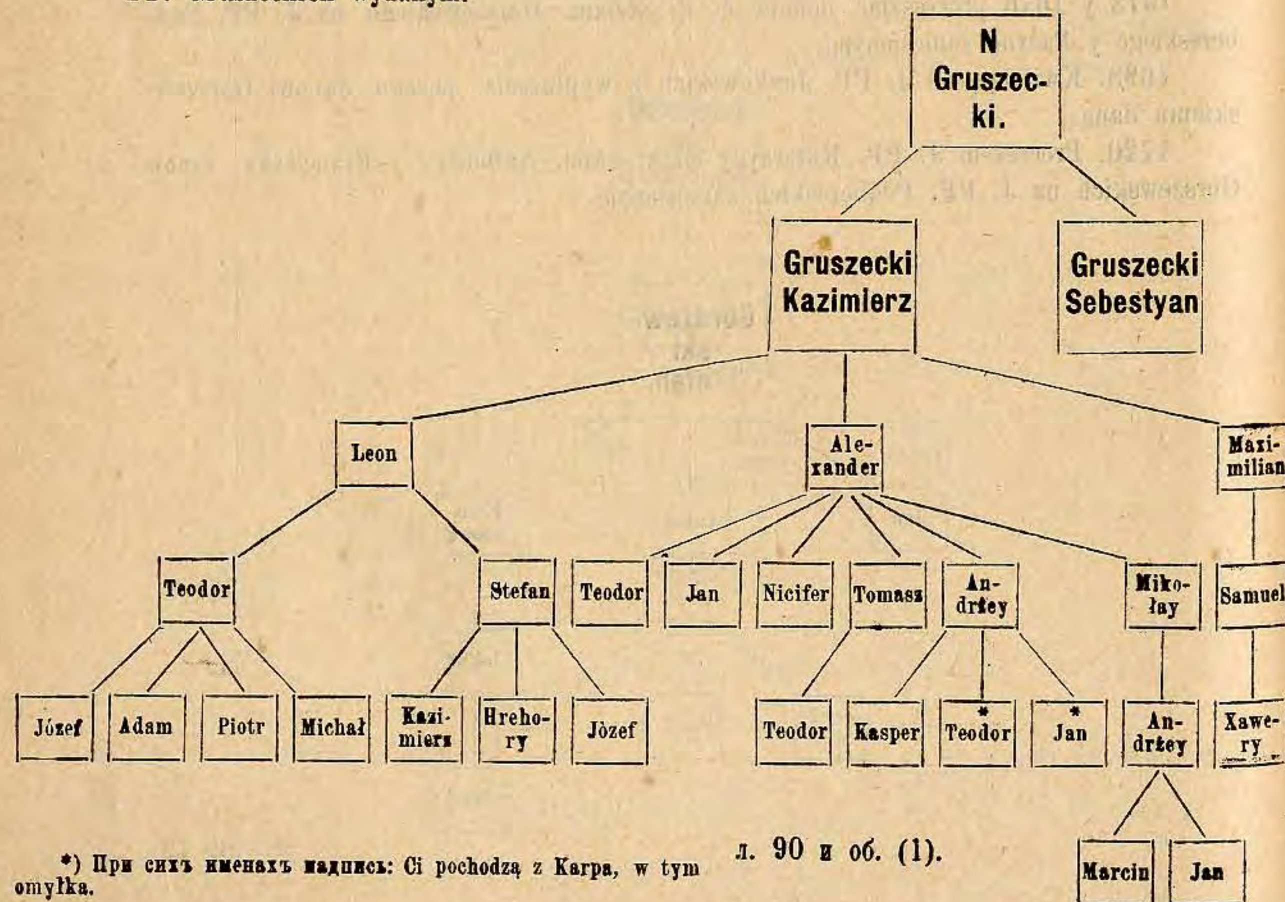
(Ни названія, ни описанія герба здѣсь не приведено).

Dowodzili szlachectwa swego:

1663 Oktobra 27 dnia. Uniwersalem od J. W. Jmsc. Pawła, Sapiehi Hetmana, (aby żadney krzywdy woyska J. P. Sebastyanowi Gruszeckiemu w woiewodstwie Smoleńskim mieszkaiącemu nie czynili) wydanym.

1660 msca Decembra 13 dnia. Abjuratą dymu jednego przez J, P. Kazimierza Gruszeckiego zaprzysiężoną.

1773. Skryptem testymonialnym od szlachty patryotow województwa o familiy J. PP. Gruszeckich wydanym.

л. 90 и об. (1).

*) При сихъ именахъ надпись: Ci pochodzą z Karpa, w tym omyłka.

35. GUTOWSCY.

Roku 1773, msca Nowembra 5 dnia. J. P. Stefan Gutowski, herbem poniżey odrysowamym pieczętuiący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynil.

Herb CIOŁEK.

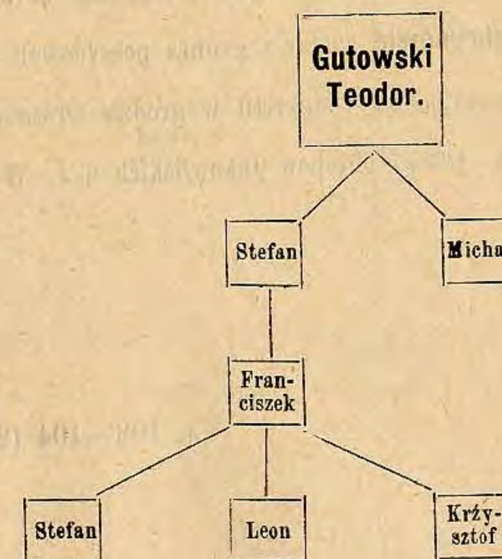
Jest ciołek czerwony w białym polu, z rogami, w prawą tarczy głową y całym sobą obrócony, nad hełmem y koroną połowa tegoż ciołka, wprawą tarczy z korony wyskakującego; tak opisują Bielski, Paprocki.

Dowodzili szlachectwa swego:

1673 msca Oktobra 6 dnia. Jntromissyą do dóbr **Kamienny ławy** zowiących się za prawem od J. PP. Niepokoyczyckich J. P. Teodorowi Gutowskiemu danym.

1717. Stefan Gutowski był posłem na seym ordynaryiny szescioniedzielny z powiatu Orszańskiego obranym.

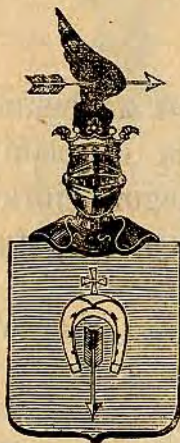
1766. Processem prawnym J. P. Franciszka Gutowskiego z J. P. Zakrzewskim intentowanym.

л. 84—87 (3).

36. HATOWSCY.

Roku 1773 msca Nowembra 12 dnia J. PP. Jan z synem Józefem, Kazimierz y Antoni Hatowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb DOŁĘGA.

Ma być podkowa biała do góry barkiem niby brama wystawiona; krzyż złoty u niey na wierzchu y srzodku; w posrzodku podkowy strzała biała, albo bełt, żelescem na dół; w polu błękitnym; w hełmie skrzydło sępie, a przez nie strzała z żelezcem w prawo obrócona.

Dowodzili szlachectwa swego:

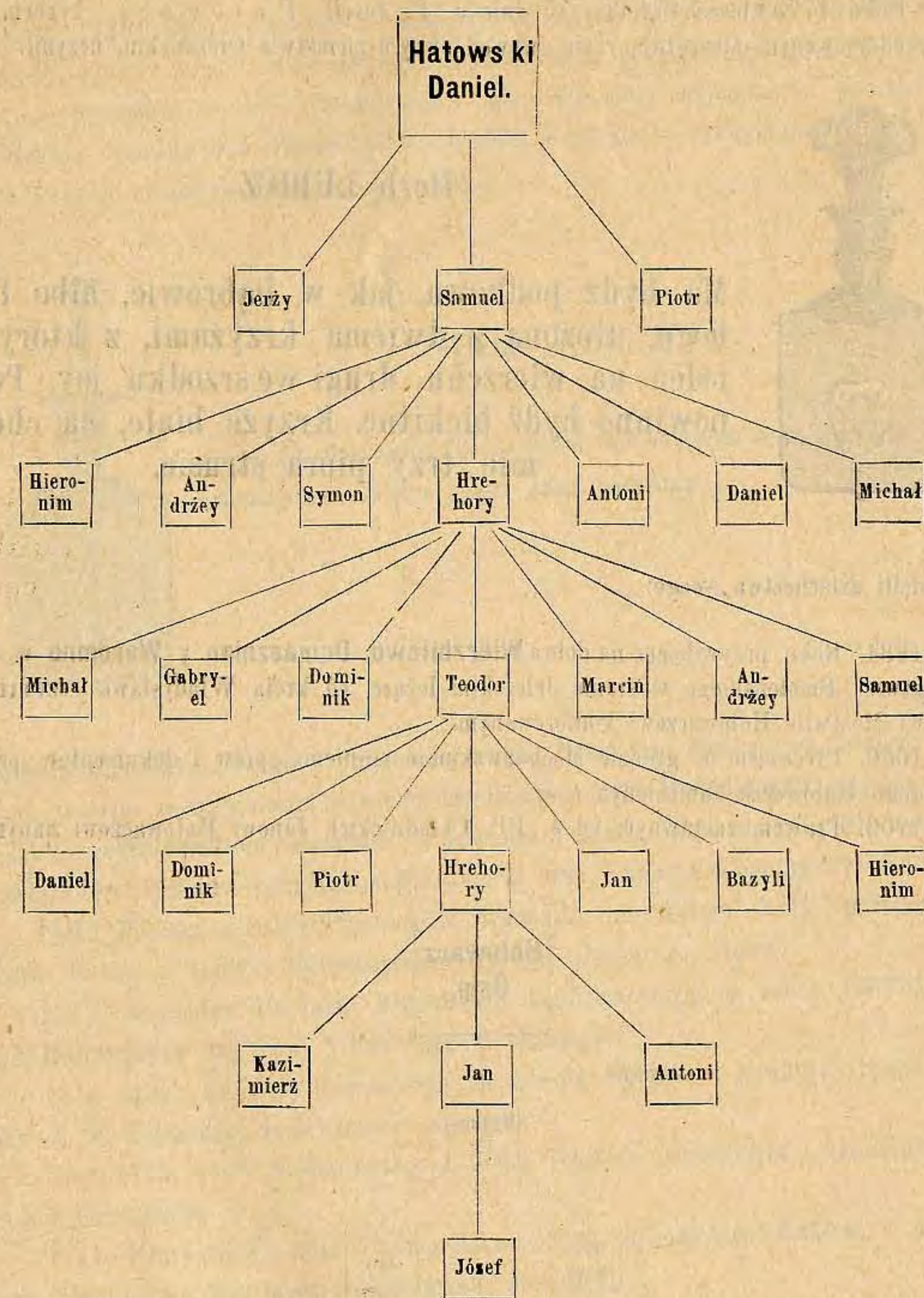
1699, msca Maja 12 dnia. Skryptem assekuracyinym J. P. Teodorowi Hatowskiemu służącym,

1735 Januaryi 31 dnia. Skryptem testymonialnym od szlachty, ze J. PP. Teodorowiczowie Hatowscy w okolicy **Bahrynowie** zastawą grunta possydowali.

1746 Apryla 16 dnia. Processem pozwu y dekretu w grodzie Orszańskim zaszłym za zabicie J. P. Jana Hatowskiego przez chłopów Jakowlickich z J. W. xiązenciem-Jmęścią Radziwilą iako panem.

л. 103—104 (2).

(Родосл. см. на об.)

37. HOŁOWACZOWIE (Mostwiło).

Roku 1773. msca Oktobra 15 dnia J. P. Józeff H o ł o w a c z, herbem poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywod swoy u ziemstwie Orszańskim uczynil.

Herb LUBICZ.

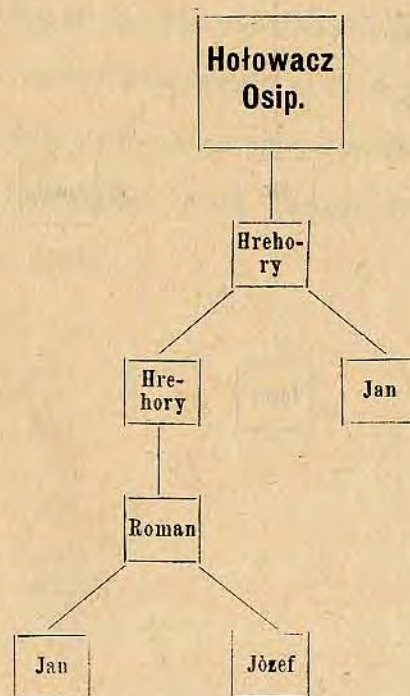
Ma bydź podkowa, jak w Dąbrowie, albo Pobogu, ułożona z dwiema krzyżami, z których jeden na wierzchu, drugi we srzodku jey. Pole powinno bydź błękitne. Krzyże białe, na chełmie trzy pióra strusie.

Dowodzili szlachectwa swego:

1634. Roku przywilejem na dobra **Wierźbiłowo, Domasznino y Woronino** w woiewodztwie Smoleńskiego w stanie Jeleźkim leżące, od króla Władysława czwartego Osipowi Mostwile Hołowaczowi konferowanym.

1660. Processem w grodzie Mscisławskim o zginienie spraw i dokumentow przez Hrehorego Hołowacza zaniesionym.

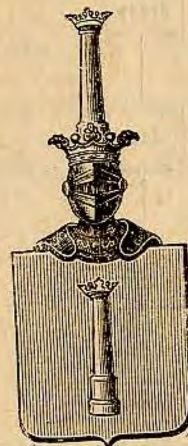
1703. Prawem zastawnym od J. PP. Chłodnickich Janowi Hołowaczowi danym.

л. 97—100 (3).

38. HOŁOWCZYCOWIE.

Roku 1773, msca Septembra 27 dnia W. J. PP. Alexander Jan pułkownik y podstarosta sądowy powiatu Orszańskiego, sędzia ziemski prowincyi Orszańskiey—oyciec; Felix Jan porucznik powiatu Orszańskiego—syn; Wincenty strukczaszyc powiatu Orszańskiego y synowiec Jan Hołowczycowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb KOLUMNA.

Примѣчаніе: Ни названія, ни описанія сего герба въ оригиналѣ нѣтъ. Есть одинъ лишь рисунокъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego z protoplasty swego Hrehorego Hołowczyca, herbem Kolumna zwanym zaszczyconego, nadaniem dziedzictwem dóbr **Horodiszcza**, a potym od nazwiska onego **Hołowczyce** nazwanych, w powiecie Pinskim leżących, za dzieła rycerskie od Alexandra Wtorego, syna Kazimierza Jagiełowicza, Króla polskiego pod rokiem 1501.

1520. Popisem szlachty Pińskiey za Zygmunta pierwszego Króla polskiego, na którym Teodor y Andrzey Hołowczycowie, synowie Hrehorego, stawali.

1543, Nowembra 10 dnia. Przywilejem konfirmacyinym na dobra **Horodyszcze** czyli **Hołowczyce** Jakubowi Teodorowiczowi służącym.

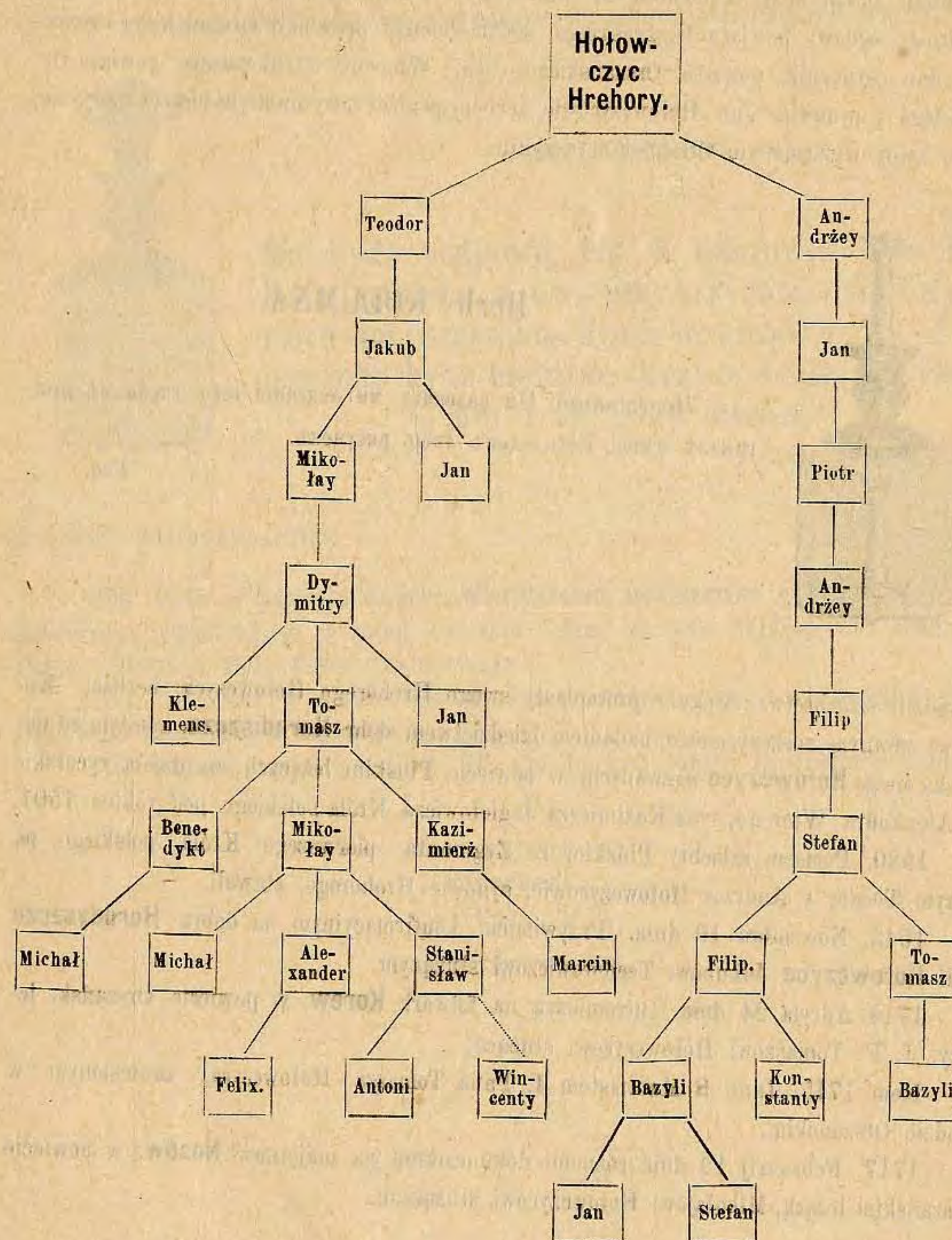
1714 Apryla 24 dnia. Intromissyą na folwark **Korew**, w powiecie Orszańsk. leżący, J. P. Tomaszowi Hołowczycowi służącą.

Item 1715, Junij 8 Manifestem J. Pana Tomasza Hołowczyca, zaniesionym w grodzie Orszańskim.

1717, Februarij 12 dnia różnemi dokumentami na majętność **Nosów**, w powiecie Orszańskim leżącą, Mikołajowi Hołowczycowi służącemi.

л. 91—96 (3).

(Родосл. см. слѣд. стр.)

39. HRYNIEWICZOWIE.

Roku 1774 miesiąca Januaryi 12 dnia. J. PP. Alexander y Jan bracia rodzeni; Jan, Kazimierż y Bazyli, bracia stryjeczni: Jan, Ignacy, Kazimierż, Jakub, Grżegorż y drugi Jakub, Andrżey, Xawery y Alexander, Grzegorż syn Dymitrego, Jzydor y Xawery—bracia rodzeni; Teodor, Jan z synami: Jeremianem, Bazylim, Kazimierżem, Michałem; Stefan, Jan y drugi Jan; Tomasz, Stefan y Dyonizy Hryniewiczowie herbem, poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb PRZEGONIA.

Примѣчаніе: Ни названія, ни описаній сего герба въ оригиналѣ нѣтъ. Есть одинъ рисунокъ, который см. ниже,—стр. 54.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

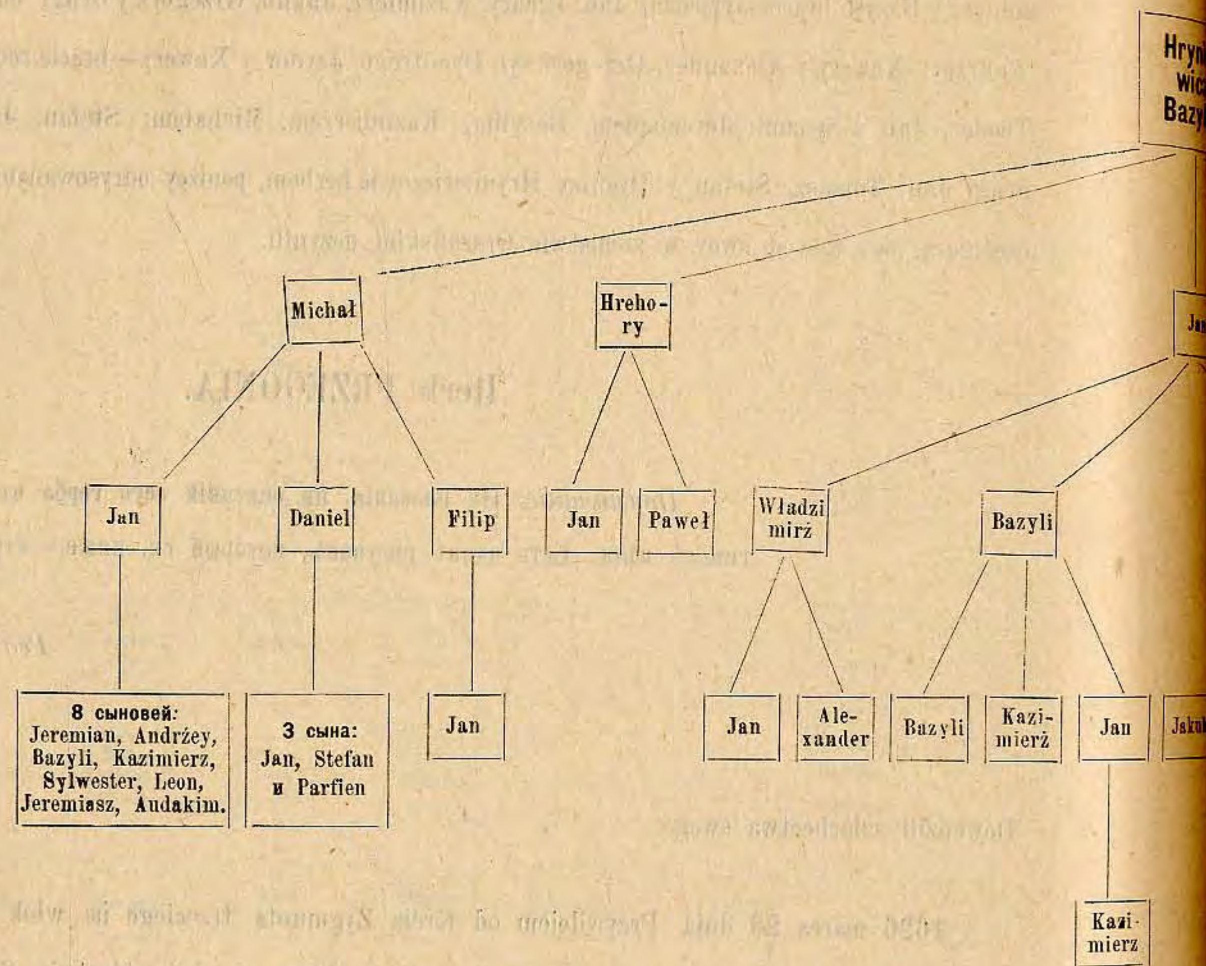
1626 marca 23 dnia. Przywilejem od Króla Zygmunta trzeciego na włok siedm w uroczyszczu **Kruhło** nazwanym w włosci Dołhomozkiey, w woiewódzstwie Smoleńskim leżącey, Pawłowi Hryniewiczowi konterowanym.

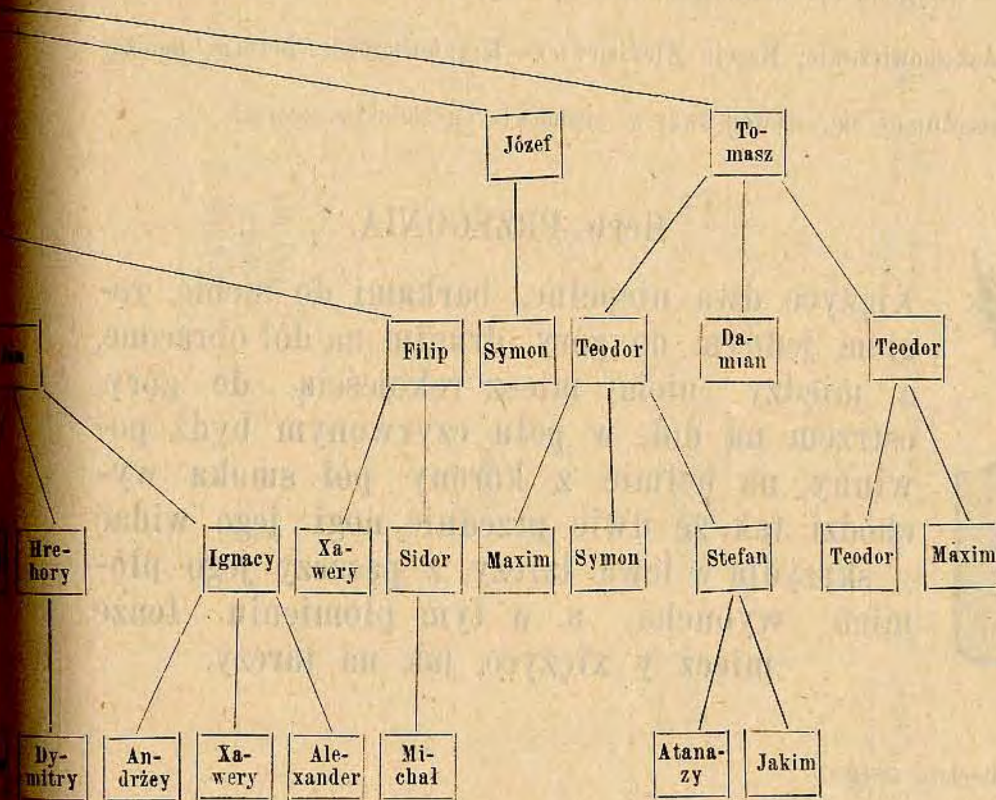
1671. Skryptem testymonialnym od różnych szlachty Jakubowi Hryniewiczowi wydanym.

1693. Prawem wieczystym na dom w miasteczku **Baiewie** Bazylemu Hryniewiczowi służącym.

л. 108—111 и об. (3).

(Родосл. см. слѣд. стр.).

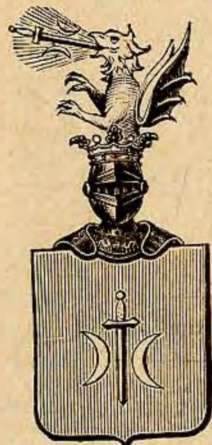

Michał
Hreho-
ry
Jan
Daniel
Filip
Jan
Paweł
Władzi
mirż
Bazyli
8 сыновей:
Jeremian, Andrźey,
Bazyli, Kazimierz,
Sylwester, Leon,
Jeremiasz, Audakim.
3 сына:
Jan, Stefan
и Parfien
Jan
Jan
Ale-
xander
Bazyli
Kazi-
mierż
Jan
Kazi-
mierz

Józef
To-
masz
Filip
Symon
Teodor
Da-
mian
Teodor
Hre-
hory
Ignacy
Xa-
wery
Sidor
Maxim
Symon
Stefan
Teodor
Maxim
Dy-
mitry
An-
drżey
Xa-
wery
Ale-
xander
Mi-
chał
Atana-
zy
Jakim

40. HRYNIEWICZOWIE.

Roku 1774, msca Januariy 31 dnia. J. PP. Andrżey y Jan, Dymitry—Grżegorż, Tomasz, Damian y Jgnacy—synowie Andrzeja; Marcin syn Jana. Jan y Jeremiasz, Jeremian y Michał Stefanowiczowie; Jeremian, Nikodem, Jan, Konrad y Zacharyasz Dyonizowiczowie; Grzegorż, syn Jeremiana; Michał, Marcin y Pawel Tomaszewiczowie; Gregorż y Jan Jakubowiczowie; Marcin Alexiejewicz—Hryniewiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb PRZEGONIA.

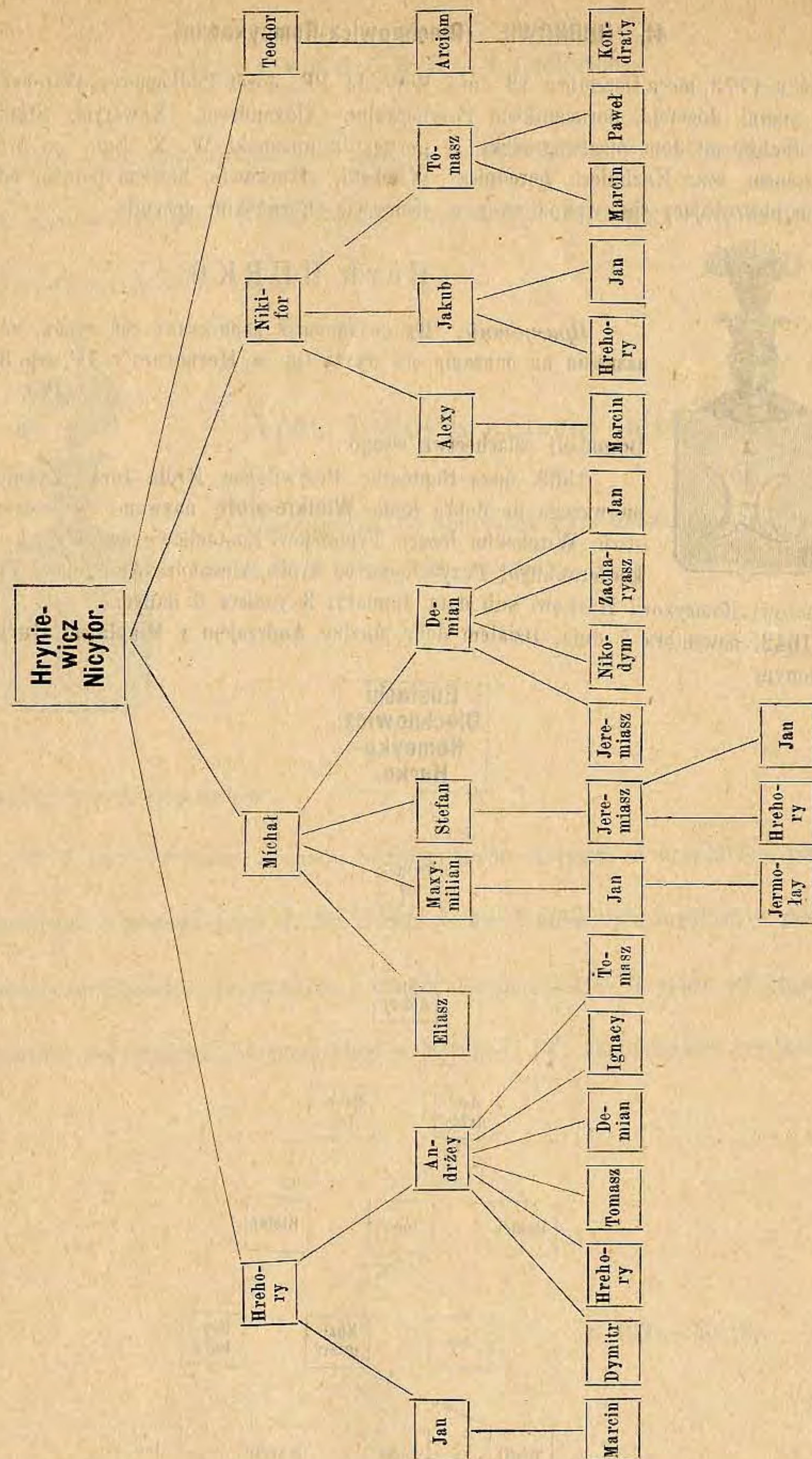
Xiężyce dwa niepełne, barkami do siebie, rogiem jednym do góry, drugim na dół obracone, a między niemi miecz rękojeścią do góry, ostrzem na dół, w połu czyrwonym bydż powinny; na hełmie z korony pół smoka wychodzi tak, że dwie przednie nogi jego widać y skrzydła w lewą tarczy, z paszczy jego płómień wybucha, a w tym plomieniu tenże miecz y xiężyce, jak na tarczy.

Dowodzili szlachectwa swego:

1774, Januaryi 12 dnia. Dekretem wywodowym przez J. PP. Hryniewiczów imienników w sądzie ziemskim prowincyi Orszańskiey czynionym y przyswiadczeniem tychże Jchmścow Panow Hryniewiczow, że są jednego jmienia y familii.

л. 112—113 и об. (3).

(Родосл. см. слѣд. стр.)

41. HURKOWIE (Olechnowicz-Romeykowie).

Roku 1773, msca Decembra 13 dnia. WW. JJ. PP. Józef Podkomorży Witebski z pięciu synami: Józefem, porucznikiem Petyhorskim, Alexandrem, Xawerym, Stanisławem y Jachimem; Jan, pisarz grodzki y porucznik husanski W. X. Lgo, z synem Nepomucenem, oraz Kazimierż, horodniczy Witebski,—Hurkowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

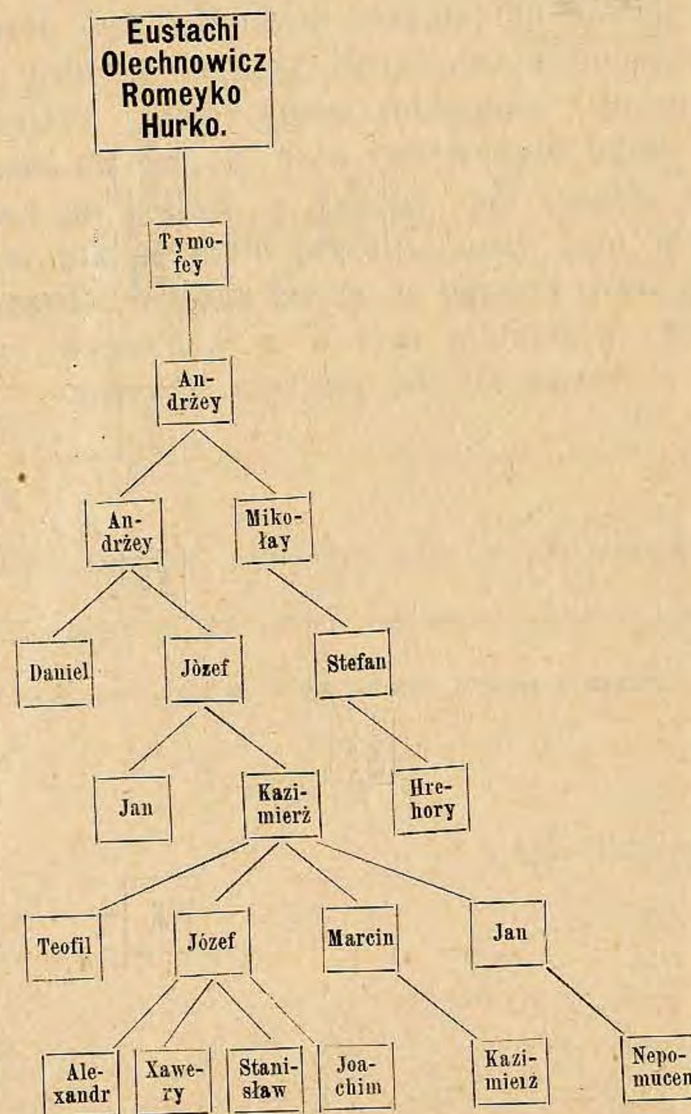
Herb HURKO.

Примѣчаніе. Въ подлинникѣ нарисованъ сей гербъ, но ни названія ни описанія его нѣтъ. Оп. см. Несѣцкаго т. IV, стр. 397.
Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1563, msca Septembr, Przywilejem Króla Jmści Zygmunta pierwszego na dobra lenne **Wielkie-sioło** nazwane w województwie Witebskim leżące Tymofejowi Eustachowiczowi H u r k o w i, konferowanym. Przywilejem od króla Alexandra Andrżejowi Tymofiejewiczowi Romeykowi Hurkowi sub data Januaryi 3 yndicta 6 danym.

1642, nowembra 7 dnia. Działem dobr między Andrzejem y Mikołajem Hurkami uczynionym.

105—107 и об. (3).

42. J A K U B O W S C Y (Wolfowie).

Roku 1776 msca Januaryi 31 dnia, J. Panowie Adam, Alexander, Jan, Ludwik, Józef, Piotr Jakubowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Гербъ ТОПОРЪ („Starża" albo „Topor").

Примѣчаніе: Въ оригиналѣ нѣтъ ни названія, ни описанія сего герба, а одинъ лишь рисунокъ.

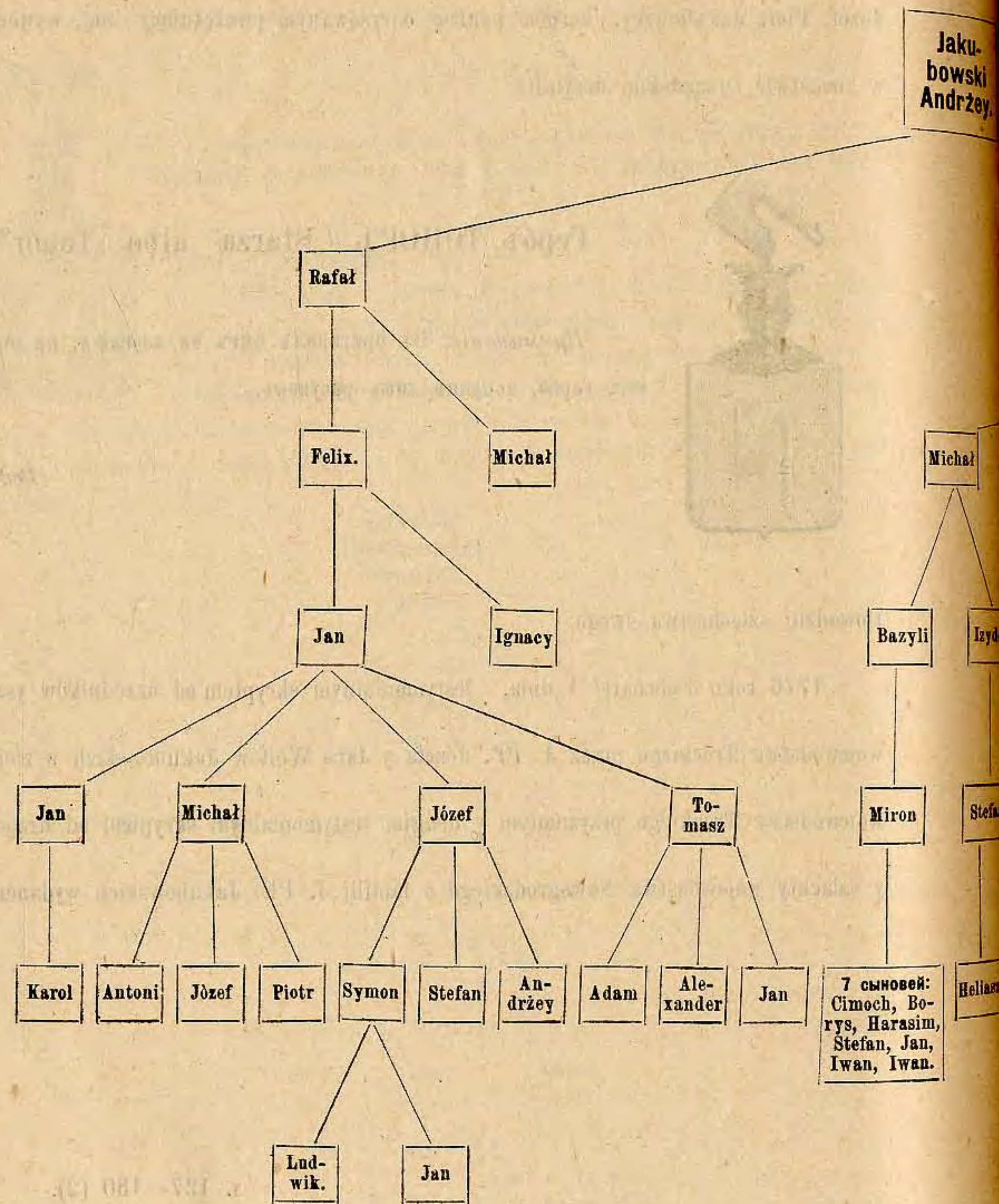
Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

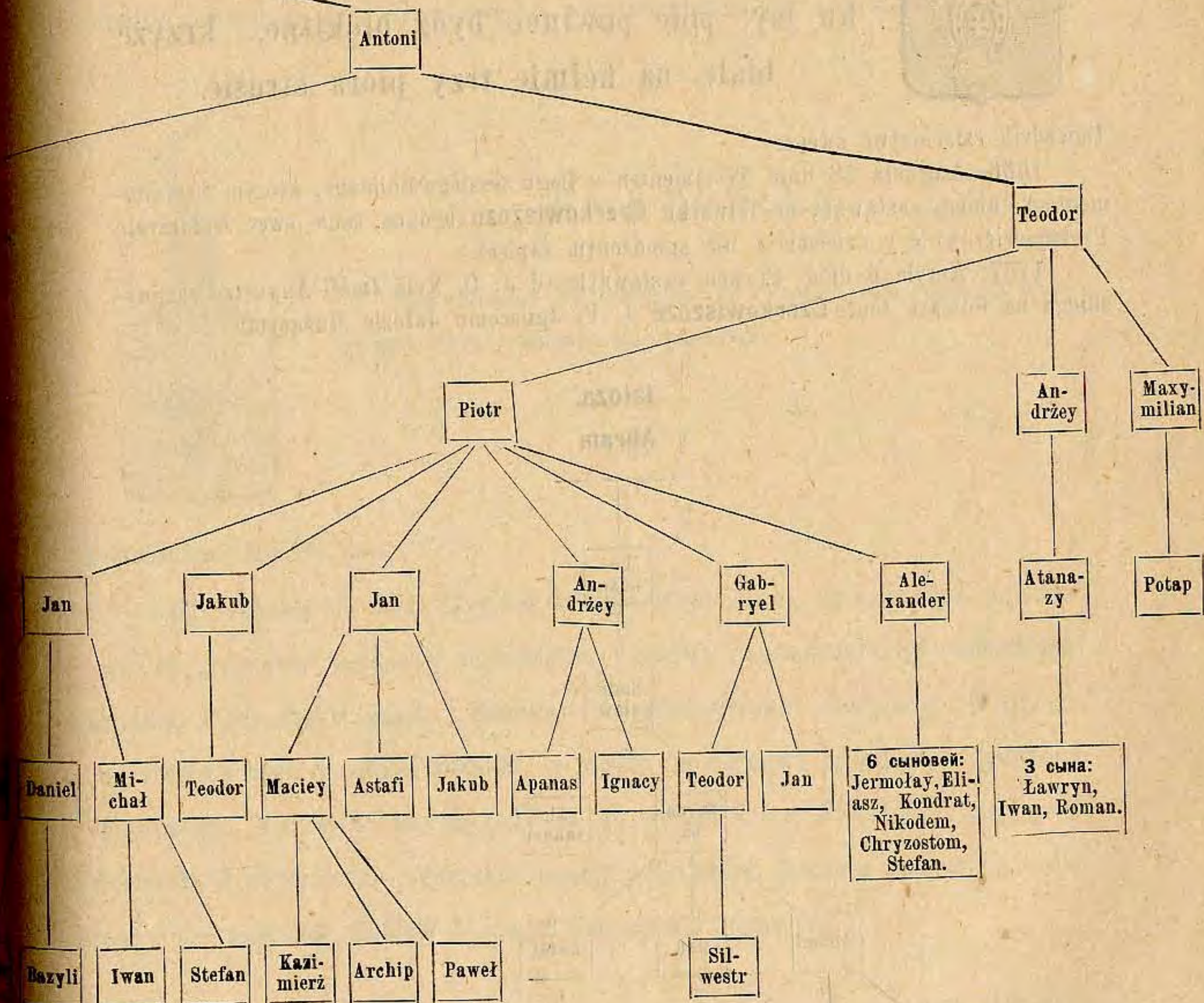
1776 roku Februaryi 1 dnia, testymonialnym skryptem od urzędników yszlachty województwa Trockiego przez J. PP. Józefa y Jana Wolfów Jakubowskich w ziemstwie województwa Trockiego przyznanym y drugim testymonialnym skryptem od urzędników y szlachty województwa Nowogrodzkiego o familij J. PP. Jakubowskich wydanemi.

л. 127—130 (2).

(Родосл. см. слѣд. стр.)

Jakubowski Andrżey.
Rafał
Felix.
Michał
Jan
Ignacy
Jan
Michał
Józef
Tomasz
Karol
Antoni
Józef
Piotr
Symon
Stefan
Andrżey
Adam
Alexander
Jan
Ludwik.
Jan
Michał
Bazyli
Miron
7 сыновей: Cimoch, Borys, Harasim, Stefan, Jan, Iwan, Iwan.

Antoni
Teodor
Piotr
Andrżey
Maxymilian
Jan
Jakub
Jan
Andrżey
Gabryel
Alexander
Atanazy
Potap
Daniel
Michał
Teodor
Maciey
Astafi
Jakub
Apanas
Ignacy
Teodor
Jan
6 сыновей: Jermołay, Eliasz, Kondrat, Nikodem, Chryzostom, Stefan.
3 сына: Ławryn, Iwan, Roman.
Bazyli
Iwan
Stefan
Kazimierż
Archip
Paweł
Silwestr

43. JAŁOZOWIE.

Roku 1773, miesiąca Oktobra 4 dnia, Jchmść Panowie Jgnacy stryi, Alexander synowiec Jałozowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

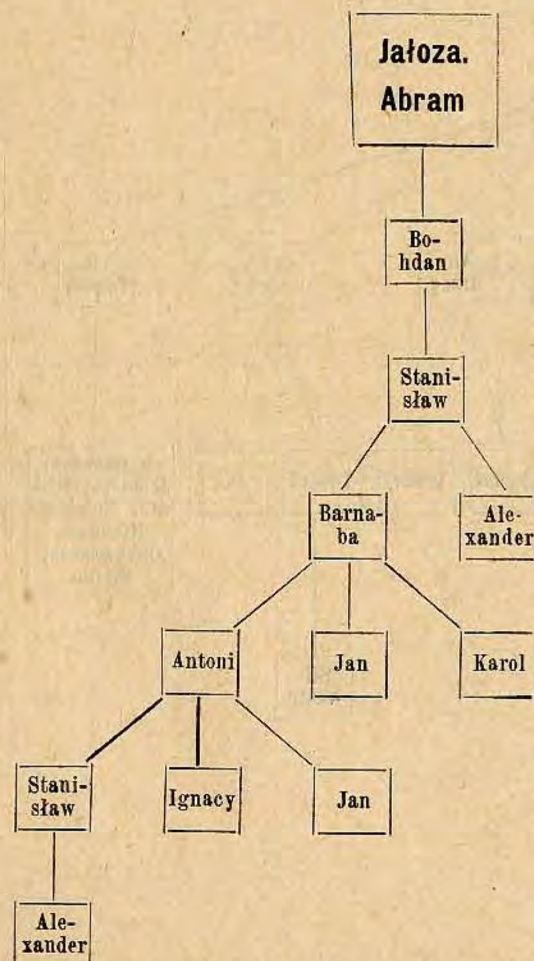
Herb LUBICZ.

Ma bydź podkówa, jak w Dąbrowie, albo Pobogu ułożona, z dwiema krzyżami, z których jeden na wierżchu podkowy, drugi we strzodku jey; pole powinno bydź błękitne, krzyże białe, na hełmie trzy pióra strusie.

Dowodzili szlachectwa swego:

1656, Augusta 28 dnia. Testamentem w Bogu zeszłego Bohdana, którym to testamentem summę zastawną, na folwarku **Czerkowiszczu** będącą, żenie swey Katarzynie Prokopowiczownie y dzieciom z nią spłodzonym zapisał.

1757, Apryla 6 dnia. Prawem zastawnym od J. O. Xcia Jmści Augusta Czartoryskiego na folwark tenże **Czerkowiszcze** J. P. Jgnacemu Jałozie służącym.

л. 116—118 и об. (3)

44. JANCZEWSCY.

Roku 1773, msca Nowembra 9 dnia. J. PP. Teodor, Alexander y Leon synowie Mikołaja; Stanisław, Jgnacy y Andrżey synowie Józefa; Jan z synem Michałem tudzież Łukasz y Mikołay—synowie Michała; Michał z trzema synami: Bartłomieiem, Amdrożym y Janem; Jakub syn Jana; Józef z dwóma synami Alexandrem y Felixem; Jan z dwóma synami—Wincentym y Nikodemem; Adam y Ludwik—synowie Stefana; Anton z synem Tomaszem; Bartłomiey syn Łukasza Janczewscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb POMIAN.

Примѣчаніе: Ни названія, ни описанія сего герба въ подлинникѣ нѣтъ; имѣется лишь рисунокъ.

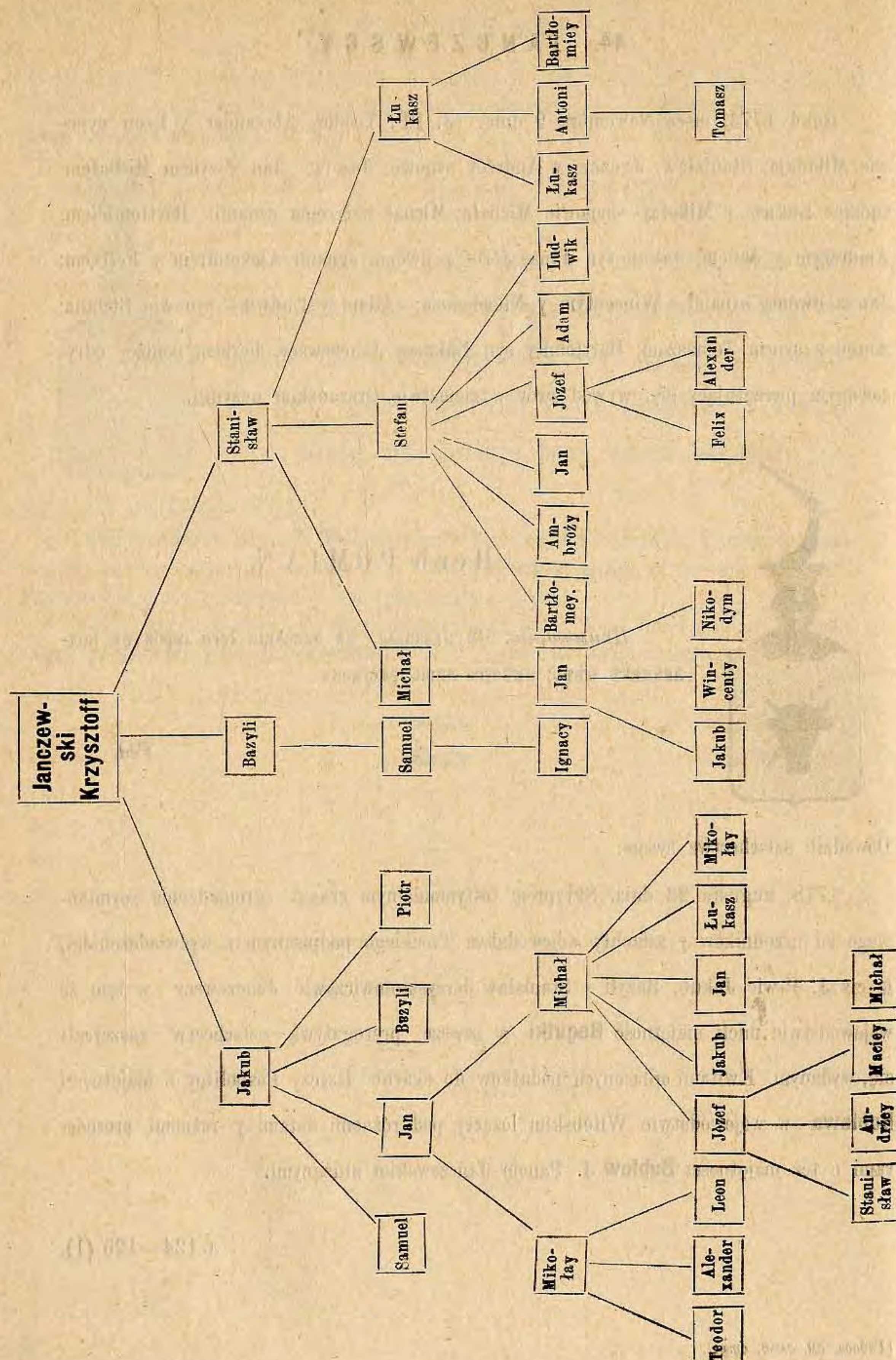
Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1718, augusta 23 dnia. Skryptem testymonialnym czasu zgromadzenia seymikowego od urzędnikow y szlachty województwa Trockiego podpisanym z wyświadczeniem, iż ciż J. P-wie Jakub, Bazyli y Stanisław Krzysztofowiczowie Janczewscy w tym że województwie mieli majętność **Bogutki** y zawsze prerogatywą szlachectw zaszcycali się, wydanym. Kwitami opłaconych podatkow do skarbu Rzeczy Pospolitey z majętnosci **Bublewa** w województwie Witebskim leżącey pod różnemi datami y rożnemi procederami o też majętności **Bublew** J. Panom Jańczewskim służącymi.

л. 124—125 (1).

(Родосл. см. слѣд. стр.)

45. JANKOWSCY.

Roku 1773, msca Oktobra 11 dnia. J. PP. Jakub oyciec z czterma synami: Antonim, Wincentym, Floryanem y Józefem; Hieronim syn Wincentego; Jan, Antoni, Wawrzyniec y Andrzey z oyca Piotra; Mikołay syn Jana, oraz Franciszek syn Kazimierża; Jgnacy, syn, Antoniego Jankowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb JASTRZEMBIEC.

Na tarczy w polu błękitnym podkowa złota, końcami prosto do góry obrócona; w jey strzodku krzyż, na hełmie nad koroną jastrzęb, z skrzydłami trochę do lotu wzniesionymi, w prawą tarczy całym sobą skierowany, ze dzwonkami z pęcinami: w szponie prawey trzyma także podkówę z krzyżem, jako y na tarczy.

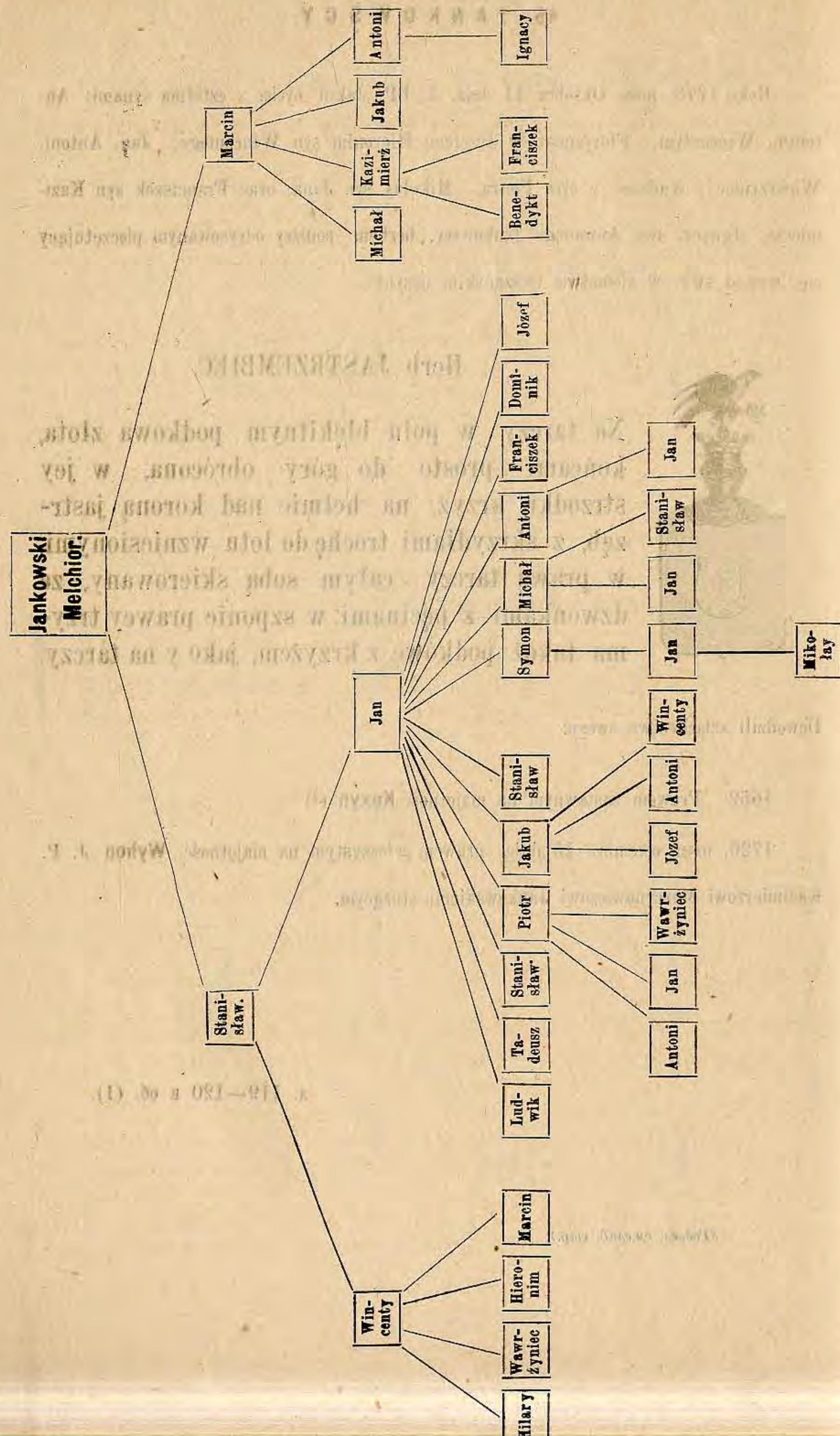
Dowodzili szlachectwa swego:

1652. Prawem zastawnym na majętność **Kuxyn** (?)

1726, msca owembra 15 dnia prawem wieczystym na majętność **Wyhon** J. P. Kazimierżowi Marcynowiczowi Jankowskiemu służącym.

л. 119—120 и об. (1).

(Родосл. см.слтд. стр.).

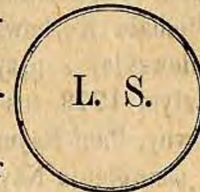
45. JAWOROWSCY.

Roku 1774, msca Februarji 26 dnia według kalendarża Rżymskiego.

Przed nami Idzim Kazimierżem Kurczem, Heronimem Szemiotem y Alexandrem Janem Hołowczyeom, pułkownikem y podstarostą sądowym pttu Orszańskiego, sędziami zemskiemi prowin. Orszań. tak dla słuchania szlacheckich wywodów za uniwersałem od Jaśnie Wielmożnego J. Pana Michała Kochowskiego, Generala Lieutnanta, Orderu S. Anny Kawalera y gubernji Mohilewskiey z przyłączonymi do oney prowinciami gubernatora, w roku immediate przeszłym 1773, msca Jullij 14 dnia z woli Nayjaśnieyszey Monarchini Katarżyny Alexiejowny, Pani Naymiłosciwszey wydanym y publikowanym, jako też dla sądzenia spraw z pozwolenia Naymiłościwszego tey że Nayjaśnieyszey Monarchini na sądach w Kancellaryi Ziemskiey zasiadającymi za przywołaniem przez woźnego aktoratu J. PP. Jana: z trema synami—Maciejem, Stefanem, Leonem; Stefana z synem Michałem; Leona z dwóma synami—Andrżejem y Antonim Jaworowskich do wywodu,—na ten czas ciż J. PP. Jawarowscy, oczewiscie stawający, w dowód rodowitości swojey szlacheckiey, ponieważ z pradziada swego Antoniego Jaworowskiego probowali y dowodzili, iż Jchmść Panowie Jaworowscy w różnych województwach, ziemiach y powiatach roskrzewione, a osobliwie w Mazowszu, na Podlasiu y w Nowogrodckim wojewod. zawsze obyczajem szlacheckim dysponowalo się, to Jmść ma za herb podkowę z dwóma krzyżami: jednym we srzodku podkowy, a drugim z wierchu białym, w polu błękitnym. Z tego jmienia pochodzący J. Pan Antoni Jaworowski, pradziad wywodzących się pzyżbywszy, z W. Nowogrodckiego w ptt. Orszański, pierwie służbą stanowi szlacheckiemu przyzwoitą bawił się, potym ożeniwszy się z J. P. Licypunowną, po którey in vim dotis wzioł część majętności **Wolnow**, w prowincyi Orszańsk. leżącey, w które mtści mieszkając, jako dobrze urodzony szlachcic za wyszłemi pierwiey od Najaśnieyszego Króla Jmść wiciami, posledniey od Hetmana uniwersałami, na popisię pod Orszą y Borysowęm w porządku, jak do pospolitego ruszenia należy, stawał. W dowod czego kwit popisowy sub data roku 1672, msca Augusta 30 dnia, przed nami sędziami był okazywany y czytany. Ten że J. Pan Antoni Jaworowski, że pod chorągwią u J. Pana Druckiego Lubeckiego zaciążną zostawał, list, sub data roku 1701 February 12 dnia, do tegoż J. Pana Druckiego Lubeckiego do J. PP. deputatów pisany przed nami sędziami produkowano. In tractu takowego w powiecie Orszańskim przebywania pomieniony J. Pan Antoni Jaworowski, zpłodziwszy syna Jana, żyć przestał, post decessum którego Jmść Pan Jan Jaworowski w tych że **Wolnach** successiwe po oycu mieszkając inito conubij faedere z J. P. Konopkowną spłodził synow trzech—Stefana, Leona y Macieja. W czasie takowego w majętności **Ułanowie** pomieszkania fatali et infelici fato, gdy dom tegoż J. P. Jana Jaworowskiego ogniem spłonoł. na ów czas wiele papierów, dokumentów imieniowi J. PP. Jaworowskich służących pogorżała, w dowód czego skrypt testymonialny od Jchmść szlachty, sonsiadów roku 1774 msca Januaryj 30 dnia wydany in autentico przed nami sędziami był okazywany y czytany. Stefan Jaworowski, syn Jana, ożeniwszy się, spłodził syna Michała, a Leon Jaworowski, syn drugi Jana in simile ożeniwszy się, spłodził synów dwóch Antoniego y Andrzeja, w dowod czego dwie metryki baptisatorskie jedną pod rokiem 1747 msca Marca 31 dnia, a drugą pod rokiem 1774 msca Januarij 13 dńia do xiąg kościelnych, parafialnych Szkłowskich zapisane y z tychże xiąg wydane przed nami sędziami produkowano y czytano. Którży to J. PP. Jaworowscy, reproducendo dowody rodowitości swojey szlacheckiey ab ante

natis, ponieważ przy tymże zaszczycie rodowitości szlacheckiey zachowania siebie dopraszali się. Za czym my, sędziowie ziemsci prowincii Orszańsk. wywód rodowitości szlacheckiey J. PP. Jaworowskich należycie przeyrzawszy J. PP. Jaworowskich nominatim w aktoracie wyrażonych, cum tota progenie et familia jchmść vigore dokumentów okazywanych przy tey że prerogatiwie stanu szlacheckiego zachowujemy y przyswiadczamy. Który to wywód jak jest do protokołu sądowego zapisany jak pod pieczęcią urzędową ziems. prowinc. Orszańs. parti actoratae wydan.

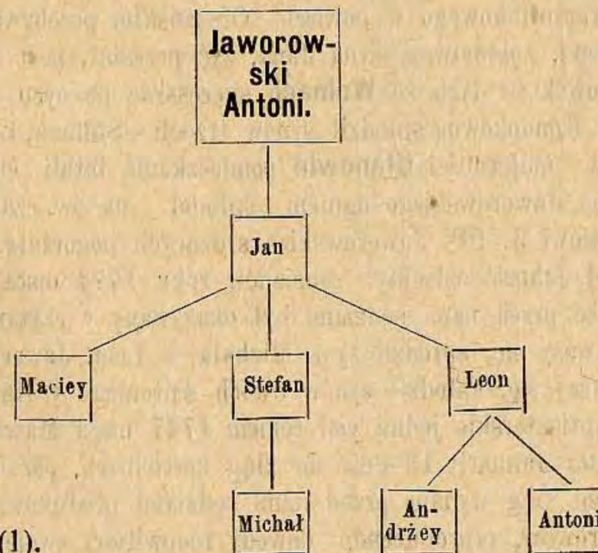
Jdzy Kazimierz Kurcz, sędzia ziem. prowincii Orszańskiey.
Heronim Szemiott, pisarz ziems. pttu Orszańskiego.
Sędzia ziems. prowinc. Orszańskiey, Alexandr Jan Hołowczyc
Połł. y Podstaros. sądowy pttu Orsz.,
Sędzia ziemski prowins. Orszańs.
Correctum concordatum cum protocolo.
Piotr Antoni Woropay, Regent y sekretarz ziemski prowincii Orszańskiey.

Herb LUBICZ.

Ma bydż podkowa z dwóma krżyżami, jednym we srżodku, a drugim z wierzchu, w polu błękitnym.

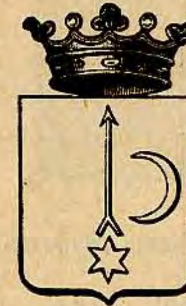

л. 126 и обор. (1).

47. JESIPOWICZOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 20 dnia J. PP. Bazyli, Teodor, Michał, Leon, Zacharyasz y Józef, oraz Mateusz Jesipowiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie prowincyi Witebskiey uczyniony, w ziemstwie Orszańskim okazywali.

Herb JESIPOWICZ.

Ни названія, ни описанія сего герба въ оригиналѣ нѣтъ; есть одинъ лишь рисунокъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1773 Januaryi 26 dnia. Dekretem uczynionego wywodu przez J. PP. Jesipowiczow w ziemstwie Witebskim, a w ziemstwie Orszańskim roku 1773 Oktobra 20 dnia okazywanym.

л. 121—122 (1).

(Родосл. см. отд. стр.)

- **Jesipowiczowie.**
  - Tymofey
  - Hrehory
    - Melchior
      - Wasil
        - Józef
          - Hrehory
      - Hrehory
        - Jerzy
          - Samuel
            - Mateusz
              - Teodor
            - Józef
              - Jan
              - Symon
              - Tadeusz
            - Zacharyasz
              - Józef
              - Hrehory
              - Stefan
          - Jan
            - Leon
              - Ambroży
          - Jeremiasz
            - Maciey
            - Michał
              - Samuel
              - Kazimierz
              - Jakub
          - Michał
            - Teodor
              - Hrehory
          - Teodor
            - Bazyli
        - Hrehory
          - Symon
            - Dominik
              - Piotr
              - Józef
              - Ignacy
              - Benedykt
                - Wincenty
          - Jan
            - Hrehory
              - Ludwik
                - Piotr
              - Jan
              - Józef
              - Andrzey
          - Alexander
            - Franciszek
          - Samuel
            - Jakub
        - Jan
        - Filip
        - Alexander
          - Piotr
        - Teodor
          - Teodor
            - Paweł
            - Hrehory
            - Jerzy
            - Grzegorż
          - Kazimierz
          - Piotr
      - Kondraty
    - Mikołay

47. KOTKOWSCY.

Roku 1774 msca Marca 5 dnia, J. PP. Tadeusz, Piotr, Bartłomiey y Jgnacy, bracia rodzeni, Kotkowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb OSTOJA.

Maią bydź dwa xiężyce niepełne, barkami do siebie obrócone, każdy z nich jednym rogiem do góry, drugim na dół, między niemi miecz biały otłuczony, rękojescią do góry, końcem na dół, w polu czerwonym; na hełmie pięć piór strusich.

Dowodzili szlachetctwa swego.

1711. Prawem zastawnym na folwark **Szczytniki**, w województwie Witebskim leżący, od J. PP. Mancewiczów Janowi Kotkowskiemu danym.

1736 y 1737. Kwitami opłaconego podymnego z folwarku **Szczytniki**, Antoniemu y Józefowi Kotkowskim danymi.

1752 marca 5. Prawem wieczystym na majętność **Bałbuzow**, od J. P. Zakrzewskich danym.

- **Kotkowski Jan.**
  - Antoni
    - Tadeusz
    - Piotr
  - Józef
    - Piotr
    - Tadeusz
      - Stanisław
    - Bartłomey.
    - Ignacy

л. 135—136 и 159—160 (2).

48. KRASOWSCY.

Roku 1773 msca Nowembra 10 dnia J. PP. Leon z dwóma synami Tomaszem y Mikołajem; Zacharyasz z synem jednym Joachimem; Tomasz, Leon y Dymitr; Jan z synem Danielem; Joachim z trzema synami: Atanazym, Hrehorym y Danielem; Michał y drugi Michał Krasowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb ROGAŁA.

Ни названія, ни описанія сего герба въ оригиналѣ нѣтъ, есть одинъ рисунокъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego.

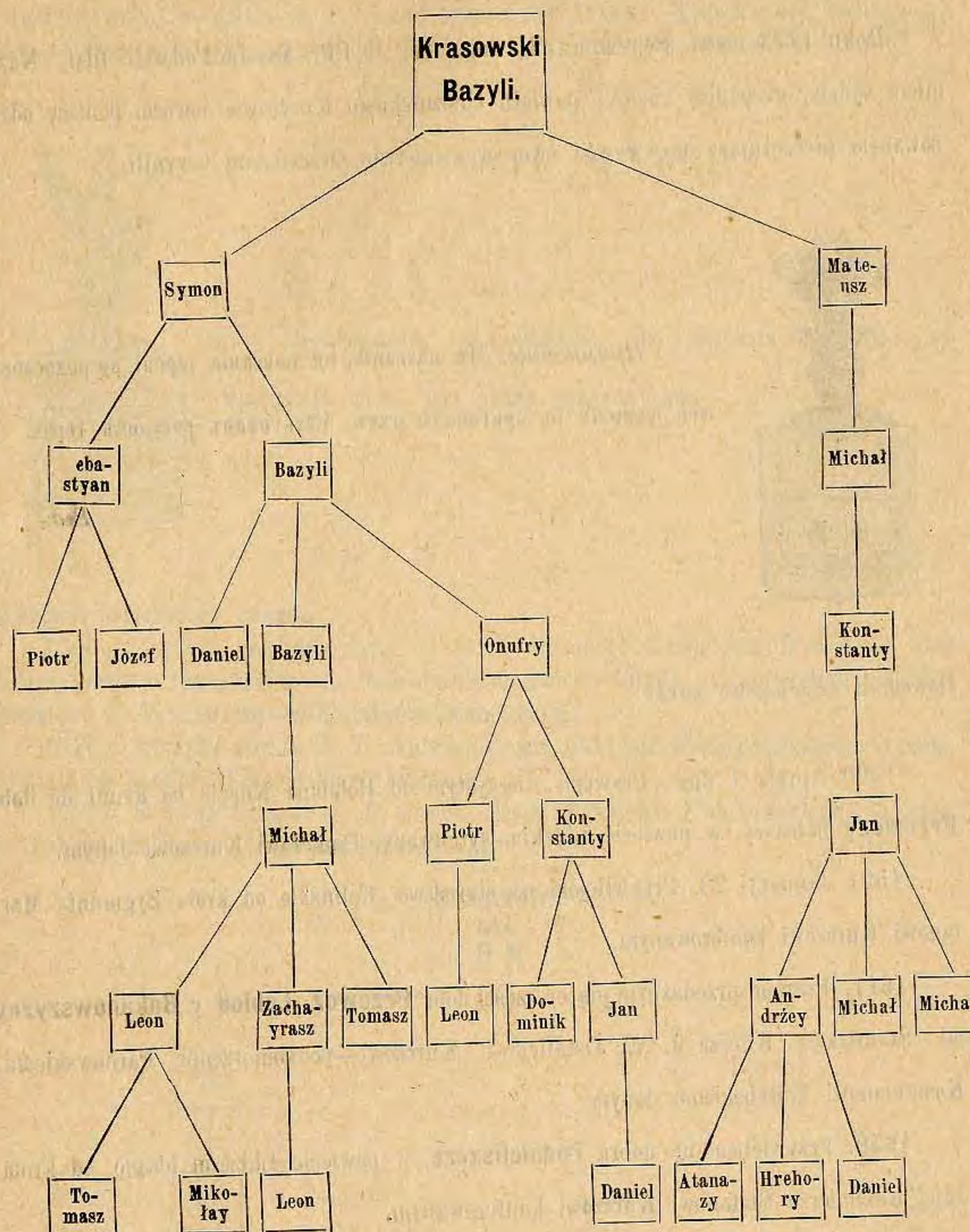
1500. Decembra 17 dnia. Nadaniem od Jasnie Wielmożney Krystyny Chodkiewiczowey—Kasztelanowey Wileńskiey na pewne dóbra w majętności Kopyskiey Tomaszowi Wasilewiczowi Krasowskiemu danym.

1640. Augusta 20 dnia. Dekretem oczewistym Trybunalskim między J. PP. Krasowskimi a J. W. Sapiehą ferowanym.

1625 Juliy 14 dnia darowanym, a 1616 Januaryi 15 dnia w ziemstwie Smoleńskim przyznanym zapisem zrzecznym z niesłusznie zadanego nieszlachectwa, J. PP. Piotrowi, Jaroszowi y Danielowi Sebeztyanowiczom Krasowskim y całemu domowi Krasowskich danym.

л. 157—158 (1).

(*Родосл. см. слѣд. стр.*).

49. KURCZOWIE.

Roku 1773 msca Septembra 24 dnia. W. J. PP. Anzelm Podstoli, Idzi, Kazimierz sędzia, urzędnicy ziemscy powiatu Orszańskiego Kurczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Примѣчаніе: Ни названія, ни описанія герба, ни родословія сей фамиліи въ оригиналѣ нѣтъ. Есть одинъ рисунокъ герба.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1590 Apryla 1 dnia. Prawem wieczystym od Bohdana Kopcia na grunt do dobr **Przewozy** należący, w powiecie Lidzkim sytuowany, Daniełowi Kurczowi danym.

1591 Januaryi 28. Przywilejem na starostwo Felinskie od krola Zygmunta Marcinowi Kurczowi konferowanym.

1611. Prawem przedażnym piątey częsci dobr **Przewoz, Lebiod** y **Bakanowszyzny** od Stanisława Kurcza J. W. Ostafiejowi Kurczowi—podkomorzemu Parnawskiemu, Kasztelanowi Witebskiemu danym.

1652. Przywleijem na dobra **Podnieliszcze**, w powiecie Lidzkim leżące, od krola Jana Kazimierża Stefanowi Kurczowi kunferowanym.

л. 137 об. (1),

50. KWIATKOWSCY.

Roku 1774, msca Marca 11 dnia. JJ. PP. Franciszek, Leon y Dominik, Michał, z dwóma synami Stanisławem y Janem, oraz Józef Jaxowie Kwiatkowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb GRYFF.

Примѣчаніе: Ни названія, ни описанія сего герба въ оригиналѣ нѣтъ, есть одинъ рисунокъ его.

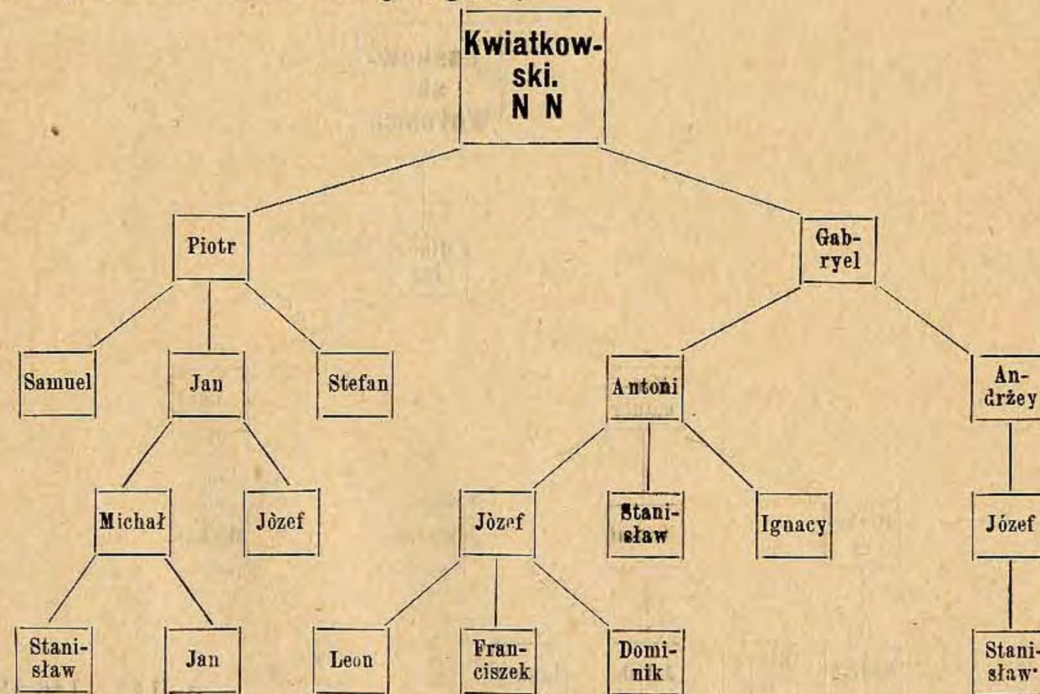
Ред.

Dowodzili szlachectwa swego.

1766. Zapisem assekuracyjnym od J. P. Alexandra Kazimierża Wołodzki, Rotmistrza powiatu Orszańskiego na dochodzenie majętności **Cicina** ex capite Piotra Kwiatkowskiego J. P-u Michałowi Kwiatkowskiemu danym.

1676. Metryką chrztu J. P. Antonego syna Gabryela Kwiatkowskiego, do xiąg parafialnych kościoła Brzezinskiego zapisaną.

1725. metryką Chrztu J. P. Józefa, syna Antoniego Kwiakowskiego do xiąg parafialnych kościoła Kamienickiego zapisaną.

л. 138--139 (1).

51. LASKOWSCY.

Roku 1773, msca Newembra 12 dnia, J. PP. Antoni z trzema synami: Mikołajem, Jakubem y Jgnacym, oraz Marcin Laskowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

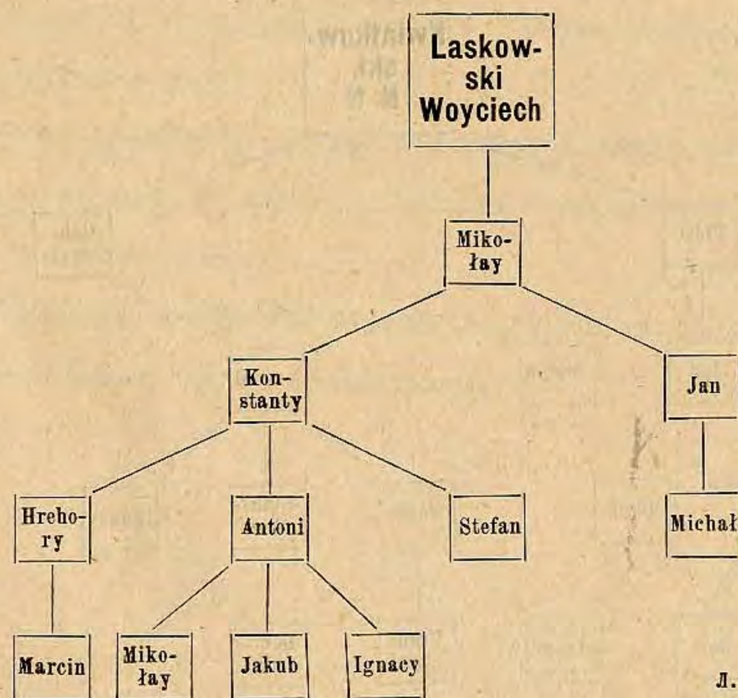

Herb KORAB.

Korab żółty, w polu czerwonym, z masztem szarym być powinien; toż samo w hełmie.

Dowodzili szlachectwa swego.

1722. Dokumętem od J. P. Tomasza Wolana, generalnego dobr xięstwa Słuckiego y Birżańskiego ekonoma y possesora Romanowskiego, przyswiadczającym rodowitość szlachecką J. PP. Laskowskich.

л. 142—146 (3).

52. LASSOTOWICZOWIE.

Roku 1774, msca Marca 7 dnia, J. PP. Benedykt y Józefat, bracia rodzeni, Franciszek chorąży buławy polney, Lassotowiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

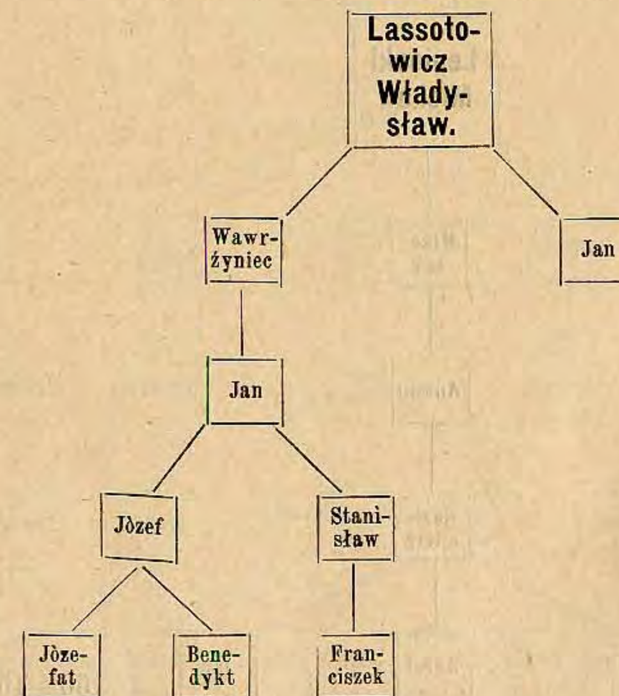
Herb RAWICZ.

Powinien być niedzwiedź w polu żółtym, w lewo tarczy skierowany, na którym panna siedzi, mająca ręce rozciągnionei; w koronie między jeleniemi rogami pół niedzwiedzia w lewo tarczy obrócony.

Dowodzili szlachectwa swego:

1664. Kredensem na dworżanstwo pokojowe od Króla Zygmunta Władysławowi Lassotowiczowi danym.

1748, maja 17 dnia. Skryptem testymonialnym od starosty sądowego y urzędników grodzkich p-ttu Radomskiego J. PP. Józefowi y Stanisławowi Lassotowiczom wydanym.

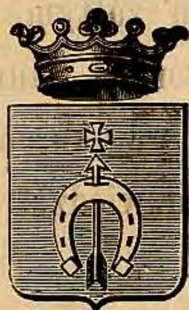

л. 147—149 (3).

53. LEPIESCY.

Roku 1774, msca Julij 7 dnia J. PP. Kazimierz z trzema synami: Andrżejem, Karolem y Janem Lepiescy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb LEPIESKI.

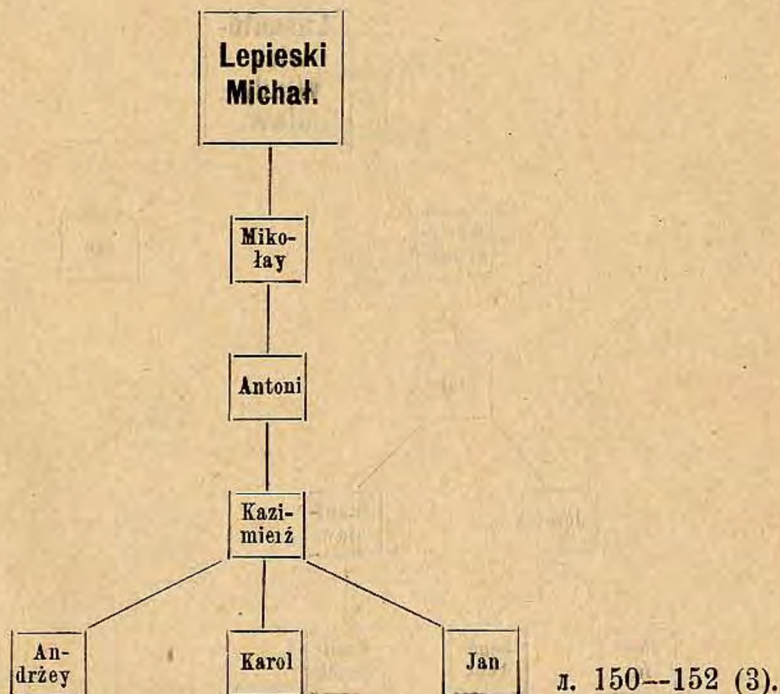

Podkowa barkiem do góry stoi, strzodek którey strzała przeszywa; nad strzałą krzyż w polu błękitnym.

Dowodzili szlachectwa swego:

1686. Kwitem opłaconego podatku z folwarku **Szapek** z dymu jednego Michałowi Lepieskiemu danym.

1726. Kwitem opłaconego podatku przez Mikołaja Lepieskiego.

л. 150—152 (3).

54. LESNIEWSCY.

Roku 1774, msca Julij 13 dnia. J. PP. Jgnacy z dwóma synami: Alexandrem y Stanisławem; Adam z synem Michałem; Jan s synem Nikodemem; Jan y drugi Jan z trzema: synowie Hrehorego; Andrżey z dwóma synami: Bazylim y Jakubem; Kondraty z synami Nikodemem, Andrzejem y Hrehorym; Atanazy syn Hieronima; Maximilian z dwóma synami: Józefem y Andrzejem Lesniiewscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb GRŻYMAŁA.

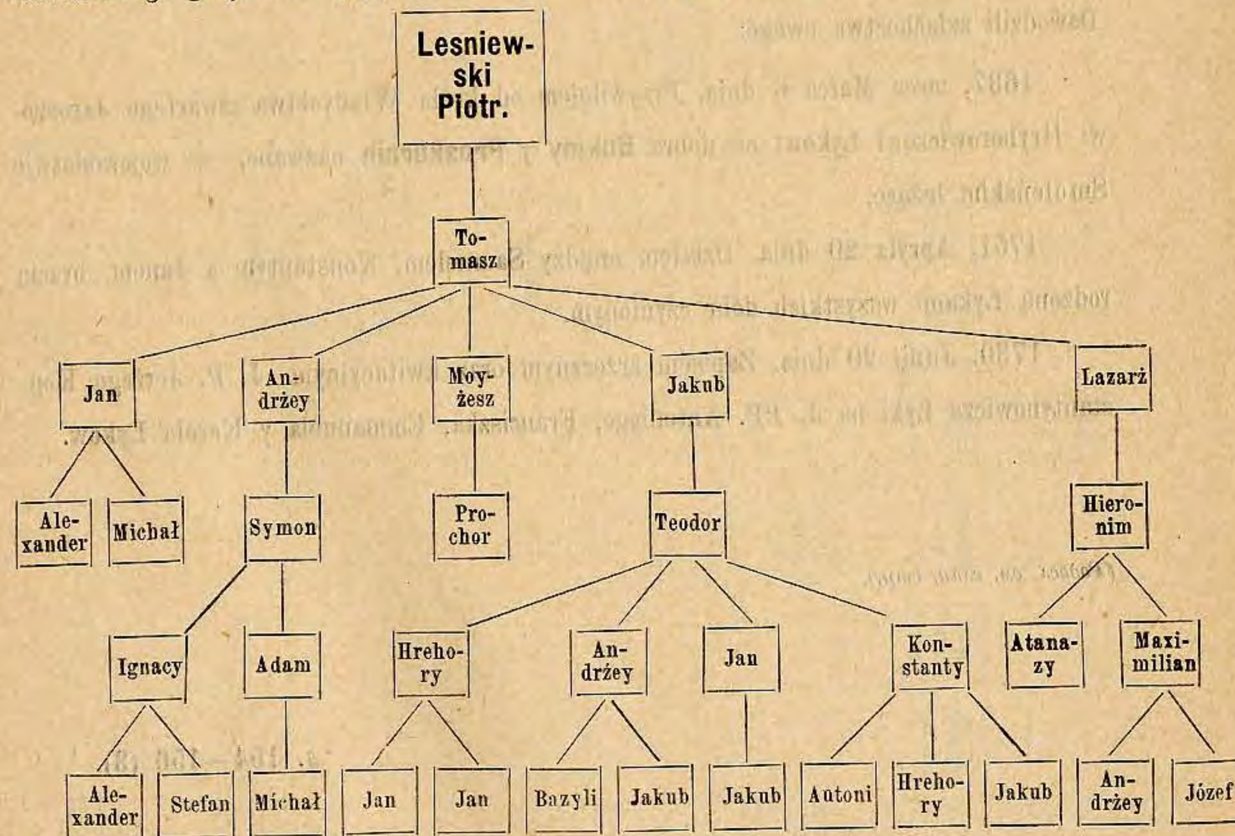
Примѣчаніе. Ни названія герба, ни его описанія оригиналѣ не приведено, есть одинъ лишь рисунокъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1642, msca Oktobra 9 dnia. Dekretem oczewistym ziemskim Orszańskim w sprawie J. PP. Piotra y Heleny Lesniewskich, z J. PP. Szebiekami zaszłym.

1722, msca Augusta 28 dnia. Dokumentem J. PP. Tomasza Wolana, czesznika Oszmańskiego przyswiadczającym rodowitość szlachecką J. PP. Lesnieńskich.

л. 153 и об. (1)

55. ŁYKOWIE.

Roku 1773, Nowembra 6 dnia. J. PP. Antoni z synem Tadeuszem; Franciszek z synem Alexandrem; Karol z synami: Józefem, Tadeuszem, Antonim, Ignacym, Janem y Mikołaiem; Jan, Michał, Kazimierz, Cypryan y Bartłomiey oraz Konstanty, Andrżey y Karol, kniaziowie Łykowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb CIELĄTKÓW.

Xiężyć ma być na nowiu, rogamy do góry obrócony, z którego srzodku od spodu wychodzi drugi także xiężyc, ale go tylko polowa widać rogiem w prawo tarczy skierowany, trzy gwiazdy, po jedney na każdym rogu, w polu błękitnym.

Dowodzili szlachectwa swego:

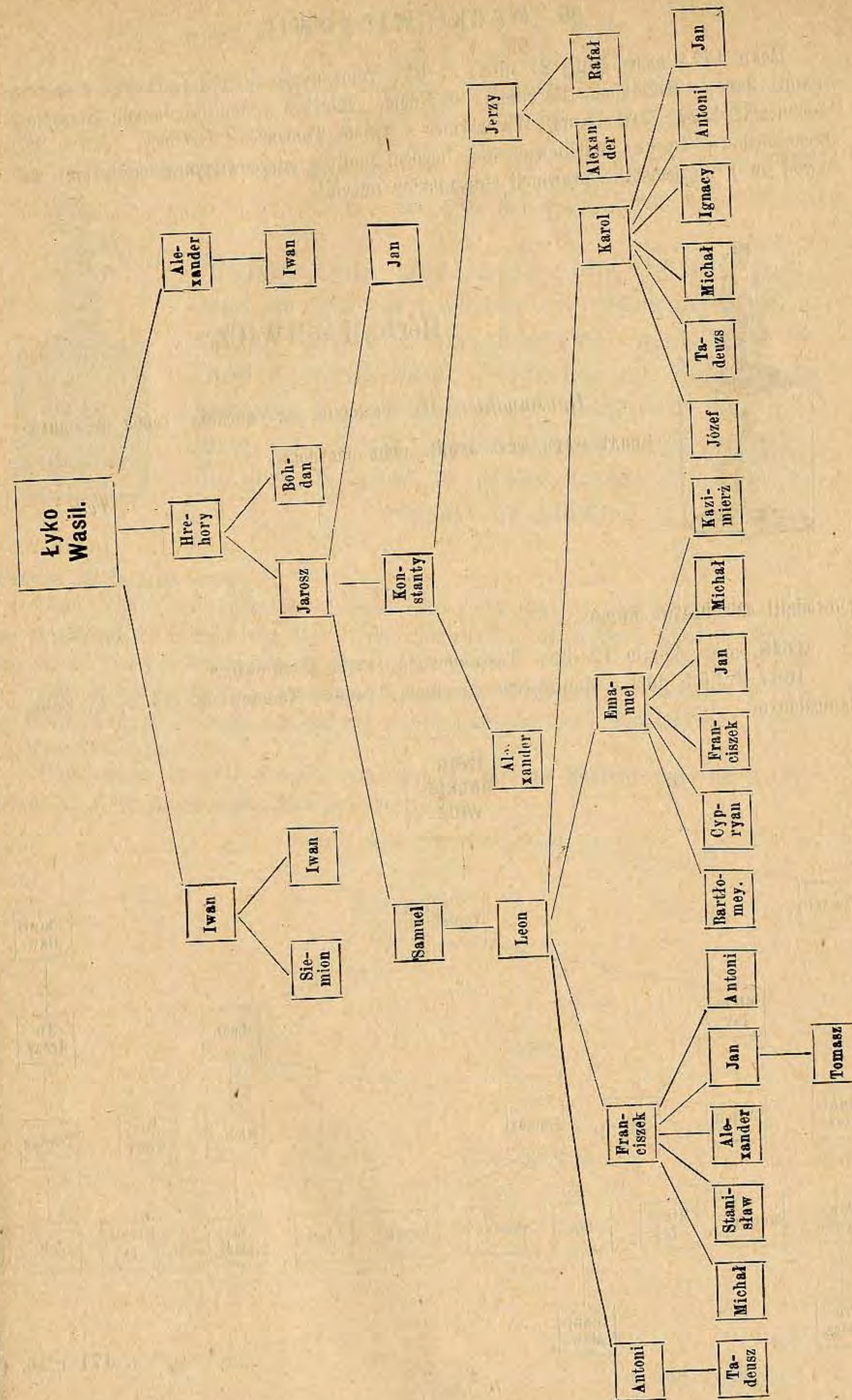
1637, msca Marca 6 dnia. Przywilejem od króla Władysława czwartego Jaroszowi Hryhorowiczowi Łykowi na dobra **Bukiny** y **Proskurnin** nazwane, w województwie Smoleńskim leżące.

1751, Apryla 20 dnia. Działem między Samuelem, Konstantym a Janem, bracią rodzoną Łykami wszystkich dóbr czynionym.

1730, Junij 20 dnia. Zapisem zrżecznym oraz kwitacyinym J. P. Jerżego Konstantynowicza Łyki na J. PP. Antoniego, Franciszka, Emmanuela y Karola Łykow.

(Родосл. см. слѣд. стр.).

л. 154—156 (3).

56. MACKIEWICZOWIE.

Roku 1774 msca Junij 27 dnia. J. PP. Tomasz syn Michała; Ignacy z sześcią synami: Janem, Mikołajem, Marcinem, Stefanem, Bazylim y drugim Janem; Stanisław Janowicz; Sylwestr, syn Leona; Wawrżyniec z synem Tomaszem; Hrehory, Jan y Andrzey—synowie Teodora Mackiewiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie prowincij Orszańskiey uczynili.

Herb MACHWICZ.

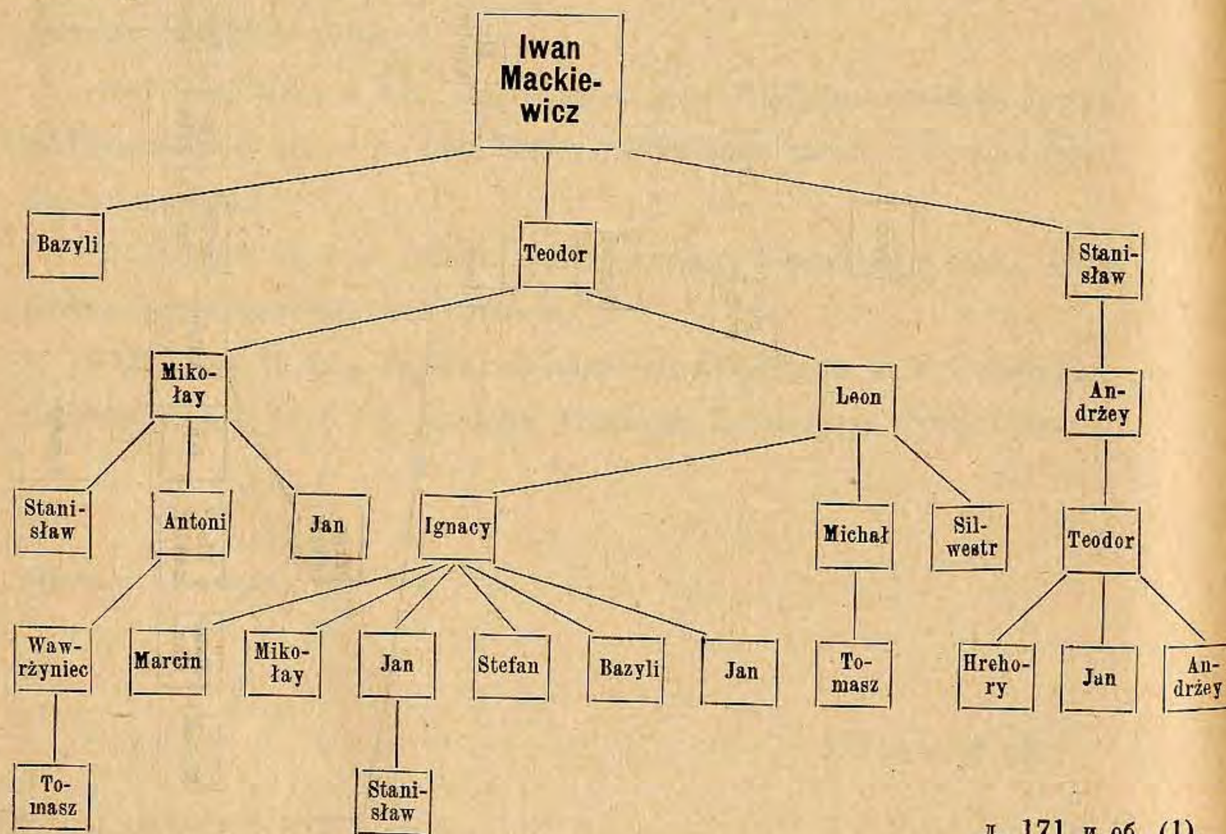
Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія герба въ оригиналѣ нѣтъ, есть одинъ лишь рисунокъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego.

1648, msca Aprila 12 dnia. Testamentem Iwana Mackiewicza.

1687 Julij 5 dnia. Manifestem imieniem Leona Mackiewicza na J. P. Żabę zaniesionym

л. 171 и об. (1).

57. MAKOWSCY.

Roku 1774, msca Februaryi 26 dnia. Jm. Pan Alexander Makowski, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynił.

Herb JELITA.

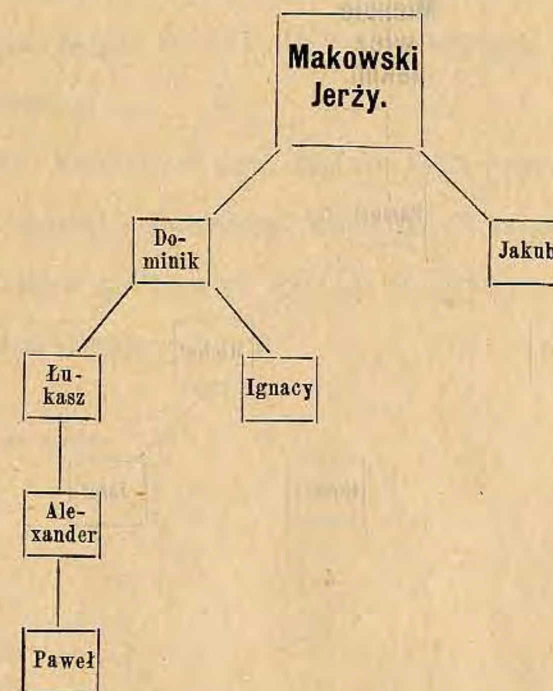
Powinne bydź trzy kopje złote, czy żółte, ułożone na kształt gwiazdy w czyrwonym polu, także dwie poboczne, końcami y ostrzem do góry wyrychłowane, strzednia na dół prosto końcem, z przydaniem pół podkowy; nad hełmem pół kozła, wyskakującego, nogi przednie do góry wyniosł, w prawe tarczy obrócony, z rogami na główie.

Dowodził szlachectwa swego:

1698, Maja 7 dnia datowanym, tegoż roku y miesiąca 23 dnia w grodzie Połockim aktykowanym, testamentem Reiny Januszkiewiczówny Michałowey Chędzrińskiey teszczy J. P. Jerżego Makowskiego.

1701, Oktobra 25 dnia. Processem imieniem J. P. Jerżego Makowskiego na Jey Msć Pannę Annę Oskirczankę o gwałtowną intruzyą do majętności **Sudziołowicz** w grodzie Połockim czynionym.

1765, marca 14 dnia. Prawem zastawnym na folwark **Wielkie sioło**, od J. PP. Sielanków J. P. Alexandrowi Makowskiemu danym.

л. 166—169 (3)

58. MICHNIEWICZOWIE.

Roku 1774 msca Marca 2 dnia J. PP. Michał z dwóma synami: Józefem y Ignacym y Rafał Michniewiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

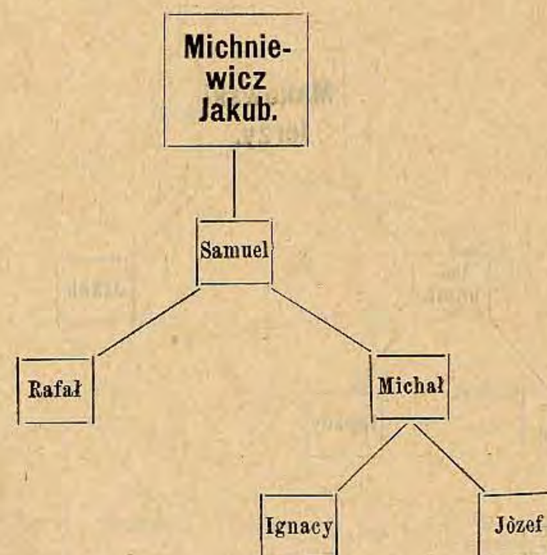
Herb LIS.

Strżała w polu czerwonym dwa są jelca na niey, tak ułożone, że się zdadzą, jakby dwa krzyże; nad hełmem Lis, z korony niby wyskakujący, tylo u niego ogon zadarty w górę, nogi przednie wzniesione do góry; sam wlewo tarczy obrócony.

Dowodzili szlachectwa swego.

1667. Abjuratą dymu z majętnosci **Rukszan** przez Jakuba Michniewicza uczynioną.

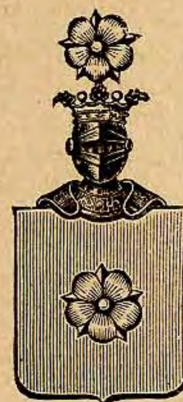
1751. 1752. Kwitami opłaconych podatków z majętnosci **Paszyna** przez Michała Samuelowicza Michniewicza.

л. 164—165 (1).

59. MIEZEWICZOWIE.

Roku 1773 msca Decembra 1 dnia J. PP. Jan z synem Józefem; Łukasz, Antoni, Teodor, Józef, Teodor, Benedykt, Jerży Stanisławowiczowie; Maxenty y Jan Symonowiczowie, Alexander Maciejowicz; Wawrzyniec Atanazowicz z dwóma synami: Stefanem y Karolem; Prochor z dwóma synami: Symonem y Stefanem,—Miezewiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb PORAY.

Roża biała o pięc listkach w polu czyrwonym być powinna, nad hełmem y koroną takoż roża.

Dowodzili szlachectwa swego:

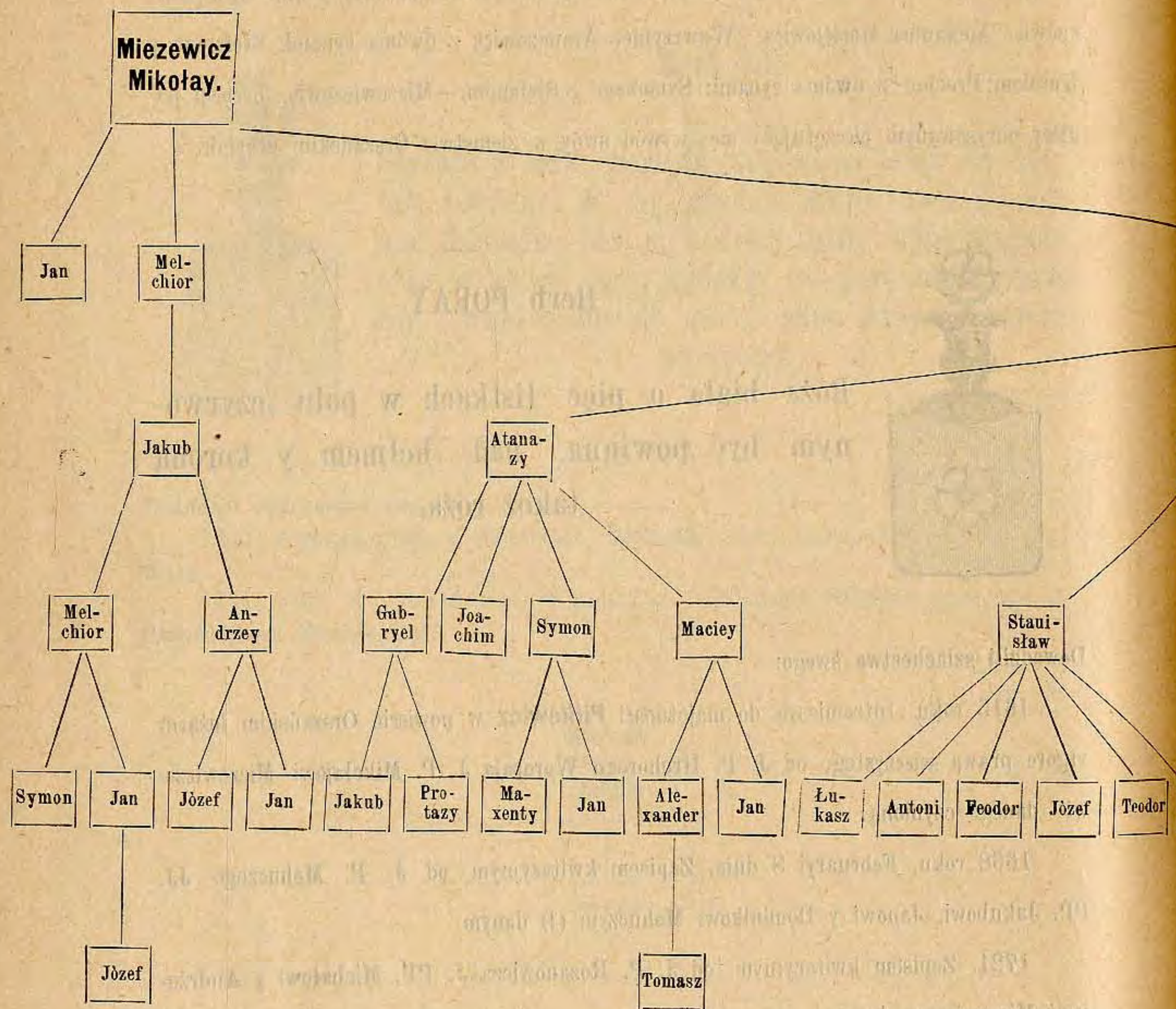
1615 roku. Intromissyą do majętnosci **Piłkewicz** w powiecie Orszańskim leżącey vigore prawa wieczystego od J. P. Hrehorego Woropaja J. P. Mikołajowi Miezewiczowi danego czynioną.

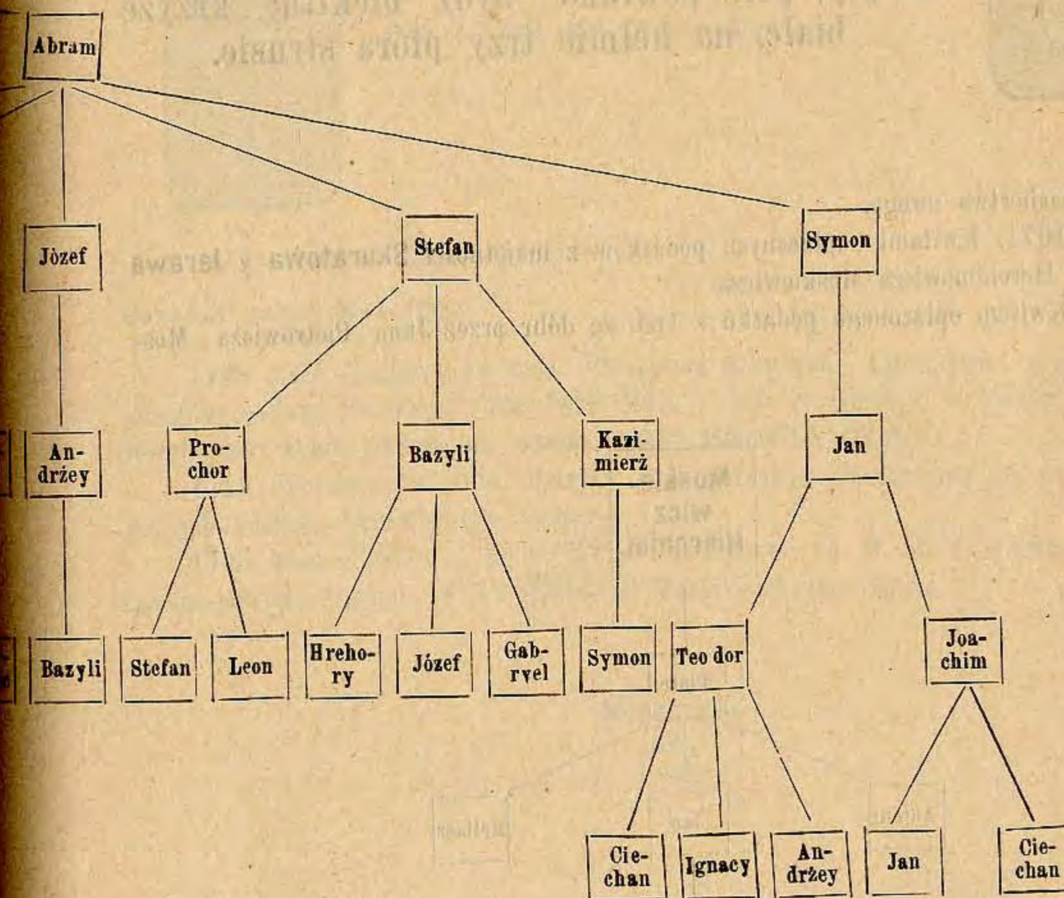
1668 roku, Februaryi 8 dnia. Zapisem kwitacyjnym od J. P. Mohuczego JJ. PP. Jakubowi, Janowi y Dominikowi Mohuczym (?) danym.

1721. Zapisem kwitacyinym od J. P. Rozanowicza J. PP. Michałowi y Andrżejowi Miezewiczom danym.

(Родосл. см. сл. стр.).

л. 162—163 (1).

Miezewicz Mikołay.
Jan
Mel-chior
Jakub
Atana-zy
Mel-chior
An-drzey
Gab-ryel
Joa-chim
Symon
Maciey
Stani-sław
Symon
Jan
Józef
Jan
Jakub
Pro-tazy
Ma-xenty
Jan
Ale-xander
Jan
Łu-kasz
Antoni
Feodor
Józef
Teodor
Józef
Tomasz

Abram
Józef
Stefan
Symon
An-drzey
Pro-chor
Bazyli
Kazi-mierż
Jan
Bazyli
Stefan
Leon
Hreho-ry
Józef
Gab-ryel
Symon
Teo dor
Joa-chim
Cie-chan
Ignacy
An-drzey
Jan
Cie-chan

60. MOSKIEWICZOWIE.

Roku 1773 msca Oktobra 9 dnia J. P. Piotr Moskiewicz, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynił.

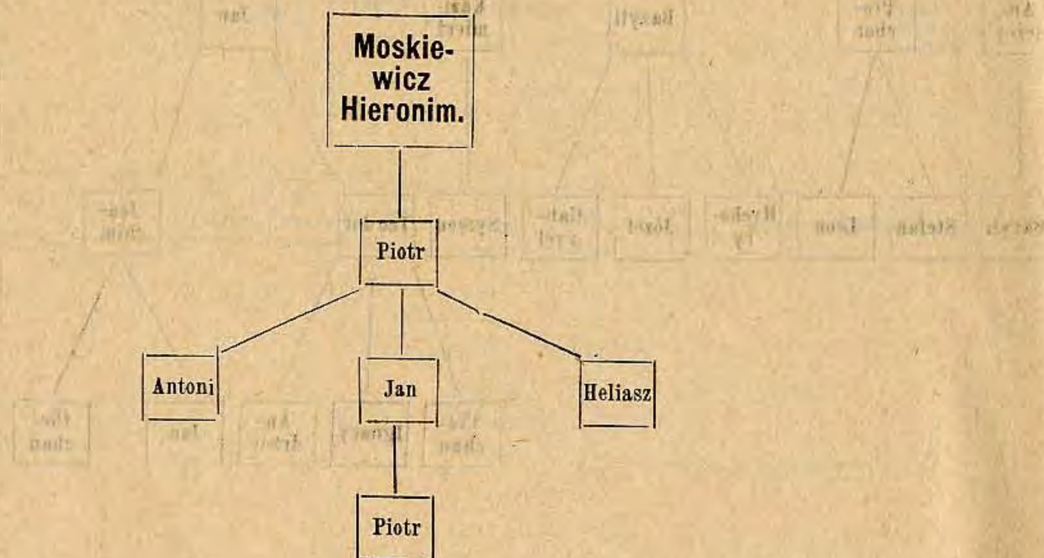
Herb LUBICZ.

Ma bydz podkowa jak w Dąbrowie, albo Pobogu ułożona, z dwiema krzyżami, z których jeden na wierszchu podkowy, drugi we strzodku jey; pole powinno bydż błękitne, krzyże białe; na hełmie trzy piòra strusie.

Dowodził szlachectwa swego.

1670, 1671. Kwitami opłacanych podatków z majętności **Skuratowa** y **Jarawa** przez Piotra Heronimowicza Moskiewicza.

1730. Kwitem opłaconego podatku z tych że dóbr przez Jana Piotrowicza Moskiewicza.

л. 161 и об. (1).

61. MORACZYNSCY.

Roku 1774 msca Julij 6 dnia J. PP. Maciey z synem Stanisławem; Tomasz z synem Józeffem y Stefan Moraczyńscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb CHOLEWA.

Примѣчаніе: Ни названія, ни описанія сего герба въ оригиналѣ нѣтъ; есть одинъ рисунокъ.

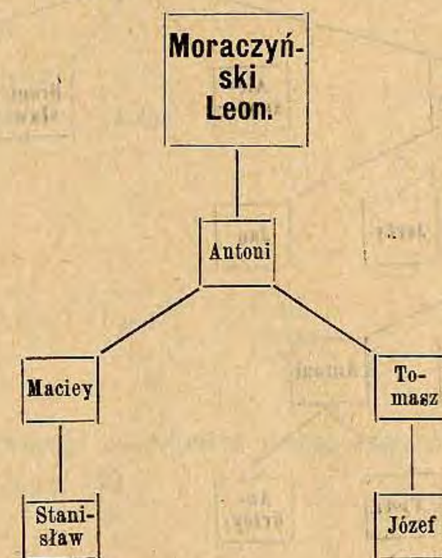
Ред.

Dowodzili szlachectwa swego.

1768 msca Januaryi 14 dnia. Excerptem z metryk Litewskich popisu bojar y szlachty powiatu Pińskiego roku 1528 Maja 1 dnia czynionego, w którym czasie Jan Moraczynski konia jednego na obrone Rzeczy Pospolitey stawił.

1728 Februaryi 24 dnia. Metryką J. P. Macieja Moraczynskiego do xiąg parafialnych koscioła Orszańskiego zapisaną.

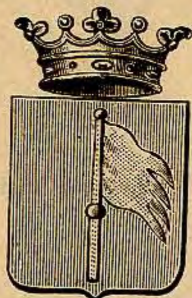
1765 msca Oktobra 1 dnia. Kwitem popisowym od W. J. P. Galińskiego, Chorążego powiatu Orszans. J. P. Maciejowi Moraczynskiemu danym.

л. 172 и об. (1).

62. NIEDZWIECCY (z Niedzwiadowa).

Roku 1773, msca Oktobra 1 dnia. J. PP. Antoni oyciec, Piotr y Andrżey synowie Niedzwieccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb CHORĄGIEW.

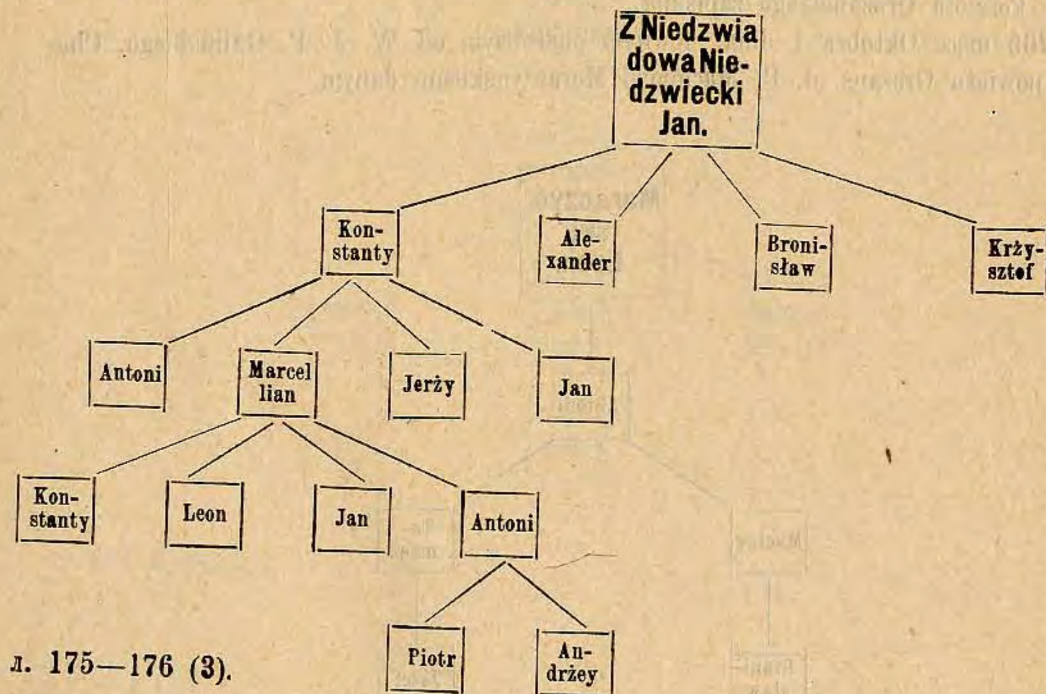
Ma bydóz chorągiew zwiniona w polu czerwonym.

Dowodzili szlachectwa swego.

1645. Inwentarżem przy prawie zastawnym na **Wielkie sioło** od J. PP. Stabrowskich Janowi y Katarżynie Niedzwieckim danym.

1668. Działem dóbr pomiędzy Konstantym y Alexandrem Niedzwieckimi uczynionym.

1692. Prawem wieczystym na trzy części majętności Owsiejowo od W. W. J. PP. Ciechanowieckich Konstantemu Niedzwieckiemu danym.

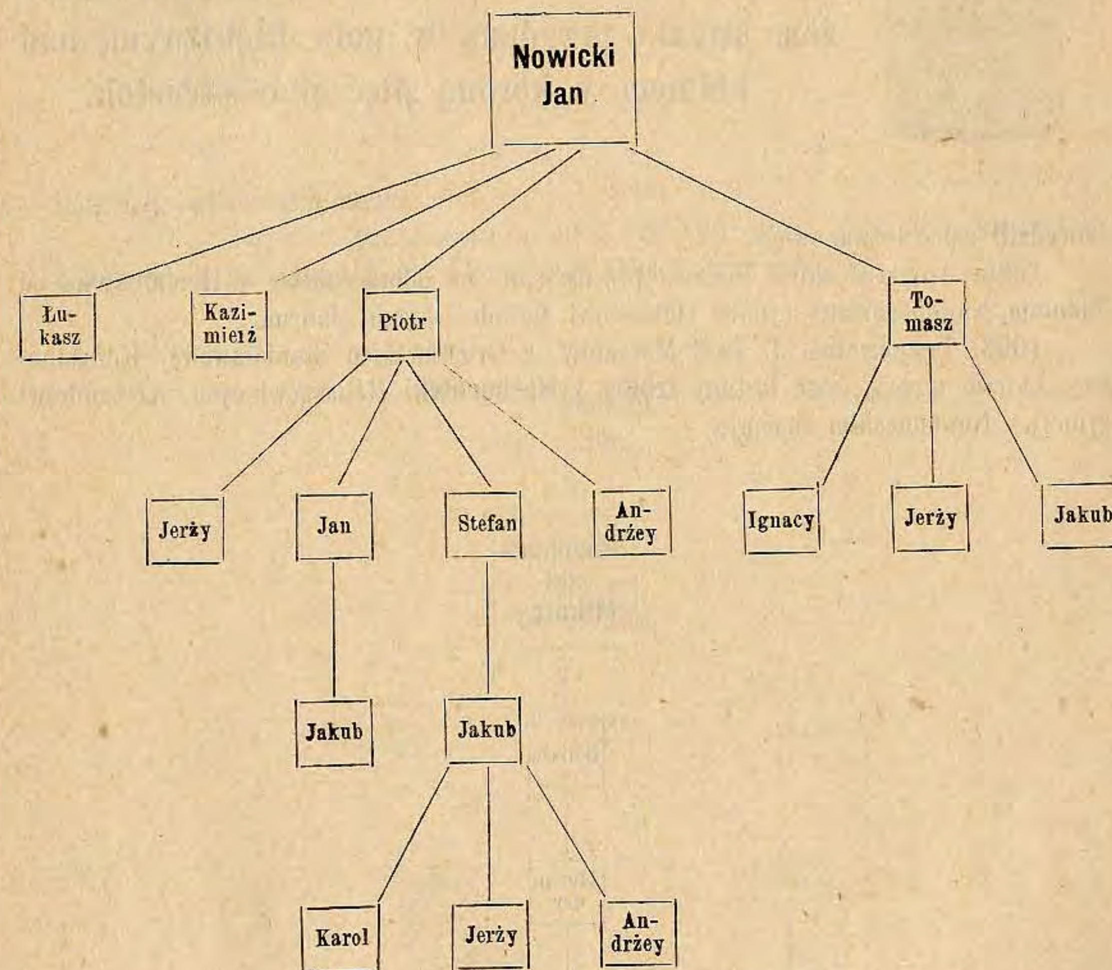
л. 175—176 (3).

63. NOWICCY.

Herb NOWICKI.

Powinną być trzy osenki w polu błękitnym; nad koroną trzy pióra strusie.

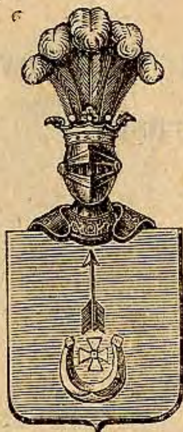

Примѣчаніе: Приведенныя подробности только лишь и сохранились при генеалогіи рода Новацкихъ, на листѣ 173.

Ред.

64. NOWOHONSCY.

Roku 1774, msca Marca 1 dnia. J. PP. Wincenty, Jerży y Leon synowie Alexandra; Marcin syn Jerżego,—Nowohońscy, herbem poniżey odrysowanym pieszętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

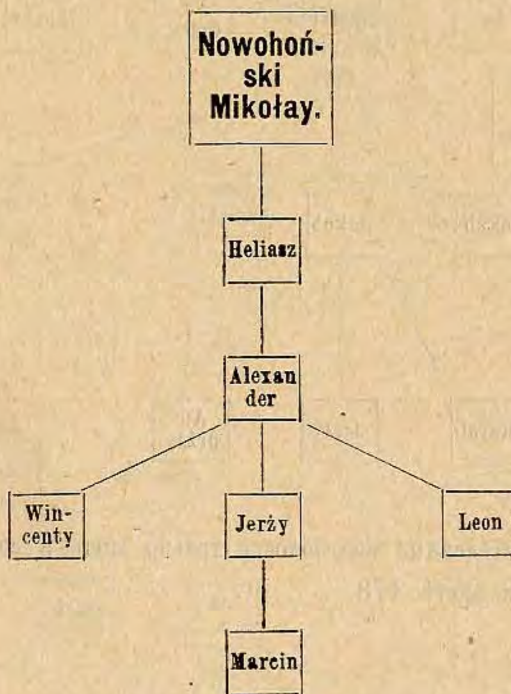
Herb BIAŁYNIA.

Podkowa biała, rogami do góry obrócona, we srżodku jey krzyż tym własnie kształtem, jak w herbie Jastrzębieć, tylko że nad krzyżem strzała przydana w polu błękitnym; nad hełmem y koroną pięć piór strusich.

Dowodzili szlachectwa swego.

1686, Apryla 4 dnia. Prawem przedażnym na dóbra **Izbicę** y **Hrehorowkę** od Mikołaja Nowohońskiego synowi Heliaszowi Nowohońskiemu danym.

1693. Testamentem J. Pani Maryanny z Gruszewskich Stanisławowey Korszunowey, którym trzecią cześć fortuny **Izbicy** y **Hrehorowki** Heliaszowi oycu, Alexandrowi synowi,—Nowohońskim zapisuje.

л. 174 и об. (1)

65. ODOLSCY.

Roku 1773, msca Nowembra 12 dnia. J. PP. Alexander s synami dwóma: Stanisławem y Felicyanem; Andrżey z synem Józefem—Odolscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

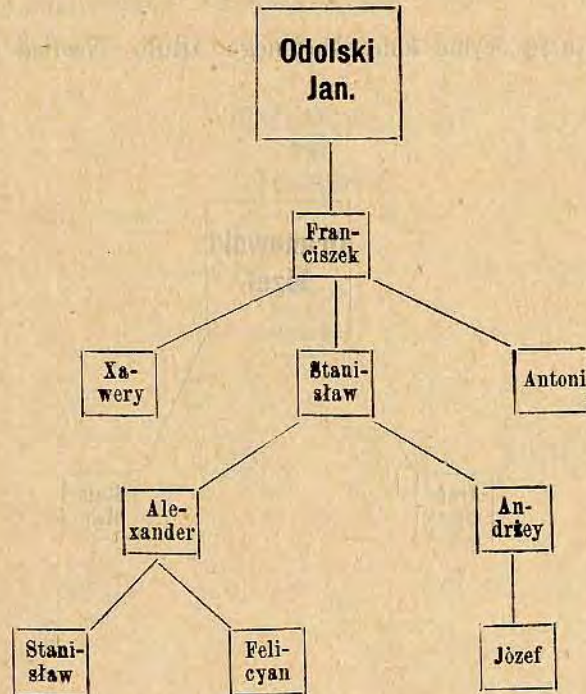
Herb WĄŻ.

Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія сего герба въ оригиналѣ нѣтъ, есть лишь рисунокъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1773. Skryptem testymonialnym od J. PP. patryotów prowincyi Orszańskiey y Mohilewskiey na pismie J. P. Alexandrowi Odolskiemu wydanym.

л. 180, 183, 184 и об. (3).

66. ORANOWSCY.

Roku 1773, msca Decembra 13 dnia. J. PP. Józef oyciec, Stanisław y Franciszek synowie Oranowscy, wywód swóy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Z NEOFITÓW.

Примѣчаніе: Герба нѣтъ.

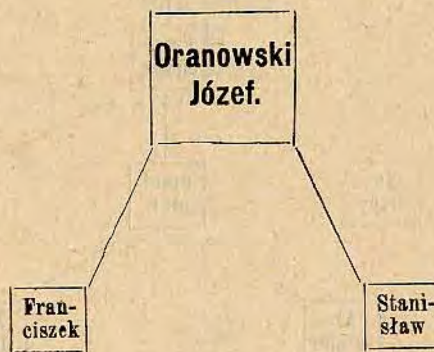
Ред.

Dowodzili szlachectwa swego.

1738, msca Marca 19 dnia. Metryką Chrztu Józefowi Oranowskiemu służącą.

Prawem Statutowym W-o Xtt-a Lit-o idque artykułem 7, z rozdziełu 12, paragrafo ultimo quinto.

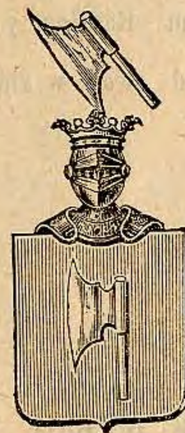
1764. Konstytucyą seymu konwokacyinego tituło Neoficii do czci y szlachectwa neofitow.

л. 185—188 (3).

67. ORŻECHOWSCY.

Roku 1773 msca, Nowembra 10 dnia, J. PP. Kazimierż, Jan y Piotr Orżechowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

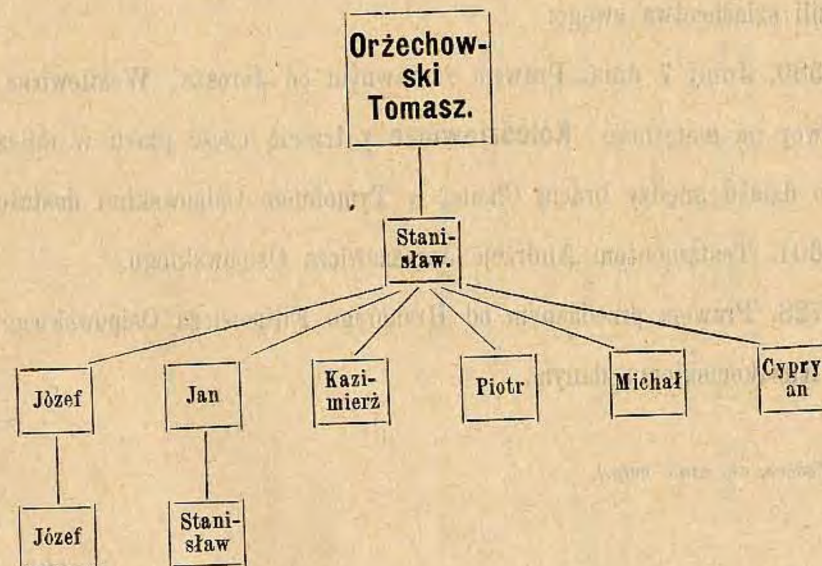
Herb OKSZA.

Ma bydz biała oksza w polu czyrwonym, ostrzem w prawą tarczy postawiona, na hełmie, nad koroną, taż oksza.

Dowodzili szlachectwa swego:

1720 Maja 10. Processem o zgorżenie papierów dokumętów imieniem Orzechowskich służących czasu konflagraty w Hannucie.

1717. Zapisem kwitacyjnym zastawney possesyi folwarku Hannuty od W. J. P. Horskiego Mińskiego Stanisławowi Orżechowskiemu danym.

л. 181—182 (2).

68. OSIPOWSCY.

Roku 1774, msca Oktobra 29 dnia J. PP. Michał syn Jana; Maciey, Łukasz y Stanisław—synowie Jana; Jakub z synem Marcinem; Piotr syn Jana; Jan z czterma synami: Janem, Eustachim, drugim Janem y Abrahamem; Antoni z synem Hrehorym; Hrehory Marcinowicz; Samuel z synem Bazylim; Józef z synem Rafałem y Bazyli Osipowscy,—herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb ŁODZIA.

Lodzia żółta o czterech deskach w polu czerwonym; na hełmie pięć pior strusich z takąż łodzią.

Dowodzili szlachectwa swego:

1580, Junij 7 dnia. Prawem zastawnym od Jorosza Wasilewicza Osipowskiego żenie swey na maiętność **Koledziewicze** y trzecią część płacu w miiscie **Witebsku** z rownego działu między bracią Chomą y Tymofejem Osipowskimi dostałe danym.

1601. Testamentem Andrżeja Jaroszewicza Osipowskiego.

1728. Prawem przedażnym od Hrehorego Filipowicza Osipowskiego J. Panu Rafalowi Rusakomskiemu danym.

(Родосл. см. слѣд. стр.).

I. 196—199 (2).

- **Osipowski Wasil**
  - Tyszko
    - Andrzey
      - Jan
        - Krzysztof
          - Leon
            - Benedykt
          - Antoni
            - Bazyli
              - Bazyli
          - Jan
  - Jarosz
    - Andrżey
      - Hieronim
      - Hrehory
        - Jerzy
          - Piotr
            - Jan
            - Maciey
        - Michał
          - Michał
            - Bazyli
              - Bazyli
            - Józef
          - Jan
            - Alexander
              - Samuel
                - Bazyli
            - Hrehory
            - Antoni
              - Hrehory
            - Jan
              - 4 сына: Jan, Eustachi, Jan, Abraham.
            - Marcin
            - Xawery
            - Piotr
          - Jan
          - Tomasz
            - Jakub
              - Marcin
            - Jan
              - Stanisław
              - Łukasz
              - Maciey
          - Jan
            - Michał
      - Filip
        - Piotr
        - Hrehory
          - Józef
            - Mikołay
  - Choma

69. OSOWECCY.

Roku 1773 msca Oktobra 16 dnia. J. PP. Tomasz y Adam z synem Wawrżyńcem; Ignacy y Konstanty Osoweccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się,— wywód w ziemstwie Prowincyi Orszańskiey uszynili.

Herb GRYFF.

W polu czyrwonym gryff biały, którego połowa przednia od głowy orła z nosem zakrzywionym z językiem wywieszonym, ze dwòma sponami w górę wspiętemi, także z dwiema skrzydłami do lotu wyniesionymi reprezentuje; druga połowę lawa z dwóma łapami, na których stoi, z ogonem z pod łap w górę zadartym, pokazuje, nogi jednak u niego przednie y nos żołty, twarż w lewę tarczy skierowana, nad koroną puł także orła z trąbą, ale bez spon.

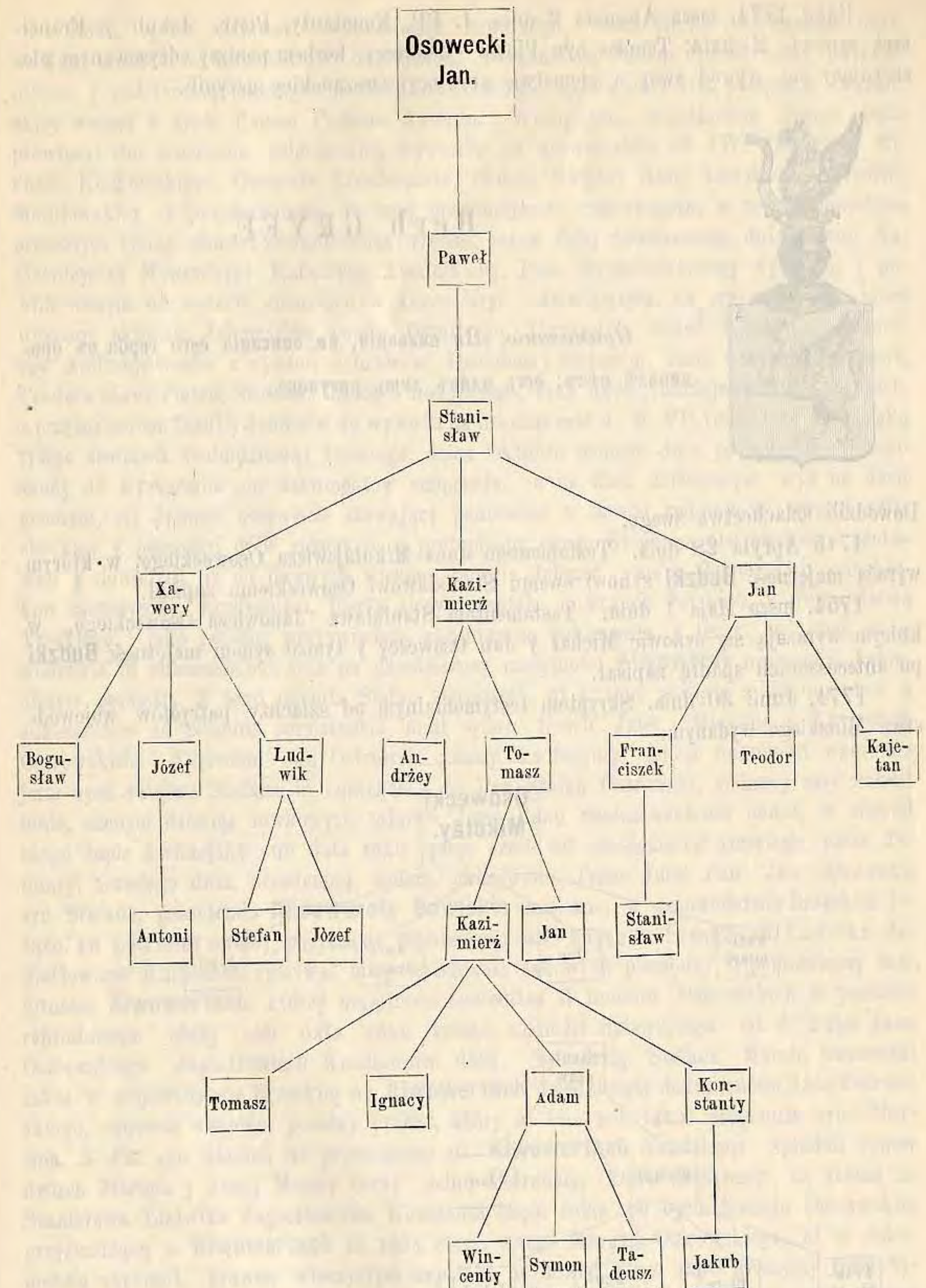
Dowodzili szlachectwa swego:

1640, maja 14 dnia. Prawem wieczystym na grunt w siele **Zahorach** y **Budzikach** z zabudowaniem dwornym od J. P. Pawła Janowicza J. P. Sianisławowi Osoweckiemu synowi danym.

1730 msa Januaryi 20 dnia. Dekretem w grodzie Orszańskim ferowanym w sprawie J. P. Andrżeja Kazimierżowicza Osoweckiego z J. P. Gardlińskiemi.

л. 177—179 (2).

(Родосл. см. сл. стр.).

71. OSOWECCY.

Roku 1774, msca Augusta 3 dnia. J. PP. Konstanty, Piotr, Jakub y Franciszek synowie Michała; Tomasz syn Piotra—Osoweccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb GRYFF.

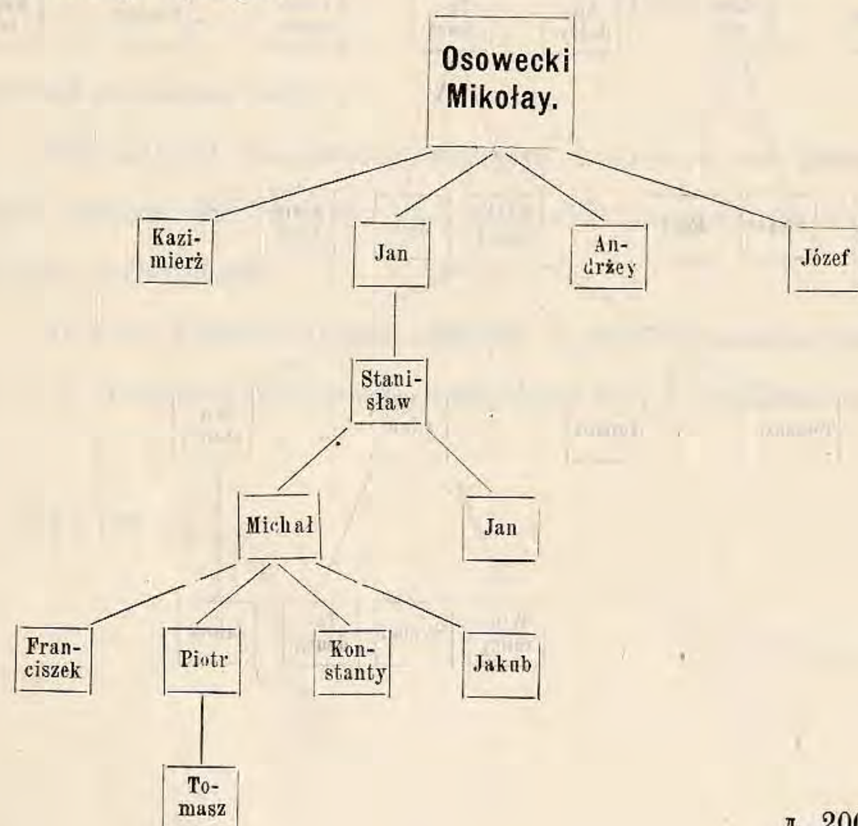
Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія сего герба въ оригиналѣ нѣтъ; есть одинъ лишь рисунокъ.

Dowodzili szlachectwa swego.

1715 Apryla 28 dnia. Testamentem Jana Mikołajewicza Osoweckiego, w którym wyraża majętność **Budzki** synowi swemu Stanisławowi Osoweckiemu zapisał.

1754, msca Maja 1 dnia. Testamentem Stanisława Janowicza Osoweckiego, w którym wyrażają się synowie Michał y Jan Osoweccy y tymże synom majętność **Budzki** po antecessorach spadłą zapisał.

1774, Junii 30 dnia. Skryptem testymonialnym od szlachty patryotów województwa Mińskiego wydanym.

л. 200—203 (4).

72. OSTROWSCY.

Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt czwartego, msca Marca czternastego dnia, według kalendarża Rzymskiego. Przedemną, Alexandrem Janem Hołowczcem, pułkownikiem y podstarostą sądowym powiatu Orszańskiego, sędzią ziemskim prowincyi Orszańskiey wespoł z Jmść Panem Piotrem Antonim Woropajem, sekretarżem ziemsk. teyże prowincyi dla słuchania szlacheckich wywodów za uniwersałem od JW. Jm. Pana Michała Kochowskiego, Generała Lieutenanta, Orderu Swiętey Anny kawalera y gubernij Mohilowskiey z przyłączonymi do oney prowincijami gubernatora, w roku immeditae przeszłym tysiąc siemset siedmdziesiąt trzecim, msca Julij czternastego dnia z woli Nayjaśnieyszey Monarchyni Katarżyny Alexiejowny, Pani Naymiłościwszey wydanym y publikowanym na sądach ziemskich w kancellaryi zasiadającym, za przywołaniem przez woźnego aktoratu Jchmościów panów Dymitrego, Alexandra, takoż Alexandra, Antoniego Andrzejewiczów z synami Jchmśców: Danielem y Stefanem, Jana z synem Symonem, Teodora takoż Piotra, Stefana, Teodora nieżyjącego, oraz Jana Andrzejewicza Ostrowskich, z przyłączeniem familiy Jchmśćw do wywodu na ten czas ciżi J. M. PP. Ostrówscy idque roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt trzeciego, mśca Oktobra ósmego dnia po wziętey y zapisaney do wystarania się dokumentów suspensie, a na dniu dzisieyszym wyż na dacie pisanym, ciż Jchmść oczewiscie stawający poniewasz w dowód rodowitości swojey szlacheckiey y possessyi dóbr ziemskich z protoplasty swego Stephana Ostrowskiego probowali y dowodzili, iż od dawnych wieków familia Jchmść panów Ostrowskich szlacheckim zaszczycona urodzeniem, bierża swoy początek z krajow Polskich, z województwa Trockiego, jako poniżey przyswiadczą autentyczne dokumenta y teraz w tymże województwie in successoribus suis na dziedziczney majętności **Kiwoworty** nazwaney, haereditarie persistit. Z tego imienia Stefan Ostrowski, ut extant vestigia z dokumentow u sukcessorow ad peseuns persistentia, miał synow trzech: Jana, Marcyna y Krzysztofa Ostrowskich. Albowiem Jan Ostrowski pewny kwitacyiny pisząc dokument wzmienia jmie oyca swojego Stefana in contentis, że Pan Stefan Ostrowski, rodzony moy zalecił mnie, ażebym dziesiąc lewkowych talarow Jmść Panu Sasimowskiemu oddał, w dowód czego zapis kwitacyiny sub data roku tysiąc sześć set sześćdziesiąt trzeciego, msca Januaryi trzeciego dnia, przedemną, sędzią, okazywano. Tenże Jmść Pan Jan Ostrowski, syn Stefana, possidendo **Kiwowaroty Sawickie** nazwane, w województwie Brzeskim leżące, ku potrzebie swojey, pozyczając pięćdziesiąt tall. bitych u Stanisława Ludwika Jagiełłowicza Kuszlanca, opisywał mieysce oddania takowych pieniędzy w pomienioney majętności **Kiwowertach**, którey majętności haereditas w imieniu Ostrowskich że persistit reproductum oblig sub data roku tysiąc siedmset dziewiątego od J. Pana Jana Ostrowskiego Jagiełłowiczu Kuszlancowi dany. Syn drugi Stefana Marcin Ostrowski także w województwie Brzeskim na **Kiwowertach** dziedziczący dokumentem Jana Ostrowskiego, synowca swojego, poniżey probat, który in vita sua takoż progenuit syna Marcina. A Jan syn Stefana ut proemissum na **Kiwowertach** dziedzicząc spłodził synow dwuch Macieja y Jana; Maciey córkę jedną Petronelę, która dostawszy in votum za Stanisława Ludwika Jagiełłowicza Kuszlanca część sobie po oycu Macieju Ostrowskim przychodzącą w **Kiwowertach** za radą stryja swego Marcina Ostrowskiego, ut w dokumencie exprimit, prawem wieczystym zapisała, w dowod czego zapis wieczysty roku tysiąc siedmset dziewiątego Februaryi dwadziestego dnia dattny, tegoż roku, msca Marca dziewiętnastego w grodzie Brzeskim aktykowany, przede mną, sędzią jndukowana. Jan syn drugi Jana, a wnuk Stefana Ostrowskiego, zastawując część swoją majętności **Kiwowertow Sawickie** nazwanych, w województwie Brzeskim leżących, Jmść panu Hieroni-

mowi Buchowieckiemu wyraznie dokłada w podawczym jnwentarżu, że część majętności mojey **Kiwowertow Sawickich** inwandyuje, która graniczy z częscią y dworem stryja mojego Marcina Ostrowskiego, w dowód czego reproductum rewers inwentarża sub data roku tysiąc siedmset jedynastego Februaryi wtórego dnia od Buchowieckiego Janowi Ostrowskiemu danego. Syn albowiem trzeci Stefana, ut proemissum, Krzysztoff Ostrowski w małości lat od familiy swojey z województwa Brzeskiego oddaliwszy się y dostawszy się na usługi do dworu w Bogu zeszłego Jana Druckiego Sokolinskiego — na usługach persistendo promeruit te względy, że w Bogu zeszły Jan Drucki Sokolin- Marszałka powiatu Orsańskiego y czas długi, usque ad fata tegoż Sokolińskiego ski, odłączywszy od majętności swojey **Czarnorucza** szesć włok grunta **Jurewszczyzna** nazwanych prawem dożywotnym temuż Krzysztoffowi Ostrowskiemu inwadyował in deduccionem czego dożywotnie sub data w nim expressa przedemną sędzią produkowano. A zatym post fata Jana Druckiego Sokolinskiego, Marszałka Orszańskiego, pozostała żona Zofia Drucka Sokolinska, Marszałkowa Orszańska circa obitum sui, czyniąc ostatnią woli swey testamentową dyspozycyą, wzmieniła w testamencie. że pan Ostrowski, z małżąka swoją trzymają grunty prawem zastawnym, in deduccionem czego reproductum testament sub data roku tysiąc sześćset piećdziesiąt dziewiątego Oktobra dwudziestego dnia, przez Jmść Panią Sokolinską, Marszałkową Orszanską cryniony. Tenże pomieniony J. Pan Krzysztoff Ostrowski syn Stefana Ostrowskiego possidendo prawem dożywotnim sześć włok gruntu, ut przemissum od Sokolinskich, procreavit syna jednego Chryzostoma Ostrowskiego, który to Chryzostom Ostrowski, dziad wywodzących się, z Krzystoffa spłodzony czasow rewolucyinych, ut patet z dokumentow, opusciwszy possessyą oycowską szwagrowi swojemu zdał y osobliwym dokumentem swoim własną ręką pisanym wolność rządzenia pozwolił, in comprobationem czego dokument sub data roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, Marca dziewiętnastego dnia własną ręką pisany reproductum; ac tandem po uspokojenju się, czasow rewolucyinych tenże Chryzostom Ostrowski, powrociwszy do possessyi oycowskiey **Juriewszczyzna** nazwaney, procreavit synow dwuch—Jana y Andrżeja Ostrowskich, którzy po oycu Chryzostomie Ostrowskim bez naymnieyszego sposobu pozostawszy, grunt w **Starosielszczyznie** z samey tylko płaty dworowi przyjeli. I na tymże gruncie persistendo. Jan Ostrowski, syn Chryzostoma, wnuk Krzystofa, a prawnuk Stefana Ostrowskich progeneravit synow dwuch Dymitrego y Alexandra, ad presens wywodzących się. Andrżey, syn drugi Chrizostoma tamże w **Starosielszczyznie** persistendo spłodził synow trzech: Alexandra, Antoniego y Jana Ostrowskich, wywodzących się, którzy niemając żadnego sposobu hujusque, na tych że gruntach **Starosielskich** z samey tylko płaty bez naymnieyszey dworowi posługi mieszkają. Ciż wywodzący się Alexander ma syna Daniela, Antoni ma syna Stefana; Jan ma syna Symona Ostrowskich. Którży to Jchmść PP. Ostrowscy, reprodukując dokumenta y dowody tak possessyi dobr w województwie Brzeskim, jakoteż w powiecie Orszańskim ab antecessoribus suis, poniewasz przy prerogatywie stanu szlacheckiego zachowania siebie dopraszali się,—zaczym ja, sędzia ziems. prowincyi Orszańskiey wywod J. PP. Ostrowskich nominatim w aktoracie wyrażonych, cum tota progenie et familia Jchmśćw, jako nemine impugnante et contradicente za rodowitą szlachtę przyznawam y przyswiadczam. Który to wywod jak jest do protokołu zapisany, tak pod pieczęcią urzędową ziems. prowincyi Orszańskiey parti actoreae jest wydan.

Alexander Jan Hołowczyc, pułkownik y podstarosta pttu Orszans. sędzia ziems. prowinc. Orszans. | L. S. |

Correctum concordutum gr. cum protocollo.

Piotr Antoni Woropay, regent y sekretarż ziem. prowincyi Orszańskiey.

Herb KORCZAK.

Nie wszyscy jednakowo herbu tego zażywają: jedni są, którży na tarczy kładą w czarże złotey wyżła połowę szarego, także głową do gòry wspięty, nogi przednie obie podniesione trzyma; w polu czerwonym na hełmie nad koroną trzy wzręmby noszą. Inni zaś y pospoliciey. Trzy wzręby na tarcy w polu czerwonym, noszą wszystkie powinny bydż białe, wszystkie sobie nierówne tak że pierwsz wzręb czyli rżeka od góry jest naydłuższy, drugi pod nim — mnieyszy, trzeci pod drugim — naymnieyszy; na hełmie nad koroną w czarże złotey wyżła połowę szarego, do góry wspięty nogi przednie podniesione.

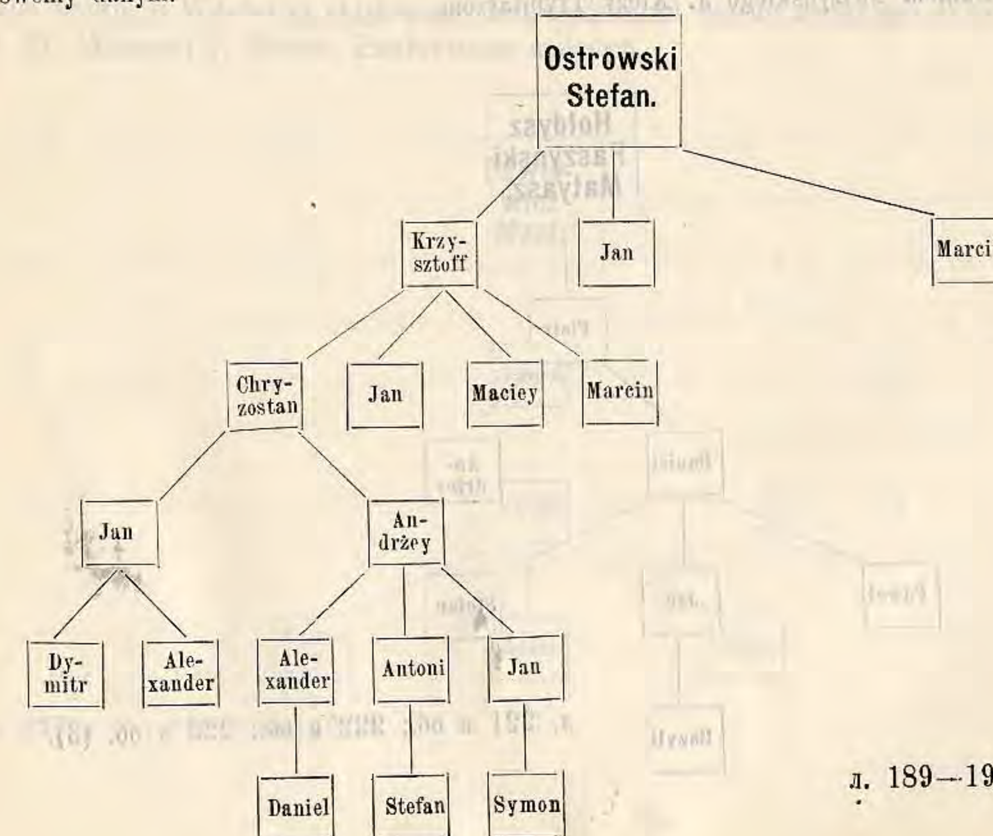
Dowodzili szlachectwa swego:

1663, msca Januaryi 3 dnia zapisem kwitacyinym od Jana Ostrowskiego dawanym, wyrażającym, iż Stefan Ostrowski, oyciec jego, zalecił J. P. Sasimowskiemu 10 talarow oddać.

Prawem dożywotnim na 6 włok gruntu **Jurewszczyzna** nazwanych, od J. W. Druckiego Sokolinskiego Marszałka Powiatu Orszańskiego Krzysztoffowi Stefanowiczowi Ostrowskiemu danym.

1659 Testamentem zeszley w Bogu Druckiey Sokolinskiey, Marszałkowey Orszańskiey, wyrażającym, ze Krzysztoff Ostrowski z małżonką swą grunt prawem zastawnym trzymają.

1669. Dokumentem od Chryzostoma Krzysztoffowicza Ostrowskiego szwagrowi swemy danym.

73. PASZYNSCY (Hołdyszowie).

Roku 1773, msca Oktobra 9 dnia, Jchmość Panowie Andrzey, Stefan, Jan y Paweł, y Bazyli syn Jana, Paszyńscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

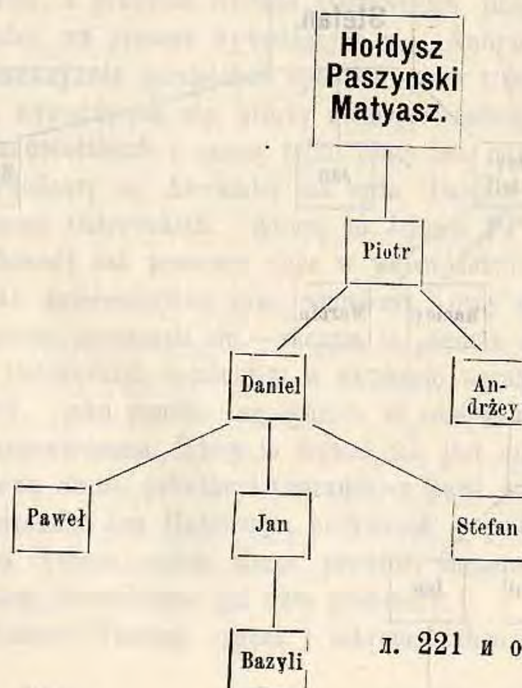
Herb NOWINA,

Ma bydź ucho od kotła białe w polu błękitnym, obiema końcami do góry obrócone, we srzodku niego miecz otłuczony, rękojescią do góry, koncem na doł; w hełmie nad koroną noga zbroyna z oztrogą, kolanem niby klęcząca w koronie; piętą wlewo tarczy zkierowana.

Dowodzili szlachectwa swego:

1620, msca Julij 26 dnia. Zapisem listem wieczystym na włokę gruntu prawu ziemskiemu podległą, w **Orszy za Dnieprem** leżącą, za wierne usługi od J. W. J. Pana Alexandra Dadziboga Sapiehi, starosty sądowego Orszańskiego J. P. Matjaszowi Hołdyszowi Paszyńskiemu danym.

1746, msca Februaryi 23 dnia. Zapisem autentycznym wieczysto zrżecznym włoki gruntu od J. W. Sapiehi J. P. Matyaszowi Hołdyszowi Paszyńskiemu nadaną przez J. Pana Daniela Paszyńskiego J. Xięży Trynitarżom.

л. 221 и об.; 222 и об.; 223 и об. (3).

74. PAWŁOWICZOWIE.

Roku 1774, Marca 11 dnia J. PP. Adam, Piotr bracia rodzeni; Stefan-stryi Pawłowiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb PRZYJACIEL.

Примѣчаніе: Ни названія герба, ни его описанія въ оригиналѣ не приведено, есть одинъ лишь рисунокъ.

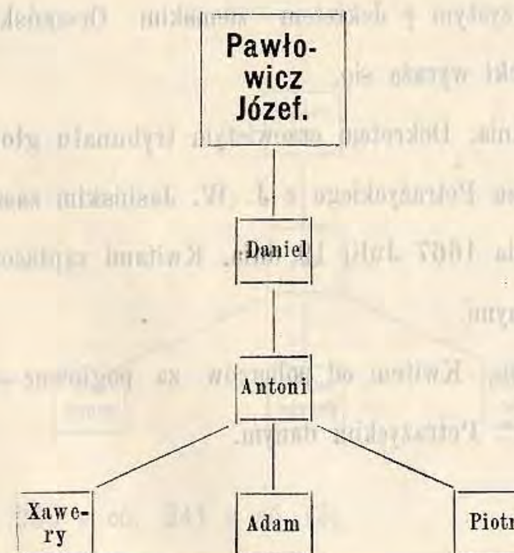
Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1653, Marca 3 dnia Prawem dożywotnim na dwie wsie **Macowo** y **Wysokie** od Sieniawskich Józefowi Pawłowiczowi służącym.

1721 Junij 11 dnia zapisaną, a w roku 1774 Marca 3 dnia pod pieczęcją wydaną metryką Chrstu Antoniego Pawłowicza.

1773, Oktobra 5 dnia datowane, tegoż roku y miesiąca 7 dnia w sądzie ziemskim prowincyi Witebskiey aktykowanę, testimoniales od urzędu ziemskiego Witebskiego J. PP. Adamowi y Piotrowi Pawłowiczom wydanym.

л. 237 и об.; 238 и об. (2).

75. PETRAŻYCCY.

Roku 1775, msca Decembra 20 dnia J. P. Kazimierż z czterma synami: Jerżym, Janem, Jakubem y Symonem; Maciey z dwoma synami: Zacharyaszem y Janem; Stefan z synem,—Petrażyccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb PELESZ.

Примѣчаніе: Ни названія, ни описанія герба въ оригиналѣ нѣтъ; есть одинъ лишь рисунокъ. Таблицы съ изображеніемъ родословной таблицы сей фамиліи также нѣтъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1592, msca Maja 30 dnia. Dowodem Jntromissyi Jwanowi Dawidowiczowi Petrazyckiemu służącey.

1599. Listem otworżystym y dekretem ziemskim Orszańskim, w którym drugi Iwan Dawidowicz Petrazycki wyraża się.

1617, Oktobra 20 dnia. Dekretem oczewistym trybunału głownego W. X. Litto w sprawie Pawła Janowicza Petrażyckiego z J. W. Jasińskim zaszłym.

1666, Oktobra 2 dnia 1667 Julij 19 dnia. Kwitami zapłaconych podatków Janowi Petrażyckiemu dawanymi.

1677, Oktobra 7 dnia. Kwitem od poborców za pogłowne—Alexandrowi Petrażyckiemu y dalszym J. PP. Petrażyckim danym.

л. 243, л. 245, 246 (3).

76. PŁONSCY.

Roku 1774, msca Marca 11 dnia J. P. Franciszek Płoński, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynił.

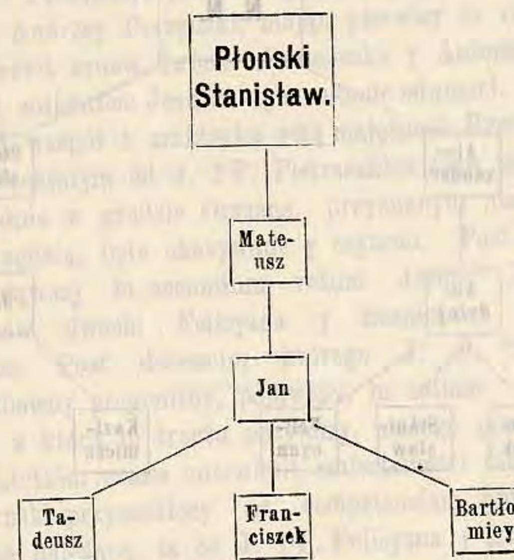
Herb PRUS.

W czerwonym polu pułtora krzyża białego to jest drugiego krzyża od dołu po lewym boku tarczy niemasz połowy; na hełmie ręka zbroyna po ramię z korony wychodzi, w lokciu zgięta, z mieczem do góry w prawą tarczy zaniesiona.

Dowodził szlachectwa swego:

1661, Septembra 20 dnia. Metryką Mateusza Stanisławowisza Płońskiego roku 1724, przez Jana Mateuszowicza Płońskiego wyjętą.

1733, Januaryj 23 dnia. Listem dworżanskim podawczym na dzierżawę starostwa Babinskiego J. Panu Janowi Płońskiemu wydanym.

л. 239 и об.; 240 и об.; 241 и об. (3).

77. POCZYNA-POCZYNSCY.

Roku 1773, Oktobra 30 dnia J. PP. Jan z dwóma synami: Jakubem y Michałem, Felicyan, Stanisław y Kazimierż z Wielkiego—Poczyna Poczyńscy,—herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb NASTĘP.

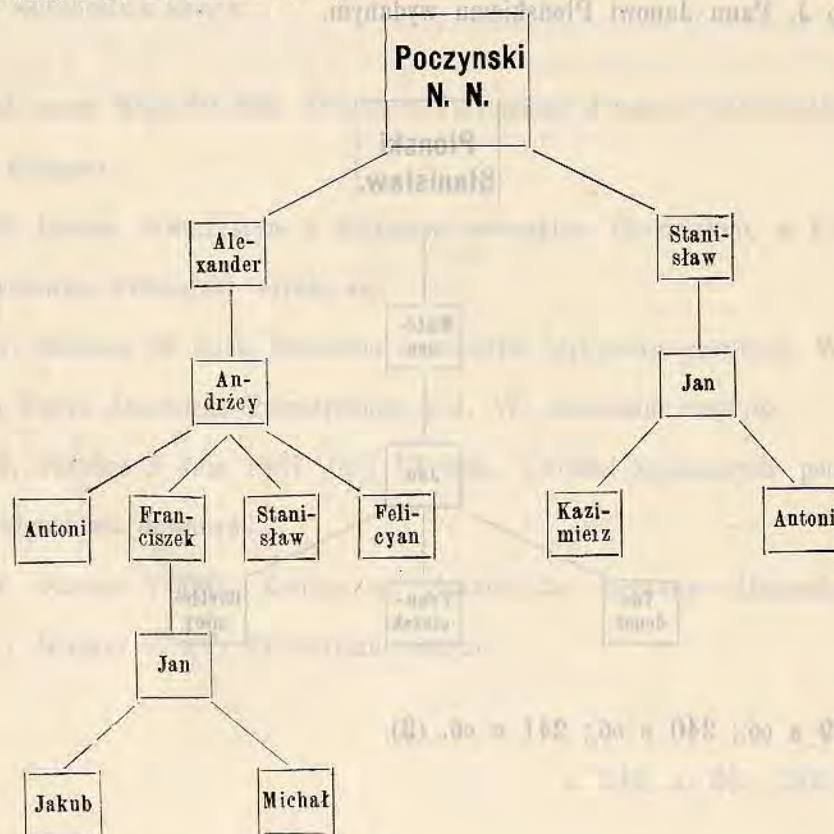
Powinna być podkowa złota wdół hakami obrócona, we srzodku którey stzała do góry żelezcem obrócona w polu czerwonym.

Dowodzili szlachectwa swego:

1690, Abjuratą z majętności wieczystych **Juder, Benetyszki** y **Sardymowki** nazwanych, w xięstwie Zmuydzkim leżących, przez J. P. Alexandra Poczyńskiego wykonaną.

1725, Septembra 2 dnia. Prawem wieczystym na majętność **Rzeczki**, w powiecie Orszańskim leżącą, od J. PP. Pietraszkiewiczów J. P. Andrzejowi Poczynskiemu danym.

1754, Julij 1 dnia. Działem majętności **Rzeczek** między J. PP. Felicyanem y Stanisławem a J. P. Janem Poczynskim.

Roku 1773, msca Oktobra 30 dnia. Przede mną Alexandrem Janem Hołowczycem,
Pułkown. y Podstarost. sądowym Powiatu Orszańskiego, sędzią ziemskim Prowincyi
Orszańs. wespoł z J. P. Piotrem Antonim Woropajem, Sekretarżem ziemskim teyże
prowincij dla słuchania szlacheckich wywodów za uniwersałem od J. W. J. Pana Mi-
chała Kochowskiego generała Leutenanta orderu S. Anny Kawalera, gubernij Mohi-
lewskiey z przyłączonymi do oney prowincijami gubernatora, w roku teraznieyszym 1773
msca Julij 14 dnia, z woli Nayjasnieyszey Monarchini Katarżyny Alexiejowny, Pani
Naymilosciwszey, wydanym y publikowanym, na sądach ziemskich w kancellaryi zasiada-
jącymi, za przywołaniem przez woznego ex ordine aktoratu Jchmśc. Panow Jana z dwóma
synami: Jakubem y Michałem; Felicyana, Stanisława y Kazimierża z Wielkiego Poczyna-
Poczynskich z przyłączeniem familij Jchmew do wywodu, na ten czas stawający J. PP.
Poczyńscy w dowod rodowitosci swojey szlacheckiey y possessyi dóbr ziemskich z ante-
cessorow swoich poniewasz probowali y dowodzili, iż dom J. PP. z wielkiego Poczyna-
Poczyńskich ze zawsze rodowitoscią krwi szlacheckiey y possessyami dobr ziems. za-
szczycał się taliter probowano. J. P. Alexander Poczyński, pradziad Jana Poczyńskiego
ad prezens wywodzącego się, possydując majętnosc **Zubow** prawem zastawnym w powie-
Orszańskim leżącą, od hrabstwa Kopyskiego odłączoną, tak z tey majętności, jako też
z innych majętności wieczystych **Juder, Benetyszki, Sardymowski,** nazwanych w
xięstwie Żmudskim leżących, vigore konstytucyi roku 1690 abjuratę uczynił, w dowód
czego takową abjuratę in autentico z podpisem rąk sędziów fiskalnych sub actu roku
tysiąc siedmset dwunastego, msca Junij siodmego dnia wydaną, przedemną sędzią, J. PP.
Poczyńscy okazywali y czytali. Tandem tenże J. P. Alexander Poczyński, spłodziwszy sy-
na Andrżeja Poczyńskiego dziada, dług smiertelnoścy wypłacił, post obitum którego J.
P. Andrżey Poczyński, zostawszy się possessorem folwarku **Zubowa**, że z J. P. Miz-
gierem prawem czynił dekret remissyiny ziemst. Orszańs. sub data roku 1719 Junij
szesnastego dnia, item list zaręczny od urzędu ziemskiego Orszańskiego, ad hoc kwi-
tacyą w Trybunale głównym W-o X-a L-o przyznaną sub data roku 1762,
Decembra 19 dnia od J. P. Andrżeja Poczyńskiego J. W. W. J. PP, Pacom daną,
wywodzący się J. PP. Poczynscy, przedemną sędzią produkowali y czytali. In sub-
sequenti tenże J. P. Andrżey Poczyński, mając pierwiey in voto Jeymść Pannę Zo-
phią Zubownę prolificavit synow dwuch Franciszka y Antoniego Poczynskich. Z tych
Antoni wstąpiwszy ad sotietatem Jesu, w tym zakonie odumarł. Denique tenże J. P. An-
drżey Poczyński, dziad, wespół z małżonką swą majętnosć **Rzeczki,** w Powiecie Orszańsk.
leżącą, że prawem wieczystym od J. PP. Pietraszkiewiczow małżąkow sub actu roku
1725, Septembra 2 dnia w grodzie Orszans. przyznanym nabył: takowe prawo orgi-
naliter przedemną, sędzią, było okazywane y czytano. Post modum tenże J. P. An-
drżey Poczynski, pojąwszy in secundum votum Jeymść Pannę Tereze Puzyrew-
ską, progenuit synow dwoch: Felicyana y Stanisława Poczyńskich y sam vitae
suae obreviavit dies. Post decessum którego J. P. Franciszek Poczyński, syn
Andrżeja z Zofij Zubowny progenitus, pojąwszy, in sotiam vitae J. Pannę Rozalią
Pietraszkiewiczownę, z którą in tractu pożywszy, małego procreavit syna Jana Poczyn-
skiego. Denique w krótkim czasie succubuit smiertelności fatum, post subsecuta fata
którego J. P. Poczyński przyszedłszy ad competenciam annorum, majętności **Rzeczki**
wieczystą część sobie należącą, że od J. PP. Felicyana y Stanisława Poczyńskich, stry-
jów rodzonych, ad suam preoccupavit possessionem, dział wieczysty, sub data roku
1754, Julij 1 dnia w Magdeburyi Orszańskiey przyznany, przedemną, sędzią, indu-
kowali y czytali. A J. P. Stanisław Poczyński, brat rodzony Alexandra z Poczyna Po-
czyńskiego, mając in voto Annę Rebanderownę y wyjechawszy z ziemi Halickiey, znaczne

dóbra w rożnych wojewodstwach y powiatach, mianowicie: **Szyrniewicze** y **Olszaniki** w powiecie Orszańskim leżące possydował, in deductionem czego dokumenta y proceder magno motu w ziemstwie Połockim y w Trybunale W. X. L. od roku 1680, aż do roku 1722 trwający, pro ultimo kwitacyą sub data roku tegoż y miesięca 19 dnia z zaszłego procederu przedemną sędzią produkowano y czytano. Tandem tenże J. P. Jan Poczynski, syn Stanisława, spadłe po oycu swym **Szyrniewicze** y **Olszaniki** possydując, spłodził synow dwoch Kazimierza y Antoniego Poczynskich, których to J. PP. Poczynskich, jak antecessores praw, swobod y wolnosci szlacheckich przez possydowanie rożnych dobr, sioł używali, tak y ad prezens wywodzący się J. PP. Poczyńscy majętnosć wieczystą **Rzeczki** nazwaną possydujący circa eandem prerogatiwam nobilitatis siebie zachowania exposabunt. Zaczym ja, sędzia Ziems. Prowinc. Orszansk. wywod rodowitosci szlacheckiey y possessyi dobr ziems. J. PP. Poczynskich probabilibus documentis wsparty, należycie przeyrżawszy tychże J. PP. Poczynskich cum tota progenie et familia Jchmość. vigore produkowanych dokumentow szlacheckie urodzenie probujących, za rodowitą y dobrże urodzoną szlachtę possessyami dobr ziems. wieczystych zaszczyconą wszelkich prerogatyw y dostoynosci szlacheckich godną przyznawam y przyswiadczam. Który to wywód jak jest do protokołu sądowego zapisany tak, pod pieczęcią urzędową ziems. prowinc. Orszańs. parti actoreae wydan.

Alexander Jan Hołowczyc, pułkownik
y podstar. sądowy powiatu Orszańskiego,
sędzia ziemski Orszański.

L. S.

л. 228 и об.; 229 и об.; 230—231; 232 и 233. (3)

Примѣчаніе. На л. 231 обор.—гербъ Починскихъ изображенный водяными красками. *Ред.*

78. PODOLINSCY.

Roku 1774, msca Apryla 26 dnia J. PP. Bronisław z pięciu synami: Leonem, Pawłem, Andrżejem, Marcinem y Mikołajem; Dominik z synem Bartłomiejem; Andrżey z synami: Wawrżyncem y Bazylim, Stanisław z synem Janem Podolińscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb WĄŻ.

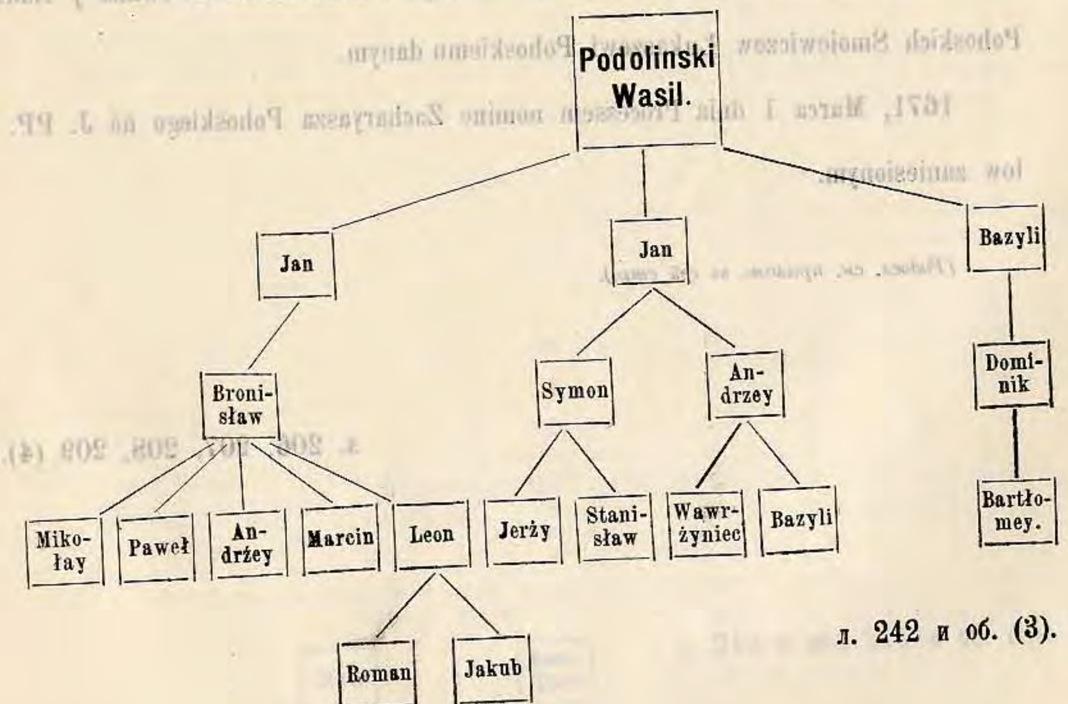

Wąż powiniem bydź w koronie złotey sam w prawdzie od szyi zaraz skręcony; osobliwie jednak u jego ogon przeplątano pokręcony w puł niego; w pysku, w prawo tarczy obróconym, trzyma gałązkę z jabłoni z listkami y jabłkiem zielonym; kolor węża czarny, pole tarczy czerwone; na hełmie pięc piór strusich.

Dowodzili szlachectwa swego:

1663, Oktobra 27 dnia. Uniwersałem J. W. Pawła Jana Sapiehi, wojewody Wileńskiego,—hetmana W. W-o X-a Litgo, ochraniającym ubogą szlachtę od stacyi, noclegów, zabiegow żołnierskich.

1773, Julij 31 dnia. Abszytem dimissionis od służby żołnierskiey Marcinowi Podolińskiemu danym.

л. 242 и об. (3).

79. POHOSCY.

Roku 1773, msca Nowembra 3 dnia J. PP. Tadeusz y Ludwik Pohoscy, Mostowniczycowie woiewodztwa Witebskiego herbem poniżey adrysowanym pieczętuiący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb BOGORYA.

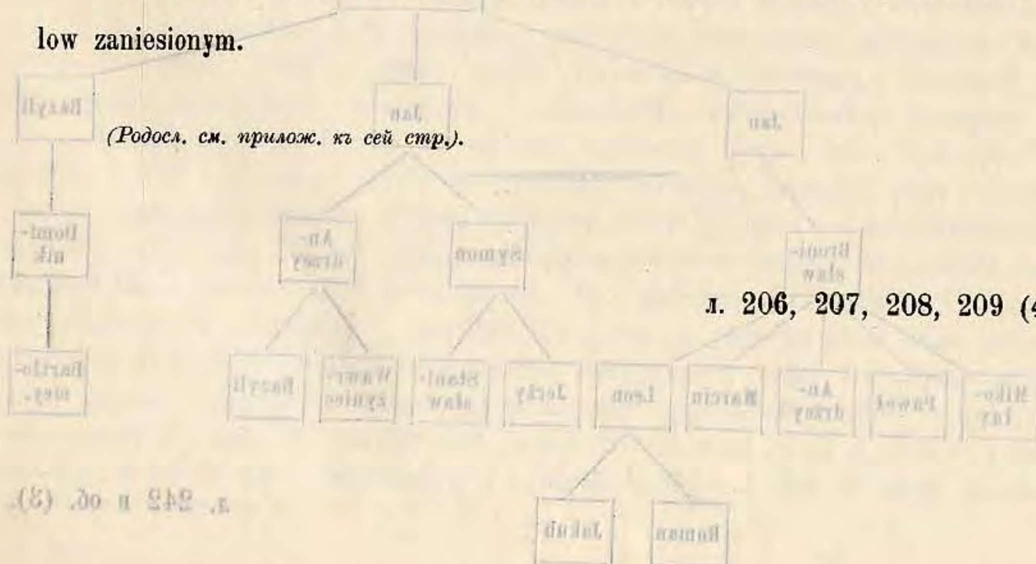
Są dwie strżały złamane białe w polu czerwonym takim krztałtem, że żelesce jedney ku gurze, drugiey ku ziemi obrocone; na hełmie paw z ogonem rozciągnjonym w prawo tarczy pyskiem skierowany, w ktòrym strzałę także złamanę z żelezcem do góry skręconym trzyma.

Dowodzili szlachectwa swego:

1543, Marca 6 dnia. Działem dobr **Pohościszcz** między Hrehorym y Tymofiejem Olfierowiczami Pohoskimi, bracią zawartym;

1636, Oktebra 28 dnia. Prawem na część **Pohościszcz** od Iwana y Eudoxyi z Pohoskich Smoiewiczow Łukaszowi Pohoskiemu danym.

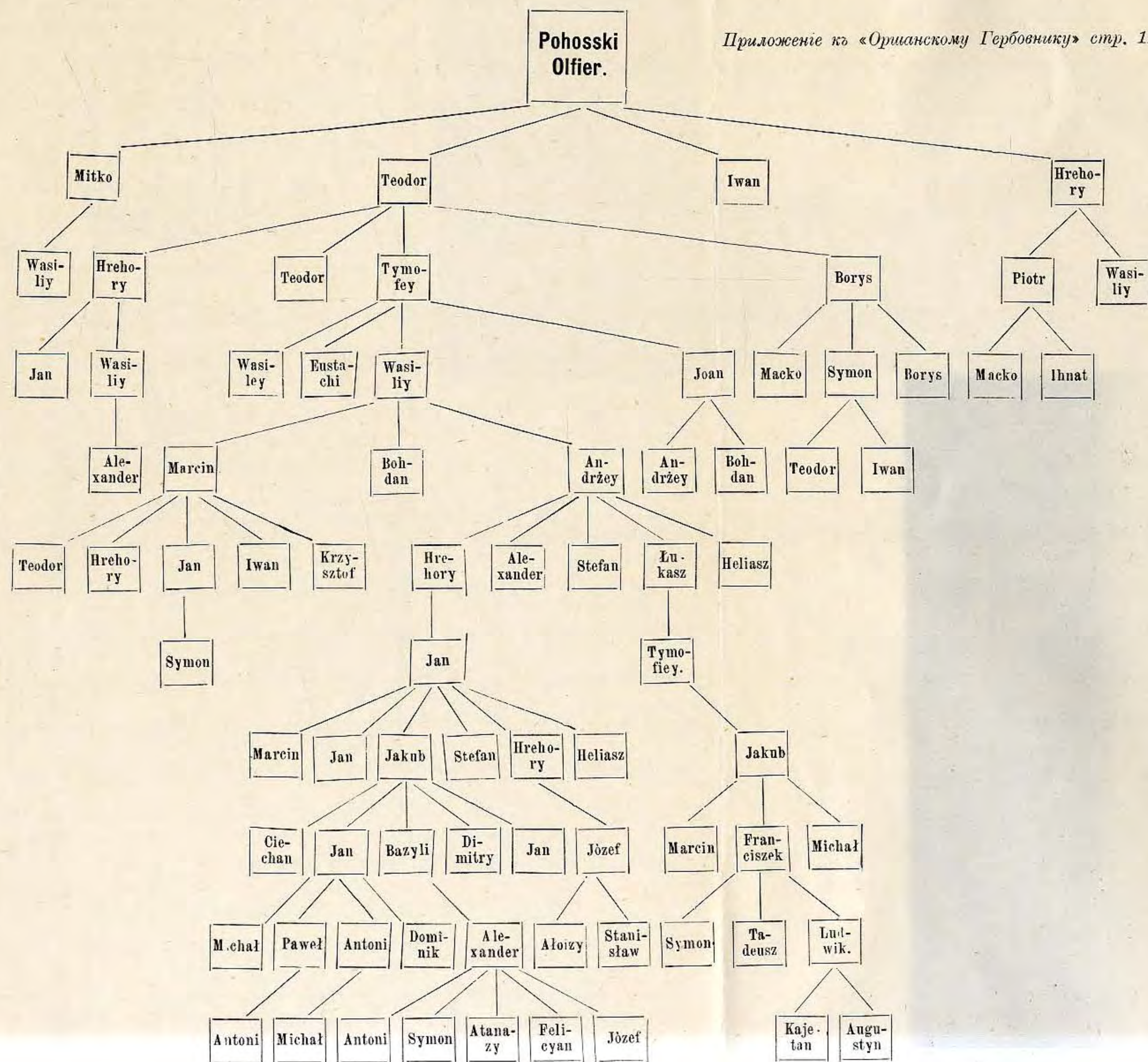
1671, Marca 1 dnia Processem nomine Zacharyasza Pohoskiego na J. PP. Birulow zaniesionym.

(Родосл. см. прилож. къ сей стр.)

л. 206, 207, 208, 209 (4).

Приложенiе къ «Оршанскому Гербовнику» стр. 110.

80. POHOSCY.

Roku 1773, msca Nowembra 8 dnia. J. PP. Krzysztof, Józef ojciec, Józef y Bonifacy synowie,—Pohoscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb BOGORYA.

Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія герба нѣтъ; есть одинъ лишь рисунокъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

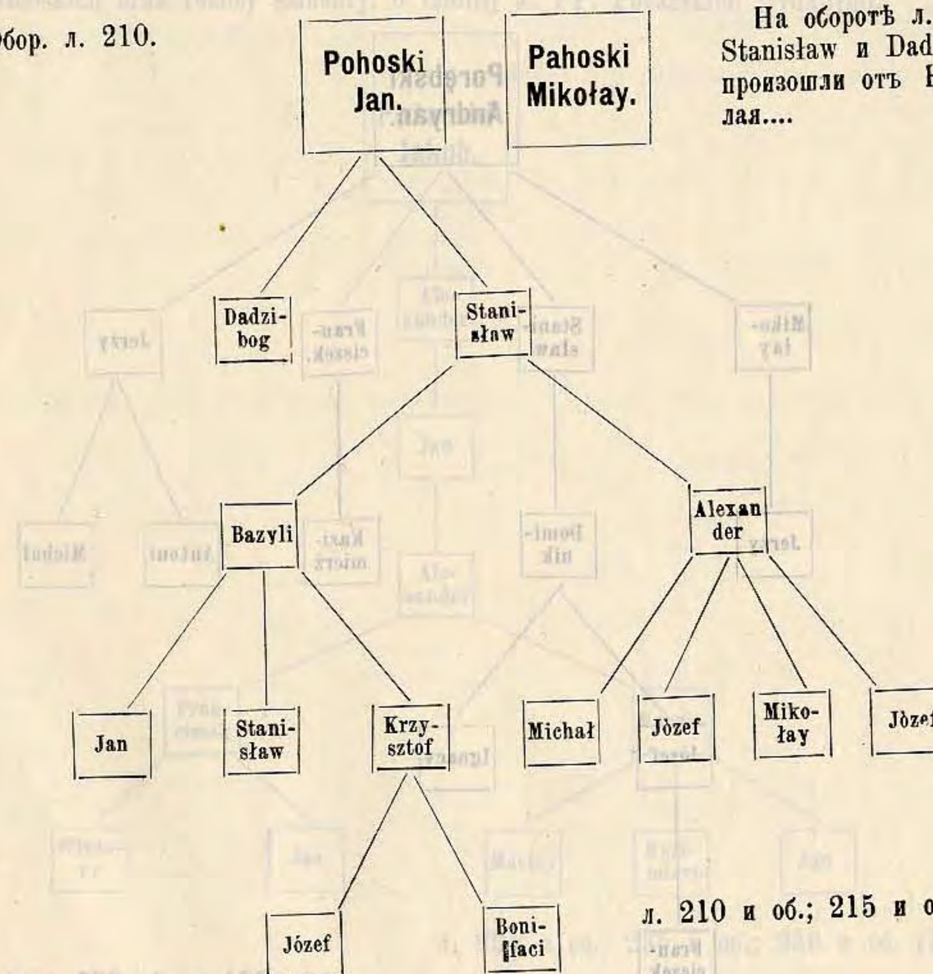
1673, msca Junij 11 dnia. Dekretem oczywistym ziemskim powjatu Minskiego z J. P. Janem Pohoskim zaszłym o sukcessią.

1773, Oktobra 10 dnia. Skryptem testymonialnym od szlachty obywatelów prowincij Mscisławskiey J. PP. Pohoskim wydanym.

1771, Januarij 19 dnia. Kontraktem arędownym na grunt od J. P. Stempkowskiego Józefowi Pohoskiemu, synowi Bazylego, służącym.

Обор. л. 210.

На оборотѣ л. 215 Stanisław и Dadzibog произошли отъ Николая....

л. 210 и об.; 215 и об. (2).

81. PORĘBSCY.

Roku 1773, msca Oktobra 18 dnia. Jchmść. PP-wie: Dominik z dwóma synami Jgnacym y Józefem; Józef z synem Franciszkiem; Jerży, Kazimierż, Antoni, Michał Porębscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb BOGORYA.

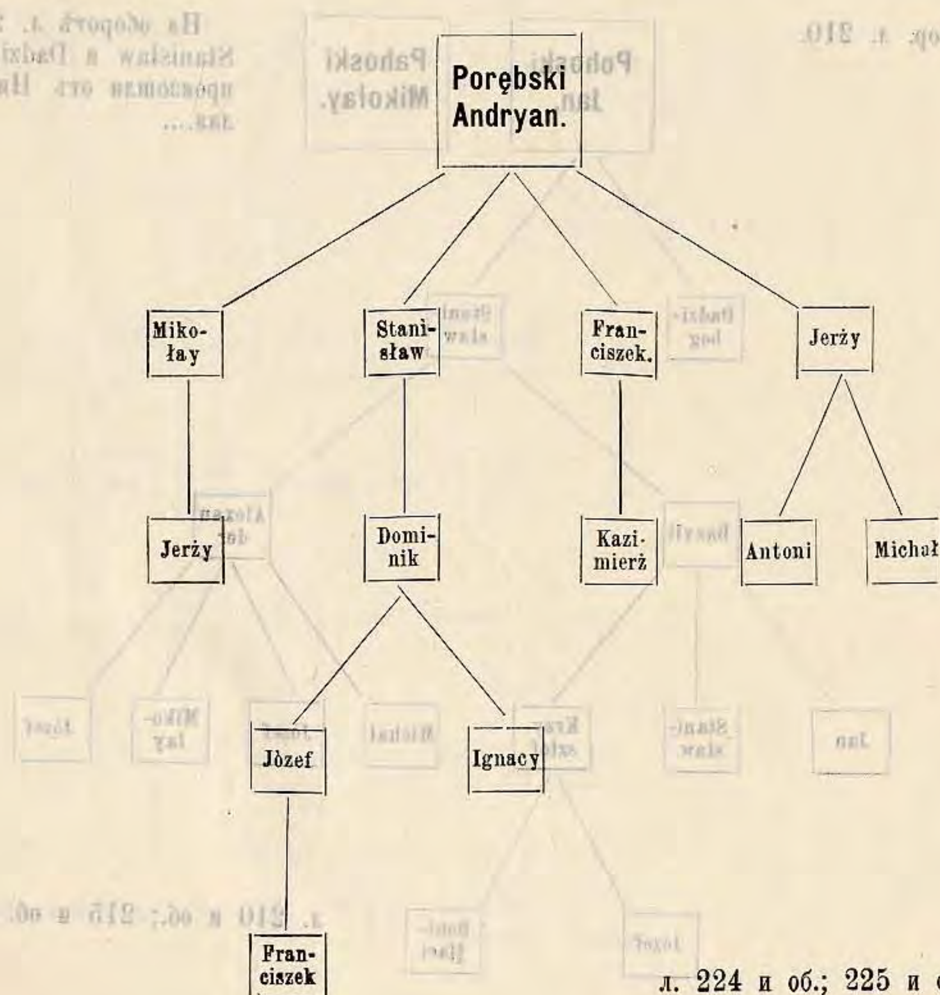
Są dwie strżały złamane białe w polu czerwonym takim krztałtem, że żelesce jedney ku gurze, drugiey ku ziemi obrócone; na hełmie paw z ogonem rozciągnjonym w prawo tarczy pyskiem skierowany, w którym strzałę także złamanę z żelezcem do góry skręconym trzyma.

Dowodzili szlachectwa swego:

1652, Augusta 8 dnia. Dekretem w sprawie J. P. Adryana Porębskiego ferowanym.

1732. Abjuratą z majętności **Porżecza** przez Stanisława Porębskiego zaprzysiężoną.

1748. Prawem wieczystym od Jchmść Panow Kublickich J. P. Dominikowi Porębskiemu danym.

л. 224 и об.; 225 и об. (3).

82. POŻARSCY.

Roku 1774, msca Februaryi 19 dnia. J. PP. Marcin oyciec, Maciey, Kazimierż y Jan—synowie; Franciszek oyciec, Wiktory y Jan—synowie Wiesienieccy Pożarscy, herbebem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

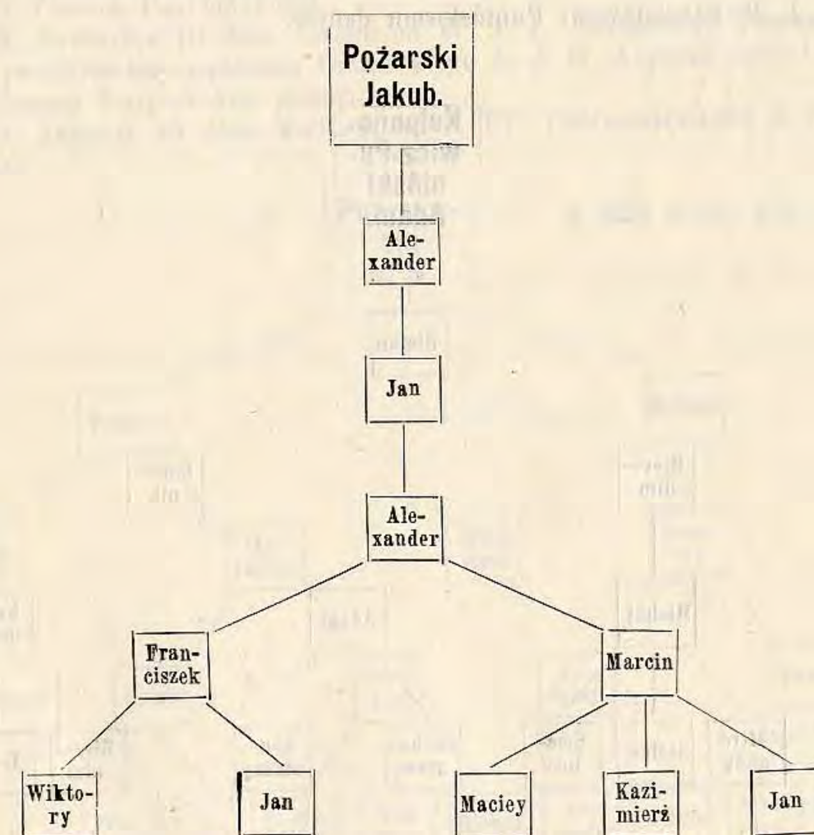

Herb POMIAN.

Zubrża głòwa czarna w polu żółtym bez kolca, miecz przez nią z gòry na dół, od prawego rogu niby w niey zatopiony, tak jednak, że koniec jego na dołe dobrże widać; w hełmie ręka zbroyna z gołym mieczem.

Dowodzili szlachectwa swego:

1773—1774. Skryptami testymonialnymi od W. W. J. PP. urzędników ziemskich Witebskich oraz rożney szlachty, o familij J. PP. Pożarskich wydanymi.

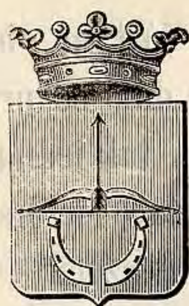

л. 234 и об.; 235 и об.; 236 и об. (3).

83. PUNINSCY (Kulpanowiczowie).

Roku 1773, msca Nowembra 12 dnia. J. PP. Kazimierz z synami trzema: Hieronimem, Leonem y Samuelem; Bartłomiey, Stefan, Emmanuel, Zacharyasz y Konstanty Kulpanowiczowie Punińscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb KULPA.

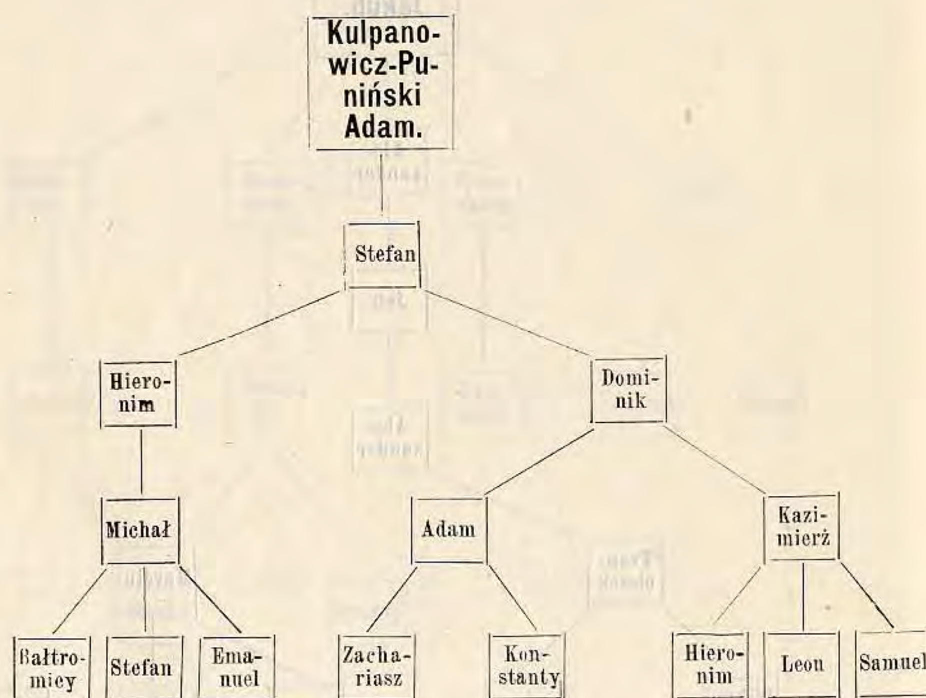

Powinna bydź podkowa złamana, do góry obrócona; na wierżchu łuk z strzałą, pole tarczy czyrwone.

Dowodzili szlachectwa swego:

1637, Julij 2 dnia. Listem podawczym na zaścianek **Głochowski** nazwany, w województwie Smoleńskim leżący, od J. Pana Racewicza Mierniczego od W. J. P. Miławskiego, podwojewodziego Smoleńskiego wyznaczonego, J. P. Adamowi Punińskiemu wydanym.

1668. Kontraktem na włokę gruntu w ekonomij **Mohilewskiey** od J. Pana Kachowicza J. P. Stanisławowi Punińskiemu danym.

л. 216 и 217; 218 и об. (2)

84. PUZYREWSCY.

Roku 1773, msca Oktobra 23 dnia. W. J. PP. Antoni, mostowniczy Orszański z dwóma synami: Tadeuszem y Janem; Stanisław z trzema synami: Alexandrem, Wincentym y Michałem; Stanisław y Józef Heliaszowiczowie; Andrzey z synem Alexandrem; Nikodem, Daniel, Jakub y Atanazy Danielowiczowie Puzyrewscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb PRZESTRZAŁ.

Powienien być xiężyć dół rogami spuszczony, pod którym strzała rozdarta do góra zelezcem; na miesiącu trzy gwiazdy; na hełmie y koronie pięć piór strusich; pole tarczy czerwone.

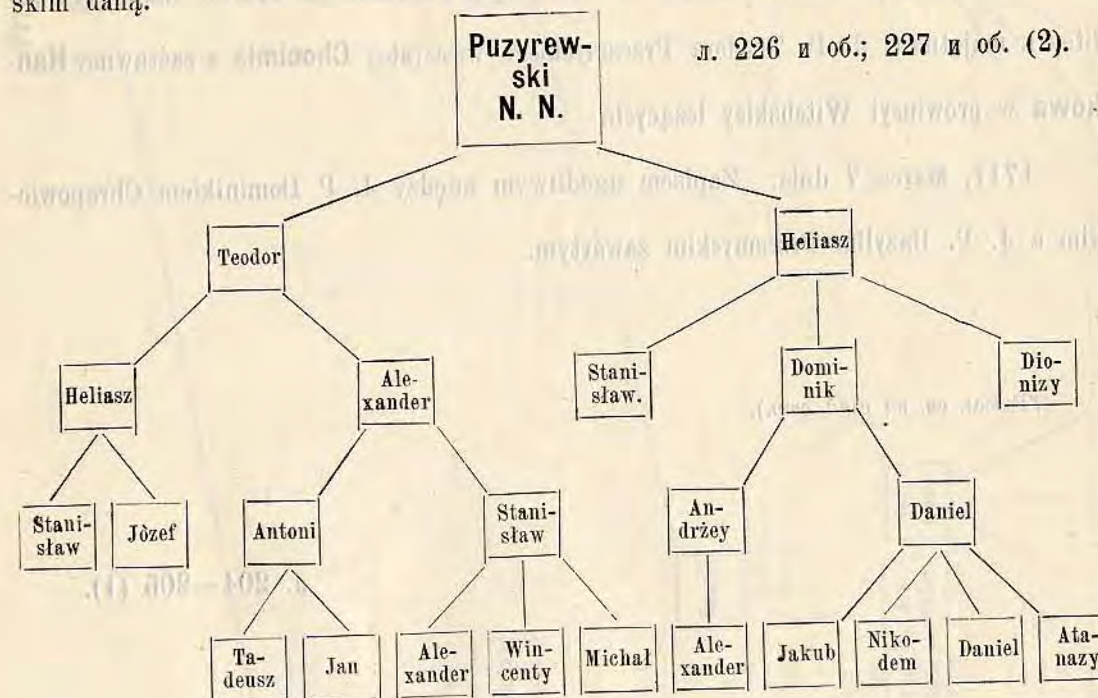
Dowodzili szlachectwa swego:

1664, Augusta 7 dnia. Attestacią od różnych officialistow, pułkownikow, majorow y innych szlachty rycerstwa woysk Koronnych y Litewskich, iż dokumenta czasu ruiny przez Moskwę zabrane, imieniowi Puzyrewskich służące, J. Panu Teodorowi Puzyrewskiemu wydaną.

1690. Abjuratą zaprzysiężonego dymu z majętności **Pieszczanki** zastawną przez tegoż J. P. Teodora Puzyrewskiego.

1673, Nowembra 10 dnia. Listem od W. J. P. Buczackiego Tworowskisgo, podstolego y podstarościego sądowego Orszańskiego do J. W. Xiążęcia Jmść Galliczyna za J. P. Heliaszem Puzyrewskim pisany.

1728, Augusta 16 dnia. Kwitacią od J. PP. Pietraszkiewiczów J. PP. Puzyrewskim daną.

л. 226 и об.; 227 и об. (2).

85. PRZESMYCCY.

Roku 1773, Februaryi 12 dnia. J. PP. Michał ociec, Anzelm, Mikołay—synowie; Józef, Wiktory synowcowie y Symon Przesmyccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb PRZEROWA.

Ma bydź kopia z proporem żółtym w polu czyrwonym; koniec propora kopią zawiniony, na hełmie trzy pióra strusie.

Dowodzili szlachectwa swego:

1633. Konstytucyą seymu coronationis Króla Władysława czwartego, w którey wspomina Adama Przesmyckiego.

1668 aż do roku 1690. Kwitami opłaconych podatkow do skarbu Rzeczy Pospolitey z majętności J. P. Teodora Przesmyckiego wieczystey **Chocimla** a zastawney **Hankowa** w prowincyi Witebskiey leżących.

1717, Marca 7 dnia. Zapisem ugodliwym między J. P Dominikiem Chrapowickim a J. P. Bazylim Przesmyckim zawartym.

(Родосл. см. на слѣд. стр.).

л. 204—205 (1).

- **Przesmycki Adam.**
  - Teodor
    - Jan
      - Jan
      - Stefan
      - Marcin
      - Marcin
        - Józef
          - Stanisław
          - Symon
        - Jakub
          - Franciszek
        - Tomasz
          - Jakub
        - Felicyan
        - Michał
      - Jan
    - Marcin
  - Jan
    - Jan
      - Franciszek
      - Michał
        - Józefat
          - Alexander
          - Xawery
          - Wiktor
          - Józef
        - Michał
          - Leopold
          - Stanisław
          - Anzelm
          - Simon
          - Marcin
          - Mikołay
          - Wincenty
        - Tomasz
          - Antoni
          - Jan
          - Dominik
          - Tomasz
          - Tadeusz
      - Bazyli
        - Joachim
  - Jan
    - Michał
    - Kazimierz
      - Maciey
        - Grzegorz
        - Józef
        - Jakub
    - Józef

86. PRZYSZYCHOCCY.

Roku 1773, Nowembra 8 dnia. J. PP. Józef oyciec; Stanisław, Tadeusz y Leon—synowie Przyszychoccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb PRZYJACIEL.

Serce ludzkie na misie, z lewego boku z góry na dół strzałą przeszyte w polu błękitnym bydź powinno; na hełmie pięć piór strusich.

Dowodzili szlachectwa swego:

1726, czerwca 20 dnia czynionym testamentem, oraz kwitacyą Macieja Przyszychockiego z odebrania różnych mobiliow bratu rodzonemu Jmść Panu Pawłowi Przyszychockiemu w tym że roku Lipca 6 dnia daną.

1724, Augusta 3 dnia. Metryką J. P. Józefa Przyszychockiego z xiąg parafialnych kościoła Olwita nazwanego wyjętą.

1769, Januarij 2 dnia. Listem obwieszczającym czym do okupna majętności zastawney **Małżonkowa** nazwaney ad presens w prowincyi Orszańskiey leżącey, J. Panu Iózefowi Przyszychockiemu wydanym.

л. 211—212, 213 и об.; 214 и об. (3).

87. RACEWICZOWIE.

Roku 1775, msca Marca 7 dnia. J. PP. Mikołay z trzema synami: Izydorem, Joachimem y Janem; Radion, Michał, Stefan y Piotr—Racewiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

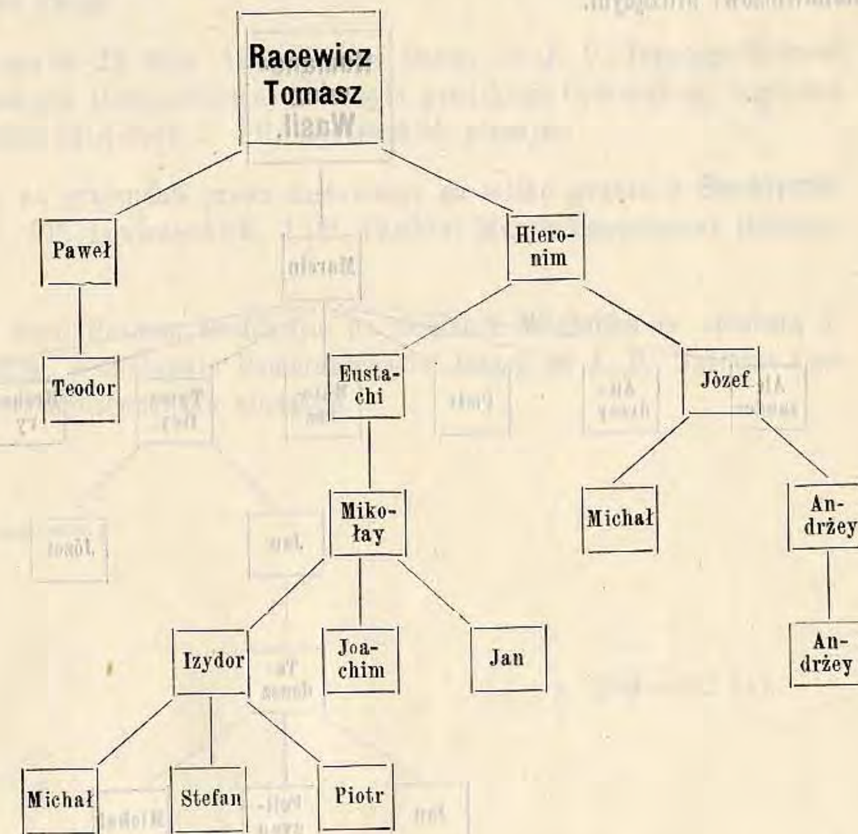
Herb RAWICZ.

Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія герба не приведено, есть одинъ лишь рисунокъ. *Ред.*

Dowodzili szlachectwa swego:

1636, msca Czerwca 6 dnia. Listem do Króla Władysława Czwartego na pomiar gruntow w województwie Smoleńskim y Siewierszczyznie Tomaszowi Racewiczowi y drugim mierniczym w Wilnie datowanym.

1721, Julij 7 dnia. Dokumentem konfirmacijnym na dwie włoki gruntu w **hrabstwie Horeckim** od J. P. Larskiego Teodorowi Racewiczowi danym.

л. 256 и об.; 257 и об.; 258 и об. (3).

88. ROMANOWICZOWIE.

Roku 1773, msca Nowembra 12 dnia. J. PP. Tadeusz, skarbnik Trocki, oyciec; Jan, Wincenty y Michał synowie Romanowiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie prowincij Orszańskiey uczynili.

Herb LUBICZ.

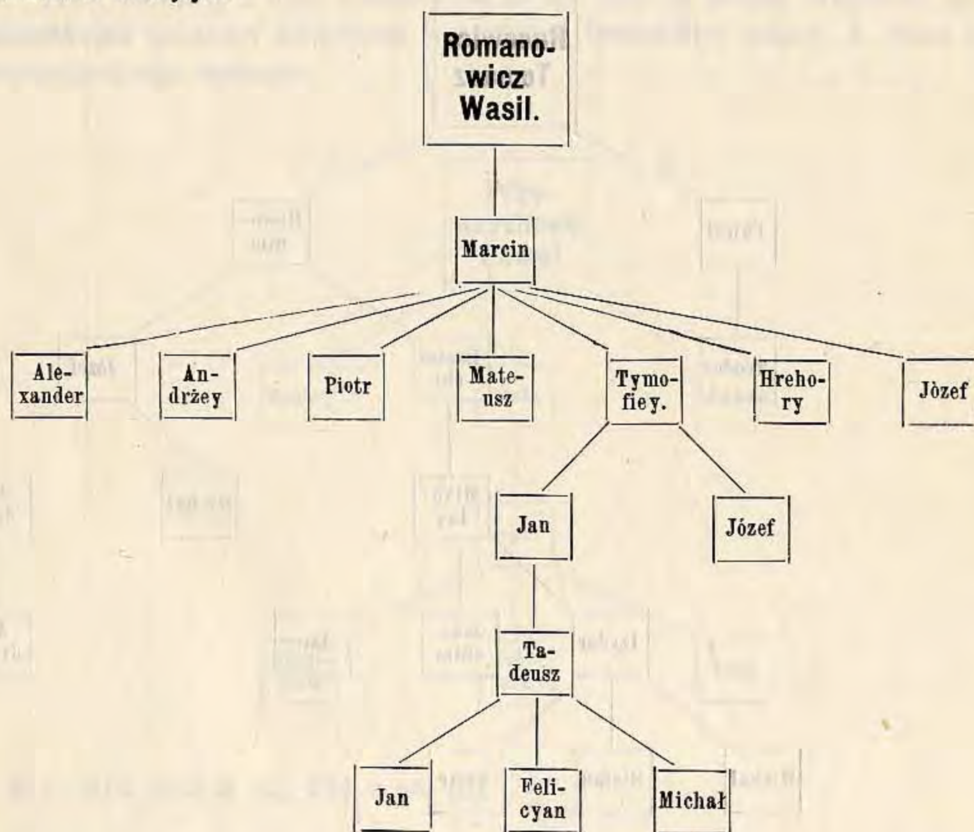
Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія герба не приведено; есть одинъ лишь рисунокъ. *Ред.*

Dowodzili szlachectwa swego:

Roku 1618, msca Januaryj 9 dnia. Prawem wieczystym na majętność **Tatarskiey** nazwaną od J. PP. Łomskich Marcinowi Romanowiczowi służącym.

1733, msca Marca 20 dnia y 1737 Septembra 21. Kwitem opłaconych podatkow z majętności **Tatarska** przez Jana Romanowicza.

1771, Marca 26 dnia. Kredensem na Horodniczostwo Orszańskie Tadeuszowi Romanowiczowi służącym.

89. RYDZEWSCY.

Roku 1774, msca Februaryi 26 dnia. J. PP. Stefan z dwóma synami Mikołajem y Janem; Kasper, Grżegorż, Hrehory, Jan, Jerży, Piotr, Maciey, Jan, Bazyli, Tomasz, Hrehory, Karol z synem Samuelem; Jan z synem Teodorem; Michał, Teodor, Jan, Abraham, Michał; oraz bracia—Michał z trzema synami: Janem, Józefem y Niceforem Rydzewscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb SUCHE KOWNATY.

Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія сего герба нѣтъ; есть одинъ лишь рисунокъ. *Ред.*

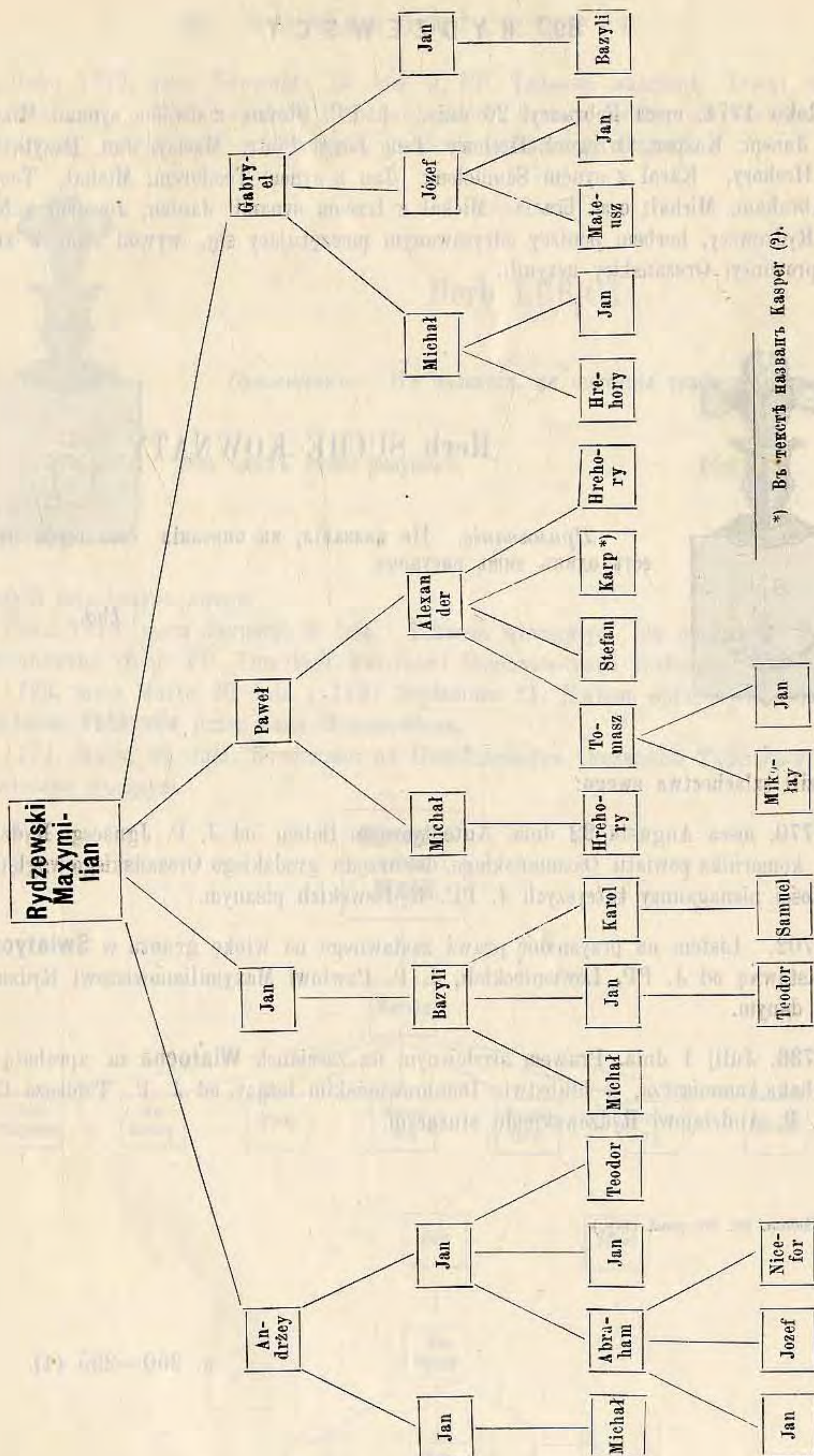
Dowodzili szlachectwa swego:

1770, msca Augusta 22 dnia. Autentycznym listem od J. P. Jgnacego Rydzewskiego, komornika powiatu Oszmiańskiego, do urzędu grodzkiego Orszańskiego względem rodowitości nienaganney tuteyszych J. PP. Rydzewskich pisanym.

1702. Listem na przyznanie prawa zastawnego na włokę gruntu w **Swiatyczowie**, zastawną od J. PP. Lowienieckich, J. P. Pawłowi Maxymilianowiczowi Rydziewskiemu danym.

1736, Julij 1 dnia. Prawem arędownym na zaścianek **Wiałocha** za aprobatą J. P. Bułhaka, kommisarza, w hrabstwie Dombrowieńskim leżący, od J. P. Tabiasza Czerepy J. P. Andrżejowi Rydzewskiemu służącym.

(Родосл. см. на слѣд. стр.).

*) Въ текстѣ названъ Kasper (?).

90. RZĘDZINSCY.

Roku 1773, msca Decembra 11 dnia. J. PP. Paweł z dwóma synami: Michałem y Janem; Piotr z synem jednym Onufrym; Gabryel, Andrzey, Józef, Bazyli, Władysław, Symon, Stefan, Jan, Paweł y Dominik Rzędzińscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

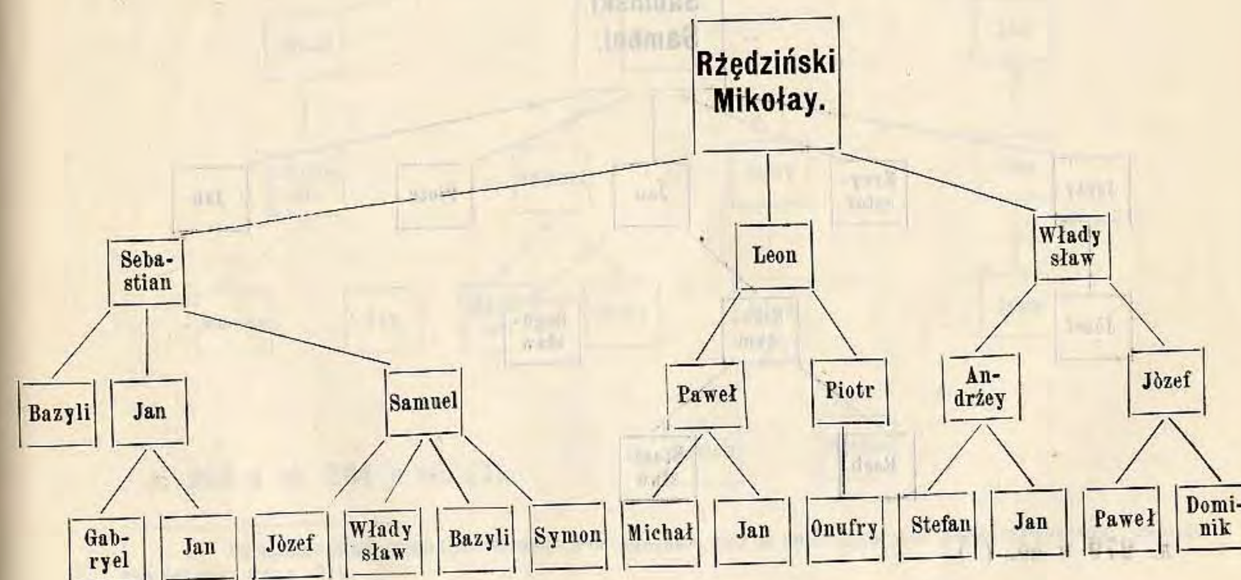
Herb ŁADA.

Podkowa biała, na niey krzyż złoty; z prawey strony podkowy jest strżała szara, z lewey myśliwy, widłowaty u gury, rosochacz; na hełmie puł lwa w gurę łapami podniesionemi miecz zawieszony trzyma.

Dowodzili szlachectwa swego:

1662, Maja 18 dnia. Prawem zastawnym na maiętność **Kamionkę** od J. Pani Sokołowskiey Mikołajowi Rzędzińskiemu danym.

1773. Skryptami Testymonialnemi od szlachty obywatelów prowincyi Orszańskiey J. PP. Rzędzinskim wydanymi.

91. SABINSCY-SYBIELEWICZOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 30 dnia. J. PP. Roch y Stanisław Sybielewiczowie Sabińscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętuiący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb GLAUBICZ.

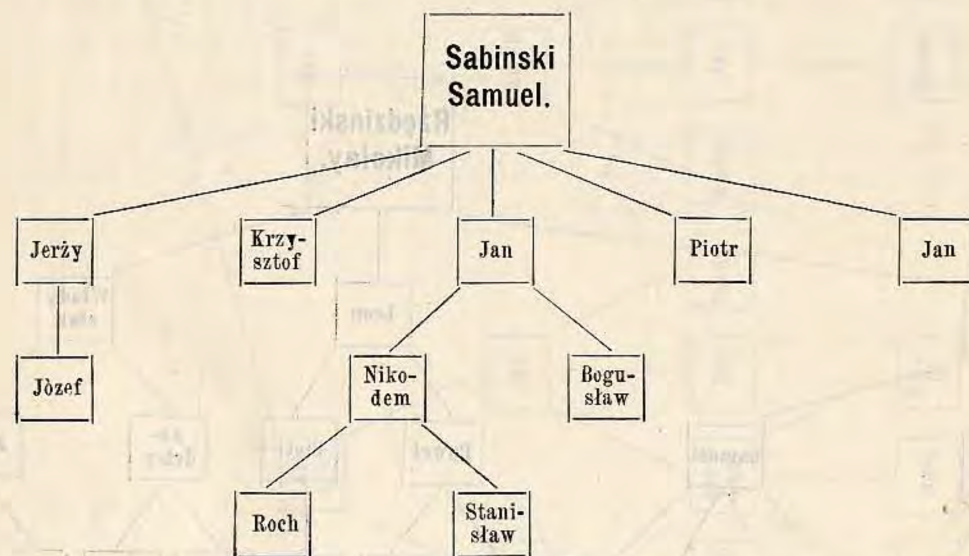
Ma być w polu błękitnym ryba żółta, czyli złota do karasia podobna, niby pływająca w lewo tarczy; na hełmie pięć piór strusich.

Dowodzili szlachectwa swego:

1666, Februaryi 26 dnia. Prawem zastawnym na majętność **Czyszki** od J. P. Kuczuka Samuelowi Sabinskiemu danym.

Dekretem trybunalskim w sprawie J. PP. Jana y Krystyny Sabińskich z J. Panią Alexandrową Iwanowską roku 1678 Julij 6 dnia ferowanym.

1690, Septembra 20 dnia. Zapisem wieczystym na summę od Janowey Sabinskiey, matki, Nikodemowi y Bogusławowi synom Sabińskim danym.

л. 279 и об. (1).

92. SADKOWSCY.

Roku 1773, msca Oktobra 16 dnia J. PP. Maciey, Jan, Mateusz, Jerży y Adam z synami dwóma: Symonem y Michałem, oraz Leon Sadkowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb TRĄBY. [1]

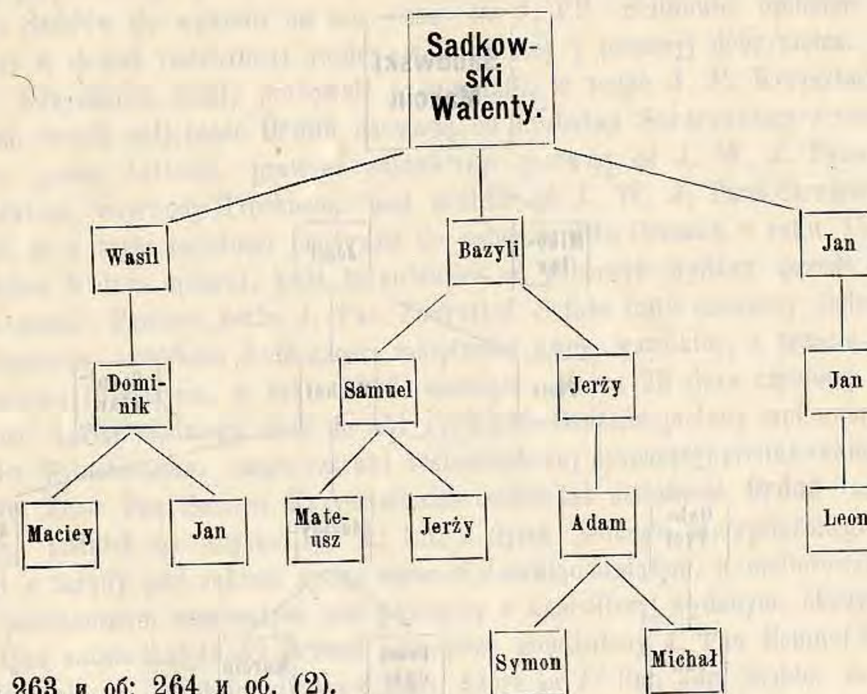
Trąby trzy czarne mysliwe, oprawne w cztyry strefy, każda z nich złota, w polu białym, każda z nawiązaniem złotym; wszystkie trzy koncami cieńszemi jakby w jedno centrum wchodziły; na hełmie pięć strusich piór.

Dowodzili szlachectwa swego:

1673, Nowembra 6 dnia. Processem na J. PP. Leszewiczow przez J. PP. Ullanę Walentową Sadkowskę matkę Jana syna zaniesionym.

1663, Decembra 3 dnia. Intromissyą do majętnosci **Jelina, Zabielina, Czerlankowa** y **Paszyna** przez Walentego Sadkowskiego czynioną.

Processem roku tegoż, Decembra 7 dnia, o zginienie papierow czasu ruiny Moskiewskiey.

л. 263 и об; 264 и об. (2).

1) Раскрашенный гербъ Sadkowskich и описание его и еще одна ихъ генеалогическая таблица приложены на л. 219.

93. SADOWSCY.

Roku 1773, msca Nowembra 10 dnia. J. PP. Jan z dwóma synami: Józefem y Wincentym; Benedykt z dwóma synami: Józefem y Kazimierżem y Marcin Sadowscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb NAŁĘCZ.

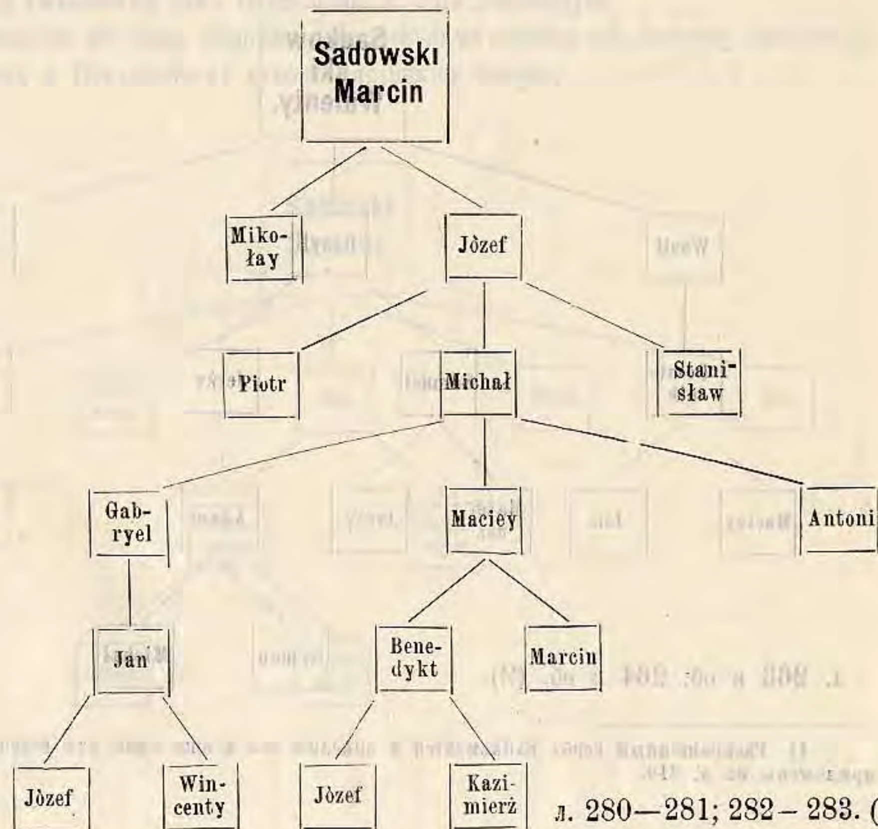
Ma być biała binda w koło zawiniona y zawiązana w polu czerwonym; na hełmie panna między jeleniemi rogami tak, że się jednego iedną ręką, a drugiego drugą trzyma; głowa u niey zawiązana, że nad wiązaniem końce z obu stron widać.

Dowodzili szlachectwa swego:

1681. Dekretem trybunalskim w sprawie J. P. Marcina Sadowskiego z J. PP. Szybiekami zaszłego.

1709. Skryptem testymonialnym metryki J. P. Antonego Sadowskiego przez J. xiędza Jana Kiwinskiego, plebana Starosielskiego, widanym.

1773 Prawem zastawnym na puł włoki gruntu od J. P. Wilczynskiego J. P. Benedyktowi Sadowskiemu danym.

л. 280—281; 282—283. (2).

94. SCIBŁOWIE.

Herb SCIBŁÓW.

Powinna być podkowa strżałą przeszyta na żółtym piasku. Na wierzchu oney krzyż kawalerski, nad którym trzy chorągwie być powinne: dwie zwinione, czerwone; trzecia żółta, rozdarta.

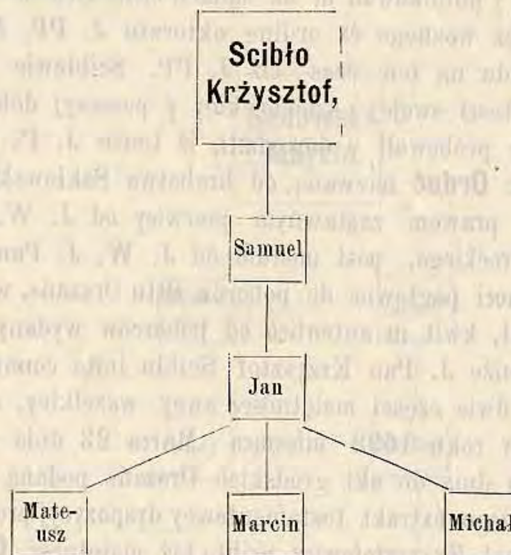
Roku 1774, msca Augusta 23 dnia według kal. Rzyms. Przedemną, Alexandrem Janem Hołowczycem, pułkown. i podst. sądowym Pttu Orszańsk. sądzią ziems. prowincyi Orszańs. wespol z J. P. Piotrem Antoniom Woropajem sekretarżem ziems. teyże prowincyj dla słuchania szlacheckich wywodów za uniwersałem od J. P. Michała Kochowskiego, generała leutenanta orderu St. Anny, kawalera y gubernij Mohylewskiey z przyłączonymi do oney prowincijami gubernatora w roku immediate przeszłym 1773, miesiąca Julij 14 dnia z woli Nayjaśnieyszey Monarchyni Katarzyny Alexiejowny Pani Naymiłosciwszey wydanym y publikowan m na sądach ziemskich w kancellaryj zasiadającym za przywołaniem przez woznego ex ordine aktoratu J. PP. Marcina, Mateusza y Michała Scibłów do wywodu na ten czas ciż J. PP. Scibłowie osobiscie stawający, ponieważ w dowod rodowitosci swojey szlacheckiey y possesyj dóbr ziems. z pradziada swego Krzysztoffa Scibły probowali y dowodzili, iż tenże J. P. Krzysztoff Scibło po rodzicach swoich majętność **Ordoć** nazwaną, od hrabstwa Szkłowskiego w summje trzech set kop. groszy Littews. prawem zastawnym pierwiey od J. W. J. Pana Alexandra Chotkiewicza, wojewody Trockiego, post modum od J. W. J. Pana Sieniawskiego possidendo, że z teyże majętnoci pogłowne do poborów Pttu Orszańs. w roku 1685, miesięca Octobra 5 dnia opłacał, kwit in autentico od poborców wydany przede mną sędzią produkowano. Tandem tenże J. Pan Krzysztof Scibło inito connubij federe spłodził syna Samuela, któremu dwie częsci maiętności swey wszelkiey, a trzecią część żonie testamętową dyspozycią, w roku 1693 miesiąca Marca 23 dnia czynioną eodem anno et mense Aprila siodmego dnia do akt grodskich Orszańs. podaną zapisawszy, żyć przestał. Jn deductionema czego extrakt testamentowey dyspozycyj produkowano y czytano. A zatym Jmść Pan Samuel Krzysztofowicz Scibło taż maiętność **Ordoć** nazwano possiduiąc, podatek na woysko W. X. Lit. z dymu jednego zaprzysiężonego, że opłacał excerpt z taryffy pod rokiem tysiąc szescset dziewiądziesiątym, a meliorowany w roku tysięc siedmsetnym szesnastym pod pięczęcią z kancellaryj wydanym, okazywano y czytano. Qua satnte majętnośći **Ordoci** possesione pomieniony J. Pan Samuel Scibło, dziad wywodzących się, prolificawit syna Jana, który to J. Pan Jan Sciblo, za okupieniem siebie z maiętnosci **Ordoci** zastawney, róznie na usługach szlacheckich zostając y ożeniwszy się spłodził synów trzech: Marcina, Mateusza y Michała Scibłow, teraz wy-

wod czyniących. Ze zaś J. Pan Marcin Scibło z oyca Jana procreatus, metryką Chrztu S. do xiąg parafialnych kosciola Szkłowskiego roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego wtórego miesiąca Nowembra dwudziestego piątego dnia zapisaną, a w roku teraznieszym y miesięcu dwódzistego dnia pod pieczęcią wydaną, przedemną sędzią okazywano. Którzy to J. PP. Scibłowie, ponieważ przy prerogatiwe stanu szlacheckiego zachowania siebie dopraszali się, zaczym ja sędzia ziems. prowinc. Orszańskiey produkowane dokumenta przez J. PP. Scibłow należycie przeyrżawszy tych że J. PP. Scibłów cum tota progenie et familia J. Mościówvigore produkowanych dokumętow, szlacheckie urodzenie probujących za rodowitą y dobrże urodzoną szlachte, jako zawsze in usu et exercitio stanu szlacheckiego będącą przyznawszy, przy prerogatjowie stanu szlacheckiego zachowuję y przyswiadczam. Który to wywód jak do protokola sądowego zapisany, tak ony pod pieczęcią urzędową ziems. prowincyi Orszańskiey Parti Actorcae jest wydan.

Alexander Jan Hołowczyc,
Pełkownik y Podstarosta Sądowy
Powiatu Orszańskiego, sędzia
zemski prowincyi Orszańckiey.

Correctum concordatumque cum protoculo.
Piotr Antoni Woropay Regens i Sekretarż
Ziems. Prowinc. Orszańs.
Zgodna z autentyki em. Piotr Antoni Woropay
R. y Sekr. Ziems. Pr. Orszańs.

L. S.

л. 140—141.

95. SERAFINOWICZOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 12 dnia. J. PP. Mikołay z synem Jakubem; Michał z synem Franciszkem; tudziesz Józef, Tomasz, Jerży y Bazyli—synowie Jana Serafinowiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie prowinciy Orszańskiey uczynili.

Herb POMIAN.

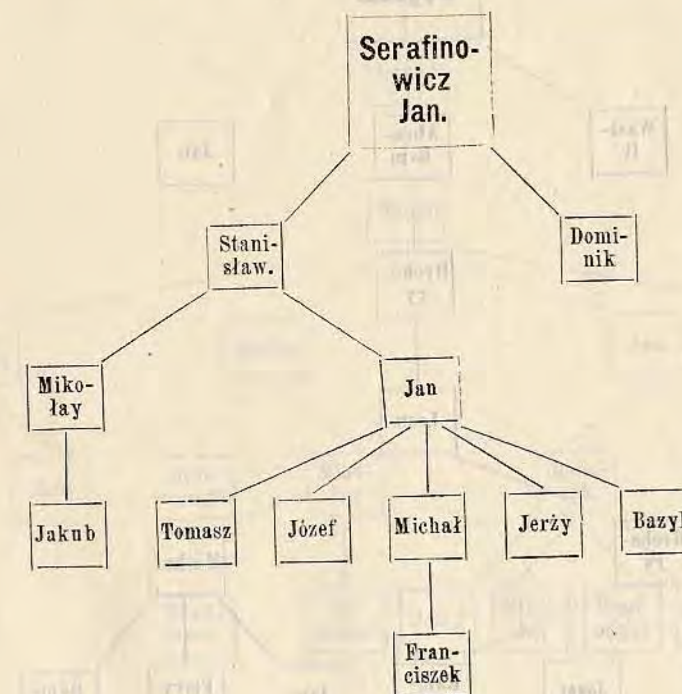
Zubrża głòwa czarna w polu żółtym bez kółka, miecz przez nią z góry na dół, od prawego rogu niby w niey zatopiony, tak jednak, że koniec jego na dole dobrże widać; w hełmie ręka zbroyna z gołym mieczem.

Dowodzili szlachectwa swego:

1671, msca Junij 20 dnia czynioną, w tymże roku msca Oktobra 15 dnia w ziemstwie Połockim zeznaną intromissyą na kilka włók gruntu wsi **Hor** będących od imienia **Zalesia Pyszny** w wojewódstwie Polockim odłączonych, J. Panu Janowi Serafinowiczowi służącą.

1713, Septembra 10 dnia, metryką na Mikołaja Serafinowicza.

1773, Apryla 23 dnia. Prawem zastawnym na włok dwie gruntu w **Sidryniczach**, J. Panu Janowi Serafinowiczowi służącym.

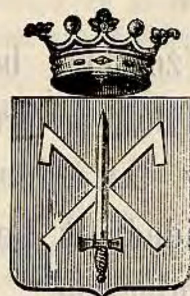

л. 259 и об.; 260 и об.; 284 и об. (3).

96. SIELANKOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 15 dnia. J. PP. Michał z trzema synami: Janem, Floryanem y Symplicianem; Ignacy, Rafał, Józef y Kazimierz - synowe Hrehorego Sielankowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb SYROKOMLA.

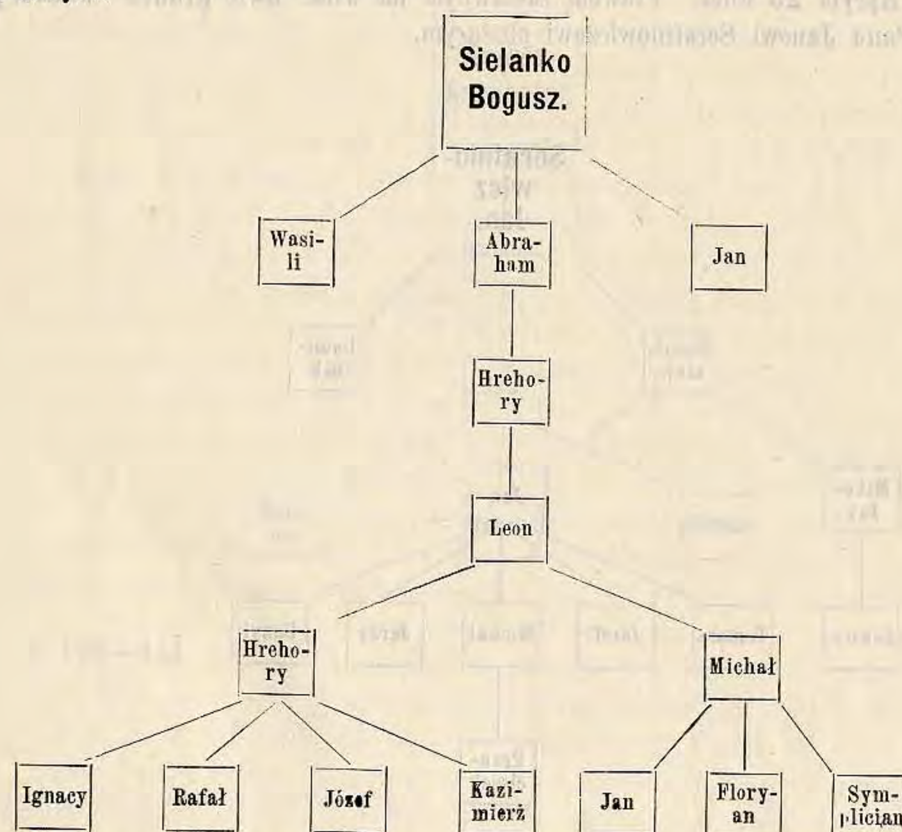
Ma być krżyż, nakoś ułożony, na wierzchu końce załamane przez niego srzodek miecz prosto do góry końcem wyrychtowany; pole tarczy czerwony.

Dowodzili szlachectwa swego:

1595 Januryi 2 dnia. Prawem zastawnem na majętność **Szczytowo**, w województwie Mścisławskim leżącą, od J. PP. Abrahama, Wasila y Jana Boguszewiczów Sielankow J. PP. Kossakowskim danym.

1699, Augusta 19 dnia. Przywilejem na obozeństwo województwa Smoleńskiego Leonowi Sielankowi od króla Jmść Augusta wtórego konferowanym.

1712, Apryla 23. Prawem wieczystym na dobra **Wielkie Sieło**, w województwie Witebskim leżące od J. PP. Oymuciańskich Leonowi Sielankowi oboźnemu Smoleńskiemu danym.

Л. 261—262. (1).

97. SIPAYŁO.

Roku 1773, msca Oktobra 20 dnia. J. PP. Jan, Michał, rodzeni bracia, y Tadeusz Sipayłowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

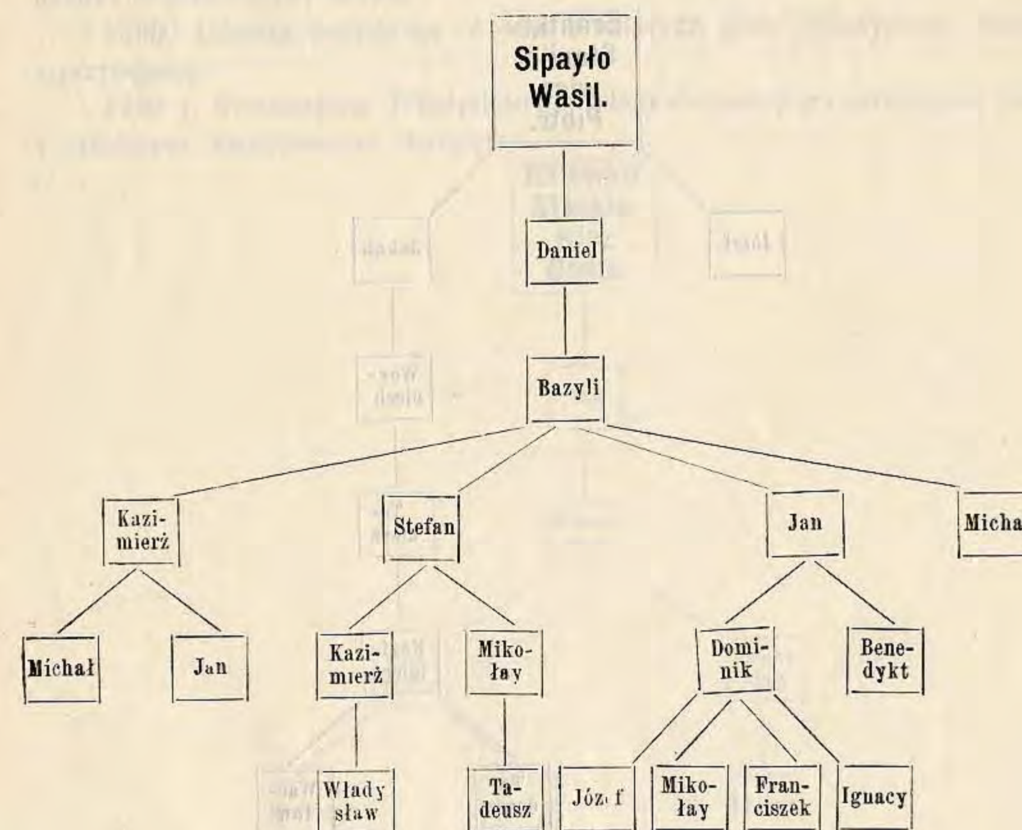
Herb NASTĘP.

Ma być podkowa biała, do góry barkiem obrócona; w spodzie strżała żelezcem do góry obrócona; na hełmie trzy pióra strusie, pole tarczy lewey strony w puł niebieskie, a puł tarczy białe.

Dowodzili szlachectwa swego:

1639. Prawem zastawnym na attynencyą **Mościszcze** nazwaną od hrabstwa Kniażyckiego od J. W. Sapiezyny, pisarżowey W. X. Lit-go Wasilowi Sipayłe danym

1661, Augusta 2. Processem o zabicie czasu inkursyi Moskiewskiey Daniela Sipayły y zabranie papierów, przez Bazylego Sipayłę syna zaniesionym.

Л. 265—266; 267; 268—269; 270. (3).

98. STANILEWICZOWIE-BRANTKOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 23 dnia. J. PP. Wacław, komornik powiatu Orszańskiego, Józef y Stanisław—synowie Brantko-Stanilewiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb ŁABĘDZ.

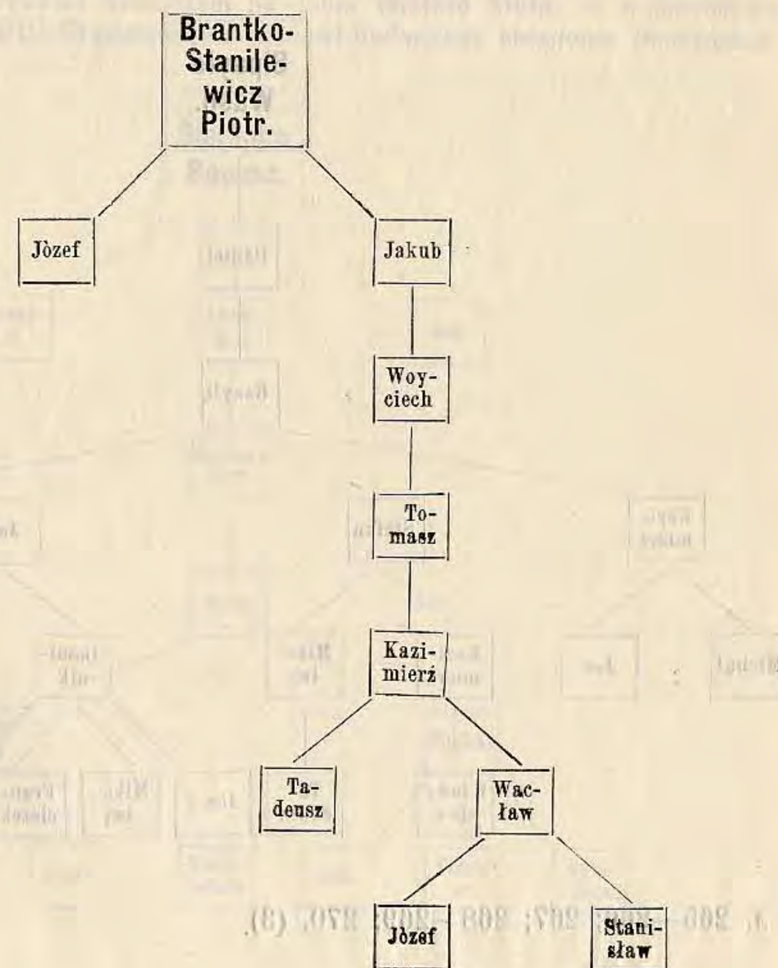
Ma być łabędz biały, w lewo tarczy obrócony, w polu czerwonym; na hełmie takiż łabędz.

Dowodzili szlachectwa swego:

1534. Prawem wieczystym na majętność **Suchowole**, w wojedództwie Sandomierskim, a w powiecie Owruckim dwor **Meleykow** z dwóma wsiami do niego należącymi od J. PP. Winogrockich Jmść Panu Piotrowi Stanilewiczowi służącym.

1730, Januaryi 24 dnia. Prawem wieczystym na majętność **Mochanow** od J. PP. Krzysztofa y Katarżyny Chłuscewiczow, małżonkow, J. Panu Kazimierżowi Stanilewiczowi danym.

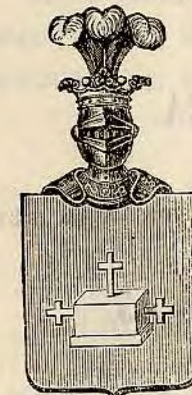
1754, Januarij 10 dnia. Procederem o komportacyę wszelkiey ruchomości między J. P. Grotowskim a J. P. Wacławem Stanilewiczem zaszłym.

л. 271—272 (1).

99. BILLEWICZ-STANKIEWICZOWIE.

Roku 1774, msca Febrnaryi 26 dnia, W. J. Pan Jerży Billewicz Stankiewicz starosta Swiridowski, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swóy w ziemstwie Orszańskim uczynił.

Herb MOGIŁA PIERWSZA.

Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія сего герба нѣтъ; есть одинъ лишь рисунокъ.

Ред.

Dowodzil szlachectwa swego:

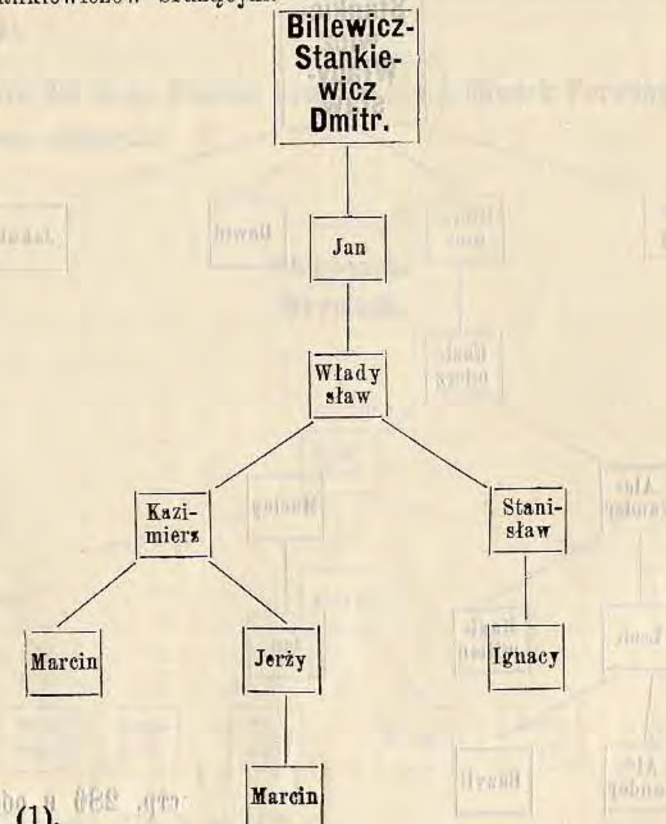
1645, msca Kwietnia 20 dnia. Konsensem Króla Jmść Władysława na dóbra lenne Sieliszcze **Hościnka**, w stanie Jwanowskim, w województwie Smoleńskim leżące od Jakuba Bielskiego nabyte.

Roku tegoż 1645, Junij 5 dnia uczynioną, oraz za konfirmacyą lenności osobliwym przywilejem króla Jemśći Władysława roku tegoż Dmitrowi Stankiewiczowi danym.

1664, Oktobra 5, datnym, a 1667 Februarij 5 w grodzie Słonimskim przyznanym zapisem konfirmacyinym na dobra **Bieniatycze** od J. W. P. Połubińskiego Janowi Stankiewiczowi danym.

1690. Abjuratą podymnego z dobr **Bieniatycz** przez Władysława Stankiewicza zaprzysiężoną.

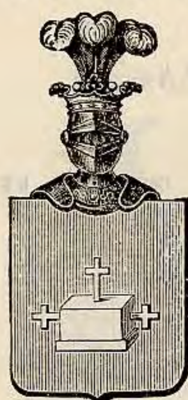
1720 r. Testamentem Władysławowey Stankiewiczowey pro parte synów Kazimierża y Stanisława Stankiewiczów służącym.

л. 285 и об. (1).

100. STANKIEWICZOWIE.

Roku 1773, msca Marca 2 dnia. J. PP. Kondraty z synem Stefanem, Maximiljan, Wawrżyniec, Alexander, Bazyli Stankiewiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywod swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb MOGIŁA PIERWSZA.

Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія сего герба нѣтъ; есть одинъ лишь рисунокъ.

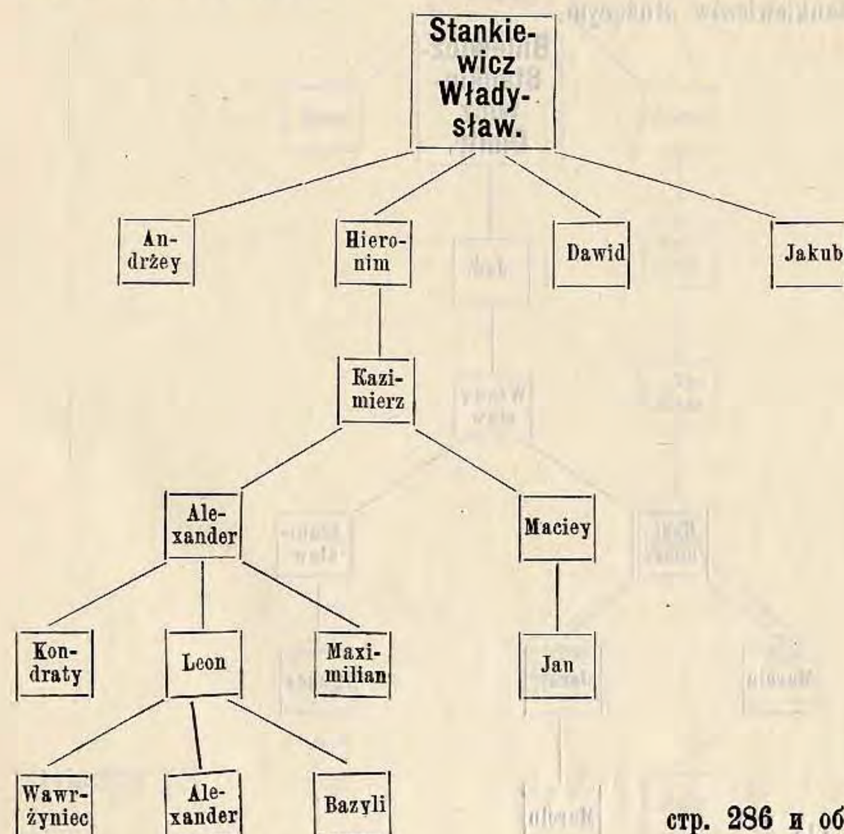
Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1610 raku datowanym, a w roku 1700, Nowembra 9 dnia w kancellaryi grodzkiey Orszańskiey aktykowanym prawem zastawnym na folwark **Budziewszczyzna** nazwany z pięciu włok gruntu, a funndo dobr **Bielicy** odłączony, od J. PP. Zienkowiczow wojewódow Brzeskich, J. P. Stanisławowi służącym.

1722. Kwitacyą od J. PP. Łyczkowskich rewokującą imparitatm J. P. Kazimierżowi Stankiewiczowi po zaszłych dekretach ad invicem daną.

1770, Decembra 3. Kwitacyą zapłaconey arendy od xiędza Teofila Jasińskiego, kommissarża dóbr arcybiskupa Połockiego J. P. Kondratemu Stankiewiczowi daną.

стр. 286 и обор. (3).

101. STRZYGOCCY, vel Strygoccy.

Roku 1773, msca Oktobra 29 dnia. J. PP. Józef, Michał, Wincenty, Stanisław, Tomasz, Michał, Gabryel, Ignacy y Antoni Strzygoccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb PÓŁKOZIC.

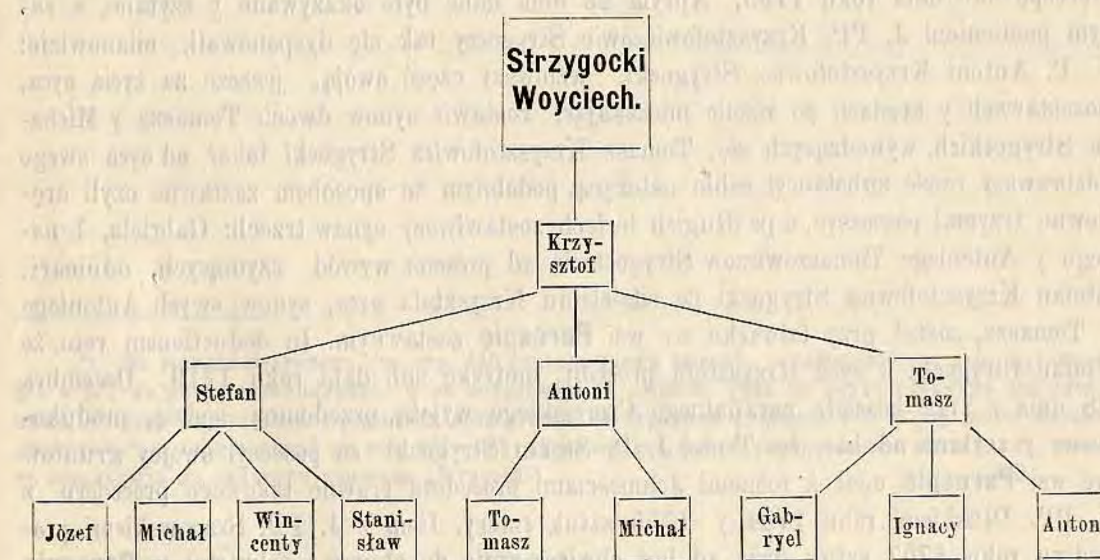
Примѣчаніе. Описанія сего герба нѣтъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1723. Skryptem testymonialnym od J. PP. Czereyskich y innych, iż Krzysztof Strzygocki u J. P. Władysława Czereyskiego, oyca przyświadczających, trzymał zastawą folwark **Ozierodki.**

1735, Apryla 23 dnia. Prawem zastawnym na folwark **Perespę** J. P. Krzysztofowi Strzygockiemu służącym.

л. 275 и об., 276 и об. (2).

Reku 1773, msca Octobra 29 dnia.

Przedemną, Alexandrem Janem Hołowczycem, pułkownikiem y podstarostą sądowym powiatu Orszańsk., sędzią ziem. prowinc. Orszańskiey, wespoł z J. P. Piotrem Antonim Woropajem, sekretarżem ziemskim teyże prowincyi dla słuchania szlacheckich wywódow za uniwersałem od J. W. J. Pana Michała Kochowskiego, Jenerał-Lieutenanta, Orderu St. Anny Kawalera y gubernij Mohilowskiey z przyłączonymi do oney prowinciami gubernatora, w roku teraznieyszym 1773, msca Julij 14 dnia, z woli Nayjaśnieyszey Monarchini Katarżyny Alexiejowny Pani Naymiłościwszey wydanym y publikowanym, na sądach ziemskich w kancellaryj zasiadających, za przywołaniem przez woźnego ex ordine aktoratu Jchmść Panów Józeffa, Michała, Gabryela, Ignacego y Antoniego Strygockich z przyłączeniem całey familij Jchmśw do wywodu, na ten czas ciż J. PP. Strygoccy oczewiście stawający w dowod rodowitości swojey szlacheckiey y possessyi dobr ziemsk, ponieważ z pradziada swego Woyciecha Strygockiego probowali y dowodzili iż tenże J. P. Woyciech Strygocki, pradziad wywódzących się, od dawnych przodkow, swoich zawsze szlachetną rodowitością y prerogatywami szlacheckiemi z antecessorow swoich w Koronie Pol. znakomity, ten miał swą wieczystą possessyą w ziemi Brańskiey, parafij Jablon., gdzie długie przeżywszy lata y zostawiwszy syna Krzysztofa Strygockiego, odumarł. Po smierci którego Krzysztof Woyciechowicz Strygocki, dziad wywodzących się, pozostały po oycu swym Woyciechu, z różnych przyczyn, już to dla inkursij, już to dla czasow karystyjnych, a naybardziey z tąd, iż w młodym wieku chcąc szczęścia w służbie, probować z polskiey przybył do Litt,. mając jednak wolę powrócenia się nazad do Polskiey. Lecz że z dyspozycyi Naywyszego w w-ttie Mińskim pojął in sotiam vitae J. Pannę Helenę Czulicką; przeto odmieniwszy intencyą, został w Littw. y trzymał od różnych folwarki zastawną possessya, w dowod czego skrypt testymonialny od J. PP. Czereyskich y innych, iż Krzysztof Strygocki w roku 1723 od J. P. Władysława Czereyskiego oyca przyswiadczających trzymał zastawnie folwark **Ozierodki** z chłopem jednym w summie tysiąc złotych russkich wydane przedemną sędzią okazywaną y czytaną. Tenże J. P. Krzysztof Strygocki zostawszy okupionym od J. PP. Czereyskich, folwark w **Perespie**, od majętności **Bielicy** odłączony, w pcie Or. leżącey, za prawem zastawnym od W. J. P. Augusta Nowackiego Stę Wyżgockiego w summie czterechset złotych possedując, spłodził synow trzech: Stefana, Antoniego y Tomasza Strygockich, w dowod czego prawo zastawne na Perespę sub data roku 1735, Apryla 23 dnia dane było okazywane y czytane, a zatym pomienieni J. PP. Krzysztofowiczowie Strygoccy tak się dysponowali, mianowicie: J. P. Antoni Krzysztofowicz Strygocki, wziowszy część swoją, jeszcze za życia oyca, pozostawach y arędach po różnie mieszkając, zostawił synow dwóch Tomasza y Michała Strygockich, wywodzących się. Tomasz Krzysztofowicz Strygocki także od oyca swego odebrawszy część substancyi, sobie należącą, podobnym że sposobem zastawne czyli arędowne trzymał possessye. a po długich leciech, zostawiwszy synow trzech: Gabriela, Ignacego y Antoniego Tomaszowiczow Strygockich, ad presens wywód czyniących, odumarł. Stefan Krzysztofowicz Strygocki po odzieleniu Krzysztofa oyca, synow swych Antoniego y Tomasza, został przy folwarku we wsi **Perespie** zastawnym. In deductionem vero, że Stefan Strygocki z oyca Krzysztofa procedit, metrykę sub data roku 1719, Decembra 28 dnia z xiąg kościoła parafialnego Czerejskiego wyjętą, przedemną, sędzią, produkowano y czytano ad hoc, że Tenże J. P. Stefan Strygocki za possesyi swojey gruntow we wsi **Perespie** miał z różnemi Jchmościami procedera prawne takowego procederu z J. PP. Dłuskiemi roku 1754 y 1755 sztuk cztery. Item z J. PP. Szapowskiemi procederu roku 1757 sztuk dwie ad hoc obwieszczenie do okupna folwarku w **Perespie**

od J. P. Augusta Nowackiego roku 1764, Januaryi 30 dnia wydane pro reliquo assekuracią w roku 1771, Apryla 28 dnia od W. J. P. Ludwika Nowackiego rekognoskującą prawo zastawne za dobre y ważne. Przedemną, sędzią, produkowali, pokładali y czytali, quo in tempore ten że J. P. Stefan Krzysztofowicz Strygocki progenuit synow czterech: Józefa, Michała, Wincentego y Stanisława Strygockich ad presens wywód czyniących, w dowod czego metrykę sub data roku 1747 Marca 24 dnia z xiąg kościoła Bielickiego wyjętą okazywali. Którzy to J. PP. Strżygoccy *) reproducendo dokumenta juris et possesionis ponieważ przy prerogatywie szlacheckiey zachowania siebie exposcebant, zaczym ja, sędzia ziems. prowinc. Orszańs. wywód rodowitości szlacheckiey y posssssyi dobr ziems. probabilibus documentis przez J. PP. Strygockich wsparty, należycie przeyrżawszy, tych że J. PP. Strygockich nominatim w aktoracie wyrażonych, vigore okazywanych dekumentow za rodowitą y dobrze urodzoną szlachtę jako in usu et exercitio status nobilitaris zawsze będącą, przyznawam y przyswiadczam. Który to wywód jak jest do protokołu sądowego zapisany, tak pod pieczęcią urzędową ziems. Orszans. parti actoreae wydan.

Alexander Jan Hołowczyc, pułkownik
y podstar. sądowy powiatu Orszańskiego,
sędzia ziemski prowinc. Orszańskiej.

Correctum concordatumque cum protoculo
P. Woropay, regent i sekretarż ziems.
prowincii Orszansk.

L. S.

*) Въ воспроизведенномъ на стр. 135 сокращенномъ выводѣ, имѣющемся на стр. рукописи 275 и 277 въ двухъ экземплярахъ и въ писанныхъ на оборотѣ тѣхъ же двухъ страницъ родословныхъ, а также въ третьемъ экземплярѣ родословной на страницѣ рукописи 278 об. фамилія писана „Strżygocki", а въ протоколѣ на стр. 277—278 рукописи эта форма употребляется лишь одинъ разъ, въ остальныхъ же случаяхъ написано „Strygocki". *Ред.*

л. 277—278 и об. (1).

102. SWIRSCY.

Roku 1774, msca Julij 7 dnia. J. PP. Michał z dwóma synami Filipem y Symonem, Hrehory Symonowicz, Jan z synem Abrahamem, Paweł z dwóma synami Piotrem y Filipem; Antoni z synem Maxentym, Zachariasz Atanazowicz, Piotr z synem Niceforem, Stefan z synem Dymitrym, Bazyli z dwóma synami Ignacym y Janem y Andrzey Swirscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb SALAWA.

Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія сего герба нѣтъ, есть лишь одинъ рисунокъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

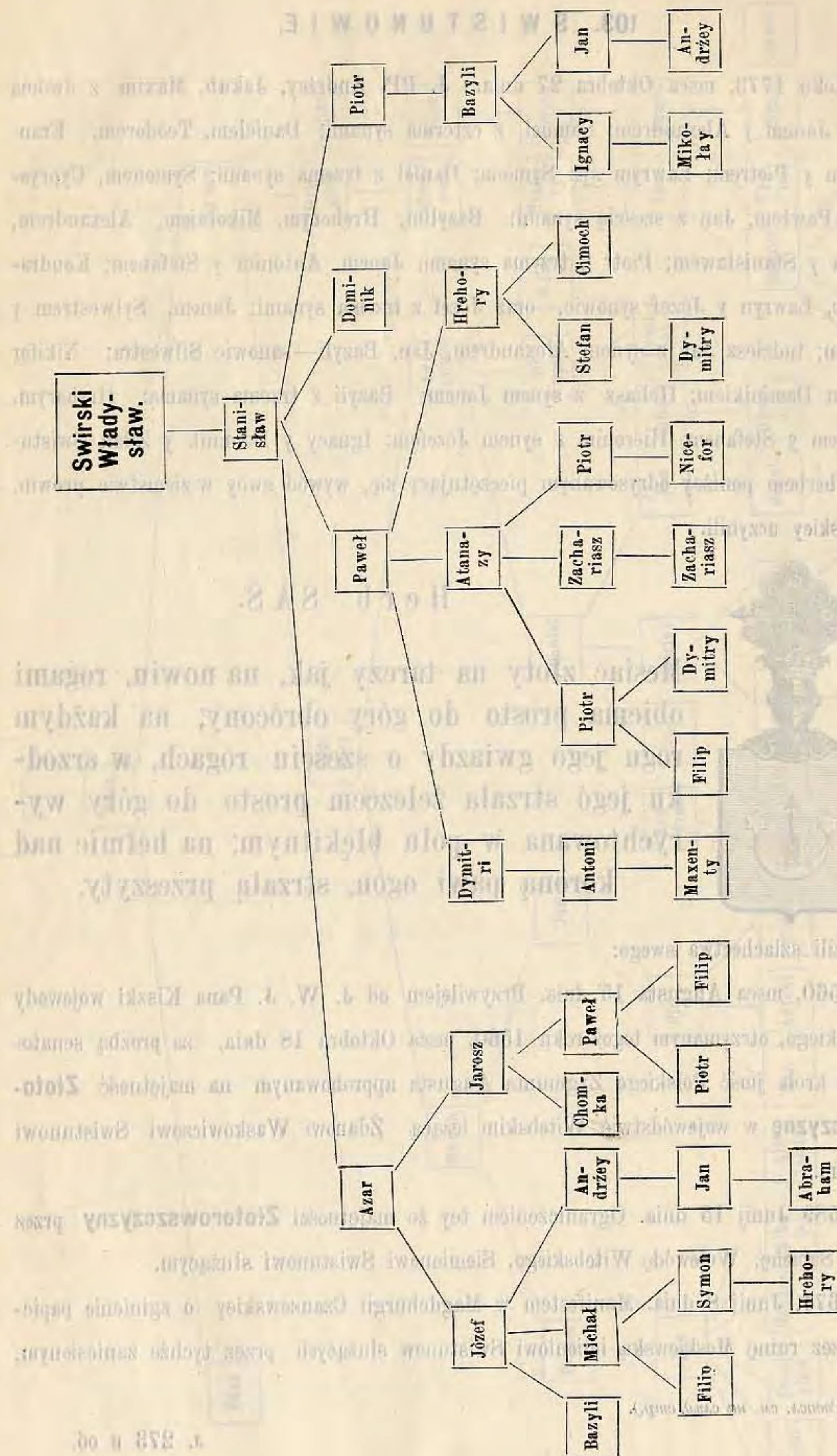
1680. Pilnością o nieprzyznanie prawa ex parte Władysława Swirskiego przeciwko J. W. XX. Sanguszkom czynioną.

1691, Oktobra 5 dnia. Prawem wieczystym na majętność **Dachnowszczyzna** w powiecie Oszmiańskim leżącą od J. Pani Janowey Zagórskiey Stanisławowi Swirskiemu danym.

1698. Processem nomine Stanisława y Krystyny rodzicow, Piotra syna Swirskich na J. PP. Dzieżycow zaniesionym.

(Родосл. см. на слѣд. стр).

л. 287—288.

103. SWISTUNOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 27 dnia. J. PP. Andrżey, Jakub, Maxim z dwóma synami Janem y Alexandrem; Samuel z czterma synami: Danielem, Teodorem, Franciszkiem y Piotrem; Ławrym syn Symona; Daniel z trzema synami: Symonem, Cypryanem y Pawłem, Jan z sześcią synami: Bazylim, Hrehorym, Mikołajem, Alexandrem, Józefem y Stanisławem; Piotr z trzyma synami: Janem, Antonim y Stefanem; Kondraty ociec, Ławryn y Józef synowie, oraz Józef z trzema synami: Janem, Sylwestrem y Maciejem; tndziesz Jan z synem Alexandrem, Jan, Bazyli—sanowie Silwestra; Nikifor z synem Dominikiem; Heliasz z synem Janem; Bazyli z trzema synama: Hryhorym. Tomaszem y Stefanem; Hieronim z synem Józefem; Ignacy y Dominik y Żdan Swistunowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie prowin. Orszańskiey uczynili.

Herb SAS.

Mesiąc złoty na tarczy jak, na nowiu, rogami obiema prosto do góry obrócony; na każdym rogu jego gwiazdy o sześciu rogach, w srzodku jegó strzała żelezcem prosto do góry wyrychtowana w polu błękitnym; na hełmie nad koroną pawi ogon, strzałą przeszyty.

Dowodzili szlachectwa swego:

1560, msca Augusta 15 dnia. Przywilejem od J. W. J. Pana Kiszki wojewody Witebskiego, otrzymanym tegoż roku 1560, msca Oktobra 18 dnia, za prozbą senatorow od krola jmść Polskiego Zygmunta Augusta approbowanym na majętność **Złotorowszczyznę** w wojewódstwie Witebskim leżącą Żdanowi Waskowiczowi Swistunowi służącym.

1589 Junij 15 dnia. Ograniczeniem tey że majętności **Złotorowszczyzny** przez J. W. Sapiehę, Wojewódę Witebskiego, Siemionowi Swistunowi służącym.

1674, Junij 8 dnia. Manifestem w Magdeburgii Czausowskiey o zginienie papierow przez ruinę Moskiewską imieniowi Swistunow służących przez tychże zaniesionym.

(Родосл. см. на слѣд. стр.)

л. 273 и об.

Swistun Waśka.

Żdan

Symon
Hrehory
Maxim
Żdan

Samuel
Grze-gorż
Wawr-żyniec
Daniel
Jan
Teodor

Waśko
Hiero-nim
Wasil
Sil-westr
Jan
Maciey
Józef
Kon-drat
Piotr
Jan

Cimoch
Hreho-ry
Domi-nik
Ignacy
Bazyli
Heliasz
Nikifor
Józef
Laurin
Stefan
Antoni
Jan
Ale-xander
Miko-łay
Hreho-ry
Stani-sław
Józef
Bazyli

Daniel
Leon
Hiero-nim
Jan
Maxim
Domi-nik
Jan

Paweł
Simon
Cyp-ryan
Samuel
Piotr
Fran-ciszek
Teodor
Danila
Jakub
Hiero-nim
Jan
Ale-xander
Ale-xander

104. TARGONSCY.

Roku 1774, msca Februarij 26 dnia. Jchmść Panowie Dominik oyciec, Augustyn syn Targońscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemsiwie Orszańskim uczynili.

Herb KOŚCIESZA.

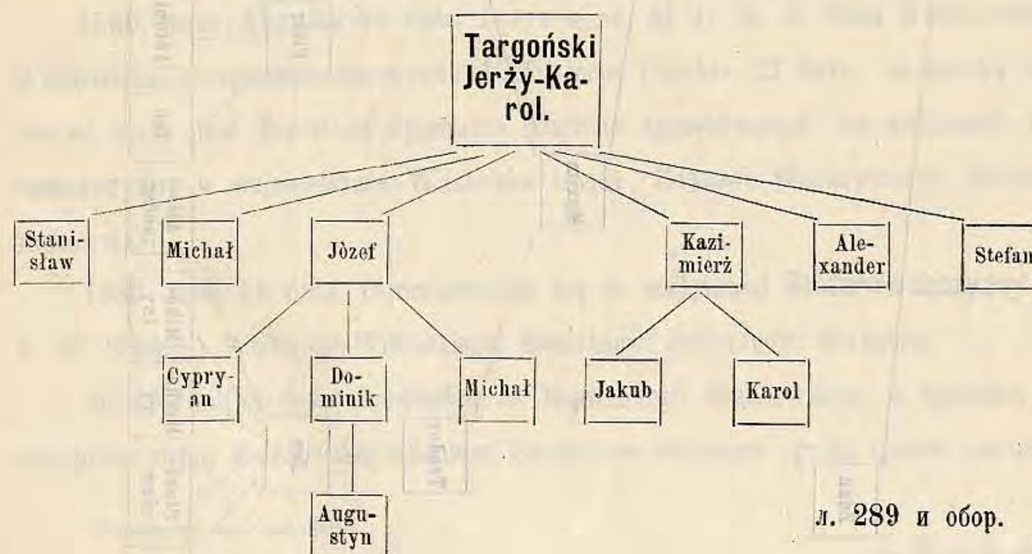
Strzała biała powinna bydź w pół prawie rozdarta, haczystym żelezcem prosto do góry obrócona; na niey nad rozdarciem krzyż, pole tarczy czerwone; na hełmie trzy pióra strusie; tak go opisuje Bielski.

Dowodzili szlachectwa swego:

1718, Apryla 27 dnia. Prawem zastawnym od Jeymość Pani Jerżyney—Karolowey Targońskiey na część majętności **Ladosna** J. Panu Ułasewiczowi danym.

1726, msca Decembra 15 dnia, a 1727 w ziemstwie Połockim aktykowanym prawem zastawnym na majętność **Ladosnę** od J. PP. Józefa y Kazimierza Targońskich J. PP. Łaskim danym

1747, Nowembra 11 dnia. Działem majętności **Ladosny** między Cypryanem, Dominikiem, Michałem, Jakubem y Karolem Targonskimi uczynionym.

л. 289 и обор.

105. WANKOWICZOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 21 dnia. Jmść Pan Gasper Wańkowicz. sędzia ziemski województwa Mińskiego, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynił.

Herb LIS.

Ma bydź strzała biała w polu czerwonym, dwa jelca na niey tak ułożone, że się zdadzą, jak by dwa krzyże; nad hełmem lis, z korony niby wyskakujący; tylnych u niego nóg nie widać, ogon tylko zadarty, nogi przednie wzniesione, sam głową w lewo tarczy obrócony.

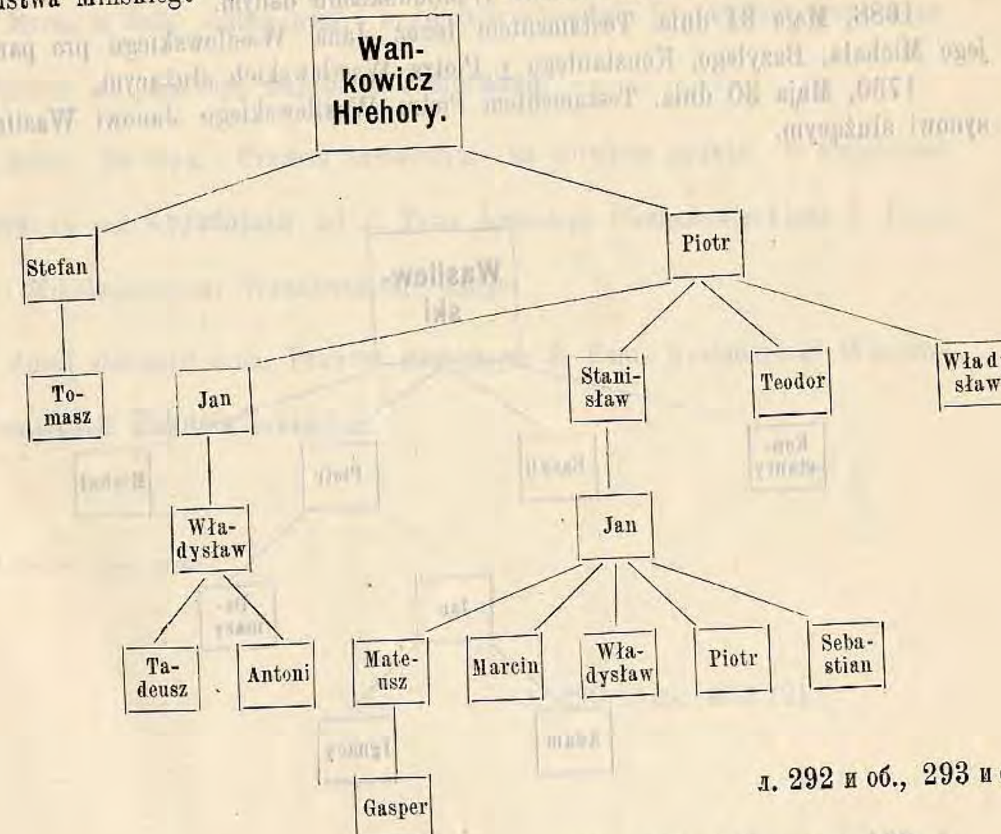
Dowodził szlachectwa swego:

1640, Julij 20 dnia. Testamentem J. Pani Anny Tnrskiey Hrehorowey Wańkowiczowey.

1643. Zapisem kwitacyinym od Jmść Pana Piotra Wańkowicza Jmść Panu Głuszyńskiemu danym.

1640 datowanym, a 1671 przyznanym zapisem kwitacyjnym od J. PP. Jana, Władysława, Teodora y Stanisława Piotrowiczow-Wańkowiczow J. P. Stefanowi Wańkowiczowi stryjowi Jchmść danym.

1765, Przywilejem od króla polskiego Stanisława Augusta na sęstwo ziemskie województwa Mińskiego W. J. P. Mateuszowi Wańkowiczowi konferowanym.

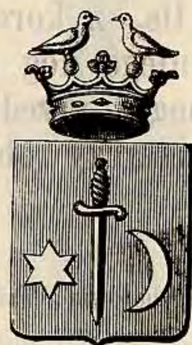

л. 292 и об., 293 и об.

106. WASILEWSCY.

Roku 1774, msca Oktobra 29 dnia. WW. J. PP. Adam, mieczny powiatu Orszańskiego y Ignacy Wasilewscy, bracia rodzeni, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb OSTOJA (odmienna).

Ma być miecz do góry rękojeścią, końcem na dół, z jedney strony którego miesiąc niepełny, rogami do miecza obrócony, a z drugiey, prawey strony, gwiazda o sześciu rogach; na koronie dwie synagarbice bjałe, jedna do drugiey obrócona głòwami; pole czerwone.

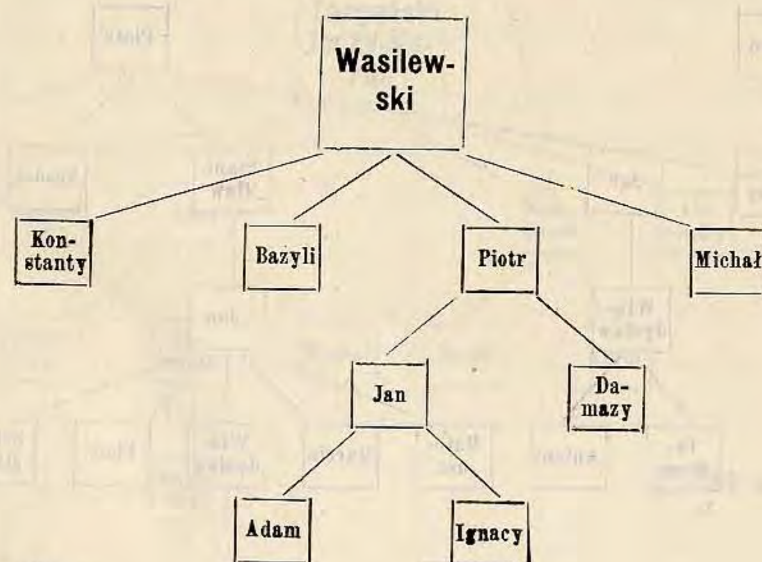
Dowodzili szlachectwa swego:

1653, msca Decembra 2 dnia. Zapisem darownym na summę od Halszki Szczerbianki mężowi swemu Janowi Wasilewskiemu danym.

1678, Apryla 23 dnia. Inwentarzem przy prawie zastawnym na maiętność Jagiellony od J. PP. Ihnatowiczow Janowi Wasilewskiemu danym.

1688, Maja 31 dnia. Testamentem tegoż Jana Wasilewskiego pro parte synow jego Michała, Bazylego, Konstantego y Piotra Wasilewskich służącym.

1730, Maja 30 dnia. Testamentem Piotra Wasilewskiego Janowi Wasilewskiemu synowi służącym.

л, 294 и об.; 295—296, (2).

107. WASILEWSCY.

Roku 1774, Marca 28 dnia. J. PP. Michał, Antoni, Jan, Piotr, Hrehory, Łukasz, Stefan, Zachariasz, Jakub, Paweł, Jan y drugi Jan, Alexander, Piotr, Ignacy, Xawery Wasilewscy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

Herb OSTOJA.

Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія сего герба нѣтъ, есть лишь одинъ рисунокъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

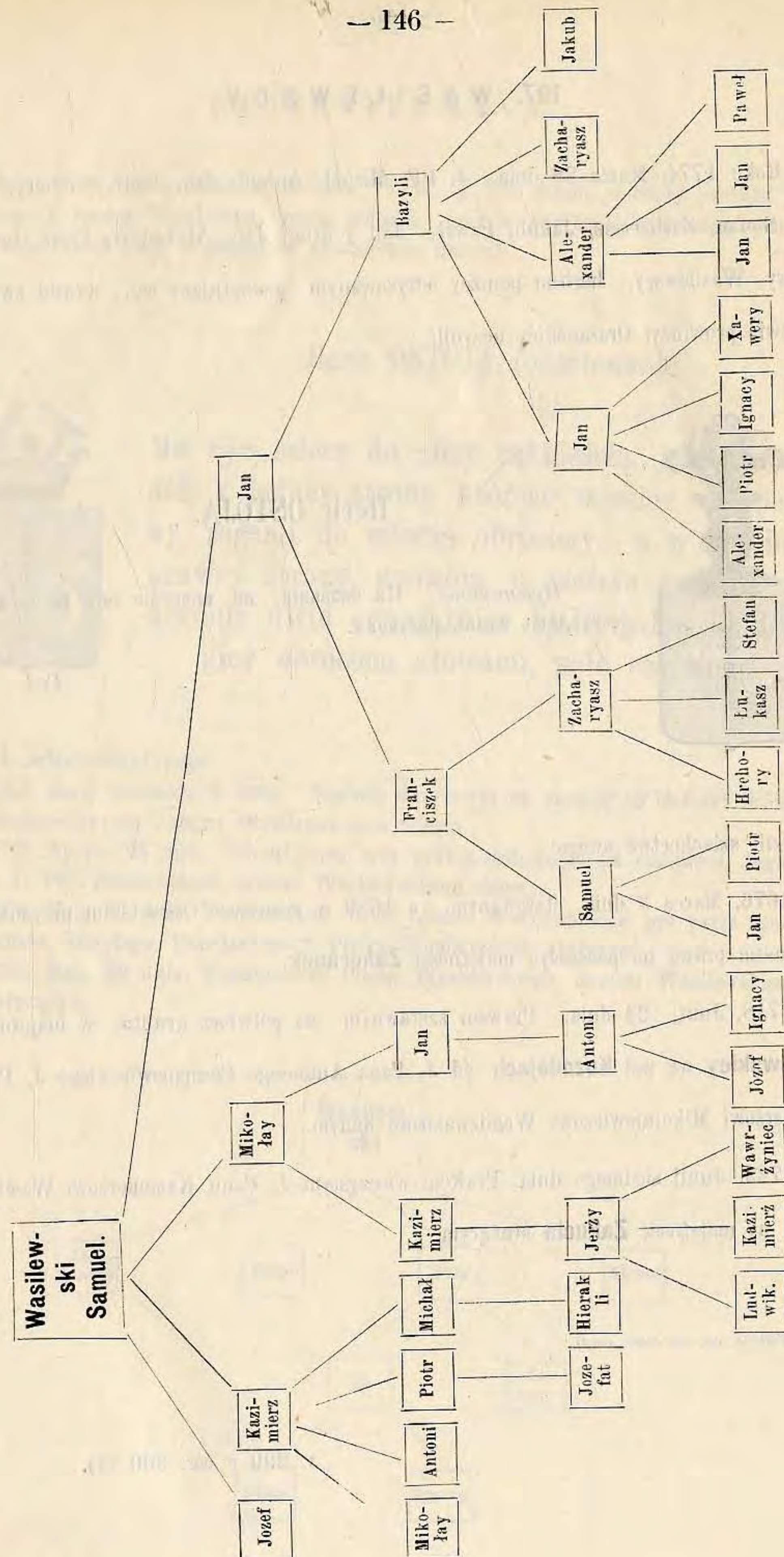
1676, Marca 3 dnia datowanym, a 1680 w ziemstwie Orszańskim przyznanym widymusem prawa na possessyą majętności **Zahoranek**.

1718, Junij 24 dnia. Prawem zastawnym na półwłocz gruntu w majętności **Lewkowskiey** we wsi **Kozodojach** od J. Pana Antoniego Ciechanowieckiego J. Panu Kazimierżowi Mikołajewiczowi Wasilewskiemu danym.

1722, Junij siodmego dnia. Prawem wieczystym J. Panu Kazimierżowi Wasilewskiemu na majętność **Zakucia** służącym.

(Родосл. см. на слѣд. стр).

л. 299 и об.; 300 (2).

108. WĘCEWICZOWIE.

Roku 1775, msca Decembra 20 dnia. J. PP. Józef, Jan y Piotr Węcewiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

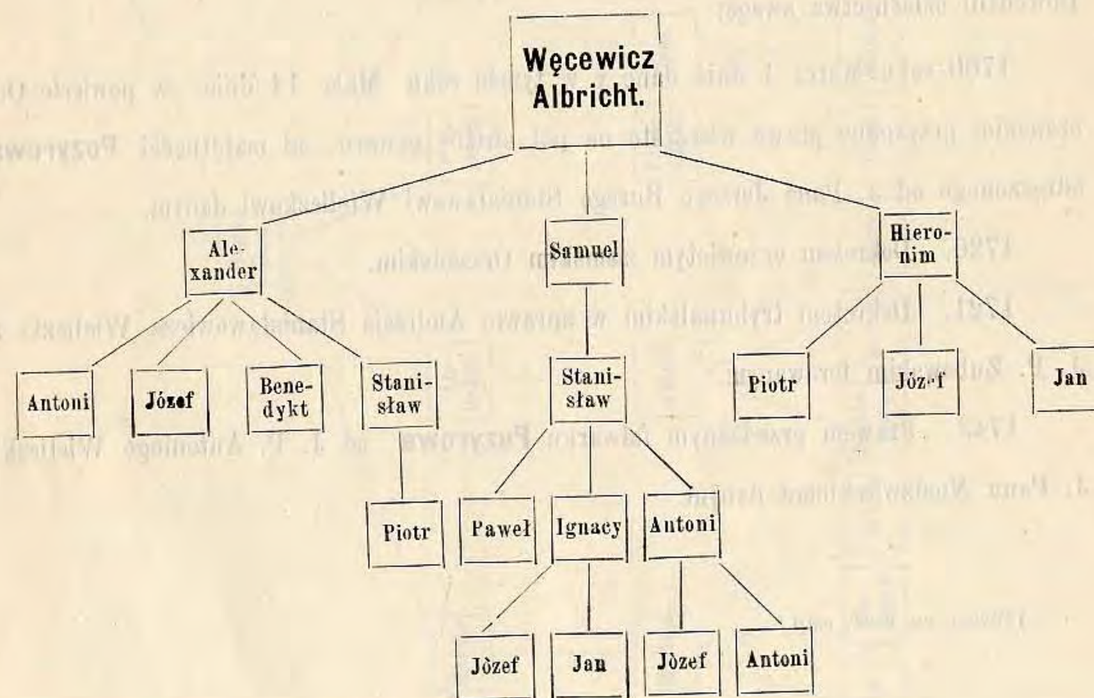

Herb ŁABĘDZ.

Ma być łabędź biały w czerwonym polu; nad koroną takiż łabędź, w prawo tarczy obrócony.

Dowodzili szlachectwa swego:

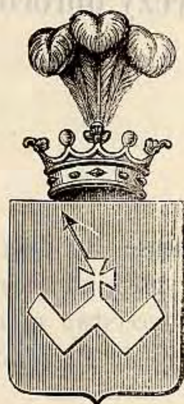
1775, msca Septembra 13 dnia datowanym, eodem anno et mense 30 dnia w ziemstwie powiatu Wilkomirskiego aktykowanym testymonialnym skryptem od imienników swoich y od WW. J. PP. urzędników ziemskich y grodzkich rycerstwa szlachty obywatelow powiatu Wiłkomirskiego z wymienieniem całey genealogij J. P. Józefowi, Janowi y Piotrowi Węcewiczom wydanym.

л. 306 и об.; 307 и об. (2).

109. W I E L I C Z K O.

Roku 1774, msca Nowembra 9 dnia. J. PP. Stefan y Nikodem, synowie Izaaka, Remiasz syn Stefana, Ignacy syn Remiasza, Maciey z trzema synami: Andrżejem, Kasprem y Kondratem, Teodor syn Andrżeja, Paweł, Swiryd, Zacharyasz z synem Jakubem, Wasil, Awłas y Jan synowie Macieja, Heliasz syn Wasila, Jan syn Awłasa, Hrehory z trzema synami: Andrżejem, Kondratem y Mikołajem; Stefan y Antoni synowie Andrżeja, Andrżey y Jan synowie Bazylego z Zabołotnia Wieliczkowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemsiwie Orszańskim uczynili.

Herb SYROKOMLA (odmienny).

Примѣчаніе. Ни названія, ни описанія сего герба нѣтъ; есть одинъ лишь рисунокъ.

Ред.

Dowodzili szlachectwa swego:

1700 roku Marca 1 dnia dane y w tymże roku Maja 14 dnia w powiecie Orszańskim przyznane prawo wieczyste na pół służby gruntu od majętności **Puzyrowa** odłączonego od J. Pana Jerżego Burego Stanisławowi Wieliczkowi danym.

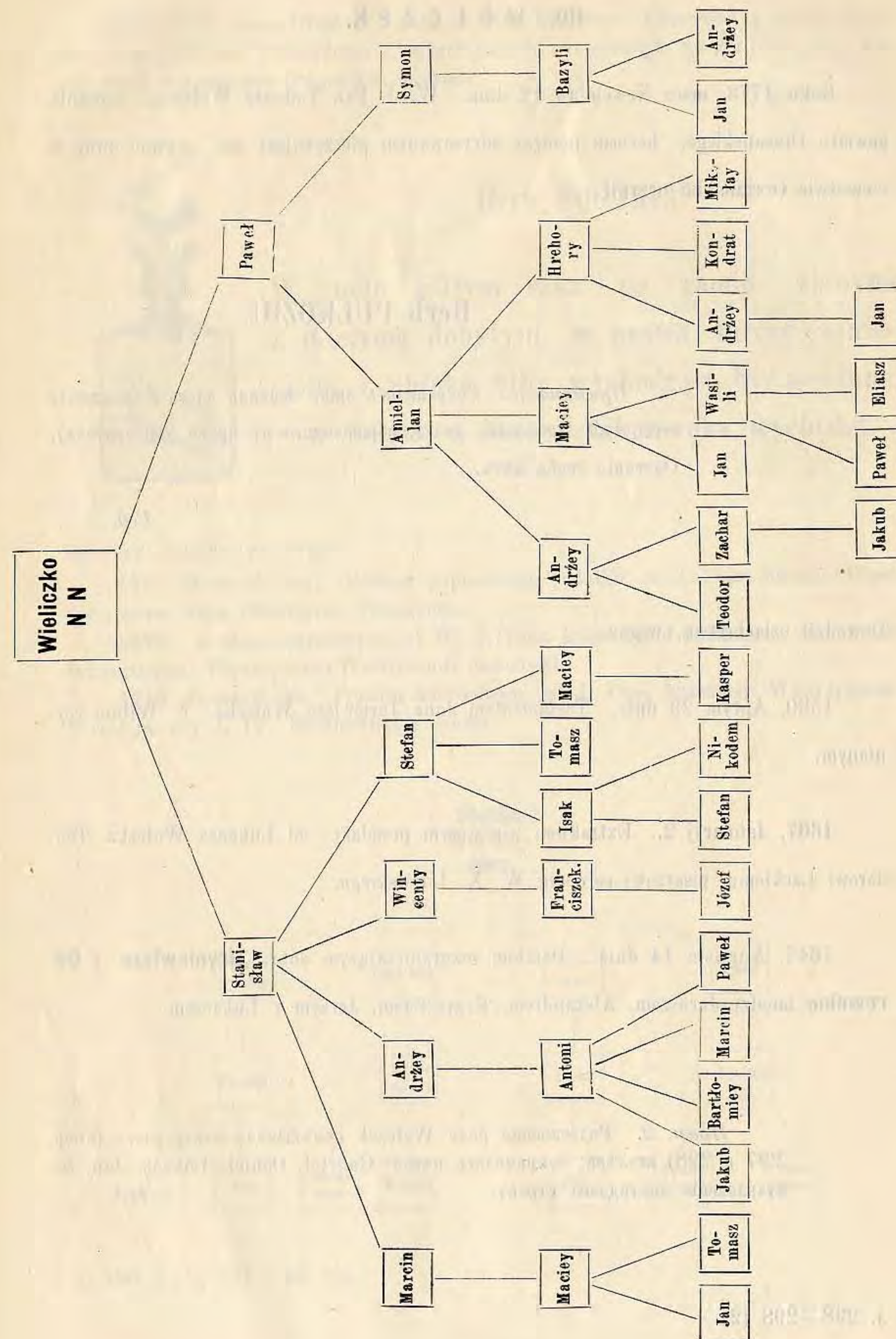
1720. Dekretem oczewistym ziemskim Orszańskim.

1721. Dekretem trybunalskim w sprawie Andrżeja Stanisławowicza Wieliczki z J. P. Zubowskim ferowanym.

1743. Prawem przedażnym folwarku **Puzyrowa** od J. P. Antoniego Wieliczki J. Panu Niedzwieckiemu danym.

(Родосл. см. слѣд. стр.).

л. 302—303; 304—305 (2).

110. WOŁCZEK.

Roku 1773, msca Nowembra 12 dnia. W. J. Pan Tadeusz Wołczek, czesznik powiatu Orszańskiego, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynił.

Herb PUŁKOZIĆ.

Примѣчаніе. Сохранилась лишь верхняя часть изображенія сего герба (половина козла, обращеннаго въ право отъ зрителя). Описанія герба нѣтъ.

Ред.

Dowodził szlachectwa swego:

1580, Apryla 29 dnia. Testamentem Jana Juriewicza Wołczka, w Wilnie czynionym.

1607, Januaryj 2. Extraktem wieczystym przedaży od Łukasza Wołczka Teodorowi Lackiemu, pisarżowi polnemu W. X. Litewskiego.

1643, Augusta 14 dnia. Działem rozgraniczającym dóbra **Hryniewicze** y **Derewnino** między Jaroszem, Alexandrem, Krzysztofem, Jerżym y Łukaszem.

Прим. 2. Родословная рода Wołczek помѣщенная внизу листа (обор. 297 и 298) истлѣла; сохранились имена: Gabryel, Daniel, Łukasz, Jan, составляющія послѣднюю строку. *Ред.*

л. 298—298 (2).

111. WOROTYNCOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 1 dnia. J. PP. Stanisław, Franciszek y drugi Stanisław; Jan y Michał Worotyńcowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb POGONIA.

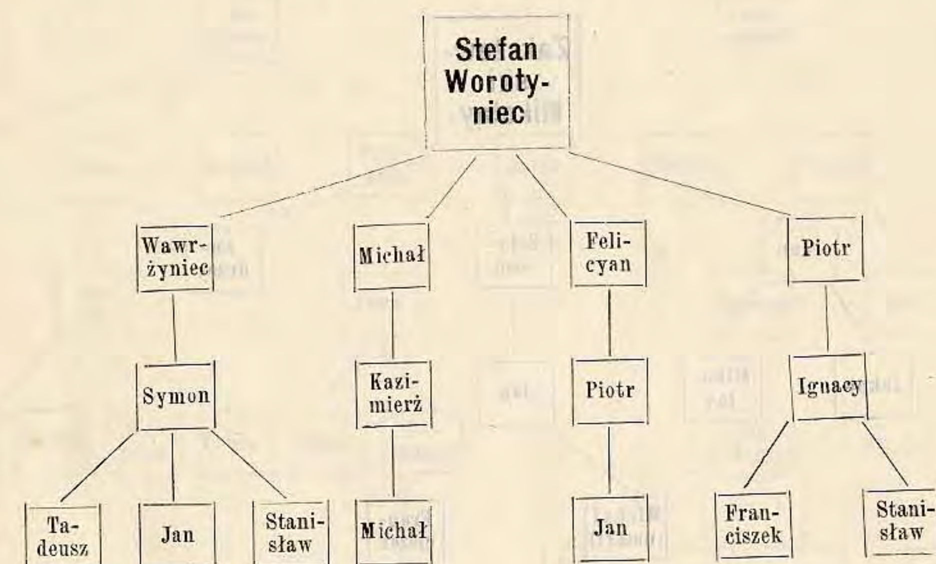
W polu żółtym ręka po ramie zbroyna z mieczem dobytym, w prawo tarczy zaniesiona, z obłoka niby wychodząca być powinna; w hełmie z korony także ręka wychodzi.

Dowodzili szlachectwa swego:

1698, Marca 2 dnia. Kwitem wypłaconego podatku za J. Pana Stefana Worotyńca przez syna Wawrżyńca Worotyńca.

1698. Kwitami popisowymi od W. J. Pana Druckiego Lubeckiego, pułkownika Orszańskiego, Wawrżyńcowi Worotyńcowi dawanymi.

1718, Januaryi 20. Prawem wlewkowym od J. Pani Anastazyi Wawrżyńcowe Worotyńcowey J. PP. Rozanowiczom danym.

л. 290 и об.; 291 и об. (2).

112. ZAKRŻEWSCY.

Roku 1773, msca Oktobra 16 dnia. W. J. Pan Franciszek Żakrżewski, strażnik Orszański, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynił.

Herb POMIAN.

Zubrża głòwa czarna w polu żółtym bez kółka, miecz przez nią z gòry na dół, od prawego rogu niby w niey zatopiony tak, że koniec jego na dole dobrże widać.

Dowodził szlachectwa swego:

1651, Apryla 1 dnia. Prawem wieczystym na majętność **Chłusow**, w powiecie Orszańskim leżącą, od J. P. Woydziewicza, horodniczego Orszańskiego, J. P. Mikołajowi Zakrżewskiemu danym.

1670. Testamentem tegoż Mikołaja Zakrżewskiego synom Janowi, Salomonowi y Andrżejowi Zakrżewskim służącym.

л. 314 и об. (1).

113. ZALESCY.

Roku 1774, msca Oktobra 19 dnia. J. PP. Konstanty oyciec z trzema synami: Tomaszem, Franciszkiem y Janem; Symon, Antoni, Michał y Franciszek Zalescy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

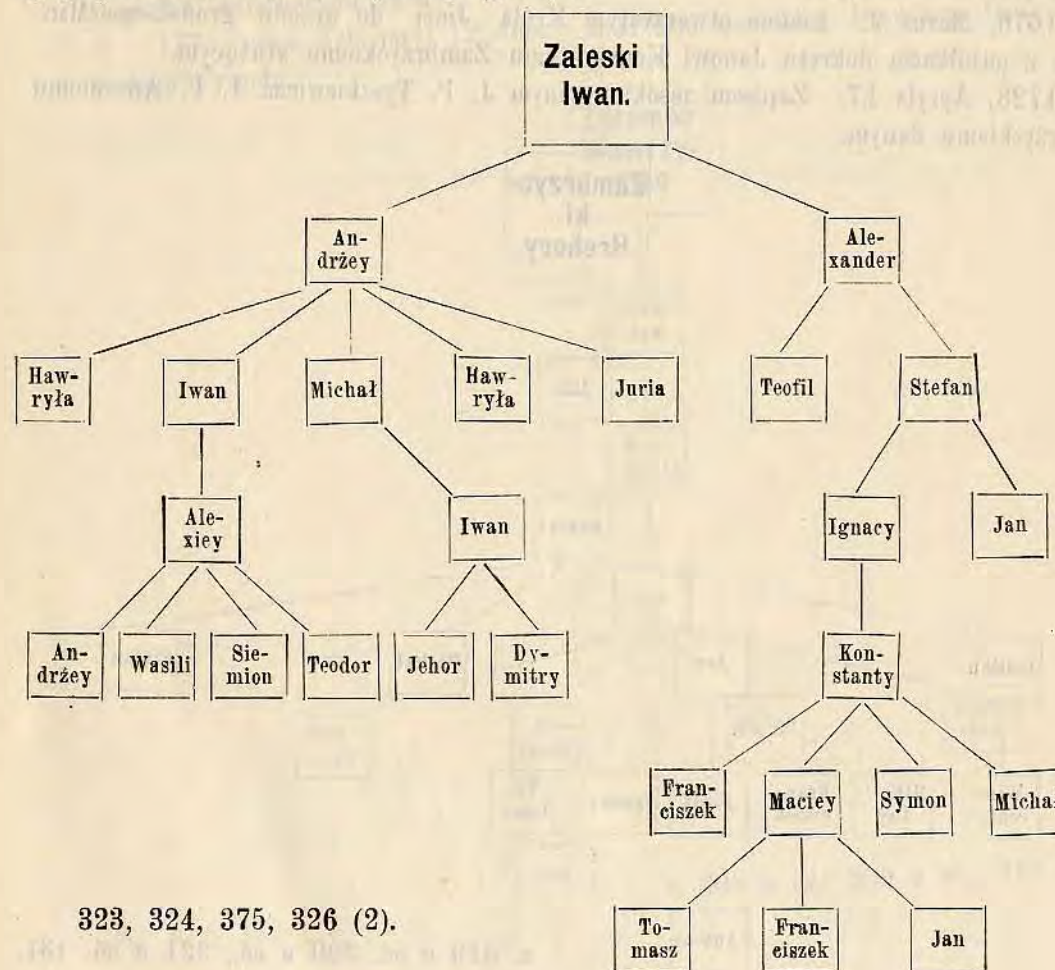

Herb DOŁĘGA.

Podkowa biała, do góry barkiem wystawiona, na niey krzyż złoty; w posrzodku podkowy strzała biała w polu błękitnym; na hełmie skrzydło sępie, a przez nie strzała, żelescem w prawo tarczy obrócona.

Dowodzili szlachectwa swego:

1774, Septembra 20 dnia. Ukazem Jey Jmperatorskiey Mści z Mohilewskiey guberskiey kancellaryi o familij J. PP. Zaleskich w gubernij Smoleńskiey ad presens będącey szlachectwem zaszczyczoney wydanym.

323, 324, 375, 326 (2).

114. ZAMBRŻYCCY.

Roku 1773, msca Nowembra 9 dnia. WW. J. PP. Jan—stolnik, oyciec, Józeff sędzia ziemski, urzędnicy pttu Orszańskiego, Zambrżyccy, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb KOŚCIESZA.

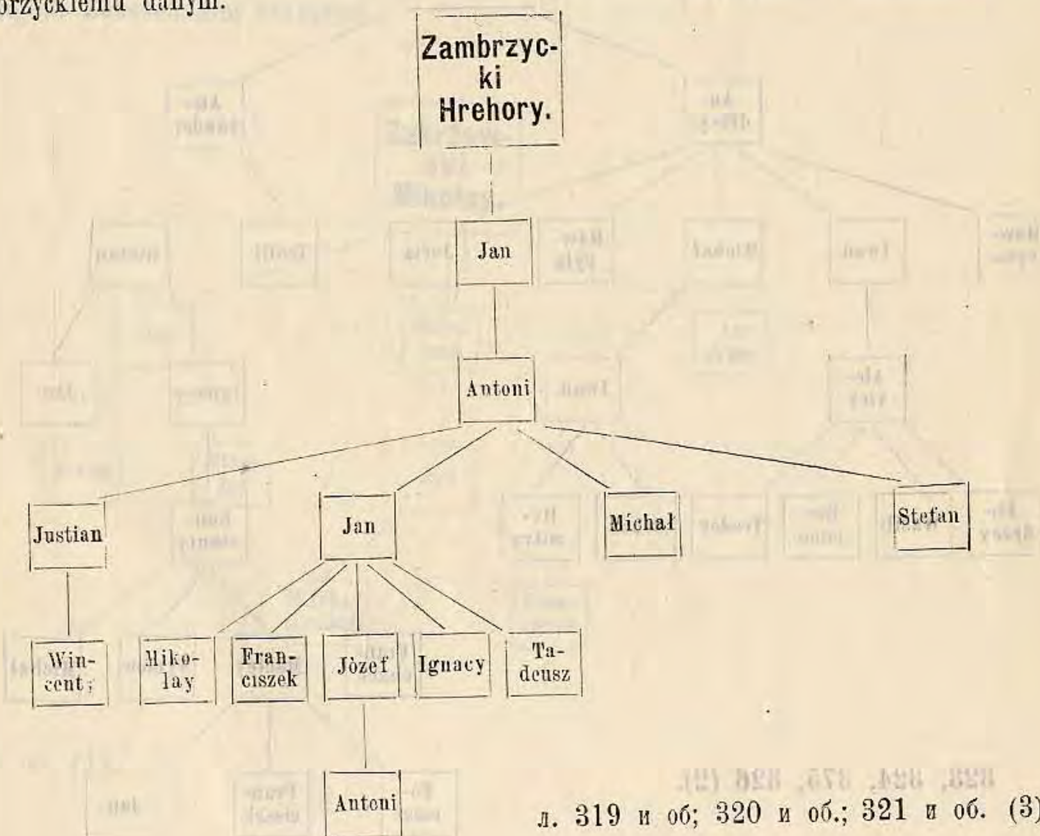
Strzała biała powinna być w pół prawie rozdarta, haczystym żelezcem prosto do góry obrócona, na niey nad rozdarciem krzyż; pole tarczy czerwone; na hełmie trzy pióra strusie.

Dowodzili szlachectwa swego:

1704, Decembra 15 dnia. Listem zastawnym zapisem na folwark **Jepimachowszczyznę** od J. W. P. Tyszkiewicza, podczaszego Litewskiego, Janowi Konstantemu Zambrzyckiemu służącym.

1676, Marca 9. Listem otworzystym Króla Jmći do urzędu grodzkiego Mińskiego z publikacią dekretu Janowi Konstantemu Zambrżyckiemu służącym.

1723, Apryla 17. Zapisem assekuracyinym J. P. Tyszkiewicza J. P. Antoniemu Zambrżyckiemu danym.

л. 319 и об; 320 и об.; 321 и об. (3).

115. ZAREMBOWIE.

Roku 1773, Februaryi 12 dnia. J. PP. Alexander oyciec, Jan syn z Kalinowey Zarębowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy okazywali, czyniony w prowincyi Dźwinskiey.

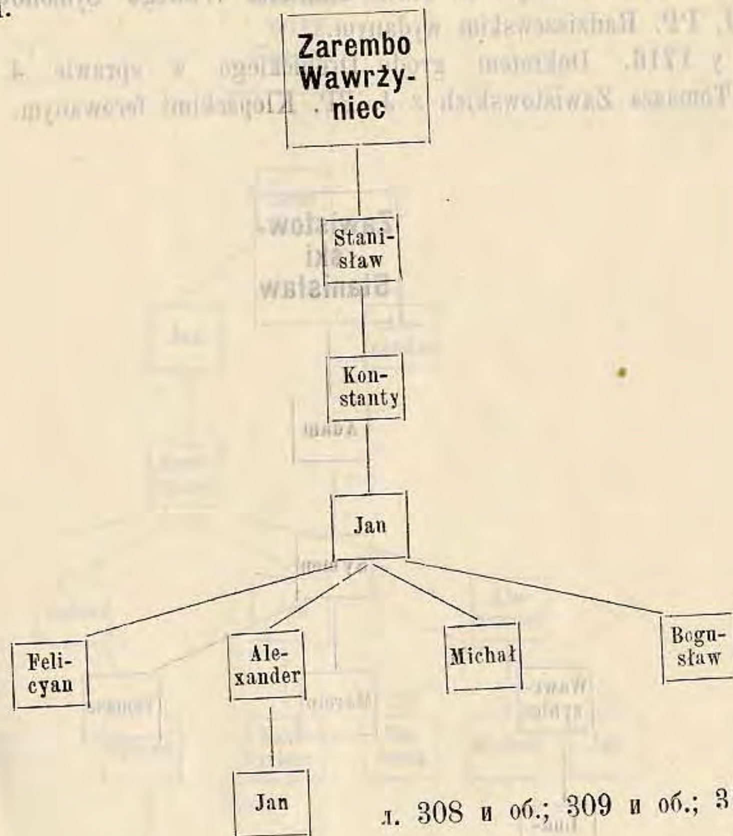
Herb ZAREMBA.

Lew powinien być czarny w polu brunatnym, przecież nie cały, ale go tylko połowa; język u niego wywieszony; łapy przednie widać tak, że lewa trochę do góry wyniesiona nad prawą; ogon zadarty ku górze; wyskakuje zaś lew z muru białego, u którego blanki cztyry, na murze trzy kamienie złote, czyli raczey w złoto oprawne tak, że trzy podle siebie wrowni są, czwarty pod niemi; na hełmie z korony takiż lew wyskakuje.

Dowodzili szlachectwa swego:

1773, msca Februaryj 12 dnia. Dekretem ziemskim Prowincyi Dzwińskiey czynionego wywodu.

л. 308 и об.; 309 и об.; 310 и об. (3).

116. ZAWISTOWSCY.

Roku 1773, msca Oktobra 11 dnia. W. J. Pan Ludwik Zawistowki, porucznik J. K. Mści woysk Litewskich, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynił.

Herb JASTRZĘBIEC.

Примѣчанія. Ни названія, ни описанія сего герба нѣтъ; есть лишь одинъ рисунокъ.

Ред.

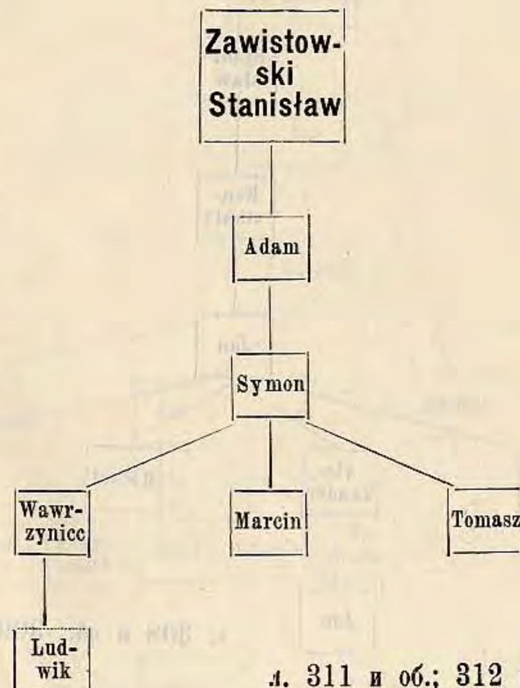
Dowodzili szlachectwa swego:

1633. Prawem wieczystym na dzierżawę gruntu morga jednego od J. P. Stanisława Zawistowskiego Jeymść Pannie Dorocie Zawistowskiey danym.

1641. Processem nomine Adama Zawistowskiego przeciwko J. PP. Boguckim w grodzie Nurskim zaniesionym.

1702. Listem żelaznym od Króla Augusta Wtórego Symonowi Zawistowskiemu przeciwko J. PP. Radziszewskim wydanym.

1714 y 1716. Dekretem grodu Drohickiego w sprawie J. PP. Wawrżyńca, Marcina y Tomasza Zawistowskich z J. PP. Klepackimi ferowanym.

л. 311 и об.; 312 и об.; 313 и об. (3).

117. ZIENKOWICZOWIE.

Roku 1773, Nowembra 5 dnia. J. PP. Alexander oyciec, Tadeusz, Michał y Jan synowie; Symon oyciec, Wincenty syn, Woyciech y Kazimierż—Zieńkowiczowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swóy w ziemstwie prowincyi Orszańskiey uczynili.

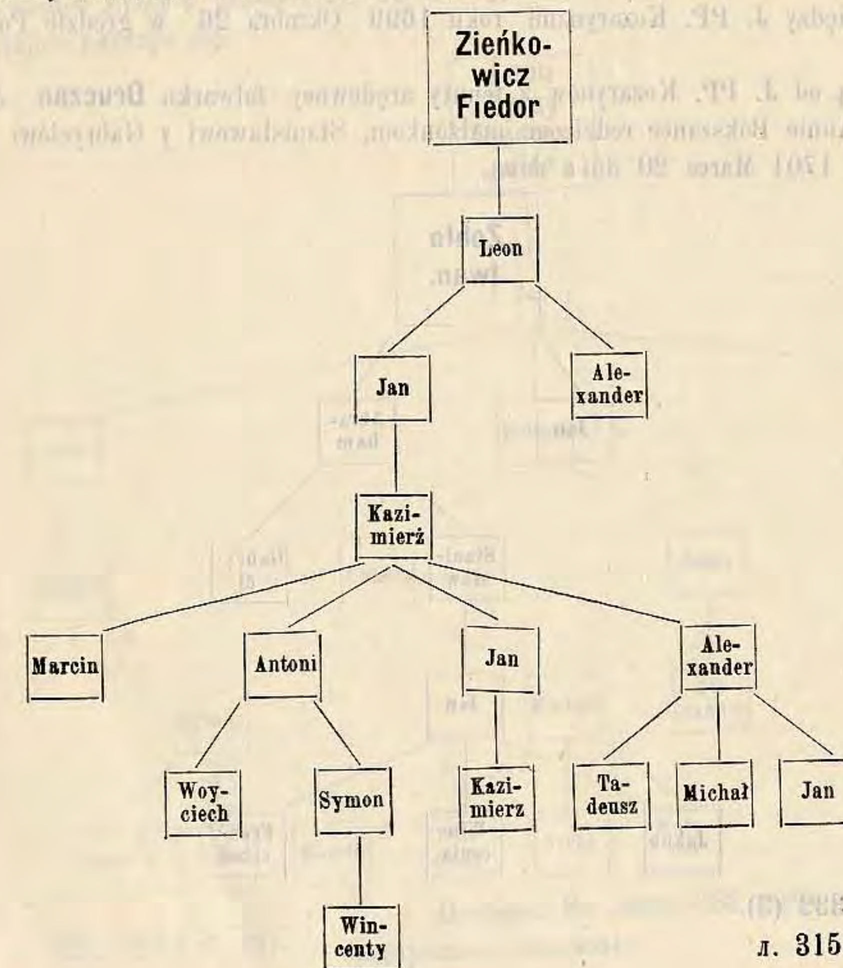
Herb SIESTRZENIEC.

Ma być xiężyć, do góry rogami obrócony, w polu błękitnym; na hełmie trzy pióra strusie.

Dowodzili szlachectwa swego:

1614, Januaryi 7 dnia datowanym, a 1615 Jannaryi 10 w ziemstwie Orszańskim przyznanym prawem wieczystym na dobra **Lipowicze** od J. P. Bohdana Chlewińskiego J. P. Fiedorowi Zieńkowiczowi danym.

1744, Augusta 3 dnia. Działem majętności **Lipowicz** między J. PP. Antonim, Janem y Alexandrem Zieńkowiczami czynionym.

л. 315—318 (3).

118. ŻOHŁOWIE.

Roku 1773, msca Nowembra 12 dnia. J. PP. Wincenty, Jakub y Franciszek Żohłowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

Herb BAWOLA GŁOWA.

Ma być bawola głowa, sama z rogami tylko, czarna, w polu czerwonym; na hełmie trzy pióra strusie.

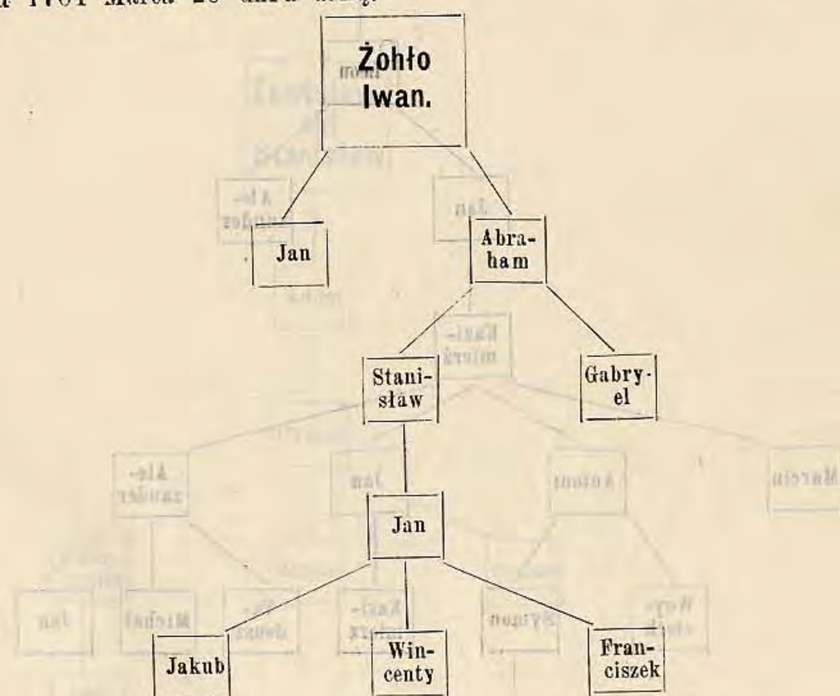
Dowodzili szlachectwa swego:

Obdukcyą przez woźnego czynioną względem nayscia na folwark **Doroszkowicze** y zbicie J. Pana Iwana Żohły przez J. Pana Matwieja Łaskiego, roku 1652 Decembra 12 dnia.

Kwitacyą J. PP. Szypiłów Abramowi Żohle roku 1690 Februaryi 13 dnia daną.

Dekretem oczewistym między Abramem oycem, Stanisławem y Gabryelem synami Żohłami, a między J. PP. Kozarynami roku 1699 Oktobra 26 w grodzie Połockim ferowanym.

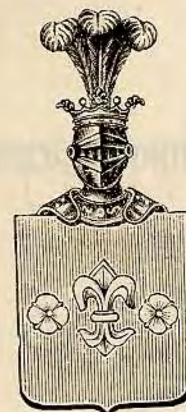
Kwitacyą od J. PP. Kozarynów z tenuty arędowney folwarku **Druczan** J. PP. Abramowi y Annie Bokszance rodzicom, małżonkom, Stanisławowi y Gabryelowi synam Żohłom, roku 1701 Marca 20 dnia daną.

л. 328—332 (3).

119. ŻYŁAJOWIE-TEODOROWICZOWIE.

Roku 1773, msca Oktobra 23 dnia. J. PP. Paweł, Karol, Marcin, Jerży, Wincenty, Mateusz y Alexander Żyłajowie, herbem poniżey odrysowanym pieczętujący się, wywód swoy w ziemstwie Orszańskim uczynili.

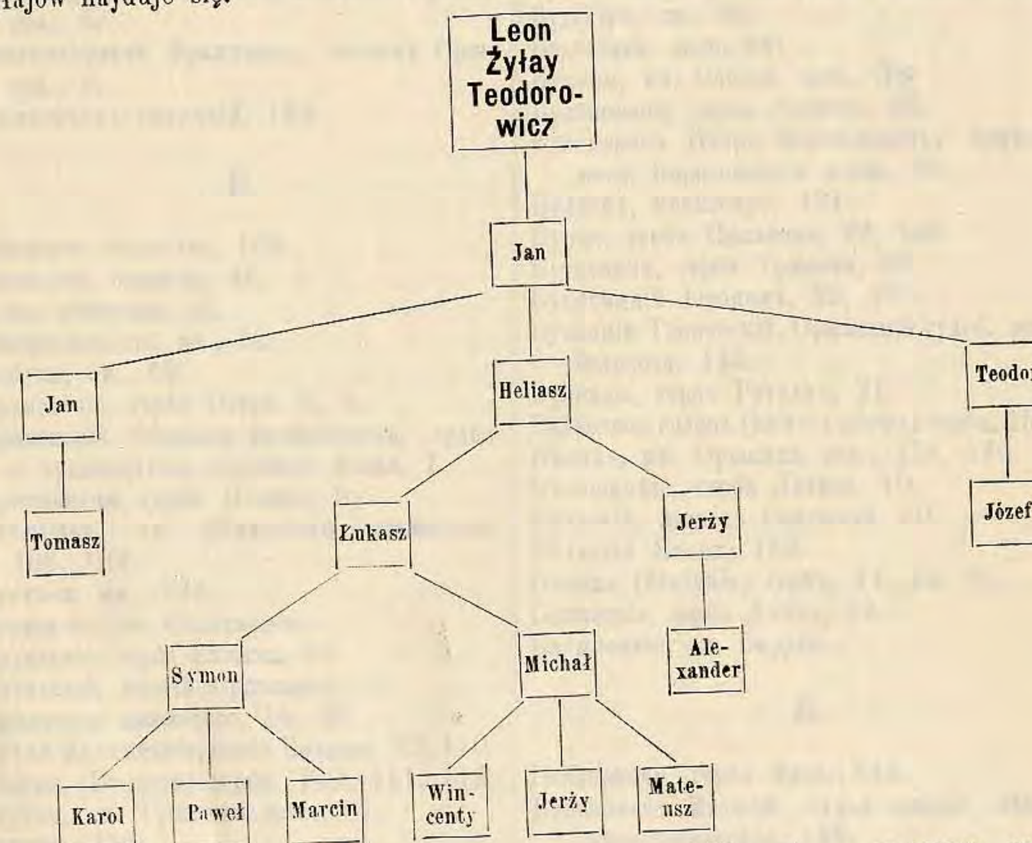
Herb PORONIA.

Lilia biała w czerwonym polu, jak w herbie gozdawa, tylko że przy związaniu lilji dwie róże białe, z których jedna z jedney, a druga po drugiey stronie być powinna; na hełmie trzy pióra strusie: tak do opisuje Paprocki.

Dowodzili szlachectwa swego:

1674. Processem o zabranie papierów y spalenie onych przez woysko Rossyiskie na majętność **Żyłajowszczyznę**, w powiecie Orszańskim leżącą, służących, przez Jana Leonowicza Żyłaja w magdeburyj Czausowskiey zaniesionym.

1750. Listem dzielczym majętności **Żyłajowa** przez Symona y Michała Łukaszewiczow Żyłajow uczynionym, która majętność **Żyłajow** y teraz w possessyi J. PP. Żyłajow nayduje się.

Примѣч. На листѣ 322 гербъ и генеалогич. дерево раскрашены акварелью. *Ред.*

л. 322; 327 и об. (2).

УКАЗАТЕЛЬ

лицъ, должностей, гербовъ и географическихъ наименованій

къ „Оршанскому гербовнику“.

А.

Б.

В.

С.

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц.

Ч.

Ш.

Щ.

Э.

Ю.

Я.

ОГЛАВЛЕНІЕ

ДВАДЦАТЬ ОСЬМОГО ВЫПУСКА

ИСТОРИКО-ЮРИДИЧЕСКИХЪ МАТЕРІАЛОВЪ,

извлеченныхъ изъ древнихъ актовыхъ книгъ губерній Витебской и Могилевской.

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ.

ОТДѢЛЪ I.

Документы, относящіеся къ исторіи Чечерскаго староства.

ОТДѢЛЪ II.

Документы изъ актовъ Витебскаго земскаго суда.

ОТДѢЛЪ III.

Документы изъ актовъ Мстиславскаго гродскаго суда.

ОТДѢЛЪ IV.

Документы изъ актовъ Оршанскаго земскаго суда.

ОТДѢЛЪ V.

Документы изъ актовыхъ книгъ Полоцкаго земскаго суда.

ЧАСТЬ ВТОРАЯ.

Важнѣйшія замѣченныя опечатки.

Страница.	Строка.		НАПЕЧАТАНО:	СЛѢДУЕТЪ:
III	22	сверху	„Матеріаловъ“: напечатаны	„Матеріаловъ“ напечатаны:
3	3	—	послѣ	по
—	5	—	деревня	деревнѣ
—	10	снизу	Яцкевичи	Зятькевичи
—	3	—	birczy	birczego
4	3	сверху	Zahoranski	Zahoranskim
—	5	—	pisarzcom	pisarżem
6	7	снизу	Salimun	Sołomon
7	17	сверху	Kużma	Kuzma
9	8	снизу	jeziorą	jeziorę
10	2	—	Dziewsie	Dziewice
23	6	—	Skasiszcza	Skaciszcza
24	19	сверху	Rożek	rowek
33	8	—	graniezące	graniczące
—	14	—	rzcką	rzeką
54	5	снизу	zieczonemi	Sieczonemi
57	4	—	Niechciny	Niechaciny
58	6	—	Kokotki	Pokotki
96	10	сверху	Чуркомь	Гуркомъ
98	3	—	Чуркомъ	Гуркомъ
102	6	—	Чуркомъ	Гуркомъ
103	13	—	Чуркомъ	Гуркомъ
107	15	снизу	Чуркомъ	Гуркомъ
108	9	сверху	Чуркомъ	Гуркомъ
—	12	снизу	Чуркомъ	Гуркомъ
—	4	—	записанъ	записалъ
109	1	сверху	Чурко	Гурко
111	8	—	Чуркомъ	Гуркомъ
122	11	—	пожалку	похвалку
—	15	—	пожлокъ	похвалокъ
130	17	снизу	Seemie	Seymie
137	4	снизу	Osmołowieze	Osmołowicze
138	7	—	plon	płon
139	10	сверху	wszstkich	wszystkich
142	13	—	Brolcy	Broley
145	1	снизу	eględane	oględanie
152	6	сверху	Herman	hetman
173	7	снизу	nastrar	na straż
176	2	—	сусцента	сусцепта
188	9	сверху	складу	складчину
189	13	снизу	Bazylu	Bazylego
193	4	—	Бесей	Басей
210	2	—	restawiacią	restawracią
211	6	—	1683	1693
226	17	—	доколо	доколе
228	9	—	которымсе обы ходыты	которымъ се обыходыти
233	1	снизу	Куудзеонской	Крудзенской
231	1	сверху	земяне	земянинъ
248	3	снизу	Sopolina	Soplina
249	2	сверху	Zajeżynskiey	Zayczynskiey
254	2	—	zaminami	zmianami
256	2	снизу	podnusał	podpisał
265	1	сверху	Оболи	Оболю
—	17	снизу	Ладоно	Ладосно
273	10	—	gobieniem	robieniem
280	16	—	Кошкорымъ	Кошковыхъ
286	7	сверху	Piszna	Pyszna
302	6	снизу	Козаковекую	Козановскую
329	1	сверху	pospolu	pospołu
337	22	снизу	Лонаткино	Лопаткино
ЧАСТЬ ВТОРАЯ:				
30	12	сверху	Muszy	Myszy
65—99	—	—	—	нужно исправить порядковую номерацію гербовачныхъ фамилій чрезъ прибавку къ каждой цыфрѣ по единицѣ.
107	18	—	Sardymowski	Sardymowki
118	3	снизу	obwiesze ają czym	obwieszczającym

изъ отдѣльныхъ документовъ, хранящихся въ центральномъ архивѣ 1720—1747 гг., и д) 80 актовъ изъ книгъ Витебскаго Магистрата 1743—1760 гг.].

Выпускъ XIX. Витебскъ, 1889 г.; XXII+496+алфавитный указатель I—XIII [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1711 г.; б) 90 актовъ изъ книгъ Витебскаго Магистрата 1760—1791 гг.; в) „Плоды духовные", подлинный журналъ, веденный іезуитами Витебской коллегіи съ 1714 по 1714 по 1813 г., и г) 29 актовъ изъ гродскихъ книгъ Витебскаго воеводства 1712 г.].

„ XX. Витебскъ, 1890 г.; XVI+512+алфавитный указатель I—XXII [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1711 г.; б) 55 актовъ изъ книгъ Витебскаго гродскаго суда 1534—1712 гг.; в) „Плоды духовные" (продолженіе); г) инвентарь фундушоваго имѣнія Вядца 1790 г., и д) 34 акта изъ книгъ Витебскаго земскаго суда 1593—1596 гг.].

„ XXI. Витебскъ, 1891 г.; X+500+алфав. указ. I—XXII [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1711 г.; б) 81 актъ изъ книгъ Витебскаго гродскаго суда 1713 г.; в) „Плоды духовные" (продолженіе; г) 34 отдѣльныхъ документа 1565—1804 гг., и д) 19 актовъ изъ книгъ Витебскаго земскаго суда 1596—1627 гг.].

„ XXII. Витебскъ, 1891 г.; X+501+алфав. указ. I—XXII [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1711 г.; б) 79 актовъ изъ книгъ Витебскаго гродскаго суда 1714 г.; в) 15 актовъ изъ книгъ Витебскаго земскаго суда 1626—1629 гг.; г) 30 актовъ изъ книгъ Полоцкаго земскаго суда 1599—1716 гг., и д) иннентарь г. Уллы и имѣнія Николаева].

„ XXIII. Витебскъ, 1892 г.; VIII+512+алфав. указ. I—XXI [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1712 г.; б) 81 актъ изъ книгъ Витебскаго гродскаго суда 1716 г.; в) 10 актовъ изъ книгъ Витебскаго земскаго суда 1630—1634 гг.; г) 24 акта изъ книгъ Полоцкаго земскаго суда 1623—1668 гг., и д) 10 актовъ изъ книгъ Оршанскаго земскаго суда 1642 г.].

„ XXIV. Витебскъ, 1893 г.; IV+516+алфав. указ. I—XXIX [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1713 г.; б) 29 актовъ изъ книгъ Витебскаго гродскаго суда 1717 г.; в) 9 актовъ изъ книгъ Витебскаго земскаго суда 1634—1635 гг.; г) 20 актовъ изъ книгъ Полоцкаго земскаго суда 1668—1669 гг.; д) 13 актовъ изъ книгъ Оршанскаго земскаго суда 1642—1647 гг., и е) 24 акта изъ книгъ Мстиславскаго гродскаго и земскаго суда 1663—1664 гг.].

„ XXV. Витебскъ, 1894 г.; IV+508+алфав. указ. XXXVI [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1714 г.; б) 22 акта изъ книгъ Витебскаго гродского суда 1719 г.; в) 9 актовъ изъ книгъ Витебскаго земскаго суда 1637 г.; г) 11 актовъ изъ книгъ Полоцкаго земскаго суда 1670 г.; д) 10 актовъ изъ книгъ Оршанскаго земскаго суда 1649—1654 гг., и е) 8 актовъ изъ книгъ Мстиславскаго гродскаго и земскаго суда 1664 г.].

„ XXVI. Витебскъ, 1895 г.; IV+516+алфав. указ. XXVII [а) приходо-расходная книга г. Могилева 1715 г.; б) 22 акта изъ книгъ Витебскаго гродскаго суда 1721 г.; в) 8 актовъ изъ книгъ Витебскаго земскаго суда 1641 г.; г) 22 акта изъ книгъ Полоцкаго гродскаго суда 1667 г.; д) 11 актовъ изъ книгъ Полоцкаго земскаго суда 1671 г., и е) 32 акта изъ книгъ Оршанскаго земскаго суда 1668—1680 гг.].

„ XXVII. Витебскъ, 1899 г.; XL+466 съ алфав. указ. [а) приходо-расходная книга г. Могилева за 1716 годъ; б) 6 документовъ 1583—1738 гг., относящихся къ исторіи польскихъ Инфлянтъ; в) инвентарь имѣній Витебской іезуитской коллегіи 1693 г.; г) 10 документовъ изъ актовыхъ книгъ Витебскаго гродскаго суда 1711—1722 г.; д) 38 актовъ изъ книги Ушачьской магдебургіи 1756—1762 гг.].

Примѣчаніе. Поименованныя изданія состоятъ въ распоряженіи Управленія Виленскаго Учебнаго Округа, хранятся и продаются въ Витебскомъ Центральномъ архивѣ; цѣна — два рубля за каждый выпускъ.

Цѣна 2 р. БЕЗЪ ПЕРЕСЫЛКИ.

Требованія адресовать въ Витебскій Центральный Архивъ.